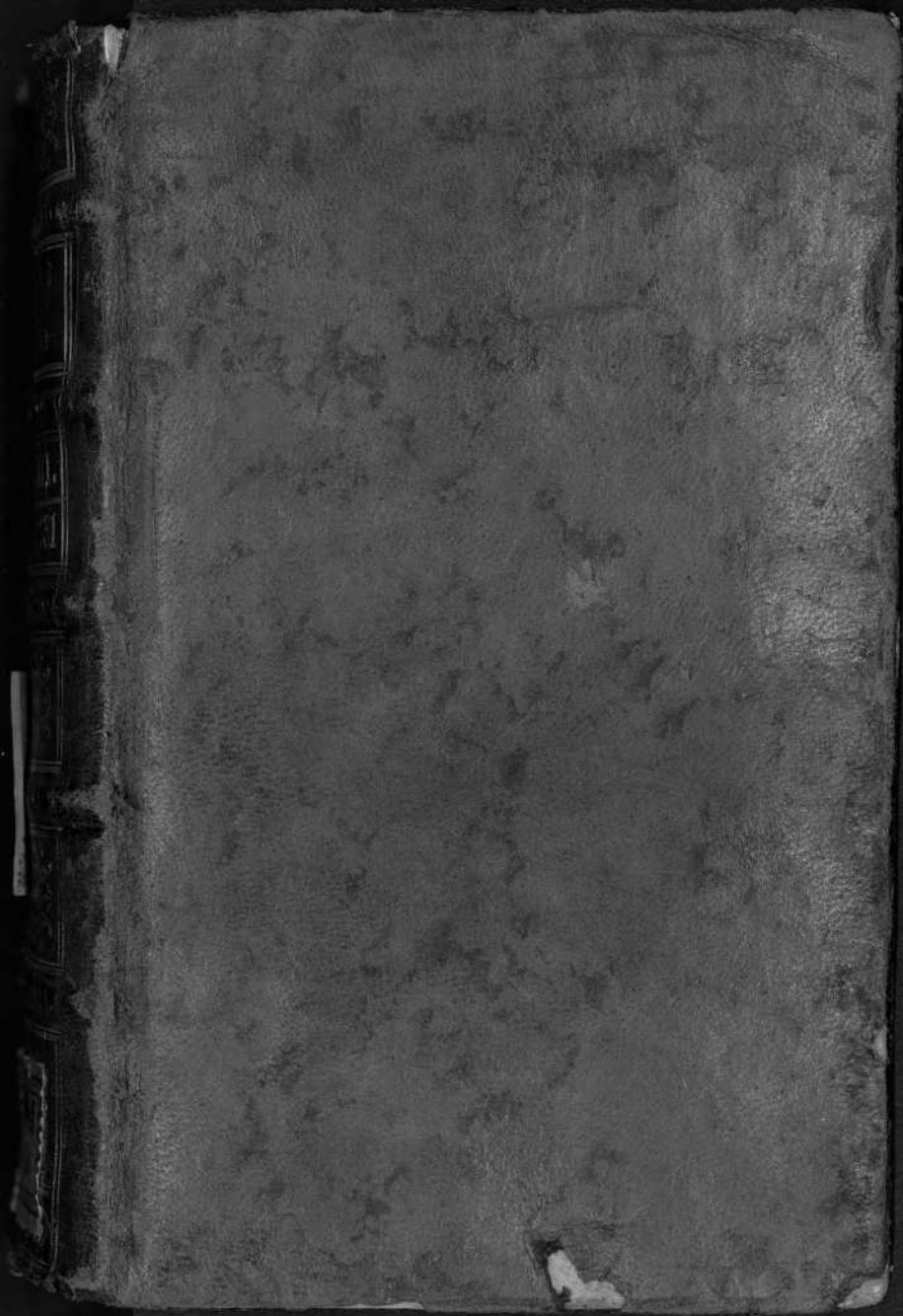

Uff-12

And H^{as}

Vol 1°

CLAUDII FLEURII
ABBATIS
HISTORIA
ECCLESIASTICA

A
R. P. ALEXANDRO

A S. JOANNE DE CRUCE EX PROVINCIA BAVARICA
CARMELITA DISCALCEATO, OLIM S. THEO-
LOGIÆ AC SS. CANONUM LECTORE
CONTINUATA.

CONTINUATIONIS
T O M U S
QUADRAGESIMUS NONUS,
SEU IN ORDINE
T O M U S LXXIII.

Ab anno Christi 1729. usque ad annum 1731.

Cum Approbatione Rmi Ordinariatus Augustani.

~~~~~
AUGUSTÆ VINDELICORUM,
IMPENSIS OFFICINÆ LIBRARIÆ JOSEPHI WOLFF.
MDCCLXXXV.

CEAUPH-PLERH
HISTORIA
ECCESTICA

R. F. ALKANDRO

A. S. JOHNSON, CHURCH OF THE
LORD, 100 N. 10TH ST.
ST. LOUIS, MO.

CONSTITUTION

TOMES

QUARTERLY REVIEWS

REV. J. H. H. H.

TOMES

REV. J. H. H. H.

Our Office is at No. 100 N. 10th St.
St. Louis, Mo.
REV. J. H. H. H.
REV. J. H. H. H.
REV. J. H. H. H.

CONSPECTUS LIBRORUM.

LIBER CCXXV.

§. 1. <i>Comaclensis Urbis restitutio a Papa S. Cardinalium Collegio annun- tiata.</i>	Pag. 1
§. 2. <i>Prospera Religionis Catholicæ au- spicia in Maroccano Regno.</i>	2
§. 3. <i>Principes atque illustres hoc anno denati.</i>	13
§. 4. <i>Benedicti XIII. Pontificis Consti- tutiones.</i>	18
a 2	§. 5.

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 5. <i>Diversa S. Congregationum decreta.</i>	23
§. 6. <i>Plures Beati Sanctorum Albo adscripti.</i>	25
§. 7. <i>Scriptorum Religione Catholicorum opera & obitus.</i>	26
§. 8. <i>Opera & decessus Scriptorum quorundam A catholicorum.</i>	34
§. 9. <i>Ludovicus Cardinalis de Noailles Archiepiscopus Parisiensis moritur.</i>	36
§. 10. <i>Novi Archiepiscopi conatus pro recipienda Constitutione Unigenitus.</i>	38
§. 11. <i>Quorundam Parochorum oppositio.</i>	41
§. 12. <i>Novi Archiepiscopi Epistola Pastoralis.</i>	44
§. 13. <i>Ludovici XV. Galliarum Regis epistola ad Sorbonam.</i>	45
§. 14. <i>Sorbonæ deliberatio super has Regis literas.</i>	48
§. 15. <i>Sacræ Facultatis comitia hanc in rem habita.</i>	50
§. 16. <i>Quorundam Doctorum oppositio.</i>	55
§. 17. <i>Relatio a Sorbonæ Deputatis in pleno consensu facta.</i>	58
§. 18. <i>Continuata hujus relationis lectio.</i>	63
§. 19. <i>Secunda & tertia hujus relationis pars.</i>	71

§. 20.

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 20. <i>S. Facultatis decretum de recipien- da Constitutione Unigenitus.</i>	88
§. 21. <i>Heidelbergensium Calvinistarum cavillationes occasione cujusdam di- sputationis Theologicæ.</i>	92
§. 22. <i>Vratislaviensis controversia de Ba- ptismi necessitate.</i>	96
§. 23. <i>Ordo Equestris S. Georgii a Ca- rolo Alberto Bavaricæ Electore re- stauratus.</i>	101
§. 24. <i>Motus contra Lektionen de S. Gre- gorio VII. Papa excitati.</i>	103
§. 25. <i>Quorundam Franciæ Præsulum oppositio contra præfatum offi- cium.</i>	105
§. 26. <i>Horum Præsulum Instructiones a Benedicto XIII. Papa proscriptæ.</i>	108
§. 27. <i>Quorundam motus contra hoc Pontificis Breve.</i>	110
§. 28. <i>Pontificis Constitutio contra Par- lamentorum edicta & gesta adver- sus ejus decretum de Officio S. Gre- gorii Papæ.</i>	113
§. 29. <i>Antissiodorensis Episcopi epistola ad Franciæ Regem contra Breve Pontificium.</i>	115
§. 30. <i>Fæderatorum Belgarum edictum contra Gregorii VII. P. Officium.</i>	122
§. 31. <i>Funestum P. Courayeri fatum.</i>	125

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 32. <i>Benedictus XIII. Papa Beneventum profectus.</i>	130
§. 33. <i>Plures Sanctorum Albo ab eodem Pontifice adscripti.</i>	132
§. 34. <i>Inquisitionis Tribunal in Lusitania reformatum.</i>	136
§. 35. <i>Laurentii Cozzæ Cardinalis obitus.</i>	136
§. 36. <i>Joannis Baptistæ Cardinalis de Salerna decessus.</i>	141
§. 37. <i>Georgii Selleri Cardinalis extrema.</i>	144
§. 38. <i>Tres Cardinales a Benedicto XIII. Papa creati.</i>	147
§. 39. <i>Summi Pontificis Constitutiones & decreta.</i>	148
§. 40. <i>Diversa S. Congregationum decreta.</i>	154
§. 41. <i>Principes atque Illustres hoc anno defuncti.</i>	157
§. 42. <i>Scriptorum Religione Catholicorum opera & obitus.</i>	163
§. 43. <i>Scriptores A catholici hoc anno mortui, eorum opera.</i>	184
§. 44. <i>Acta Parisinæ Facultatis Theologicæ circa Constitutionem Unigenitus.</i>	187
§. 45. <i>Sacræ Facultatis decretum contra Doctores Refractarios.</i>	193
§. 46. <i>Alia Ejusdem Facultatis comitia.</i>	203
§. 47.	

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 47. <i>Ejusdem Sacræ Facultatis decretum circa Syndici postulata.</i>	209
§. 48. <i>Finalis declaratio S. Facultatis.</i>	210
§. 49. <i>Epistola præfatæ Facultatis Parisinæ ad Universitates, Coloniensem & Pragensem.</i>	213
§. 50. <i>Responsum Academicæ Colonienfis ad Parisiensem literas.</i>	221
§. 51. <i>Epistola Pragensis Universitatis ad Parisiensem Facultatem Theologicam.</i>	226
§. 52. <i>Ludovici XV. Franciæ Regis mandatum de acceptanda Constitutione Unigenitus.</i>	240
§. 53. <i>Parisini Parlamenti oppositio contra hanc Regis declarationem.</i>	247
§. 54. <i>Rex suam declarationem in acta Parlamenti referri postulans.</i>	249
§. 55. <i>Benedicti XIII. summi Pontificis obitus.</i>	253
§. 56. <i>Ejusdem summi Pontificis scripta typis edita.</i>	254
§. 57. <i>Benedicti XIII. Papæ gesta in Pontificatu.</i>	255
§. 58. <i>Quidam Romani Præsules custodiæ dati.</i>	261
§. 59. <i>Sacra Cardinalium comitia pro eligendo novo Pontifice.</i>	263
§. 60. <i>Laurentius Cardinalis Corsinius in Papam electus.</i>	274

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 61. <i>Gesta Clementis XII. ante Pontificatum.</i>	276
§. 62. <i>Pontificatus exordia.</i>	280
§. 63. <i>Ejusdem Pontificis epistola ad Archiepiscopum Salisburgensem in causa exemptionis Passaviensis.</i>	283
§. 64. <i>Calvinistarum libri flammis traditi.</i>	287
§. 65. <i>Epistola Antissiodorensis Episcopi ad comitia Cleri Gallicani.</i>	288
§. 66. <i>Cleri Gallicani judicium de Montpeffulani Episcopi epistola ad Franciæ Regem.</i>	291
§. 67. <i>Summa epistolæ a Clero Gallicano contra Montpeffulani literas Regi oblatæ.</i>	294
§. 68. <i>Nemausensis Episcopi oratio ad Regem.</i>	299
§. 69. <i>Parlamenti oppositio contra Cleri Gallicani scripta.</i>	305
§. 70. <i>Regis responsum ad Parlamenti supplicationem.</i>	306
§. 71. <i>Motus a Lutheranis ob Comitem Aufsessium a Patruo abductum concitati.</i>	310
§. 72. <i>Vera facti species a Christiano Aufsessio ad Imperatorem transmissa.</i>	315
§. 73. <i>Lutheranorum querelæ contra Theodoricum Carolum de Erthal.</i>	319

§. 74.

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 74. <i>Joannis Francisci Barbadici Cardinalis mors.</i>	328
§. 75. <i>Marci Antonii Ansidei Cardinalis obitus.</i>	333
§. 76. <i>Fratr̃is Augustini de Pipia Cardinalis decessus.</i>	335
§. 77. <i>Benedictus Pamphilius Cardinalis mortuus.</i>	340
§. 78. <i>Bernardi Maricæ de Comitibus Cardinalis extrema.</i>	345
§. 79. <i>Innici Caraccioli Cardinalis factum.</i>	349
§. 80. <i>Caroli Collicolæ Cardinalis obitus.</i>	354
§. 81. <i>Augustinus Cusanus Cardinalis hoc anno vivis ereptus.</i>	357
§. 82. <i>Quinque Præsules a Clemente XII. Purpura honorati.</i>	361
§. 83. <i>Diversæ Constitutiones Benedicti XIII. & Clementis XII. Pontificum.</i>	362
§. 84. <i>Varia Dissidia partim extincta, partim recens mota præcipue circa Religionem.</i>	367
§. 85. <i>Diversa decreta circa Monasteria.</i>	373
§. 86. <i>Spontanea Victoris Amadei II. abdicatio.</i>	374
§. 87. <i>Principum atque Illustrium obitus.</i>	377

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 88. <i>Infesta Turcarum molimina contra Insulam Melitensem.</i>	382
§. 89. <i>Scriptores Catholici hoc anno denati, eorumque opera.</i>	385
§. 90. <i>Synodi Diœcesanæ Monasteriensis decreta.</i>	395
§. 91. <i>Scriptorum A catholicorum opera & decessus.</i>	396
§. 92. <i>Quorundam Prædicantium fanaticismus in Silesia repressus.</i>	399
§. 93. <i>Liber quidam a S. Congregatione proscriptus.</i>	409
§. 94. <i>Quorundam Prædicantium intemperantia mature repressa.</i>	410
§. 95. <i>Fæderatorum Belgii Ordinum editum contra Sacerdotes Catholicos, & Sacram Sedem.</i>	415

LIBER CCXXVI.

- §. 1. *Controversia de Successione in Parmensem Ducatum.* Pag. 424
- §. 2. *Solemnis protestatio contra successionis articulum ab Innocen. XIII. Papa interposita.* 432
- §. 3. *Successio in utrumque Ducatum Carolo Hispano per diploma Cæsareum vindicata.* 443
- §. 4. *Continuata summi Pontificis oppositio.* 450
- §. 5. *Jus successionis Carolo Hispano adhuc firmitus assertum.* 454
- §. 6. *Antonius Parmensis Dux ultimus ex Farnesia stirpe mascula moritur.* 456
- §. 7. *Clementis XII, querelæ ob usurpata Investituram.* 457
- §. 8. *Perniciosi Quesnelistarum libri in vulgus sparsi.* 466
- §. 9. *Quadraginta Advocatorum libellus coram Rege discussus.* 471

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 10. <i>Epistola Ludovici XV. Franciæ Regis ad omnes Regni Episcopos.</i>	479
§. 11. <i>Burdigalensis atque Aurelianensis Parliamentorum motus contra Episcopos Sacramenta indignis administrare renuentes.</i>	485
§. 12. <i>Epistola encyclica Ludovici XV. Galliarum Regis ad omnes Regni Præsules.</i>	490
§. 13. <i>Parisiensis Parlamenti ediçtum circa temporalem Regis potestatem.</i>	494
§. 14. <i>Montpessulani Episcopi ediçtum a Clemente XII. Papa damnatum.</i>	495
§. 15. <i>Parisiensis Parlamenti sententia contra hanc Pontificis Constitutionem.</i>	500
§. 16. <i>Historia de fideis Appellantium miraculis.</i>	504
§. 17. <i>Continuatio ludricæ scænæ ad Parisii tumultum.</i>	508
§. 18. <i>Varium Iudicium de prætensis hisce prodigiis.</i>	511

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 19. <i>Fatum Montgeronis celebris Fanatici.</i>	515
§. 20. <i>Historia de Sanguisugis seu de Vampyrismo in Sclavonia &c.</i>	525
§. 21. <i>Relatio Historica de emigratione Rusticorum Salisburgensium.</i>	543
§. 22. <i>Nova Salisburgensium rusticorum seditio.</i>	550
§. 23. <i>Eorundem Rusticorum petulantia.</i>	557
§. 24. <i>Gravaminum cognitio Deputatis ab Archiepiscopo commissa.</i>	558
§. 25. <i>Generalis horum rebellium consultatio Schwarzachii habita.</i>	563
§. 26. <i>Caroli VI, Imperatoris epistola ad Salisburgenses Apostatas.</i>	565
§. 27. <i>Salisburgensium rusticorum Deputati ad Cæsarem.</i>	569
§. 28. <i>Ratisbonensium Legatorum responsum ad Imperatoris literas.</i>	570
§. 29. <i>Emigrationis terminus ab Archiepiscopo præfixus.</i>	577
§. 30. <i>Caroli VI. Imperatoris responsum ad Ratisbonensium Legatorum literas.</i>	585
§. 31.	

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 31. <i>Prima Emigrantium cohors Kauffburum & aliorum delata.</i>	587
§. 32. <i>Difficultas Augustæ mota circa horum agrestium receptionem.</i>	590
§. 33. <i>Alexandri Sigismundi Principis atque Augustani Episcopi literæ ad Cæsarem hac in causa.</i>	600
§. 34. <i>Salisburgensis Legati responsum ad Saxonici Secretarii querelas.</i>	617
§. 35. <i>Hujus controversiæ continuatio.</i>	633
§. 36. <i>Singularis clementia erga Emi- grantes subditos.</i>	636
§. 37. <i>Rebellium delicta juramentis & testibus comprobata.</i>	645
§. 38. <i>Contraversia inter Victorem Ama- dæum, ejusque Filium Regem.</i>	647
§. 39. <i>Dissidia cum Lucernensibus plene composita.</i>	651
§. 40. <i>Cardinalis Coscia publice inqui- situs.</i>	651
§. 41. <i>Prima sententia in Cosciam Car- dinalem pronuntiata.</i>	653
§. 42. <i>Coscia Cardinalis Roma fuga elapsus.</i>	656
§. 43.	

CONSPECTUS LIBRORUM.

- §. 43. *Idem Cardinalis Romam rever-*
jus. 660
- §. 44. *Ultima sententia in Cosciam pro-*
nuntiata. 663
- §. 45. *Controversia Pontificis cum Sar-*
diniæ Rege resuscitata. 667
- §. 46. *Clementis Papæ sollicitudo in*
sedandis Corforum tumultibus. 674
- §. 47. *Dissidium cum Lucensibus a Papa*
sublatum. 678
- §. 48. *Injuria Polono Oratori illata*
Pontificis consilio reparata. 679
- §. 49. *Aliæ contentiones feliciter com-*
positæ. 681
- §. 50. *Conscientiæ libertas Kauffburi ab*
Acatholicis læsa. 683
- §. 51. *Jacobi Boncompagni Curdinalis*
obitus. 692
- §. 52. *Quinque Cardinales a Clemente*
XII. Papa creati. 696
- §. 53. *Lusitanicæ Rex cum Sede Apo-*
stolica in gratiam reversus. 697

§. 54.

CONSPECTUS LIBRORUM.

§. 54.	<i>Clementis XII. in promovenda Religione Catholica studium.</i>	700
§. 55.	<i>Varii successus in Galliis.</i>	702
§. 56.	<i>Prætenſa Proteſtantium gravamina.</i>	704
§. 57.	<i>Principum atque Illuſtrium obitus.</i>	715
§. 58.	<i>Clementis XII. Constitutiones.</i>	720
§. 59.	<i>Scriptorum Religione Catholicorum opera & decessus.</i>	732
§. 60.	<i>Scriptores A catholici hoc anno deſuncti, eorum opera.</i>	735
§. 61.	<i>Reſuſcitata Wormatiensium Lutheranorum diffidia contra Clerum Catholicum.</i>	738

Ordo Equestris S. Georgii a Bavariæ Electore institutus.

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ

CONTINUATÆ.

LIBER CCXXV.

BENEDICTUS XIII. PONTIFEX MAXIM.
CAROLUS VI. ROM. IMP.

§. I.

Comaclensis Urbis restitutio S. Cardinalium Collegio annuntiata.

Jam anno hujus sæculi vigesimo quarto
de Comaclensis Urbis relictuendæ

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

A

con.

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

Sæc. XVIII. conditionibus inter Benedictum XIII. &
 A. C. 1728. Carolum VI. Imperatorem agebatur.
 Res tamen plene componi haud poterat,
 tandem vero complanatis utrinque diffi-
 diis Cæsarei milites Mense Februario ultro
 Urbe concesserunt, & Apostolica Sedes
 primæva veteris suæ possessionis jura
 recuperavit. Prosperam hunc rei
 exitum Benedictus XIII. die 29. Ja-
 nuarii in consueto Senatu Cardinali-
 bus significabat, eos his verbis allo-
 cutus: „ Venerabiles Fratres, re-
 „ spexit Dominus in hæreditatem suam,
 „ & Sanctuarii jura, collatis concordii
 „ fædere Sacerdotii, & Imperii officiis,
 „ per Cæsaream pietatem, justitiamque
 „ reparavit. Diuturnis quidem studiis
 „ curisque, ut Fraternitatibus vestris
 „ explanatissimum est, nihil intentatum
 „ reliquerat felicitis recordationis Cle-
 „ mens XI. prædecessor noster, ut in
 „ pristinam possessionem civitatis Co-
 „ macensis hæc sancta Sedes restitue-
 „ retur. At licet adversa temporum
 „ conditio fructum Pontificiæ sollicitu-
 „ dinis retardaverit, rationes tamen
 „ hujus sanctæ Ecclesiæ asserere eximia
 „ cum sui nominis gloria, ad extre-
 „ mum usque vitæ spiritum ille non
 „ destitit. Pari quoque sollicitudine,
 „ prudentiaque, quod vos nescire non
 „ dubitamus, rem ad optatum prope
 „ exi-

„exitum perduxerat felicitis recordatio- Sæc. XVIII.
 „nis Innocentius XIII. prædecessor iti- A. C. 1728.
 „dem noster, sed mors interveniens
 „etsi illi de solertiæ laude nihil decer-
 „psit, confecti tamen operis lætitiā
 „intercepit. Nobis vero, qui nostram
 „agnoscentes, ac testantes infirmita-
 „tem in labores eorum introivimus,
 „gaudium hujus prosperi successus con-
 „solator humilium Deus reservavit, in
 „hoc operam, & labores adhibendo
 „dilecti Filii nostri Cardinalis Cienfue-
 „gos, quod vobiscum hodierna die ex
 „hoc loco, ut moris est, communican-
 „dum duximus, Fraternitatibus vestris
 „significantes, charissimum in Christo
 „Filiū nostrum Carolū Romanorum
 „Regem in Imperatorem electum, pia,
 „& illustria Majorum suorum exempla
 „prosequētem, suæque religioni &
 „æquitati, ac nostrorum simul, quos
 „laudavimus Antecessorum, paternis-
 „que nostri Apostolatus officiis obsecu-
 „tum, possessionem Comacini dimisisse,
 „ut in eam hæc sancta Sedes restitue-
 „retur ut prius, quo autem pacto res
 „ipsa peracta sit, præstat ex tractatus
 „conventionibus, quas vobis recitari
 „volumus, Fraternitates vestras acci-
 „pere. Magnificemus igitur, venera-
 „biles Fratres, Deum protectorem, &
 „demus gloriā, audi ejus, qui ad

Sæc. XVIII. „nostræ imbecillitatis ministerium pro-
 A. C. 1728. „pterea opus misericordiæ suæ distu-
 „lisse videtur, ut nomini suo, quidquid
 „est prospere gestum, unice assignare-
 „tur. Ejusdem præterea charissimi in
 „Christo Filii nostri laudes digno præ-
 „conio celebremus, qui in colenda ju-
 „stitia, sanctæque Ecclesiæ rationibus
 „tuendis præcipuam Austriaci sangui-
 „nis, & Cæsarei nominis gloriam col-
 „locare gestit. „

Ita sane Benedictus an in obtinen-
 do felicior vel in prædicanda hac
 felicitate verecundior fuerit, dubium
 reliquit, id omnino certissimum, lau-
 dem & gloriam adeptum fuisse ab om-
 nibus, dum a nullo laudari concupi-
 verat.

§. II.

*Prospera Religionis Catholicæ auspi-
 cia in Maroccano Regno.*

*Vide supra
 pag. 554.*

Quamprimum rumor de Dehli Maro-
 chii imperatoris animo in Chri-
 stianos propenso in Galliis increbuerat,
 mox P. Beguinus & tres alii Religiosi
 ex Ordine Fratrum de Mercede ab eo-
 rum Superioribus decernebantur, ut
 Christianos dira servitute ibidem pres-
 fos

fos redimere, & fidem Catholicam in hoc Regnum invehere studerent. Hi ergo, priusquam Gautherius & Marena Galli, uti supra relatum est, cum Imperatoris literis ad Franciæ Regem pervenerant, jamjam in Hispaniam ex Galliis profecti erant, & secundis velis Cordubam appulsi inde continuato itinere ad Gades contendebant, ubi ipsis primum innotuerat, tantam esse Marroccani Regis indulgentiam, ut ex qualibet Natione duo captivi in suam quisque patriam ire permitterentur, qui a suis Principibus pro redimendis subditis lytrum obtinere satagerent. Eadem die hi Religiosi a suis superioribus literas accepere, quibus injunctum, ut Gautherium & Marenam e Francia reversuros ibidem expectarent, & unacum eis demum ad Marochii regnum pergerent: cum autem hi duo Galli nonnisi die septima Martii hoc anno *portu gratiæ* solvere possent, hac mora accidit, ut tota captivos redimendi & Evangelii prædicandi spes evanesceret; interea enim temporis Muley Abdemelec collecto raptim milite, Hamet - Debium Fratrem suum hostiliter aggressus, illum fufis ejus copiis e solio decima octava Martii deturbavit, sibi que Regni sceptrum asseruit. Horum vero, quæ interim in Africa contigissent, omnino

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

Sæc. XVIII. ignari erant hi Religiosi, quapropter
A. C. 1728. de prospero suæ expeditionis successu
 haud dubii tela serica, auro & argento
 intexta, aliaque pretio & arte insignia
 coemerunt munera, quæ Maroccano
 Regi offerre parabant, eidemque ma-
 gis accepta fore, a Pileto Salanæ Ur-
 bis Governatore, olim fidei Catholicæ
 desertore prius perceperant. Tandem
 vero ambo Galli die vigesima quarta
 Martii ad Gaditensem portum appulsi,
 unacum quatuor hisce Religiosis Salam
 contenderunt, quorum adventum e-
 doctus Governator, duabus navibus
 obviam missis, eos simulata benignitate
 excepit, dato tamen nautis mandato,
 ut si fors hi advenæ hæc naves con-
 scendere renuerent, eos vi compelle-
 rent, eorumque cistas omnes hisce na-
 vibus imponerent; perfidus enim atque
 avarus hic Apostata verebatur, ne hi
 Religiosi cognita Debii Regis exaucto-
 ratione unacum muneribus, quæ pro
 hoc Principe secum deferebant, in pa-
 triam suam reverterentur. Verum hi
 nil mali suspicati, ultro ex sua cymba
 exscenderunt, omniaque sua pretiosa
 Governatoris navibus imposuere: Vix
 ad ædes cujusdam Galli Mercatoris
 nomine *Le Noir* erant conducti, cum
 Debiæ Regem solio detrusum, eique
 Abdemelecum fuisse subrogatum per-
 cipiunt.

cupiunt. Funesto hoc Nuntio perculsi de redimendis captivis desperare cœperant, & demum, quo se verterent, nescii Piletum Gubernatorem, qui ejurata fide Catholica se Abdeludyen nominabat, supplices adeunt, ut eos suo foveret patrocínio. Hic vero ficta comitate & affectu illos amplectitur, certosque esse jubet, Abdemelecum Regem haud segniore, ac Debius Rex benevolentia in Christianos ferri, seque nullum officii genus in eorum favorem omisurum. Hac pollicitatione erecti Patres meliora sperabant, magis etiam illos solabantur literæ, quas ab Abdemeleci Filio scriptas ineunte Mense Aprili receperant, hoc tenore :

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

*Muley - Aily, Filius Muley - Abdemeleci Regnantis Regis, Patribus Gal-
lis Ord. Redemptionis salutem.*

*Lætatur de adventu vestro in nostram patriam : in plena securitate poteritis Salæ subsistere, donec Marochii Rex Pater meus Mequinesiam intraverit, quo eum brevi venturum speramus : Tum vero negotium, quod Vos huc advocavit, cum ipso sine omni obstaculo absolvere poteritis ; de propitio al-
loquio vos certos reddo, quicquid petieritis, ab eo obtinebitis, & majorem ab eo benevolentiam experiemini, quam a quovis alio Principe sperare possētis. Mechemedo Bel-*

Sæc. XVIII. *cadii Famulo nostro, & alteri captivo Abdelady demandavimus, ut vestrum curam habeant, & ne vobis quid sinistri accadat, præpediant: Armate vos patientia, & ne solliciti sitis - datum die 26. Mensis Chaban Anno 1140. Prophetæ nostri.*

*Aly Omnipotentis Servus, Regis
Maurorum Filius.*

Haud absimiles literas Benmargen primarius Eunuchus eodem ferme tempore ad eos dedit, suumque obsequium apud Regem illis pollicitus est. His ergo promissis animati, die septima Maij e Salano portu ad Aulam properaturi solvunt. Stipantur numerofo militum comitatu, simulque cum eis Alcaides Mahomet Monino olim Salanus Gubernator mulo catennis annexus conducebatur, qui capitis poenam veritus, sese horum Patrum patrocinio enixe commendabat, quo intellecto Piletus reposuit: *Stulte! hi Patres quod sibi de propria salute timeant, tantum habebunt, ut de aliena solliciti esse non poterint.* Ex his verbis haud obscure colligebant, hunc Apostatam eorum postulatis apud Regem obstiturum, quocirca sibi primarii Eunuchi benevolentiam profuso auro demereri studebant, indignante vehementer Apostata, qui eis palam denuntiabat, se quocunque se

verte-

verterent, aut serius aut citius expecturos, quod eorum fatum a solo ipsius dependeret arbitrio: Perfido huic Gubernatori Eunuchus quidem mortis poenam comminabatur, si sese huic negotio ingerere præsumeret, ipse vero spre-
tis hisce minis clam Patrum consilia evertere totis viribus adlaborabat. Tandem die decima Maij Mequinesiam delati, die duodecima ejusdem Mensis ad alloquium admittuntur, Regem salutatione consueta honorant, eique munera, quæ secum deferebant, offerunt; paulopost Rex ipsos his verbis alloquebatur, *qui eslis, & quid a me petitis?* Hi vero reponebant, *sumus Religiosi natione Galli, & solii tui felicitatem gratulaturi advenimus, rogantes, ut nostræ Nationis mancipia, quæ sub captivitatis jugo gemunt, & libertatem & patriam anhelant, redimi permittas.* Ad hæc reposuit Rex, *num quosdam Mauros vobiscum ex Francia conduxistis?* Respondentibus autem Religiosis, nullos in Gallorum triremibus captivos detineri, interrogabat de lytro, quod pro centum septendecin Gallis erogare vellent? Hæc inaudiens Apostata, ad Regem dixit, hi Patres alia habent adhuc munera, quæ Regiæ suæ Majestati offerre vellent, quo audito Rex sermonem interrupit, eosque septima post die ad-

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

Sæc. XVIII. esse iussit. Hoc temporis intervallum
A. C. 1728. nequissimus Apostata in rem suam ver-
 tit, Regique suggestit, Muley - Ismae-
 lem Regem nunquam Christianum di-
 misisse, nisi vicissim natione Mauri
 libertati redditi fuissent, aliunde vero
 hos Patres non advenisse, ut cum ipso,
 sed cum ejus hoste Hamet - Debyo a-
 gerent. Die tamen decima nona Maij
 rursus cum Rege colloqui permittun-
 tur, minus tamen benigne excepti,
 demum vero in tertio alloquio Rex qui-
 dem munera, quæ his Religiosis ad-
 huc supererant, acceptavit, simul ta-
 men eis significavit, quod ab eo haud
 ampliora sperare possent, nisi securita-
 tis literas, quibus muniti in Franciam
 redirent, hisque dictis duas Histrices
 non sine contemptu ante eorum pedes
 projici iussit, hisce vero Religiosis sese
 excusantibus, quod ejusmodi animan-
 tibus haud vescerentur, eorum loco eis
 duo pollicitus mancipia, sequentes ad
 Franciæ Regem literas tradidit;

*Dei voluntate ad solium evectus Rex,
 universæ Barbariæ Domitor, Lu-
 dovico XV. Franciæ Regi pacem.*

*Patres Redemptionis, qui cum Mulay-
 Hamet - Debio Fratre meo de redimendis
 mancipiis acturi Mequinesiam venerunt, me
 a Deo jam solio impositum cernebant, quia
 Frater*

*Frater meus legem, prout decuisset, non observabat: Hi Patres me in Palatio meo salutarunt, quæsi ab illis, an secum tuas ad me literas deferrent, illis vero nullas mihi reddentibus, duo mancipia nationis Gallicæ dono dedi: si vero fors redire vel-
lent, necesse est, ut publicæ fidei literas as-
ferant, & tum cum eis agemus. Pax te-
cum sit: Datum Mequinesicæ die 18. Mensis
Chouvel Anno 1140. (*)*

Sæc. XVIII.

A. C. 1728.

Ceterum quatuor hi Religiosi Sa-
lam die trigesima prima Maij reversi,
die quinta Junii portu solverunt, quin
aliud piæ suæ expeditionis fructum in
patriam reportarent præter hæc duo
mancipia, & Eunuchi Benmargen epi-
stolam ad Cardinalem Fleuryum hujus
tenoris:

*Cardinali Fleuryo &c. vitam &
salutem.*

*A Rege meo, qui pariter ad Franciæ
Regem perscripsit, de iis, quæ inter ipsum
& Patres redemptores acta sunt, Te cer-
tior reddere jussus sum. Ex Francia in
hoc regnum factis Mequinesicæ haud exiguis
expensis pervenerunt, quin votis suis dam-
nari*

(*) Horum captivorum quilibet jam septua-
gesimum quintum ætatis annum exegerat, &
horum alter quadraginta quinque, omnino annis
jam in captivitate hæserat.

Sæc. XVIII. *nari potuerint. Censuit enim Rex Domi-*
A. C. 1728. *nus meus, haud convenire, ut, quin publicæ*
fidei literis a suo Principe muniti essent,
tot Christianos in libertatem assererent: Nil
aliud de Te peto, nisi ut Regis mei literas
Regi tuo tradi cures, eo fine, ut si ipse
captivos per hos Patres redimi desiderat,
eorum vota plene adimpleantur. Vicissim
mihi rescribas velim, & sis securus, cuncta
optatum sortitura successum: si forte ex
Regione nostra quicquam desideres, id indica
mihi, & voti tui compos eris, etsi duos vel
tres Christianos petieris, dummodo res in-
ter me & Te, insciis nostris Regibus, aga-
tur: in omnibus me tuis desideriis confor-
mabo. Datum Mequinesæ die 18. Chou-
vel Anno 1140. (*)

Eodem tamen adhuc anno Muley-Hamet - Debius in Regem denuo proclamatus expugnata Mequinesia Abde-melecum strangulari, & Piletum Apostatam sclopis trajici, ejusque corpus ante Salanzæ Urbis portas pedibus suspendi jussit, ac tandem, postquam Regis Lusitani Oratorem unacum aliis quatuor Patribus Ord. de Mercede perhonorifice receperat, eisque plures captivos libertati assertos dono dederat, die vigesima secunda Martii Anno 1729. naturæ debitum solvit. Anno autem hujus sæculi trigésimo Muley Abdalat Marocci Imperator his Patribus indul-

(*) Id est 28. Maij 1728.

fit, ut Christianos in suo Regno captos lytro redimere, & ad levamen ægrotorum præter Chyrurgum etiam sex Religiosos in Mequinesienſi Noſocomio retinere poſſent; inhibuit quoque ſeveriſſime tam Mauris, quam aliis, ne hos Patres ullo pacto moleſtarent.

Sæc. XVIII.

A. C. 1728.

§. II.

Principes atque illuſtres hoc anno denati.

Hunc annum vitæ ſuæ poſtremum habuere non pauci Principes, & quidem ex Eccleſiaſticis occurrit Udalricus de Federſpiel Curienſis Episcopus, qui die decima tertia Octobris anno ſui Regiminis trigeſimo e vivis exceſſit. Succeſſorem habuit Joſephum Benedictum Baronem de Roſt, natione Germanum, qui die decima quinta Decembris unanimi ſuffragio electus eſt, non ſine magna tamen Rhætorum indignatione; hi enim hanc dignitatem nonniſi ſuæ gentis Viro eſſe conferendam rati, ipſo electionis die ſuos Deputatos ad Pontificis Nuntium & Cathedrales Canonicos jamjam congregatos ablegarunt, & impenſis precibus adjectisque minis audiri poſtulantes tandem admiſſi, ſua jura ac privilegia violari querebantur, palamque adverſus electionem reclama-

bant,

Sæc. XVIII.

A. C. 1728.

bant, si hæc in alium, quam natione Rhætum caderet, seque illum pro Episcopo nunquam habiturum declarabant. Verum in superhabita eorum oppositione Electio procedebat, eo quod jam Anno 1620. cum Rhætis transactio fuisset inita, vi cuius etiam Germanis beneficium, ut vocant *Eligibilitatis* assecebatur, aliunde vero, cum dignissimi hujus Præsulis electio supremo Cæsaris patrocinio firmaretur, electus vix non ab omnibus Rhætiæ statibus officiosa gratulatione honorabatur.

Die autem nona Junii post diuturnam infirmitatem Parisiis decessit Franciscus a Lotharinga Bajocensis Episcopus, qui a Vicario Parochiæ ad S. Magdalenam morientium Sacramentis munitus, suæ appellationi contra Constitutionem interpositæ immortalis est. Edidit Anno 1722. epistolam in duas partes divisam, quarum prima continet Bajocensis Episcopi iudicium de variis propositionibus a Patre de Genes Jesuita denunciatis, altera complectitur approbationem & confirmationem censuræ a Facultate Theologica Cadomeni die 31. Decembris 1720. pronuntiatae contra septendecim propositiones tam ex dictatis quam ex The-sibus in Cadomeni Jesuitarum Collegio divulgatis. Hanc epistolam Episcopus in

in sua Synodo die decima quinta Aprilis ejusdem anni promulgavit, Mense autem Julio 1724. publici juris fecit aliam Epistolam Pastoralem, in qua sequentes duo libelli fuere damnati. I. Instructio ad normam Catechismi circa Constitutionem *Unigenitus*. II. Instructio Theologica loco responsi ad libellum, cui titulus: *Familiare colloquium de Constitutione UNIGENITUS*, quem libellum non ita pridem Jansenistæ Duaci in vulgus sparserant; Tertio demum ejus Instructio Pastoralis prodiit Anno 1727. in qua duodecim Noailhi articulos propugnavit. Obiit etiam die decima quarta anno ætatis quinquagesimo quarto Augusti Ernestus Augustus Georgii I. Angliæ Regis Frater Brunsvicensis Dux, Episcopus Osnabrugensis, cui, ut recentior quidam scribit Historicus, nil nisi Religio, & consecratio Episcopalis defuit. Successorem habuit ex Catholicis Clementem Augustum Colonensem Electorem atque Archiepiscopum. Mense autem Novembri Rupertus Baro de Rodman Campidunensis Abbas S. R. J. Princeps anno ætatis octogesimo quarto, Regiminis quinquagesimo decessit. In ejus locum a Canonicis electus est Anselmus Reuchlin Baro de Meldegg, & Wildenberg defuncti Coadjutor.

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

Hoc

Sæc. XVIII.

A. C. 1728.

Hoc item anno die vigesima sexta Augusti Maria Anna Sabaudia Regina Philippi I. Aurelianensis Ducis Filia post octodecim horarum ægritudinem ex viscerum doloribus animam exhalavit. Fœmina erat supra sexus sui conditionem in rebus politicis versatissima, & prudentia illustris. Eodem anno decessere in Domo Palatino-Solisbacensi duorum Fratrum Conjuges: & quidem die vigesima nona Januarii Sophia Elisabetha Augusta Caroli Philippi Electoris Filia, Josephi Caroli Conjux nonnisi triginta sex annos nata & Maria Anna Marchionis Bergensis ad Zomam Filia hæres, Christiani uxor. Die vero septima Martii obiere Fridericus Ludovicus Dux Holsato-Beck anno ætatis septuagesimo quarto, & Anna Petrowna Holsatiæ Ducissa die decima quinta Maij annos nata viginti, necnon Natalia Moscoviæ Ducis Soror: die secunda Augusti Alexander Franciscus Lusitani Regis Filius quinquennis puer: die quinta Septembris Christina Eberhardina Poloni Regis uxor exacto quinquagesimo sexto ætatis anno: & die vigesima septima ejusdem Mensis Princeps Lubomirskyus Religionis fervore celeberrimus, qui apoplexia tactus decessit. Sepultus in Ezenstochoviano Monasterio: die decima quarta

quarta Aprilis Joannes Fridericus Mu- Sæc. XVIII.
 tinæ Princeps nonnisi viginti septem A. C. 1729.
 annos natus; die vigesima Julii apud
 Sueffiones quinquagenarius obiit cele-
 berrimus Cæsaris Legatus ad Sueffio-
 nensem Congressum Baro de Batenrie-
 der ab Adelshausen: Denique fatis
 concessit Christianus Fridericus ex fa-
 milia Comitum Bückebugo - Lippenfi.
 Hic uxorem suam Hohenloensem repu-
 diabat, quamvis ex ea Albertum Fi-
 lium, pluresque alios liberos suscepis-
 set. Ut ergo Tyrolensem quamdam
 puellam nomine Gallam ducere posset,
 Romam profectus est, ubi juramento
 testabatur, se Hohenloensem non ali-
 ter, ac cum expressa, absoluta & unica
 hac conditione duxisse, ut juxta sectæ
 suæ Calvinianæ usum, ejus matrimo-
 nium quoad vinculum esset dissolubile,
 proin illam rursus repudiare posset. Cum
 ergo defuisset consensus, quem disso-
 lubilitatis impossibili conditioni alliga-
 rit, nec prudenter præsumi potuerit,
 quod consensum suum serio tunc huic
 conditioni non alligarit, sed præfracte
 eo præcise modo, quo contrahere non
 potuit, matrimonium contraxisset, il-
 lud irritum fuit declaratum, ac ipse
 Gallam amplissimis pollicitationibus
 pellectam duxit, sed paulopost mortuus
 est, ejusque Filius Albertus Gallam
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. B Hil-

Sæc. XVIII. Hildeshemium migrare iussit, Matrem
 A.C. 1728. vero suam ex Anglia, quo secesserat,
revocavit.

§. III.

*Benedicti XIII. Pontificis Consti-
 tutiones.*

Inter varia, seuque saluberrima, quæ
 Benedictus XIII. Papa condidit, sta-
 tuta, singulari decreto ipsum etiam Ca-
 meræ Apostolicæ Tribunal a quibus-
 dam corruptelis expurgavit, atque ut
 in ceteris Romanæ Urbis Curiis exactius
 iustitia administraretur, statuit, ut
 multæ pecuniariæ piis locis, captivis
 & pauperibus applicentur, & publicæ
 tabulæ, instrumenta, aliæque ad rem
 alienam pertinentes scripturæ in Codi-
 ces & protocolla plene redigantur, in-
 que Urbis Archivo reponantur. In-
 super die decima quarta Junii declara-
 vit, quod Jesuitis post vota simplicia
 ante solemnem Professionem a Generali
 dimissis nulla a societate alimenta aut
 congrua debeatur sustentatio, licet dum
 in ea vivebant, titulo religiosæ pauper-
 tatis ad sacros etiam Presbyteratus
 Ordines promoti fuissent. Enimvero
 Clemens XI. Monarchiam seu legatio-
 nem Siculam, ejusque Tribunal edita
 Constitutione suppresserat, Carolus ta-
 men

men sextus Imperator hanc causam denuo innovavit, datisque ad Papam literis exposuit, quod jura Apostolicæ legationis in Siciliæ Regno ultra Pharam sibi, ejusque hæredibus legitimis ex indulto Urbani II. competere, eo quod ea jam olim Comiti Rogerio ejusque Successoribus ob eliminatam Saracenorum tyrannidem, Catholicam fidem restitutam, necnon ob Ecclesias Romanæ Sedi denuo subjectas concessa fuerint, & usque ad Caroli II. obitum per sex omnino sæcula in suo robore atque usu remanserint. Hanc quidem rationem Pontifex æque ac olim Clemens XI. ob abusus irrepentes minus validam esse agnovit, quia tamen graves inde exortæ fuerunt contentiones non sine animarum perniciæ, & publicæ tranquillitatis detrimento; hinc ejusmodi litibus finem impositurus, die trigesima Augusti Constitutionem edidit, in qua controversias circa ordinem cognoscendi causas Ecclesiasticas & circa appellationes &c. composuit. Hanc concordie Bullam Carolus VI. Imperator per pragmaticam legem exacte observari præcepit die prima Februarii Anno 1729.

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

Alia postmodum Constitutione idem Pontifex Collegiatam Ecclesiam S. Venerantii in Cathedralem & Fabrianum

Sæc. XVIII.

A. C. 1728.

Piceni oppidum necnon Roncilionem in Civitates die decima quinta Novembris & 28. Maij erexit. Die autem sexta Aprilis Monialibus velum sacrum, benedictionem & consecrationem recipientibus Indulgentias plenarias concessit. Eodem quoque anno die secunda Januarii, cum Italia atque adjacentes Insulæ horrendis terræ motibus, atque aquarum inundationibus, indeque exortis agrorum vastitatibus plurimum affligerentur, hinc Pontifex, ut Deum placaret, Jubilæum indixit. Ejusdem vero Mensis die vigesima octava Fratribus Discalceatis Redemptionis Captivorum præcepit, ut cantum Gregorianum, sed duntaxat in choro adhiberent: Pariter Canonicis Regularibus Præmonstratensibus die 7. Martii & 12. Aprilis confirmavit S. Congregationis Rituum decretum, vi cujus die vigesima secunda Januarii data est facultas, ut SS. Godefridi, Gilberti, Friderici, Hermani Josephi, Isfridi, Evemondi, Ludolphi, Garlaci, Siandi, & B. Gertrudis festa ac officia imposterum recitare valeant. Præterea Pontifex die vigesima quinta Junii duos libellos a Patre Courayero editos tam legi quam retineri prohibuit, eoquod propositiones *falsas, temerarias, seditiosas, scandalosas, piarum aurium offensivas,* *sacra*

sacrae Sedis & Conciliorum auctoritati injurias, & contumeliosas, schismaticas, erroneas, S. Ordinationum, aliorumque Sacramentorum everivas & hæreticas continerent: Horum autem librorum titulus erat: Dissertatio de valore Ordinationum Anglicarum, & de successione Episcoporum Anglicanae Ecclesiae. — Defensio hujus Dissertationis &c. Die autem trigesima Augusti Benedictus XIII. Papa Tertiarios Ordinis Carmelitarum jurisdictioni ac Regimini Magistri sui Generalis subjecit, Monialibus autem S. Radegundis Mediolan: die decima nona Septembris inhibuit, ne Musicos concentus figuratos in usu habeant.

Jam Anno 1726. Poloniæ Proceres in Grodnensibus Regni comitiis Mense Octobri adversus Vincentium Trapezuntinum Archi - Præfulem, Apostolicum Nuntium & Nuntiaturæ Tribunal quamdam Constitutionem promulgaverant, ac postea die nona Novembris Comitum Tarlo Lublinensem Præfectum Romam decreverant, ut gravamina aboleri, & Nuntium e Polonia Romam revocari peteret: Insuper die vigesima sexta ejusdem Mensis novos quinque articulos ediderant, quorum I. inter alia sub carceris, aliisque pœnis inhibitum erat omnibus Caussidicis, ne coram eodem Nuntio, ejusque Tribu-

Sæc. XVIII

A. C. 1728.

nali causas & lites actitare aut ab eis aliqua gratiæ vel justitiæ remedia obtinere præsumerent, II. prohibitum, ne Parochi vel Monasteriorum Superiores censuras Ecclesiasticas a præfata Nuntiatura emanatas in suis Ecclesiis, sub pœna proscriptionis bonorum promulgare auderent, & denique III. in Domibus Nuntiaturæ vicinis milites distribuebant, qui Causidicos aliosque quosunque ad dictam Nuntiaturam recurrentes inde arcere jubebantur, hinc Pontifex Ecclesiasticam & Pontificiam potestatem contemniratus, ipsum Regem, omnesque regni Archiepiscopos, Episcopos & Proceres rogabat, ut hæc edicta rescindi curarent, cumque Pontifex nullam harum precum rationem haberi cerneret, Camillum Iconiensem Archiepiscopum tanquam extraordinarium Sedis Apostolicæ Nuntium ad Augustum Poloniæ Regem ablegavit, eique injunxit, ut cum omni animi contentione hæc edicta abrogari studeret: incassum tamen erant omnia, quapropter Benedictus Papa die vigesima quinta Septembris tam Procerum Constitutionem, quam quinque hosce articulos, esse omnino irritos, eos vero, qui præfatis omnibus operam præstissent, censuras a S. Canonibus inflictas incurrisse declaravit. Denique die
decima

decima sexta Decembris statuit, ad officia & dignitates esse inhabiles Religiosos Ord. S. Basilii, qui Archiepiscopatus, Episcopatus, aliasque dignitates sibi procuraturi essent.

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

§. IV.

Diversa S. Congregationum decreta.

Præter plura alia, quæ a S. Congregationibus Romanis emanarunt, decreta, S. Rituum Congregatio die vigesima octava Januarii annuente summo Pontifice concessit, ut Officium S. Rosæ Viterbiensis die 4. Sept. ab omnibus, qui ad Horas Canonicas tenentur, in toto statu Ecclesiastico & in Etruria, & Officium S. Mariæ Magdalensæ de Pazzis Carmelitanæ Virginis in tota Italia atque Insulis adjacentibus sub ritu duplici minori recitari possit: Pariter die decima septima Martii indulgit, ut Missa propria de transverberatione Cordis S. Theresiæ die vigesima septima Augusti ab omnibus Carmelitis Excalceatis tam Hispaniæ quam Italiæ Congregationis sub ritu duplici secundæ classis, & officium SS. Joannis & Pauli die 26. Junii pariter sub ritu duplici ab omnibus recitari posset. Idem quoque pro Venetis concessum

Sæc. XVIII. est in festo Translationis Domus Lau-
 A. C. 1728. retanæ. B. Jacobi Salomonii Ord. Præd.
 & S. Eusebii Vercellensis pro omnibus
 Christi fidelibus, necnon pro Servitis
 in commemoratione reliquiarum, quæ
 in eorum Ecclesiis asservantur, & in
 festo omnium Sanctorum hujus Ordini-
 nis. Præterea ex concessione Pontifi-
 cis B. Alexii Falconerii, Julianæ Fal-
 coneriæ, B. Bonfilii, Amidei, Soste-
 nei, Uguccionis, Macatti, & Bona-
 junctæ Martyrologio fuere apposita e-
 logia, quæ hodiedum, succinctius ta-
 men, ibidem leguntur. Insuper S. Con-
 gregatio Rituum jam Anno 1719, die
 19. Aug. Officium S. Gregorii VII. P.
 pro universo Ordine Benedictino appro-
 bavit, quod tamen Benedictus XIII.
 ab omnibus die 25. Maij recitari iussit,
 exin autem in Galliis anno sequenti,
 uti memorabimus, graves motus fuere
 concitati. Denique S. Indicis Congre-
 gatio edito decreto proscripsit librum
 Italo sermone editum, cui titulus: *Hi-*
storia bellorum in Europa, & præcipue in
Italia ob successionem in Hispaniæ Monar-
chiam ab Anno 1696. usque ad Anno 1725.
Authore Comite & Marchione Francisco
Maria Ottieri. Hoc idem decretum
 Benedictus Papa die decima septima
 Januarii anno sequenti approbavit.

§. V.

*Plures Beati Sanctorum Albo
adscripti.*

Hocitem anno summus Pontifex Sanctis publici cultus honores asserere intentus, die decima quarta Maij virtutibus, signis & miraculis rite comprobatis decrevit, ut Joannes de Prado Ord. FF. Minorum de Observantia Excalceatorum, qui Marochii in odium fidei immanissima tormenta passus, palmam Martyrii accepit, impofterum Beati nomine nuncupetur. Die autem decima nona Martii decretum edidit Pontifex a triginta septem Cardinalibus subscriptum, vi cuius Beatum Joannem Nepomucenum Sanctorum Martyrum Canoni adscripsit, postquam ejus martyrium, prodigiosa linguæ incorruptio, aliaque plurima miracula a S. Sede fuerunt recognita, & undequaque probata. Pariter die decima sexta Maij Beatam Margaritham de Cortona in Tuscia, Sororem tertii Ordinis Minorum Sanctarum Mulierum fastis ritu solemniori accensuit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

§. VI.

*Scriptorum Religione Catholicorum
opera & obitus.*

Plures ex Catholicis Scriptoribus hoc anno defunctis in Republica Literaria ingens sui desiderium relinquebant; ex his eminet Dominicus Matthæus Petitdier Abbas Senonensis Benedictinus ex Congregatione S. Vitis, & Macrensis Episcopus, Vir longe celeberrimus, qui inter alia scripsit tres literas in defensionem Parochorum quorundam contra Tullensis officialis censuras: Dissertationes historicas, Criticas, chronologicas in Scripturam V. T. præter alias ejusmodi dissertationes in N. T. quæ tamen nondum typis editæ sunt: tractatum de infallibilitate & auctoritate Pontificis: dissertationem, an sententia de infallibilitate Papæ destruat libertates Gallicanas; aliam Historico-Theologicam, in qua examinatur, quid Concilium Constantiense & præcipue illius Theologi de auctoritate Pontificis, ejusque infallibilitate senserint, & demum annotationes in primos tomos Bibliothecæ D. Du Pin: Postremum denique ipsius opus erat, Vindicatio doctrinæ moralis, & disciplinæ Romæ, totiusque Italiæ contra librum
ano-

anonymum, cui titulus: *moralis doctrina Jesuitarum & Constitutionis UNIGENITUS comparata morum doctrinae Paganorum*: Adscribitur eidem quoque Apologia literarum Provincialium D. Paschalis contra P. Daniele Jesuitam: Attamen ipsemet Petittidierus Romæ in suis documentis *sanæ & orthodoxæ Doctrinæ P. Matth. Petit-Didier* declarabat, se illius Auctorem non esse: id omnino certum est, hanc apologiam non eo, quo illam composuit, modo, sed cum pluribus haud exiguis additionibus, sine veritatis tamen detrimento, ut ait P. Calmetus, prodiisse. Obiit repentina morte in sua Abbatia die 15. Junii.

II. Gabriel Daniel Jesuita, qui edidit tentamen Historiæ Franciæ, Historiam Franciæ, iter mundi Cartesiani, Colloquium inter Cleanthem & Eudoxium, circa literas Provinciales, decem epistolas ad P. Natalem Alexandre circa doctrinam Thomistarum & probabilitatem, Historiam militiæ Gallicæ, & plura alia opuscula, quæ in tribus voluminibus collecta prostant. Obiit Parisiis die vigesima quarta Junii.

III. Zegerus Bernardus Van-Espen Juris Canonici Doctor ac Professor Lovanienfis, qui *jus Ecclesiasticum universum* quatuor majoris molis tomis sæpius recusum edidit, cui etiam Anno 1777. Colonix access-

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

Sæc. XVIII. accessit supplementum, complectens
 A. C. 1728. varia juris responsa, epistolas, ejusdem-
 que Auctoris plura opuscula, propter quæ
 tamen sæpius acriter exagitatus fuit: Præprimis gravissima ei fuit contentio
 cum P. Bernardo Desirant Augustiniano
 ob quasdam epistolas & instrumenta
 sub ejus nomine edita, quæ tamen Ze-
 gerus conficta esse ostendit, obtinuit-
 que, ut illa die decima quinta Junii
 1708. Bruxellis manu lictoris combu-
 rerentur: Eidem quoque Espenio ne-
 gotium facessabant ex Augustinianis
 Belgis quidam ob ejus dissertationem
de peculio in Religione, & simonia in in-
gressu Religionis, quod opus Romæ de-
 nuntiabant, & ut proscriberetur, acri-
 ter urgebant, nil tamen aliud profecer-
 runt, nisi ut hujus dissertationis com-
 mendatio magis honorifica fieret. Scri-
 psit etiam tractatum de dispensationi-
 bus, quam tamen ejus æmuli rursus
 apud Romanæ Curix Ministros defere-
 bant, & Tanara Bruxellensis Internun-
 tius pronuntiabat: *Espenium S. Sedis*
auctoritati contraria docuisse. Ediderat
 quoque dissertationem seu repagulum
 Canonicum *adversus nimiam exemptionum*
extensionem contra P. Jacobum a S. An-
 tonio Carmelitam, qui consultationes
 Canonicas pro Regularium exemptione
 unacum Consultatoria appendice pu-
 blici

blici juris fecit. Hoc igitur Espenii opus quidam Romæ damnari curarunt, ac ipse P. Jacobus contra ipsum aliud *Repagulum Canonicum* Colonizæ 1689. edidit. Pariter Espenii tractatum de *Ecclesiasticarum immunitatum concordia cum Regiis juribus* impugnarunt non pauci. Ejus vero tractatum *super Placet Regio* confutavit Deckerus Mediolanensis Ecclesiæ Decanus, & Romana Inquisitio die 12. Sept. Anno 1714. illum proscripsit. Nec benigniorem sortem subiit ejus tractatus de recurſu ad Principem ab Archiepiscopo Mechlinienſi vehementer impugnatus, necnon dissertatio de *Nobilium in Hollandia jure nominandi & præſentandi Episcopo Paſtores*, quam Nicolaus Du Bois S. Scripturæ Professor refellere conatus est, & Rassyus Vicarius Generalis Sylvæ-Ducensis die 8. Maij 1683. damnavit. Longior forem, quam par est, si omnia Espenii opuscula & tractatus ab aliis impugnatos, ab aliis propugnatos recensere vellem, sufficit annotasse, vix ullum scriptum ex hujus Authoris calamo profluxisse, quod suos non habuisset adversarios, cunctaque ejus opera Romæ die 22. Aprilis 1704. & 17. Maij 1734. atro stigmate fuisse notata. Gravissimam tamen atque internecinam sibi vexationem accersivit Espenius

Sæc. XVIII.

A. C. 1728.

Sæc. XVIII. nius suo motivo juris pro Capitulo Ca-
 A. C 1728. thedrali Harlemensi, & sua responsione
 epistolari de numero Episcoporum ad vali-
 dam ordinationem Episcopi requisito. Hoc
 responsum, cujus se Auctorem esse Espe-
 nius fatebatur, non modo Romæ sed
 & a Regio Bruxellensi Senatu die 12.
 Sept. 1725. proscriptum fuit, edito de-
 creto, vi cujus hoc scriptum publice
 dilaceratum supprimeretur, & univer-
 sitatis Lovaniensis Promotor Theodorus
 Leonardus Streithagen in Espenium
 judicii acta instrueret. Hujus senten-
 tiæ executionem Espenius præpedire
 totis viribus nitebatur, iteratis libellis
 supplicibus ad Carolum VI. Imperato-
 rem, Mariam Archiducissam Belgii
 Gubernatricem, aliosque datis. Nec
 tamen amplius obtinere poterat, nisi
 quod eodem Anno die 29. Decembris
 Viennæ decerneretur, ut rationes &
 motiva, quæ in sui defensionem alle-
 gare vellet, Serenissimæ Gubernatrici
 Mariæ Elisabethæ traderet: Idem etiam
 ab Eadem præceptum fuit anni sequen-
 tis die trigesima prima Januarii. Sub
 idem tempus Universitatis Promotor
 inter palmares accusationes Espenio ob-
 jectabat, quod quamvis Benedictus XIII.
 Papa edita Constitutione die 21. Febr.
 1725. declararit, Cornelii Steenhoven
 electionem & consecrationem in Archi-
 epi-

episcopum Ultrajectinum esse prorsus nullam, atque execrandam, ipsumque ab omni exercitio Episcopalis Ordinis esse suspensum, ipse tamen hanc electionem ceu validam & disciplinæ Ecclesiasticæ & reverentiæ Superioribus debitæ minime adversam deprædicit, & non sine Apostolici decreti contemptu hunc Pseudo - Archiepiscopum exhortatus fuerit, ut suum gregem pascere pergeret &c. Equidem Espenius Promotoris accusationes elidere nitebatur, imo etiam Buggenhoutum tum Rectorem Magnificum ceu Judicem agnoscere recusabat, nihilominus tamen die septima Februarii 1728. Rector Magnificus de Jurisconsultorum consilio & assensu declaravit, *Espenium sufficienter convictum esse Auctorem Responsionis Epistolaris, quæ declarata fuit S. Sedi injuriosa, scandalosa, & perniciosæ sequela & propterea in atrio Consilii Status publice lacerata est.* Eapropter condemnabatur Espenius, ut infra tres septimanas præfatam responsionem revocet sub pœna ulterioris ad onus ejusdem provisionis, interim vero suspensus declarabatur tam a Divinis, quam a sua lectione ac aliis muniis & officiis. quæ in Universitate obtinuit, insuper condemnabatur in expensas hujus causæ. Præterea Archiepiscopus Mechliniensis die 7. Maij 1727. per

Docto-

Sæc. XVIII.
A. C. 1728.

Sæc. XVIII.

A. C. 1728.

Doctorem Damen Decanum hos tres articulos Espenio coram duobus testibus proponi iussit. I. An corde puro emittat & rursus emittere paratus sit professionem fidei Pii IV. II. An paratus sit jurare in formularium Alexandri VII. juxta Bullam: *Vineam Domini*. III. An pure & simpliciter admittat Constitutionem *Unigenitus*, & condemnet omnes propositiones ibidem damnatas. Ad has quæstiones, nisi sincere & sine effugiis sit responsurus, a Sacramento- rum usu arceretur, atque in eum secundum Canonum rigorem procederetur. Cum ergo Espenius sese in arcto prehensum cerneret, & vel Rectoris & Archiepiscopi sententiam ceu legitimam agnoscere, vel Constitutionem *Unigenitus* acceptare suasque opiniones revocare compelleretur, hoc anno Lovanio Ultrajectum ac inde Amersfordium octoginta duorum annorum senex aufugit, ubi tamen die secunda Octobris eodem anno fatis functus est relicta apologia, qua suam fugam vindicare nitebatur. IV. Joannes Crescimbeni Canonicus S. Mariæ in Cosmedin, qui de hac Ecclesia Historiam reliquit, & præter Historiam Poesis vulgaris, commentarios in eandem Historiam & alia quamplurima edidit, quæ fusius in Jöcheri Lexico recensentur. V. Lazarus
An-

Andreas Bocquillod, qui plures homi- Sæc. XVIII.
 lias, tractatum de liturgia, aliaque A. C. 1728.
 plura opuscula vulgavit. VI. Je-
 trus de Villiers olim Jesuita, tum Clu-
 niacensis Monachus, qui scripsit artem
 concionandi, reflexiones in defectus
 alienos &c. VII. Antonius D'orsanne
 Parisiensis Archiepiscopi Vicarius Ge-
 neralis, qui duobus voluminibus ad
 posteros transmisit Diarium eorum,
 quæ circa Constitutionem *Unigenitus*
 tam Romæ quam in Galliis contigere,
 quod opus Auctores novellarum Ec-
 clesiasticarum Ultrajecti usque ad hanc
 diem prosequuntur. VIII. Bernardus
 Desirant Ord. S. Augustini regius olim
 Bibliothecarius, qui graves lites cum
 Espencæo, aliisque Doctoribus Lova-
 nienfibus habuit. Scripsit Consilium
 pietatis ad Appellantes de non sequen-
 dis sed corrigendis errantibus, Hono-
 rium Papam vindicatum, Augustinum
 vindicatum contra Quesnelli propo-
 sitiones, & alia nonnulla. IX. Joannes
 Pontas Doctor Sorbonicus, qui edidit
 Dictionarium casuum conscientiæ, Sa-
 cram Scripturam sibi ubique constan-
 tem & examen peccatorum, quæ in
 quovis statu committuntur, præter alia
 opera Ascetica. X. Michael Franck
 de Franckenstein, qui tredecim annis
 in Societate transactis connubium
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. C   iniiit,

Sæc. XVIII.
A C. 1728. iniiit, ac egregius Orator vix non omnes panegyricos Pragæ habitos sermones composuerat. Elucubrabat quoque syntagma genealogicum Comitum Woracziczhlorum, & sphyngem in familiam de Wunschwitz, notis quoque illustravit P. Augustini a S. Maria epistolas. Decessit Pragæ Mense Martio.

§. VIII.

Opera & decessus Scriptorum quorundam A catholicorum.

Ex Scriptoribus A catholicis hoc anno defunctis celebriores recensere lubet, tales sunt. I. Elias Bennoit Calvinista, qui apologiam pro Pastoribus ob Gallicam persecutionem profugis, Historiam ediæti Nannetensis, & varias observationes Critico - Theologicas in dissertationes Tolandi edidit. II. Jacobus Lenfant pariter Calvinista, qui prælo subjecit Historiam Concilii Constantiensis, Historiam Concilii Pisani, Novum Testamentum Gallice redditum cum notis, &c. III. Christianus Thomafius Lutheranus, cujus studio prodiit Historia contentions inter Imperium & Sacerdotium, introductio ad Philosophiam Aulicam, fundamenta juris naturæ & gentium cum Historia juris naturæ, cautelæ circa præcognita juris.

jurisprudentiæ, institutiones jurispru- Sæc. XVIII.
 dentiæ Divinæ, introductio ad intel- A. C. 1728.
 lectus & morum doctrinam, pluraque
 alia. IV. Joannes Porst Lutheranus,
 inter cujus opera præcipue celebratur
 ejus Theologia Viatorum practica, &
 Theologia Regenitorum. V. Joannes
 Gramlichius, cujus solertiæ debemus
 tractatum de fœderibus divinis in ge-
 nere, tractatum de moralitate concu-
 binatus contra Thomafium, vindicias
 legum Divinarum positivarum univer-
 salium contra Buddeum & Thomafium,
 præter alia non pauca. VI. Fridericus
 Bierling Lutheranus, qui præter varia
 opuscula elucubravît commentationem
 de Pyrrhonismo historico. VII. Geor-
 gius Henricus Goetze, qui præter alia
 quamplurima ad prælum promovit
 Theologum semisæcularem, Diptycha
 exulum, de odio Pontificiorum in
 Hymnos Ecclesiæ Lutheranæ, Disserta-
 tionem de unctura Christi Bethaniæ
 facta, tractatum de Bibliothecis Patrum,
 de vigiliis Paschalibus vet. Christiano-
 rum, de Archidiaconis veteris Ecclesiæ,
 de salute Ismaelis, de remissione pec-
 catorum, de lacrimis Christi nascentis,
 de officiis liberorum erga Parentes, de
 Christi scriptis, de suspirio Publicani, de
 Baptismo campanarum, de Monica
 Augustini Matre, de salute moribun-
 dorum

Sæc XVIII, dorum *Jesus & Maria* ingemiscantium
 A.C. 1729. &c. obiit die 25. Aprilis.

---

§. IX.

Ludovicus Cardinalis de Noailles Archiepiscopus Parisiensis moritur.

Postquam Benedictus XIII. summus Pontifex Sacro Purpuratorum Collegio non sine maximo cordis sui jubilo denuntiaverat, quod Cardinalis Noaillius tandem Constitutionem *Unigenitus* sincero animo acceptaverit, suosque fideles encyclicis literis ad parem obedientiam hortatus fuerit, Cardinales totius S. Collegii nomine ad eundem gratulatorias dederunt literas, ad quas vicissim Noaillius epistolam scripsit tanto Præfule dignissimam; nec his contentus, insuper ad omnes Franciæ Episcopos, quos paulo ante suæ pervicaciæ socios habuit, encyclicas transmisit literas, in quibus eos faterna charitate rogabat, ut pariter suæ subjectionis exemplum imitarentur. Priusquam vero speratos suæ admonitionis fructus gustare posset, sinistris, quibus jactabatur, fatis, tædiis & vitæ miseriis subitanea mors finem imposuit; die enim secunda Maij tam vehementi opprimebatur apoplexia, ut linguæ usu destitutus, omnique animi sensu captus jam
 vita

vita discessisse videretur; Non nihil quidem postea respirare cœperat; hora tamen sequentis noctis secunda ad morbi vehementiam tam ingens facta est accessio, ut die quarta Maij noctu animam exhalaret, postquam ætatis annum septuagesimum octavum, Archiepiscopatus trigessimum quartum & Cardinalatus vigesimum nonum expleverat.

Sæc. XVIII.
A. C. 1739.

Erat Princeps a teneris ad senium usque æqualis, idemque semper, prudens & mitis, in oratione assiduus, in labore indefessus, in cultu modestus, in victu frugalis, sibi parcus, in omnes laute prodigus. Tot tamen virtutum, quibus naturæ & gratiæ beneficio largiter exornatus erat, splendorem haud parum obsuscabat pervicacia, qua per plures annos in schismate non tam voluntatis perversitate, quam iudicii errore, vano respectu, humanisque rationibus fasciatus vixerat; non sine pungentibus exprobrantis conscientiae aculeis; cum enim pacis amantissimus esset, & tanquam obsequiosus Ecclesiæ Catholicæ filius vivere & mori percuperet, per Constitutionem autem *Unigenitus* libertatem Scholarum fuisse læsam, & Ecclesiæ disciplinam haud parum labefactatam male persuasus crederet, nocturnis curis, & diuturnis diu vitam egit angore plenissimam, donec

SÆC. XVIII. tandem prævalente pacis desiderio, at-
 A. C. 1729. que obsequio Ecclesiæ debito decerne-
 ret, tutius longe fore, proprii iudicii
 duritiem frangere, quam toti Christianæ
 Reipublicæ offensionem dare, hæ-
 resisque suspicionem incurrere. Hoc
 ipsum tamen generosum prudensque
 Noaillii consilium Quesnelistæ in animi
 levitatem, indignamque ignaviam
 vertebant, adeo, ut Morelierus Sor-
 bonæ Doctor Noaillii indolem propu-
 diose hoc carmine describere haud ve-
 reretur :

Vir simplex, fortasse pius, sed
 Præsul ineptus,

Vult, tentat, peragit, plurima,
 multa, nihil.

Quam tamen calami temeritatem hic
 Doctor exilii pœna eluere coactus est,
 atque inter ipsa hæc refractoriorum con-
 vitia Noaillii fama post cineres magis ad-
 huc inclaruit.

§. X.

*Novi Archiepiscopi conatus pro reci-
 pienda Constitutione.*

Post Noaillii obitum Ludovicus XV.
 Galliarum Rex cum Fleurio Cardi-
 nale, aliisque Franciæ Præsulibus de
 nomi-

SÆC. XVIII. sacrae Sedi debitum revocare nitebatur : Hunc in finem Ecclesiae suae Cathedralis Canonicis habito conventu exposuit, suum Regisque gaudium fore completum, si ipsi ceteris primi debitam Constitutioni submissionem exhiberent, se eo certius sperare illos Noailii Cardinalis acceptationi adhæsuros, quo majori affectu hanc Archiepiscopum generis nobilitate, virtute, charitate ac meritis venerandum semper persecuti fuissent. Finito hoc sermone Decanus respondit, se altera die hanc causam in Capitulo expositurum : Postquam igitur die sexta Septembris Archiepiscopus obtentæ dignitatis possessionem in Ecclesia Cathedrali adibat, mox die sequenti Decanus, uti promiserat, Canonicos, quorum tunc triginta quinque Parisiis agebant, convocavit, eisque pereleganti sermone exposuit, quanto studio Capitulum defuncto Cardinali adhæserit, æquum igitur esse, ut luculentum intimæ hujus unionis testimonium per doctrinæ, quam hic ceu ultimæ voluntatis suæ monumentum eis reliquisset, conformitatem redderent : His dictis vehementius invehebatur in eos, qui indigno prorsus modo Constitutionem Apostolicam proscidissent, hanc ergo pure & simpliciter acceptari, & Cardinalis

dinalis Noaillii declarationem in usum Sæc. XVIII.
 deduci petiit. Absoluto hoc sermone A. C. 1729.
 Vivantius, Couetus, Montabizius,
 Romignys ac ceteri omnes (exceptis
 quatuor) palam declarabant, se sin-
 cero animo Constitutionem recipere,
 & Noaillii Instructionem anno priorē
 promulgatam exequi, paratos esse.

§. XI.

Quorundam Parochorum oppositio.

Enimvero Archiepiscopus spe fretus
 erat, fore, ut tam illustre sui
 Capituli exemplum ceteros omnes Ec-
 clesiasticos ad parē subjectionem ani-
 maturum esset; satis tamen mirari haud
 poterat, quosdam Parisinæ Urbis, &
 vicinorum oppidorum Parochos numero
 viginti quinque eo temeritatis deve-
 nisse, ut jactato animarum Zelo suam
 pertinaciam tueri, pœnasque spiritua-
 les, quas haud immerito timebant, a
 se, suisque amoliri machinarentur.
 Hanc in rem die vigesima tertia Sep-
 tembris ex suis quinque Parochos ad
 Archiepiscopum ablegarunt, porrecto
 eidem libello supplici, in quo expone-
 bant, rumore haud incerto spargi,
 quod Archiepiscopus quamplurimis,
 iisque dignissimis Pastoribus, qui ab
 omnibus passim æstimati suos fideles

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

tanto tempore in recta salutis semita
 conduxissent, confessiones excipiendi,
 ac Verbum Dei prædicandi facultates
 adimere vellet: populos sibi commissos
 probe prospicere funesta prorsus mala,
 inde oritura, si fideles Ductores, quo-
 rum Ministerium Deus tam copiose be-
 nedixisset, & ipsi totam in eos fidu-
 ciam merito posuissent, ab eorum la-
 tere removerentur: ne ergo ipsi Pastro-
 rum officio deessent, se coactos esse,
 ut exponerent, eorum Ministerium
 reddi inutile, si deficientibus Pastoralis
 curæ Sociis, quamplurimi oppido
 digni Ecclesiastici, qui hucusque sine
 mercede, pro solo Ministerii honore in
 vinea Domini tamdiu laborassent, nunc
 vero a labore desisterent, suasque Ec-
 clesias viduatas relinquere cogerentur;
 præterea summi doloris argumentum
 esse, quod hi Ministri nec in moribus
 nec in doctrina culpandi non alia ex
 causa tam indigne haberentur, nisi
 quod Bullam apud Ecclesiæ Tribunal
 denuntiata acceptare renuerent: Ho-
 rum Sacerdotum causam non tam
 ipsorum, quam Christianæ morum do-
 ctrinæ, Ecclesiæ, Sanctorum Patrum,
 & Ecclesiæ Gallicanæ libertatum causam
 esse, omnes Parochos hucusque
 ad defendendam hanc causam eo in-
 tentos fuisse, ut veritatem simul &
 chari-

charitatem in suo grege conservarent, Sæc. XVIII.
 & pacem inter Parochos, ceterosque A. C. 1729.
 Ecclesiasticos foverent, his vero abire
 iussis nil nisi dissensiones & tumultus
 esse timendos, Sacramenta sanctissimis
 quibusque deneganda & indignis mi-
 nistranda, & hanc ipsam Metropolin
 schismatis incendio absumptum iri, im-
 pios, & dissolutæ vitæ homines in suis
 vitiis obfirmari, & ab eis imbecilles
 depravari: se igitur humillime rogare,
 ut Archiepiscopus de deplorando hujus
 Diæcesis statu nondum satis edoctus,
 Pastorum monitis ac precibus, justis-
 que tam numerosi gregis votis potius,
 quam pravis inquietorum suggestionibus
 &c. cedere vellet. Die vigesima sexta
 Septembris Archiepiscopus hosce Pa-
 rochos ita alloquebatur: *Ad vestram*
epistolam obstupui; ea enim non modo im-
prudens est, sed reverentiam vestro Archi-
episcopo debitam, charitatem, simul &
Religionem lædit: & quidem imprudens est;
nam mera cerebri vestri imaginatione &
falso rumore permoti ea, quæ nequidem
somniavi, protulistis: Reverentiam & cha-
ritatem læsistis, quia male de me sentitis,
perinde acsi bonum semen eradicare decre-
vissim, cum tamen non alia mihi mens sit,
nisi ut malum in bono vincam: nocuistis
denique Religioni, cum populorum tumult-
us augeatis, quos tamen sedare, vestrum
fuiisset.

Sæc. XVIII. fuisset. *Hæc a vobis non expectassem,*
 A. C. 1729. *quos tenero affectu dilexi, & maximi sem-*
per habui, meque potius tanquam amicum,
quam Archiepiscopum ac Successorem erga
Vos gerere constitui: de cetero meum est,
de illorum moribus & doctrina habere no-
titiam, priusquam eis petitas facultates
concedam: His dictis Parochos ad suas
Ecclesias reverti iussit.

§. XII.

Novi Archiepiscopi epistola
Pastoralis.

Quoniam vero Quesnellistæ nil solem-
 nius haberent, quam quod in vul-
 gus spargerent, fidei veritates per Con-
 stitutionem damnari, aut saltem ob-
 scuras reddi, saniora dogmata aut pro-
 scribi, aut immutari, moralis doctrinæ
 principia labefactari, aut omnino everti.
 Ut ergo Archiepiscopus hæc calum-
 nias, falsosque rumores dissiparet, In-
 structionem Pastoralem die vigesima
 nona Septembris promulgavit, in qua
 luculenter ostendit, quod Constitutio
 nonnisi manifestos damnaret errores,
 nullatenus autem dogmatum veritates,
 aut Catholicarum scholarum libertates
 læderet, minus vero Regni legibus ad-
 versaretur. Dein demonstrabat, eam
 esse Ecclesiæ legem, cui sese opponere
 haud

haud liceret, ipsam vero Religionem & fidem eversum iri, si laicorum, & simplicium Sacerdotum judicia decisioni totius Episcopalis Ordinis praeferrentur. His praemissis serio ponderandum objecit, quam multa & gravia damna ac mala Ecclesiae ab illis fuerint illata, qui hos tumultus & dissensiones vel excitarunt, vel foverunt, quam periculose Religio in fidelium cordibus labefactata, docilitas ferme extincta, Christi Vicarius calumniis oppressus, Episcopalis dignitas atrocissimis criminationibus infamata. Episcoporum auctoritas vilipensa, ubique impugnata, eorum censuræ partim contemptæ, partim impune violatæ, debita inter varios Ecclesiae Ordines subordinatio destructa, cunctaque hæc mala ex fatali pertinacia fuerint exorta. Denique Archiepiscopus Pontificiam Constitutionem solemni declaratione acceptavit, omnibusque suæ Diæcesis fidelibus (nemine excepto) sub pœnis a jure statutis præcepit, ut pariter sese eidem sincero corde submitterent.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XIII.

Ludovici XV. Galliarum Regis epistola ad Sorbonam.

Salu-

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

Salutares hosce Archiepiscopi conatus Ludovicus XV. Galliarum Rex potenter Regia sua auctoritate fulciebat; præprimis enim die vigesima secunda Octobris Versaliis ad Jacobum Leullier Facultatis Decanum, Syndicum & Doctores Universitatis Parisinæ has dedit literas:

„Speravimus quidem fore, ut qui
 „ex vobis Constitutioni, quæ incipit,
 „*Unigenitus Dei Filius*, reclamaverant,
 „aliquando tandem ad officium redi-
 „rent, & eidem Constitutioni, quam
 „pro lege Ecclesiæ ac Regni habenda
 „esse sæpius declaravimus, debitam
 „obedientiam sincere exhiberent;
 „ideoque in ipsos, uti edicta nostra
 „postulabant, animadvertere hucusque
 „cunctati sumus: Verum Clementia
 „nostra ad resipiscentiam adeo adducti
 „non fuere, ut potius, sicut comperimus,
 „complures horum Doctorum contra
 „expressas inhibitiones Declarationis
 „nostræ, pridie nostras Augusti Anno
 „1720. editæ, temerariam suam ab
 „ista Constitutione appellationem
 „instaurarint; plerique illorum Episcopo
 „Senecensi adhæserint; nonnulli apud
 „eundem de Doctrinæ communione
 „per literas egerint; imo Formularii
 „subscriptionem,
 „qua

„qua sibi in Facultatem Vestram adi- Sæc. XVIII.
 „tum patefecerant, retractarint. Quæ A. C. 1729.
 „agendi ratio, juxta verba discreta
 „Conclusionum vestrarum, eos Facul-
 „tatis gradibus, & prærogativis ei-
 „dem annexis in perpetuum privat &
 „excludit. Quapropter tantam teme-
 „ritatem tamque capitalem rebellio-
 „nem impunem ferre diutius non va-
 „lentes, Vobis hac Epistola Nostra
 „significamus, velle Nos, ut quicum-
 „que post declarationem Nostram, pri-
 „die Nonas Augusti Anno 1720. da-
 „tam a Constitutione, quæ incipit *Uni-*
 „*genitus*, appellaverunt, vel quacum-
 „que demum ratione Episcopo Sene-
 „censi adhæserunt, necnon ii, qui suam
 „Formularii subscriptionem retracta-
 „runt, omnibus Doctorum muniis, ac
 „juribus spoliarentur, & a cæteris ve-
 „stris arceantur; inhibentes, iis ne in-
 „terfint, vobis, ne ipsos admittatis;
 „idque sub pœna contumaciæ. Syn-
 „dico autem vestro injungimus, ut illis
 „hæc nostra jussa significet, invigilet-
 „que executioni præsentium, quæ in
 „proximis vestris comitiis publice præ-
 „legantur, & in acta vestra referantur.
 „Hæc curate sedulo; sic enim fert
 „voluntas Nostra.,

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

§. XIV.

Sorbonæ deliberatio super hanc Regis epistolam.

Receptis hisce literis Facultas Theologica die quarta Novembris generalia habuit comitia, in quibus Romignus Sorbonæ Syndicus declarabat, sibi a Rege transmissam esse epistolam, injunctumque, ut eam in pleno Doctorum confesso prælegi curaret: annuentibus igitur cunctis, Facultatis Theologicæ Scriba illam alta voce prælegit: Tum vero Syndicus Decanum, ceterosque Magistros his verbis allocutus est: „Si ad Nos dirigerentur literæ Regiæ, quæ juberent statim solvi Comititia nostra, ut aliquando contigit obtemperandum esset illico, & a Comititiis recedendum. Neque enim ulla, ut scitis, possunt celebrari, quæcumque sint in Regno publica Comititia, nisi in quantum finit summa Regis auctoritas; ipsa autem re-nuente, sine mora ab habendis Comititiis, aut, si incepta fuerint, per-agendis, abstinendum.„

„Cum igitur non pauci ex hoc Ordine hic adsint præsentibus in Comititiis, quibus nunc licitum non est, vetante Rege, donec aliter jubeat eadem

„ eadem auctoritas, iis interesse; ne-
 „ que jam aliis fas sit pati, ut in eo-
 „ rum præsentia Comitia nostra celeb-
 „ rentur, ne ex utraque parte pecce-
 „ tur contra reverentiam mandatis Re-
 „ giis debitam, seu potius ut omnes
 „ simul Regiæ obtemperemus voluntati.
 „ (Quibus enim magis convenit sese præ-
 „ stare obsequentes, quam iis, quibus
 „ incumbit & verbo & exemplo docere
 „ cæteros, non esse potestati resistan-
 „ dum, cum teste Apostolo, id nihil aliud
 „ sit quam *ordinationi Dei resistere.*)

„ His (inquam) in circumstantiis
 „ existimo, satius esse convenientius-
 „ que, ut hodierna Comitia ad aliam
 „ diem, nempe octavam, hujus Men-
 „ sis, prorogentur; nec ista, utpote
 „ opportuna ac necessaria, displicebit
 „ dilatio.,

„ lis autem Comitiiis pro suo erga
 „ Regem, cujus voluntas innotescit,
 „ fideli ac prompto obsequio, non in-
 „ tererunt, qui interesse non debent,
 „ & curabo ego interim, sicut impera-
 „ tum est mihi, & officium, quo fun-
 „ gor, exigit, ut jussa Regia executioni
 „ demandentur.,

„ Postulo itaque, ut venerandus
 „ Dominus Decanus, velit præsentia
 „ Comitia ad diem Martis hebdomadæ
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. D „sub-

Sæc. XVIII „subsequentis remittere, nos vero om-
 A. C. 1729 „nes in pace recedamus.,”

§. XV.

*Sacræ Facultatis comitia hanc in
 rem habita.*

Percepta Synodi postulatione Facul-
 tatis Decanus, ex communi om-
 nium assensu comitia ad diem octavam
 Novembris prorogavit: Præstituta au-
 tem die denuo Syndicus ad congrega-
 tos ita effatus est:

*Venerabilis Domine Decane, Patres
 & Magistri spectatissimi.*

„Perlecta in nuperis comitiis epi-
 „stola Regia quam audivistis, potuif-
 „sem pro officio, quo fungor, statim
 „postulare, ut quicumque præsentem
 „aderant, quibus, vetante Rege, lici-
 „tum amplius non erat remanere, ab
 „Aula discederent, & quæ habebam
 „proponenda, vestræ, ut moris est, de-
 „ liberationi subicere; non vero petere ut
 „dirimerentur, sicuti factum est, ge-
 „neralia Comitia ad res sacræ Facul-
 „tatis peragendas rite & statâ die con-
 „gregata.,”

„Verum, dicam ingenue, inurba-
 „num fuisset admodum novam hanc
 „affli-

„afflictis molestiam addere, nec nisi Sæc. XVIII.
 „reluctante animo id præstitissem, si A. C. 1729.
 „coegisset (durum telum) necessitas.
 „Parcendum ergo satius duxi eorum
 „nominibus, quæ appellari palam po-
 „tuisent, atque, non sine aliquo sola-
 „tio, vidi totum hocce negotium abs-
 „que ullo strepitu peragi, sed pacifice
 „ac tranquille; quodque susceperam
 „apud me consilium, vobis etiam ta-
 „centibus communi suffragio compro-
 „bari; nec ipsi certe, quos iussa Re-
 „gia a nostris arcent Comitibus, pro sua
 „æquitate, diffitebuntur (ut arbitror)
 „nullam inveniri potuisse agendi ra-
 „tionem, quæ his in circumstantiis,
 „minus ipsis displiceret. „

„Curavi, sicuti officium meum po-
 „stulabat, quantum per breve tempo-
 „ris intervallum licuit, scripta brevi
 „epistola, eos moneri, qui specialiori
 „ratione erant admonendi; & si forte
 „omissi sint aliqui, monebuntur; quam-
 „quam Regia voluntas omnibus ab-
 „unde satis innotescat, adeo ut non
 „putem præsentibus Comitibus interesse
 „quemquam ex iis, qui juxta Regis
 „epistolam privantur jure suffragii. „

„Lugenda sane, Patres sapientissimi
 „fors horumce Magistrorum, qui a nobis
 „avelluntur, & eorum simul, qui variis
 „temporibus nobis similiter erepti sunt.

Sæc. XVIII. „Sed lugenda non minus sacri Ordinis
 A. C. 1729. „nostri conditio, nisi quam primum
 „etiam apud nos cessent funestæ illæ
 „contentiones, quæ Eheu! nimias a
 „tot annis in Religione & Regno turbas
 „concitarunt; & quarum occasione tot
 „mala, tot tempestates in Ordinem
 „nostrum, non sine maximo dedecore
 „identidem detonarunt.„

„Sinite ut loquar candide: Si nos
 „taugit noster honos, restituendæque
 „nominis nostri famæ studium: (scitis
 „enim ut audit jam apud Catholicas
 „gentes nostræ Facultatis Parisiensis
 „nomen, verendum profecto nomen,
 „ipsis olim gratissimum, solis invisum
 „fidei Catholicæ hostibus), si nos, in-
 „quam, incitat stimulus potentior, fer-
 „vandæ in regno Religionis amor, tem-
 „pus est, certe tempus est, ut bono
 „animo omnes quæramus pacem, eam-
 „que ineundæ pacis amplectamur viam,
 „sine qua erunt quidem inter nos multi,
 „ut verbis Prophetæ utar, dicentes:
 „*Pax, pax* Et tamen non erit pax, quia
 „his in circumstantiis sumus positi, ut
 „nulla vera pax esse possit, nisi quæ in
 „obsequio Ecclesiæ debito posita est.„
 „Hoc intellexit diu, antequam e
 „vivis excederet, Eminentissimus bonæ
 „memoriæ Cardinalis Noaillius, at-
 „que corde læto & animo volenti, suo
 „exem

„ exemplo, ut vidimus anno præterito,
 „ non sine ingenti bonorum omnium
 „ solatio & lætitiæ sensu confirmavit.,

„ Illud idem ultro præstitit suam erga
 „ defunctum Præfulem reverentiam ex-
 „ hibens Parisinæ Ecclesiæ Capitulum:
 „ Hoc præstiterunt & præstant adhuc
 „ singulis diebus non privati duntaxat
 „ apertis professionibus, sed magnæ Sa-
 „ cerdotum Religiosorumque Societa-
 „ tes; ex quo præsertim Archipræfulis
 „ nostri, cui pro Ecclesiæ bono longos
 „ annos satis apprecari non possumus,
 „ in lucem prodit Mandatum illud vere
 „ aureum, quod emisit nuper, in quo
 „ reperitur potens adhortatio cum
 „ suavi eloquio ad invitandum; doctis
 „ & indoctis accommodata eruditio ad
 „ suadendum; ubique paterna comitas
 „ & simul auctoritas vere Pastoralis ad
 „ adducendos animos ad obsequium.,

„ Decetne, Patres Sapientissimi,
 „ nostram Facultatem, quæ cæterarum
 „ Societatum hac in Urbe, & Academia-
 „ rum in Regno, debuisset esse ea in re,
 „ ut in cæteris, exemplum & norma,
 „ ulterius servare silentium; atque suo
 „ silentio fieri quasi in petram offensio-
 „ nis & scandali; Præstemus tandem
 „ aliquando meliora, memores condi-
 „ tionis nostræ, nec quemquam e no-
 „ stris, qui hic adsunt, præposteris re-

Sæc. XVIII. „tardet pudor; sed uno ducti spiritu,
A. C. 1729. „cura nostra eadem sit, ostendere pa-
 „lam, sacri Ordinis Parisiensis Ma-
 „gistros, viros esse sincerissimæ aman-
 „tissimos pacis.,

„Cæterum ut omnia rite & pro
 „honore sacræ Facultatis fiant, existi-
 „marem, si ita vobis videretur, non
 „esse expectandum ulterius; sed vel
 „hac ipsa die saltem nominari posse De-
 „putatos, qui inter se bona fide videant,
 „qua ratione, quibus mediis, nego-
 „tium istud fieri quam primum possit;
 „ut quo citius (satis autem cito, si
 „bene & recte) eo plus accedat læti-
 „tiæ & gaudii iis omnibus, qui, fufis
 „ad bonorum omnium Auctorem
 „Deum precibus, jamdudum rogant,
 „quæ sunt ad pacem Jerusalem. Red-
 „dita autem hac pace, redibit pristi-
 „nus Ordinis nostri splendor; vigebit
 „in melius Scholarum nostrarum di-
 „sciplina, quæ non recte servabitur,
 „quidquid tentare voluerimus, quam-
 „diu inter Magistros non erit animo-
 „rum tranquillitas & concordia; redi-
 „bunt etiam ad nos, ut spero, his
 „omnibus rite compositis, qui e sinu
 „nostro erepti sunt; & in omnibus
 „benedicetur, & glorificabitur Deus,
 „qui teste Apostolo, non *diffensionis*
 „*Deus est, sed pacis.*.,

„Postulo igitur I. ut nominentur Sæc. XVIII.
 „Deputati, qui expendant, qua ratio- A. C. 1729.
 „ne, quibusve mediis, totum istud
 „gravissimum negotium tandem ali-
 „quando finiri possit. „

„Postulo insuper II. ut inscribatur
 „in Commentariis sacræ Facultatis
 „Epistola Regia die quarta hujus Men-
 „sis plenis in Comitibus lecta. „

§. XVI.

Quorundam Doctorum oppositio.

Convenerant rursus Doctores die prima Decembris, eisque, quæ in ultimis comitiis conclusa fuissent, relectis, circa Deputatos a Facultate nominandos declararunt, per decretum Anno 1714. a S. Facultate die 5. & 10. Martii latum, jam tunc in comitiis Constitutionem *Unigenitus* fuisse receptam, Deputatos autem Tournelyum, Calmelum, le Moyne, Favartium, Targnyum, Drouynum, Bouquetum, Virotum, Nicolassium, Barrinum, Valesium, & le Jeune esse nominandos, qui expenderent, non quidem, utrum a Facultate sit recepta hæc Constitutio, quam utique S. Facultas a se receptam fuisse profitetur, & si opus foret, etiamnum a se acceptari declararet, sed duntaxat, ut ponderent, qua faciliiori via

Sæc. XVIII. reduci possent dissentientes ad unita-
 A. C. 1720. tem & obsequium huic decreto Apo-
 stolico debitum, quod tum in Imperio
 Gallicano tum in Universa Ecclesia vim
 legis obtinet: Hi ergo, relata in com-
 mentarios Facultatis epistola Regia,
 quid desuper censerent, ad Faculta-
 tem referrent. His perceptis Magister
 Lagneau legentem interpellans, sub-
 junxit, gravia rationum momenta ob-
 stare, quominus Facultatis conclusio
 circa receptam Constitutionem confir-
 maretur. Verum nulla hujus opposi-
 tionis habita ratione, Syndicus Con-
 clusionis lectionem absolvi petiit; mox
 autem idem Magister, necnon Doctor
 La Croix alta voce inter alias rationes,
 ob quas hæc Conclusio non esset con-
 firmanda, exposuit, ob stare libellum
 quemdam supplicem, cui quidam Ma-
 gistri subscripsissent, eumque Parla-
 mento consignassent: ad hæc vero re-
 posuit Syndicus, eorum, quæ non ap-
 parerent, ac si non essent, idem esse
 iudicium ac illorum, quæ nunquam
 exstitissent, ex rumoribus quidem
 publicis revera constare, ejusmodi li-
 bellum Senatui Parisiensi fuisse porre-
 ctum, sed eadem fama publica annun-
 tiatum, illum non fuisse admissum,
 utrique tamen Doctori, si vellent, sese
 opponere, integrum fore, dummodo
 ambo

ambo suæ oppositionis rationes scripto- Sæc. XVIII.
 tenus consignarent, ut Sacer Ordo de- A. C. 1729.
 super deliberare posset. Ad hoc au-
 tem conticuere omnes, excepto solo
 Magistro Magnodeto, qui ingenti vocis
 contentione exclamabat, se adversus
 hanc Facultatis Conclusionem infur-
 gere. Tumultuarium inde murmur
 exortum est aliorum cum assensu, alio-
 rum assentientes increpantium, quo-
 circa Syndicus postulavit, ut suo quis-
 que Ordine sensa sua promeret: Magno-
 detus tamen suam oppositionem hoc
 scripto declaravit: *Ego infra scriptus*
S. Facultatis Parisiensis Doctor Theologus
accipiens cum debita reverentia Constitutio-
nem UNIGENITUS intercedo nihilominus,
ne Conclusio lata die octava mensis præteriti
hodierna die confirmetur quoad illam par-
tem, qua dicitur, constare illam Consti-
tutionem acceptatam fuisse a S. Facul-
tate die quinta Martii Anni 1714. pro-
pterea quod ipsa sacra Facultas postea de-
claraverit multis in Comitibus falsum esse
illud Decretum. Datum die 1. Decem-
 bris 1729. Signatum, Magnodet.

Postmodum Facultatis Decanus
 circa hanc oppositionem deliberari pe-
 tiit, cumque Deputati suam relatio-
 nem nondum paratam haberent, comi-
 tia ad diem decimam quintam De-

Sæc. XVIII. cembris prorogavit, interim vero Sacer
 A. C. 1729. Ordo hanc sententiam protulit:

Sacra Facultas ratam habet Conclusionem latam die octava Mensis præteriti, eamque, nulla habita ratione intercessionis factæ a Magistro Magnodet, juxta suffragia nonaginta quatuor Magistrorum, ex centum & septem, qui suam dixere sententiam, quindecim Magistris aliter & diversa sentientibus, hac præsentī Conclusionē confirmat, & solummodo Magistro Magnodet, si petierit, concedendum esse censet Actum sui obsequii & observantiæ erga Constitutionem Unigenitus, quam a se scripto declaravit, acceptari.

§. XVII.

Relatio a Deputatis in pleno consessu facta.

Die præfixa in comitiis Tournelys senior ex Deputatis exposuit, convenisse sæpius Deputatos, remque fuisse sedulo ac mature a cunctis pensam, eorum etiam, quæ ad S. Ordinem referenda censuissent, relationem jam esse descriptam, se tamen, ob caligantes oculos hoc scriptum prælegere haud posse, rogare igitur, ut Syndicus hanc in se provinciam suscipere vellet: Hic ergo Tournelii merita pluri-

plurimum commendans, relationem
ita exorsus est:

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

*Venerande Decane, Patres
Spectatissimi.*

„Duodecim Deputati, quos nomi-
„nastis die octava mensis Novembris
„proxime elapsi Anni 1729. conven-
„runt in ædibus S. Facultatis iteratis vi-
„cibus inter se tractaturi de gravissimo
„negotio, quod in præsentibus Comitii,
„vobis arbitris ac iudicibus, termi-
„nandum & definiendum est. Rebus
„omnibus ab iisdem Deputatis matu-
„re, copiose sapienterque perpensis &
„libratis, unanimis fuit omnium sen-
„tentia. Meæ jam partes sunt, ut
„tamquam Deputatorum Vestrorum
„Senior quæcumque hoc in negotio
„comperta sunt nobis, exponere vo-
„bis aggrediar. „

„Cum vero hujusce Deputationis
„finis ac scopus præcipuus fuerit, ut
„qua meliori via fieri posset, diffiden-
„tes Fratres nostri ad concordiam &
„unitatem Doctrinæ revocentur, nulla
„felicior & expedita magis nobis visa
„est via, quam ob oculos ponere sim-
„plici & nuda rerum expositione, quid
„sacra Facultas Anno 1714. egerit in
„acceptanda summa cum reverentia

„&

Sæc. XVIII. „ & obsequio Constitutione *Unigenitus*;
 A.C. 1729. „ quid postea in Facultate actum sit
 „ pro infirmanda & convellenda præ-
 „ dicta acceptatione; quid denique Veri-
 „ tatis & Religionis amor, Facul-
 „ tatis honor, officii nostri ratio nunc
 „ exigant & a singulis Magistris præ-
 „ standum sit. Sic autem ego oratio-
 „ nem temperare conabor, ut nemini
 „ gravis futurus sim ac molestus, ne-
 „ que ad contumeliam, aut cuiuspiam
 „ vituperium dicam, sed ad unam ve-
 „ ritatis normam ejusdemque manife-
 „ stationem. „

„ Non ignoratis, olim & nostris
 „ temporibus, bene multos scientia &
 „ pietate viros conspicuos, opinione of-
 „ ficii longius aliquando ductos aber-
 „ rasse, sed tandem apertis oculis ve-
 „ ritati cognitæ humillime se subjecisse,
 „ eo majori laude ac commendatione
 „ dignos, quod veritatis vindices ac
 „ defensores tanto studiosiores deinceps
 „ fuerint, quanto acriores ejus antea
 „ impugnatores extiterant. Ita de Fra-
 „ tribus ac Collegis nostris futurum li-
 „ bentissime auguramur ac confidenter
 „ speramus. „

„ Cum a multis annis gravissimæ
 „ excitatæ fuissent in Regno rixæ &
 „ contentiones occasione Libri *Reflexio-
 num Moralium P. Quesnellii*, Ludovicus
 „ de-

„decimus quartus immortalis memo- Sæc. XVIII.
 „riæ Rex Clementem undecimum, A. C. 1729.
 „tunc Pontificem Maximum suppliciter
 „exoravit, ut dignaretur, quid esset de
 „dicto Libro sentiendum, data solem-
 „ni Constitutione Apostolica declarare,
 „ut pridem excitati motus tandem ali-
 „quando sedarentur. Annuit Ponti-
 „fex optimus, atque gratulatus Regi
 „perpetuam & constantem de Religione
 „bene merendi voluntatem, Constitu-
 „tionem *Unigenitus*, post longam &
 „maturam per annos duos integros
 „Deliberationem emisit die 8. Septem-
 „bris Anni 1713. qua centum & una
 „Propositiones ex dicto Quesnellii Libro
 „excerptæ proscribuntur ac damnan-
 „tur. Rex, cujus officium est, non
 „leges Ecclesiæ dare circa res spiritua-
 „les & dogmaticas, sed ab Ecclesia
 „datas tueri, ac protegere, ad Præsu-
 „les Gallicanos Constitutionem trans-
 „misit. „

„Præfules Numero XL. post nava-
 „tam per quatuor fere menses sedu-
 „lam operam declaraverunt, agnoscere
 „se maximo cum lætitiæ sensu in Bulla
 „*Unigenitus* Clementis XI. Doctrinam
 „Ecclesiæ, atque eandem Bullam cum
 „reverentia & obsequio a se acceptari.

„Jussit statim Christianissimus Rex
 „suas, ut vocant literas Patentes de-
 „scribi

Sæc. XVIII. „scribi, & in publicas omnes suprema-
 A. C. 1729. „rum Curiarum tabulas referri ad prom-
 „ptiorem & firmiorem Apostolici De-
 „creti executionem. Constitutionem
 „talibus munitam præfidiis Rex opti-
 „mus ad S. Facultatem pro suo in eam
 „singulari affectu destinavit, quemad-
 „modum jam destinaverat Constitutio-
 „nes Innocentii X. Alexandri VII. &
 „unam ejusdem Pontificis Clementis
 „XI. Anno 1705. Datis igitur ad S. Fa-
 „cultatem literis die 28. Februarii An-
 „ni 1714. Rex mandavit, ut Constitu-
 „tio *Unigenitus* Commentariis vestris
 „inscriberetur, imposita nobis hac lege
 „ne quidquam adversus Decisiones in ea
 „contentas dicatur, doceatur, aut propo-
 „natur; atque hac in occasione præ-
 „staretur illud idem, quod factum fue-
 „rat die prima Septembris Anni 1705.
 „cum ipsius jussu inscripta fuit in Com-
 „mentariis nostris Constitutio, quæ in-
 „cipit, *Vineam Domini Sabaoth.* „
 „Die prima Martii cum mox a D.
 „Syndico le Rouge proponenda esset
 „Constitutio *Unigenitus*, inscribenda
 „Tabulis vestris, ecce nobis ad hanc
 „Aulam accedentibus distributum fuit
 „a prælo recens & adhuc madidum
 „Mandatum Eminentissimi Cardinalis
 „Archiepiscopi Parisiensis, datum 25.
 „Februarii, videlicet eo ipso tempore
 „quo

quo Rex scripserat ac præceperat, in-
 scribendam esse a nobis eam ipsam
 Constitutionem; quo quidem Mandato
 Eminentissimus Archiepiscopus sub
 poena suspensionis ipso facto incurren-
 dæ, vetabat, ne ullus jurisdictionis
 actus circa Constitutionem, se non
 consentiente, exerceretur.,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

„Hæsimus primo attoniti; hinc ex
 nostris nonnulli a ferendo in his Co-
 mitiis suffragio abstinuere. Nihilo-
 minus D. le Rouge Syndicus attendens
 dictum Eminentissimi Card. Noaillii
 Mandatum ad Facultatem non perti-
 nere, sui officii esse duxit, rem Con-
 stitutionis ad votum Regis esse Fa-
 cultati proponendam & deliberationi
 Magistrorum Præsidente Venerando D.
 Decano tunc Francisco Huart per-
 mittendam. „

§. XVIII.

Continuata hujus relationis lectio.

Cum autem eadem die deliberatio ab-
 solvi haud posset, postera die habitis
 comitiis Syndicus exposuit, se denuo
 regias recepisse literas, quibus Rex
 significaret, sibi renuntiatum fuisse,
 nonnullos ex Magistris occasione docu-
 menti a Cardinale Noaillio editi moras
 inchoatæ deliberationi injicere voluisse,
 velle autem Regem, ac jubere, ut sine
 mora

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

mora hoc negotium absolveretur. Perlectis hisce literis die quinta Martii finita deliberatione relatio fuit continuata, his verbis: „Die quinta Martii Conscriptores Duquenne, de la Rue, & Hydeux accurrate collatis ac numeratis ad fidem *Plumitivi*, ut vocant, „Magistrorum suffragiis, compererunt „centum & viginti octo Magistros dixisse sententiam; ex illis sexaginta „& octo adhæsisse sententiæ D. Humbelot pro acceptanda summa cum reverentia Constitutione *Unigenitus*; „sexdecim cum D. Legero censuisse eam „inscribendam esse in Commentariis „S. Facultatis; tredecim vero cum „D. Lamberto, *obtemperandum Regi & non deliberandum*, cæteris in partes diversas abeuntibus.,

„Unum hic obiter observabimus, „falso prorsus jactitatum, vicisse sententiam DD. Legeri & Lamberti. „Non ita est profecto; prævaluit ex „fide ipsius *Plumitivi*, longe majore suffragiorum numero sententia D. Humbeloti.,

„Quamquam, si rem inspiciamus „propius, D. D. Legerus & Lambertus in „unam & eandem confluunt sententiam cum D. Humbeloto. Ad quid „enim inscribendam censuit D. Legerus „Constitutionem, nisi ad seriam ipsius „ob-

„observationem : Quomodo vero & Sæc. XVIII.
 „quo sensu D. Lambert dixit, *Regi ob-* A. C. 1729.
 „temperandum, & non deliberandum,
 „nisi ad mentem & votum Regis ob-
 „sequendo Constitutioni? Rem vel ipse
 „palam confessus est D. Lambert. Ut
 „quid enim Anno 1715. in Comitibus
 „die 5. Decembris, veniam petiit a
 „S. Facultate, nisi propterea quod,
 „ubi de accipienda Constitutione age-
 „batur, ea verba usurpasset, (ut ipse
 „confitebatur) quæ obsequio dato
 „Bullæ Pontificis nimium favebant? „

„Verum, cum Anno 1714. non-
 „nihil discordiæ subortum fuisset inter
 „D. D. Conscriptores circa tenorem
 „verborum, quibus a V. D. Decano
 „Conclusio pronuntianda foret, roga-
 „tus a nonnullis est D. Legerus. ut ad
 „mensam Conscriptorum & scribæ ac-
 „cederet ac declararet, quibus verbis
 „Conclusionem crederet exprimendam
 „& pronuntiandam. His usus est pa-
 „lam & publice: *Consuet S. Facultas,*
Constitutionem esse suscipiendam cum sum-
ma reverentia, & in Commentariis S. Fa-
cultatis unacum duabus literis Regiis in-
scribendam, ita reipsa pronuntiatam a
 „se fuisse verbo ac scripto non semel
 „testatus est V. D. Huart Decanus
 „Comitiorum Præses.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729

„Non dissimulamus unum aut al-
 „terum ex nostris inter deliberandum,
 „Constitutioni suffragatos non fuisse;
 „quod ad suffragiorum libertatem deno-
 „tandam, qua fruebantur Magistri de-
 „liberantes, hic observatum volumus.
 „Observamus & istud, Conscriptores,
 „quos malevoli nonnulli, discordes
 „fuisse voluissent, rixis omnibus posi-
 „tis, tandem ad concordiam remeasse,
 „ita testante ac significante scripto pu-
 „blico Domino de la Rue Conscripto-
 „re, non dissidente tunc temporis
 „D. Duquesne, imo paribus votis con-
 „spirante altero itidem Conscriptore
 „D. Hideux, qui palam & publice con-
 „testatus fuerat, revocare se & in ir-
 „ritum mittere approbationem, quam
 „olim dederat Libro *Reflexionum Mo-
 „ralium*, quem idcirco a se improbari
 „ac rejici declaravit; non tantum quod
 „a Clemente XI. summo Pontifice, &
 „a Cardinali Noaillio improbatus fuis-
 „set ac rejectus, sed etiam & a sacra
 „Facultate.”

„Hac ipsa die quinta, indicta sunt
 „Comitia extraordinaria ad diem de-
 „cimam Martii, quæ quidem non *fur-
 „tim*, & clanculum, sicut latere amant,
 „qui male faciunt, sed palam & pu-
 „blice, patentibus foribus, & in aper-
 „tissima luce celebrata sunt. In Co-
 „mitiis

„mitiis lecta & confirmata est, ne uno
 „quidem ex Magistris, quod sedulo
 „notandum, refragante, Conclusio,
 „quæ eo ipso juxta leges vestras; ve-
 „strosque mores, in rem judicatam
 „abiit, & cui refragari nefas deinceps
 „fuit. Etenim quanta quæso ordinis
 „publici perturbatio foret ac confusio,
 „nihil fixum ac certum in civili so-
 „cietate haberemus semper in incerto
 „suspensi hæreremus, si leges semper
 „cudere & recudere necesse foret?
 „Quam misera inde foret mortalium
 „conditio !,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

„Profecto si de tali Conclusionem ex-
 „postulandi locus fuisset, hic erat ex-
 „postulandi ac conquerendi locus ido-
 „neus: vel intentanda inscriptio falsi,
 „quæ via juris aperta erat; vel incu-
 „sanda Conscriptorum in numerandis
 „suffragiis, vel V. D. Decani fides in
 „Conclusionem recitanda. Vestram fi-
 „dem, PP. SS. hic appellamus, si qui-
 „dem tale tunc temporis objecerint
 „adversarii? siluerunt, obmutuerunt.
 „Attamen qua conscientia silere illi po-
 „tuerunt, si falsum putassent Decretum,
 „si Constitutio fidem Evangelii, do-
 „ctrinæ Moralis integritatem, discipli-
 „nam Sacramentorum, amorem Dei,
 „& alia hujusmodi Religionis Chri-
 „stianæ, (sicuti postea clamitarunt ali-
 „qui,

Sæc. XVIII. „ qui, & etiamnum clamitant) capita
 A. C. 1729. „ & fundamenta subverteret. Silue-
 „ runt tamen illi & silentio satis super-
 „ que declararunt, se mox lectæ Con-
 „ clusioni assensisse. „

„ Sed ecce tandem accidit adhuc
 „ aliquid longe maioris momenti, quod
 „ certam & splendidam, si quæ unquam
 „ fuit, decreti vestri confirmationem
 „ suppeditat. Die decima quarta Martii sex
 „ a vobis selecti Seniores Magistri, qui-
 „ bus se adjunxerunt alii plures, inter
 „ quos, obiter observamus, adfuere
 „ DD. Chaudiere & Duquesne, Decre-
 „ tum vestrum Regiæ Majestati obtu-
 „ lere, tamquam publicum & solemne
 „ vestræ in Sedem Apostolicam & in
 „ Regiam voluntatem reverentiæ &
 „ obedientiæ monumentum. „

„ Quanto cum Religionis ac gratu-
 „ lationis sensu Rex optimus Decretum
 „ vestrum acceptum habuerit, quanta
 „ cum benevolentia ac propensa in sa-
 „ crum ordinem vestrum universum,
 „ & singulos Magistros voluntate Re-
 „ giam suam protectionem, & auctori-
 „ tatem pollicitus fuerit, nemo nostrum
 „ ignorat. Addidit Rex augustissimus
 „ sperare se nec dubitare, quin Decre-
 „ tum vestrum typis mandari ac publici
 „ juris fieri quantocius curaretis. cum
 „ æquum sit, dixit, ea quæ sunt optima,
 „ latiss-

„*latissime diffundi.* Regiæ voluntati ob- Sæc. XVIII.
 „sequendum proculdubio duxit Syn- A. C. 1729.
 „dicus, non sine tamen aliqua pru-
 „denti cautione, ne sibi aliquid præci-
 „pitanter arrogasse videretur; Co-
 „mitem de Pontchartrain Syndicus
 „consultuit. Re cum Principe commu-
 „nicata, rescripsit idem D. Pontchar-
 „train, Regem velle, ut quantocius da-
 „retur opera, ut publici juris fieret ac
 „magistris distribueretur conclusio lata
 „die quinta Martii, & confirmata die
 „decima, quæ Regio jussu jam typis
 „mandata fuerat. „

„Obstrepere nihilominus ausi sunt
 „inquieta octo vel decem Magistri con-
 „querentes Decretum inconsulta Facul-
 „tate fuisse mandatum typis, quod
 „tamen editum fuerat ipso jubente
 „Rege, atque postulantes (quasi res
 „nondum esset confecta) ut iterum
 „ac de novo numerarentur, expende-
 „rentur suffragia Magistrorum, qui in
 „Comitiis Martii præcedentis suam
 „dixerant sententiam. Audaciam non
 „tulit Rex Christianissimus, atque sex
 „e Magistris, in pœnam tumultus, a
 „Comitiis sacræ Facultatis excludi
 „jussit, datis ad sacram Facultatem Li-
 „teris die decima Aprilis, lectis in
 „Comitiis, quæ habita sunt die decima
 „septima ejusdem mensis & Anni 1714.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

„Violatam idcirco obtenderunt illi
 „Facultatis libertatem. Quasi vero ad
 „servandam libertatem necesse foret licen-
 „tiam ad quodlibet audendum laxari?
 „Conscientiam vestram jam inter-
 „rogamus, sapientissimi Patres. Erit-
 „ne adhuc aliquis in S. Facultatem tam
 „injuriosus aut in Regiam Majestatem
 „tam iniquus, qui affirmare audeat
 „Decretum latum die 5. & die decima
 „Martii confirmatum & solemni pom-
 „pa Regi die 14. oblatum, & ab
 „ejus Majestate acceptum cum lau-
 „de vestra, nihilominus falsum ac
 „spurium esse? Certe si falsum esset,
 „quod aures abhorrerent, ergo irriso-
 „res & illusores Regiæ Majestatis fuere,
 „qui nomine vestro ipsi falsum pro vero
 „decretum obtruserunt. Nonne hoc
 „ipsum fuisset Regiæ Majestati in suo
 „folio sedenti proterve illudere? labem
 „hanc & ignominiam quantocius ab-
 „stergatis.,

„An eo misere effugient, ut dicant,
 „quod cum pronuntiatum duntaxat
 „fuerit (ut falso putant) inscribendam
 „esse Constitutionem, illam idcirco
 „haberi non debere, ac si vim legis
 „obtinuerit in sacra Facultate; verum
 „in turpem ac crassam hallucinationem
 „incidunt. Neque enim tantum jussit
 „Rex inscribendam Constitutionem, sed
 „, etiam

„etiam ut nihil doceretur, traderetur Sæc. XVIII.
 „& proponeretur, quod dictæ Bullæ ad- A. C. 1729.
 „versari posset, atque uno verbo eo-
 „dem modo, iisdemque cautionibus
 „servaretur, ac ipsa Constitutio Vi-
 „neam Domini Sabaoth Anno 1705. in-
 „scripta in vestris Commentariis. „

„Concludimus ergo, quod, etsi Col-
 „legæ nostri dissidentes istud conseque-
 „rèntur, quod tamen pernegamus, Con-
 „clusionem sacræ Facultatis hoc unum
 „ferre, nempe inscribendam esse consti-
 „tutionem, operam adhuc suam perderent,
 „& in ipsamet Constitutionis inscriptione
 „approbationem ejus, velint nolint
 „authenticam agnoscerent, sicque Con-
 „stitutionem a sacra Facultate tunc
 „temporis receptam bona fide fate-
 „rentur. „

§. XIX.

Secunda & tertia hujus relationis pars.

Altera die Syndicus reliquas hujus re-
 lationis partes prælegit, his ver-
 bis conceptas:

„Dolentes nunc aggredimur secun-
 „dam Relationis nostræ partem. In
 „ea enim multa occurrunt, quæ æter-
 „no fuissent sepelienda silentio. „

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

„Sapientissimi Magistri Deputati ad
 „stuporem attoniti hæserunt, cum a-
 „pertis libris vestris & Commentariis,
 „quorum copiam habuimus, ac rese-
 „ratis Doctrinæ arcanis, intueri da-
 „tum est, quam decolor deinceps ac de-
 „formis facta fuerit sacrae Facultatis
 „doctrina, ac Ecclesiæ dispersæ concla-
 „mata auctoritas, unum Concilium
 „generale velut supremus Iudex con-
 „troversiarum habitum; læsa sum-
 „mi Pontificis & Episcoporum sacra
 „dignitas; Presbyteri simplices Epi-
 „scopis fere æquati; iudicium in
 „res fidei non a simplicibus modo
 „Presbyteris, sed etiam a Laicis te-
 „mere vindicatum & usurpatum;
 „Ecclesia exhibita ac repræsentata te-
 „nebris tota fere obtecta & quasi ex-
 „tincta, vix ut tenuis quædam illius
 „scintilla remanere videretur, ad ipsas
 „mulierculas & *Plebeculam* misere red-
 „acta. „

„Ad hæc si addideris Scholæ di-
 „sciplinam. Quam tunc mollis & la-
 „xata? Ob exilium fortiter toleratum,
 „inquebat Syndicus Ravechet, æquis-
 „simum erat, ut Baccalaurei, quos
 „Rex puniverat, compensarentur effusa
 „in ipsos dispensationum cujuscumque
 „generis licentia, hoc est in rei veri-
 „tate, ut ad contemptum Regiæ Maje-
 „statis,

„statis, quod peccatum fuerat, laudi
 „& merito verteretur. Nullus in di-
 „spensando modus, sive in examinibus
 „adhibendis, sive in Thesis celeb-
 „randis, sive etiam in ipsa, ut vocant,
 „resumpta ante præscriptum tempus
 „celebranda, ita ut uno & eodem
 „quali momento, quidam simul & Bac-
 „calaurei & Magistri facti fuerint.,

Sæc. XVIII.
 A.C. 1729.

„Adderem adhuc multa, nempe
 „prorsus neglectam, ac inde dilapi-
 „datam rem familiarem S. Facultatis,
 „& antiquos ejus codices dispersos un-
 „dequaque & magna ex parte deper-
 „ditos; sed nostris Fratribus parcen-
 „dum.,

„Die prima Octobris 1715. S. M. N.
 „le Rouge expleto cum laude Syndi-
 „catus sui biennio successorem petiit.
 „Electus Sapientissimus Magister No-
 „ster Hyacinthus Ravechet. Ubi talis
 „Syndicus electus est, subodorati sunt
 „e nostris plurimi, meditato consilio
 „hanc factam fuisse electionem: Rem
 „probavit eventus. Illico D. le Rouge
 „nihil tale cogitanti, imo nequidem
 „pro more literas commendatitias,
 „sibi tamen merito debitas, postulanti,
 „assignati sunt Deputati censores, qui
 „in ipsius Syndicatum inquirerent.,

„Die secunda Decembris ejusdem
 „Anni 1715. Sapientissimus Magister

Sæc. XVIII. „Humbelotus gravem querelam insti-
A. C. 1729. „tuit adversus orationem, quam D. Ra-
 „vechet novus Syndicus ad Sacram
 „Facultatem habuerat die quarta No-
 „vembris præcedentis, cum gratias
 „ageret ob delatum sibi honorem Syn-
 „dicatus, hanc orationem dixit D.
 „Humbelot injuriosam esse summo Pon-
 „tifici, Clero Gallicano, memoriæ Lu-
 „dovici decimi quarti, serenissimo Re-
 „genti, eoquod quæ protulerat, tende-
 „rent ad infirmendam Constitutionem
 „*Unigenitus*, quam, addidit D. Humbe-
 „lotus, acceptaverat *una voce* S. Fa-
 „cultas. Arrepta hac occasione Syn-
 „dicus Ravechet reclamavit, & actio-
 „nem calumniæ & contumeliæ indixit
 „adversus D. Humbelot, postulavitque,
 „ut omiſſis omnibus aliis negotiis, de
 „illa una expostulatione deliberare-
 „tur, nec prius ex Aula discederent
 „Magistri, quam deliberatio fuisset ab-
 „soluta. „

„Continuo pronuntiatur in Comitiis,
 „calumniosam esse & injuriosam ex-
 „postulationem D. Humbeloti. Fertur
 „Decretoria sententia, qua Magister
 „prædictus excluditur a Comitiis & ab
 „omnibus muniis Magistri, donec pa-
 „lam & publice revocasset factam ex-
 „postulationem, & veniam petiisset
 „humilime: insuper additur falsum
 „esse

„esse, quod prædictus Magister dixerit
 „Constitutionem *Unigenitus* acceptatam
 „fuisse a sacro Ordine *una voce*.,, Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

„Observe, si placet Sapientissimi
 „Patres. *Modalis* est, ut ajunt, hæc
 „propositio, supponitque revera accep-
 „tatam Constitutionem, tametsi non
 „*una voce*. Verum expectate tantisper,
 „ex modali statim fiet absoluta. Nam-
 „que promptum Syndicus adhibet re-
 „medium: Atque cum esset vir ad
 „quodlibet audendum projectus, verba
 „ista *una voce*, delet ex *Plumitivo* Con-
 „clusionis latæ die secunda Decembris,
 „totque lituris deformari ac eradi cu-
 „rat, ut vix hodie legi possint.,,

„Fraudulenta certe est ista Con-
 „clusio. Conscientiam Magistrorum,
 „qui interfuerunt interrogamus, an ea
 „de re tunc actum fuerit, an proposi-
 „tum, an deliberatum, num acceptata
 „necne fuisset Constitutio *Unigenitus*:
 „quam tamen Conclusionem die quinta
 „Decembris Anni 1715. confirmatam
 „legimus.,,

„Die secunda Januarii Anni 1716.
 „proposita fuit a D. Syndico quæstio
 „hæc ex meditatæ insidiis gravissima,
 „utrum scilicet expensæ occasione e-
 „ditionis Decreti Anni 1714. pro ac-
 „ceptanda Constitutione; imputandæ
 „forent

Sæc. XVIII. „forent Facultati? Judicium Syndici
 A.C. 1729. „statim facile mente ante vertitis.,,

„Die quarta ejusdem mensis con-
 „cluditur. 1. Impensam illam reci-
 „dere debere in auctores editionis il-
 „lius Decreti. 2. Dictum vestrum decre-
 „tum falsum esse, adulterinum, commen-
 „titium, & ex commentariis eradendum.

„Somnium istud est, ac vana men-
 „tis illusio? ita ne quadam veluti in-
 „cantatione subito evanescit, ac pro
 „falso traducitur Decretum, quod ab
 „annis duobus latum est, confirmatum,
 „ne ullo quidem reclamante, quod Re-
 „giæ Majestati non sine ejus gratula-
 „tione oblatum fuit, jussu Regis typis
 „editum, omnibus distributum? De-
 „cretum, inquam, illud subito falsum
 „& adulterinum declarare absque præ-
 „via ulla judicii forma, nulla facta
 „propositione, nulla deliberatione præ-
 „missa, portentum est, in hoc sacro
 „Ordine plane inauditum.,,

„Rem ubi audivit Serenissimus
 „Princeps Dux Aurelianensis, Regni
 „Regens, tantæ temeritati frænum
 „injiciendum esse duxit, ne temera-
 „riam manum, quam in Decretum ve-
 „strum injecerat, forte etiam in For-
 „mularium ipsum & Censuram Arnaldi,
 „homo ille præceps tentaret extendere.
 „Itaque, data gravi ad Syndicum Ra-
 „„vechet

„vechet Epistola die septima Januarii, Sæc. XVIII.
 „declaravit Serenissimus Princeps, nolle A. C. 1729.
 „se, ut in posterum S. Facultas directe
 „vel indirecte ullam faceret de Consti-
 „tutione mentionem; quod, si quis-

„piam fervidioris animi, suis mandatis
 „contrarium aliquid attentaret, se illi
 „D. Ravecheto in culpam imputaturum.,,

„Hanc impositam sibi silentii legem
 „dissimulavit & occultavit Syndicus,
 „veritus, ne, si publica evaderet, le-
 „gendæ ac confirmandæ conclusioni
 „latæ die quarta moras injiceret.,,

„Igitur die octava Januarii Conclu-
 „sionem diei quartæ legi & confirmari
 „intrepide postulavit. Qua audita sta-
 „tim summo zelo insurrexit, & oblato
 „instrumento intercessit Sapientissimus
 „Magister Leullier, nunc Decanus no-
 „ster colendissimus. *Non patiar, ex-*
 „clamavit Syndicus Ravechet, vetat
 „nobis a Principe imposita silentii lex.
 „At, quæso, nonne hanc silentii le-
 „gem, quam heri accepisti, tu ipse
 „mox infregisti? An quod alteri nefas,
 „tibi licet, ubi pariter urgent jussa
 „Principis?.,,

„Ut viderunt plurimi e Magistris
 „confirmatam die octava Conclusionem
 „diei quartæ, integram permanere,
 „spretum ac conculcatum penitus so-
 „lemne Decretum Anni 1714. nec su-
 „per-

Sæc. XVIII. „perelle spem ullam, futurum ut his
 A. C. 1729. „turbulentis temporibus sua præsentia
 „tantam cohiberent audaciam, indigna-
 „bundi ex Aula discesserunt, atque vi-
 „ginti duo ex illis, significato statim
 „intercessionis libello contestati sunt,
 „falso prorsus asseri Decretum Anni
 „1714. adulterinum & supposititium esse.
 „Capta statim hac occasione, quo-
 „rumdam verborum prætextu, quæ
 „injuriosa visa sunt & tenellam gravio-
 „rum Doctorum modestiam offendere,
 „hos viginti duos Magistros Comitiis
 „excludendos censuerunt die quinta
 „Februarii Anno 1716.

„Devenimus jam PP. SS. ad ulti-
 „mam hujusce Relationis epocham, ad
 „diem quintam scilicet Martii Anni
 „1717. cum ex improvise ecce astant
 „in hac Aula quatuor illustrissimi Præ-
 „sules suam ad Concilium generale
 „Appellationem, advocato sibi Facul-
 „tatis auxilio, interposituri.

„Quamquam autem summo sem-
 „per honore ac cultu singulos profe-
 „quamur Episcopos, eorumque con-
 „spectu honorifico frui amemus, pa-
 „ce tamen dixerim, cum unus ex
 „illis foret extraneus, nec jure Magi-
 „sterii sedere inter nos posset, in legem
 „& usum sacræ Facultatis a pluribus
 „jam retro sæculis constanter observa-
 „tum,

„tum, eo introducto peccavit Syndi-
 „cus; peccavit vero longe gravius,
 „quod, ipso promovente funesta facta
 „fuerit hic palam ista Provocatio, quæ
 „tot turbas in Regno concitavit; at-
 „que idcirco ipse paulopost extra Ur-
 „bem Regiam amandatus temeritatis
 „& audaciæ poenam luit.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

„Verum eo jam seposito, formæ de-
 „fectu longe quid gravius hic Faculta-
 „tem offendit, & ipsammet Ecclesiam.
 „Facultatem dico; dum in re tanti
 „momenti, qualis forte ipsi, ex quo
 „fundata est, non obtigit, non desig-
 „natis prius, ut moris est Deputatis,
 „re non proposita, nec in maturam
 „deliberationem missa, non explorata
 „nec ad severioris examinis trutinam
 „adducta, statim e vestigio, quasi ab-
 „reptitii, appellandum esse ad generale
 „Concilium conclamarunt.

„Recognoscitisne, Sapientissimi Pa-
 „tres hoc in facto mores vestros ac
 „leges sacræ Facultatis? sed nullas
 „observare leges statuerat Syndicus
 „Ravechetus.

„Quantum vero ad Ecclesiam spe-
 „ctat, læsa ipsius jura, ac supremam
 „auctoritatem calcatam & contritam,
 „graviter conquesti sunt Præsules Gal-
 „licani ferme omnes, hancque dictam
 „Provocationem ad Concilium generale
 „tan-

Sæc. XVIII. „ tanquam nullam, frivolam, illusoriam,
 A. C. 1729. „ temerariam, scandalosam, schismaticam,
 „ cam, errori ac hæresi faventem quam-
 „ plurimi condemnarunt.

„ Licet enim *Concilium generale in*
 „ *aliquibus casibus dici possit absolute ne-*
 „ *cessarium*; certe utut res sese habent
 „ in præsentî negotio, ab his Doctrinæ
 „ capitibus, quæ a summo Pontifice,
 „ conspirante Episcoporum multitudine
 „ judicata sunt, provocare, quid aliud
 „ est, quam ab Ecclesia ad Ecclesiam,
 „ & ab eodem Tribunali ad idem ap-
 „ pellare. Quod proculdubio ex sese
 „ absurdum ac ridiculum est: Ecclesia
 „ enim dispersa perinde ac in Conciliis
 „ congregata, vera Christi Ecclesia est,
 „ *Columna & firmamentum veritatis*, cui
 „ a Christo dictum est: *Ecce ego vobis-*
 „ *cum sum omnibus diebus usque ad consum-*
 „ *mationem sæculi.*

„ Scilicet necesse prorsus est, ad opti-
 „ mam Reipublicæ Christianæ constitu-
 „ tionem, ut semper stet aliquod Tri-
 „ bunal vivens ac spirans, quo subna-
 „ scentes fidei causæ supremo iudicio
 „ finiantur. Nisi ita provisum fuisset,
 „ pendente ac suspenso, ad quod pro-
 „ vocatur generali Concilio, cujus ut
 „ omnes sciunt, convocatio incerta,
 „ difficilis congregatio, finis nonnun-
 „ quam multorum annorum opus, hoc,
 „ in

„inquam, suspenso Concilio, quo tan- Sæc. XVIII.
 „dem recident Populorum animi? A. C. 1729.
 „Quis fidei eorum arbiter & iudex erit?
 „An quisque privato iudicio, & spiritui
 „permittendus, *ut circumferatur omni*
 „*vento Doctrinæ?* Absit. Eorum igitur
 „oculis obijcienda semper Ecclesiæ fides
 „& auctoritas, per Romanos Pontifices
 „& Episcoporum multitudinem pro-
 „posita & declarata; in eorum memo-
 „riam revocandum præclarum illud
 „Bossuetii documentum, quo Eccle-
 „siam sanctam, etiam extra Synodum
 „positam, per suos Pastores nihilomi-
 „nus, Petro Duce, bellantem bella
 „Domini adversus hæreses, exhibet
 „tanquam terribilem Castrorum aciem
 „ordinatam, armis militiæ suæ Rebel-
 „lium cervices conterentem, ac de-
 „struentem omnem altitudinem extol-
 „lentem sese adversus scientiam Dei,
 „allidentem, vel in ipso orta, nascent-
 „es Hæreses, ut parvulos Babylonis
 „miseræ, ad Petram, quæ Christus
 „est, invisibile bellantis Ecclesiæ ca-
 „put; sponsam suam ab alto jugi ac
 „perenni influxu movens, prout op-
 „portunum judicat, adeo ut etiam si
 „dispersa sit, collectas vires suas, ubi
 „opus est, exerat, totaque, cum suo
 „visibili capite, procedens, hostes suos
 „omni armorum suorum pondere præ-
 „mat, vincat ac debellet.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

„Hæc sunt fidelibus populis expo-
 „nenda, ut intelligant, docente S. Au-
 „gustino, congregatione Synodi opus non
 „esse, ut aperta perniciēs damnetur, quasi,
 „inquit S. Doctor, nulla hæresis aliquando
 „nisi congregatione Synodi damnata sit, cum
 „potius rarissimæ inveniantur, propter quas
 „damnandas necessitas talis extiterit, mul-
 „toque sint ac incomparabiliter plures, quæ
 „ubi extiterunt, illic improbari, damnarique
 „meruerunt.

„Theologi Parisienses Majorum suo-
 „rum inhærentes vestigiis, aperta con-
 „fessione, præstito solemni Sacramento,
 „certa & firma fide credunt, unum
 „esse jure divino summum in Ecclesia
 „Christi militante Pontificem, cui omnes
 „Christiani parere tenentur. In intimis
 „visceribus & medullis Theologorum
 „Parisiensium insculpta vigeant sem-
 „per reverentia & obsequium erga Petri
 „Cathedram & Ecclesiam illam principalem,
 „unde unitas Sacerdotalis exorta est. Apo-
 „stolicæ Sedi unde Religionis nostræ, pro-
 „pitio Christo, fons, & origo manavit,
 „communione consociati Theologi
 „scholæ Parisiensis, maximæ & anti-
 „quissimæ & omnibus cognitæ, Romæ fun-
 „datae & constitutæ Ecclesiæ, eam quam ha-
 „bet ab Apostolis traditionem, & annun-
 „tiationem hominibus fidem, per successiones
 „Episcoporum pervenientem usque ad nos
 indi-

indicantes, confundent omnes eos, qui quomodo . . . præter quam oportet colligunt. Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

*Ad hanc enim propter potentio-
rem principatatem necesse est, eos qui sunt undique
fideles; in qua semper, ab his qui sunt undi-
que, conservata est ea, quæ est ab Aposto-
lis traditio.*

„A nobis, ut putamus Sapientissimi
„Patres, jam non expectatis, ut quos
„Constitutioni Apostolicæ tam abnor-
„mes errores affingunt Adversarii, hic
„commemoremus ac serio refellamus.
„Vel una Ecclesiæ auctoritate, qua
„recepta & confirmata Constitutio fuit,
„evanescent ac dissipantur. Nihil et-
„nim huic Constitutioni, quantum ad
„auctoritatem quam obtinet, deesse,
„facile ostendi potest. Summo con-
„sensu Apostolicæ Sedi adhæret ma-
„xima multitudo Episcoporum, ne
„uno quidem in externis Regionibus
„dissentiente. In una Gallia reluctan-
„tur numero admodum pauci.

„Verbis quidem in speciem Catho-
„licis protestantur illi, se Apostolicæ
„Sedi, tanquam unitatis centro ad-
„hærescere, sed mera verba sunt, pace
„ipsorum dictum sit, illusione ad fucum
„populis faciendum plena. Cui enim
„adhærent Ecclesiæ? Quos duces ac
„Magistros sequuntur? Summum Pon-
„tificem, cujus Decretum sugillant ac

Sæc. XVIII. „conviciis inverecunde dilacerant?
 A.C. 1729. „Apostolicam Sedem ac universam Ec-
 „clesiam? At Sedem Apostolicam a Pon-
 „tifice in ea sedente in præsentī nego-
 „tio non distinguimus. Ecclesiam vero
 „universam, cujus partes sunt docere
 „ac ministerium publicum exercere,
 „in summo Pontifice & Episcopis,
 „quos *Spiritus Sanctus* posuit regere Ec-
 „clesiam Dei, residere agnoscimus. Assig-
 „nent nobis illos Episcopos, cum qui-
 „bus animo atque doctrina conjuncti
 „sunt? Assignent, quo in angulo deli-
 „tescat illa Ecclesia, quam suam esse
 „gloriantur? Ubique damnantur ac
 „censuram reportant.

„Incusabuntne defectum examinis,
 „& latam ex præjudicata infallibilitatis
 „Pontificiæ opinione sententiam?
 „Falsi statim revincuntur, tot in me-
 „dium prolatis exterorum Episcoporum
 „scripto consignatis testimoniis. Ve-
 „rum istud tantisper demus: Hoc ita-
 „tuimus & contendimus, quod verissi-
 „mum est, legem publica & legitima
 „auctoritate latam, firmam ex sese &
 „inconcussam esse debere, nec privato
 „cuicumque, ut eam infirmet, fas est
 „inquirere in examen, modum & mo-
 „tivum, quo lata est. *Si semel*, ait Mel-
 „chior Canus: *Hæreticis hanc licentiam*
permittimus, ut in quæstionem vocent, num
Eccle-

Ecclesiae judices eam diligentiam & curam exhibuerint, qua opus erat, ut quaestio finiretur, ecquis adeo caecus est, qui non videat omnia mox Pontificum, Conciliorumque judicia labefactari.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

„Addimus quid amplius, & hoc „uno argumento absolvimus. Quod- „cumque supponatur fuisse Legis mo- „tivum, fieri nunquam posse, vi pro- „missionum Christi, ut Ecclesia er- „roneam acceptet & approbet senten- „tiam. Ergo Legis literæ, quæ sola „subsistit ac vim habet, standum est, ac „supponendum, providisse Christum, ne „ulla deesset ex requisitis conditio, ad „firmam, certam, & inconcussam defi- „nitionem.

„Hæc tanta auctoritatis momenta „Sapientissimi Patres juxta mentem Con- „clusionis vestræ die octava Novembris „ultimi latæ eo adduximus consilio, „ut iis moti & excitati dissidentes a „nobis Collegæ, quantocius ad obse- „quium & unitatem doctrinæ redu- „cantur.

„Quid superest, nisi ut in spiritu „charitatis, auctoritate vestra inviten- „tur, ut memores conditionis suæ, „benignæ matris agnoscant vocem, „se seque perfecte subditos & sincere „obedientes exhibeant, ita consent De- „putati vestri, atque ut insuper feratur

Sæc. XVIII. „ a vobis hodierna die solemne Decre-
 A. C. 1729. „ tum in quo.

1. „ Auditis ac perpensis rationum
 „ momentis, quibus abunde constat
 „ Decretum latum diebus quinta & de-
 „ cima Martii 1714. verum esse ac ge-
 „ nuinum, tale a vobis agnoscat, quod
 „ illud idem sacra Facultas iterum ac
 „ de novo suum faciat, pronuntietque
 „ immerito prorsus declaratum fuisse
 „ falsum, adulterinum & commenti-
 „ tium: eradantur itaque & expungan-
 „ tur penitus, quotquot in contrarium
 „ tentata sunt, & in Libris vestris in-
 „serta leguntur.

2. „ Constitutionem *Unigenitus*, Regiis
 „ Sanctionibus munitam, & in Regno
 „ promulgatam, summa cum reveren-
 „ tia, & integro cordis & animi obse-
 „ quio iterum ac de novo sacra Facul-
 „ tas amplectatur, tanquam Dogmati-
 „ cum Universalis Ecclesiæ iudicium.

3. „ Provocatio, seu appellatio, quæ
 „ legitur & circumfertur sub nomine
 „ sacrae Facultatis, a prædicta Consti-
 „ tutione *Unigenitus* ad futurum gene-
 „ rale Concilium die quinta Martii
 „ Anni 1717. interjecta hodierna die
 „ revocetur, declaretur nulla, e nostris
 „ Commentariis eradatur & expunga-
 „ tur, una cum aliis omnibus Actibus,
 „ qui prædictæ constitutioni adver-
 „ santur.

„ Quam-

4. „ Quamvis S. Ordinis Decretum Sæc. XVIII.
 „ mense Martio Anni 1714. latum pœ- A. C. 1729.
 „ nam exclusionis *ipso facto* incurrendæ
 „ adversus inobedientes pronuntiet,
 „ censent nihilominus deputati vestri,
 „ cum Magistris dissidentibus agendum
 „ esse benignius, ipsos quantocius mo-
 „ nendos in charitate Christi, & hor-
 „ tandos in omni sollicitudine, ut ob-
 „ temperantes sint Ecclesiæ, Regi, ac
 „ Decreto S. Facultatis almæ Matris
 „ suæ; quod si præstiterint promptius,
 „ æquum judicant iidem Deputati, ut
 „ S. Facultas suis optimis Officiis apud
 „ clementissimum Principem efficiat,
 „ quantocius reddi nobis absentes Fra-
 „ tres nostros. Sin vero (quod Deus
 „ avertat) restiterint contumacius,
 „ quemadmodum & si quidam alii fiant
 „ a Decretis vestris dissidentes, decla-
 „ ret S. Facultas *ex nunc pro tunc* eos
 „ omnes, post concessum tamen ipsis
 „ aliquod temporis intervallum a vobis
 „ præscribendum, omni jure Magisterii
 „ in hoc sacro Ordine excidisse, adeo
 „ ut eo ipso sine ulla spe reditus pri-
 „ vati remaneant.

5. „ Cum sacra Facultas providere
 „ debeat, quantum in se est, ne in po-
 „ sterum ad suos Gradus admittantur
 „ quidam, nisi Constitutioni *Unigeni-*
 „ *tus* sincere sint obsequentes, existi-
 „ mant

Sæc. XVIII. „mant Deputati statuendum, ut nulli
 A. C. 1729. „deinceps, sive Magistri ad resumptam,
 „sive Licentiati. sive Baccalaurei, sive
 „Candidati ad ullos Actus admittantur,
 „nisi certum obedientiæ suæ testimo-
 „nium exhibuerint.

„Hæc omnia tanquam necessaria
 „judicant iidem vestri Deputati, ne
 „serpat ulterius tam impotens opinio-
 „num licentia, coerceatur perniciosum
 „inobedientiæ fermentum, errori &
 „dissensionibus aditus omnis præclu-
 „datur, redeat pristinus sacræ Facul-
 „tatis splendor, pax & vera pax resti-
 „tuatur, in qua firmati unanimis uno
 ore honorificemus Deum Patrem Domini
 nostri Jesu Christi.

§. XX.

S. Facultatis Decretum de recipienda Constitutione.

Absoluta hac relatione Syndicus pe-
 tiit, ut S. Facultas de quinque illis
 articulis, ad quos relationis summa re-
 ducitur, deliberare ipsamque relationem
 ad acta referre, & si videbitur, prælo
 committere velit. Re igitur proposita,
 & mature discussa nonaginta quinque
 Magistri Facultatis nomine sequens edi-
 derunt decretum;

„Sa-

„ Sacra Facultas, ad suffragium non- Sæc. XVIII.
 „ aginta quinque Magistrorum ex cen- A. C. 1729.
 „ tum & uno Magistris, qui suam dixere
 „ sententiam, sex in varias sententias
 „ abeuntibus, audita Relatione facta a
 „ S. M. N. Tournelio, nomine Deputa-
 „ torum ipsique gratiis actis.

1. „ Eam laudat, & approbat in
 „ omnibus, jubet ut inscribatur in suis
 „ Commentariis, atque etiam mande-
 „ tur typis, Latine & Gallice, ubi ta-
 „ men res opportuna judicata fuerit &
 „ dicta Relatio fuerit recognita.

2. „ Attendendo ad gravissima ra-
 „ tionum momenta, quibus abunde
 „ constat Decretum sacri Ordinis latum
 „ diebus quinta & decima Martii 1714.
 „ verum esse ac genuinum, illud iterum
 „ ac de novo suum facit, & agnoscit,
 „ immerito prorsus fuisse declaratum
 „ falsum, adulterinum & commenti-
 „ tium, atque idcirco vult, ut nulla ha-
 „ bita ratione lituræ factæ quarta Ja-
 „ nuarii 1716. quantumvis per nonnul-
 „ las conclusiones probata videatur,
 „ illud Decretum suum omne robur ha-
 „ beat, & hac præsentis Conclusionis
 „ in integrum restitutum censeatur;
 „ necnon quæcumque contra ipsum sub-
 „ inde tentata sunt, penitus deleantur
 „ & eradantur, adhibita mentione ad
 „ marginem præsentis Conclusionis.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

3. „ Constitutionem Sanctissimi Do-
 „ mini nostri Clementis Papæ XI. da-
 „ tam die octava Septembris Anno
 „ 1713. quæ incipit *Unigenitus Dei Fi-*
 „ *lius*, summa cum reverentia, & in-
 „ tegro cordis & animi obsequio iterum
 „ & de novo amplectitur tanquam dog-
 „ maticum Ecclesiæ universalis judi-
 „ cium.

4. Provocationem seu Appellationem,
 „ quæ legitur & circumfertur sub no-
 „ mine sacrae Facultatis a prædicta Con-
 „ stitutione *Unigenitus* ad futurum ge-
 „ nerale Concilium die quinta Martii
 „ Anni 1717. interjecta, præsentî Con-
 „ clusione, quantum opus est, revocat,
 „ pro nulla haberi jubet, cassat & an-
 „ tiquat, atque e suis Commentariis
 „ vult & imperat eradi & expungi, nec-
 „ non alios omnes Actus prædictæ Con-
 „ stitutioni adversantes.

5. „ Cum nihil S. Facultas exoptet
 „ magis, quam ut Dissidentes, quos a
 „ nostris Comitibus Rex iussit abstinere,
 „ ad unitatem Doctrinæ & ad præstan-
 „ dum obsequium prædicto Apostolico
 „ Decreto debitum, redeant & addu-
 „ cantur, eos in Charitate Christi omni
 „ studio invitat & adhortatur, ut at-
 „ tendentes ad indubitatae auctoritatis
 „ momenta, quæ omnem contumaciam
 „ frangere debent, memores quoque
 „ con-

„conditionis suæ & jurisjurandi toties
 „ab ipsis præstiti, atque suæ matris
 „vocem agnoscentes, se perfecte sub-
 „ditos, & sincere obedientes, in om-
 „nibus exhibeant, & profiteantur:
 „tum vero spondet eadem sacra Fa-
 „cultas, se apud Regiæ Majestatis cle-
 „mentiam sponte & ultro acturam sup-
 „pliciter in ipsorum favorem & gratiam.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

6. „Favendo dictis Magistris, &
 „aliis, si qui sint dissidentes, quod ab-
 „sit, concedit duos menses integros a
 „die præsentis Conclusionis latæ com-
 „putandos in gratiam eorum, qui Ur-
 „bem incolunt, quatuor vero iis, qui
 „extra Urbem, & Banleucam com-
 „morantur, ut intra præscriptum tem-
 „poris intervallum, sacra Facultati
 „veri obsequii sui certum testimonium
 „exhibeant: quod ni fecerint, decla-
 „rat, *ex nunc pro tunc*, sacra Facultas
 „tales Magistros quicumque fuerint,
 „penitus & absque ulla spe reditus
 „exclusos ab omni aditu Comitiorum
 „suorum, necnon a quolibet jure Ma-
 „gisterii & Doctoratus.

7. „Ut sacra Facultas provideat
 „in posterum, ne ad suos Gradus ad-
 „mittantur quidam, nisi Decretis
 „Apostolicis, nominatim vero huic
 „quod incipit, *Unigenitus* sincere obse-
 „quentes sint, vult & jubet, ut quicum-
 „que

Sæc. XVIII. „ que deinceps accessuri sunt, aut Ma-
 A. C. 1729. „ gistri ad resumptam propugnandam,
 „ aut Licentiati ad Lauream Doctora-
 „ lem adipiscendam, aut Baccalaurei
 „ primi ordinis ad Gradum Licentiæ
 „ obtinendum, aut Baccalaurei secundi
 „ ordinis ad aliquos Actus Theologicos,
 „ sive ad respondendum, sive ad dispu-
 „ tandum aut denique Theologiæ Can-
 „ didati ad respondendum de tentativa
 „ vel supplicandum ut vocant, *pro pri-*
 „ *mo cursu*, teneantur omnes & singuli
 „ declarare, se corde & animo perfecte
 „ submissos esse supradictæ Apostolicæ
 „ Constitutioni; sin minus *ipso facto* re-
 „ jiciantur.

8. „ SS. MM. Brillono socio Sor-
 „ bonico & Crouseto, qui, inter deli-
 „ berandum, corde magno & animo vo-
 „ lenti addiderunt, & expresse decla-
 „ rarunt, a se interjectam a Constitu-
 „ tione *Unigenitus* ad futurum generale
 „ Concilium provocationem revocasse
 „ se & revocare, Actum suæ declara-
 „ tionis libentissime concessit. Signatum
 „ J. Leullier Decanus.

§. XXI.

*Heidelbergensium Calvinistarum cavil-
 lationes occasione cujusdam dispu-
 tationis Theologicæ.*

Habe-

Habebatur jam anno priori decima quarta Septembris in Universitate Heidelbergensi publica disputatio ad librum V. Decretalium *de delictis & penis*. Præsidem agebat P. Adamus Huet Jesuita Professor Juris Canonici: Theses, quæ in quodam libello explicabantur, propugnabat Joannes Lauber Academicus cellissimo Regimini Palatino nuncupatas. Innoxiae, & ad nullius offensionem expositæ credebantur assertiones, solis tamen Calvinistis illæ suis Sectariis contumeliosæ, noxiæ, & dissensionum, belli, & vastationum feraces videbantur: Eapropter ad Caroli III. Electoris Palatini solium querulas suas voces protendunt, causati, quod pagina 37. Evangelici sub nomine Lutheranorum & Calvinistarum haud obscure pro hæreticis declarentur, & pag. 39. & 40. inter spirituales hæreticorum pœnas numeretur *privatio sepulturæ*, inter temporales vero & civiles pœnas recenseatur *infamia, intestabilitas, confiscatio bonorum, amissio patriæ potestatis, ultimum supplicium & quidem vivicomburium*, & quamvis hæ pœnæ non amplius obtineant in Germania propter Pacificationes, has tamen & præcipue pacem Westphalicam Innocentius X. rejecerit, & pro irritis declararit per specialem Bullam, ob rationes sequentes. 1. Quia intrinsece malum

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Sæc. XVIII. A. C. 1729. lum videtur exæquare hæresin cum vera fide quoad perpetuitatem, defensionem, & libertatem profitendi. II. Quia Principes sæculares potestatem usurparunt sibi non competentem, dum pacti sunt & concesserunt libertatem hæresi, suspenderunt jurisdictionem Ecclesiæ erga hæreticos, cesserunt bona Ecclesiastica, & subditos Catholicos &c. Hæ erant præcipuæ propositiones, quæ Calvinistis stomachum movebant, ut vero hasce doctrinas passim in Catholicorum libris contentas ceu infestias, calumniis ac convitiis turgidas depingere possent, inde inferebant, quod Protestantes irrita semel *Pacificatione Westphalica* in Romano Imperio nec quiete vivere, nec suis bonis tuto frui possent, & graves discordiæ & animorum exacerbationes inter receptarum Religionum Affeclas pertimescendæ forent. Perceptis hisce querelis Elector Celsissimo Regimini in mandatis dedit, ut in rei veritatem sedulo inquireret, & quid hac in re decernendum esset, proxime referret. Re discussa, atque audita Præsidis vindicatione Elector pacis amore die decima quinta Decembris statuit, harum thesium Defendentem e studio Academico esse dimittendum, ac deinceps nulli Professori licitum fore, theses publici juris facere, nisi a Facultate recog-

recognitas atque approbatas : Hoc decreto nondum satisfactionem injuriæ commensuratam fuisse præstitam existimabant Protestantes, partim quia hic Academicus jam antea absoluto studiorum curriculo aliorum ultro Manheimium abiisset, & Præses, in cujus odium hæc fabula cudebatur, sine poena dimissus fuisset : Eapropter Electori supplicabant, ut Præses ob hoc delictum severe objurgaretur, omnesque theses proscriberentur. Verum hac in re nihil amplius actum est, eoquod Catholici longe æquiores haberent rationem querendi de Calvinistis, qui horrenda convitia in Catholicos passim evomunt, & ceu sectæ suæ notam characteristicam in suis libris symbolicis teneræ juventuti instillant *Antichristi calumniam*, qua summum Pontificem impetunt, uti olim vix audita temeritate coram Ludovico XIV. Galliarum Rege defendere non erubuerunt.

Eodem etiam anno Ludovicus XV. Franciæ Rex vehementer de Genevensis Urbis Senatoribus querebatur, eoquod violata promissi fide per Urbem propudiosa, atque Ecclesiæ, Regique injuriosa scripta in Constitutionis controversia passim atque impune divulgari permetterent. Hi tamen Calvinistæ æquissimas Regis querelas frivolis obtenti-

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Sæc. XVIII. tentibus eludebant. Nempe, sibi solis
 A. C. 1729. semper, nunquam autem Catholicis
 tolerantiae beneficium impendi deside-
 rant, id suadente Calviniana charitate.

§. XXII.

Vratislaviensis controversia de Baptis- mi necessitate.

Hoc item anno die duodecima Apri-
 lis Joannes Antonius Cornes de
 Schaffgotsch supremæ Silesiensis Curiae
 Præfectus edictum edidit, vi cujus Vo-
 laviensis Regiminis Administris præ-
 ceptum, ut Lutheranis, qui ibidem
 Anno 1709. ex Altrandstadiensi pacto
 suæ sectæ Ecclesiam aperuerunt, ex-
 probarent corruptelam, qua infantes
 non ex integro natos sacro Fonte tin-
 gere neglexerunt, & tam hos, quam
 ceteros sine Baptismo decedentes,
 publice & cum cantu, ac campanarum
 sonitu inter alios Baptizatos sepultura
 donarent, caussati, id suæ Religionis
 dogmatibus non modo esse consonum,
 sed & præceptum: Cum autem nec in
 Confessione Augustana, nec in ejus
 Apologia & concordiae libro hunc usum
 esse præceptum, sed potius contrarium
 fuisse statutum constaret, eapropter
 Volaviensibus Administris injunctum
 est, ut, Prædicantibus præciperent,
 qua-

quatenus hi intra quindecim dierum terminum ex S. Scriptura docerent, quo jure ipsi infantibus non integre natis, etsi sacra lympha in præcipua parte tangi potuissent, Baptismum necessitatis denegarint, aliosque sine Baptismo mortuos palam & cum solemnitate terræ mandari curarint: Ad hoc vero Prædicantes responderunt, Fridericum Bechmanum casu XXI. ex Luthero probare, quod infantes ex parte, & non ex toto geniti non baptizentur, id consonum esse S. Literis, ibidem enim ad Tit. 3. v. 5. Joan. 3. v. 7. haberi, quod *nisi quis renatus fuerit &c.* non ergo juxta S. Aug. ep. 57. ad Dard. & Isid. l. 1. de summo bono c. 4. *renasci posse infantem, antequam natus esset*, infantem autem non esse natum, si duntaxat unica ejus pars promineat, Augustanam quidem confessionem art. 9. docere, *Baptismum esse necessarium ad salutem*, id tamen non intelligi de necessitate absoluta, sed ordinaria; infantes tamen ejusmodi sine Baptismo decedentes salvari, quia 1. non sunt contemptores Baptismi, contemptum autem, ut ait Bernardus ep. 57. Sacramenti, non privationem damnare 2. quia per preces parentum & Ecclesiæ Deo offeruntur. 3. Quia de benevolo Dei erga ipsos affectu existant promissiones Gen. 17. v. 7. Matth. 18. *Hist. Eccles. Tom. LXXIII.* G V. 14.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII. vers. 14. Marc. 10. v. 14. Joan. 6. v. 37.

A. C. 1729. 4. Quia Christus infantum adhuc in utero clausorum Salvator est. 5. Quia Deus ad media ordinaria non est alligatus, sed extraordinarie in commodum infantum agere potest. 6. Quia Infantes Israelitici ante circumcisionem mortui salvabantur. 7. Quia latro in Cruce, Martyres, Catechumeni sine Baptismo salutem consecuti sunt. 8. Quia Christus quidem dixit: *Qui crediderit & baptizatus fuerit &c.* non autem addidit: *Qui non crediderit, nec Baptizatus fuerit, damnabitur.* Id quoque probari ex S. Thoma p. 3. q. 68. art. 2. *Pueri, inquit, in uteris maternis non possunt subjici actioni humanæ, ut Sacramenta recipiant, possunt tamen subjici actioni Dei, idem testari Gersonem serm. de Nat. Mariæ, Suaresium tom. 3. p. 190. Tannerum tom. 4. Theol. disp. 4. q. 3. dub. 1.*

Frivolas horum rationes Catholici nullo negotio confutarunt, observantes, eos in sui abusus præsidium non nisi Lutherum, Gerardum, Bechmanum &c. quorum tamen testimonium in re tanti momenti nullius fidei esset, allegasse, nil tamen ex S. literis probasse, cum tamen ipsi nil credant, nisi quod clare in S. literis continetur: falso etiam adduci D. Thomam ad

ad 4. cum hic diserte dicat, *subiectum* Sæc. XVIII.
Baptismi esse etiam nondum baptizatum, A. C. 1729.
qui tamen potest in corpore suo tangi aqua
baptismali: Ineptam quoque esse illa-
tionem ex textibus S. Scripturæ extor-
tam, licet enim infans cum toto cor-
pore ex utero prodiens, absolute na-
tus, & capax est regenerationis, ita
& infans natus secundum quid est na-
tus simpliciter, proin capax regenera-
tionis: nec ad extraordinaria remedia,
præsentibus ordinariis esse recurren-
dum, extraordinarium autem, & nun-
quam factum esse, ut Deus in lege gra-
tiæ, in qua Baptismus est remedium
ordinarium, parvulum extra Marty-
rium sine Baptismo salvarit, verba igitur
S. Augustini & Isidori intelligenda
esse de iis, qui nequidem secundum
aliquam partem nati sunt, futilem au-
tem esse distinctionem inter necessita-
tem absolutam, & ordinariam Baptis-
mi, ubi verba Joannis 3. v. 5. absolute
statuunt, neminem posse in Regnum
Dei introire, nisi renatus fuerit ex a-
qua, & Spiritu Sancto. Bernardum au-
tem loqui de contemptu adultorum,
de infantibus autem ibidem asserere,
eos, si absque Baptismi perceptione morian-
tur, salutem non consequi: nec ullo S. Scri-
pturæ textu probari, quod infantes,
si per preces Parentum & Ecclesiæ

Sæc. XVIII. Deo offeruntur, sine Baptismo salven-
A. C. 1729. tur; sicut ergo vi pacti Gen. 17. v. 7.
 & 10. & 14. promissionum Divinarum
 non erant capaces incircumcisi, ita
 Regni Divini non sunt capaces, nisi
 Baptizati; Baptismus enim successit in
 locum circumcisionis: perperam au-
 tem inferri, 1. Christum esse Salvato-
 rem infantum in utero clausorum,
 ergo sine Baptismo salvantur, sicut
 male ita inferretur: Christus est
 Salvator omnium hominum, ergo om-
 nes sine bonis operibus salvantur. 2.
 Deum mediis ordinariis juxta Gerso-
 nem non alligatum *posse* infantem sine
 Sacramento sanctificare, ergo actu *san-*
ctificat. 3. infantes Israeliticos ante
 circumcisionem mortuos esse salvatos,
 S. Literis non esse consonum. 4. Male
 inferri, aliquos sine Baptismo fluminis,
 per Baptismum fluminis aut sanguinis
 fuisse salvatos, ergo infantes, cum
 Baptismum suscipere possent, sine Ba-
 ptismo fluminis salvantur.

Ineptam quoque esse argumentatio-
 nem ex textu Marci 16. v. 16. sequere-
 tur enim, adultum posse salvari vel sola
 fide sine omni Baptismo, quod est
 Calvinianum, vel salvari solo Baptis-
 mo, quod est contra Apostolum Hebr.
 11. v. 6. vel requiri simul fidem & Ba-
 ptismum, tunc autem necessario sequi,
 infan.

infantem sine Baptismo salvari non posse, veram ergo esse antithesin hanc, *qui non crediderit, aut non baptizatus fuerit, condemnabitur.* Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Ponderatis utrinque rationibus Silesiensis Curiae Præfectus die decima quarta Septembris Anno 1731. ad Volavienses edictum transmissit, vi cuius Lutheranis Obstetricibus injunctum, ut infantibus ex integro non natis, si pars sacro fonte ablui potest, Baptismum conferant, eoquod nec ex Confessione Augustana, nec ex ejus apologia vel libro Concordiæ constet, id Lutheranis esse prohibitum.

§. XXIII.

Ordo Equestris S. Georgii a Carolo Alberto Bavariae Electore restauratus.

Sub idem tempus Carolus Albertus Bavariae Elector Monachii Ordinem Equestrem sub tutela S. Georgii ad defensionem immaculatæ Conceptionis B. V. M. a suis Majoribus institutum & postea injuria temporum, bellorumque intermissum, annuente summo Pontifice, cujus Breve Apostolicum Scarlatus Abbas detulerat, restauravit, eumque pluribus, iisque amplissimis privilegiis auxit: Statuta illius erant præcipua,

Sæc. XVIII
 A. C. 1729
 cipua, ut omnes Equites Religione
 essent Catholici, fidem Catholicam,
 atque Ecclesiam Romanam pro viribus
 tuerentur, Viduis ac pupillis opem &
 patrocinium impenderent, cunctis Chri-
 stianis virtutibus studerent, ac senten-
 tiam de immaculata Conceptione B. Vir-
 ginis Mariæ strenue propugnarent.
 Tesseræ vero hujus Ordinis erant hæc
 verba: *In fide, justitia & fortitudine:*
 nec admittebantur ad hunc Ordinem,
 nisi qui generis sui nobilitatem a tri-
 ginta duobus suæ prosapiæ Majoribus
 continuata serie comprobare possent,
 ita, ut nequidem Magnus Magister,
 qui semper ipsemet Serenissimus Elector
 esset, in eo dispensare valeret: Die igi-
 tur vigesima quarta Aprilis Monachii
 in Ecclesia Collegiata B. V. (*) festiva
 habebatur hujus Ordinis institutio, ubi
 Pontificii Commissarii partes agebat
 Clemens Augustus Archiepiscopus &
 Colonienſis Elector, qui assistentibus
 quamplurimis Prælatiſ atque Abbati-
 bus sacrum solemne peragebat. Elige-
 bantur eo die tres Magni Priores, sex
 Equites magnæ Crucis, octo Commen-
 dadores, & sex Equites, quibus die
 octava

(*) Hanc Ecclesiam jam circa annum Do-
 mini 1482. in honorem immaculatæ Con-
 ceptionis dedicatam fuisse referunt Scriptores.

octava Decembris præter alium magnæ
Crucis Equitem adhuc alii novem Com-
mendatores adjungebantur.

Sæc. XVIII.
A. C 1729.

§. XXIV.

*Motus contra Lektionen de S. Grego-
rio VII. Papa concitati.*

Jam anno Christi millesimo quingen-
tesimo octogesimo quarto Grego-
rius XIII. in Martyrologio Romano a
se emendato memoriam fieri jusserat
S. Gregorii VII. Pontificis cum hoc e-
logio: *Salerni Depositio Beati Gregorii Papæ
septimi, Ecclesiasticæ libertatis Propugna-
toris, ac defensoris acerrimi.* Non de-
erant, qui honorifica hac mentione stu-
diosè Henrici IV. Imperatoris exaucto-
rationem in memoriam ideo revocari
criminabantur, ut eo facilius Henri-
cus IV. Navarræ Rex a Franciæ solio
arceri posset. Horum tamen cavillatio
adeo tum flocci habebatur, ut ipse e-
tiam Paulus V. Pontifex anno nono
sæculi decimi septimi primum indulge-
ret, ut ejus festum publico cultu ce-
lebraretur, ac de eo Officium cum pro-
priis Lektionibus & oratione a Salerni-
tano Clero, id præcipiente Joanne Bel-
trano de Gueverra Archiepiscopo Sa-
lernitano, recitaretur, ipsis etiam Flo-
rentinis ac Senensibus pari cultu hunc

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

S. Pontificem venerantibus. Postea Alexander VII. idem officium in omnibus Romanæ Urbis Basilicis, & Clemens XI. Annis 1704. & 1705. ad Gabrieli Cardinalis preces a Cisterciensibus, necnon Anno 1710. a Benedictinis recitari voluit. Tandem vero Benedictus XIII. hoc ipsum Officium ad omnes utriusque sexus Clericos tam sæculares, quam regulares extendit: Eo fine Tedeschio, qui tum S. Congregationi Rituum a secretis erat, in mandatis dedit, ut decretum conficeret, vi cuius hoc officium Romano Breviario infereretur, omnesque Clerici in universa Ecclesia Officium, scilicet orationem & proprias tres lectiones secundi, ut vocant, *Nocturni* recitare tenerentur. Editio hoc decreto in variis Provinciis juxta Romani exemplaris normam quatuor paginis impressum divulgabatur hoc Officium, in cuius secunda lectione hæc legebantur verba: *contra Henrici Imperatoris impios conatus fortis per omnia Athleta impavidus permansit, seque pro muro Domui Israel ponere non timuit, ac eundem Henricum in profundum malorum prolapsum, fidelium communionem Regnoque privavit, atque subditos populos fide ei data liberavit.* Quæ tamen verba in Officio, quo sub Ale-
xan-

xandro VII. Romanæ Urbis Basilicæ Sæc. XVIII.
utebantur, non erant contenta. A. C. 1729.

Vix hoc folium Gallici Regni fines attigerat, cum illico quædam Franciæ Parlamenta sese ei opponerent, ac Regiam auctoritatem, Regni jura & Ecclesiæ Gallicanæ libertates lædi vociferarentur. Præcesserat ceteris Parisiense, quod paulopost Metense & Burdegalense & Britannicum sequebantur. Verum intempestivos horum ausus Cardinalis Fleuryus primus Regis Administer suppressit, dum hanc temeritatem eis acriter exprobrans, inhiberet, ne hac in re quicquam, inconsulto Rege, attentaretur: Insuper supremus Regni Cancellarius ad omnes Parliamentorum Præsides rescripsit, vetuitque, ne ipsorum Procuratores sub obtentu conservandæ libertatis Gallicanæ contra Gregorii VII. Officium reclamarent, quin prius Regis consensum obtinuissent.

§. XXV.

Quorundam Franciæ Præsulum oppositio contra præfatam Officium.

Hoc interdicto parumper refrænabatur Parliamentorum audacia, quæ tamen novis viribus aucta est, dum

Sæc. XVIII. approbantis, imo & jubentis Cleri au-
 A. C. 1729. ctoritas accessit. Hoc enim anno die

           vigesima quarta Julii Carolus Gabriel
 de Levy de Caylus Antiffiodorensis Epi-
 scopus palam Instructionem Pastoralem
 contra dictum Officium divulgavit, in
 qua præprimis ex S. Litcris ostendere
 nitebatur, nec Regnum Christi, nec
 Regnum Ecclesiæ esse de hoc mundo,
 Cæsari dandum esse, quod Cæsaris,
 Christianos circa temporalia Principi-
 bus Idololatricis plene fuisse subjectos,
 ac Christianam Religionem, si sibi po-
 testatem in temporalia arrogasset, Prin-
 cipibus fuisse exosam, proin profanam
 potestatem esse omnino distinctam a
 sacra, ejusque sine, qui non alius esset,
 quam homines ad Regnum Cælorum,
 salvis legibus profanis, conducere; pri-
 mum autem ex Pontificibus extitisse
 Gregorium VII. qui Reges exauctorare,
 eorumque Regna aliis tradere ausus
 fuisset; injustam tamen hanc usurpa-
 tionem Verbo Divino, SS. Patribus,
 Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus, Regni
 juribus, Status & patriæ legibus maxim-
 opere adversam esse, & tamen velut
 eminentis sanctitatis, qua Gregorius
 VII. effulsisset, specimen commendari
 ab obscuro dicti Officii Authore, hunc
 quoque non advertisse, quod hos au-
 sus in Gregorio approbans, Principes

Aca.

A catholicos adhuc magis ab Ecclesia Sæc. XVIII.
 segregaret, aliis vero Catholicæ Ec- A. C. 1729.
 clesiæ unitis justam diffidentiam instil-
 laret, ac denique ipsum Deum, pacis
 Auctorem redderet Auctorem facinoris
 ad invehendam rebellionem aptissimi;
 id patere ex eo, quod in Lectione VI.
 legeretur, *visam esse columbam e cælo de-*
lapsam ejus humeris insidere, ac significari,
illum Spiritus Sancti afflatu duci in Regi-
mine Ecclesiæ, ac in oratione exprimi,
quod Deus illum pro tuenda Ecclesiæ liber-
tate virtute constantiæ roborarit. Denique
 hic Episcopus, ut omnem (prout aje-
 bat) adimpleret justitiam, & Regi nova
 suæ fidelitatis ac Zeli specimina daret,
 simulque sacratæ ejus Personæ secu-
 ritati, Regni tranquillitati prospici-
 ceret, malaque ex principiis in hoc
 officio stabilitis præveniret, omnibus
 & singulis suæ Diæcesis Ecclesiasticis
 inhibuit, ne præfatum Officium vel
 publice, vel privatim recitarent &c.
 Ejusdem ferme tenoris erant Instructio-
 nes Caroli Joachimi Colbert de Croissy
 Montpeffulani, necnon Metensis Epi-
 scoporum, horum tamen prior insuper
 die 31. Decembris epistolam ad Regem
 dedit, in qua quicquid virulentum ex-
 cogitari posset, contra Gregorii VII.
 officium pleno alveo effudit.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

§. XXVI.

Horum Præfulum Instrukciones a Benedicto XIII. Papa proscriptæ.

Postquam Romæ horum trium Episcoporum oppositio innotuerat, summus Pontifex eorum scripta a pluribus Cardinalibus, ac Theologis examinari jussit, ac tandem ad eorum relationem, maturamque deliberationem Instrukciones Antissiodorensis Episcopi die decima septima Septembris, Episcopi Metensis die octava Octobris, ac denique Montpensulani proscripsit edito hoc decreto: „Cum ad Apostolatus nostri
 „notitiam pervenisset, in vulgus circumferri quædam folia Gallico idiomate typis impressa sub titulo. *Mandement de Monseigneur l'Eveque &c.*
 „Nos quamplures ex venerabilibus Fratribus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aliosque sacre Theologiæ Magistros ad illorum examen delegimus, qui post maturam eorundem foliorum discussionem, quid sibi ea super re videretur, Nobis retulerunt. Auditis itaque memoratorum Cardinalium, & in sacra Theologia Magistrorum sententiis, de Apostolicæ potestatis plenitudine, Ordinationes in præfatis foliis contentas,
 „ nul-

„nullas, inanes, invalidas, irritas, Sæc. XVIII.
 „attentatas, nulliusque omnino robo- A. C. 1729.
 „ris, & momenti esse, & perpetuo
 „fore vi præsentium declaramus.

„Et nihilominus ad maiorem cau-
 „telam, & quatenus opus sit harum
 „seriem revocamus, cassamus, irrita-
 „mus, annullamus, viribusque & ef-
 „fectu penitus & omnino vacuamus,
 „ac pro revocatis, cassatis, irritis,
 „nullis, invalidis, & abolitis, viribus-
 „que, & effectu penitus omnino va-
 „cuis semper haberi volumus, & man-
 „damus; folia vero prædicta tam im-
 „pressa, quam etiam manuscripta legi,
 „seu retineri tenore pariter præsentium
 „prohibemus, illorumque impressionem,
 „descriptionem, lectionem, retentio-
 „nem, & usum omnibus, & singulis
 „Christifidelibus, etiam specifica, &
 „individua mentione, & expressio-
 „ne dignis, sub pœna excommuni-
 „cationis per contrafacientes ipso facto
 „absque alia declaratione incurrenda,
 „a qua nemo a quoquam, præterquam
 „a Nobis, seu Romano Pontifice pro
 „tempore existente, nisi in mortis ar-
 „ticulo constitutus, absolutionis bene-
 „ficio valeat obtinere, omnino quo-
 „que interdiciamus. Volentes, & au-
 „ctoritate Apostolica mandantes, ut
 „quicumque folia hujusmodi penes se
 „ha-

Sæc. XVIII. „habuerint, illa statim atque præsentēs
A. C. 1729. „literæ eis innotuerint, locorum Or-
 „dinariis, vel hæreticæ pravitatis In-
 „quisitoribus tradere, atque config-
 „nare teneantur; hi vero ea sibi sic
 „tradita illico flammis aboleri curent;
 „in contrarium facientibus non obstan-
 „tibus quibuscumque.

§. 3. Ut autem eædem præsentēs
 „literæ ad omnium notitiam facilius
 „perveniant, nec quisquam illarum
 „ignorantiam allegare possit, volumus
 „etiam, & auctoritate præfata decerni-
 „mus, ut illæ ad Valvas Basilicæ Prin-
 „cipis Apostolorum, ac Cancellariæ
 „Apostolicæ, Curiaque generalis in
 „Monte Citatorio, & in acie Campi
 „floræ de Urbe per aliquem ex Curso-
 „ribus nostris, ut moris est, publi-
 „centur, illarumque exempla ibidem
 „affixa reliquantur, & sic publicatæ
 „omnes & singulos, quos concernunt,
 „perinde afficient, ac si unicuique illo-
 „rum personaliter notificatæ, & inti-
 „matæ fuissent.,

§. XXVII.

*Quorundam motus contra hoc Pon-
 tificis Breve.*

Quamprimum hæc Benedicti XIII.
 censura in Franciam erat delata,
 mox

mox Abbas Pucella ad supremam Parisiensis Parlamenti Curiam die prima Decembris Breve Pontificium detulit, quod tamen supremus Præses acceptare renuit, caussatus, illud esse reddendum Regii Juris Cognitoribus; ad hos enim spectare illius denuntiationem: Altera autem die, cum idem Parlamenti Præses & Procurator Generalis Aulam accederent, Fleuryus Cardinalis, Cancellarius & Regii Sigilli Custos utrique acriter exprobra-
 bant, quod hac in caussa, nec petito nec expectato Regis mandato, sententiam pronuntiare ausi fuissent, nil ergo ultra hac in re attentarent: Percepto hoc responso Antissiodorensis Episcopus contra Pontificis Breve Parlamenti opem implorare statuit, sui que libelli supplicis ideam Regiæ Curiæ Advocatis tradidit, in eoque exposuit, suæ Instructionis proscriptione injuriam suæ Personæ, prosapiæ ac dignitati inferri: Pontificis autem Breve eo tendere, ut Papa immediatam jurisdictionem in universam Ecclesiam exercendi, & cujusdam Franciæ Episcopi, nec auditi nec admoniti Personam & doctrinam dijudicandi auctoritatem sibi arrogaret; id enim inde patere, quod doctrinam in instructione contentam flammis dignam censuisset, proin sibi integrum esse crederet,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII. A. C. 1729. deret, de sceptris, & Regnis omnium
Principum pro arbitrio disponere, eo-
rumque subditos a fide eis debita libe-
rare, aliunde vero hoc Breve non mi-
nus æquitati naturali, quam S. Cano-
nibus in Regno receptis, Ecclesiæ Gal-
licanæ libertatibus, Regum statutis &
sacratissimis Episcopatus juribus adversari,
jure ergo se ab hoc Breve ad Parlamen-
tum appellare &c. Hanc ideam qua-
draginta circiter Advocati die 4. Febr.
Anno 1730. approbarunt, existimantes,
a Clemente XI. hanc Quesnelli propo-
sitionem: *Excommunicationis injustæ me-*
tus nunquam debet nos impedire ab implen-
do debito nostro, ideo fuisse proscriptam,
ut Pontifices injecto excommunicatio-
nis metu Principes exauctorare &c.
libere possent. Horum igitur judicio
consensus Antissiodorensis Episcopus, una-
cum Advocatorum consultatione suum
libellum de interposita appellatione per
Pucellam Abbatem die 8. Febr. Parla-
mento tradidit, quod etiam edito de-
creto hoc scriptum ad acta retulit. Hæc
autem agendi ratio tantopere Cardina-
lem Fleurium offendit, ut mox Parla-
menti Præsidi, ceterisque Curiae Mi-
nistris inhiheret, ne hac in re ulterius
procederent, cunctaque silentio invol-
verent. Hi vero, ne socordiae labem
sibi apud vulgus consciscerent, suppli-
cabant,

cabant; ut contra Romana Brevia saltem simplex suppressionis edictum promulgare permetterentur. Verum eorum precibus unice datum est, ut Abbas tanquam privatus homo hoc scriptum traderet juris Regii Cognitoribus, hique desuper deliberarent: Nihilominus tamen Antissiodorensis Episcopus hosce Advocatos tanquam *illuminatissimos ac generosos veritatis Defensores* deprecabatur, eosque officiola gratiarum actione honorabat.

Sec. XVIII.
A. C. 1729.

§. XXVIII.

Pontificis constitutio contra Parliamentorum edicta, & gesta adversus decretum de Officio S. Gregori VII.

Interea temporis in variis Franciæ Provinciis adversus Pontificium decretum, quo Officium de S. Gregorio VII. recitari præceptum est, tot tamque virulenta edicta & scripta in vulgus disseminabantur, ut tam effræni licentiæ obicem ponere, summus Pontifex necessarium duceret. Habito igitur cum Cardinalibus consilio cuncta hæc decreta & scripta damnare, eaque tanquam irrita & nulla declarare statuit, hancque in rem die decima nona

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.   H   De-

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

Decembris sequentem promulgavit
 Constitutionem. „Cum ad aures no-
 „stras pervenerit, nonnullos Magistra-
 „tus, seu Officiales & Ministros sæcu-
 „lares quibusdam Edictis, Decretis,
 „Senatus consultis, Præceptis, Man-
 „datis, aut id genus, aliisque quocum-
 „que nomine nuncupatis ordinationi-
 „bus, seu Provisionibus adversus de-
 „cretum extensionis ad universos Chri-
 „stifideles, qui ad horas Canonicas
 „tenentur, officii S. Gregorii Papæ VII.
 „quod prius ex Indultis se. re. Pauli V.
 „Clementis X. Alexandri VIII. & Cle-
 „mentis XI. Romanorum Pontificum
 „Prædecessorum nostrorum in pluribus
 „jam Christiani Orbis Ecclesiis passim
 „recitabatur, atque publice, & solem-
 „niter celebrabatur, a Nobis ad au-
 „gendum cultum *S. Pontificis & Con-*
 „*fessoris*, qui in extirpandis erroribus,
 „Ecclesia disciplina restituenda, & in-
 „struenda corruptisque moribus refor-
 „mandis strenue, ac indefesse elabora-
 „vit, novissime editum insurrexisse.

„Hinc est, quod nos ex debito Pa-
 „storali officii, quod humilitati no-
 „stræ, meritis licet, & viribus longe
 „impari, commisit divina dignatio,
 „nostram, & Ecclesiasticam auctorita-
 „tem a perniciosis hujusmodi laicorum
 „conatibus illæsam, & illibatam tueri,

„&

„ & conservare volentes, necnon om- Sæc. XVIII.
 „ nium, & singulorum, quæ in præ- A.C. 1729.
 „ missis, seu eorum occasione quovis
 „ modo, acta, & gesta fuerunt, seriem,
 „ aliave quæcumque etiam specificam,
 „ & individuum mentionem, & expres-
 „ sionem requirentia, præsentibus pro
 „ plene, & sufficienter expressis, & ex-
 „ acte specificatis habentes, de quam-
 „ plurium venerabilium fratrum nostro-
 „ rum S. R. E. Cardinalium consilio,
 „ Ediçta, Decreta, Senatus consulta,
 „ Præcepta, Mandata, & quasvis alias
 „ quocumque nomine nuncupatas ordi-
 „ nationes, sive provisiones per Magi-
 „ stratus, etiam supremos, seu officia-
 „ les, & Ministros Sæculares, aut a-
 „ lias a quacumque laicali potestate,
 „ ejusque nomine adversus Decretum
 „ extensionis Officii ejusdem S. Gregorii
 „ Papæ VII. per Nos sicut præmittitur,
 „ editum quomodocumque, & ubicum-
 „ que, promulgata, & promulgatas ac
 „ quævis alia in præmissis, seu eo-
 „ rum occasione, & quomodolibet
 „ acta, gesta, & ordinata, cum omni-
 „ bus, & singulis inde secutis, & for-
 „ san quodocumque secuturis penitus,
 „ & omnino nulla, inania, invalida,
 „ irrita, & de facto præsumpta, nul-
 „ liusque prorsus roboris, & momenti
 „ esse, & perpetuo fore, Apostolica au-
 „

Sæc. XVIII. „auctoritate tenore præsentium decla-
A. C. 1729. „ramus. „

„Et nihilominus ad maiorem cau-
„telam, & quatenus opus sit, illa om-
„nia, & singula harum serie itidem
„perpetuo revocamus, cassamus, irri-
„tamus, annullamus, & abolemus, vi-
„ribusque, & effectu penitus, & om-
„nino vacuumus, ac pro revocatis,
„cassatis, irritis, nullis, invalidis, &
„abolitis, viribusque, & effectu peni-
„tus, & omnino vacuis semper haberi
„volumus: sicque & non aliter in præ-
„missis per quoscumque iudices ordi-
„narios, & delegatos, etiam causa-
„rum Palatii Apostolici Auditores, ac
„S. R. E. præfatæ Cardinales etiam de-
„latere Legatos, aliosve quoslibet qua-
„cumque præeminentia, & potestate
„fungentes, & functuros, sublata eis,
„& eorum cuilibet quavis aliter judi-
„candi, & interpretandi facultate, &
„auctoritate, judicari, & definiri de-
„bere; ac irritum, & inane, si secus
„super his a quoquam quavis auctori-
„tate scienter, vel ignoranter contige-
„rit attentari, decernimus, in contra-
„rium facientibus non obstantibus
„quibuscunque. „

§. XXIX.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.*Antissiodorensis Episcopi epistola ad
Franciæ Regem contra Breve
Pontificis.*

Hæc Pontificis censura Antissiodorensem Episcopum a prosequenda sua oppositione adeo non absterruit, ut etiam suam agendi rationem apud Ludovicum XV. Franciæ Regem vindicare, & adversus Papæ judicium palam obstrepere non reformidaret: Die igitur undecima Februarii Anno 1730. querulas ad eundem dedit literas, in quibus jactitabat, se ex Franciæ Præsulibus primum esse, qui adversus novas Curiae Romanæ opiniones de jure exauctorandi Reges &c. palam insurrexerit, ad exerendum hunc Zelum se extrema necessitate compulsus aiebat; si enim lethale vulnus, quod quatuor articulis Cleri Gallicani Anno 1682. editis per hoc Officium infligitur, non curaretur, simplices ac rudes credere possent, Franciam tandem rejecta horum articulorum doctrina, in summo Pontifice agnoscere jus exauctorandi Reges, subditosque a fidelitatis juramento absolvendi. Nec malis inde orituris Parisiense Parlamentum occurrendo par esse, sed Episcopali ministerio opus fuisse

Sæc. XVIII. fuisse ad dissipanda dubia, quæ in fi-
 A. C. 1729. delibus delegitima sæcularis potestatis

auctoritate pro decidenda Religionis
 caussa nasceretur, ac propterea quam-
 plurimos, eosque dignissimos Parisini
 districtus Parochos contra hoc officium
 apud suum Archiepiscopum questos
 fuisse, ipsumque suam epistolam pasto-
 ralem edere fuisse compulsum. His
 præmissis fusius exponebat, quam gra-
 vis injuria sibi & sacratis Regni juribus
 fuisset illata: exaggerabat etiam dam-
 na ex Pontificio decreto emergentia,
 necnon Romanæ Curix artes, per quas
 doctrinam de Regum exauctoratione
 in Officium ab omnibus Clericis recitan-
 dum eo fine intrusisset, ut hanc opi-
 nionem, cum illam Clericorum potis-
 simi ex Ultramontanorum Theologiis
 haurire non possent, nec vellent, sal-
 tem singulis annis addiscerent, & quod
 Gregorius VII. Henricum IV. exaucto-
 rarit, & subditos a fide liberarit, tan-
 quam luculentum Sanctitatis testimo-
 nium deprædicari audirent. Postea
 Episcopus exagitabat Pontificem, quod
 ejus epistolam Pastoralem retineri vel
 legi vetuerit, & illam flammis addici
 jussisset: *Quam, obsecro ideam, exclam-
 mat Præsul, sibi formabunt fideles de mea
 instructione, & de doctrina ibidem tradita?
 quam grave scandalum, dum ab illa Sede*
 tam

tam iniquum fulmen vibrari cernunt, a qua Sæc. XVIII.
nonnisi lumen veritatis & charitatis pro- A. C. 1729.
micare debuisset, quantum periclitatur do-
ctrina a me propugnata, & a qua Regum
nostrorum securitas & Regni tranquillitas
dependet!

Præterea vehementer querebatur, quod Romana Curia ex Gregorii facto sibi jus in Principes vindicare moliretur, quin prius ex S. Literis & SS. Patribus seposita propriæ utilitatis cura examinerit, an Pontifex potestatem in Principum temporalia a Christo receperit; an hanc doctrinam Christus, Apostoli, ac ipsimet primi Pontifices exercuerint, hanc vero potestatem Pontificibus minime competere, propugnabat Episcopus, hinc acrius expostulabat, quod Curia Romana usurpatum hoc jus per officium S. Gregorii, & per Epistolæ Pastoralis proscriptionem de novo stabilire intenderit; postea per exempla illorum Pontificum, qui Reges exauctorarunt, exaggerare studuit tumultus, cædes, & bella, quæ exinde in Germania, Italia & Francia fuissent exorta. Denique idem Episcopus hanc Ultramontanorum opinionem a Clero Gallicano in comitiis congregato penitus extirpatum iri sperat, Regemque precatur, ut Præsulum horum Zelum

Sæc. XVIII. & conatus Regio suo favore & aucto-
 A. C. 1729. ritate fulcire velit.

Hanc in rem idem Præsul ad Cleri Gallicani comitia, necnon ad Parisi- num Archiepiscopum eorum Præsidem die decima octava Augusti literas de- dit, præfatumque Officium suppressi, læsumque ipsius honorem vindicari pe- tiit. Verum Rex Episcopi literas ne- quidem aperire dignatus erat, sed om- nia exempla epistolæ Pastoralis, quam Episcopus imprimi curabat, typographo subtrahi iussit, & in Parlamento tam de Episcopi libello, quam ejus epi- stola mentionem fieri vetuit. Quid vero ad ejusdem literas Franciæ Præ- sules in suis comitiis responderint, postea referemus.

Subidem quoque tempus Parisiense Parliamentum die vigesima tertia Fe- bruarii edictum promulgavit, quo non modo decretum Pontificium de Officio S. Gregorii, ac Brevia contra tres illos Episcopos, sed etiam nuperas literas, qui- bus Pontifex edicta & acta contra præfa- tum officium irrita declaravit, proscri- psit, cunctaque horum exempla ad Cu- riam deferri iussit, vetuitque, ne ulla decreta, Bullæ aut literæ a Curia Ro- mana emanatæ (exceptis Pœnitentia- riæ literis) recipiantur, nisi vel acce- dat Regis licentia, vel illæ ad Parla-
 menti

menti tabulas fuerint relatæ. Attamen Cardinalis Fleuryus ad Parlamenti Senatores jam die decima octava Februarii literas dederat, in quibus Regis jussu eis exprobrabat, quod Antifiodorensis Episcopi patrociniū in se suscepissent, & quidem in ea temporis vicissitudine, ubi prudentia omnino exigere videretur, ut dissensionum vulnus potius tegeretur & sanaretur, quam irritaretur, demum Episcopus, priusquam suam epistolam & libellum divulgaret, quid Rex in re tam delicata agendum censeret, explorare, & de modo, quo sese explicaret, juncta cum Rege opera agere debuisset; de cetero magis adhuc indecens esse, quod idem Episcopus suum libellum toto Advocatorum agmine firmare præsumpisset, ejusmodi enim agendi modum potius conjurationis, quam veri Zeli speciem præferre. Aliis vero literis Fleuryus die vigesima quarta Februarii primo Præsidi inhibuit, ne Parlamenti edictum per plateas & compita divendi permetteret, eo quod nimis aperte hac ratione Pontifici insultaretur, & sinistris malevolorum interpretationibus, ac tumultibus ansa præberetur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XXX.

Fœderatorum Belgarum edictum contra Gregorii VII. P. Officium,

Horum motuum occasione Fœderati quoque Belgii Status suam in Catholicos auctoritatem extendendi an-
sam arripuere, & quidem Hollandiæ ac Frisiæ Occidentalis Status die vigesima Septembris anno sequenti adversus Officium S. Gregorii VII. P. & Constitutionem *Unigenitus* novum decretum ediderunt, in quo querebantur,
„quod Ordines decreta, quæ circa
„Religionis Catholicæ a se ex *speciali*
„*benignitate* adhuc *toleratæ* exerci-
„tium promulgassent, in certis casibus
„neglecta, & tam indigne habita fuiss-
„sent, ut etiam in Hollandiæ & Frisiæ
„Provinciis Gregorii VII. Officium, quod
„Romæ Pontificis jussu die 25. Septem-
„bris 1728. Breviario Romanæ Ec-
„clesiæ fuit insertum, palam vel sepa-
„ratim vel ad Calcem Breviarii adjice-
„retur, cum tamen in illo magnis lau-
„dibus celebretur, quod hic Pontifex
„Romanum Imperatorem excommu-
„nicasset, ejusque subditos a fidei sa-
„cramento solvisset. „ His præmissis
addebant, notum esse, quod ex ipsis
Catholicis Principibus nonnulli hoc
Pon-

Pontificis facinus ceu seditiosum & publicæ tranquillitati adversum re-
 probarint, ac propterea præfatum Of-
 ficiū tanquam perniciosum in suis
 Regnis & Provinciis nullatenus esse to-
 lerandum censuerint: compertum in-
 super haberi, quod omne studium in id
 impendatur, ut famosa Constitutio *Uni-*
genitus inter Catholicos in his Provin-
 ciis ac in Belgio foederato morantes
 invehatur, & *velut Regula fidei* tam in-
 tegre acceptetur, ut nequidem inde
 expungantur ea, quæ tamen non modo
 Protestantes, sed plures etiam Catho-
 lici tam generis nobilitate, quam officii
 dignitate conspici haud immerito Prin-
 cipum paci & securitati adversa esse
 censuissent.

Hoc ipsum in Batavorum oculis tam
 enorme erat piaculum, ut pro conser-
 vanda communi tranquillitate, & Prin-
 cipum securitate, necnon pro *Reformata*
Religione ab insidiis & Romanæ Sedis au-
sibus tuenda præciperent. I. Ne quis
 præfato officio vel publice vel privatim
 utatur, secus Sacerdotes tanquam pu-
 blicæ pacis perturbatores sine ullo sta-
 tus aut nationis habita ratione ple-
 ctendi, Ecclesiæ vero, Sacella, alia-
 que loca, in quibus Catholici alias ad
 Religionis suæ exercitia convenire so-
 lerent, & hoc officio usi fuerint, per in-
 tegrum

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII. tegrum semestre occludenda forent.
 A C 1729. II. Prohibuerunt, ne idem officium
 vel in Belgio secundis typis edatur,
 vel alibi impressum ibi vendatur, aut
 distrahatur, vel separatim vel ad finem
 Breviarii aut aliorum Catholici ritus
 librorum adjiciatur, sed deinceps in
 Breviariis recens imprimendis omnino
 omittatur, indicta transgressoribus pœ-
 na mille florenorum, quorum media
 pars officialibus, altera vero Delatori-
 bus cedat: Præter hanc mulctam in-
 super statuerunt, ut si quis hoc edictum
 violaverit, cunctis Catholicis nego-
 tiandi jus penitus sit interdictum.

Huic Calvinistarum edicto jamjam
 præcinuerat Jansenianus Ultrajecten-
 sis Archiepiscopus Cornelius Joannes
 Steenhoven, qui die duodecima Maij
 1730. promulgato per Diæceses e-
 dicto, officium Gregorii VII. tam publice
 quam privatim recitari omnibus ad ho-
 ras Canonicas obstrictis inhibuit: Si-
 mulabat, se non sine magna molestia,
 & nonnisi resistente calamo hoc edictum
 scribere; procul enim a se esse, ut un-
 quam debitæ erga S. Sedem reveren-
 tiæ oblivisceretur, aut in Successoribus
 D. Petri reprehenderet, si forte a recto
 veritatis Evangelicæ tramite deviarent;
 Episcopalis autem muneris esse, præ-
 cavere, ne in publicis precibus quic-
 quam

quam fidei contrarium immisceretur, Sæc. XVIII. A. C. 1729.
 in officio autem Gregorii VII. legi, quod potestatem in Reges exercuisset,
 id autem esse contrarium institutioni
 Christi, qui ejusmodi potestatem inter-
 ris nunquam exercuisset, nec eam suæ
 Ecclesiæ reliquisset, esse contrarium E-
 vangelio, perturbare pacem, & Acatho-
 licos adhuc magis ab unione absterre-
 re &c. Ut ergo, agebat iste Præsul, di-
 stinctionem utriusque potestatis defen-
 deret, & civili potestati independen-
 tiam a Sacra assereret, ac foederatis
 Statibus, utpote suis Superioribus in-
 violatæ fidelitatis specimen daret, se
 ad proscribendum hoc officium, fuisse
 adactum &c. Hoc quippe sibi sola-
 men habent hujus sectæ Viri, ut se im-
 moto nexu Sedi sacræ, ejusque Apo-
 stolicæ auctoritati addictos verbis pro-
 testentur, opere autem hanc ipsam
 auctoritatem totis viribus impugnent.

§. XXXI.

Funestum P. Courayeri fatum.

Dissertationem, quam P. Courayerus Vid. supra tom. 71. pag. 513. Et tom. 72. pag. 519.
 de validis Anglorum ordinationi-
 bus ediderat, a Clero Gallicano & Pa-
 risiensi Archiepiscopo Cardinale Noail-
 lio fuisse proscriptam, jam supra me-
 minimus: superest ut hujus contro-
 versæ

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

versæ exitum, & infaustam præfatæ Patris sortem referamus: Postquam igitur supremus Congregationis Canonicorum S. Genovesæ Præpositus illum ad quemdam Conventum prope oppidum S. Germani in Laia eo fine, ut ab Anglorum commercio remotior esset, transmigrare jusserat, ipse non modo doctrinam Catholicam, quæ in Noaillii instructione tradebatur, approbabat, sed etiam errores ibidem damnatos, ipsasque perversas assertiones in libris suis contentas rejecit, declaravitque, se magno affici dolore, quod suis scriptis tam gravem præbuisset offensionem. Attamen ejus submissionem nonnisi simulatam fuisse, multiplici argumento apparuit; præprimis enim frequens ei erat cum Anglis Protestantibus conversatio, suosque errores contra Noailium, Abbatem suum, Pelleterium, Trevoltientes, aliosque, qui ipsum impugnabant, pertinaciter defendit, novosque errores accumulavit: demum vero die duodecima Januarii ad Noailium Cardinalem literas dedit, in quibus proximam suam a fide Catholica defectionem haud obscure prænuntiabat; Paulopost Noaillius suo Officiali in mandatis dedit, ut contra ipsum judicii acta instrueret: Hæc subodorus Courayerus, die decima nona ejusdem

dem Mensis cum duobus Anglis & Sæc. XVIII.
A. C. 1729.
Valle polo maritimæ rei Præfecto Ca-
letum ac inde in Angliam aufugit, ea-

demque die literas arrogantia tumi-
das ad suum Generalem Caletum trans-
misit, quibus perlectis Præpositus die
trigesima Januarii contra hunc Patrem
sententiam pronuntiavit, quæ postea
typis impressa prodit; Hic vero trans-
fuga paulo post datis ex Anglia literis
Cornelio Barchmano Ultrajectensi Pseu-
do-Archiepiscopo sua detulit obsequia,
ab eoque recipi rogavit. Verum hic
Præsul eidem rescripsit, ipsius libros
continere perversam adeo doctrinam,
tamque Calvinistis consonam, ut ipsum
suo Clero aggregare, nefas foret: Ea-
propter Anglorum benevolentiam de-
mereri coactus, potentis Amici patro-
cinio obtinuit, ut Oxoniensis Academiæ
Professoribus aggregaretur; ubi suos
Adversarios acerrimo prorsus stylo ali-
quamdiu insectatus est.

Interim vero Pontifex die vigesima
quinta Junii Anno 1728. Patris Cou-
rayeri dissertationem. ejusque Apolo-
giam proscripsit, edita de supersequenti
Constitutione:

„Cum, sicut accepimus, in lucem
prodierint duo libri Gallico idiomate
absque nomine Auctoris seu Auctorum
typis editi, uterque in duos tomos
„di-

Sæc. XVIII. „divisus, unus quidem sub titulo: *Dis-*
 A.C. 1729 „*sertatio* &c. & altera pars eodem ti-
 „tulo inscripta, *Secunde Partie*, alius
 „vero, cui titulus: *Defense des Differ-*
 „*tations* &c. & altera Pars hoc itidem
 „postremo titulo inscripta: *Tomo II.*
 „*Part II.* Nos pro commissa Nobis
 „ab æterno Pastore gregis sui cura
 „Dominicas oves, quantum Nobis ex
 „alto conceditur, a noxiis præservare
 „cupientes, de nonnullorum ex Ve-
 „nerabilibus Fratribus nostris S. R. E.
 „Cardinalibus, qui librorum hujus-
 „modi relationem, & censuram au-
 „diverunt, remque mature, & dili-
 „genter discusserunt, consilio, ac e-
 „tiam motu proprio, ex certa scientia,
 „ac matura deliberatione nostris, de-
 „que Apostolicæ potestatis plenitu-
 „dine, libros supradictos, & eorum
 „quemlibet, uti continentes proposi-
 „tiones falsas, temerarias, seditiosas,
 „scandalosas, perniciosas, piarum au-
 „rium offensivas, sanctæ Sedis, & Con-
 „ciliorum auctoritati injurias, &
 „contumeliosas, schismaticas, erro-
 „neas, Sacrarum Ordinationum, alio-
 „rumque Ecclesiæ Sacramentorum e-
 „versivas, & hæreticas respective, sub
 „superius expressis, aliisque quibus-
 „cumque titulis, ubicumque, & quo-
 „cumque alio idiomate, seu quavis
 „edi-

„editione, & versione hucusque im-
 „pressos, ac manu descriptos, aut (quod
 „absit) imprimendos, & describen-
 „dos tenore præsentium damnamus,
 „reprobamus, ac legi, & retineri pro-
 „hibemus, illorumque impressionem,
 „descriptionem, lectionem, & usum
 „omnibus, & singulis Christifidelibus
 „etiam specifica, & individua mentio-
 „ne, & expressione dignis, sub poena
 „excommunicationis per contrafacien-
 „tes ipso facto absque alia declaratione
 „incurrenda, a qua nemo a quoquam,
 „præterquam a Nobis, seu Romano
 „Pontifice pro tempore existente, nisi
 „in mortis articulo constitutus, abso-
 „lutionis beneficium valeat obtinere,
 „omnino interdiciamus.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

„Volentes, & auctoritate Aposto-
 „lica mandantes, ut quicumque Li-
 „bros prædictos, vel aliquem illorum
 „penes se habuerint, illos, seu illum
 „statim atque præsentis literæ eis in-
 „notuerint, locorum Ordinariis, vel
 „hæreticæ pravitatis Inquisitoribus
 „tradere, atque consignare teneantur.
 „Hi vero exemplaria sibi sic tradita
 „illico flammis aboleri curent: In con-
 „trarium facientibus non obstantibus
 „quibuscumque.,

Sæc. XVIII.

A.C. 1729.

Nihilominus tamen idem P. Cou-
rayerus hoc anno Amestolodami in
sui defensionem edidit *relationem histo-
ricam seu apologeticam opinionis suæ una-
cum documentis, quibus facta in sua disser-
tatione allegata vindicantur.*

§. XXXII.

*Benedictus XIII. Papa Beneventum
profectus.*

Hoc rursus anno Benedictus Pontifex
Beneventum proficisci statuit, ut
hanc Ecclesiam, quam nec in Pontifi-
cia dignitate constitutus dimiserat, am-
plis Benevolentix pietatisque monu-
menti locupletaret. Præcesserant Col-
licola & Coscia Cardinales, qui neces-
saria Beneventi procurarent: ipse etiam
Pontifex, cum pia ejus liberalitas jam-
jam omnem auri suppellectilem in pau-
peres profudisset, in pleno Senatu Pur-
puratis exponere cogeatur, ad itine-
ris expensas necesse esse, ut ex the-
sauro in arce S. Angeli reposito quas-
dam desumeret pecunias: nonnullis
vero opponentibus, has pecunias non-
nisi pro extrema necessitate esse erogan-
das, respondit, etiam Beneventi exi-
stere pauperes extrema necessitate
pressos. Igitur die vigesima octava
Martii Roma profectus, continuato iti-
nere

nere ad locum pervenit, ubi recens erecta erat Christi Cruci affixi imago. qua conspecta e curru descendens, ac in genua provolutus precēs ad Deum tanto pietatis ardore effudit, ut ex adstantium oculis lacrimæ ubertim prorumperent. Advenerat demum die sexta Aprilis Beneventum, ubi nonnisi Divinis rebus, & Pastoralibus exercitiis incumbens, mirifica gessit, ac protulit, Pauperes quotidie aluit quamplurimos, eorum pedes lavit, infirmos Sacramentorum administratione, solatio & eleemosyna juvit, pueros fidei rudimenta edocuit, & assiduas ad populum habuit conciones, in quibus Auditorum animos ad rerum Divinarum amorem, & cultum B. Virginis Mariæ mirum in modum inflammavit: Frequens insuper Divinæ Psalmodiæ in choro cum ceteris Canonicis adstitit, & Ecclesiam S. Bartholomæi, quam expensis sexaginta aureorum millibus extruxerat, solemni ritu sacravit, necnon sancti hujus Apostoli reliquias in eam transferri iussit. Denique celebravit ibidem Synodum Provinciale, ad quam non modo Comprovinciales Antistites, sed plures etiam Episcopi, qui Pontificem secuti erant, ad ferendum suffragium admittebantur. In illa saluberrimæ leges tam antea, quam in

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Sæc. XVIII. præcedentibus duobus Conciliis con-
 A. C. 1729. ditæ, Apostolica auctoritate firmaban-
 tur: plura etiam ex integro fuerunt
 adjecta decreta, quibus Religionis
 incremento, & disciplinæ Ecclesia-
 sticæ, necnon morum emendatio-
 ni tam in Clero quam in populo sa-
 tis prospectum est. Agebatur insuper
 de celebrando Concilio Nationali; cum
 autem Imperator de Sicula Monarchia,
 aliisque rebus minus sibi acceptis ibi-
 dem agendum esse prospiceret, ac pro-
 pterea ejusmodi Synodum sibi haud
 arridere demonstraret, quinimo suæ
 conditionis Præsulibus illuc accedere in-
 hiberet, illius celebratio intermissa est.
 Demum vero Pontifex die vigesima
 Junii Romam reversus, summa om-
 nium aggratulatione & applausu ex-
 cipiebatur.

§. XXXIII.

*Plures Sanctorum Albo a Benedicto
 XIII. Papa adscripti.*

Inter alia pietatis opera, quibus Be-
 nedictus Pontifex Dei cultum pro-
 movere impense conatus est, haud in-
 finum erat singulare studium, quo vir-
 tutibus ac miraculis insignes debito
 publicoque cultu honorari voluit. Cum
 ergo Cardinales ac Theologi huic ne-
 gotio

gotio præpositi die decima quinta Fe- Sæc. XVIII.
 bruarii declarassent, re diu ac mature A. C. 1729.
 perpenſa conſtare, quod Ven. Dei ſa-
 mulus Fidelis a Simaringa Ord. FF.
 Capuccinorum in Rhætia Miſſionarius
 ab hæreticis mere in odium fidei Ca-
 tholicæ variis tormētis crudeliter
 trucidatus, Martyrii palmam conſecu-
 tus ſit, ac ipſemet Deus ſignis ac pro-
 digiis rite probatis Apoſtolici hujus Viri
 ſanctitatem manifeſtarit, proin quan-
 docunque ſummo Pontifici videretur,
 idem Dei Servus publice Beatorum
 Martyrum Canoni ſolitis ritibus ad-
 ſcribi tuto poſſit, hinc Benedictus
 XIII. proponente Cardinale Cienſue-
 gos die duodecima Martii Conſtitu-
 tione Apoſtolica indulſit, ut hic Dei
 ſamulus impoſterum Beati nomine nun-
 cupetur, ejusque Corpus & Reliquiæ
 fidelium venerationi palam exponi,
 ejus imagines radiis exornari, & de-
 mum de eo tanquam Martyre Officium
 & Miſſa a ſui Ordinis Religioſis cele-
 brari valeat.

Idem Pontifex die undecima Ja-
 nuarii ſpecialem indixit Sacrorum Ri-
 tuum Congregationem, in qua propo-
 nente Cardinale de Altham in Canoni-
 ſationis cauſſa B. Joannis Nepomuceni
 Pragenſis Canonici ſequens dubium
 diſcuti juſſit: *An & de quibus miraculis*

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

constet in casu & in effectu Canonisationis?

Re igitur exacte discussa, atque auditis Cardinalium & Consultorum judiciis Pontifex post suas ad Deum preces die decima octava ejusdem Mensis ex pluribus propositis miraculis sequentia quinque duntaxat approbavit. I. Quod præfati Beati lingua perenniter incorrupta permanerit, & etiamnum permaneat. II. Quod eo tempore, quo coram Pragensi Archiepiscopo, aliisque a Sede Apostolica delegatis Judicibus, & tam de Clero quam populo & Nobilibus tum præsentibus eadem lingua recognita fuit, ea repente intumuerit, & III. colorem mutarit. IV. quod Anna Theresia Cretsin a paralyssi in brachio sinistro *instantanee* fuerit sanata V. quod Rosalia Hodanichiana in flumen prolapsa a submersione mirabiliter præservata fuerit.

Die autem decima quinta Februarii in eadem hac caussa habebatur altera Congregatio, in qua hæc proponebatur quæstio, *an flante approbatione quatuor miraculorum tuto quodocunque procedi queat ad solemnem Canonisationem ipsius Beati Joannis?* Cunctis ergo unanimi voce affirmando respondentibus, summus Pontifex accitis Cardinale Carolo Cavalchino fidei Promotore, & Felici Franciscino sacræ Rituum Congregationis

tionis Secretario die 16. Februarii ex-
 pediri ac publicari mandavit illud Ca-
 nonisationis decretum ac Bullam, quæ
 ab his verbis: *Christus Dominus* incipit,
 & jam a triginta septem Cardinalibus
 subscripta anni prioris die decima nona
 Aprilis condita erat. Demum vero
 die vigesima quarta Martii hoc anno
 hæc festivitas Romæ in Basilica, S. Pe-
 tri singulari pompa celebrabatur, &
 quamvis ea integras sex horas tenuis-
 set, eidem tamen Pontifex nonnisi
 pane & aqua refocillatus, immote
 interfuit. Porro jam dudum sanctitate &
 miraculis inclaruerat Vincentius a Pa-
 lo Sacerdos Gallus ex Congregatione
 Presbyterorum sæcularium Missionis,
 & Societatis Puellarum, quæ a chari-
 tate nomen habent. Fundator, qui
 mira in Deum ac proximum charitate
 succensus, ruricolos in fidei præceptis
 erudiendi, & Clerum rite instituendi
 voto sodales suos obstrinxit, ac ipse-
 met omnium virtutum præsidio muni-
 tus, fidelem se Dominicæ Vineæ Cul-
 torem exhibuit, atque Ecclesiam uber-
 rimo animarum fructu locupletavit:
 Hujus igitur Viri meritis & signis ex-
 acte discussis probatisque, Pontifex ad
 Ludovici XV. ejusque Conjugis &
 Franciæ Præsulum preces fidelem hunc
 Dei Servum Beatorum Albo die deci-
 ma tertia Augusti adscripsit.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XXXIV.

*Inquisitionis Tribunal in Lusitania
reformatum.*

Hoc item anno Joannes V. Lusitaniæ Rex Inquisitionis tribunal ejusque potestatem, annuente ipso summo Pontifice, restrinxit, ac præcipue statuit, ut quilibet accusatus ad sui defensionem sibi Advocatum eligere, & ab hujus Tribunalis sententia appellare valeat, simulque ut lati judicii æquitas ante executionem rursus examinetur, petere possit. Eo fine Caussidici animo intrepidi, & in Inquisitionis negotio longe versatissimi constituebantur, cum autem supremus Inquisitionis Judex quosdam in libertatem asserere renueret, suo Officio amovebatur, donec ipso tamen præsentente, de reorum crimine nova haberetur cognitio; de cetero autem inter sexaginta septem a Coimbricensi Inquisitione damnatos nullus rogi poena, omnes tamen aut exilii, aut carceris, aut triremium supplicio mulctabantur.

§. XXXV.

*Laurentii Cozzæ Cardinalis
obitus.*

Præter

Præter Noaillium Cardinalem, de quo Sæc. XVIII.
 jam frequens occurrebat mentio, A. C. 1729.
 hoc adhuc anno ex Purpuratis tres na-
 turæ debitum solverunt. Hos inter
 primus est Laurentius Cozza Montis
 Falisci die 31. Martii Anno 1654. na-
 tus. Septennis Patrem amisit, Ma-
 trem vero, cum annum ageret ætatis
 decimum tertium: suorum tamen Con-
 sanguineorum cura liberaliter educa-
 tus, in patria pietatis ac literarum
 fundamenta jecit. Vix decimum quin-
 tum ætatis annum egressus, in cæno-
 bio Urbevetano Ordini S. Francisci Mi-
 norum Observantium nomen dedit,
 vocatus Laurentius de S. Laurentio
 della Grotta. Inde Caprarolam mis-
 sus, sub Magisterio celeberrimi P. de
 Magliano, Philosophiæ, & Romæ in
 Monasterio Aræ Cæli Theologiæ stu-
 diis solerter incubuit: demum vero in
 variis Conventibus Professoris Theo-
 logici munus non sine magno applausu
 obiit: Ut vero iis contingere solet,
 qui moribus, aut doctrina ceteris an-
 tecellunt, ita Laurentius quorundam
 invidiam atque æmulationem in se con-
 citaverat. Et quo magis apud suos
 Superiores, atque adeo ipsum Cardi-
 nalem Alexandrum Cibo totius Insti-
 tuti Protectorem favore atque existi-
 matione valebat, eo magis ceterorum

Vide supra
Tomo 68.
pag. 520.

Sæc. XVIII, livorem contraxerat: Specie igitur
A.C. 1729. honoris Roma Viterbium dimittitur,
 ut illius Cænobii Guardianus esset, ibi
 tamen a Cardinale Urbano Sacchetto
 hujus Civitatis Episcopo tanti habeba-
 tur, ut in ejus Confessarium & Theo-
 logum assumptus, atque inter ejus fa-
 miliares receptus illum sæpius Romam
 comitaretur. Postea in comitiis sui
 Ordinis Definitor Romanæ Provinciæ,
 & paulopost Visitator Generalis electus,
 Bosniam & Dalmatiam iustravit: inde
 vero Romam redux, otium, quod da-
 batur, in Theologia consumere statuit,
 sed anno vix evoluto iterum Visitator
 electus, Mediolanensem Provinciam e-
 solutiore disciplina ad veterem insti-
 tuti sanctimoniam feliciter reduxit.
 Hoc munere defunctus, Romæ Con-
 ventui Aræ Cæli præficitur, triennio
 autem sui Officii exacto, commentaria
 Historico - dogmatica ad librum de hæ-
 resibus S. Augustini, necnon vindicias
 librorum D. Dionysii Areopagitæ exa-
 ravit, easque Clementi XI. nuncupa-
 vit, a quo Pontifice Consultor S. In-
 dicis Congregationis, & Qualificator
 S. Officii renunciatus, in Provincialibus
 comitiis Præses totius Romanæ Pro-
 vincię eligitur, tanta apud suos existi-
 matione auctus, ut quicquid arduum
 emergeret, ibi Laurentius in consilium
 &

& operam adhiberetur: nunquam vero
 utilius pro sui Ordinis incolumitate
 opem suam impendit, quam dum ex
 literis Jerosolyma allatis nuntiaretur,
 inter illius Cænobii Fratres tam acer-
 bum exarsisse dissidium, ut suum quo-
 que Guardianum Virum gravem, irre-
 prehensibilem, severiorem tamen, im-
 mani protervia inde ejicerent. Has
 ergo turbas, ut sedaret Laurentius, a
 suo Generali seligitur, qui etiam ar-
 duum hoc opus sine tergiversatione in
 se suscepit, atque in S. Templi Custo-
 dem, & Jerosolymitani Cænobii Præ-
 fidem nominatus, longinquum iter ar-
 ripuit. Quamprimum ad Sacra hæc
 loca pervenerat, mox consueta morum
 comitate, prudentia, & moderata se-
 veritate collapsam disciplinam repara-
 vit, & pristinam inter Fratres concor-
 diam restituit: Nec his contentus, in-
 super dissensiones, quæ inter Maroni-
 tas, & Jacobum Petrum Antiochenum
 Patriarcham diu fervebant, feliciter
 extinxit, ac Vicarii Apostolici digni-
 tate auctus præfatum Patriarcham a
 Maronitis jurisdictione exutum, suæ
 Sedi reddidit: Restituta igitur animo-
 rum consensione ruinam proxime im-
 pendentem, simulque funestum, quod
 haud temere timebatur, schisma, ab
 universa Maronitarum Natione prospero
 sane

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII

A. C. 1720

fane successu propulsavit. Clarius tamen suæ pietatis specimen præbuit Laurentius, dum Samuelem Capefulis Patriarcham Alexandrinum eo addaxerat, ut hic ejurato schismate cum Ecclesia Catholico - Romana sincero animo sese conjungeret, & misso Romam Legato debitam Clementi XI. obedientiam polliceretur. His præclare gestis Laurentius a S. Congregatione de Propaganda fide Romam revocatus, a summo Pontifice Clemente XI. Vice-Commisarius Generalis totius Ordinis sui renuntiatur, atque ab Innocentio XIII. Examinator Cleri Romani nominatus, comitia totius Ordinis, quæ per viginti ferme annos Romæ intermissa fuere, rursus indixit, in quibus præsentem summo Pontifice in supremum universi Ordinis Præpositum eligebatur, non raro ab Innocentio XIII. honorifica salutatione recreatus, morientem vicissim Laurentius piis juvit officiis, & cum illo salubres de rebus Divinis sermones usque ad ejus obitum miscuit. Electo autem Benedicto XIII. inter Presbyteros Cardinales cooptatus, pluribusque S. Congregationibus accensus est, ob assidua tamen valetudinis incommoda ferme nunquam e suo Conventu prodire poterat; unico hoc ei relicto solatio, quod ingenio præ-

præstans e privata sua Bibliotheca literarios fructus colligere, ac eruditorum consortio frui posset, plura etiam antiqua numismata, admodum rara ac selectiora habebat, quæ ex Jerosolyma aliisque Orientis urbibus, quas difficillimis itineribus inviserat, magno studio conquisivit: Demum ætate, curis, ac morbis confectus die decima octava Januarii anno ætatis septuagesimo quinto & sui Cardinalatus secundo, decessit, sepultus in ipsa Ecclesia S. Bartholomæi in Insula. Præter libros jam recensitos evulgavit etiam dubia selecta de Confessario sollicitante, Historiam Polemicam schismatis Græcorum Vol. IV. & tractatum dogmatico - moralem de Jejunio.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XXXVI.

Joannis Baptistæ Cardinalis de Salerno decessus.

Ejusdem Mensis die trigesima Joannes Baptista Salernus, Cosentinus vivere desiit. Hic nobilibus Parentibus Dominico, & Cæcilia Connestabili Ciaccia natus, pietatis & literarum tyrocinnium in patria posuit. Adolescens non sine suorum oppositione Societatem ingressus, ut ad altiores Disciplinas gradum faceret, Romam.

mis-

Sæc. XVIII. missus est, ubi Ptolomeo institutore
 A. C. 1729. usus, Theologiæ non sine maximo pro-
fectu incubuit. Jam tum a Clemente
 XI. ejusque Nepote tanti habebatur,
 ut Episcoporum Examiner electus,
 eundem Nepotem Annibalem Alba-
 num in Germaniam ad Principum
 Congressum comitari juberetur: Tanta
 autem sedulitate hoc munus obibat Sa-
 lernus, ut denuo itineris ac laborum
 focus eidem Annibali in Sarmatiam
 usque adjungeretur, ubi etiam Apo-
 stolicæ Sedis auctoritatem strenue de-
 fendit, Religionem, atque Ecclesiæ
 disciplinam egregie promovit, & Diœ-
 ceses ob Antistitem absentiam, & Pa-
 storum desidiâ laborantes, restitutis
 inibi indefessis Dominicæ Vineæ Cul-
 toribus, ac restaurata morum puritate
 ad pristinum splendorem reduxit. Præ-
 terea Augusto II. Poloniæ Regi non
 modo Auctor exstitit, ut Fridericum
 Augustum Filium suum natu majorem
 Catholico Moderatori instituendum,
 sed etiam in fide Catholica erudiendum
 traderet. Hoc igitur Romanæ Eccle-
 siæ reconciliato Salernus omnem ad-
 hibuit conatum, ut Neo-converso nu-
 ptix cum quadam Catholica Principe
 conciliarentur. Eo fine Viennam pro-
 fectus, rem cum Carolo VI. Impera-
 tore tam feliciter promovit, ut juveni
 huic

huic Principi pietissima Josephi I. Filia natus major faustissimo jungeretur connubio: inde in Poloniam reversus, Anno 1719. die 29. Novembris a Clemente XI. Romanam Purpuram obtinuit, unde Romam venire intentus, die decima quarta Julii solemnem pompam Urbem ingressus est, atque in gratitudinis signum Pontifici, Theresiæ Albanæ, & Albanio Cardinali admodum pretiosa obtulit dona, vicissim vero a Poloniæ Rege sexaginta aureorum millibus & annuo decem millium proventu, necnon a summo Pontifice tot pinquibus augebatur Sacerdotiis, ut quotannis inde quadraginta ferme scutorum millia reciperet. Interfuit Sacris comitiis pro electione tam Innocentii XIII. quam Benedicti XIII. in quibus Cardinalem Pauluccium Societati apprime addictum toto, irritum tamen studio ad D. Petri Cathedram evehi ac laborabat. Postea Viennam profectus, ibidem, quo consilio incognitum, aliquamdiu hæsit, & Christianum Ulricum Würtembergæ Ducem in Romanæ Ecclesiæ Gremium recepit, simulque solemnem Cæsaris atque Imperatricis inaugurationem Pragæ interfuit: Postea a Benedicto XIII. ad Lateranensem Concilium Romam revocatus, persuadere nitebatur, ut illud pro Oecumene.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Sæc. XVIII. cumenico haberetur: ast ipso Papa de-
 A. C. 1729. clarante, illud duntaxat Provinciale
 esse Synodum, saltem gravibus ratio-
 num momentis obtinuit, ut in Sessio-
 ne, in qua de Constitutione *Unigenitus*
 decernebatur, his verbis: *debita obe-*
dientia, adhuc verbum: *omnimoda* ad-
 deretur. Ceterum amplis divitiis au-
 ctus, nec pauperum, nec propriæ suæ
 commoditatis obliviscebatur, sed in
 agro Tyburtino, ubi autumnali tempore
 rusticabatur, splendidam sibi villam
 ab imo magnis sumptibus exstruxerat:
 Hoc fuit illi vitæ genus usque ad an-
 num 1729. quo annos natus ferme quin-
 quaginta novem obiit, sepultus in Ec-
 clesia S. Ignatii.

§. XXXVII.

Gregorii Selleri Cardinalis extrema.

Postremus ex Purpuratis, qui hoc
 anno mortalitatem exuerunt, erat
 Gregorius Selleri Perusinus. Hic hu-
 milibus quidem Parentibus in oppido
 Panicole natus, in omni tamen virtu-
 tum genere educatus, maximam de se
 spem fecerat. Juvenis adhuc Ordinis
 Prædicatorum institutum amplexatus,
 expleto probationis anno sese Deo so-
 lemnis votorum sponsione devovit: Phi-
 losophicis disciplinis admotus, fervido
 suo

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

suo ac peracri ingenio Metaphysicis sub-
 tilitatibus summopere delectabatur, at-
 que in hoc disputandi genere ceteros
 longe anteibat. Paulopost tamen ad
 magis seria intendens, arcana Theo-
 logiæ ad mentem D. Thomæ Aquina-
 tis penetrare studuit, non tam ut do-
 ctior evaderet, quam ut ex hausta An-
 gelica doctrina sanctior & proximo
 utilior esset, quocirca dubium reliquit,
 an virtutibus, vel scientiis præstantior
 foret. Assiduus quoque erat in evol-
 vendis S. Literis, & Patrum operibus,
 quapropter hac supellectile sacra lo-
 cupletatus, non sine maximo animarum
 proventu, & efficacis eloquentiæ præ-
 conio frequentes ad populum Concio-
 nes habuit, morumque Sanctitate ac
 Religiosæ vitæ exemplo, sua verba ro-
 boravit. Regnante Innocentio XIII.
 Romam delatus, & inter Theologos
 Casenatenses annumeratus, sua eru-
 ditione, concionandi arte, & animi
 moderatione in Aula Pontificia tantam
 sibi conciliabat existimationem, ut tan-
 quam peritissimus Theologus a pluri-
 mis Cardinalibus, Prælatis, aliisque
 Viris illustrissimis in consilium adhibe-
 retur. Nec minus cognita & accepta
 erant hujus Viri merita Clementi XI.
 Pontifici, qui eum a secretis constituit
 sacræ Indicis Congregationi, & Con-
 sili. Eccles. Tom. LXXIII.

K

ful-

Sæc. XVIII. fultorem in Congregatione Indulgentia-
 A. C. 1729. rum & Inquisitionis dixit, necnon in
 Canonisationum negotio potissimum
 ejus opera usus est, utque in arduis
 maxime rebus præsentaneum haberet
 ipsius auxilium, Gregorium non modo
 Sacri Palatii Magistrum, sed & con-
 scientiæ suæ Rectorem sibi adscivit,
 eumque usque ad extremam vitæ suæ
 periodum sibi adstantem habere voluit,
 morientem quoque Gregorius piis ad-
 hortationibus adjuvit, Sacræ unctio-
 nis Sacramento munivit, ac denique
 mortuo oculos clausit. Pari quoque
 benevolentia ab Innocentio XIII. &
 Benedicto XIII, honorabatur; uterque
 enim Pontifex ab ejus consilio velut
 sapientiæ oraculo dependebat, & Be-
 nedictus Papa illum deposcentibus tanti
 Viri meritis die 9. Decembris Anno 1726.
 inter Purpuratos evexit, nec prius ta-
 men evulgavit, quam die trigesima
 Aprilis anni sequentis. At vix expleto
 primo Cardinalatus anno Gregorius
 gravi morbo correptus, eoque ultra
 bimestre vexatus, tandem pie obiit
 die 30. Maij, annos natus septuaginta
 quatuor. Religiosæ paupertatis nun-
 quam immemor, intestatus decessit,
 omnemque supellectilem sui Magistri
 Generalis arbitrio ac dispositioni com-
 misit, unice rogans, ut persoluto ære
 alieno,

alieno, reliqua portio inter suos domesticos distribueretur. Corpus ejus in Ecclesia S. Mariæ super Minervam consueta pompa tumultatum quiescit: Præter alia scripsit vastum opus, in quo demonstrabat, Constitutionem *Unigenitus* nequaquam SS. Augustini & Thomæ doctrinis adversari.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

§. XXXVIII.

Tres Cardinales a Benedicto XIII. Papa creati.

Horum jacturam compensaturus Benedictus Pontifex, hoc anno die vigesima tertia Martii habito secreto, ut vocant, *Consistorio* unum ex suis Domesticis Præsulibus Romana honoravit Purpura; scilicet, Camillum Cybo ex Principibus Massæ & Carrariæ Patriarcham Constantinopolitanum, S. Palatii Præfectum, cui adjecit titulum S. Stephani in Monte Cælio. Præter hunc ab eodem Pontifice in Cardinales die sexta Junii inaugurati sunt. I. Franciscus Burghesius patria Romanus, Archiepiscopus Trajanopolitanus, Sacri Palatii Apostolici Præfectus, Cardinalis Presbyter tit. S. Silvestri in Capite. II. Carolus Vincentius Ferreri, Niciensis, Ordinis FF. Prædicatorum,

Sæc. XVIII. Episcopus Alexandrinus, Cardinalis
A. C. 1729. Presbyter tit. S. Mariæ in Via.

§. XXXIX.

Summi Pontificis Constitutiones & decreta.

Plura eaque saluberrima decreta hoc item anno Pontifex condidit, atque inter alia Constitutionem evulgavit, qua Clericorum & Sacerdotum crimina singulari quidem vigilantia, legumque severitate insectatus est, habita tamen ratione venerationis erga Sacerdotalem prærogativam, indecens fore censuit, si Presbyteri unacum Laicis ad triremes damnarentur, ea propter ergastulum, quod *Centum-cellense* vocant, prope Cornetum instaurari, eoque Sacerdotes asportari iussit, ut pro delictis impositas ibidem pœnas luerent. Ut vero sese erga bene meritos æquum exhiberet remuneratorem, die decima sexta Februarii Sacro Cisterciensium Ordini privilegia a Prædecessoribus concessa confirmavit, simulque varias gratias nonnullis familiaribus suis concessit. Cum autem tot Conventus Ord. FF. Mendicantium præcipue Ord. S. Francisci in Hispaniis jam fuissent erecti, ut si alii de novo conderentur, hi Religiosi Christifidelibus præ

pro sustentatione sibi procuranda oneri
essent, & a puritate Regulæ, quam
profidentur, desciscere cogentur,
hinc Pontifex die septima Martii pro-
hibuit, ne ejusmodi Conventus intra
quinque aut saltem quatuor leucas a
Conventibus jam erectis Ordinis FF.
Minorum de novo erigerentur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Jam supra meminimus, quod sum-
mus Pontifex ob appellantium pertina-
ciam Urbi ac Diœcesi Parisiensi gratiam
Anni Jubilæi denegarit, proin præfatæ
Diœcesis fideles variis impedimentis
detenti pro consequenda hac gratia
Romam venire non potuerint, tandem
vero Pontifex ad humiles Cardinalis
Noailii Archiepiscopi Parisiensis preces
anno priori die decima tertia Novem-
bris transmissis Brevi eos sacri hujus
thesauri participes reddidit. Cum
autem illi, qui ob pertinacem suam
oppositionem sese sacri hujus favoris in-
dignos effecerunt, ab eo tamen se ex-
cludi haud posse, obtenderent, hinc
Pontifex die octava Martii declaravit,
sue intentionis nullatenus esse aut
fuisse, quod Indulgentia Anni Jubilæi,
aliaque in præfato Brevi Apostolico
concessa iis suffragarentur, qui per Pon-
tifices Prædecessores a Sacræ Romanæ
Ecclesiæ charitate segregati fuerunt,
& quibuscum proin nulla Pontifici &

Sæc. XVIII præfatæ Ecclesiæ communio Ecclesiastica existit, nisi prius resipuerint.
A. C. 1729.

Sub idem tempus Pampilonensis Civitatis Magistratus & Præfetti summo Pontifici exposuerunt, quod Anno 1721. ut cives ab imminente pestilentia liberarentur, sese perpetuo voto obstrinxerint, se nullo unquam tempore, ut scenici ludi exhiberentur, permisso, neque Histrionum cætus admisso: paucos tamen post annos teste experientia agnoverint, hujus voti observantiam potius ad destructionem, quam ad publicam ædificationem verti, eoquod Cives & incolæ, qui prius honestas comedias accedere consueverant, nunc clam ad minus honestas oblectationes divertissent, ac insuper Orphantrophium reditibus & illis proventibus spoliaretur, qui ex dictis comediis non modice exigebantur, & ex quibus Orphani & spurii alebantur. Igitur expensa horum relatione Pontifex die decima septima Martii statuit, ut obtenta voti dispensatione quotannis solemni ritu publice a præfatæ Urbis Episcopo per tres dies SS. Sacramentum exponeretur, & in die ultimo post solemne Sacrum Hymnus Ambrosianus musicis modulis decantaretur, ac demum in festo Purificationis B. V. solemnis supplicatio quotannis haberetur; cum autem

tem Præfecti postmodum exponerent, quod ad has solemnitates rite exercendas congrua dos assignanda, proin cives ad certam contributionem cogendi forent, inde vero timenda esset calumnia quorundam, qui sub pietatis obtentu pecunias extorqueri convitiarentur, hinc votum in aliud pium opus commutari rogarunt. Igitur Pontifex ad eorum preces inclinatus, præcepit, ut quingenta scuta ad fabricam Ecclesiæ Carmelitarum calcatorum de Tudela in Hispaniis pro unica vice solverent.

Sæc. XVIII.
A. C 1729.

Præterea Benedictus XIII. die vigesima prima Martii indulgentias Crucibus, Rosariis &c. benedictis ab Abbate Monasterii Montis Serati Ord. Benedict. confirmavit: Eodem etiam tempore Gallus Gallucius Abbas Generalis & Abbas Ramirus Gerardus Procurator Generalis Ord. S. Benedicti Congregationis Montis Virginis apud Pontificem querebantur, quod etsi omnes dicti Ordinis Monachi in Monasteriis sub Obedientia Abbatum degentes vi Tridentini, & privilegii ab Urbano IV. concessi a Jurisdictione Nuntii Apostolici in Neapolis Regno exempti essent, quamvis extra claustra deliquissent, nihilominus tamen Nuntius contra eosdem procedendi jus sibi ar-

Sæc. XVIII. rogaret, sub obtentu facultatis a Cle-
 A C. 1729. mente VIII. & Tridentino cap. 14. Sess.
25. de Regul. Nuntiis Pontificiis tan-
 quam Delegatis concessæ: Expensis
 igitur hisce querelis Pontifex die vige-
 sima sexta Martii hanc litem inter Nun-
 tium & Monachos abolere intentus
 declaravit, hanc facultatem per Cle-
 mentem VIII. concessam duntaxat in-
 telligi posse de facultate procedendi e-
 tiam contra exemptos Regulares, si
 hi devii, & errantes, & extra claustra
 in delicto *deprehenduntur*, non autem
 de facultate procedendi privative vel
 cumulative contra eos in Monasteriis
 sub obedientia suorum Abbatum de-
 gentes, proin ad Nuntium jurisdictio
 duntaxat devolvatur, in casu negligenti-
 æ Superiorum Regularium. Præ-
 terea Pontifex die undecima Julii con-
 cessit indulgentiam plenariam & perpe-
 tuam illis, qui aliquam Ecclesiam Ca-
 nonicorum Præmonstratensium, ubi-
 cunque locorum die 16. Jan. die 3. &
 29. Martii, 7. Aprilis, 15. Junii, 9. Julii,
 13. Augusti, & 17. Novembris pie visi-
 taverint.

Alia Constitutione idem Pontifex
 die 23. Sept. ad preces Michaelis An-
 geli Tamburini Societatis Præpositi Ge-
 neralis erexit Congregationem *de bona*
Morte primariam Romæ in Domo Pro-
 fessa,

fessa, simulque eidem P. Generali fa-
 cultatem dedit, eandem per Univer-
 sum Orbem in Jesuitarum Ecclesiis in-
 stituendi, ita tamen, ut si *aliquando*
eos Roma abesse, vel alibi commorari con-
tingat, Sodales, in quibuscunque lo-
 cis existant, indulgentias Congrega-
 tioni concessas consequi, easque per
 modum suffragii pro animabus in pur-
 gatorio applicare valeant. Die autem
 vigesima quarta Maij Pontifex statuta
 approbavit, quæ eidem Sorores Con-
 servatorii Domus Charitatis pro salu-
 tati earum Regimine, & pro puellis,
 aliisque mulieribus in doctrina Chri-
 stiana, & rudimentis fidei Catholicæ
 rite instituendis condita & ab Episcopo
 approbata obtulerunt. Celebris deni-
 que est ejusdem Pontificis Constitutio,
 qua Apyli jura temperans, declaravit,
 ut jam publici latronis nomine veniat,
 proin apylo excludendus sit, qui uni-
 cam grassationem in via publica aut
 vicinali committit, dummodo grassati
 mors, aut membrorum mutilatio se-
 cuta fuerit. Pariter exclusit Pontifex
 non modo eos, qui I. in Ecclesiis aut
 cæmeteriis, homicidia vel mutilatio-
 nes committunt, sed II. etiam eos,
 qui in Ecclesia aut Cæmeterio stant, in-
 terficiunt vel mutilant extra Ecclesiam
 vel cæmeterium stantes, III. illos, qui

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII. stantes extra Ecclesiam occidunt vel
A. C. 1720. mutilant eos, qui intra Ecclesiam vel
 Cæmeterium stant. IV. Eos, qui con-
 fugientibus vim inferunt, eosque ab
 Ecclesia vel loco immuni violenter ab-
 strahunt. V. Mandantes & mandata-
 rios, et si pecuniæ promissio &c. non
 fuerit adimpleta, dummodo assassinium
 re ipsa fuerit patratum. VI. Interfi-
 cientes proximum animo præmeditato
 ac deliberato. VII. Falsificantes lite-
 ras Apostolicas VIII. falsos monetarios
 IX. denique eos, qui se in alienas do-
 mos introducunt, animo perpetrandi
 rapinas, easque cum homicidio & mu-
 tilatione committunt. Statuit vero
 Pontifex, quod soli Episcopo competat
 declarare, an delictum sit a jure asyli
 exceptum.

§. XL.

*Diversa S. Congregationum
decreta.*

Exstant insuper plura decreta, quæ
 S. Congregationes Romanæ hoc
 anno ediderant, & quidem die vige-
 sima quinta Januarii S. Rituum Con-
 gregatio declaravit, quod festum sep-
 tem Dolorum B. V. si concurrat cum
 officio secundæ classis, ad proximum
 sabbatum transferatur, si autem sab-
 batum

batum post Dominicam Passionis officio altioris ritus fuerit impeditum, tunc dictum festum eo anno penitus omit-
 tendum sit. Die decima nona Julii S. Congregatio Indicis solemniter decreto, quod & Pontifex confirmavit, sequentes proscripsit libros. I. Animadversiones Justi Böhmeri in Institutiones Juris Ecclesiastici Claudii Fleury. II. Casimiri Commentarium de scriptoribus Ecclesiæ III. Censuram S. Facultatis Duacensis in quasdam propositiones de gratia ex dictatis DD. Langrand & Marchal. IV. Discursum contra Persecutionem V. Epistolice Dissertationem Scoti super facti questione, utrum Angelicus Doctor revera docuerit, B. V. fuisse immunem a peccato originali. VI. Historiam Vertoti de Equitibus S. Joannis Jerosolym. VII. Joannis Gasparis Suicen Thesaurum Ecclesiasticum ex PP. Græcis. VIII. Joannis Georgii Wolchy Commentarium Concilii Lateranensis a Benedicto XIII. celebrati. IX. Joannis Martini Oconensis Theologiam speculativam, X. Novum Itinerarium Italiæ Auctore Missono XI. Observationes Addisoni in varia Italiæ loca XII. Spiritualem Directorem pro his, qui nullum habent. XIII. Tractatum de legibus civilibus & Ecclesiasticis contra Hæreticos XIV.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Trium-

Sæc. XVIII. Triumphum misericordiæ, id est S. Ordinis SS. Trinitatis institutum.
 A. C. 1729.

Præterea annuente Pontifice S. Rituum Congregatio die 27 Jan. & 1. ac 10 Febr. & 14. Martii 18. Julii concessit, ut festum SS. Redemptoris sub ritu duplici majori a Venetis, Officium S. Scholasticæ V. & S. Wenceslai, ac S. Petri Chrysologi ab omnibus, qui ad horas Canonicas tenentur, & B. Seraphini ab Asculo a FF. Minoribus S. Francisci celebrari queat. Insuper S. Congregatio Indulgentiarum die nona Februarii ad preces Augustini Romani Abbatis Camaldulensis in omnibus Ordinis Ecclesiis indulsit privilegium quotidianum perpetuum Altari S. Romualdi: pariter ex benevolentia summi Pontificis Ordini Servorum B. V. data est facultas nomina Sanctorum & Sanctarum proprii Ordinis litanis majoribus adscribendi. Censuit quoque die sexta Augusti S. Rituum Congregatio concedendum esse, ut propriæ lectiones secundi Nocturni & tres Orationes in Missa S. Joannis Nepomuceni in Regno Bohemiæ, in tota Germania, ac hæreditariis statibus Domus Austriacæ singulis Annis die 16. Maij in posterum recitarentur, & sequens Elogium Martyrologio apponeretur: *Decimo septimo Kalendas Junii. Pragæ in Bohem.*

Bohemia S. Joannis Nepomuceni Metro- Sæc. XVIII.
politaneæ Ecclesiæ Canonici, qui frustra A. C. 1729.
tentatus, ut sigilli Sacramentalis fidem
proderet, in flumen Moldavam dejectus,
Martyrii palmam emeruit.

§. XLI.

*Principes atque illustres hoc anno
 denati.*

Inter Principes Ecclesiasticos hoc anno defunctos ingens sui desiderium reliquit Christophorus Franciscus Herbipolensis Episcopus, qui Anno 1673. ex illustri & perantiqua Huttenorum gente ortus, Majorum suorum decora sibi propria fecit. Elegantiores literas velut gradus ad altiora enitenti necessarios a prima juventute imbibit, excoluit, protexit. Postea in ornatissimam Lotharii Francisci Archiepiscopi & Electoris Moguntini aulam accitus virtutum omnium præclara exempla suspexit, ac presse imitatus est, amplosque fructus ex variis itineribus reportavit, quos ætate matura in legationibus, aliisque perhonorificis Officiis publicæ utilitati, & Ecclesiæ bono impendit; latinæ insuper, Gallicæ, Italicæ & Hispanicæ lingue peritissimus lectioni utilium librorum horas, quas paucas habebat, subsecivas sacra-

vit,

Sæc. XVIII.

A.C. 1729.

vit, atque usui profutura in commen-
 tarios retulit, qui adhuc in pluribus
 voluminibus ipsius manu exaratis asser-
 vantur. Canonicis Herbipolensis Ec-
 clesiæ aggregatus Maiores suos cultu
 supremi Numinis ferventissimo, ni su-
 peravit, saltem æquavit. Ejusdem
 tandem Ecclesiæ Decanum tot meritis
 ac virtutibus inclytum Canonici Anno
 1724. die quarta Octobris sibi in Epi-
 scopum Ducemque crearunt: Hac di-
 gnitate clarus, Religionis incremento,
 Reipublicæ utilitati, ac subditorum
 commodis sedulo invigilavit, nec inter
 postremas curas habuit, ut scientiæ,
 artesque elegantiores indies magis flo-
 rerent, & probæ juventutis institutioni
 prospiceretur: eapropter rei literariæ,
 Historiæ, Juris naturæ & gentium,
 itemque juris publici doctrinam, nec-
 non algebræ atque analyseos præcepta
 publice tradi jussit, æconomix quoque
 Professore, si fata sivissent, constitu-
 rus. Præcipue tamen S. Carolum Bor-
 romæum imitatus, in rerum Episcopa-
 lium monumenta, necnon in Præde-
 cessorum nomina, genus & gesta, in-
 que patrias antiquitates inquisivit ipse,
 & a celeberrimo Joanne Georgio ab
 Eckhardt aliisque inquiri curavit. At-
 tamen plura & majora meditantem
 invida mors repente catharo suffocativo
 obru-

obrutum suæ Ecclesiæ, ac literario Orbi die vigesima quinta Martii eripuit, non sine maximo omnium mærore: Vixit nonnisi quinquaginta sex annos, postquam Ecclesiæ ac Ducatui suo dignissimus Præsul ac Princeps quinque annis præfuit. Successorem habuit Fridericum Carolum Comitem de Schönborn Coadjutorem Bambergensem, & Imperii Vice - Cancellarium, qui die decima octava Maij electus die trigesima Janii fidelitatis homagium a suis recepit.

Sæc XVIII.
A. C. 1729.

Celeberrimi hujus Episcopi obitum præcesserat mors Lotharii Francisci Comitis de Schönborn, Electoris Moguntini, atque Bambergensis Episcopi. Hic die quarta Octobris Anno 1655. natus, ingenii acie, animi celsitudine, magnanimitate, & oris majestate amplissimas, quæ de eo passim concipiebantur, spes superabat. Juvenis morum candore ingenii acie, eruditionis ubertate, modestia & affabilitate amorem atque omnium admirationem in se rapiebat. Annum ætatis trigesimum octavum egerat, cum inter Canonicos Herbipolenses, Bambergenses & Moguntinos cooptaretur. Die autem decima sexta Octobris ad Episcopalem clavum Bambergensem communi omnium suffragio & jubilo admotus, die
ter-

Sæc. XVIII. tertio Septembris Anno 1694. in Moguntinum Coadjutorem & S. R. J. Archi - Cancellarium eligebatur, & sequenti anno mortuo Anselmo, Electori atque Archiepiscopo Moguntino divinis auspiciis successit. Ferventibus belli tumultibus Imperio in pace Riswicensi, Ultrajectina vero & Helveto-Badensi tranquillitatem Europæ restituit, plurimos etiam labores pro Dei gloria, avita Religione, & publica salute exantlavit. Colebatur a Leopoldo & Josepho Imperatoribus exterisque Principibus velut boni consilii, pacisque Angelus; ejus enim opera potissimum pax Carlovicensis inter Cæsarem & Turcam, necnon inter Bambergenses, & Francorum Equites transactio firmabatur, insuper adversus Ragotsium in Hungaria rebellem Leopoldo armorum & militum suppetias transmissit, Carolo autem VI. Sponsam dedit Elisabetham Brunsvicensem Ducissam, quæ Romanæ Ecclesiæ reddita Anno 1707. die prima Maij Bambergæ ab hoc Archiepiscopo sacram Synaxin recepit, & biennio post ejusdem Avus Antonius Ulricus Dux ad fidem Catholicam revocatus est. Nec domestici decoris oblitus, Bambergæ magnificentum Episcopale Palatium, & Pommersfeldæ in Franconia arcem, Weisensteinium

nium vocant, magnis sumptibus erexit, Sæc. XVIII.
 necnon pro P.P. Capucinis Conventum A. C. 1729.
 Höchstadii, & aliud Gösweinsteini
 fundavit. Tanti Viri elogium Joannes
 Ludevig paucis his verbis complexus
 est: *Præst amatus Cæsari, gloriosus Pa-*
triæ, toti Imperio honoratus, & ut virtu-
tibus omnibus maximus, ita sapientia Prin-
ceps plane incomparabilis. Tandem post
 arduum triginta sex annorum Regimen
 placidissima morte vitæ mortalis cur-
 sum die trigesima Januarii anno ætatis
 septuagesimo quinto consummavit. In
 Bambergensi Episcopatu successit Pa-
 truo suo Franciscus Georgius Comes
 de Schönborn ex Fratre Nepos, jam
 tum Præpositus Trevirensis, in Mo-
 guntino autem Franciscus Ludovicus
 Comes Palatinus.

Nec laicis Principibus hoc anno
 mors pepercerat; die enim vigesima
 septima Maij Leopoldus Josephus Ca-
 rolus Lotharingiæ Dux ex Eleonora
 Maria Ferdinandi III. Imperatoris So-
 rore natus ex cruento vomitu quinquagenarius decessit, postquam per triginta
 duos annos suo Ducatui per pacem
 Ryswicensem restituto laudabilissime
 præerat, & ex Coniuge sua Elisabetha
 Carolina Aurelianensi Ducissa quatuor
 Filios, & novem Filias suscepit.
 Pari ferme fato vivis ereptus erat die
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. L. vige-

Sæc. XVIII. vigesima octava Decembris Thomas
 A. C. 1729. Emmanuel Sabaudiaë Dux Cæsarei exer-
 citus supremus Mareschallus annos na-
 tus nonnisi quadraginta tres: die autem
 quarta Januarii Joannes Guilielmus
 Saxo - Eisenachensis Dux ex apoplexia
 anno ætatis sexagesimo tertio Eisen-
 achii obiit, postquam ex quatuor uxori-
 bus duodecim proles procreaverat.
 Maximo etiam totius Palatino - Sulz-
 bacensis Domus mærore Conjugem
 suam ad æternitatem die vigesima octava
 Julii Ogersheimii prope Manheimium
 secutus est Princeps Hæreditarius Jo-
 sephus Carolus Emmanuel, nonnisi tri-
 gesimo quinto ætatis suæ anno expleto:
 Reliquerat duntaxat tres Fillas ex Eli-
 sabetha Augusta Electoris Caroli Filia
 susceptas. Solabatur mæstissimam Fa-
 miliam Joannes Christianus defuncti
 Frater, qui Theodorum quinque ab-
 hinc annis in maximas spes progenuit.
 Præterea die duodecima Novembris
 Tychopoli seu *Fortunæ oppido* mortali-
 tatem exiit Philippus Ernestus Glück-
 stadiensis Dux anno ætatis quadrage-
 simo sexto. Præter hos obiere etiam
 die decima septima Decembris Joannes
 Ernestus Saalfeldensis Dux annos na-
 tus septuaginta & unum: die vigesima
 septima ejusdem Mensis Christina Ca-
 rolina Onoldina Marchionissa expleto
 trige-

trigesimo quinto ætatis anno, die de- Sæc. XVIII.
 cima nona Aprilis Antonius Ferdinan- A. C. 1729.
 dus Dux de Guastalla & Sabionetta,
 vixerat annos quadraginta duos: die
 duodecima Septembris Princeps ulti-
 mus de Novellare: die duodecima Julii
 Princeps Mutinensis, & die prima Fe-
 bruarii Antonius Grimaldus de Mo-
 naco Dux Valentiniensis anno ætatis
 septuagesimo primo: die secunda Junii
 Laurentius de Almeida & Bombalinha
 Angolensis Regni Gubernator, & die
 sexta Decembris obiit octogenario ma-
 jor Carolus Augustus de Goyon Comes
 de Gace Rupellensis Gubernator &
 Franciæ Marescallus.

§. XLII.

*Scriptorum Religione Catholicorum
obitus & opera.*

His quosdam etiam ex Scriptoribus
 Ecclesiasticis hoc anno defunctis
 adjungere lubet: Hos inter plurimum
 celebratur Petrus le Brun Oratorii Pres-
 byter pietate ac eruditione clarissimus,
 qui scripsit epistolas, quibus detexit
 Philosophorum deliria circa virgam di-
 vinatoriam, tractatum de comædiis
 ad illum, qui eas defendit(*), unacum
 L 2 Hi-

(*) Is erat P. Caffarus Theatinus, de quo
 Cardinalis Quirinus in suis Comm. Lib. II.
 cap. 2.

Sæc. XVIII. Historia Theatrorum, & judicio SS.

A. C. 1729. Patrum a primo sæculo usque ad no-

stra tempora; Concordantiam tempo-
rum pro intelligendis Scriptoribus octo
primorum sæculorum, Historiam criti-
cam actionum superstitionum, Expli-
cationem literalem, Historicam, &
dogmaticam precum & rituum Missæ,
Manuale pro iis, qui Missæ aliisque
Ecclesiæ officiis interfunt, dissertatio-
nes Historico-dogmaticas de liturgiis
omnium Ecclesiarum, quarum Tomus I.
Anno 1716. prodiit. Scripsit etiam
Vindicias antiquæ opinionis de forma
consecrationis in Eucharistia contra
P. Bougeant Jesuitam, epistolam, qua
illusio detegitur(*) Trevoltienfium Scri-
ptorum circa vindicias veteris opinionis
&c. Obiit Parisiis die 6. Januarii e-
menso vitæ suæ anno sexagesimo septi-
mo II. Claudius Franciscus Fraguier,
qui Societate, quam ingressus erat,
post aliquot annos relicta operam suam
Ab-

cap. 2. p. 96. testatur, quod magna Parisiis
in existimatione habitus fuerit ex generis sui
nobilitate & ex Panormitana Insula ac demum
ex doctrina. Hanc tamen haud leviter sædavit
Palinodia, quam ab Archiepiscopo Parisiensis
recantare adactus fuerat, ob propugnatum Co-
mœdicæ usum.

(*) Vid. Trivoltiens. ad Mens. Octobr. 1726.

Art. 39.

Abbati Bignono ad conficiendum *Dia-* Sæc. XVIII.
rium Eruditorum egregie contulit, ipſus A. C. 1729.
 vero elucubravit varia opuscula, ex

quibus magis commendantur ejus Mop-
 ſus ſeu ſchola Platonica de hominis
 perfectione, Santolius pœnitens, diſ-
 ſertatio de Poetarum uſu a Platone
 facta, diſſertatio de ironia Socratis &
 de ejus ſpiritu familiari, ejusque mo-
 ribus, tractatus de imprecationibus Pa-
 trum contra filios &c. III. Joannes
 Harduinus, quo ſicut Societas vix do-
 ſtiores illo ævo habuit, ita vix ullius
 Auctoris opera frequentiori ſimulque
 acriori cenſura ſuere perſtriſta: An-
 num agebat trigefimum octavum, cum
 Pariſiis nummos antiquos populorum &
 urbium illuſtratos, & Themiiſii oratio-
 nes cum notis ederet, moxque anno
 ſequenti Caii Plinii II. Hiſtoriam natura-
 lem nova interpretatione & annotatio-
 nibus donaret. Jam tum Criticorum
 calamos in ſe concitabat; præprimis enim
 præter P. Desmoleſtium (*) Crevierus
 Bellovacenſis Collegii Profeſſor, tribus
 omnino epiſtolis hanc Harduini interpre-
 tationem ejusque paradoxa inſectabatur,
 cui tamen ipſemet Harduinus respon-
 dere conatus eſt: Nihilominus tamen de
 la Croze ſeu Maturinus Veyſſiere Har-

(*) Memoires de litterature & d'Histoire.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

duino objectabat, quod non pauca ex Salmasii Claudii commentario ad Solinum suffuratus sit, Gesnerus quoque Gottingensis Professor in sua nova Plinii editione Harduinum non uno in loco castigavit. Edidit hic idem Auctor Anno 1687. triplicem quæstionem de Baptismo, & Anno 1689. suum Antirrheuticum de nummis antiquis Coloniarum & Municipiorum, necnon S. Joannis Chrysostomi epistolam ad Cæsarium notis illustravit unacum dissertatione de Sacramento Altaris: cum autem Joannes le Clerc in eandem epistolam annotationes in sua Bibliotheca universali addidisset, Harduinus contra hunc Scriptorem Gallice edidit vindicias epistolæ S. Joannis Chrysostomi ad Auctorem Bibliothecæ Universalis, in quibus redarguitur, quod asseruisset, Facundum, Liberatum, Marium Mercatorem, Victorem Tunensem, Cassiodorum, Isidorum aliosque natione Gallos, nequaquam, uti prætenderetur, adeo antiquos esse, omnesque libros, qui sub nomine, Justinii M. circumferrentur, excepto solo ejus Dialogo, esse supposititios. Ast in hoc judicio Harduinum fuisse hallucinatum, facile patet ex eo, quod Justinus in suo dialogo cum Tryphone Judæo, quod opus Harduinus tanquam genui-

genuinum adoptat, mentionem faci- Sæc. XVIII.
A. C. 1729.
 ciat suæ apologiæ pro Christianis;
 si autem hæ Justini apologiæ forent
 supposititiæ, necesse foret, talem quo-
 que esse ejus Dialogum, in quo hæ al-
 legantur, cum tamen hunc genuinis
 accenseat. Insuper Harduinus Anno
 1692. Parisiis literis excudi fecit
Chronologiam ex Nummis antiquis restitu-
tam, Prolusionem de Nummis Herodiadum;
 In his quoque acriter ab eruditis va-
 pulat, eoquod propugnasset, aliquot
 retro sæculis extitisse societatem ho-
 minum, qui primorum sæculorum Hi-
 storiam, quæ penitus perierat, restau-
 raturi, ex Cicerone, Plinio, Virgilio
 in Georgiis & Horatii satyris ac literis,
 necnon ex veterum diariis atque in-
 scriptionibus, Historiam novam, seu
 verius fabulam consarcinassent. Hunc
 vero Harduini librum Parisiis fuisse sup-
 pressum, testatur Bayleus: idem fatum
 subiere *tentamen chronologiæ restitutæ ex*
antiquis nummis Sæculi Constantiniani, &
Chronologia veteris Testamenti conformiter
ad Vulgatam illustrata ex nummis veteri-
bus. Scripsit etiam epistolam *de tribus*
nummis Samaritanis, quo opusculo acu-
 leos Nicolai Toinardi in se concitabat:
 Præter hosce tractatus vulgavit etiam
 librum de supremo Christi Paschate,
 numismata quædam Tetrici, Dio-
 cle-

Sæc. XVIII. cletiani, & Maxentii Augustorum,
A. C. 1729 Historiam Augustam ex nummis anti-
 quis Græcis, latinisque restitutam,
 dissertationem de 70. hebdomadibus
 Danielis, epistolam ad Ballon fauxium,
 ubi denuo suas querelas de præfata ho-
 minum Societate innovabat: Plura ad-
 huc alia ejusdem Auctoris opuscula
 quidam Anonymus Hagæ Anno 1733.
 sub titulo: *Opera varia* collegit, ac
 prælo subjecit, ubi inter alia memo-
 ratu dignissimum est opusculum, quod
 inscribitur: *Athei detecti*, quibus Cor-
 nelius Jansenius, A. Martin, Ludovi-
 cus Thomassinus, P. Mallebranche &c.
 non alio ex capite annumerantur, nisi
 quia Deum esse ipsam veritatem, proin
 veritatem esse Deum affirmabant, Har-
 duinus vero docuisse arguatur, verita-
 tem nil aliud esse, quam ideam ab-
 stractam, secundam intensionem, quæ
 habet totum suum esse in nostro intel-
 lectu. Ceterum Harduinus vehementissi-
 me ab Eruditis carpitur ob systema, quod
 in potissimis suis libris, præcipue vero
 in sua Prolusione Chronologica stabi-
 liisse, & omnem ferme Historiæ Sacræ
 certitudinem evertisse videtur, eo quod
 Horatii epistolas & sermones, Cicero-
 nem, Plinium &c. duntaxat pro ge-
 nuinis habeat, proin ceteros omnes
 antiquos Auctores v. g. Thucydidem,
 Dio-

Dionysium Halicarnasæum, Diodorum Sæc. XVIII. Siculum, Dionem Cassium, Titum Livium, Suetonium, Tacitum &c. Josephum Hebræum, Eusebium, septuaginta Interpretum versionem, Pentateuchon Samaritanum, Origenem, Basilium, Gregorium Nazianzenum, Hieronymum, Augustinum ac reliquorum omnium tam Græcorum quam latinorum Patrum opera nonnisi in cerebro quorundam Monachorum Sæculi XIII. fabricata fuisse asserat. Paradoxam hanc, si tamen Harduini est, opinionem acerbo stylo infectati sunt Alphonsus de Vignoles in sua epistola Chronologica adversus Harduinum, ejusque prolusionem & Historiam veteris Testamenti, necnon Bierlingius, Thomas Ittigius pluresque alii: nemo tamen acerbiori ferula usus est præter Maturinum Veyssiere de la Croze, qui in suis vindiciis veterum Codicum, necnon in suis Dissertationibus Historicis circa diversa argumenta hoc systema solidissime impugnavit, censuitque, Harduinum ad excogitandam novam hanc opinionem impulsus fuisse ex invidia atque æmulatione contra Patres ex Congregatione S. Mauri, qui celeberrimis Patrum antiquorum editionibus de Republica Christiana sese optime meritos reddiderunt. Hujus

Sæc. XVIII. Scriptoris conjecturam non quidem
 A. C. 1729. nostram facimus, certum tamen est,
 quod ipsimet Trivoltienſes Jeſuitæ in
 ſuis relationibus continuatis ad Janua-
 rium & Februarium Anno 1734. Pariſiis
 editis hoc ipſum Harduini ſyſtema im-
 pugnarint, & S. Romana Inquiſitio
 hos ejusdem libros: *Opera varia, ope-
 ra ſelecta, & commentarium in N. T. die*
13. April. 1739. & 28. Jul. 1742. atro
 carbone notarint (*). Ceterum Har-
 duinus adhuc edidit Apologiam Ho-
 meri, judicium Harduini circa duo
 numismata Annæ Fauſtinæ, explica-
 tionem textus 1. Sam. VII. v. 5. 6. Ex-
 plicationem quorundam nominum Ur-
 bium, quæ abbreviata leguntur in
 græcis nummis, Differtationem P. Cou-
 rayeri refutatam, refutationem apolo-
 giæ de ordinationibus Anglicanis, &
 Paraphraſin Eccleſiaſtiſtis necnon librum
 Job juxta Vulgatam notis illuſtratum
 (**). Pſeudo Virgilium, Pſeudo-Ho-
 ratium,

(*) Vid. Trivol. Menſ. Octobr. 1729.
 pap. 1871.

(**) Literarium hujus Scriptoris characte-
 rem Eminentiffimus Cardinalis Quirinus pro-
 priæ experientiæ teſtis in ſuis commentariis
 Lib. II. cap. 2. Part. I. fol. 97. his verbis de-
 ſcribit

ratium, observationes in Aeneidem, Sæc. XVIII.
 Numismata sæculi Theodosiani, & Ju- A. C. 1729.
 stinianæi, antiqua Numismata Regum
 Franciæ, in quo postremo opusculo
 in

scribit: Joannes Harduinus, altero die post-
 quam Parisios adventassem, a me aditus fa-
 cilem, & expeditum mihi se præbuit ad fun-
 denda absque fūco paradoxa sua, etsi ad ea-
 dem ejuranda haud multo antea adaectus fuisset.
 Liberis igitur verbis affirmare mihi non
 dubitavit, veterum Numismatum auctorita-
 tem maximi faciendam, insuper Vulgatam Di-
 vinorum Bibliorum Editionem, & Concilii
 Tridentini Canones, quandoquidem alia sacræ
 Antiquitatis monumenta, pleraque omnia,
 juxta subleptæ fidei suspicione laborarent,
 somniaverat ille, quemadmodum antiquissi-
 mos prophanos Scriptores seu Oratores, seu
 Poetas, seu Historicos, seu Philosophos, ita
 Ecclesiæ Patres, Synodos Episcopales, De-
 cretales Pontificum, atque alia hujusmodi
 Scripta, nil aliud quam suppositiones esse do-
 ctorum Cænobitarum, qui, una simul Sæ-
 culo X. conjuratione inita, tantis fallaciis struen-
 dis, & concinnandis animum, calamusque
 appulissent; uno verbo, Vulgatæ Versionis,
 Concilii Tridentini, & priscorum Numisma-
 tum

Sæc. XVIII. in suum Pyrrhonismum relapsus pro-
A. C. 1729. pugnabat, Gallix Historiam ferme to-
tam usque ad Philippum Valesium non-
nisi

tum fidei Christianam Religionem inniti, labantibus, ac nutantibus ex ea suspicione cæteris omnibus ejusdem fundamentis, quæ hucusque locata fuerunt. Portenta ista dum audirem, spatiando interea in Bibliotheca conjunctis cum Harduino passibus, accidit, ut oculos converterem ad librum quemdam ex ligno confectum, fictitioque titulo ornatum pro implenda, ut alibi etiam fieri observavi, plutei extremitate, tunc statim libro illi manum injeci, ipsumque Harduini oculis objiciens, En, dixi, hocce figmenti, de quo agitur, genus esse nemo profecto negaverit, in Jesuitarum tamen, non in Monachorum officina fabrefacti. San - Germanensis solum dicere Mabillonium mihi narrabant, suæ ipsos gloriæ ducere debere, quod olim Ciceronem, Livium, Virgilium, paresque alios Scriptores Monastici cuculli apti fuerint procudere. Harduinum in rebus Historicis adeo delirantem, Clero nihilominus Gallicano idoneum visum fuisse, cui colligendorum Conciliorum provincia demandaretur, hoc profecto quamplures ad maximam admirationem pertraxit.

nisi fabulam ab idiotis Monachis male
 confutam esse: Alias etiam novas Har-
 duini Hypotheses egregie confutavit
 Christianus Gottlieb Eichler in bina sua
 dissertatione. Haud dissimulandum
 tamen est, quod P. Michael le Tellier
 Parisiensis Provincialis, Gabriel Da-
 niel, Henricus Forcetus, Paulus Bo-
 dinus Rectores contra novam operum
 P. Harduini editionem Amstellodami a
 Lormeo Bibliopola adornatam prote-
 stati sequentem declarationem Anno
 1708. ediderint. „Inter alia novæ hu-
 „jus editionis opera reperiuntur quæ-
 „dam, quæ nunquam lucem publicam
 „aspexisse, aut æterna oblivione fuisse
 „sepulta optaremus: illud sub titulo:
 „*de nummis Herodiadum*, cui cetera in-
 „nituntur, a Societatis Superioribus
 „suppressum fuisse constat, cunctaque
 „exemplaria, quotquot poterant, in-
 „tercepta: *Chronologia V. Testamenti*, &
 „*numismata* sæculi Constantiniani, nun-
 „quam divendita fuere, nec unquam
 „impressa fuissent, si constituti Censo-
 „res systema, ob quod prius opuscu-
 „lum de Nummis &c. fuit suppressum,
 „in illis reperiri, suis Superioribus in-
 „dicassent: Ejusdem Auctoris opuscula
 „quædam typis vulgata fuere, quæ ad
 „idem systema quidem alludunt, sed
 „nunquam a Societate, sicut nec cetera

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII. „a Lormeo edita, censuræ fuerunt sub-
 A. C. 1729. „jecta. Huiusmodi Superiores eapropter
 „præfatum Lormeum, ut a suo propo-
 „sito desisteret, impense rogarunt, sed
 „frustra; cum ergo ob præsentem tem-
 „poris vicissitudinem ad hujus Biblio-
 „polæ Superiores recurrere non liceat,
 „indicamus ea, quæ jure merito hisce
 „Harduini scriptis objiciuntur. I. Ta-
 „lia stabiliri fundamenta, ex quibus
 „sequeretur, omnia ferme antiqua Ec-
 „clesiæ monumenta, & quamplurima
 „profanæ Historiæ documenta esse
 „supposititia. II. Auctorem aperte in
 „illis declarare, quod de horum docu-
 „mentorum antiquitate dubitaret. III.
 „Illum eorum quædam omnino pro
 „supposititiis habere. IV. Videri, eum
 „nequidem de antiquitate Græci tex-
 „tus S. Scripturæ esse convictum. V.
 „Novas adhuc alias paradoxas opinio-
 „nes fovere, ex quibus sat periculosæ
 „sequelæ deduci possent: Has ob ra-
 „tiones declaramus, nos hæc para-
 „doxa de suppositione Græci textus,
 „& tam Græcorum quam latinorum
 „Patrum, aliorumque Ecclesiæ mo-
 „numentorum rejicere, & ceu merum
 „ingenii figmentum reprobare, sicut &
 „quæ Auctor scripsit de Scriptoribus
 „profanis, quorum opera peritissimo-
 „rum Criticorum judicio illis tempo-
 „ribus

„ribus, ad quæ hi Scriptores passim re- Sæc. XVIII.
 „vocantur, confecta fuere: damnamus A. C. 1729.
 „autem præcipue Harduini senten-
 „tiam de illis profanis Scriptoribus,
 „quorum opera a veteribus Ecclesiæ
 „Doctoribus fuere allegata, eo quod
 „inde sequeretur, ipsa horum Docto-
 „rum opera esse spuria: declaramus ita-
 „que, nos omnia Harduini asserta &
 „principia, ex quibus præfata para-
 „doxa rite deduci possent, rejicere,
 „& quamcunque aliam opinionem in
 „his libris contentam reprobare, si ea
 „communi doctrinæ Catholicorum Do-
 „ctorum repugnet: Denique ex volun-
 „tate nostri P. Generalis obstitimus
 „cuicunque editioni horum librorum:
 „nec ullus de sincera nostra voluntate
 „dubitabit, postquam in nostris rela-
 „tionibus Trivoltiensibus hoc systema
 „tanquam erroneum & periculosum
 „rejici & solide confutari noverit &c.
 „Hanc declarationem confirmare jussus
 „P. Harduinus die 27. Decembris publici
 „juris sequens testimonium fecit: „Cun-
 „cta hujus declarationis verba fivere
 „confirmo, & quicquid in ea circa
 „meos libros ibi damnatum est, can-
 „dide condemno, præcipue vero, quæ
 „de scelerata quadam hominum socie-
 „tate scripsi, perinde ac si ipsi ante ali-
 „quot sæcula tam Ecclesiasticorum
 „quam

Sæc. XVIII „ quam profanorum Scriptorum opera,
 A. C. 1729. „ quæ hucusque pro antiquis scriptis
 „ fuissent habita, suo Marte confarci-
 „ nassent: Me hac in re tamdiu cæcu-
 „ tiisse, vehementer doleo, & meis
 „ Superioribus me obstrictum profiteor,
 „ quod me ab hoc errore deduxerint:
 „ Promitto, me nec ore nec calamo
 „ unquam propugnaturum, quod ullo
 „ pacto huic meæ declarationi adver-
 „ sari posset, & si forte cujusdam ope-
 „ ris antiquitatem, de qua nemo ante
 „ me dubitavit, ceu suspectam haberem,
 „ ea usurum cautela, ut duntaxat meas
 „ dubitandi rationes sub meo nomine
 „ & accedente Superiorum licentia &
 „ Censuræ approbatione prolaturus
 „ sim &c. „

Ceterum Harduinus de Ecclesia optime meritum se reddidit nova editione Conciliorum; quamvis infausta hujus laboris auspicia habuerit; cum enim Anno 1715. novæ hujus editionis *Conspectum* ederet, in eoque Lectori indicaret, quid in ea vel omissum vel additum fuisset, Parisiense Parlamen- tum die 20. Decembris 1715. quosdam constituit, qui primos undecim hujus Collectionis tomos examinarent, his ergo Anno 1722. die 7. Septembris censentibus, Epistolam nuncupatoriam ad Ludovicum XIV. Regem esse suppri- mendam

mendam, ejusque loco Censorum judicium præfigendum esse, nec ulli Bibliopolæ integrum fore, absque hoc judicio Tomum vendere &c. Regius Senatus, neglecto Parlamenti decreto die 15. Aprilis 1725. decrevit, sine Censorum judicio hoc opus divendere, integrum esse. In hac autem Collectione Censores carpebant. I. Quod Harduinus Regum, Conciliorum & Episcoporum auctoritati plurimum deroget, eosque Pontifici subiciat. Principes ab eo dependere ubique asserat, atque ex Conciliis studiose depromat ea, quæ ad stabiliendam hanc subjectionem conferre existimat, insuper documenta spuria de Pontificum potestate intrudat, & Conciliis nullam præter eam, quam a Pontificum consensu habent, auctoritatem attribuat &c. II. Oecumenicorum Conciliorum aliorumque venerandæ antiquitatis documentorum auctoritatem deprimat, & talia inferat monumenta, quæ vel nullius sunt auctoritatis, vel non majoris præter eam, quam ipse eis attribuere molitur. III. Quod plurima Conciliorum acta, Regum & Pontificum epistolas aliaque genuina monumenta studiose prætermittat, ex quibus tamen jura, consuetudines, & quarundam Ecclesiarum libertates pro tuenda Episco-

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Sæc. XVIII. porum auctoritate comprobari possent.
A. C. 1729. IV. Quod tam in notis, quam Indici-
 bus, Dissertationibus &c. inferuerit
 ea, quibus existimatam Pontificum
 auctoritatem stabiliri conatus esset, &
 de actis Concilii Constantiensis, prout
 eadem edidit Hermanus Vander Hardt,
 selectiora quidem deprompserit, reli-
 qua vero rejecerit, perinde ac si non-
 nisi vel Scriptorem hæreticum vel nu-
 gatorem otiosum, vel maledicum de-
 clamatorem redolerent.

Tandem vero doctissimus hic Scri-
 ptor die tertia Septembris annos na-
 tus octoginta tres Parisiis pie in Domi-
 no obiit, cui Claudius Grosæus de Boze
 ejus quondam Amicus hoc Epitaphio
 nimis aculeato parentavit :

In expectatione Judicii
 hic jacet
 Hominum paradoxotatos,
 Natione Gallus, religione Romanus,
 Orbis literati portentum:
 Venerandæ antiquitatis cultor
 & destructor
 docte febricitans,
 Somnia & inaudita commenta
 vigilans edidit,
 Scepticum pie egit.
 Credulitate puer, audacia juvenis,
 deliriis senex.

IV. Vincentius Houdry Jesuita, qui Sæc. XVIII.
 Bibliothecam Concionatorum publici A. C. 1729.
 juris fecit. Decessit Parisiis die vige-
 sima nona Martii anno ætatis nonage-
 simo octavo. V. Honoratus Tournelii
 Sorbonæ Doctor ac Professor, qui in
 defensionem Constitutionis *Unigenitus*
 multa strenue egit & præclare scripsit,
 & celebre sibi nomen comparavit suis
 Prælectionibus Theologicis, quarum
 synopsis sub titulo: *Prælectiones Theo-*
logicæ ad usum Seminariorum conficere Vid. p. 191.
 cæpit, jamque quartus earum tomus
 sub prælo sudabat, dum Parisiis die
 vigesima sexta Decembris annos natus
 septuaginta & unum e vivis excessit.

VI. Franciscus Bianchini Canonicus
 & Alexandri VIII. Bibliothecarius, qui
 posteritati reliquit Historiam universa-
 lem ex monumentis, & veterum Sym-
 bolis comprobata, de Calendario &
 Cyclo Cæsaris ac de paschali canone
 S. Hyppolyti dissertationes duas, Con-
 siderationes Theoricas & practicas circa
 translationem columnæ Antonii Pii.
 Cubiculum & inscriptiones sepulcrales
 libertorum, Servorum & Officialium
 Aulæ Augusti, solutionem problematis
 Paschalis, epistolam dedicatorem ad
 Historiam legationis Card. Barbarini,
 Hesperii & Phosphori nova phænomena,
 vitam Cardinalis Norisii & Gemi-

Sæc. XVIII. niani Montanarii, jura in caussa Ro-
 A.C. 1729. mana fontis Baptismalis pro Basilica
S. Laurentii in Damaso, & dissertatio-
 nem de aureis atque argenteis cime-
 liis in arce Perusina Anno 1717. effossis.
 Denique præter plura alia scripsit epi-
 stolam de lapide Antiati ad Aquavivam,
 de nummo & gnomone clementino,
 demum vitas Romanorum Pontificum
 ab Anastasio Bibliothecario editas cum
 eruditis annotationibus, & prolego-
 menis in tribus majoris molis volumi-
 nibus rursus prælo subjecit. Obiit au-
 tem Romæ die secunda Martii anno
 ætatis nondum expleto sexagesimo se-
 ptimo VII. Honoratus a S. Maria
 Carmelita Excalceatus Lemovicensis,
 qui in primis sui Ordinis subselliis col-
 locatus præter Philosophica, quamplu-
 rima alia eruditissimo calamo elucu-
 bravit: inter ea ipsius Reflexiones in
 Regulas & usum critices tantopere
 commendantur, ut ipse passim *Critico-
 rum Princeps* nominetur, & ejus lucu-
 bratio non modo a Gravesonio tom. 8.
 Hist. Eccl. p. 135. sed ab ipsis etiam
 Parisiensibus, Trivoltiensibus, & qui-
 busdam Protestantibus Diariorum Au-
 ctoribus summo elogio celebretur, ac
 in latinum, Italicum & Hispanum idio-
 ma translata fuerit. Scripsit insuper
 dogmaticam, Historico-hæreticam,
 Histo-

Trivol.

Mens. Jul.

Aug. 1701.

Anno 1714.

p. 2192.

Anno 1709.

Mart.

act. 57.

Historico - positivam & scholasticam Sæc. XVIII.
 expositionem symboli Apostolorum, A. C. 1729.
 Positiones circa omnes difficultates
 chronologicas ab Orbe condito usque
 ad Christum, & circa inspirationes
 Scriptorum sacrorum, & in Canonem
 librorum V. T. aliaque documenta qui-
 busdam adscripta, necnon circa tradi-
 tiones Divinas. Cum autem Burdi-
 galæ quidam Franciscanus libellum *de*
Theologia mystica ederet, illumque ex
 P. Joannis Charoni Carmelitæ libro:
 sub titulo: *Examen Theologiæ Mysticæ*
 decerptum fuisse assereret, P. Hono-
 ratus id ab eo minus æque factum fuisse
 ostendit, edito libro ita inscripto: *Dis-*
sertatio apologetica seu refutatio eorum,
quæ Mysticis in nuper excerptis ex exa-
mine Theologiæ Mysticæ perperam impu-
tantur: Insuper publici juris fecit ce-
 lebre opus læpius recusum, & in va-
 rias linguas versum, cui titulus: *tra-*
ditio Patrum & Auctorum Ecclesiastico-
rum circa contemplationem, quæ tum dog-
ma, tum hujus exercitii praxin continet.
 Pariter ob doctrinæ soliditatem pluri-
 mum æstimatur aliud ejusdem argu-
 menti opus, cui titulum præfixit: *de*
motivis & praxi amoris Divini: Edidit
 quoque tractatum de Indulgentiis &
 Jubilæo, Problema doctis propositum
 circa libros, qui nomine S. Dionysii

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Areopagitæ circumferuntur: Dissertationes Historicas & Criticas de Ordinibus Militaribus tam antiquis, quam recentioribus regularibus & sæcularibus, denuntiationem Historiæ Ecclesiasticæ Claudii Abbatis Fleury ad Galliæ Episcopos, & vitam S. Joannis a Cruce; Præcipue vero Honoratus illos, qui sese Constitutioni *Unigenitus* opposuerant, solidissimis lucubrationibus acriter impugnabat, propterea dictus; *Quesnellistarum malleus*. Hanc in rem sequentes libros prælo subjecit. I. Contra Auctorem Quesnellistam Examinis Theologici, difficultates eidem propositas, in quibus æquitas Constitutionis *Unigenitus*, & Instructionis Pastoralis Cleri Gallicani ostenditur tom. 4. II. Denuntiationem hujus examinis ad Cardinales, Archiepiscopos, & Franciæ Episcopos. III. Observationes Dogmatico-Historico-Criticas operum Jansenii, Sancyrani, Arnaldi, Quesnellii, Petitpied &c. IV. Epistolam Theologi ad quemdam Abbatem circa observantiam Constitutionis *Unigenitus*. V. Dissertationes selectas circa controversias ob Bullam *Unigenitus*. VI. Epistolam Theologi ad Abbatem occasione miraculosæ sanationis in festo Corporis Christi. VII. Observationes circa Consultationem L. Advocatorum Parisiensium.

fium. VIII. Epistolam P. Honorati ad Abbatem circa professionem fidei Sacerdotum Congregationis Missionum S. Josephi Lugdunensis. IX. Vindicias Brevis Benedicti XIII. ad omnes Professores Ordinis Prædicatorum contra calumnias in SS. Augustini & Thomæ Discipulos sparsas. Præter hosce libros adhuc in Insulano Carmelitarum Discalceatorum Conventu asservantur MS. opera sequentia. I. Missa latina cum notis II. Flodoardus hætenus ineditus de vitis Sanctorum Palæstinæ, Patriarcharum & Pontificum usque ad Leonem VII. III. Dissertationes quatuor de gratia, prædestinatione & reprobatione. Obiit celeberrimus hic Vir Insulis die octava Novembris annos natus septuaginta octo. VIII. Michael de Amato Protonotarius Apostolicus, qui publici juris fecit tractatum de piscium aviumque usus consuetudine apud quosdam Christi fideles in antepaschali jejunio, de opobalsami specie ad S. Chrisma conficiendum requisita, Dissert. de causis, cur in antiquis fidei symbolis Constant. & Nicæno art. *descendit ad inferos* fuerit prætermisus, de inferni situ, de Benedictione Christi in ultima cæna, quot calicibus Christus fuerit usus, de ritu, quo in prima Ecclesia fideles S. Eucharistiam percepturi

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729.

manibus exhibebant &c. Decessit die
15. Nov. Neapolis nonnisi quadraginta
septem annos natus.

§. XLIII.

*Scriptores A catholici hoc anno mor-
tui, eorumque opera.*

Non desunt ex Protestantibus hoc
anno denati, qui suis lucubratio-
nibus sese de Republica literaria bene
meritos reddiderunt. Hos inter præ-
cipue inclaruit Samuel Clarcke, qui
scripsit de Baptismo, Confirmatione
& pœnitentia, observationes in librum,
cui titulus: *Amyntor*, dilucidationes
in quatuor Evangelistas, tractatum de
existentia & attributis Divinis, episto-
lam ad Dodwelum de immortalitate
animæ, vindicias hujus epistolæ, Julii
Cæsaris opera notis illustrata, & do-
ctrinam S. Scripturæ de Trinitate,
cum autem in hoc libro Arianismo fa-
visse argueretur, in sui defensionem
plures edidit vindicias, quibus tamen
maculam contexit, non autem abster-
sit. II. Abel Boyer, qui diarium e-
didit de statu politico Britannicæ, nec-
non vitam Guilielmi III, Angliæ Regis
aliaque non pauca. III. Joannes Fran-
ciscus Budæus, qui Orbi literario re-
liquit Institutiones Theologico - dog-
mati-

maticas, Isagogen Historico - Theologicam, Historiam Ecclesiasticam V. T. Institutiones Theologiæ moralis, selecta juris naturæ & gentium, analecta Historiæ philosophiæ, introductionem ad Historiam Philosophiæ Ebræorum, Parergen Historico - Theologicam, tractatum de concordia Religionis Christianæ, statusque civilis, theses de atheismo & superstitione, Miscellanea Sacra, Abarbanelis dissertationes de Principatu Abimelechi, Ecclesiam Apostolicam, epistolam apologeticam pro Ecclesia Lutherana contra Javorsckium, & plures dissertationes, aliæque nonnullæ. IV. Simon Hahn, qui profectus est Chronicon Bergenſe Meibomii & elucubravit Jus imperii in Florentiam, necnon collectionem monumentorum veterum & recentium ineditarum, dissertationem de Regno Arelatensi, & diploma Imperatoris Ottonis M. illustratum. V. Ludovicus Fischlin, qui publici juris fecit Theatrum mysterii Αποκατάστασις πάντων denudatum, & destructum, Memoriam Theologorum Würtenbergensium unacum supplementis. VI. Joannes Fabritius, qui vulgavit Considerationes variarum controversiarum, enodatam quæstionem, an inter Religionem A. C. & Catholicam non sit essentielle discrimen,

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

& utrum tam in hac quam illa quis salvari queat, quam quæstionem cum affirmando solveret, pro Syncretista habebatur. VII. Nicolaus Hieronymus Gundling, qui præter plures dissertationes Academicas ad prælum promovit suam viam ad veritatem rationalem & moralem, Historiam philosophiæ moralis apud Orientales, otia Gundlingiana &c. VIII. Gottlieb Wernsdort, qui posteritati reliquit præter dissertationes sat eruditas commentationem de indifferentismo religionum. IX. Fridericus Lampe, e cujus calamo profluxit tractatus de cymbalis, alius de mystica miraculorum Christi interpretatione, commentarius in Joannem, præter ejus dissertationes Philologicas, orationes & programmata in duo volumina Amsteldamensibus literis Anno 1737. excusa. X. Henricus Gebhard, qui edidit commentarios in XII. Prophetas minores, in epist. Judæ, in Apocalypsin Joannis & alia quamplurima. XI. Joannes Funck, qui scripsit Historiam reformationis, & Conf. Augustanæ, dissert. de tempore nativitatis Christi & de pulchri natura. XII. Joannes Engelbrecht, qui vulgavit tractatum de veris & necessariis Philosophiæ moralis adminiculis, de præsumptione pro Clero præter alia nonnulla.

§. XLIV.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

*Acta Parisinæ Facultatis Theologicæ
circa Constitutionem Unigenitus,*

Fluxerat annus hujus sæculi trigessimus, quo Facultas Theologica Parisiensis die secunda Januarii sua habuit comitia, in quibus prælecta fuere decreta duo, quorum primo die prima Decembris anni præteriti decernebatur, *decretum acceptationis die quinta Martii Anno 1714. a S. Facultate Parisiensi factæ esse publicum, solemne & legitimum*, altero autem Deputatorum relatio unanimi suffragio confirmabatur. Reclamabat tamen Magister Catherinetus, suæque oppositionis testimonium Syndico tradidit his verbis conceptum: *Ego infra scriptus Sacræ Facultatis Parisiensis Doctor Theologus, socius Sorbonicus intercedo Conclusionibus lectis, eoquod interjecta appellatione ab octoginta quatuor Magistris ad supremum Senatum, cujus instrumentum significatum est V. D. Decano, Magistro de Remigny & Scribæ, ut denuntiarent præsentibus Doctoribus, quod causa illa pendeat apud supremum Tribunal, atque, in præjudicium appellationis hujus terminari non possit, ut jam in ultimis Comitiis declaravi; cujus quidem intercessionis meæ Actum & instru-*

Sæc. XVIII. *instrumentum postulo. Datum in comitiis*
 A. C. 1730. *ordinariis Sacræ Facultatis anno millesimo*
septingentesimo trigesimo, die secunda Ja-
nuarii. Signatum Catherinet.

Verum S. Facultas decrevit, nul-
 lam omnino habendam esse rationem
 hujus oppositionis, illamque nullam
 esse, & hunc Magistrum pœnam in dis-
 fidentes latam incurrisse; Eadem ad-
 huc die alii sexdecim Sorbonæ Docto-
 res, qui partim ob adversam valetu-
 dinem, partim ob negotia prioribus
 comitiis non intererant, se Facultatis
 decretum de acceptata Constitutione
 pro vero ac genuino agnoscere palam
 declarabant, scriptumque factæ suæ
 acceptationis testimonium sibi con-
 signari petebant; quod & eorum precibus
 lubenter datum est. His ita peractis
 Syndicus habita oratione ad congre-
 gatos Doctores ita perorabat,

*Venerabilis Domine Decane,
 Sapientissimi Patres.*

„Est magna apud omnes bonos, qui
 „de re Catholica recte sentiunt, maxi-
 „me vero apud eos ex hoc Ordine Ma-
 „gistros, qui varias nostræ Galliæ Diæ-
 „ceses incolunt, expectatio legendi De-
 „creti, quod in ultimis Comitiis vestra
 „tulit auctoritas, hodierna confirma-
 „bit.

„bit. Jam diu, quod a vobis nuper
 „tanta animorum consensione fanci- Sæc. XVIII.
 „tum est, votis ardentibus exposcebant, A. C. 1730.
 „molestè ferentes, dolentesque vehe-
 „menter, dum recogitabant corde, at-
 „que animo revolvebant ea omnia, quæ
 „post Ludovici XIV. triumphantis me-
 „morix obitum nebulosis temporibus
 „in hoc Ordine contra fas omne ten-
 „tata fuerunt & peracta, nondum esse
 „a vobis strenue ac fortiter reparata;
 „laborat idcirco semper sinistra fama
 „apud Catholicas gentes verendum
 „sacræ Facultatis Parisiensis nomen.
 „Urgebant nos itaque longas incre-
 „pando moras; ubi autem verbum,
 „quod apud nos istis diebus factum
 „est, acceperunt, tum enim vero læ-
 „tari in Domino, gratulari sibi & vo-
 „bis, restitutum honorem sacri Ordinis
 „nostri, assertam veritatem, cautio-
 „nes adhibitas plenas sapientix, ne
 „deinceps tales turbæ in hoc Ordine
 „orirentur. Inde Deo præpotenti tan-
 „torum bonorum auctori immortales
 „gratiarum actiones non cessant repen-
 „dere.

„Verum insuper (ut fidem faciunt
 „literæ, quas ex variis jam accepi lo-
 „cis) aliquid postulant ulterius, quod
 „nobis certe honorificum valde est &
 „„exit

Sæc. XVIII. „erit ad corroborandum, firmandum.

A. C. 1730. „que, quod præstitimus, maximi pon-

„deris adjumentum: Scilicet Decreti
 „vestri ultimi ad se exemplaria mitti
 „petunt, ut ad Decretum vestrum ac-
 „cedentes, sua vestris suffragiis ad-
 „jungant suffragia. Tunc patebit pro-
 „fecto dissidentium nostrorum paucitas,
 „& quænam esset mens sacræ Facul-
 „tatis, si in unum Magistri omnes con-
 „gregati circa præsens negotium lo-
 „querentur. Patebit rem parum suæ
 „caussæ deploratæ faventem præstitisse
 „eosdem Magistros dissidentes, dum,
 „ad fucum faciendum, animosque
 „commovendos, undequaque corra-
 „dere satagunt nomina Magistrorum,
 „qui suis subscribant famosis libellis;
 „atque ad augendum catervæ suæ nu-
 „merum, nonnullos Magistros addunt,
 „vel qui jus suffragiî non habent, vel
 „qui scripto declarant, se talibus instru-
 „mentis subscripsisse nunquam. „

„Sed Patres Sapientissimi, non de-
 „bet mandari typis Decretum vestrum;
 „quantumvis optimum, nisi in fronte
 „& in limine Acta, quæ a quarta No-
 „vembris modo præteriti præcesserunt,
 „reponantur, imprimis vero Relatio
 „in ultimis Comitibus facta Deputato-
 „rum vestrorum nomine. Verum, ut
 „in lucem prodeat istud opus, necesse
 „est,

est, ut ad mentem vestræ Conclusio-
 nis, iterum a Deputatis expendatur; neque enim aliquid juris publici fieri
 debet jussu vestro, nisi tale sit quod
 vestri Ordinis famam ac dignitatem
 referat. Id præstabunt quam primum
 mandatis vestris obsequentes pro suo
 solito studio sapientissimi Deputati.,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

„Deerit inter illos pro dolor? qui
 totius operis præcipuus auctor fuit,
 Deputatorum antiquior, quem fu-
 nere acerbo hisce diebus amisimus,
 jactura certe gravi, nec lugenda satis.
 Audita ejus Relatione, in nostris ul-
 timis Comitibus meritis ipsi laudes &
 gratias ultro rependimus; nunc vero
 feralis ille casus, quo nobis quinque
 dierum spatio tam intempestive erep-
 tus est, nostras lacrimas reposcit.
 Flebilis ille quidem Bonis omnibus
 occidit, sed nulli Ordini flebilior quam
 nostro, cujus erat, & erit semper
 eximium ornamentum. Tanta erat
 verborum ejus in Comitibus nostris au-
 toritas & gratia, & adeo suavi pol-
 lebat eloquio, adeo splendido nitore
 amantem veri mentem suam expone-
 bat, ut facile ad se raperet animos,
 eosque, vi blanda, ad suam plenam
 judicii amplectendam sententiam ad-
 duceret. Præditus omnibus ingenii
 dotibus, sua singulari eruditione in-
 „signis

Sæc. XVIII., „signis. meritis conspicuus, apud Ma-
 A.C. 1730. „gnates viros magno positus in loco,
 „jamque a multis annis amplissima
 „fruens fama sui, alienus erat prorsus,
 „qui sibi inde aliquid arrogaret; vir
 „convictu facilis, suavissimæ indolis ac
 „beneficæ, nocere cuiquam nescius,
 „studens prodesse cunctis. „

„Hinc factum est, Patres Sapientif-
 „simi, ut cum per tot annos, plenam
 „faciens disciplinam doctrinæ suæ, &
 „mittens sapientiæ suæ eloquia sicut
 „imbres, publicis in Scholis Theolo-
 „giam docuisset, Doctor eximius, quo
 „nullus melior usquam extitit, atque
 „jam donatus rude, parta quiete non
 „inglorius frui posset; cedens tamen
 „votis amicorum ac precibus, ut fie-
 „ret utilis, reluctantem ne quidquam
 „modestia, ingravescente ætate, otium
 „suum communi apposuit lacro, ut
 „quos olim tradiderat codices, a se
 „recognitos, novisque locupletatos
 „additamentis, publici juris faceret,
 „& laboriosum istud opus aggredere-
 „tur, quo sensim ac sine sensu vires e-
 „jus attritæ sunt & exhaustæ, donec
 „instar Apis studiosæ vitam ipsam pul-
 „chro sub fasce relinqueret. „

„Cum ergo talentum doctrinæ &
 „ingenii, quod acceperat ad usuram
 „posuerit, atque egregiam, ad ulti-
 „mam

„mum usque vitæ halitum, pro Ec-
 „clesiæ bono operam navaverit, ne
 „dubitemus, quin cum ipso bonorum
 „operum remunerator Deus misericor-
 „diter egerit, non intrans in iudicium
 „cum servo suo. Libri autem, quos
 „tanto studio defunctus magister ad rei
 „litterariæ ornamentum, ad Ordinis
 „nostri decus & gloriam, ad Schola-
 „rum Theologicarum commodum &
 „utilitatem typis edidit, laudem ejus
 „enuntiabunt in Ecclesia, præstabunt-
 „que, ut non recedat memoria ejus,
 „sed nomen ejus requiratur a genera-
 „tione in generationem.,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

„Hæc pauca de viro nobis omni-
 „bus charo hic a me cum vestra ve-
 „nia dici posse duxi, hac occasione
 „data: Arguendus alioquin a vobis,
 „si omnino tacuissem; excusandus au-
 „tem, si, quod in gravi luctu & mærore
 „fieri aliter vix potest, non pro digni-
 „tate rei locutus sim.,

§. XLV.

*Sacræ Facultatis decretum contra Do-
 ctiores refractarios.*

Hanc Syndici orationem S. Facultas
 plurimum commendabat, eamque
 Sorbonæ tabulis esse inferendam de-
 cernebat, eo potissimum nomine, quod
Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

N

Syn^a

Sæc. XVIII. Syndicus tam honorificam Viri de Ec-
A. C. 1730. clesia, Sacro hoc Ordine, & rebus
Theologicis optime meriti Magistri Ho-
 norati Tournelii nuper defuncti me-
 moriam habuisset. Postmodum die de-
 cima sexta Januarii rursus generalia
 habebantur comitia, in quibus idem
 Syndicus exposuit, sibi jam dudum
 consignatos fuisse tres fasciculos, in
 quorum primo quorundam protestatio,
 in altero libellus supplex Senatui Pari-
 siensi contra Facultatis decreta oblatus
 & demum in tertio, Magistrorum de
 Lagneau, & de la Croix oppositio ad-
 versus Facultatis conclusionem die 8.
 Nov. latam & die 1. Decembris confir-
 matam continentur. His expositis
 Syndicus rationes attulit, ob quas de
 hisce fasciculis serius in comitiis referre
 decreverit: Igitur hanc in rem ita ef-
 fatus est. I. „Intellexeram hoc esse
 „consilium eorum, a quibus talia instru-
 „menta mittebantur, distrahere ani-
 „mos, morasque injicere, ut dum in
 „hisce perlegendis, aut reprimendis
 „occuparemur, abiret Comitiorum tem-
 „pus, sicque impedirent nos de his
 „tractare & agere negotiis, de quibus,
 „missis aliis, agendum erat in hisce
 „prædictis Comitiis, aut aliquæ exci-
 „tarentur turbæ & contentiones, &
 „id ad minus obtinerent, ut nulla
 „pronuntiaretur Conclusio.,

II. Quan-

„ II. „ Quantum ad actum protestato-
 „ rium non potuissem abstinere ob
 „ multa capita, quæ in ipso continentur,
 „ tum contra reverentiam Regiæ Maje-
 „ stati debitam peccantia, tum injurio-
 „ sa vobis omnibus & Sacro Ordini,
 „ quin statim pro munere quo fungor,
 „ actionem dicerem falsi, & calumniæ
 „ adversus illos Magistros, qui non eru-
 „ buerunt tali instrumento subscribere.
 „ Sola lectio hujusce instrumenti pro-
 „ bat id a me non sine gravissimo fun-
 „ damento pronuntiari. Verum egis-
 „ sem, ut arbitror, contra mentem
 „ conclusionis vestræ, quæ lata est die
 „ octava Mensis Novembris præteriti.
 „ Viæ vestræ sunt pacificæ, consilia
 „ vestra sunt plena humanitatis, nihil
 „ aliud vultis, nisi ut ad obsequium &
 „ unitatem redeant Dissidentes, mota
 „ autem lite adversus illos, timendum
 „ erat, ne eorum mentes nedum mitesce-
 „ rent, sed inde magis ac magis ex-
 „ acerbarentur. „

„ Quantum vero ad actum in se mi-
 „ nime juridicum, sed informem, in
 „ quo continetur libellus supplex obla-
 „ tus Senatui Parisiensi, supervaca-
 „ neum videbatur, ut de illo mentio-
 „ nem ullam amplius facerem, cum
 „ publicis in Comitibus die prima Mensis
 „ Decembris habitis, S. M. de la

Sæc. XVIII. „ Croix objicienti Conclusionem ve-
 A. C. 1730. „ stram diei octavæ Novembris præce-
 „ dentis minime confirmari posse, ob
 „ Provocationem interjectam ad Sena-
 „ tum Parisiensem in dicto Libello sup-
 „ plici contentam, reposuisssem ego pa-
 „ lam & aperte, notum esse quidem
 „ nobis, talem Libellum supplicem ob-
 „ latum fuisse Senatui, sed ab eodem
 „ non admissum, neque obstare posse
 „ interjectam aliquam provocationem
 „ ad Senatum Parisiensem, quæ oblata,
 „ nullo hujusce Tribunalis decretorio
 „ judicio niteretur.,

III. „ Cum Magistri, qui subscripsis-
 „ sent tum provocatorio Instrumento,
 „ tum Libello supplici oblato Senatui
 „ Parisiensi, ut ad eorum Magistrorum
 „ causam accederent, qui auctoritate
 „ Regia jussi sunt die quinta Novembris
 „ proxime elapsi a nostris abstinere Co-
 „ mitiis, adjecta privationis poena ab
 „ omni jure Magisterii, eadem auctori-
 „ tate Regia iisdem fuissent subjecti
 „ poenis, hoc est, & a nostris exclusi
 „ Comitibus & omni privati Magisterii
 „ jure, quia nempe Majestas Regia in-
 „ tellexerat tales Magistros, non tam
 „ contra Facultatem insurrexisse sua
 „ temeraria agendi ratione, quam con-
 „ tra verendam ipsius Auctoritatem,
 „ existimabam, pro reverentia debita
 „ Re-

„Regiæ Majestati, ad nos amplius non
 „pertinere de tali facto inquirere, aut
 „illos ad Tribunal vestrum advocare,
 „cum jam ea de re non viderentur am-
 „plius esse quodammodo nostri juris,
 „nec decuisset novas pœnas iis addere
 „ob eandem culpam, pro qua Rex
 „ipse in eos animadverterat.,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

„Et vero iis rationibus mox allatis
 „novam hanc subjiciam: ut quis ob-
 „stare possit, ne aliqua Conclusio lata
 „vim legis obtineat in Societate, ne-
 „cesse est, ut in dicta Societate jus ha-
 „beat suffragii; tum enim, si quid vi-
 „sum ipsi fuerit peccatum contra leges
 „& statuta & Societas noluerit ullam
 „habere momentorum, quæ ab ipso pro-
 „lata sunt, rationem, eo ipso tempore
 „quo pronuntiata est Conclusio, re-
 „cursum habet ad Superiorem, inter-
 „cedere vel provocare pro ipso jure
 „potest: verum ubi a suo jure excidit,
 „spectari debet ac si non esset amplius
 „Societatis membrum: Quæcumque
 „autem instrumenta denuntiet, nul-
 „lius erunt momenti, cum, juxta re-
 „gulam juris, nullus major sit defectus
 „quam defectus potestatis: talis est
 „status M. M. Dissidentium, qui utrique
 „actui, Potestatorio scilicet, & Libello
 „supplici subscripserunt. Auctoritate
 „Regia sunt exclusi ab omni aditu Co-

Sæc. XVIII. „ mitiorum, hoc facto privantur omni
 A. C. 1730. „ jure Magisterii. Quo titulo igitur
 „ jam possunt ob stare, quominus S. Fa-
 „ cultas legitime congregata eas Con-
 „ clusiones & leges ferat, quas pro
 „ circumstantiis temporum judicat esse
 „ sanciendas, non video. Caussentur
 „ illi, si velint, ut faciunt suis in li-
 „ bellis, absentiam suam a nostris Co-
 „ mitiis. Donec eadem auctoritas,
 „ quæ jussit eos abstinere, ipsis permit-
 „ tat, ut redeant, S. Facultas pro jure
 „ suo sua celebrabit Comitiam, de rebus
 „ propositis deliberabit, ipsis licet ab-
 „ sentibus, & quas voluerit pronuntia-
 „ bit Conclusiones; eorum vero inter-
 „ cessiones, si quæ sint, habebit tan-
 „ quam irritas ac nullas, nec tenebi-
 „ tur vel levissimam earum facere men-
 „ tionem. „

„ Hac ductus gravissima ratione exi-
 „ stimavi, opus non esse, ut de duobus
 „ Actibus supradictis verba apud vos
 „ facerem & abstinerem adhuc hodie,
 „ nisi visum fuisset nonnullis Magistris,
 „ quorum apud me est summa auctori-
 „ tas, opportunum, ut de hisce omni-
 „ bus penitus non tacerem. „

„ Verum de tertio Instrumento sub-
 „ signato a duobus Magistris, qui no-
 „ stris Comitibus die prima Decembris
 „ intererant, & quorum alter jus ha-
 „ bet

„bet suffragii, tacere minime possum, **Sæc. XVIII.**
 „& de illo retulissem initio hujusce **A.C. 1730.**
 „mensis, nisi me retardassent negotia,
 „quibus de more onerantur, quæ sin-
 „gulis bienniis secunda Januarii cele-
 „brari solent Comititia; hinc factum est
 „ut initio ultimarum Comitiorum ve-
 „niam a vobis postulaverim, quod de
 „isto negotio non referrem.,

„Actus ille continet intercessionem
 „factam a duobus SS. MM. scilicet Lag-
 „neau & de la Croix. Solum appel-
 „labo jam M. de la Croix, cum,
 „alter, qui etiam subscripserat Libello
 „supplici oblato Senatui Parisiensi,
 „vestris non possit interesse Comititiis,
 „a quibus jussus est auctoritate Regia
 „abstinere.,

„Scitis, Patres Sapientissimi, a
 „me interpellatum fuisse tribus repe-
 „titis vicibus M. de la Croix, utrum
 „vellet intercedere adversus Conclusio-
 „nem vestram diei octavæ Novembris
 „ultimi? Potuisset ille intercedere,
 „si voluisset, & de ipsius intercessione
 „a vobis illico in Comititiis Kalendis
 „Decembris præteriti celebratis fuisset,
 „ut moris est, deliberatum, quemad-
 „modum deliberatum fuit de inter-
 „cessione facta a S. M. Magnodet; ob-
 „mutuit D. de la Croix, remansit in
 „Comititiis, & cum a me postulatum

Sæc. XVIII. „fuiſſet, utrum vellet facer Ordo vel
 A. C. 1730. „confirmare Concluſionem, vel ex-
 „pectare, donec Deputatorum antiquior
 „ſuam habuiſſet Relationem, de qua
 „agendum erat die decima quinta ejus-
 „dem menſis, dictus D. de la Croix
 „rogatus ſententiam ordine ſuo, eorum
 „amplexus eſt opinionem, qui ſentie-
 „bant, expectandum eſſe uſque dum
 „Deputati retuliſſent, ſed interim a
 „confirmanda concluſione abſtinendum.
 „Eſtne, unde querimoniam moveat
 „dictus S. M. de la Croix adverſus ſa-
 „crum Ordinem, peccatumne eſt ad-
 „verſus leges & ſtatuta? Nonne libe-
 „rum erat unicuique alterutram, ſi
 „vellet, amplecti ſententiam? Et quo-
 „niam, quam amplexus eſt, non præ-
 „valuit, eſtne idcirco intercedendi
 „locus? Poterunt ergo ſimiliter inter-
 „cedere quicumque aliquam ſequuti
 „fuerint ſententiam, quæ numero ſuf-
 „fragiorum non vicerit. Miror, quo-
 „modo vir in rebus tractandis erudi-
 „tus, nescio quo, ex præjudicata opi-
 „nionem, abreptus impetu, leges juris
 „tam cito dedidicerit. „
 „Ut autem aliquis ſit rationis color,
 „pro graviffimo momento contendit in
 „ſuo Inſtrumento per Apparitorem re-
 „gium ſignificato, ſummam deberi reve-
 „rentiam Senatui Pariſienſi, atque, cum
 „cauſſa

„cauſſa de qua agitur, ad ipſius Tri-
 „bunal pendeat ob factam provocatio-
 „nem a nonnullis Magiſtris, vos, lite
 „pendente, non potuiſſe ad confir-
 „mandam Conclusionem procedere.
 „Sed iterum hominis eruditi peritiam
 „hic requiro; nonne in confefſio eſt
 „apud omnes, nullam eſſe provocatio-
 „nem, quantumvis delata videatur ad
 „Senatum Pariſienſem, cujus nos, ut
 „haſtenus præſtitimus, ſummo obſe-
 „quio decretoria judicia veneramus,
 „niſi nixa fuerit Decreto aliquo quod
 „gallice vocant *un Relief d'appel*?

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

Abſoluta hac oratione Sacra Fa-
 cultas decrevit, oppoſitionem a Ma-
 giſtris Lagneau & de la Croix omnino
 eſſe rejiciendam, & utrumque eidem
 ſententiæ ac pœnæ eſſe ſubjectum,
 qua nuper Catherinetus fuerat mulctatus,
 quo facto Magiſter Poullin palam
 declaravit, ſe decreto S. Facultatis die
 14. Decembris condito ſincere adhæ-
 rere; cum autem Magiſter Piers de
 Girardin ore & calamo ſeſe noviffimis
 Facultatis Theologicæ decretis oppo-
 ſuiſſet, Syndicus declarabat, hunc Ma-
 giſtrum in comitiis jam dudum ſeſe
 iteratis vicibus Virum ferventioris in-
 genii exhibuiſſe, ſua vero oppoſitione
 omnem exceſſiſſe modum, eamque om-
 nino nullam eſſe, intempeſtivam, S. Or-
 dini

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

dini oppido injuriosam, ac falsitatibus
 & calumniis turgidam, præcipue cum
 falso assereret, passim in comitiis au-
 diri comminationes exilii & carceris;
 cum S. Facultatis consilia nonnisi ad
 humanitatem & indulgentiam colli-
 ment, eaque nil magis ardentius ex-
 optet, quam ut e Magistris dissidentes
 ad obsequium & unitatem doctrinæ re-
 vertantur. Eapropter Syndicus petiit,
 ut nulla habita prælatæ oppositionis ra-
 tione Sacer Ordo prælectam Facultatis
 conclusionem confirmaret, & Magi-
 strum Piers e Sorbonæ gremio ejectum,
 exclusumque declararet, nisi in proxi-
 mis comitiis suam oppositionem revo-
 caret, & humillime a S. Ordine veniam
 peteret, eoquod statuti vigesimi quinti
 immemor contra reverentiam S. Facul-
 tati debitam suis convitiis ac probris
 inverecunde peccasset, atque idcirco
 juxta Sorbonæ leges a consortio S. Or-
 dinis repelli promeruisset. His expo-
 sitis idem Syndicus suavit, ut fatalis
 poenæ latæ terminus Dissidentibus Ma-
 gistris præfixus, quamvis die 15. hujus
 Mensis expiraret, nihilominus tamen
 prolongaretur, ut omnis querimonie
 locus amputaretur, hacque ratione S. Fa-
 cultas magis magisque suam in redu-
 cendis refractariis propensam demon-
 straret voluntatem. Postea Syndicus
 signi-

significabat, quatuor alios Magistros Sæc. XVIII.
 sponte & toto cordis affectu cunctis A. C. 1730.
 Sorbonæ decretis adhærere, plurimos-
 que Magistros tam sæculares quam Re-
 gulares, qui nondum jure suffragii gau-
 derent, exoptare, ut pari obedientia
 hisce decretis palam adhærere, eis li-
 ceret, præcipue vero conclusioni die
 15. Decembris, qua S. Facultas decla-
 rabat, se amplecti Constitutionem *Uni-*
genitus tanquam judicium dogmaticum
 Ecclesiæ Universalis, eoquod omnino
 æquum esse eis videretur, annuere
 præclaris Magistrorum votis, quæ in
 communi causa aliunde in commodum
 & utilitatem tam privatorum, quam
 totius S. Facultatis Parisinæ vergunt.
 His in deliberationem vocatis, S. Fa-
 cultas decrevit. I. Magistrum Piers
 e gremio esse ejiciendum, ni veniam
 peteret. II. Longioris moræ termi-
 num dissidentibus nonnisi in proximis
 comitiis esse præfigendum. III. Docto-
 ribus, qui Sorbonæ decretis acquie-
 runt, suæ adhæſionis literas testes esse
 dandas, æque ac aliis decem, qui pa-
 lam in comitiis declarabant, se sincero
 corde præfatis decretis adſtipulari.

§. XLVI.

Alia Ejusdem Facultatis comitia.

Infu-

Sæc. XVIII. A.C. 1730. [Insuper Sacra Facultas Theologica die prima Martii solemnia habebat comitia, in quibus Magister de Valliere ceterorum, qui a sua pervicacia respuerant, nomine perelegantem habuit orationem, ac sacrae Facultati remunerationis suis decretis ad totius Ordinis splendorem, atque ad Religionis & Ecclesiae bonum feliciter ac praeclare gestam gratulabatur, simulque palam profitebatur, se obsequentissimum fore Constitutioni Apostolicæ juxta decretum a S Facultate die 15. Decembris latum, seque lubentissime toto corde & animo in omnibus huic decreto adhæsurum. Ad hujus Magistri exemplum non modo præfati Doctores, sed & viginti tres Magistri suam appellationem revocarunt. Tam prospero comitiorum auspicio animatus Syndicus retulit, sacrae Facultatis deputatos die octava Novembris Conventum habuisse, atque in eo deliberasse l. super quodam novo Instrumento a centum Magistris subsignato, quod sibi Syndico die 13. Februarii per Apparitorem forensē denuntiātum & significātum fuisset, & quod fuisset prælectum illud prolixum opus, ita minusculis literis exaratum, ut vix, nec sine ingenti oculorum labore legi potuerit, visum autem esset Deputatis id nihil aliud esse,

„esse, quam novum Libellum suppli- Sæc. XVIII.
 „cem, quem Magistri dissidentes obtu- A. C. 1730.
 „lerunt Senatui Parisiensi, non feli-
 „ciori exceptum forte, quam quem
 „primum obtulerunt, quia in isto re-
 „centi instrumento, ut in præceden-
 „tibus. absurda quæque nec ferenda
 „continerentur, dignum in omnibus
 „capitibus quod summo contemptu ne-
 „gliceretur, aut, si tamen de illo a-
 „gendum sit, ad alia commodiora re-
 „mitteretur Comitia.

II. „Retulit quoque, actum esse
 „de Magistro Sornet Licentiando, qui
 „die vigesima Februarii a Meritissimo
 „D. Cancellario Baccalaureis Licentian-
 „dis ad gradum Licentiati obtinendum
 „assignata, cum cæterorum suorum
 „commilitonum offensione ac scandalo
 „ab Aula Illustrissimi Archiepiscopi Pa-
 „risiensis idcirco recesserat, quod nol-
 „let postulatum ab omnibus, ad men-
 „tem Decreti die 15. Decembris ultimi,
 „certum dare palam testimonium fin-
 „ceri erga Constitutionem *Unigenitus*
 „obsequii; addens, apertis verbis &
 „voce intelligibili coram omnibus, se
 „tali conditione Benedictionem Apo-
 „stolicam, gradumque Licentiati mi-
 „nime posse recipere; censuisse Domi-
 „nos Deputatos, gratulandum quidem
 „esse S. Ordini, quod nullus ex Licen-
 „tiano

Sæc. XVIII. „tiandis aliis tam pravam exemplum
 A. C. 1730. „secutus fuisset; unde S. Ordo intel-
 „ligebat cæteros omnes, qui reman-
 „serant, sese hac in occasione obse-
 „quentissimos præbuisse; verum anim-
 „advertendum severe in dictum Ma-
 „gistrum Sornet, eumque inter Dissi-
 „dentes annumerandum, neque, nisi,
 „ante præfigendum tempus, ad me-
 „liorem mentem reverteretur, admit-
 „tendum, nisi palam & publice veniam
 „humillime peteret a S. Facultate; si
 „vero renuerit, ex albo Baccalaureo-
 „rum expungendum. „

III. „Actum esse de figendo termino
 „Magistris Dissidentibus, mentem vero
 „deputatorum esse, benigne satis jam
 „actum esse cum dictis Magistris; pa-
 „tere etiam ex Instrumento recens
 „significato Decretum S. Facultatis ipsis
 „notum esse: Quoniam vero adeorum
 „manus nondum pervenit Relatio in
 „ipforum gratiam & commodum exa-
 „rata, cujus editio cum cæteris Acti-
 „bus intra paucos dies erat absolven-
 „da, existimasse Deputatos, concedi
 „adhuc iis posse, qui intra Urbem &
 „*Banleucam* commorantur usque ad pri-
 „mam Aprilis proximi, iis vero qui
 „extra Urbem & *Banleucam* degunt us-
 „que ad primam mensis Maij subse-
 „quentis, ita ut tamen nulla ulterius
 „prorogatio concedatur. „

IV. „ Visum esse iisdem Dominis
 „ Deputatis, sex Seniores in præfenti-
 „ bus Comitibus nominandos, qui una
 „ cum V. D. Decano & Syndico, no-
 „ mine S. Ordinis Regem ipsum quam-
 „ primum adirent, si talem honorem
 „ Regia Majestas concedere vellet S. Fa-
 „ cultati, & ipsi Acta nostra typis e-
 „ dita reverenter offerrent ac præsen-
 „ tarent, ut olim factum fuit tempore
 „ triumphantis memoriæ Ludovici XIV.
 „ cui similiter obtulit suum Decretum
 „ S. Facultas die 14. Mensis Martii
 „ 1714. atque cum inde accessisset huic
 „ Decreto magnum auctoritatis pon-
 „ dus, interesse plurimum S. Facultatis
 „ satagere quantum posset, ne tantus
 „ deesset honor recentiori Decreto suo,
 „ eo plus virtutis ac momenti habituro,
 „ quo splendidiori præsidio, eoque Re-
 „ gio firmaretur. „

V. „ Quantum ad exemplaria acto-
 „ rum, quæ mandantur typis distri-
 „ buenda, censuisse Dominos Deputatos,
 „ honorifice deferenda Viris Principi-
 „ bus ac in primis dignitatibus consti-
 „ tutis, Eminentissimis videlicet Cardi-
 „ nalibus, imprimis vero Eminentissi-
 „ mo Fleurio, ex cujus potenti patro-
 „ cinio tantum decoris & adjumenti
 „ singulis diebus percipit S. Ordo, nec-
 „ non Illustrissimo Archiepiscopo Pari-
 „ siensi,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

Sæc. XVIII. „fienfi, cujus omnes norunt propen-
 „A. C. 1730. „sam erga Nos voluntatem, ipsum,
 „occasione data, invitandum ac ro-
 „gandum, si vellet, quod valde hono-
 „rificum foret & gratum S. Facultati,
 „servatis, quæ tempore Illustrissimi
 „Harlæi unius ex Decefforibus fuis fer-
 „vata sunt, Lauream doctorem ad-
 „pifci, feſeque numero Magiſtrorum
 „adjungere.,

VI. „Viſum eſſe iisdem Deputatis
 „non expectandum uſque ad proxima
 „comitia, ut ſingulis Magiſtris diſtri-
 „buerentur Actorum noſtrorum exem-
 „plaria, ſed convenientius fore, ſimit-
 „terentur per domos; atque ut M. M.
 „Diſſidentes intelligant S. Facultatem
 „in eorum favorem & commodum juſ-
 „ſiſſe illa mandari typis, ut quæcum-
 „que inſonita & adhortationes in illis
 „continentur, ad promptum eorum
 „reditum inſerviant, opportunum fo-
 „re, ſi ſingulis exemplaribus ad hoſce
 „M. M. Diſſidentes dirigendis, hæc ſo-
 „lita formula adhiberetur, *ex parte*
 „*S. Facultatis*, appoſitis nomine & ſyn-
 „grapha M. Heriſſant I. Apparitoris &
 „Scribæ S. Facultatis. „

§. XLVII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.*Ejusdem S. Facultatis decretum circa
Syndici postulata.*

De hisce sex articulis a Syndico ex-
positis Jacobus Leullierus Deca-
nus cum octoginta quatuor Magistris
maturam instituit deliberationem ac
tandem communi omnium suffragio
decidit. I. De instrumento a dissidenti-
bus oblato proxime esse deliberandum.
II. Sornetum Baccalaureum inter dis-
sidentes esse annumerandum, expun-
gendumque ex albo Baccalaureorum,
nec, si intra tempus mox figendum,
redire vellet ad obsequium, admit-
tendum, nisi coram S. Facultate ve-
niam peteret humillime..

Terminum fatalem temporis
jam concessi M. M. Dissidentibus
fixum esse, ad diem primam
Mensis Aprilis proximi in gratiam
eorum, qui in Urbe vel in Banleu-
ca commorantur, ad diem vero
primam Maij subsequents pro iis, qui
extra Urbem aut Banleucam degunt,
adeo ut nulla ulterius fieret proro-
gatio..

III. Sex Seniores esse nominan-
dos, qui unacum Decano & Syndico
Regem adirent, quique acta sua sta-
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. O „tim

Sæc. XVIII. „tim ac fuerint edita, debita reve-
A. C. 1730. „rentia offerrent, simulque Facultatis
 „Deputati sua acta deferrent tum Emi-
 „nentissimo Regni Administro, Emi-
 „nentissimisque tribus aliis Cardinali-
 „bus, quos suos inter Magistros annu-
 „merare gloriatur S. Ordo, tum etiam Il-
 „lustrissimo Archiepiscopo Parisiensi ipfi-
 „que declarandum, rem fore admodum
 „honorificam & gratam S. Facultati,
 „si, servatis, quæ servata sunt tem-
 „pore Illustrissimi Harlæi Archiepiscopi
 „Parisiensis, vellet Lauream Doctora-
 „lem adipisci, seseque numero Magistro-
 „rum adjungere; voluit insuper Decanus,
 „ut iidem curent Deputati deferri cum
 „omni honore eadem exemplaria illu-
 „strissimis Franciæ Cancellario, & Re-
 „giorum sigillorum Custodi, omnibus
 „Regni Administris, Illustrissimo Proto-
 „præsidi Senatus Parisiensis, & Re-
 „giis Triumviris ac Procuratori Ca-
 „tholico.,

§. XLVIII.

Finalis declaratio S. Facultatis.

Postquam hæc omnia in variis co-
 mitiis gesta fuissent, Decanus no-
 mine totius Facultatis sequentem de-
 clarationem typis promulgari jussit:
 „Patebit proculdubio iis omnibus,
 „qui

„qui hæc Acta præsentia lecturi sunt, Sæc. XVIII.
 „S. Facultatis Magistros Constitutioni A. C. 1730.
 „*Unigenitus* obsequentes numero cete-
 „ris Dissidentibus longe prævalere. Hi
 „enim quantumvis hætenus omnem
 „moverint lapidem, ut suffragia suæ
 „caussæ faventia undequaque corrade-
 „rent, vix nomina centum Magistro-
 „rum potuerunt obtinere. Ex hoc
 „autem numero ferme dimidia pars
 „eorum est Magistrorum, qui vel in
 „Comitiis sacræ Facultatis jus ferendi
 „suffragii nondum habent, vel sunt
 „ab octo annis & amplius ejusdem
 „juris prærogativa destituti: quin &
 „adhuc detrahendi sunt non pauci,
 „tum, & illi, qui scriptis ad DD. Syn-
 „dicum privatis Epistolis, quas penes
 „se servat, declarant, apertis verbis
 „perperam omnino inscribi eorum no-
 „mina vel in Instrumento protestato-
 „rio, vel in Libello supplici, oblato
 „Senatui Parisiensi, cum certum sit neu-
 „tri Instrumento eos usquam subscrip-
 „sisse, tum etiam & illi qui a Comitiis
 „die prima Martii celebratis subscrip-
 „tionem suam plane revocarunt, se
 „seque Decretis a sacra Facultate latis
 „adhærere sponte & ultro profitentur.
 „Curabitur ut publici juris fiat quam-
 „primum accuratus Catalogus eorum
 „Magistrorum, qui ad mentem de-
 „creti

Sæc. XVIII. „creti die decima quinta Decembris
 A.C. 1730. „ 1729. vel viva voce, vel scripto te-

„stati sunt, se corde & animo obsequen-
 „tes esse Constitutioni *Unigenitus*, tan-
 „quam Decreto dogmatico Universalis
 „Ecclesiæ; addentur & eorum similiter
 „nomina, qui statim atque Decreta præ-
 „sentia receperint, eidem adhæfioni
 „accedere properabunt. „

„Id unum in præsentiarum sufficiat
 „observare. I. Nonaginta quinque
 „Magistros in Comitii die 15. De-
 „cembris 1729. II. Septendecim in Co-
 „mitiis die 1. & 16. Januarii 1730.
 „III, Quatuordecim in Comitii 1. Febr.
 „& IV. Triginta septem in Comitii
 „primæ Martii sese ad eandem senten-
 „tiam adjunxisse; unde jam constat
 „numerum effici Magistrorum ultra
 „centum & sexaginta, qui corde ma-
 „gno & animo volenti se Constitutioni
 „*Unigenitus* obsequentes esse palam &
 „aperte gloriantur, atque ex iis bene
 „multos Deo optimo maximo, singulis
 „diebus grates rependere ob acceptum
 „singulare beneficium, quo, agnita ve-
 „ritate, causam prorsus conclama-
 „tam deseruere, quæ proh dolor! eo
 „unice tendit, ut animi, præfracto om-
 „ni subordinationis vinculo, spretaque
 „debita Ecclesiæ Decretis & Superio-
 „ribus legitimis obedientia, nihil aliud
 „præ-

„præter schisma, rebellionem, ac dis- Sæc. XVIII.
 „fensiones spirent.,” A. C. 1730.

§. XLIX.

*Epistola Facultatis Theologicæ Pa-
 risiensis ad Universitates Colo-
 niensem & Pragensem.*

His feliciter confectis mox die prima
 Septembris nomine Decani, om-
 ninumque Magistrorum Syndicus Uni-
 versitates Coloniensem & Pragensem
 de plena sua submissione certiores red-
 didit, datis ad eas hisce literis:

*Decanus & Facultas Theologorum Pa-
 risiensium celeberrimæ Studii Colonienfis
 Universitati salutem plurimam in eo, qui
 convertit luctum nostrum in gaudium.*

„Si juxta monitum sapientiæ, cu-
 „ram habere debeamus de bono nomine.
 „Tum maxime cum famæ nostræ asper-
 „sam labem novimus, in iis quæ Re-
 „ligionis & fidei nostræ integritatem
 „spectant, in quibus, ut ait D. Hiero-
 „nymus: *Nefas est quemquam esse pa-*
 „*tientem.* Cum igitur ex iis, quæ statim
 „ab obitu Ludovici XIV. invictissimi
 „Galliarum Regis in nostra Theologica
 „Parisiensi Facultate adversus Consti-
 „tutionem *Unigenitus* a nonnullis tur-
 „bulentis tentata sunt, iste rumor in-
 „faustus de Parisiensibus Theologis per

Sæc. XVIII. „ universum orbem Catholicum incre-
 A. C. 1730. „ buerit, Decretum nempe, quod Anno
 „ 1714. pro acceptanda & observanda
 „ Constitutione Sanctissimæ memoriæ
 „ Clementis Papæ XI. emisserant, sub-
 „ inde declaratum fuisse nullum, falsum
 „ & adulterinum (quod tamen invictis-
 „ simis argumentis ostendimus in actis
 „ nostris esse falsissimum) imo communi
 „ Magistrorum suffragio renitentibus ad-
 „ modum paucis interjectam fuisse ad
 „ futurum generale Concilium scanda-
 „ losam provocationem; uno verbo ad-
 „ versus Apostolicum Decretum ab Epi-
 „ scopis acceptatum & promulgatum,
 „ insurrexisse nihilominus totam Facul-
 „ tatem nostram, atque inde vulgo tra-
 „ ducerentur Parisienses Theologi non
 „ secus ac si, per stupendam animorum
 „ conversionem, a priscis majorum suo-
 „ rum moribus, & ab antiqua, quæ
 „ hucusque in ordine suo Doctrina vi-
 „ guerat, plane recessissent, spretaque
 „ docentis ac judicantis Ecclesiæ au-
 „ thoritate, quam *qui non audit tanquam*
 „ *Ethnicus & Publicanus*, ipso pronun-
 „ tiantе Christo Domino, *haberi debet*,
 „ se solos aliter docentes esse audien-
 „ dos jactitarent, eorum ritu scilicet, qui
 „ ut soli sapere videantur, cælum ipsum
 „ vituperant; & rerum novarum ama-
 „ tores, *quorum os abundat malitia*, spar-
 „ sis

„sis undequaque famosis suis libellis, Sæc. XVIII.
 „tanquam totidem funestis flabellis, A. C. 1730.
 „falsum hunc rumorem augere non
 „cessarent, quemadmodum hodierna
 „die nec adhuc desinunt; adeo ut
 „in istis florentissimis academiis Ca-
 „tholicis nemo ferme foret, qui atten-
 „dendo ad ea, quæ de nobis sinistra
 „fama renuntiante passim circumfere-
 „bantur, & ex altera parte revocando
 „in memoriam felicem præteritorum
 „temporum nostram conditionem, in
 „hæc verba luctu & mærore percitus,
 „non statim erumperet; *hæccine est illa*
 „*perfecti Decoris Theologica Parisiensis*
 „*Facultas, gaudium olim universæ terræ?*
 „*quomodo obscuratum est aurum? mutatus*
 „*est color ejus optimus;* ad tot tantaque
 „reformanda mala, duximus strenue
 „ac fortiter esse adlaborandum. Ut
 „autem præstaremus feliciter, intelle-
 „ximus non satis, sufficienterque con-
 „sultum iri famæ nominis nostri, si,
 „quæ per summum nefas nebulosis
 „temporibus inserta fuerant in com-
 „mentariis nostris, & quæ evulgata
 „falso rumori ansam, aliquodque fun-
 „damentum hætenus præbuerant,
 „plane penitusque apud nos rescinde-
 „rentur, & iis substituerentur meliora;
 „sed insuper oportere ad amoliendam
 „hanc labem, ut acta quæcumque a no-

Sæc. XVIII. „bis ea de re sancirentur, publici juris
A. C. 1730. „fierent, ut quocumque, ad dedecus
 „& opprobrium nostrum rerum male
 „gestarum iniquitas accesserat, ibi pa-
 „riter ad resarciendum honorem no-
 „strum, damni fortiter ac fideliter re-
 „parati notitia perveniret, nec minus
 „hodie, ad propulsandam gravem in-
 „juriam, diffunderetur factis certissi-
 „mis cognitio veritatis, quam ad con-
 „flandam turpem calumniam, sese pra-
 „vis artibus diffuderat antea propaga-
 „tio falsitatis. „

„Quapropter, quæ duo erant æ-
 „que necessaria, statim atque potui-
 „mus, eodem ferme momento præsti-
 „timus; alterum *in quo agebatur de statu*
 „*nostro*, ut verbis utamur S. Augu-
 „stini, necessarium erat nobis, quod
 „erat *de recuperanda fama nominis nostri*
 „*necessarium aliis*; utrumque debeamus
 „æquitati, honori nostro, Religioni
 „itaque ubi sese fausta obtulit occasio,
 „cui jam dudum præstolabamur im-
 „patientes moræ emendavimus, quæ
 „jam dudum debuissent emendari.
 „Decretum latum Anno 1714. suæ, ut
 „par erat, sinceritati restituimus, &
 „auctoritati, atque, ut nihil deesset
 „opere in tanto, & omnibus, quæ oc-
 „currere possent incommodis consule-
 „remus, nova sanctione, eaque, priore
 „au-

„authentica magis ac solemniori, Fa- Sæc. XVIII.
 „cultas nostra declaravit de 15. De- A. C. 1730.
 „cembris ultimi in suis generalibus
 „Comitiis, apud Collegium Sorbonæ
 „congregata, amplecti se de novo Con-
 „stitutionem *Unigenitus* tanquam dog-
 „maticum universalis Ecclesiæ judi-
 „cium, cui refragari nefas, cui non
 „obsequi nihil aliud est, quam velle
 „partem habere cum iis, qui de foris
 „sunt, nec ad Ecclesiam ulterius per-
 „tinent. Adhibuimus cautiones, ne
 „quid huic simile, quod evenerat, dein-
 „ceps contingeret, neque ad gradus
 „nostros Theologicos admitterentur,
 „nisi de quorum constaret apud nos
 „fidei sinceritate & obsequio, cæteris
 „quæ expendi solent non neglectis.
 „Hoc bene ac recte, sapienterque fa-
 „ctum vobis profecto SS. MM, videbi-
 „tur: & illud idem valde fuisse non
 „opportunum duntaxat, sed plane ne-
 „cessarium, judicabunt, quotquot sunt
 „æqui æstimatores rerum, neque enim
 „sufficit præteritis, aut præsentibus
 „domesticis malis attulisse remedium,
 „verum prudentiæ est, in posterum pro-
 „spicere ac providere. Aliud super-
 „erat necessarium non minus, a quo exor-
 „dium duxit præsens Epistola, quod
 „similiter non censuimus omittendum,
 „nempe ut non solum typis ad usum

Sæc. XVIII. „ nostrum mandarentur acta nostra,
 A. C. 1739. „ sed etiam eorum exemplaria per or-
 „ bem Catholicum affatim spargerentur, & lata eam in rem expressa con-
 „ clusione, volumus ad insigniores
 „ Academias, quarum Catholica fides
 „ bonus est odor Christi in Ecclesia,
 „ quantocius nomine nostro mitteren-
 „ tur; nec dubitamus, quin pro vestra
 „ erga ordinem nostrum propensa vo-
 „ luntate, ad aspectum eorum quæ,
 „ favente cælo, novissimis istis tempo-
 „ ribus feliciter gessimus, non pluri-
 „ mum gaudeatis in Domino, nobis-
 „ que velitis ex animo gratulari. Ac-
 „ cedit ad istud bonum, quod a se ma-
 „ gnum est, *descendens a Patre luminum*
 „ *a quo fluit quodcumque donum est opti-*
 „ *imum*, quod, ex quo prodiit Decretum
 „ novum diei 15. Decembris ultimi, sex-
 „ centi & amplius numero Magistri,
 „ quos officiorum necessitas procul ab
 „ Urbe & Comitibus nostris dissitos re-
 „ tinet, scriptis eximiis Epistolis, huic
 „ applaudere gessiant, suaque suffragia
 „ nostris adjungere suffragiis glorien-
 „ tur, & singulis diebus accedant ad
 „ illud idem roborandum Decretum
 „ variis orbis plagis, certissima testi-
 „ monia non inferiora prioribus; adeo
 „ ut exceptis adhuc non nullis numero
 „ paucis de sua nuditate confusis, qui
 „ suis

„ suis privatis opinionibus abrepti a Sæc. XVIII.
 „ cæteris dissident, atque idcirco tan- A. C. 1730.
 „ quam viri turbulenti iussi sunt a Co-
 „ mitiis nostris abstinere, affirmare me-
 „ rito jam possumus, utendo verbis
 „ Eutychii Constantinopolitani, in sua,
 „ nomine 5. Concilii ad Vigilium Pa-
 „ pam Epistola, *submota confusione discor-*
 „ *diæ, pacem reformasse Deum in ordine no-*
 „ *stro, & collectos in unum Magistros unum*
 „ *idemque sapere in recta fidei confessione,* quod
 „ sane Catholice sentientibus gratissi-
 „ mum esse debet, & multum habet
 „ in se non mediocris solatii.,

„ Quid inde porro his acceptis nun-
 „ tiis eveniet SS. PP. ac Magistri, illud
 „ certe quod nostræ inpræsentiarum
 „ gloriæ plurimum interesse profite-
 „ mur; quæ infauftæ de nomine no-
 „ stro, forte apud vos etiam prævalue-
 „ rant suspiciones, delebuntur: redibit
 „ pristinus favor, reviviscet præclara,
 „ quæ apud vos ut alibi, floruerat olim
 „ nostri nominis existimatio. Docet
 „ S. Augustinus, lib. confess. *cavendas*
 „ *omnes suspiciones,* & in antecessum
 „ Studendum, ne fingatur de nobis
 „ quidquid fingi potest aut dici; quanto
 „ magis ubi tam noxiæ suspiciones ob-
 „ tinuerunt, nec defuit, proh dolor!
 „ fundamentum ut obtinerent.,

„ His

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

„His ita positis, nullus est, in nostris
 „evulgandis operibus, superbix typus
 „metuendus, nulla jactantia, ostenta-
 „tio nulla, quia vera inest loquendi,
 „ac scribendi, & quæ scripta sunt e-
 „vulgandi necessitas. Scimus quæ-
 „dam esse opera bona, quæ, ne fiant
 „coram hominibus, sed in abscondito
 „Divina nobis præcipit in Evangelio
 „Christi Domini Sapientia, ad quod
 „attendens præceptum, S. Basilii
 „recte Christianos admonet, *inane*
 „*Gloriam esse fugiendam, quam dulcem*
 „*bonorum operum spoliatricem* non minus
 „vere, quam eleganter nuncupat; ve-
 „rum sunt alia tamen opera bona, quæ
 „jubente eodem novæ legis Auctore
 „Christo, *lucere debent coram hominibus,*
 „*ut illa videant, & glorificent Patrem*
 „*qui in cælis est,* - Non sunt hæc duo
 „inter se pugnantia, si attendamus
 „ad diversam operum indolem, & eo-
 „rum naturam, de quibus sermo est,
 „necnon & ad conditionem temporum,
 „in quibus nunc versamur, & sumus
 „positi; maxime vero si, quæ mani-
 „festa fiunt & evulgantur, eo bono ac
 „recto fine prodeant, quo acta nostra
 „typis recens edita ad celeberrimam
 „Academiam vestram mittere satagi-
 „mus. Nostrium ergo non improba-
 „bitis consilium, Magistri sapientissimi,
 „ex

„ex quo mentem nostram noveritis. Ve-
 „hementer cupimus in amicitiam re-
 „dire vestram, si forsan ab illa exci-
 „dimus, nihil magis cordi est, quam
 „Academiæ vestræ, quæ cæteras in-
 „ter multiplici titulo eminet, antiqui
 „amoris vinculo, & *Catholicæ fidei com-*
 „*munionem consociari*; unde confidimus,
 „futurum, ut munusculum illud nostrum,
 „quale est, ingratum vobis non sit.
 „Erit certe in signum ære perennius,
 „& pignus authenticum illius obser-
 „vantix singularis, qua vos illustris-
 „simumque ordinem vestrum impense
 „colimus ac veneramur. Valete sa-
 „pientissimi Theologi, crescentes sem-
 „per in scientia Dei, veritatem facien-
 „tes in Charitate. Coniunctis viribus
 „confortemur in Domino, & in potentia
 „virtutis ejus ad destruendam omnem
 „altitudinem extollentem sese adver-
 „sus scientiam Dei; verbum continea-
 „mus ad consummationem Sanctorum,
 „in opus Magisterii & ædificationem
 „Corporis Christi.,,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

§. L.

*Responsum Facultatis Coloniensis ad
 Sorbonæ literas.*

Hæc Parisinæ Facultatis literas Uni-
 versitas Coloniensis summa animi
 læti-

Sæc. XVIII. lætitia recepit, moxque die sexta Martii
 A. C. 1730. anni sequentis, hoc ad eam dedit re-
 sponsum:

*Decanus & Facultas Theologorum Co-
 loniensium celeberrimæ, & antiquissimæ
 Studii Parisiensis Facultati Theologicæ Sa-
 lutem plurimam in eo, qui est Via, veri-
 tas, & vita.*

„Perquam jucundum nobis fuit,
 „Viri Sapientissimi, vestras sub inscri-
 „ptione Eminentissimi Domini Cardi-
 „nalis de Fleury recipere literas, qui-
 „bus adjunxistis Acta Sacræ Facultatis
 „vestræ in famosa causâ Quesnellista-
 „rum, donum profecto nobis pretio-
 „sum, ac integritatis vestræ certum
 „testimonium, quo indefessus pro Ec-
 „clesia Dei zelus vester & labor ma-
 „nifestus est omnibus, dum non sicut
 „plurimi adulterantes verbum Dei,
 „sed ex sinceritate, sed sicut ex Deo,
 „coram Deo, in Christo loquimini,
 „ejusdem bonus odor, multis, quod
 „optamus, vitæ in vitam, Deo seu
 „in honorem ejus & gloriam, ac No-
 „mini vestro in testimonium sanæ do-
 „ctrinæ (melius est enim Nomen bo-
 „num quam unguenta pretiosa) ut
 „solitam suam fragrantiam quaquaver-
 „sum spargat in toto orbe Christiano,
 „nec illud ultra quasi fætere faciant
 „tot famosi libelli, injuriosæ Epistolæ,
 „&

„ & scandalosa Opuscula quædam etiam Sæc. XVIII.
 „ Nomini Facultatis Parisiensis menda- A. C. 1730.
 „ citer afficta: in quibus damnata
 „ Quesnelii Doctrina passim venditur,
 „ defenditur. Constitutio Dogmatica
 „ Clementis XI. gloriosæ mem incele-
 „ mentis, iniquitatis & injustitiæ in-
 „ culatur, ab ea ejusdemque acceptio-
 „ ne ad futurum Concilium Generale
 „ exemplo pessimo appellatur.,

„ Vos igitur Viri integerrimi, pro
 „ Dogmatica Constitutione Apostolica
 „ Unigenitus nihil omisistis utilium, ut
 „ Deus odorem notitiæ suæ & verita-
 „ tum in Bulla declaratarum, & con-
 „ fixarum falsitatum manifestaret per
 „ vos in omni loco. Secuti estis mo-
 „ nitum Magni Ecclesiæ Doctoris S. Au-
 „ gustini lib. de ver. relig. cap. 8. ad-
 „ hortantis: Utamur hæreticis, non ut
 „ eorum approbemus errores, sed ut
 „ Catholicam disciplinam adversus eo-
 „ rum insidias asserentes, vigilantiores
 „ & cautiores simus, etiamsi eos ad sa-
 „ lutem revocare non possimus. Vos
 „ bonus Christi odor etiam in iis, qui
 „ pereunt, mortis in mortem; appo-
 „ suistis Vos murum pro Domo Do-
 „ mini, pro sancta Matre Ecclesia, pro
 „ Cathedra, ex qua Clemens XI. in
 „ Constitutione Unigenitus Dei Filius,
 „ per Petrum locutus est; fausta se
 „ , offe-

Sæc. XVIII. „offerente occasione stetit in prælio
 A. C. 1730. „pro Sacra Facultate conservantes non
 „solum præclarissimum a sæculis no-
 „men vestrum & famam, verum &
 „plurimum augentes. Accessit etiam,
 „quæ Dei providentia & bonitas est,
 „salus ex inimicis, quibusdam Dome-
 „sticis vestris scriptis incassum tenta-
 „runt, eam gloriosorem fecerunt;
 „ipsi vero in gremio vestro probe & pro-
 „vide doctrina sana enutriti, ast in-
 „grati, plus quam oportet, aut necesse
 „est, nec quæ Dei sunt, sed altum &
 „apud se sapientes, immites aliis sine
 „benignitate, habentes speciem, vir-
 „tutem autem ejus abnegantes privati
 „sunt ea quæ secundum pietatem est,
 „veritate & doctrina, sicque inquieti
 „spiritus dum plus exquirunt contem-
 „plando, quam capiunt, usque ad
 „perversa dogmata erumpunt: & dum
 „veritatis discipuli esse negligunt, ma-
 „gistri errorum fiunt. S. Gregorius Ma-
 „gnus lib. 6. moral. cap. 12.

„Istiusmodi spiritus homines per
 „hasce partes non raro evagabantur,
 „quærentes quos seducerent, sed stu-
 „dio adeo sterili, ut nullos invenerint
 „discipulos, ast errorum suorum stre-
 „nuos offenderint impugnatores &
 „magno fructu Facultas nostra, cujus
 „ista est gloria non postrema, quod a
 „ev

„ vestris Majoribus descendens vera Ca- Sæc. XVIII.
 „ tholica doctrina dotata, ad hæc us- A. C. 1730.
 „ que tempora perennet, se illis oppo-
 „ fuerit, nec pedem figere permiserit. „

„ Doctissimas diversorum Reveren-
 „ tissimorum Episcoporum Ecclesiæ
 „ Gallicanæ Instructiones super hac ma-
 „ teria editas lætanter vidimus, studiose
 „ legimus, legendas vehementer com-
 „ mendavimus, esto inflexibiles Ques-
 „ nelli sequaces contrarium plebi ob-
 „ trudere, in vanum tamen, laborarint,
 „ soli sapere volentes, nunquam ad
 „ sobrietatem, sed ad spiritus intume-
 „ scentiam. „

„ Ad horum majorem confusionem,
 „ ac magni Nominis vestri incremen-
 „ tum unanimi consensu decrevimus
 „ reimprimere Acta vestra nobis bene-
 „ vole transmissa, adjunctis gratissimis
 „ Literis Vestris, qua methodo non
 „ parum ædificabitur populus Romano-
 „ Catholicus & Nominis vestri odor bo-
 „ nus amplius diffundetur. Faxint Su-
 „ peri, ut aberrantes ad nos redeant
 „ & intelligant verbum Domini dicen-
 „ tis: Ego sum Via, Veritas, & Vita,
 „ super quæ S. Augustinus Tractatu 22.
 „ in Joannem inquit: Ambulare vis,
 „ ego sum Via; falli non vis, ego sum
 „ Veritas; mori non vis, ego sum Vita,
 „ quam Vobis, & Nobis in vera Fide,
 Hist. Eccles. Tom. LXXIII. P Spe,

Sæc. XVIII. „Spe & Charitate conjunctis preca-
 A. C. 1730. „mur æternam. Datum Colonix Agri-
 „pinæ in Congregatione Concilii Theo-
 „logici specialiter indicta pridie Nonas
 „Martii 1731.

*De Mandato Domini Decani &
 Magistrorum Sacræ Facultatis
 Colonienfis.*

*Gereon Arnold Schauberg
 Universitatis Colonienfis
 Secretarius.*

§. LI.

*Epistola Pragensis Universitatis ad
 Parisienses Theologos.*

Haud segniori humanitatis affectu in-
 gens suum gaudium testabatur
 Universitas Pragensis, quæ pariter ad
 Sorbonæ literas præfata die & anno
 sequens transmisit responsum:

Quod in conjunctionem gaudii, &
 in partem de plenitudine consolationis
 & exultationis suæ, quam sapientissi-
 mi consilii sententia & æquissimi judicii
 Decreto pro Gloria Unigeniti Dei Filii
 congregata in unum, Sacra Facultas
 concepit. Nos evocare libuerit, No-
 biscumque uberrimos sanctæ Lætitiæ
 fructus in Spiritu sancto conceptos in
 veri-

veritate, atque Charitate partos com- Sæc. XVIII.
 municare placuerit, grandis exulta- A. C. 1730.
 tioni Nostræ accrevit portio, inexpli-
 cabilis exhilaratio, ingensque in Nos
 propensi sacræ Facultatis affectus æsti-
 matio, & veneratio, & utriusque ar-
 gumentum excrevit: Unanimiter pro-
 fusis gaudiis ex abundantia cordis ex-
 hilarati pariter in consummatione gau-
 dii congaudemus: *Ecce quam bonum &*
jucundum in Domo Divinæ Sapientiæ ha-
bitare in unum, in Charitate congregari,
 & consentire in veritate. Impense gra-
 tulamur ad unum omnes sacris Co-
 mitiis, super quæ Spiritus Veritatis &
 Charitatis ita descendit, ut dissensionem
 nullus relinqueretur locus, neque ullum
 foret votum; sed sola Pax & Tranquil-
 litas recto intellectu & bono affectu col-
 ligeret calculos & suffragia, quibus
 sapientissimi juxta ac Sacerrimi Ordinis
 æquissimum Arbitrium probatis &
 approbatis sententiam ferret. Non sa-
 tis dilaudare valemus ardentem Sacræ
 Facultatis Zelum, neque sufficienter
 applaudere magnanimæ Declarationi,
 Justissimæ & sapientissimæ Idææ, atque
 irrefragabilis Veritatis exemplo, quæ
 novit pretiosum a vili discernere, atque
 ita ex Prophetico testimonio, quasi
 os Divinæ Sapientiæ fieri, quod tam so-
 lidam argumentandi vim complectitur

Sæc. XVIII. & energiam, ut potens sit irritare, quæ
A. C. 1730. contraria, roborare, atque firmare, quæ
 stabilienda & quæ firmata sunt, porro
 confirmare, & ab omni adverso insultu
 generose & gloriose tutari; Magno
 nempe Sacerrimus Ordo Sapientiæ ap-
 paratu est instructus, ut potenti elo-
 quio, literariisque monumentis nun-
 quam non capax sit falsas subtilitates
 enervandi, & evertendi, quibus Apo-
 stolicæ Sedis Constitutio a malignis
 conatibus per temporis funesti Affer-
 tores & Scriptores tentata fuit. Pro-
 bandus etenim spiritus est non minus
 Veritatis, quam Charitatis, utrum ge-
 nuinus sit, ne sub specie Veritatis in-
 tellectus erret, & voluntas decipiatur,
 amplissimumque literatæ Virtutis in
 probata veritate, & Charitate præco-
 nium est; hæc namque mali genii est
 impostura, ut assertis suis perfidam
 conciliet fidem; hæc rectæ rationi non
 solum non esse dissona, verum ipsi Di-
 vinæ Sapientiæ consona jactitet, atque
 eousque temeritate sua procedat, ut
 velut Auctoritate fidei nixa, mala quan-
 tumvis fide relatis Divinis testimoniis,
 & majori perversitate in argumentum
 deductis, roborare divulgareque auit,
 & sub specie, quasi pervetustum. &
 authenticum, quod prorsus novellum
 & spurium, alleget, invalescenteque
 lapsu

lapsu temporum erratico lumine Ca- Sæc. XVIII.
 thedris, & falsis persuasionibus Aris A. C. 1730.
 illudat, Maternaque Ecclesiæ viscera
 in avulsione Membrorum a Capite di-
 laceret & *Unitatem* falsitate & iniquitate
 discindendo, veritatem & Charitatem
 invadat, ut his duabus virtutibus, quæ
 vitam foveant cæterorum eliminatis,
 mendacium cum odio concatenet; ne-
 que perversitate judicii proprii contenta
 iniquitas sibi mentiens, ne mentiri
 quoque censeatur aliis, solique sibi vi-
 deatur sapere, consequenter desipere,
 falsum loquens testimonium, facit caus-
 sam communem, & errorem suum sen-
 tentiam esse Præclarorum Virorum, &
 Sapientissimorum Magistrorum Doctri-
 nam impudenter adstruit, ita perverse
 sua minuens & obvelans errata.

Verum non est Consilium contra
 Divinum Spiritum Veritatis sacræ Fa-
 cultati provide assistentem, quæ sapien-
 tissima perspicacitate & illustri pruden-
 tia fraudes errantium, & fraudulentorum
 errores detexit, & de crimine falsi
 magnæ Auctoritatis argumentis, & so-
 lidis sinceræ veritatis literatis monu-
 mentis convicit; Sapientissimi enim
 deputati Magistri ad stuporem attoniti
 primum ad impactas sacræ Facultati
 calumnias hæserunt, quando inspectis
 erroneis commentariis intuiti sunt de-

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

coloratam, ac deformem factam sacræ Facultatis Doctrinam: *Ecclesiæ capituli conclamata esse Auctoritatem, unum Concilium Generale velut supremum judicium Controversiarum habitum, læsam summi Pontificis & Episcoporum Sacram dignitatem, Presbyteros simplices Episcopis esse æquatos, judicium in res fidei ab ipsis etiam Laicis esse vindicatum, & usurpatum*; attamen tantas tam illustri sacræ Facultati asperas tenebras justissimo Zelo non patiens, clarissima Veritatis luce prorsus oppositum se sentire corde & animo, calami & vivæ vocis firmitatis, etiam jurejurando hoc asserere parata, est contestata, firmissima mentis sententia sacra Facultas declarans: *Se constitutionem Unigenitus tanquam Judicium & Decretum Dogmaticum Universalis Ecclesiæ simpliciter secundum tenorem assertæ Constitutionis, secundum mentem & sententiam Sedis Apostolicæ ad supremum a primo apicem recipere, & hanc laudare, & approbare in omnibus, jubere, ut inferatur suis Commentariis, atque etiam mandare typis, & Latino & Patrio sermone divulgare, statuereque, ut recitetur in Cathedris, neque ullus sacræ Facultatis ullum obtineat gradum Dignitatis, qui eidem sacræ Constitutioni se firmiter assentiri plenam fidem non faciat, & Sacramentum dicat.*

Non

Non tamen hæc ita intelligimus, Sæc. XVIII. A. C. 1730.
 quasi vero data Declaratio tacita prioris sententiæ foret revocatio, sed esse sapientem confirmationem sentimus, quando jam dudum & multis abhinc lapsis annis sancta hæc Constitutio a sacra Facultate plena fide fuit recepta, ita enim inter sua Decreta sub Num. 2. & 3. sacra Facultas sanctum habet: *Attendendo ad gravissima rationum momenta, quibus abunde constat Decretum sacri Ordinis latum diebus quinta & decima Martii 1714. verum esse ac genuinum, illud iterum & de novo suum facit, & agnoscit immerito prorsus fuisse declaratum falsum, adulterinum, & commentitium, atque idcirco vult, ut nulla habita ratione Lituræ factæ 4. Jan. 1716. quantumvis per nonnullas conclusiones probata videatur, illud Decretum suum omne robur habeat, & hac præsentis Conclusionis in integrum restitutum censeatur necnon quæcumque contra ipsum tentata subinde sunt, penitus deleantur, & eradantur, adhibita mentione ad marginem præsentis Conclusionis; & notanter, quod sequitur, respeximus Decretum: Constitutionem sanctissimi Domini Nostri Clementis Papæ XI. datam die 8. Septembris Anno 1713. quæ incipit: Unigenitus Dei Filius summa cum reverentia, & integro cordis & animi obsequio, iterum & de*

Sæc. XVIII. A. C. 1736. *novo amplectitur tanquam Dogmaticum Ecclesiæ Universalis iudicium.* Atque ut clarius sinistrum obscurioris famæ sacra immutet Facultas, & de se avertat iudicium, sapientissimo prosequitur Decreto: *Provocationem, seu Appellationem, quæ legitur, & circumfertur sub Nomine sacre Facultatis a prædicta Constitutione Unigenitus ad futurum Generale Concilium die 5. Martii Anno 1717. interjecta præsentii Conclusionem, quantum opus est, revocat, pro nulla haberi jubet, cassat, & antiquat, atque a suis Commentariis vult, & imperat eradi & expungi, nec non alios omnes actus prædictæ Constitutioni adversantes.*

Quæ singula universim ut publici juris fiant Sapientissimum fuit sacre Facultatis desiderium; amant enim latere, qui male agunt, ea vero, quæ optima sunt, latissime diffundi, æquum est; proinde gloriosa hæc Comitia non sunt tam deliberantium, quam in unitatem fidei pro plenitudine *Dogmaticæ Veritatis* sancte conjuratorum sacra Congregatio, ut, si qui forent adhucdum dissidentes, eos dissertatione pacifica Veritatis Auctoritati reconciliet; Officia enim Magistri fidelium Magnus Sapientia, & sanctitate Ecclesiæ Doctor describens Aurelius Augustinus ad tria potissimum reducit capita, videlicet:
ut

ut tollat errorem, inserat veritatem, & Sæc. XVIII.
 nutriat Charitatem. Neque enim satis A. C. 1730.
 est luminosam possidere scientiam,
 verum etiam ingenii dexteritate orna-
 tam esse oportet; ita, ut veritatem,
 quam docet jam illustratam, aliorum
 intellectui quoque reddat conspicuam;
 cum enim, ut idem Divus observat Hip-
 ponensis Præsul, Doctori laborandum
 sit ad dissipandas ignorantiae tenebras,
 lucem afferendo mentibus, ut appareat,
 quod latebat: Exhibenda pulchritudo,
 & suavitas Virtutis, ut ametur, atque
 austeritate sublata, quæ illius deside-
 rium & spem in animis hominum re-
 trahebat, tam scite insinuare, ut in
 ejus amorem prona invitetur voluntas;
 ut libeat, quod horrebat. Quia tamen
 persæpe ignavia mortalium utut in
 aliis ardentia & prona sufflaminat
 corda, ut viribus amissis bonum cogni-
 tum, quod quidem amant, minime
 tamen inquirant, & amplectantur,
 ideo generosum robur illis infundendum
 est, quo ad vincendum, quidquid ar-
 duum in exercitio virtutis occurrit,
 animentur, & fiat, quod pigebat.

Atque ita nihil dedecoris sapientis-
 simo accedit ordini, nihil omnino labis
 sacræ aspergit Facultati, quod nonnulli
 a tanta sint alieni sapientia, ut dissen-
 tiant; cum Veritas & Virtus in suis

Sæc. XVIII. principiis tam solide sit fundata, ut etiam aliorum errore, ac vitio non cesset esse laudabilis, quando hoc, quod commendabile est, ex adverso illaudabili amplius & consummatius illucescit; neque tamen, ex hoc cogitamus dissidentibus nonnullis exaggerare, quod erroneum est, sed invitare, ut sacræ Facultatis sapientissimæ sententiæ consentiant; non erit ignominia errantes resipiscere, dissentientesque consentire veritati, sed magnæ Gloriæ; quod & ipsum, dispari licet casu, magnum Ecclesiæ Lumen comprobatur Augustinus, qui dubium erudito reliquit Orbi; utrum Major fuerit in sublimitate in Libris sapientissimis toti commendatus, & celebratus Orbi, an Gloriosior in humilitate in Libris retractationum; attamen lugenda, & nimis quam lugenda res est illorum, qui a Sapientissimis Magistris se avellunt, sanctæ Doctrinæ & irrefragibili veritati, atque Canonizatae Auctoritati dissentientes, nunquam de vera Theologica hi fuerunt Sapientia, sed esse apparebant; ut de alis spiritui Veritatis dissonis Magnum Galliæ Nomen Mellissus Doctor suam prompsit sententiam: *a nobis abierunt, quia non fuerunt de nobis; ita nimirum aberrant, qui nimium lucis suæ ingenio præfisi, dilucidæ obscuritati*

tati fidei, quæ magnum cæteroquin recte agendorum lumen est, humiliter captivantes intellectum in obsequium infallibilis Magistræ Veritatis, se non submitunt; atque hinc magno Veritatis videre coguntur dispendio, lumen suum tenebris involutum esse, non attendentes Evangelicum Documentum sibi datum in cautelam; *vide ergo, ne lumen, quod in te est, tenebræ sint, simplici* nempe hi destituuntur oculo a Patre luminum illustrato, & volentes nimium esse perspicaces, impingunt, & in multis offendunt, libertatique suæ, quam nimis libere tueri meditabantur, præjudicant, quando etiam libertatem conscientię hæretica pravitas obtrudit contra legis vigorem, quasi vero ad commendandam libertatis immunitatem, necessum foret inducere licentiam quidlibet audendi.

Ex quibus facile liquet Sapientissimi Magistri, quis de sacro vestro Ordine sacræ Facultati Theologicæ, & Universitati Carolo - Ferdinandæ Pragensi sit sensus & sententia, patetque ex declaratione animi Nostri, utrum gloriosæ famæ Magnorum Magistrorum Sapientissimæ Sorbonæ, quod subme-
tuebatur, labe cujusdam diffamationis sit præjudicatum; nunquam in Animum Nostrium ita induci valuit rumor
etiam

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII. etiam literariis monumentis commis-
 A. C. 1730. sus, ultro, citroque divulgatus, qui
solemnem in Sorbona volebat esse a
 Constitutione *Unigenitus* proclamatio-
 nem & provocationem *ad universale Con-*
cilium, ut fidem inveniret apud eos,
 apud quos sacri Collegii Theologici
 Sorbonæ magnum semper & gloriosum
 fuit Nomen: Neque quod temeritate
 vulgi ex lapsu privatorum toti adscribi-
 tur Ordini, Academicæ Sapientiæ
 fuit, nec esse potuit iudicium, nisi
 quoque Collegium Apostolicum ex de-
 fectu particulari quis ausit infamia no-
 tare; nequivit proinde funestus Mercurius
 sacræ Nostræ Facultatis ita obti-
 nere aurem, ut, qui alios Nuntio suo
 reddidit attonitos, apud Nos suspicio-
 nem imo iudicium falli rumoris non
 subiret: Quanta enim sint incrementa
 Gloriæ Sapientissimæ Sorbonæ, & sacri
 Ordinis Vestri celeberrima quidem &
 Antiqua, nunquam tamen antiquata,
 & in veritatis contestationem respician-
 tur tempora, revolvantur acta, legan-
 tur Scriptorum Monumenta, Majorum,
 & succedentium attendantur Testimo-
 nia, & his eruditus compertum pro-
 batumque edicet, sapientiam hic
 ita Sedem fixisse, ut Emporium foret
 Literatorum, tantæque sæcunditatis,
 ut Universitas Parisiensis multarum
 alia-

aliarum Universitatum esset Mater, Sæc. XVIII.
A. C. 1730.
 gloriosos edens Partus, qui Nobilissimos suos Natales suspiciunt in avitæ Sapientiæ Sorbona, & grata veneratione complectuntur: Hinc & Gloriæ sibi ducit Universitas Pragensis sub gloriosissimæ memoriæ Augustissimo Carolo hujus Nominis IV. Universitatem Parisiensem in Tripolim Pragenam ex parte Colonias duxisse; quin imo & toti Ecclesiæ utilissima fuit, ut ita se non solum Sapientissimam, sed & Christianissimam comprobaret, quando non solum Doctores, sed & Sanctos educavit, & enutrivit? Exinde obligata est Sorbonæ Schola subtilis, quod *sanctum Doctorem* habeat Seraphicum; obligata est Schola Thomistica, quod *Angelicum* suum nata sit *Doctorem*; obligatus est Religiosus Nostræ minimæ Societatis Ordo Inclytæ Sorbonæ, quæ primos cum *sancto Fundatore Patres* non sine laureis Theologicis sapientiæ gloria & honore coronavit.

Ab sit itaque tam illustrem totque Titulis gloriosorum meritorum incremento, Divinæ gloriæ, fidei salvificæ emolumento conspicuam sacram Facultatem ignominie maculis, ceu ab Excelsis Majorum cogitationibus degenerem obscurari. Sacra Facultas,
 &

Sæc. XVIII. & facerrimus Ordo vester gloriam suam
 A. C. 1730. & honorem factis tuebitur, Nos sermone
 gloriosis his facinoribus insistente in uni-
 tate fidei & conjunctione cum Auctoritate Ca-
 pituli Ecclesiæ defendemus, ut dissipatis mi-
 nus recte sentientium nebulis sua cla-
 ritas reddatur veritati; & abolitis dissi-
 dentium nævis sua firmitas restituatur
 charitati; proinde corpore quidem di-
 visi, veritate tamen & charitate con-
 juncti pro gloria Unigeniti Dei Filii
 conspiremus, sub cujus gratiosissimis
 Auspiciis *Dogmaticum sacræ Constitutio-
 nis Decretum* suum sumit exordium;
 Conatus & studia nostra in spiritu Veri-
 tatis & Charitatis unita Divina Sapien-
 tia, quæ fons & princeps Caput Ar-
 gumentorum est Theologicorum (Theo-
 logia enim ex notione sui Nominis
 de Deo & ex officio pro Deo loquitur)
 principaliter largissima benedictione
 firmiora reddet & in terris Divinæ Sa-
 pientię Vicarius Clemens XII. *Clemen-
 tissimam* Antecessoris *Constitutionem* fir-
 missime propugnantes sanctissime pro
 utriusque Facultatis incremento bene-
 dicens, corroborabit, Sacro - Sanctum
 semper tenentes, & continuo retinen-
 tes, quod *dogmatice constitutum* est;
 repetere enim crebrius, quod rectum
 est, non est de veritate deliberare, sed
 quod firmissimum est, affirmare, & con-
 firmare.

Quod

Quod autem intervallum Respon-
soriis ad acceptissimas Nobis interposi-
tum sit, erat opinione Nostra ex ipsa
voluntate sacræ Facultatis, cujus de-
claratione accepimus, omnibus suum
innotescere velle salutare Decretum, fir-
mamque de Constitutionis *Unigenitus* ac-
ceptione sententiam, proinde ad men-
tem sacri Ordinis, hanc pluribus lite-
ratis facultatibus communicatam vo-
luimus, ut si forte apud quospiam sini-
sterior foret opinio, in redintegratio-
nem Gloriæ plene oblitteraretur, atque
ita Nostram, & plurium aliorum præ-
sentibus sacræ Facultatis æstimationem
manifestam manifestius consignamus.
Insuper & typis mandavimus, ut im-
pressius extaret, & indelebiter inte-
gerrimæ Sententiæ perseveraret Mo-
numentum.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Repetitis proinde Votis incrementa
Divinæ gratiæ & gloriæ, jugem pro-
speritatem, perennem splendorem, &
excellentiam sempiternam ex animo
Facultas Theologica Pragensis sacræ
Facultati Parisiensi precatur, & com-
precatur.

Datum Pragæ Pridie Kalendas
Martii Anno reparatæ Salutis humanæ
supra millesimum septingentesimum
trigesimo primo.

§. LII.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

§. LII.

Ludovici XV. Franciæ Regis mandatum de acceptanda Constitutione Unigenitus.

Quamquam potissimi ex Sorbonæ Doctoribus Constitutionem sincero animo amplecterentur, non deerant tamen nonnulli, qui ceteris pertinaciores libellum supplicem Parisiensi Parlamento offerrent, peterentque, ut eorum appellatio a Facultatis Theologicæ decretis interjecta reciperetur. Subscripti legebantur centum Doctores, ex quibus tamen non pauci aut jure suffragii nondum pollebant, aut jam dudum eo privati erant, alii vero palam declarabant, se invitis ac insciis sua nomina fuisse libello inserta. Non minora pervicacia obfistebant Parisinæ Urbis, ac circumvicinæ Parochi. Hi enim præter aliam epistolam anno priori die 29. Decembris ad Archiepiscopum Parisiensem datam, insuper declarationem publici juris fecerunt, in qua omne acerbitatis virus in Constitutionem Pontificiam & Instructionem Archiepiscopi, qui illius promulgationem præcepit, maledico prorsus calamo evomuerunt, omnesque apices præfatæ instructionis vel temeraria crisi
con-

contaminarunt, vel aculeatis ironiis, & malignis interpretationibus corrupe-
runt. Ea facinoris indignitas tanto-
pere offendit Archiepiscopum, ut die
octava Februarii apud Regem amare
questus, datis ad eundem literis expo-
neret, a sæculis inauditam esse in Ec-
clesia proterviam, qua Clerus inferior
contra suos Superiores rebell. ausu in-
surrexisset, debitamque subordina-
tionem, ac dependentiam aperta fronte
evertisset: nihilominus tamen Archi-
episcopus Regem rogabat, ut justæ suæ
indignationis severitati adhucdum in-
tervallum dare vellet; se enim prius
omnes patientiæ & charitatis vias ad
media pertentaturum. Ad has Ar-
chiepiscopi literas Ludovicus XV. Gal-
liarum Rex die decima quinta Februarii
propria manu rescripsit, se quidem de
ejus sapientia & magnanimitate novo
experimento persuasum esse, tantam
tamen eorum, de quibus questus esset,
scelerum enormitatem esse, ut vix suæ
indignationi temperare potuerit, laude
equidem dignissimam esse charitatem,
qua in reorum favorem implorasset
clementiam, si tamen eos mansuetu-
dine ad obsequium revocare non posset,
polliceri se, quod ipsum tota regiæ au-
ctoritatis suæ potentia suffulturus esset.
Nec suis promissis deerat Rex, ut enim

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII. publicam, quæ tam manifeste periculi-
A. C. 1730. tari videbatur, tranquillitatem pro vi-
 ribus firmaret, die vigesima quarta
 Martii in sanctiore suo Senatu decla-
 rationem promulgari iussit, qua denuo
 exposuit, se omnino velle, ut Pontifi-
 cum Bullæ contra Jansenismum editæ,
 necnon Constitutio *Unigenitus* ab omni-
 bus & singulis in universo Regno de-
 bita submissione reciperetur, postea
 vehementer querebatur de quibusdam
 turbidi ingenii hominibus, qui Regiam
 suam declarationem Mense Augusto
 Anni 1720. promulgatam transgredi,
 & Bullam *Unigenitus* probris & con-
 vitiis in suis libellis non minus teme-
 rarie quam petulanter proscindere &
 frivolis cavillationibus formularii sub-
 scriptionem eludere, ac demum adver-
 sus Episcopalem Ordinem insurgere
 præsumpissent. His præmissis Rex
 mentis suæ declarationem septem com-
 plectebatur articulis, & quidem I. ut
 Pontificiarum Constitutionum, & le-
 gum Ecclesiasticarum observantia effi-
 caciùs urgeretur, inhibuit, ne ullus
 vel ad S. Ordines promoveretur, vel
 quodcunque Beneficium petere vel ob-
 tinere posset, nisi prius Formulario sub-
 scripisset; hujus vero subscriptionis
 factæ testimonium tam petitionis literis,
 quam in possessionis actu scriptum ex-
 hibea-

hibeatur, secus tam hæc quam illa pro nullis habeantur: Hæc super re Archiepiscopi, totiusque Regni Præfules exacte ac fideliter invigilent: Hi autem Ecclesiastici, qui vel nondum formulario subscripsissent, vel subscribere recusaverint, ad possidenda beneficia, in quæ institui postulaverint, sint incapaces, cunctaque beneficia, quæ antea eis fuere collata, censeantur ita vacare, ut a quovis alio impetrari valeant.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

II. Præcipit Rex, ut non alteri formulæ, quam quæ per edictum Mensis Aprilis Anno 1665. præscripta fuit, subscriberetur, omnisque alia formula, nisi sit pura, simplex & vacua ab omni distinctione, aut ejusmodi interpretatione vel restrictione, qua directe vel indirecte Innocentii X. Alexandri VIII. & Clementis XI. Bullis derogaretur, omnino rejiciatur, omnesque, qui aliis formulis uti præsumperint, poenis omnibus præfato edicto Mensis Aprilis Anno 1665. statutis sint obnoxii.

III. Regiæ literæ & decretum die 14. Febr. 1714. promulgatum, necnon Regis declaratio die 4. Augusti Anno 1720. facta in suo robore permaneant, cumque Constitutio *Unigenitus*, utpote ab Ecclesia acceptata, in legem Ecclesiæ transierit, Rex præcipit, ut ea pariter pro Regni lege habeatur, & ut

Sæc. XVIII. talis ab omnibus subditis (nullo ex-
A.C. 1730. cepto) in omnibus totius Regni locis
 observetur.

IV. Confirmat Rex quintum articulum, quo Anno 1720. die quarta Augusti silentium imponebatur, vetat tamen, ne sub obtentu hujus silentii temere spargeretur, Regem voluisse Episcopis inhibere, ne suis populis obedientiam & submissionem erga Bullam *Unigenitus* inculcarent.

V. Pariter inhibet Rex, ne occasione Bullarum in Regno receptarum nova exigeretur subscriptio, hoc tamen non obstante declarat, quod Episcopi illos omnes (nemine excepto) qui post declarationem Anni 1720. vel suas appellationes innovarunt, vel se eis inhærere, scriptotenus declararunt, vel Bullam, aut explicationes ab Episcopis Anno 1714. & 1720. factas publicis scriptis impugnarunt, vel sermones Ecclesiæ & Episcopatui injuriosos habuerunt, a sacris Ordinibus, dignitatibus & beneficiis excludere potuissent & debuissent, singula enim hæc facinora a die prima Augusti Anni 1720. talia erant, ut ejusmodi homines jure accusari potuissent. Eapropter voluit Rex, ad hoc, ut Episcopi ejusmodi criminum reos excludere & repellere valeant, sufficere, ut de uno ex hisce criminibus
 bus

bus vel legitimis probationibus, vel tunc quando pro Institutione ab Episcopis desuper interrogantur, propria confessione convicti appareant, aut suam mentem circa submissionem præfatis Constitutionibus debitam aperire recusant.

Sæc. XVIII.

A.C. 1730

VI. Declarat insuper Rex, {quod si illi, qui alicujus ex criminibus in primo, secundo, tertio, & quinto hujus declarationis articulo expositos se reos fecerunt, & forte ab Episcoporum sententia tanquam ab abusu appellare ausi fuerint, eorum appellationes interjectæ nullatenus habeant effectum suspensivum, sed duntaxat devolutivum; sique causa, ob quam Episcopus hos Ecclesiasticos a S. Ordinibus &c. exclusit, non alia est, quam ejusmodi crimen in his articulis expressum, tunc hæc causa non habeatur pro legitima abusus probatione: si vero Episcopi præter hanc causam alias adduxerint, & hæc tanquam abulivæ fuerint judicatæ, tunc Parlamenta declarent, in his duntaxat causis involvi abusus, & propter has appellantes juxta Articulum VI. edicti Mense Aprili Anno 1695. ad Judices in Hierarchia Ecclesiastica stabilitos & ad ipsum Archiepiscopum vel Episcopum, qui Institutionem Canonica[m] ei denegavit, remittat.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

VII. Innovabat denique Rex ea, quæ circa Typographos in sua declaratione diei decimæ Martii Anno 1728. decreverat, pœnisque ibidem statutis obnoxios fore declarabat omnes illos, qui libellos, in quibus præfatæ Pontificum Constitutiones ac speciatim Bulla *Unigenitus*, Instructio Pastoralis Anni 1714. atque Cleri Gallicani explicationes Anni 1720. editæ directe vel indirecte impugnantur, vel composuisse, vel in vulgus sparsisse, aut propositiones in præfata Constitutione damnatas innovasse, aut quovis pacto adoptasse, vel reverentiam Pontifici, Episcopis, Regiæ auctoritati, Régni juribus aut Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus debitam violasse convicti fuerint. Quiscunque autem Ordo aut Communitas, vel quiscunque privatus suas ædes eo fine locaverit, ut ejusmodi scripta in illis asservari, vel occultari possent, pariter hi omnes severe puniantur. Tandem Rex omnibus Parlamentorum Curiiis & Judicibus serio injunxit, ut hi ad exactam & inviolabilem præsentis declarationis observantiam omne studium & sollicitudinem impendant, atque Episcopis eorumque Officialibus necessariam opem & assistentiam ad hoc exhibeant, ut eorum decreta & sententiæ executioni mandentur.

Hanc

Hanc declarationem Rex edidit ad Sæc. XVIII.
A. C. 1739.
impensas Episcoporum preces. Hi enim unacum Fleuryo Cardinale & Chauvelino Regii Sigilli Custode jam dudum Regem aliunde proprio Religionis Zelo & pietate incensum efflictim rogabant, ut Regia auctoritate, legumque severitate refractoriorum petulantiam cohiberet.

§. LIII.

Parisini Parlamenti oppositio contra hanc Regis declarationem.

Hoc Regis decretum Ecclesiæ pacem & Regno tranquillitatem absdubio plene reddidisset, nisi illius executio per summam quorundam proterviam ad quævis audenda projectam minus religiose fuisset promota; adhucdum tamen, postquam D'Auguessanus supremus Regni Cancellarius hucusque vinci nescius, necnon Portailus primus Parlamenti Parisini Præses sese Constitutioni Pontificiæ subjecerant, haud exigua prosperi successus spes affulserat; quocirca Rex die tertia Aprilis suam declarationem Parlamento tradi, eamque ad acta referri præcepit: Præses igitur, cum de communi omnium consensu haud temere dubitaret, Regis mandatum nonnisi aliquibus, privatim

Sæc. XVIII. eorum mentem exploraturus commu-
 A.C. 1730. nicabat. Attamen futuræ oppositionis
augurium erat responsio, qua ex his
 quidam palam edicebat, Regis decla-
 rationem acceptari non posse, nisi quis
 Deo perjurus, & Regi infidelis esse ve-
 lit. His subjunxit alius, *decem abhinc*
annis supremum Parlamenti Præsidem unius
nobiscum labii fuisse, nunc vero nobis adver-
sari, ita nempe honores mutare mores.
 Nihilominus biduo post, Regis declara-
 tione in omnibus Curiis prælecta, Se-
 natoribus injunctum est, ut eam sine
 omni tergiversatione Parlamenti tabu-
 lis infererent; omnium tamen suffra-
 giis conclusum, quosdam Deputatos
 esse nominandos, qui præfatam decla-
 rationem exactius discuterent: Prius-
 quam vero ad horum nominationem
 procedi posset, supremus Parlamenti
 Præses ex proprio arbitrio viginti octo
 ejusmodi Deputatos designabat. Tum
 vero gravis inde oriebatur contentio,
 obtendentibus Senatorum potissimis,
 unicuique Curix integrum esse, ut suos
 quæque Deputatos nominaret. Fer-
 vebat adhuc intempestiva hæc alterca-
 tio, cum die trigesima prima Martii
 nuntiaretur, Regem ipsum proxima
 die tertia Aprilis pro tribunali acturum.
 Hoc tamen nuntio Quesnellistæ adeo
 non terrebantur, ut etiam altera mox
 die

die contra Constitutionem Parisino Parlamento duos libellos supplices offerrent, in quorum altero, quem Parisienses Advocati promulgaverant, formularii subscriptionem, & Constitutionis acceptationem propudioso Idololatriæ nomine infamabant.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LIV.

Rex suam declarationem in acta Parlamenti referri postulans.

Appropinquante die, qua Ludovicus XV. Franciæ Rex pro tribunali sedere constituit, ejus iussu Antonius Dreux supremus rituum Magister Parlamentum convocavit: Convenerant igitur in Lupara Regiæ stirpis Principes, Duces, Franciæ Pares, Marefcalli, alique quamplurimi, quos inter Borbonius Dux Regem unacum Aurelianensi Duce, & Carolo regio ac Claromontio Comitibus adventantem perhonorifice excepit: Præmissis mutuæ salutationis officiis Rex sacro solemniter interfuit, quo peracto ad majorem Aulam progressus, præsentibus ita alloquebatur: *Exhibeo meo Senatui declarationem, quam vestris tabulis inseri postulo, cetera a meo Cancellario percipietis.* His dictis subjunxit Cancellarius: *Hæc Rex non ideo postulat, ut Regiæ suæ potestatis*

Sæc. XVIII.

A. C. 1730

actum exercere, videatur, sed unice ideo, ut tandem graves altercationes tollantur & damnis inde emersuris præcaveatur, atque obstinati, qui Constitutionem tanquam Ecclesiæ ac Regni legem acceptare, & declarationibus Regiis hætenus editis obsequi renuunt, imo & dissidia jamjam extincta resuscitare præsumunt, pro merito culpæ coerceantur. Ad hæc Parlamenti nomine Præses respondit, declarationem in hoc excedere, quod Constitutionem pro universali Ecclesiæ lege, qualis tamen non esset, acceptari exigeret. Ast Gilbertus supremus Parlamenti Advocatus Declarationem sine omni limitatione recipiendam esse conclusit, eamque ab illo, qui a Regiis commentariis erat, publice prælegi jussit. Exoriebatur inde gravis omnino tumultus, ac præ ceteris Lessevilla Præses senio venerandus in genua procumbens, Regem rogabat, ut suam declarationem revocaret, demum a Cancellario admonitus, quod opinandi series ipsum nondum tangeret, surgere tamen noluit, donec Regis nomine tacere jussus esset. Ex ceteris Senatoribus alii palam reclamabant, alii inquieto murmure suam oppositionem manifestabant, pauci solo capitis nutu declarationem actis inserendam esse innuebant: Præcipue vero Novetus, Mongeronus, Peti-

Petitus, Vilenierus, Gasconus, Dupreus, Sanmaurus, alique tam concitata voce obstrepebant, ut Cancellarius iterata vice silentium indicere cogeretur. Porro ad sedandum hunc tumultum Præses Amelotus de Gournay nil consultius proponi posse censebat, quam Regem perdemisse esse rogandum, ut suam declarationem suppressere vellet: Hujus consilio annuebant supremæ Curix Patres, ex quibus præcipue Abbas Pucella, Bellepechius & Vrevinus assentiebant quidem, Cancellario vero mordacibus verbis animi sui inconstantiam exprobrabant. Horum tamen declamatione flocci habita, Parlamentum ex Regis mandato declarationem ad acta referre cgebatur, pro incuncta, quæ die tertia Aprilis contra eam agebantur, tanquam nulla & irrita fuere declarata, interminata poena alias in refractarios stabilita. Insuper Rex ad Parlamentum literas transmisit, vi quarum quatuor Præsides, & totidem seniores Consiliarii, Advocati, alique plures Fontis Bellaquei ad diem primam Maij comparere jubebantur, quibus ad alloquium admissis Rex hæc significabat: *Vos huc venire jussi, ut vobis indicarem, quam iniquo animo tulerim omnes vestros ausus, consilia & tumultus, a die, quo pro tribunali sedebam, concitatos,*

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

tatos, cetera ex meo Cancellario percipite. Hic vero suam eis pertinaciam acriter exprobrans, cuncta hucusque gesta annullari, exacte describi, ac demum hanc scripturam ad acta referri jussit, hisque verbis suum absolvit sermonem: *Hucusque Rex tanquam Pater vobiscum egit, cavete, ne se vestrum Regem esse monstrare cogatur.* Ad hæc Præses nomine Parlamenti respondit, dolemus summo opere, Regi nostram agendi rationem molestam accidisse, ast Parlamentum, quicquid egisset, non alio fecisse animo, nisi ut suam Regi fidelitatem testatam redderet, ac propterea sperare se, quod præstitis suæ fidei obsequiis Regiam deinceps gratiam esset promeriturum. His ita peractis Rex, ut mali radicem evelleret, Quesnelistis administrationem Collegii ad S. Barbaram ademit; cum enim illud jam dudum esset quasi Seminarium Jansenismi, hinc Rex omnes illius Superiores ac Professores ad viginti omnino leucas extra Parisinam urbem exulare jussit, eisque præclaros subrogavit Magistros, qui proprio suo exemplo obedientiam decretis Apostolicis debitam probe edocerent.

§. LV.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.*Benedicti XIII. summi Pontificis
obitus.*

Postquam Benedictus XIII. Pontifex
 Maximus habito Patrum Senatu
 die octava Februarii Alamanum Sal-
 vatium patria Florentinum Romana
 Purpura decoraverat, die decima sexta
 ejusdem Mensis violento opprimebatur
 catharo ac laboriosa tussi: Accesserat
 indies ad morbi vehementiam solito
 major virium debilitas, ac die decima
 nona præfati Mensis omnium Medico-
 rum judicio de ejus vita conclamatum
 esse videbatur, adeo, ut Hanniba-
 lem Albanum, Barberinum & Corradi-
 num Cardinales, qui tum aberant, Ro-
 mam revocare oporteret: Altera qui-
 dem die Pontifex meliuscule habere
 cæperat, vitæ tamen suæ finem instare
 sentiens, sepositis omnibus curis soli
 Deo vacabat, & conscientia sua a no-
 xis purgata, cum Rem Divinam per se
 peragere nequiret, die vigesima prima
 Februarii Missæ sacrificio flexis genibus
 adstiterat, & Christi Corpus maximo
 pietatis sensu accepit: demum morbo
 ad momenta ingravescente ad vesperam
 ejusdem diei pientissime animam Deo
 reddidit, anno ætatis octogesimo primo,
 &

Sæc. XVIII, & Pontificatus quinto, Mensibus octo,
 A. C. 1730. & diebus viginti tribus. Corpus ejus
postridie ad Sacellum Sixtinum trans-
 ferebatur, ubi triduo de more exposi-
 tum erat, tanta populi, qui sanctum
 Pontificem venerabatur, confluyente
 frequentia, ut appositæ excubiæ vix
 prohibere possent, ne indiscreta devo-
 tione Cadaver aut in frustra scindere-
 tur, aut decerptis vestibus ad nudita-
 tem reduceretur, postea tribus inclu-
 sum capsis e conspectu tumuli Inno-
 centii VIII. prope portam Odei Cantor-
 um collocatum est, tertio post anno,
 ut Pontifex vivens exoptaverat, ad
 Ecclesiam S. Mariæ supra Minervam
 transportatum.

§. LVI.

*Ejusdem summi Pontificis scripta
 typis edita.*

Cum hic idem longe dignissimus Pon-
 tifex pietatem cum scientia felicis-
 simo nexu conjunctam haberet, non
 paucas lucubrationes Ecclesiæ ac Rei-
 publicæ literariæ perutiles posteritati
 reliquit, & quidem I. orationem in
 funere Antonii Cardinalis Barberini
 II. libellum sacrorum epigrammatum
 III. Epistolam Apologeticam pro Re-
 gulari habitu ab Episcopis Regularibus defe-

deferendo contra Josephum Ciantem Marforum Episcopum IV. Synodum Diæcesanam Sypontinam. Tomis II. V. Synodum Provinciale Sypontinam Anni 1567. a Card. Gallio habitam VI. Epistolam pacificam ad populum & Clerum Beneventanum VII. Sermo- nes Marianos VIII. Synodicon Diæce- sanum Beneventanæ Ecclesiæ conti- nens 38. Synodos ante Pontificatum Romanum celebratas. IX. Lectiones in Exodum Vol. II. X. Conciones Qua- dragesimales. XI. Synodicon Provin- ciale Beneventanum notis illustratum. XII. Synodum Provinciale Beneven- tanam XIII. sexaginta sermones de purgatione animarum corpore soluta- rum XIV. Concilium Provinciale Ro- manum.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LVII.

Benedicti XIII. P. gesta in Pon- tificatu.

Benedictus erat Pontifex, in cujus laudibus adornandis Scriptores con- sentiunt omnes, & nullus, ne ipsa qui- dem invidia, quid in eo carperet, huc- usque invenit. Pontificatum iniit, gessit atque absolvit, laude tam incor- rupta, ut cum sanctissimis, ac celebra- tissimis quibusque Prædecessorum in com- para-

Sæc. XVIII. parationem venerit, plurimisque me-
 A. C. 1730 ritorum copia præcelluerit. Enituit
 omnium plane virtutum præstantia,
 præsertim humilitate, qua sui generis,
 dignitatisque velut oblitus ad vilissima
 quæque obsequia, si Deo grata, &
 proximo utilia agnovit, sese demitte-
 ret; unde accidit, ut mendicis fre-
 quentissime pedes lavaret, eis ipse
 ad mensam inserviret, & ægrotis lectos
 in Nosocomiis componeret, eorumque
 tam spiritali quam corporali necessitati
 providus, humilisque Pater prospice-
 ret. Erat etiam speciale in Benedicto,
 dignumque memoratu humilitatis spe-
 cimen, quod, dum in Basilica Vati-
 cana Sacrum solemne peregit, nunquam
 relictæ Ara, thronum suum conscenderit,
 ibidem Sacram Synaxim sumpturus:
 Tanta in eo erat erga Numen Eucha-
 risticum religio, ut consuetudini a do-
 ctissimis juxta ac sanctissimis Prædeces-
 soribus suis observatæ potius derogan-
 dum, quam in externa etiam animi
 demissione deficiendum censeret: Enim-
 vero perantiquus Romæ mos vigeat,
 ut Pontifex, si solemni ritu in hac Ba-
 silica Sacris operaretur, Sacrificium
 peracturus ad Hostiæ oblationem e
 throno suo descendat, & ad Aram us-
 que ad *Agnus Dei* &c. consistat, tum
 vero solium repetat, & sedendo preces
 S. Com-

S. Communioni præmittat, & Sacram
 Hostiam, quæ cum ex Altari defer-
 tur, flexis genibus recipiat, in duas
 partes dividat, earumque unam ipse
 absumat, & alteram Cardinali Diacono
 absumentam tradat; parique ritu au-
 rea fistula sacratissimum sanguinem hau-
 riat, & calicem Diacono, qui reliquas
 sacri Sanguinis gustas absorbet, ad
 Aram deferendum restituat. Hic ritus
 suo fors mysterio haud caret, nectamen
 a quorundam cavillatione immunis
 est, & quamdam ostentationis speciem
 redolere videtur, eo minus in Augu-
 stissimo hoc Sacramento adhibendus,
 in quo in conspectu Dei, qui pro om-
 nium salute in Sacrificium offertur,
 quilibet etiam summæ dignitatis homo
 merum nihilum est: id saltem de se
 existimasse videtur Benedictus, qui
 salva hujus ritus integritate, Deum
 profundissima, qua posset, humilitate
 adorare voluit.

Par ei erat reverentia & liberalitas
 in Res sacras, Deique cultum; plures
 enim præsertim Ecclesias aut e funda-
 mentis erexit, aut magnifice exornavit,
 aut liberalissime dotavit; alia vero
 quamplurima sacræ hujus munificentiae
 specimina jam antea retulimus. Super-
 est, ut de ceteris hujus Papæ gestis
 memoremus ea, quæ immotum ejus
 Hist. Eccles. Trm. LXXIII. R itua

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

Sæc. XVIII.

A. C 1730.

studium in restauranda Ecclesiæ disciplina manifestant: nam præter saluberrimas leges, quas in Synodo Romana, suisque Constitutionibus frequentissimas sancivit, insuper habitis ad populum sermonibus ferme quotidianis, explicatisque doctrinæ rudimentis, & vel maxime proprio sanctimonix exemplo formam se gregis demonstravit ex animo, Cleri præsertim Romani & Beneventani, in quo rite efformando totus erat. Vigebant præterea in Benedicto virtutes præsertim duæ Principum propriæ, Justitia & clementia: Communis erat omnium Pater, qui nihil unquam vel privato affectui, vel opibus, aut gratiæ, totum vero meritis tribuit, ad æquam bilancem pauperum juxta ac divitum causas exigere solitus: Illud autem singulare, quod a Nepotum amore adeo alienus esset, ut quamvis horum quamplurimos haberet, nullos habuisse crederetur. Erat equidem in omnes munificus, & erga oppressos, miserosque humanus, Clericorum tamen & Sacerdotum delicta severe insectabatur, ac facinorosos ablato immunitatis Ecclesiasticæ abusu justa coercebat animadversione, quam tamen clementia tam mirifice temperabat, ut publico omnium judicio personæ amicus, & solius

lius criminis hostis diceretur, eoque nomine timorem pariter & amorem populi in se converteret. Nec ullo in loco Reipublicæ necessitatibus defuit, semperque intentum habuit animum, ut prudenti ditionis Ecclesiasticæ administrationi adlaboraret; eo fine annonæ pretium laxavit, & carnis vectigal, quo antea populus gravabatur, suppressit, & pro annona Urbana, & Re agraria bene gerenda saluberrimam edidit Constitutionem.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Porro tam singulari eminuit modestia cultus domestici, vitæque temperantia, ut carnes esculentas, dapesque opimas quandoque oblatas constantissime recusaret, & crebris jejuniis macilentum, pallidumque corpus macerans, frugali admodum mensa uteretur; & si jusculum obloniis mixtum sumeret, id furtim & eo non advertente, ab aliis apponi deberet, ut corpus viribus exhaustum parumper reficeretur: Tam alienus erat ab omni luxu, ut in victu vel famulatu intemperantiam & profusionem, aut subdititiæ comæ usum etiam in Cardinalibus serio reprehenderet: cetera erat natura placidissimus, pacificus, morum comitate insignis, & ad obsequia quibuscunque præstanda promptissimus, adeo, ut non raro eidem in crimen vertere-

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

tur, quod aliorum jura vel leviter violare veritus, Cæsaris aliorumque Principum postulata vota que sæpe non sine propriæ auctoritatis dispendio adimplere certarit. Denique ad extremam usque vitæ suæ horam nunquam a laboribus sibi temperavit, nihilque de pristino christianarum virtutum exercitio remisit, sed senex, gracilis, ægrotus, viribusque attritus, nec a Medicis, suisque Familiaribus persuaderi potuit, ut saluti prospiceret suæ, aut a labore tantisper quiesceret, sæpe dicere solitus, omnino oportere, ut artem, quam quisque profitetur, usque ad obitum impigre perficeret, decere etiam, ut Sacerdos stans ad Altare mortem opteteret. Tantarum virtutum splendorem si levis quædam macula obfuscabat, ea alia non erat, quam quæ nativæ animi sui indulgentiæ adscribenda est; cum enim nullius doli capax, & de suis quicquam mali suspicari, assuetus non esset, nimis præclare de suis clientibus sentiebat, proin erga eos indulgentiorem, quam sæpe oportuisset, sese exhibebat: Nec id in Benedicto dissimulabat ejus Biographus, Marius Guarnacci, qui de eo hæc scripsit: *Revera pius ille Pontifex inter Cænobii septa educatus, optimisque studiis imbutus, ut erat ad Episcopales curas & ad*
gerend.

gerendum supremum Apostolatum aptissimus, Sæc. XVIII.
 ita e contra ad Magistratus obeundos, ad A. C. 1730.
 Rempublicam capeſſendam minus videbatur
 idoneus. Tanta præterea pollebat morum
 innocentia, ut nec abditas negotiorum diffi-
 cultates valeret internoscere, nec Ministro-
 rum, præſertim vero ſuorum familiarium
 aſtus præcavere. Et tamen conſtanti in-
 genitæ juſtitie ſtudio ad optima quæque
 agenda erudiebatur. Pontificium ærarium
 minime imminutum fuit: Novo ære alieno
 Camera Apoſtolica non laboravit &c. Hæc
 ille, Cardinalis vero Quirinus in ſuis
 Commentariis Part. II. p. 277. gloriffimi
 hujus Pontificis laudes hac epigraphe
 complectitur: *Urſinum nominare, virtu-
 tem ipſam laudare eſt, Urſinum pingere,
 virtutem ipſam delineare eſt.*

§. LVIII.

*Quidam Romani Præſules cuſtodice
 dati.*

Hoc Pontifice ad tumultum delato Sa-
 crum Purpuratorum Collegium de
 more negotiorum adminiſtrationem in
 ſe ſuſceperat; ac præprimis Cardinalis
 Corſinius functiones, quæ Fiſci Romani
 Curie Præſidi competunt obibat; ab-
 ſens enim tum erat Hannibal Cardina-
 lis Albanus, quo tamen die vigefima
 tertia Februarii Romam delato Cardi-

Sæc. XVIII.
A.C. 1730

nales Zondadarius, Altierius, & Alexander Albanus pro instruendo Conclavi inspectores supremi nominabantur. Urbis vero Regimen Aribertio Palmirano Archiepiscopo delatum est. His ita dispositis prima Cardinalium cura eo abibat, ut in eos inquirerent, qui Pontificis indulgentia abusi, populi oppressione aliisque iniquis viis thesauros sibi coacervasse credebantur: Horum principem exstitisse censebant Cardinalem Cosciam, qui aliunde sua arrogantia, aliorum contemptu, & avaritia Cardinalium indignationem, & populi odium in se concitaverat: Nondum tamen Cardinales in hunc Virum tempestatem, quam parabant, detonare audebant, fors reverentia erga defunctum Pontificem absterri, qui edito decreto inhibuit, ne post Pontificis obitum quisquam de pecuniis apud Cosciam depositis rationem ab eo exigere præsumeret: Igitur saltem in illos, qui Cosciæ sectatores, & criminum complices ac conscii putabantur, severitas interim exercenda erat. Hos inter præprimis Abbas Romanus, qui vestigal de piscibus conduxerat, & Valerius Lacati Cosciæ Oeconomus in arcem S. Angeli abducebantur, numero milite stipati, eoquod populus in rabiem actus utrumque neci dare, &

Co-

Coscia Palatium incendere minitaretur, imo jamjam ignem supponeret. Altera die Negronius Pontificii ærarii Præfectus, & Sardinus rei bellicæ Curator suis officiis exuebantur, ac die vigesima quinta Februarii paulopost plures alii Cosciæ Amici, quos fuga non abstulerat, in carceres raptabantur: Supererat ipse Cardinalis Coscia, qui in ædibus Marchionis Abbati delitescibat, cujus palatium populus funditus evertisset, ni ab occurrente milite fuisset cohibitus. Ut ergo Coscia suæ securitati consulere, cataphractorum Equitum turmacinctus, Roma excellit, ac primo ad Mari-Montem profugus tandem Cisternam venit, ibidem a Caserta - Cajetano Duce perhonorifice exceptus. Eadem tamen adhuc die Marchionis Palatium, omnesque ejus anguli perquirebantur, ubi etiam trecentæ fuerunt repertæ prægraves cistæ libris, scripturis, & potissimum pretiosis, ac pecuniis onustæ.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LIX.

Sacra Cardinalium comitia pro eligendo novo Pontifice.

Interim die vigesima quarta Aprilis novemdiales exequiæ pio ac veteri ritu celebrari cæperant, sub quibus

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

P. Thomas Augustinus Ricchinius Ord.
FF. Prædicatorum Theologus luculenta
oratione defuncto Pontifici parentavit.
His absolutis Cardinales numero qua-
tuor supra quinquaginta bini supplicum
more procedentes die quinta Maij va-
ticana ingressi sunt comitia, altera vero
die ejusdem Mensis Franciscus Cardi-
nalis Barberinus Episcopus Portuensis
ad invocandum S. Spiritus præsidium
Sacrum solemne peregit, pro novo au-
tem eligendo Pontifice Jacobus Lan-
fredinius, egregius sane Præsul niti-
dam habuit orationem: qua finita Co-
mes de Colaldo Legatus Imperialis Con-
gregatos Patres Cæsaris nomine his
verbis alloquebatur.

„Quamquam Augustissimus Impe-
„rator, Patres Eminentissimi, literis
„suis Vos ad publicam Christiani Ordi-
„nis salutem, ac pacem congregatos,
„ad Sacrosanctæ universalis Ecclesiæ
„Dei viduitati in inchoato opere pro-
„spiciendum satis excitasse videatur,
„& vos illis virtutibus, a quibus vene-
„rabile agnomen vestrum originem
„traxit, cæterisque omnibus ita præ-
„fulgeatis, ut ad hoc tanti ponderis,
„tantique momenti negotium sapienter
„continuandum non minus, quam san-
„ctissime perficiendum magis, magis-
„que impellere superfluum sit. Nihilo-
„minus

„minus tamen Clementissimus Domi- Sæc. XVIII.
 „nus meus mei muneris esse voluit ea A. C. 1730.
 „vobis ore tenus confirmare, quæ ex
 „suis literis percepistis. Ea scilicet,
 „quæ & Sacrosanctæ Romanæ Ec-
 „clesiæ Filium primogenitum, ejus-
 „demque perpetuum Advocatum, po-
 „tentissimum Protectorem, atque acer-
 „rimum Defensorem non minus decent,
 „quam quæ ipsius nunquam satis lauda-
 „tam pietatem & inexplicabile Ortho-
 „doxæ Religionis studium publico mo-
 „numento testantur. Exposcunt hæc
 „a vobis, Patres Eminentissimi, ut pro
 „tali Præside ac Præsidio Ecclesiæ Dei
 „consulatis, quo *Petri* Sedes ab Altis-
 „simo omnium Christifidelium amo-
 „rem, benevolentiam, venerationem,
 „obedientiam, pacem, decus, incre-
 „mentum, felicitatemque obtinere me-
 „reatur. Ut qui præerit reliquis, sit
 „reliquis etiam non dignitate & au-
 „ctoritate modo, quam prudentia &
 „sanctitate præstantior. Tanta inter
 „vos dignitas est, ut nemo inter vos
 „sit, quem tantæ Dignitatis columnen-
 „decere non possit. Sed omnium di-
 „gnissimum eligere velle, Vestri mu-
 „neris est, facere Spiritus sancti. Preci-
 „bus igitur sincerissimis, atque animo
 „candidissimo ab eo, a quo omne datum
 „optimum, & omne donum perfectum,
 R 5 „talis

Sæc. XVII.

A. C. 1730

„ talis Pontifex humillime, atque e-
 „ nixissime implorandus est, qui sit lu-
 „ cerna ardens coram hominibus & om-
 „ nibus omnia sit, orbem Catholicum
 „ in pace & prosperitate conservandi ar-
 „ dentissimo studio non minus flagret,
 „ quam forti pectore adlaboret. De-
 „ nique se communem Patrem Chri-
 „ stiana charitate præseferat. Quæ
 „ cum ita se habuerint (uti dubitandi
 „ locus non est) Sacerdotium erit Præ-
 „ sidium imperii, & (quod vobis Au-
 „ gustissimi Imperatoris Clementissimi
 „ Domini mei nomine publice testor,
 „ ac spondeo) præsidium Sacerdotii
 „ erit imperium. „

Interim Coscia ad congregatos Car-
 „ dinales literas dedit, in quibus suam
 „ agendi rationem vindicare nitebatur,
 „ & per Cardinalem Ottobonum sibi nu-
 „ per ablata, ac præprimis scripturas
 „ Regnum Franciæ spectantes restitui pe-
 „ tebat. Verum Cardinales per Abba-
 „ tem Testa Cisternam ablegatum eidem
 „ responderunt, ut ad comitia Romam
 „ veniret, necessaria ibidem suppedita-
 „ tum iri, & de ceteris rebus Cardinales
 „ cum eo collaturos esse. Attamen Co-
 „ scia sibi minima etiam restitui postula-
 „ bat, minitatus, se Cæsaris patrocinio
 „ suffultum adversus novi Pontificis ele-
 „ ctionem palam reclamaturum, si eum
 „ per

per violentam hanc detentionem a libero comitiorum accessu præpedituri essent. His minis Cardinales a suo proposito absterri haud poterant, eo potissimum nomine, quod Cardinalis Cienfuegos palam declararet, falso asseri, quod Cæsar Cosciam protecturus esset. Cum ergo ejus Amici sat aperte cognoscerent, Cosciæ causam indices pejorem reddi, toti in eo erant, ut ei persuaderent, quatenus sua sponte ad S. Comitia veniret. Cedit ipse eorum precibus, ac die vigesima septima Martii vespere unacum Caserta Principe Romam viginti Cataphratis probe armatis stipatus ingreditur, ac demum die quarta Aprilis ex Transpontino Carmelitarum Monasterio ad Vaticanam Ecclesiam properat, populo ad ravim usque exclamante: *in Tiberim, in Tiberim projiciatur*. Ad conclave admissus, a Cardinalium potissimis frigide admodum excipiebatur, argentea tamen suppellex eidem fuit restituta, mox autem Bendelmontius Beneventum ablegatus est, ut Cosciæ bona prætoriam manu detineri curaret, ibidemque in eos, qui regnante defuncto Pontifice de mala Reipublicæ administratione convicti essent, legum severitate animadverteret.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

His

Sæc. XVIII.

A. C. 1736.

His ita dispositis Cardinales primæ
 scrutationi dabant initium; & tum
 quidem tot suffragia in solum Cardi-
 nalem Imperialem concurrerunt, ut ad
 consequendam supremi Apostolatus
 dignitatem nonnisi unicum desideraretur,
 non computatis Cardinalibus Lu-
 sitanis, quos S. Comitii adfuturos vix
 ulla supererat spes, eoquod Rex diffi-
 diis inter se & Papam nondum com-
 positis Romam venire, ipsis inhibuif-
 set: Nil ergo certius esse videbatur,
 quam quod ad plenam Cardinalis Im-
 perialis electionem saltem unus ex præ-
 sentibus Purpuratis in proxima scruta-
 tione accessurus esset: Attamen præter
 omnium expectationem Cardinales
 Sardinæ Regi faventes contra hunc
 Cardinalem, eoquod hujus Aulæ po-
 stulatis acrius olim obstitisset, sese pa-
 lam declarabant, quibus etiam acces-
 sere Germanicæ Nationis Cardinales.
 Insuper etiam Bentivolius Cardinalis
 unacum Marchione Monteleone Hi-
 spano Oratore exhibitis literis declara-
 bat, Imperialem pro Papa ab Hispano
 Rege nunquam fore habendum. Hac
 declaratione Imperialis se a Pontifica-
 tus spe dejectum minime dolebat, ipso-
 que ceteros Cardinales animabat, ut
 se relicto in digniorem sua conferre
 suffragia adlaborarent. Verum tam
 præ-

præclara erant hujus Purpurati merita, Sæc. XVIII.
 tamque luculenta ejus pro summo Pon- A. C. 1730.
 tificatu habilitas, ut virtus ejus electio-
 nem vel ab ipsis invitis Cardinalibus jure
 deposcere videretur; unde contigit, ut
 ad finem Mensis Aprilis habita rursus
 votorum scrutatione solus ipse potissi-
 morum suffragia ferret: Rursus tamen
 obstiruit Bentivolius, adhuc memor ve-
 teris injuriæ, qua se ab hoc Cardinale,
 dum adhuc Ferrariæ Legatus erat,
 affectum credebatur ob Fratrem suum
 jussu Imperialis custodiæ datum. Ea-
 propter quidquid ejus rebus ac fortunis
 infestum esse posset, in medium pro-
 ferebat, magnoque verborum apparatu
 exaggerabat, quod Imperialis Bichium
 Lusitanum Pontificis Nuntiam a Pur-
 pura excludi, totis viribus adlaboras-
 set, ac propterea a Lusitano juxta ac
 Hispano Regibus rejici promeritus fuisset,
 aliunde vero sese Cæsareis parti-
 bus nimis addictum demonstrasset. Præ-
 terea plura alia, nescio quæ, Bentivolius
 in Imperialis odium accumu-
 labat, quæ tamen adeo aperte frivola
 erant, ut etiam Cardinales natione
 Galli nil intentatum relinquerent, ut
 Bentivolium ad æquiora revocarent
 consilia: Frustra tamen id conantibus,
 ab eo temporis articulo cuncta in his
 comitiis erant incerta, confusa, &
 tur-

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

turbida; Cardinales enim, ut patria & genio, ita & voluntate ac studiis erant inter se discordes; atque in tres factiones divisi, quarum una vocabatur *Clementina*, altera vero *Benedictina*, seu eorum, qui vel a Clemente XI. vel a Benedicto XII. erant Purpura honestati, ac denique tertia *Sabaudorum*, qui Sardiniae Regis partibus adhærebant. Sed nec his inter se convenientibus Cardinalium nonnulli oculos conjiciebant in Bernardum Mariam Conti Innocentii XIII. Fratrem Germanum ex Ordine S. Benedicti; quo tamen in ipsis committis morte repentina sublato Cardinales alii in Daviam, alii in Zondadariam & Ruffum Cardinales sua conferrebant suffragia; pro neutro tamen res ad exitum perducipot erat; animus enim in Gallos & Hispanos minus propensus in Zondadario, immodicus erga Cosciam favor in Ruffo, & Nepotum turma in Davia carpebatur, cetera cunctis fatentibus, quod omnes hi tres Cardinales Tiara dignissimi essent: Non deerant quoque, qui totum animum denuo revocarent in electionem Zondadarii Cardinalis, qui etiam absdubio prævaluisset, nisi Bentivolius adstipulante Cardinale Polignaco bene cæpta rursus evertisset: Ferventibus hisce dissidiis iterum de eligendo Cardinale

Imperiali serio agebatur; conspirabant in eum non modo Romani populi, sed totius pene S. Collegii vota, ac propterea Cardinales ferme omnes ad Cæsarem & Franciæ Regem literas dedebant supplices, ut Hispaniæ Regem ad revocandam ipsius exclusionem inducere vellent. Interea integrum præterfluxerat trimestre, quin vel Cardinales in unum consentirent, aut vel Principes hujus vel illius electione rebus suis satis prospectum censerent. Rebus ita in ancipiti hærentibus nonnulli Salviatum novissimum proponebant Cardinalem, cui etiam vaticinium quoddam in pervetusto Bibliothecæ Vaticanæ Codice repertum suffragari videbatur: Erat autem hujus tenoris: *Postquam in Vaticano sederit Bicoloratus ursum in nomine habens & rosam in stemmate, deferens, atque producens, tum eligitur alienigena penitus in utroque, nondum Purpura decoratus, sed tamen dignus imperio ad vitandas scissuras imminentes in nostra Hierusalem, quæ tunc ædificabitur ut Civitas.* His vaticinii verbis Salviatum designari existimabant nonnulli, eo quod hic uno ante Benedicti XIII. mortem die Cardinalium Collegio adscriptus quidem fuisset, nondum tamen rubrum Biretum Purpuramque obtinuisset: Verum hæc interpre-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII. terpretio nimis ridicula videbatur illis,
 A. C. 1730. qui maximi momenti res ex incertis
 dubiisque vaticiniis decernere, haud
 æquum fore censebant: Consultius
 ergo videbatur, ut Dei auxilium in tam
 gravi tamque operoso negotio ferven-
 tissimis precibus imploraretur: Indi-
 cuntur ergo crebræ supplicationes, je-
 junia, eleemosynæ, aliæque piæ exer-
 citationes, ut afflante Spiritu sancto
 tandem, omnium corda & sensus in
 probum, dignumque Ecclesiæ univer-
 salis Præsulem conspirarent, illo præ-
 fertim tempore summopere necessa-
 rium, quo universa pene Europa mu-
 tuis dissidiis, & bellorum procellis in
 excidium ruere videbatur: Ferventius
 ad conciliandos Cardinalium animos
 operam suam impendebant Purpurati,
 quos *Zelantes* vocant; hi igitur Cardi-
 nales Sardiniae Regi addictos sibi ag-
 gregare intenti, rem eo deducunt, ut
 accedentibus Purpuratis a Benedicto
 XIII. creatis, Portia Cardinalis vix
 non pro Papa haberetur; opposuit se
 tamen Cardinalis Cienfuegos, qui pa-
 lam declarabat, Cæsarem omnibus
 Etruscis aditum ad Pontificatum, quan-
 tum in ipso esset, ob præsentis rerum
 vicissitudines præcludere. Converte-
 bantur ergo eligentium suffragia nunc
 in Falconerium, jam in Corradinum,
 jam

jam in alios, omnes quidem tanto o-
neri pares, & meritis æquales, quos
inter tamen suffragiorum numero præ-
valebat Corradinus, cui facta scruta-
tione nonnisi quinque, & habito ac-
cessu vota duntaxat tria deerant: Ast
rursus, quis credat? Bentivolius,
an Hispani Regis jussu, vel privato ex
odio incertum, palam minitabatur, si
Corradinus eligeretur, se unacum tota
Natione Hispana Roma excessurum,
& Ecclesiam S. Jacobi occludendam,
& denique Datariam auferendam esse.
Hæc fulmina ex pelvi fuisse jactata probe
agnoscebant saniores Purpurati; Cor-
radinus enim Cardinalis erat Prin-
cipum nulli suspectus, quia erga
omnes obsequiosus, ac insuper pietate,
doctrina, prudentia, rerum gerenda-
rum dexteritate, misericordia erga pau-
peres, humilitate, aliisque virtutibus
adeo commendatus, ut absolutissimi
juxta ac Sanctissimi Pontificis partes
expleturus, ab omnibus probe sentien-
tibus crederetur. Attamen non raro
in terris virtus inter laudem & admi-
rationem senescit, & præmium nescit,
certe inter communes omnium applau-
sus & vota negligebatur Corradini me-
moriam, studiis in Picum de Mirandula
conversis: Hic vero habita consilii no-
titia mox Cardinales Hannibalem &

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII. Alexandrum Albanos accessit, ac in
 A.C. 1730. genua provolutus coram Christi Cruci
 affixi imagine testabatur, se hanc di-
 gnitatem nunquam acceptaturum, eo-
 quod ea indignissimus esset. Annuere
 ejus precibus ambo Cardinales, qui
 moræ impatientes Barberinum, & Co-
 lonnam proponere tentabant; uterque
 erat meritis clarus, ac insuper futuræ
 eorum electioni quoddam præcludere vi-
 debatur prognosticon; cum enim Bar-
 berinus ab Alexandro VIII. rubrum ga-
 lerum accepisset, Biretum e Pontificis
 capite in ejus caput casu ceciderat:
 belle etiam in Cardinalem Colonnæ
 cadere credebatur illud Malachiæ Ar-
 machani vaticinantis symbolum: *Co-
 lumna excelsa*: verum ejusmodi divinatio-
 num nulla omnino habebatur ratio.

§. LX.

*Laurentius Cardinalis Corfinius in
 Papam electus.*

Jam quintum omnino Mensem hoc
 Conclave tenuit, quin humana in-
 dustria, suffragantium dexteritas, pri-
 vati favores ac molimina proximæ e-
 lectionis spem facerent. Eapropter
 Cardinalium non pauci longioris moræ
 & enatarum inde incommoditatum fa-
 stidio expugnati palam declarabant,
 se

se comitiis excessuros, nisi intra octi-
 duum electio perficeretur. Tum vero
 luculenter patuit, non hominum con-
 siliis, sed solo Divini Spiritus nutu at-
 que potestate illis, quos elegerit Do-
 minus, supremi Apostolatus munia de-
 mandari; quo minorem enim Lauren-
 tius Cardinalis Corsinius de se ipso cu-
 ram habebat, ejusque memoriam pe-
 nitus abjecisse videbantur cuncti Car-
 dinales, eoquod ipse patria Etruscus,
 proin a Cæsare cum ceteris ejusdem
 Nationis Cardinalibus a Pontificatus
 spe palam exclusus esset, ita tamen
 disponente Deo accidit, ut Cardinale
 Cienfuegos Cæsareo Oratore Impera-
 toris beneplacitum attestante, ipse præ-
 ter omnium spem & expectationem die
 undecima Julii unanimi omnium (ne
 uno quidem desiderato) in supremum
 Ecclesiæ Antistitem eligeretur: Agebat
 tum annum ætatis septuagesimum octa-
 vum, & Cardinalatus vigesimum quar-
 tum, assumpserat in venerationem Cle-
 mentis P. XI. a quo Purpura cohonestatus
 erat, nomen Clementis XII. Ado-
 ratione, ut moris est, peracta Cardi-
 nales faustissimam ipsius electionem ea-
 dem adhuc die populo annuntiare de-
 creverant, ipse vero id ad alteram diem
 S. Joanni Gualberto sacram differri ro-
 gabat, eoquod hic idem Sanctus ex

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

Sæc. XVIII.
A.C. 1730.

eadem Corfiniorum familia Sanctis fœcunda ortus fuisset. Annuntiata demum Corfinii electione populus Romanus in tam effusas, festivasque acclamationes, & manifestas singularis lætitiæ significationes erumpebat, ut nullius Pontificis electio jam ab integro sæculo & amplius majori populi applausu excepta videretur, imo ipsimet Cardinales attonitis similes alter alterum intuerentur, & tacite quivis se ipsum incusaret, quod meritissimi hujus Cardinalis memoriam intra tantum, tamque molestum temporis spatium non habuerint, cum tamen haud ignorent, jam in S. Comitiis post Clementis XI. obitum habitis Cardinalem non paucos, eosque ceteris illustriores sua in eum contulisse suffragia.

§. LXI.

Gesta Clementis XII. ante Pontificatum.

Dignissimus hic Pontifex antea Laurentius dictus ortum traxerat ex pervetusta ac nobilissima Corfiniorum familia. Patrem habuit Marchionem Bartholomæum Corfini, Matrem vero Elisabetham Strozzi Ducis Bag-noli Filiam, quæ Laurentium Filium septimestrem in lucem ediderat. Hic libe-

liberaliter educatus, a teneris singula-
 rem animi propensionem ad pietatem & statum Clericalem exhibebat, unde
 emenso Romæ humaniorum literarum
 curriculo Pisam contendit, ibidem ut-
 riusque Jurisprudentiæ studiis operam
 navaturus. Reportata Doctoratus lau-
 rea Romam reversus, sub cura Patru-
 sui Cardinalis Nerei Corsinii literariis
 exercitationibus ingenium suum mire
 excoluit, quo demum æque ac ejus
 Patre morte sublati Laurentius se to-
 tum Ecclesiæ obsequiis dicare statuit,
 ac præprimis ab Innocentio XI. Præ-
 sulum Ordini adscriptus, Cancellariæ
 Regentem egit, postea ab Alexandro
 VIII. Camerae Apostolicæ Clericus
 dictus, officio Aedilis præficiebatur,
 quo in munere, ne juvenis rerum in-
 expertus justitiæ leges transgredere-
 tur, Pomponium de Vecchis celeberrimum
 Jurisconsultum sibi in Adjuto-
 rem atque Advocatum accivit, alios-
 que Viros eruditione non minus, quam
 probitate inclytos in familiare confor-
 tium adhibuit, ut ex frequenti eorum
 colloquio ipse tam in pietatis, quam
 justitiæ studio magis magisque profi-
 ceret. Hac Laurentii integritate tan-
 toper delectabatur Pontifex, ut de eo
 nonnisi magna & prospera sibi pollici-
 tus, eundem Viennam Nuntium Nico-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

mediensis Archiepiscopi titulo honoratum ad Imperatorem ablegaret, a quo tamen pro Pontificis Legato habitus non est, eoquod (uti tamen Principes novissime postulabant) Pontifex præviis literis Cæsarem de Legati adventu certiolem haud reddidisset, nec ejus beneplacitum explorasset: Cum autem Pontifex hac in re Cæsaris voto cedere nollet, inde accidit, ut Corsinius hujus dissidii victima existeret, ac Romam reverti cogeretur. Mortuo paulopost Alexandro VIII. ejus Successor Innocentius XII. jacturam compensavit, & Corsinium ad præclarum supremi thesaurarii munus adjuncta arcis S. Angeli Præfectura admovit: Hoc officio curis laboribusque pleno per plures annos summa industria defunctus est, adeo proprii commodi oblitus, ut etiam dum quidam Triremium Conductor Ærarium Pontificium magna pecunia fraudaverat, ipse ex suo ære debitam summam rara magnanimitate persolveret. Rebus ita bene gestis die decima septima Maij Anno 1706. a Clemente XI. Purpuratorum Collegio accensus, cum Corradinio Auditore Pontificio collidebatur, eoquod hic quemdam Thesaurarii jurisdictioni obnoxium inscio Corsinio carceri mancipasset; quocirca Cardinalis de læsa jurisdictione apud Papam

Papam questus, cum debitam satisfactionem non obtineret, sponte The-
 faurarii munus abdicavit, & raro ad-
 modum in Pontificis conspectum venit,
 nisi quoties Cardinalatus officium, &
 dignitatis auctoritas id postulabat. Do-
 lebat intime Pontifex Virum integri-
 tate clarum, orisque Majestate gravem
 tanta offensionis acerbitate affligi; quo-
 circa biennio vix evoluto illum ultro
 Ferrariæ Legatum nominabat: Verum
 Corsinius humili quidem gratoque a-
 nimo Pontificis beneficium agaovit,
 oblata tamen legatione abstinuit, &
 ut sui victor injuriarum immemorem
 sese ostenderet, pristinam cum Cardi-
 nale Corradinio concordiam sincero
 animo innovavit. Deinceps pluribus
 in Urbe officiis distentus, vix non in
 omnibus Patrum Congregationibus suf-
 fragium tulit. Plurimum etiam Regula-
 rium Ordinum, atque Academiæ
 Protectorem egit, ut pluribus bene-
 faciendi occasionem nancisceretur: Vi-
 ros eruditione præstantes singulari fa-
 vore complectebatur, literatorum erat
 Mæcenas & pauperum Pater, quibus Pa-
 latium ejus semper erat apertum, &
 consuetum miserorum refugium; ea
 enim, qua eminuit comitate, & æqui-
 tatis studio, cunctos calamitatibus ob-
 rutos, vel aliorum odio vel malevo-
 len-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

Sæc. XVIII. A.C. 1730. lentia pressos ultra fidem potenter tu-
tatus est, quamvis inde non raro quo-
rumdam inimicitias sibi accersivisset.
 Ceterum ipse splendide, ut tantum
 Principem decebat, vixit; Principes
 ferme omnes, & Romanæ Curiae Præ-
 sules præcipue ceteris magis eruditi
 quotidie sub vesperum ad illum conve-
 niebant, quibuscum plura & quidem
 ardua conficiebat negotia, ac in fine
 eis forbilla pro more cumulatissime lar-
 giebatur; locuples enim Paterna hæ-
 reditate, magnisque opibus præditus
 adeo non de redditibus Ecclesiasticis
 sibi quicquam attribuebat, ut etiam in
 Signaturæ Præfectum electus annue
 duo scutorum millia, quæ ex hoc of-
 ficio provenire solebant, ultro Pontifici
 offerret; nulla enim captus lucri avidi-
 tate, & sine Ecclesiastici instituti læ-
 sione erat magnificus, simulque sine
 ostentatione vere pius. Hoc illi fuit
 privatæ vitæ genus Principe erudito
 commensuratum.

§. LXII.

Pontificatus exordia.

Corfinius ad Universæ Ecclesiæ im-
 perium assumptus die decima sexta
 Julii B. V. Mariæ de Monte Carmelo
 Sacra in Templo Vaticano consueta
 pompa

pompa inaugurari voluit. Inde ad suum cubile delatus, a Principum Legatis, aliisque Viris Nobilibus grātulationis officio honorabatur, quos inter præcipue Comes de Colaldo Cæsareus Orator Papam latina oratione sui Principis nomine salutabat.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Peractis hisce officiosis solemnitatibus Pontifex primam eo curam intendit, ut optimos, atque integerrimos Administros in perturbato illo Regiminis prioris statu adlegeret; varios eidem proponebant Purpurati, quibus ipse tamen respondit, Cardinalium esse eligere Pontificem, Pontificis vero eligere Ministros: Proprio igitur impulsu Antonium Cardinalem Barberinum summæ Rei præfecit, eumque a secretis Status esse voluit, Datarie autem Præfecturam contulit Antonio Francisco de Valentibus Theodosiæ Archiepiscopo & Rotæ Romanæ Auditori: Assessorem nominavit Marcellum Paserium, Virum longa sibi familiaritate ac famulatu cognitum, & per omnia probatum. Ab Epistolis arcanis esse iussit Josephum Livizzanum, & Præfectum Familiæ Trojanum de Aquaviva, Cubiculo autem Pontificio Sini baldum ab Auria Archiepiscopum Patracensem præfecit. Denique cetera munia & Pontificiæ Domus Ministeria

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

Viris probatæ virtutis integritatisque prudenti selectu commisit. Ex Cardinalibus autem Corradinio Magni Pœnitentiarii onus & Cardinali Spinulæ Præfectura Signaturæ obtigit: Inferiora demum Pontificiæ liberalitatis beneficia reservasse videbatur suis Neopotibus; Bartholomæum enim Corsinium Equitum levis armaturæ Centurionem dixit, & Nerium, juvenempietate, prudentia, & rerum gerendarum dexteritate inclytum, a secretis libellorum supplicum creavit. His ita dispositis Universale Jubilæum, precesque publicas indixit, & pro felici Regimine supplicationem instituit, quam ipsemet ab Ecclesia S. Mariæ Angelorum usque ad Basilicam Liberianam singulari pietatis sensu comitatus est. Rei etiam domesticæ curam haud esse negligendam censuit, quapropter Pontificii ærarii statum explorans, cum nonnisi mille quingenta scuta esse reposita cerneret, *bene*, aiebat, *Cardinalis eram dives, pauper jam sum Pontifex*. Eo igitur suas convertit curas, ut pro occurrentibus Ecclesiæ necessitatibus ærarium Pontificium penitus exhaustum ita repararet, ut tamen nullum inde populo damnum accresceret; subditorum enim commodo providus Pater sollicitè prospexerat, ac præprimis tri-

buta

buta, quæ a Pontificiis Ministris, in scio Pontifice, ultra modum fuere imposita levavit, & per incognitos Viros a cunctis Pistoribus panem clam sibi afferri, illiusque pondus augeri, atque olei pretium imminui jussit, vetuit quoque, ne deinceps vectigal ex sappone exigeretur. Hac liberalitate populi amorem, & cæli Benedictionem sibi mirifice conciliabat, ab omnibus palam inter faustissima auguria nominatus: *Clemens Papa, providus Pater patriæ & pauperum.* Plures etiam instituit Præsulum & Cardinalium Congregationes, ut publicorum vectigalium locationes, aliasque exactiones aut concessionem sub Prædecessore suo, eoque in scio, & sine debitis solemnitatibus factas rigide expenderent, easque quantum opus foret, irritas nullasque declararent. Tandem vero die decima nona Novembris pro more Pontificatus sui possessionem adiuturus, e Vaticano ad Lateranense Palatium solemnem pompam processit, ubi in pauperes turmatim confluentes ingentem pecuniarum vim distribui jussit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LXIII.

Ejusdem Pontificis epistola ad Archiepiscopum Salisburgensem in causa exemptionis Passaviensis.

Vix

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Vix felicem faustumque Nuntium de electione Clementis XII. Leopoldus de Firmian Princeps atque Archiepiscopus Salisburgensis perceperat, cum illico de æquitate tanti Pontificis persuasus, datis ad eum literis suam causam impensius commendaret, vehementer questus, quod sub Benedicto XIII. suæ Ecclesiæ decus ac honor, necnon Metropolitici juris prærogativa per Passaviensis Episcopatus exemptionem graviter fuisset læsa: Igitur Pontifex acceptis hisce literis denuo hanc causam per Cardinales ac Theologos rite examinari iussit, tandem vero percepta eorum sententia ad præfatum Archiepiscopum die duodecima Augusti hoc dedit responsum,

*Venerabilis Frater, salutem &
Apostolicam Benedictionem.*

„Tuæ in hanc sanctam Sedem re-
„verentiæ, atque in nos humanitatis
„simul & observantiæ luculentum spe-
„cimen exhibuerunt gratulationis offi-
„cia, quibus Fraternitas tua suscep-
„tam ex Apostolatu nobis imposito læ-
„titiam præclaris sensibus testata est.
„Pietatem certe istam tuamque digni-
„tate parem animi virtutem in sacer-
„dotalis studii significationibus mira
„cum

„cum iucunditate complexi sumus, Sæc. XVIII,
 „futurum sperantes, ut in hac Aposto- A. C. 1730.
 „lici Ministerii procuratione Fraternitati
 „tuæ rebus ipsis declarare possemus,
 „quanto te in honore habeamus, &
 „quam præclaram geramus de tuis
 „meritis opinionem. „

„Ingratum vero & permolestum
 „nobis accidit, quod propensæ huic
 „studiosæque voluntati ea postulatio
 „per epistolam tuam oblata sit, in qua
 „benignitati nostræ ad explenda vota
 „Fraternitatis tuæ interclusus est aditus:
 „Cum enim obortam de Passaviensi Ec-
 „clesia a metropolitico Salisburgensis
 „jure subtracta controversiam Præde-
 „cessor noster felic. Recordat. Benedi-
 „ctus P. XIII. per Apostolicas literas
 „diremerit, finemque litibus imposue-
 „rit, nihil nobis reliquum est, quo
 „precibus Fraternitatis tuæ satisfacere
 „aut obsecundare possimus. „

„Magnum tamen desiderio nostro
 „solatium spes adspergit, fore, ut per
 „occasiones, quas cupide præstolamur,
 „uberius Fraternitati tuæ studii vicem,
 „ac testimonia charitatis exhibeamus.
 „Pignus interea obstrictæ voluntatis
 „Apostolicam benedictionem Fraterni-
 „tati tuæ peramanter impertimur. „
 Rumore autem sparso de innovanda
 hac lite Nuntius Viennensis datis literis
 Ban-

Sæc. XVIII. Banquierio Cardinali significabat, sibi
A. C. 1730. Imperatoris nomine a Comite Sinzen-
 dorffio insinuatum, Cæsari molestissi-
 mum fore, si finita jam causa, & inita
 transactione decretum Pontificis revo-
 caretur, præcipue cum hæc exemptio
 Salisburgensi Archiepiscopo eo minus
 esset præjudiciosa, quo certius ipse
 jam longissimo abhinc tempore nullam
 in Passaviensi Ecclesia jurisdictionem
 exercuisset. Paulopost Carolus Impe-
 rator Roma certam habuit notitiam,
 quod idem Archiepiscopus Sede va-
 cante in Curia Romana petierit, ut
 contra Pontificis defuncti decretum
 suam causam agere, & contra latam
 sententiam reclamare posset: imo etiam
 in sui favorem obtinuisset, ut Passa-
 viensis Episcopus hac in causa Romam
 venire juberetur: Eapropter Imperator
 mox per Franciscum Antonium Mayer
 inferioris Anisii Directorem Comiti de
 Sinzendorff supremo Cancellario in-
 junxit, ut Imperatorio nomine Cardi-
 nali Cienfuegos Cæsareo Oratori præ-
 ciperet, quatenus hic in proximis co-
 mitiis, ne Salisburgensi Archiepiscopo
 petita hanc causam urgendi licentia
 daretur, obliteret, & protestationem
 Sede vacante interpositam, necnon ci-
 tationis decretum tanquam nullum de-
 clarari, præfatumque Archiepiscopum
 a li-

a limine cujuscunque judicii excludi postulare. Id quoque tum Romæ effectui datum est; die enim quinta Augusti præfatus Cardinalis perscripserat, Papam fuisse pollicitum, quod hac in re nihil immutari vellet, ipsum etiam Banchierium significasse, quod ei Pontifex injunxisset, Archiepiscopo Salisburgensi ita rescribendum esse, ut decisioni factæ acquiescendum, nec ultra hoc in negotio quicquam immutatum iri sciret.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LXIV.

Calvinistarum libri flammis traditi.

Sub idem tempus Occidaniæ Præfectus & Urbis Gubernator unacum aliquot centum militibus Nemausum ingressi, hujus Urbis compita, portas & plateas obsederunt, ac die sexta Junii Magistratum & Civium Primores ad Curiam convocarunt, ut Regis jussa perciperent. Præfata die Præfectus una congregatis denuntiabat, ad conservandam tranquillitatem publicam & præcavenda seditiosorum molimina Regem oppido necessarium duxisse, ut omnium incolarum ædes diligenter & attente perlustrarentur: Sancitum igitur esse, ut Urbis portas clauderent, cunctosque monerent, ne
dato

Sæc. XVIII. dato signo vel e fenestris prospicerent,
 A. C. 1730. vel ædibus suis progredierentur. Jussis
 obtemperat Magistratus, & secunda
 noctis hora Officiales cum militibus in
 singulas ædes involant, ablatisque quæ
 repererant, armis præcipue in Calvi-
 nianæ sectæ libros sedulo inquirunt,
 quorum ingentem copiam, præcipue
 Biblicorum, & Symbolicorum, ut vo-
 cant, librorumprehenderunt. Nul-
 libi autem uberior marcidarum ejus-
 modi mercium suppellex inveniebatur,
 quam in ædibus Advocati Bleau, &
 alterius Caussidici nomine Ronfieri;
 prioris enim Bibliotheca ferme integra
 ejusmodi codicibus scatebat, ex alte-
 rius vero scriniis septuaginta quinque
 volumina extrahebantur. Omnibus
 hisce libris ad Urbis Prætorium depor-
 tatis lignorum strues accendebatur, in
 quam carnifex sensim omnes hos Co-
 dices projecit comburendos, ex quibus
 cum plura folia vento in aera raperen-
 tur, milites per jocum exclamabant:
En! quam belle Calvinii spiritus avolat.

§. LXV.

*Epistola Antissiodorensis Episcopi ad
 comitia Cleri Gallicani.*

Habebantur interim Parisiis consueta
 Cleri Gallicani comitia, in quibus
 præ-

præprimis decernebatur, *gratuiti*, ut Sæc. XVIII.
A.C. 1730.
vocant doni nomine, Regi quater cen-
 ties mille libras esse offerendas: His
 ita conventis per Abbatem de Valras
 Secretarium prælegebatur epistola,
 quam contra Officium S. Gregorii VII.
 Papæ Antissiodorensis Episcopus ad
 Clerum Gallicanum in comitiis con-
 gregatum & præcipue ad Parisiensem
 Archiepiscopum comitiorum Præsidem
 die 18. Augusti perscripserat: Cujus
 summa erat hæc: Petiit suppressi præ-
 fatum officium, ne Franciæ Clerus
 Romanæ Curiæ prætensionibus favere,
 & obsequiis Regi ac Regno debitis de-
 esse, aut novo hoc molimine turbas po-
 tius augere, quam sedare videatur:
 Petiit insuper, ut innovato privilegio
 libros ad suæ Diæcesis usum selectos
 typis edere permittatur, ac denique
 ut in causa contra Jesuitas jam per
 quadriennium agitata, quod æquitati
 consonum est, decernatur, & sanæ
 doctrinæ moralis hostes, ac temerarii
 eorum ausus reprimantur. Finita epi-
 stolæ hujus lectione Congregati Præ-
 sules unanimi suffragio declarabant,
 se immerito ab Antissiodorensi Episcopo
 ad tuenda sacrata Regis jura excitari,
 periinde ac si unquam de neglecto hoc
 Zelo in eos suspicio cadere potuisset,
 temerarium quoque esse, ad universum
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. T Cleri

Sæc. XVIII. Cleri Gallicani confessum exhortationes fieri ab unico quodam Præfule, **A. C. 1730.** & quidem tali, qui Ecclesiæ auctoritati palam resistere, ejusque decisiones rejicere præsumeret, & eo ipso Ludovici Regis, qui tanquam Sedis Apostolicæ Protector ad exequendas Ecclesiæ leges totam suam auctoritatem impendit, mandatis aperte refragaretur: haud ignotum esse, cur hic Episcopus ad comitia hanc dedisset epistolam; ipsum nempe adversus Constitutionem *Unigenitus* impune insurgendi occasionem quæsisse; congregatos vero Præsules jam dudum detestatos fuisse ipsius audaciam, qua universalis Ecclesiæ judicium, cui omnis Episcopus æque ac fidelium quilibet corde & ore adhærere teneretur, ipse debellasset: Præterea insulsam esse hujus Episcopi opinionem, qua inter Constitutionem *Unigenitus* & sententiam de Pontificis jure in Regum temporalia necessarium esse nexum contenderet: His ita perpensis Congregati Præsules Parisiensem Archiepiscopum rogabant, ut justam eorum indignationem huic Episcopo datis ad eum literis significaret, simulque illum serio adhortaretur, ut Ecclesiæ decisionibus debitam exhiberet submissionem, & ad sinceram unionem non sine Confratrum suorum júbilo rediret.

diret. Verum tantum abfuit, ut hic Sæc. XVIII.
 Præful ad hæc monita refipifceret, ut A. C. 1730.
 potius tertio poft anno die tertia Maij
 acerbis literis ad Parifiensem Archi-
 epifcopum datis, Clero Gallicano ex-
 probraret, quod ipfum ad fubmiffionem
 erga Conftitutionem *Unigenitus* horta-
 tus fit, cum tamen melius ipfum con-
 vincere debuiffet, quod ipfe fefe fua
 agendi ratione a fraterna unione fepa-
 rarit, & Conftitutioni maiorem, ac
 hucusque præftitiffet, obedientiam ex-
 hibere teneatur, de cetero autem fe
 charitatem, patientiam, & affectum
 fuis Confratribus debitum nunquam
 fegregaturum a fideli veritatis defenfio-
 ne, nec unquam antiquæ doctrinæ de
 gratia, & charitate Dei, traditionis,
 Ecclefiæ Gallicanæ libertatum, & fa-
 cratorum iurium Majestatis Regiæ pro-
 pugnationi defuturum, hasque ob cauf-
 fas fe haud poffe Bullam recipere &c.
 Haud abfimilia documenta Metenfis,
 Virodunenfis, Caftriensis, & Trecenfis
 Epifcopi contra Gregorii VII. officium
 edidere.

§. LXVI.

*Cleri Gallicani iudicium de Montpef-
 fulani Epifcopi epiftola ad
 Regem.*

T 2

Jam

Sæc. XVII. Jam supra mentionem ingessimus de
 A. C. 1730. epistola, quam Montpessulanus Præ-
 ful contra Officium S. Gregorii Papæ
 ad Regem dederat: Hanc Rex nequi-
 dem referare dignatus, suadente Fleu-
 ryo Cardinale, Archiepiscopo Parisiensi
 tradidit, ut illam in Cleri Comitibus
 examinari curaret. Hic igitur ad Re-
 gis jussa die octava Augusti in octoge-
 sima quinta Sessione præfatas Episcopi
 literas Congregatorum Præfulum judi-
 cio commisit, in hæc verba perorans:
 Nota est omnibus Epistola sub nomine
 Montpessulani Præfulis Regi inscripta:
 Hanc præfato Episcopo attribuere,
 prohibet reverentia eidem debita; ma-
 xima tamen solertia, qua fuit divul-
 gata, necnon principia, quibus scatet,
 deposcere videntur, ut congregati Pa-
 tres illam perlegant, ejusque examen
 Ecclesiasticæ jurisdictionis Commissa-
 riis demandent, hique desuper suum
 judicium in comitiis exponant. Æquis-
 simo Archiepiscopi postulato annue-
 bant omnes: Seliguntur ergo præcipue
 Burdegalenfis Archiepiscopus, Ne-
 mausensis Præful, Pater Senaultius &
 Targnius Doctor, ex quibus Burdega-
 lenfis die nona Septembris in centesima
 undecima Sessione hæc exposuit: Ex
 Patrum mandato Montpessulani episto-
 „ lam die 31. Decembris ad Regem da-
 „ tam

„tam unacum Commissariis examini
 „subjeci: Hæc caussa cunctis Episcopis
 „adeo cordi esse deberet, ut doctrina,
 „Religione, & inviolabili erga sacra-
 „tam Regiæ Majestatis Personam, Re-
 „gnique jura, studio animati compel-
 „lantur, in hac rerum vicissitudine a-
 „pud Regem scriptotenus conqueri de
 „gravi injuria, quam Montpeffulanus
 „Præful in sua epistola Episcopis intu-
 „lisset, dum eos de neglecto obsequio
 „erga suam Majestatem eo fine insimu-
 „lare studuit, ut suam rebellionem
 „contra Constitutionem *Unigenitus* co-
 „loraret, & si possibile esset, ejus ac-
 „ceptionem ab omnibus Episcopis fa-
 „ctam redderet exosam. „

Sæc. XVIII.
 A.C. 1730.

„Supervacaneum esse arbitror, ut
 „rebelles, & schismaticas ne dicam hæ-
 „reticas expressiones sparsim in hac e-
 „pistola contentas, & a Commissariis
 „in ejusdem discussione annotatas fu-
 „sus exponam; quid enim Hi de hac
 „epistola sentiant, exactissime, ac
 „prorsus solide explanatum habetur in
 „idea epistolæ a Commissariis desuper
 „conceptæ, quæ si Congregatis Patri-
 „bus bene visum fuerit. Regi porriga-
 „tur: & si ita lubet: hæc prælegatur. „

Postmodum recitatis hisce literis
 congregati Præsules decrevere, altera
 die in Parisiensis Archiepiscopi ædibus

Sæc. XVIII. conventum esse habendum, ut hac su-
A. C. 1730. per re maturum institueretur examen;
 convenientibus igitur cunctis illi, qui
 Montpessulano favebant, contra epi-
 stolæ ideam, nescio quæ opponebant,
 quinimo Sanitiensis Episcopus, ne
 agnitæ veritati acquiescere compelleretur,
 nunquam ad Sessiones reversurus
 ad suam Diæcesin profectus est. die vero
 quinta Septembris quidam Sacerdos
 nomine Episcopi Montpessulani Valrasio
 Abbati ac Secretario literas consignavit,
 vi quarum hic Episcopus cunctis
 intercessit, quæ contra ejus epistolam
 ad Regem, ceteraque ejus scripta in
 comitiis decernerentur: Interim Congregati
 Præsules, ut omnem cavillandi
 ansam Adversariis præriperent, ex li-
 teris Regi porrigendis nonnulla durius
 expressa delevere, alia temperarunt,
 & quædam correxerunt.

§. LXVII.

*Summa epistolæ a Clero Gallicano
 contra Montpessulani literas
 Regi oblatae.*

Hanc epistolam ita elimatam non mo-
 do Præsules in comitiis congregati,
 sed etiam inferioris Ordinis Ora-
 tores ac Deputati suo chirographo die
 undecima Septembris firmarunt, ac de-
 mum

mum unanimi consensu decrevere, ut
 Burdegalensis Archiepiscopus, Gilber-
 tus de Montmorin Aturienſis, Anto-
 nius Franciscus Monteley Auguſtodu-
 nenſis & Bolognienſis Episcopi necnon
 quatuor Abbates has literas Regiæ suæ
 Majestati offerrent. His ergo ad Re-
 gis alloquium admissis Archiepiscopus
 præſente Aurelianenſi Duce, Fleuryo
 Cardinale, Regii ſigilli Cuſtode, &
 Maurepaſio Comite adverſus Montpeſ-
 ſulanum, & contra Parlamentum gra-
 vibus verbis ac rationibus perpolitam
 habuit orationem, qua absoluta Regi
 nomine Cleri Gallicani epistolam tra-
 didit, cujus, utpote nimis prolixæ
 nonniſi ſummam exhibeo: Præprimis
 igitur querebantur Præſules, quod
 Montpeſſulanus Antistes pernicioſo ſuo
 ſcripto, cujus ſe Auctorem eſſe, fateri
 non erubuit, indignum in modum ſuos
 Conſratres laceſſiverit, ſimulque
 Eccleſiam, nec inſallibilem, nec viſi-
 bilem nec Catholicam eſſe, ſtatueri vi-
 deatur, proin hoc ſyſtemate fides ever-
 tatur, hæretici triumphant, & incre-
 dulitas per ejusmodi diſſenſiones pro-
 moveatur. „*Qua ratione*, inquiebant
 „*ipſi, tot malorum progreſſus ſiſti poterit?*
 „*quo potenti auxilio firmari poterit*
 „*Religio tam acerbe impugnata? fors*
 „*Concilio? ita eſt, & quidem non alio,*

Sæc. XVIII. „quam Narbonensis Provinciæ Synodo:
A. C. 1730. „ nostras igitur preces jungimus cum
 „ fervidis hujus Provinciæ votis, & a
 „ Regia sua Majestate hanc exoramus
 „ gratiam, quam ab ejus pietate eo
 „ certius nobis pollicemur, quo evi-
 „ dentius illam Regni tranquillitas, &
 „ præprimis Ecclesiæ utilitas deprecari
 „ videtur: hætenus quidem contra il-
 „ los, qui Constitutionem *Unigenitus* im-
 „ pugnant, nonnisi moderatione usi su-
 „ mus, quæ tamen nunc inutilis &
 „ nociva evasit . . . . Ut patet ex
 „ temeraria, & seditiosa Montpessulani
 „ epistola contra S. Gregorii VII. offi-
 „ cium: Ibidem enim hic Antistes ad-
 „ optat principia, quæ omnia fidei fun-
 „ damenta convellere possent: vano in-
 „ super timore populorum animos tur-
 „ bare molitur, ac frivolis suis decla-
 „ mationibus, necnon calumniolis cri-
 „ minationibus sua vitia contegere, &
 „ sub falso sinceri ac improbi Zeli ob-
 „ tentu errores, quos disseminat &
 „ scandalum, quo Ecclesiam affligit,
 „ honestare nititur: Adinvenit duplex
 „ auctoritatis genus scilicet *Persuasio-*
 „ *nis* & *Jurisdictionis*, hæc autem di-
 „ stinctio est nova, incognita & scan-
 „ dalosa . . . . quilibet etiam in ejus
 „ epistola atram bilem, & vehemen-
 „ tiamprehendit, qua quicquid
 „ san-

„sanctum sacrumque est, proterve ag- Sæc. XVIII.
 „greditur. . . . . Quæ alia porro ar- A. C. 1730.
 „ma Adversarii contra Bullam adhi-
 „bent, quam effrænem licentiam, ma-
 „lam fidem, pessimas artes, malignas
 „& captiosas reflexiones, laqueos ad
 „decipiendam populi simplicitatem pa-
 „ratos, calumnias, invectivas, sedi-
 „tiones contra Ecclesiam, errores in
 „fide, monstrosa systemata, fanaticos
 „motus; in opem quoque vocant, tur-
 „bidi genii homines, refractarios, No-
 „vatores, Sectarios, pacis hostes, qui
 „nil intentatum relinquunt, ut homi-
 „nes aliunde sat propensos in schisma
 „involvant. Utique hæc secta in unico
 „terræ angulo recondita omnino igno-
 „raretur, nisi suis tumultibus, & sedi-
 „tiosis clamoribus contra maxime Ve-
 „nerandas potestates effusis sese mani-
 „festaret, ac proderet. . . . Enimvero
 „Constitutio *Unigenitus* est Bulla dog-
 „matica ad universam Ecclesiam di-
 „recta, a toto Episcopali Ordine ac-
 „ceptata, ac ipse Ecclesiarum extera-
 „rum consensus cum Gallicana pro hac
 „Bulla efficit consensum generalem,
 „toti etiam Orbi notum est, quod om-
 „nes Episcopi contra Novatores hac in
 „re conspirarint. Hæc Bulla denique
 „est tam firma decisio, ut ejus aucto-
 „ritas, quam totus Pastorum suo

Sæc. XVIII. „Capiti unitorum cætus recipit, impu-
 A. C. 1730. „gnari nequeat, quin Religionis fun-
 „damenta evertantur, Ecclesiæ Uni-
 „versitas & Visibilitas destruat, & fi-
 „delibus certa fidei Regula auferatur.
 „Talis plane foret Cætus Refractarius,
 „Sectarius, schismaticus, fanaticus &c.
 „anathema igitur sit ei, qui in ore Pa-
 „storum non quærit Dei legem, Chri-
 „stus cum his omni die & in omni loco
 „prædicat & docet: Principalium Pa-
 „storum Pontifici unitorum multitudo
 „est Regula. ad quam, prout Christus
 „promisit, fides fidelium certa erit us-
 „que ad consummationem sæculo-
 „rum &c. „

Huic epistolæ subscripti legebantur
 quinque Archiepiscopi, scilicet Caro-
 lus Parisiensis, Ludovicus Rothoma-
 gensis, Fridericus Hieronymus Bituri-
 censis, Joannes Baptista Aquensis, &
 Franciscus Honoratus Burdegalenfis.
 Episcopi autem erant sequentes: Jo-
 annes Ludovicus Leonensis, Henricus
 Massiliensis, Joannes Armandus Ruthe-
 nensis, Carolus Guilielmus Lombaria-
 nus, Dominicus Laurentius Glande-
 vensis, Gilbertus Alariensis, Antonius
 Franciscus Augustodunensis, Joannes
 Maria Bolognensis, & Joannes Gra-
 tianopolitanus, præter novemdecim
 Abbates.

§. LXVIII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.*Nemausensis Episcopi oratio ad
Regem.*

Confecto hoc negotio Præsules gene-
 ralibus suis comitiis finem impo-
 suere, ac propterea Nemausensis Epi-
 scopus die decima septima Septembris
 nomine totius Cleri pro more Ludovi-
 cum XV. Regem luculenta honorabat
 oratione, hujus tenoris. „Ut ad so-
 „lium Majestatis vestræ pro inchoan-
 „dis nostris comitiis cum omni fiducia
 „accederemus, impulit Nos Regia illa,
 „qua Præsulum homagia benignissime
 „excepit, clementia, non minus ac va-
 „lidum illud patrociniū, quo nostrum
 „Ministerium nostraque bona fovit, &
 „Sessiones nostras potenti suo auxilio
 „firmavit. Accessit quoque præter sa-
 „pientiam & virtutem, qua Regia sua
 „Majestas animos nostros perstrinxit,
 „singularis etiam sollicitudo, qua
 „Regia sua Majestas fidelis sui populi
 „quietem, felicitatemque procurare
 „semper intenta est: sicut ergo hæc
 „omnia Nobis primo animum addidere,
 „ita & nobis fiduciam instillant, ut
 „nunc expirantibus hisce comitiis ad
 „Regium Majestatis vestræ thronum
 „aucto animi affectu & speciali grati-
 „tudi-

Sæc. XVIII. „tudinis sensu provolvamur. „ Postea
 A. C. 1730. Orator Regis Religionem & pietatem
 promeritis laudibus efferens, Clero
 Gallicano gratulatur, eoquod Ecclesia
 prospera quæque sibi polliceri valeat,
 cum illam Rex pietatis suæ exemplis
 honorasset, & constanti, semperque
 vigili suo patrocínio sustentasset: quini-
 mo quamvis id Ecclesia ab eo non pe-
 tiisset, ipse ultro tamen malis, quibus
 Eadem affligebatur, prudentissimam le-
 gem opposuisset, per cuius fidelem ob-
 servantiam pristinae culpæ ad æquitatis
 leges ita castigarentur, ut futuræ præ-
 vertantur. His expositis Episcopus
 Regem sic alloquebatur: „Noli con-
 „cedere, ut impensum nobis patroci-
 „nium reddatur inutile, nec ut fidu-
 „cia potestatis nostræ, quam nobis
 „Christus ad ædificationem, non ad
 „destructionem dedit, Ministerii no-
 „stri fructum evertat; non enim De-
 „cretum hoc Apostolicum, sed aperta
 „rebellio contra illud Ecclesiæ judi-
 „cium, quod sua Majestas auctoritate
 „Regia roboravit, sed tumultuum inde
 „in Regno exortorum violentia, sed
 „(ut Regiæ suæ Majestatis verbis
 „utar) *pertinacia, qua huic Constitutioni*
 „*debita submissio denegatur*: Hæc inquam,
 „turbidos homines impulit, ut Epi-
 „scopos, qui sese refractariis opponunt,
 „velut

„velut præcipitis ingenii Viros, ac in- Sæc. XVIII.
 „quietos homines accusent, cum ta- A.C. 1730.
 „men hi longe plures, majoresque
 „culpas in iis dissimulent, quam juxta
 „Canonicarum legum rigorem puni-
 „verint. Non equidem de nobis præ-
 „sumimus, perinde ac si ab omni nævo
 „immunes essemus, credere autem,
 „aut affirmare, quod omnes uncti a
 „Domino perversa cogitent, & ex sola
 „passione, & arbitrio cunctas suas a-
 „ctiones & intentiones dimetiantur,
 „quid hoc esset aliud, quam de Reli-
 „gione, quam edocent, male sentire,
 „de fide perperam judicare, & credere,
 „quod Divinus Magister fidei suæ de-
 „positum nonnisi Prævaricatoribus
 „commiserit: Ex unanimi ergo Epi-
 „scoporum consensu de eorum æqui-
 „tate ac integritate luculentum habe-
 „tur testimonium: nos quoque ex Pro-
 „vincialibus Conciliis speratum nobis
 „pollicemur fructum, dummodo ea in
 „omnibus Regni Provinciis & præci-
 „pue in Narbonensi rite celebrari, Re-
 „gia sua Majestas permiserit.,

Postea Orator Conciliorum utili-
 tatem deprædicans, subjunxit, per
 „ea conservatur fides, & uniformis
 „fidei professio, restauratur Disciplina
 „vigor, mores emendantur, Hierar-
 „chicus Ordo firmatur, corruptelæ
 „eli-

Sæc. XVIII. „ eliminantur, & Episcopi separatim
 A. C. 1730. „ de suis officiis probe instructi, habi-

„ les redduntur, ut congregati circa
 „ gravissimas causas unanime suffra-
 „ gium ferre valeant. In ejusmodi
 „ Conciliis consentiente Rege convo-
 „ catis, eoque protegente juxta Regni
 „ leges celebratis, certo tranquillitas
 „ tot votis exoptata revocari poterit,
 „ quam tamen nunquam sperare licebit,
 „ nisi hæc in submissione erga fidei decre-
 „ ta, & in obedientia erga illos, qui do-
 „ cetrinæ sunt Judices, sit probe firmata.

Tandem Orator sermonem suum
 absolvit his verbis Regem allocutus.
 „ Accedimus ad solium tuum, suppli-
 „ ces, ut nobis libertatem Ministerii
 „ nostri salvam conservare digneris:
 „ Illius quidem exercitium usurpatio &
 „ violentia impedire, nunquam tamen
 „ eripere potest, hanc libertatem tueri,
 „ & sanguinis nostri pretio redimere,
 „ unice cordi nobis est, cetera omnia,
 „ quantumcunque nobis chara, si a
 „ nostro charactere separari valeant. di-
 „ mittere parati sumus: nihil ambitio-
 „ se, ac obstinate petimus, nisi quod
 „ justum & æquum est, tantamque
 „ profitemur reverentiam erga Majesta-
 „ tem vestram, ut in omnibus, quæ in
 „ viribus nostris sunt, eidem deferre
 „ anhelemus: & si forte sacrata Regni
 „ tui

„tui jura, quæ tamen potissima no- Sæc. XVIII.
 „strarum libertatum pars sunt, quas- A. C. 1730.
 „que nos Episcopi majori ceteris Zelo,
 „vigilantia, ac studio conservare ac
 „defendere nitimur, etsi, inquam hæc
 „jura in laicos Magistratus vestra au-
 „thoritate transferrentur, honori ta-
 „men nobis ducemus, si & in hoc o-
 „bedire, & ad beneplacitum tuum nos
 „submittere poterimus. Hæc si etiam
 „Majestatis vestræ voluntati litare, ne-
 „cesse fuerit, pro nihilo reputabimus;
 „horum enim jactura nec Religioni,
 „nec characteri nostro nocet; quicquid
 „enim nonnisi humanum est, homini-
 „bus cedi potest, fidei autem deposi-
 „tum, & Jurisdictio Episcopalis inde
 „resultans est thesaurus noster, gloria
 „nostra, & pignus nostrum; hæc no-
 „bis eripi, nunquam patiemur; ea e-
 „nim in acceptis referimus soli Deo,
 „Ecclesiæ, populis, & Majestati ve-
 „stræ, cujus Regnum in fide Catholica
 „fundatur, & in ea firmiter radicetur
 „semper. Nunc vero Nobis, non qui-
 „dem titulus, quo fidei Judices nomi-
 „namur, denegatur, illius tamen usus
 „præpeditur; privati enim homines
 „contra doctrinam Christi Domini Ma-
 „gistri sui sese erigunt, inferiores Ec-
 „clesiæ Ministri auctoritatem Prima-
 „riorum Pastorum vilipendunt, evo-
 „munt

SÆC. XVIII. „munt acerbis declamationes, & im-
 A. C. 1730. „pias sublationes, quibus constan-
 „tiam eorum, qui Evangelium præ-
 „dicare non erubescunt, labefactare
 „nituntur, & Ecclesiæ Judicium, quod
 „sine extremo fidei nostræ detrimento
 „eludi nequit, pessumdare satagunt;
 „eo fine ipsi Metropolis nostræ Parochi
 „seditiosis suis scriptis epistolam Pa-
 „storalem sui Archiepiscopi palam im-
 „pugnarunt. Novi hi sectarii, ut pro-
 „meritas Ecclesiæ censuras eludant,
 „asserunt, damnata nonagesima prima
 „Quesnelli propositione Regni princi-
 „pia everti, excommunicationes ten-
 „dere ad eximendos subditos a fide-
 „tate Regi debita: *Eo fine in suis scrip-*
ptis publicarunt propositiones erroneas &
pernitiosas de censuris Ecclesiæ. Hæc
arma spiritualia a Jesu Christo Ecclesiæ
relicta ad procurandam observantiam sua-
rum legum atque ad punitionem peccatorum
rebellium, in his scriptis exposita fuerunt
contemptui populorum. Confusa fuerunt
omnia jura; quilibet fidelium relinquitur
pro iudice solo proprio de valore aut inju-
sticia excommunicationis, inspiratur ipsi
contemptus auctoritatis superioris, indiffe-
rentia ad se erigendum & illusio mentium,
qua hunc rebellionis spiritum tanquam bea-
titudinem & sanctitatem considerant &c.
 „Excusa, Rex potentissime, questuum
 „nostro-

„nostrorum vehementiam per doloris
 „acerbitatem: ad Te solum nostras
 „querelas deferimus, qui in Te solo
 „asylum invenire speramus, & quidem
 „longe efficacius securiusque, quam
 „in severitate; etsi illam ipsimet salvis
 „legibus in refractarios exercere po-
 „tuissimus; spectata ergo moderatione
 „nostra, supplicamus, nobis ita pro-
 „spici, ne ex indulgentia nostra dam-
 „num reportemus, nec nobis ministeriū
 „nostri libertas tollatur, qua nun-
 „quam nisi ad tuendas Evangelii ve-
 „ritates, & debitam illi obedientiam
 „ac submissionem populis nostris instil-
 „landam usuri sumus &c. „ Ceterum
 illa benevolentia, qua Rex tam Cleri
 Gallicani literas, quam hujus Epi-
 scopi orationes excepit, Montpeffula-
 num Episcopum adeo non ad saniora
 reduxit, ut etiam has ipsas literas a
 Clero ad Regem datas die trigesima
 Novembris acriter impugnaret, edita
 Pastoralis Instructione ad suæ Diœcesis
 Clerum & populum directæ.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

§. LXIX.

*Parlamenti oppositio contra Cleri
 Gallicani scripta.*

Insuper ipsum Parisiense Parlamentum
 Nemausensis Episcopi sermonem,
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. U &

Sæc. XVIII. & Cleri Gallicani literas discutiebat,
A. C. 1730. non sine maximo contradicentium stre-
 pitu; alii enim tam Supplementum
 Breviarii cum Ordinarii permissu Lug-
 duni impressum, quam Cleri literas &
 Episcopi orationem supprimendam esse
 censebant, alii vero, atque inter eos
 Rollandus Præses nonnisi hoc Supple-
 mentum coram Procuratore Regio &
 Advocatis esse denuntiandum opina-
 bantur, prævaluit etiam Rollandi sen-
 tentia, cui quinquaginta duo contra
 quadraginta octo suffragia adstipulaban-
 tur; circa Episcopi tamen & Cleri lite-
 ras pronuntiatum est, Regi supplican-
 dum esse, ut ea, quæ in utroque scripto
 contra Regis auctoritatem, ejusque
 obsequium expressa deprehenderentur,
 deleantur, nec Episcopi oratio in ta-
 bulas Cleri Gallicani inferatur, nisi ad-
 datur revocatio eorum, quæ in ea con-
 tra suprema Regis jura continentur.

§. LXX.

*Regis Responſa ad Parlamenti
supplicationem.*

Ad hæc Rex per supremum Consilii
 „Præsidem die decima septima Ja-
 „nuarii Anno 1731. hæc reposuit,
 „Sciatis velim, Parlamenta non alio
 „fine esse erecta, nisi ut nomine meo
 „ju-

Sæc. XVIII.
A.C. 1730.

„justitiam subditis meis debitam ad-
 „ministrant, auctoritatem ego vobis a
 „me datam, quam etiam factam fer-
 „vari volo, exerceatis duntaxat juxta
 „tenorem mearum legum, sicut ergo
 „illas leges, quas ad vestra Tribuna-
 „lia dirigere, mihi bene visum est,
 „populi per vos notas habent, ita e-
 „tiam per vos & ad vestrum exem-
 „plum populi mei debitam veneratio-
 „nem & submissionem addiscant. Vo-
 „bis etiam incumbit, ut ipsimet prius
 „exacte leges meas observetis, & post-
 „ea illas ab aliis observari faciatis,
 „Vos decet, in causis privatis, &
 „vel maxime in iis negotiis, in quibus
 „de publico ordine agitur, a partium
 „studio alienos esse, & attendere ad
 „limites, quibus ipsemet Deus utram-
 „que potestatem circumscripsit, & di-
 „versa, quamvis non sibi contraria,
 „jura statuit, proin ad viam appella-
 „tionis tanquam *ab abusu* intra debi-
 „tum suum objectum recurrentes, illa
 „nunquam utamini, nisi pro conser-
 „vanda tuendaque salutaris concordia
 „inter Sacerdotium & Imperium. „

„Has regulas adeo tutas si amplecti
 „non neglexissetis, de evocationibus
 „ad Romanam Curiam adeo non que-
 „rendi ansam haberetis, ut vestræ So-
 „cietati magis honorificum foret, eas

Sæc. XVIII. „prævenire, simulque supersedere pos-
 A. C. 1730. „sem necessitati, qua non sine fastidio

„quandoque vos ad semitam, a qua
 „tamen deviare nunquam deberetis,
 „revocare compellor & necessariis
 „quandoque exemplis demonstrare co-
 „gor, Regis auctoritatem illa Parla-
 „mentorum longe superiorem esse.,

„Id ergo, quod a me petitis, in
 „vestro est arbitrio; ipse quidem, ne
 „ejusmodi evocationes sine necessitate
 „multiplicentur, intentus sum, & a
 „generalibus regulis nonnisi invitus re-
 „cedo, nec mihi quicquam acceptius
 „facere poteritis, quam si omne id,
 „quod justam exceptionem patitur,
 „vestra sollicitudine evitetis, quinimo,
 „si forte antea minus caute quædam
 „evocationes fuerunt permissæ, ratum
 „habeo, si hac super re Primarius Præ-
 „ses ad Nos referat, ut in meo Senatu
 „examinatis rei motivis, quid magis
 „æquitati consonum sit, decernere
 „valeam.,

„Quantum vero ad aliud petitionis
 „vestræ argumentum, laudo quidem
 „vestræ submissionis ac venerationis
 „contestationem, declaro tamen, quod
 „omnes vestræ deliberationes, quas
 „contra meum interdictum vobis per
 „me intimatum interposuistis, & ad
 „acta vestra retulistis, eo ipso sint nullæ,
 „scia-

„sciatis ergo, me a concepto proposito, Sæc. XVIII.
 „utpote æquissimo recessurum nun- A. C. 1730.
 „quam, Vobis igitur severissime inhi-
 „beo, ne contra mandatum meum,
 „quod occasione legis illius, quæ ad
 „Ecclesiæ & Regni tranquillitatem
 „prudentissimis & moderatissimis me-
 „diis firmandam aptissima est, pro-
 „mulgari jusseram, nequidem rationes
 „vestras opponatis, minus vero desu-
 „per deliberare præsumatis: Insuper
 „primario meo Præsidi injungo, ut de
 „his, quæ hac in occasione gesta fuere,
 „exacte nobis relationem scriptotenus
 „communicet. Denique circa ea, quæ
 „contra Cleri literas, & Episcopi ser-
 „monem proposuistis, scitote, Regis
 „esse decernere, quid circa ejusmodi
 „scripta ad meam Personam immediate
 „directa judicandum sit, non ergo Par-
 „lamentum potuit, aut debuit ullo
 „modo hac super re deliberationem
 „instituire.”

Hoc Regis responso Senatores velut
 fulmine tacti, nil aliud die decima nona
 Januarii reposuere, quam Parlamen-
 tum omnino esse paratum, ut Regiis
 subditis justitiam exactissime ulterius
 administret, jura Principis, & Regni
 leges ad procurandam Ecclesiæ, sta-
 tusque tranquillitatem idoneas tuea-
 tur, suumque Zelum ac studium pro

Sæc. XVIII Regis obsequio luculentis testimoniis
A. C. 1730. omni data occasione demonstret, &
 quoniam Rex iterato inhibuisset, Par-
 lamentum desuper haud deliberaturum:
 quænam vero ad Regii status utilita-
 tem & debiti obsequii rationem magis
 conducere viderentur, fusius exposi-
 turum, quotiescunque Rex gratiose
 permiserit. Nihilominus Parlamentum
 Parisiense paulopost Embrodunensis
 Archiepiscopi instructionem Pastora-
 lem, qua Montpensulani scripta legi ac
 retineri vetitum erat, decima post die
 edito decreto suppressit.

§. LXXI.

*Motus a Lutheranis ob Comitem Auf-
 sessum a Patruo abductum
 concitati.*

Haud minus levis in Imperio agita-
 batur controversia, cui fomitem
 subiecit Religionum diversitas. Res
 ita accidit. Anno priori Carolus Chri-
 stophorus Baro de Aufsess præmatura
 nimis morte vivis ereptus est, relicto
 nonnisi unico Filio, Christophoro Fri-
 derico, novem duntaxat annos nato:
 Hujus tutelam Parens, qui pluribus
 abhinc annis a Lutheri secta ad Ecclesiæ
 Catholicæ gremium redierat, Fratri
 suo Christophoro Ernesto Electoris Mo-
 guntini

guntini Cubiculario, atque legionis Sæc. XVIII.
 Equestris Ductori Religione Catholico A. C. 1730.
 demandabat; ea lege, ut is illum Bam-
 bergæ in fide Catholica institui curaret.
 Christophorus ergo, comperta Fra-
 tris sui morte primas eo curas inten-
 dit, ut Nepotem suum juxta Patris
 sui voluntatem in Religione Catholica
 educare posset; certo enim sibi per-
 suasum habebat, Joannam Theophilam
 ejus Matrem Lutheranæ Religioni ad-
 dictam nil inausum intentatumque re-
 licturam, ut ejus Filius in secta, quam
 materno cum lacte hauserat, adolesce-
 ret: hinc Patruus pro veri Tutoris mu-
 nere Nepotem suum salutis periculo
 subducere, eumque ad ejusmodi locum
 transferre statuit, ubi in Catholicæ e-
 tiam fidei præceptis imbui, ac demum
 ipse inter veram & falsam Religionem
 discernere posset: Nil aptius ad hoc
 videbatur, quam domicilium Caroli
 Teoderici de Aufsess, qui Bambergæ
 & Herbipoli Cathedralis Ecclesiæ Ca-
 nonicus erat. Hæc dum interim inter
 ambos agitentur consilia, Joanna
 Mater, fors quid rei subesset suspicata,
 filium suum clam Baruthum abducere
 decernit, atque unacum duabus No-
 bilibus fæminis Baronessa de Muffel,
 & illa de Branden iter die prima Maij
 aggreditur. Accidit autem, ut eadem

Sæc. XVIII.
A. C. 1730

die Christianus Ernestus, cum suo Præ-
tore, uno Venatore, duobus famulis,
& quodam suæ legionis Equite Sigri-
bergam veniret: Inexpectatus ibidem
erat occursum Joannæ Theophilæ, quæ
curru vecta Filium suum abducere fe-
stinabat. Præmissa utrinque officiosa
salutatione Christianus puerum sibi,
utpote Agnatorum proximo tradi ro-
gat, instat, atque invitæ Matri expo-
nit, sibi a defuncto ejus Patre illius tu-
telam fuisse commissam, notum aliunde
esse, ejus Filium paternis bonis parce
admodum esse provisum, liberalius
vero a Patruo fore educandum, atque
ad certam pinquioris fortunæ spem
promotum iri, hanc esse Caroli VI.
Imperatoris mentem, eoque fine ab eo
Equestris Franconix Ordinis Nobiles
tanquam Commissarios hac in causâ
fuisse nominatos &c. Cum autem ad
has pluresque alias rationes furda esset
Mater, Patruus ad Nepotem suum
conversus, illum, ut secum veniret,
solicitat, qui etiam haud invitus e
curru profilit, equum lætus conscen-
dit, & cum Patruo suo Bambergam
venit. Nec tamen propterea Mater re-
cuperandi Filii sui spem animumque
abjecerat; astu igitur rem aggreditur,
ac die decima tertia Decembris Bam-
bergam contendit, jactato obtentu,
quod

quod Filium suum pro materno affectu
visum venisset: re ipsa tamen illum e
Patruī manibus ereptum, domum re-
ducendi opportunitatem quærebat.
Comperto ejus adventu Carolus de
Auffess Canonicus Cathedralis ædes
suas, mensam, famulos, currus & e-
quos pro nobilium more ad ejus ob-
sequium omni humanitatis officio eidem
offert; illa vero recusatis omnibus u-
nice petit, ut cum Filio suo libere col-
loqui posset; id quoque lubenti animo
indulget Canonicus, ac puerum ad
Cauponam, ubi Mater hospitabatur,
conduci jubet, debita Matri suæ ob-
sequia præstiturum: Tum vero Mater
omnes maternæ eloquentiæ fontes ex-
haurit, & Filium suum ad reditum in-
ducit: preces, blanditias, promissa,
& lacrimas adhibet, imo nec minis
parcit; sed incassum omnia: vim ad-
hibere prohibebat famulorum, qui
puerum comitabantur, præsentia: nil
ergo aliud supererat, quam ut re in-
fecta domum reverteretur, & deple-
ratæ suæ causæ auxilium in potentio-
rum patrocinio quæreret: Proximo
igitur Mense Januario non tam proprio
impulsu, quam aliorum suggestionē in-
citata querulas ad Cæsareo - Aulicum
Consilium literas dat, falsoque expo-
nit, filium suum novennem invitum,

Sæc.XVIII
A.C. 1730.

Sæc. XVIII. plorantem, totisque viribus renitentem
A. C. 1730. violenter Matri fuisse ereptum, sex Vi-
 ris valide armatis in opem adhibitis:
 manifeste quoque religiosam æque ac
 profanam pacem fuisse violatam, non
 sine luculento plagii raptusque crimine:
 Iusuper Matrem inter indignas pejera-
 tiones, dicteria & verbera e curru
 vi fuisse extractam & per plateas huc
 illucque raptatam: Nec hisce injuriis
 fatiatum fuisse Christianum, sed illum
 quoque afflictæ Matri, dum die 13. De-
 cemberis Filiolum suum visura Bam-
 bergam contendisset, aditum occlusisse,
 ejusque jussu illam a Venatore, duobus
 Canonici Famulis & quodam milite a
 filii sui cubiculo fuisse repulsam, quin
 ægre admodum duobus aut tribus verbis
 puerum alloquendi copiam obtinisset;
 hunc enim mox ab ejus latere avulsum,
 ac rhedæ impositum ad Canonici ædes
 fuisse raptatum: De violenta hac in-
 juria, tyrannide & latrocinio vehemen-
 ter quidem fuisse questam, sed quatuor
 Aufsesii famulos (non tam proprio ausu,
 quam Heri sui mandato) præter plura
 convitia, non jam per ambages alapa-
 rum minas jactasse, certo in minis
 haud hæsurus, nisi adstantium metu,
 ipsiusque pueruli ploratu fuissent co-
 hibiti. Talia, pluraque alia non modo
 Mater in suo libello supplici exponebat,
 sed

sed & alii pagellis in vulgus sparlis contra Aufseßios religione Catholicos passim disseminabant.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LXXII.

Vera facti species a Christiano Aufseßio ad Imperatorem transmissa.

Erant equidem Viduæ Matris exposita veritati minus consona; in allegatorum tamen fidem a Cæsareo-Aulico Consilio pænale, ut vocant, *mandatum* die 28. Januarii emanavit, vi cuius Aufseßius, filium vi raptum Matri reddere, læsæ parti satisfacere, eamque haud amplius offendere, & debitam cautionem præstare jubebatur. Accepto hoc decreto Christianus de Aufseß die septima Decembris hoc mandatum utpote expositis falsis, & veris nequiter suppressis obtentum tanquam irritum declarari, & Viduam a limine iudicii repelli, ab Imperatore efflictim petiit, hæc exponens: ex Cæsareo decreto de die 28. Jan. §. 2. & 3. necnon ex mandato ad Equitum Ordines die 13. Maij dato constare, Nepotis sui educationem & tutelam auctoritate Cæsarea Equestri Ordini esse commissam, inhibitumque, ne hic pupillus extra Equestris Ordinis jurisdictione

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

ditionem extraheretur, Carolum quoque Christophorum hujus pueruli Patrem jam pluribus abhinc annis unacum Fratre suo ejurata Lutheri secta ad Fidem Catholicam reversum, sæpius in vita, ac etiamnum paulo ante obitum suum palam declarasse, se omnino velle ac præcipere, ut Filius suus Bambergæ educaretur, in fide Catholica probe instituendus, id constare publica ac jurata plurium testium fide dignissimorum attestazione & ipsius etiam Aufsessiani Prætoris Religione Lutherani testimonio, proin se nec fractæ pacis nec raptus reum esse. Insuper jam Mense præterito Carolum Theodericum Baronem de Aufsess Canonicum Cathedralē ab Equestris Ordinis Præposito Domino de Eggloffstein petiisse, ut Nepotem suum propriis sumptibus educare, ipsiusque curam habere permetteretur, quo tamen denegato Christianum a Matre puerum, quem ipsa in exteram ditionem transportare meditabatur, sibi consignari, rogasse, illam quidem obstitisse, sed immerito & quidem contra expressam Patris intentionem, & receptam consuetudinem, vi cujus filii ex matrimonio mixto progeniti in Patris Religione educari solerent, nullique Nobili Matronæ concessum, filios & filias suas ad

ad arbitrium in sua, quam profiteretur, Sæc. XVIII.
 secta instituere; has ob causas hunc A. C. 1730.
 puerum a suo Patruo Bambergam de-
 ductum, & Aufsessii Canonici Cathed-
 ralis curæ fuisse commissum, necnon
 in Collegium Cathedrale jamjam co-
 optatum sua forte contentissimum vi-
 vere, de cetero unanimi testium cal-
 culo comprobari, nec violentiam nec
 dolum malum nec injurias verbis aut
 factis vel Matri vel Filio fuisse irroga-
 tas, nec in Aufsessiana familia rarum
 esse exemplum, quosdam a paternis
 laribus abductos, partim Bambergæ
 partim Herbipoli ad Cathedralis Ec-
 clesias fuisse promotos, hos inter no-
 vissimos esse, Carolum Sigismundum
 Bambergensem Decanum non ita pri-
 dem vita functum, Jodocum Bernar-
 dum Ecclesiæ Cathedralis Custodem
 supremum, aliosque Canonicos vita
 adhuc superstites. Denique *juridica*
requisita ad constituendum pacifragium vel
raptum tam in intentione quam in execu-
tione facti deesse, & adversæ partis testi-
 monia esse omnino nulla; testimonium
 quoque foeminæ, nomine Muffel, ut-
 pote solius, a testibus contrarium asse-
 rentibus infirmari, ancillam ob sexus
 fragilitatem exiguæ esse auctoritatis,
 ceteros vero testes juratos in articulis
 principalioribus sibi contradicere, proin-
 parum

Sæc. XVIII. parum vel nihil probare, eosque violentiam, injurias &c. aliasque circumstantias factum aggravantes ignorare, ex adverso autem testes pro rei veritate esse numero decem, omnes fide dignissimos, uno ore attestantes, se de prætenſis excessibus tam personalibus quam realibus omnino ignaros esse, eorumque quosdam ex adverso attestari, quod Vidua Mater Christianum horrendis convitiis & probris laceſſitum muliebri rabie invaſiſſet, niſi ipſus illam tempeſtively repuliſſet &c. nullius denique fidei eſſe aſſertum Brandenſteinii attestantis, pueruli Patrem diſpoſuiſſe, ut ejus Filius in ſecta Lutherana inſtitueretur; vix enim credibile eſſe, Patrem Religione Catholicum velle, ut ejus Filius in religione, quam ipſemet ejuraſſet, educaretur, aliunde vero quàm plurimi, atque inter eos deſuncti Parochum, ceterosque, qui in Sacramentorum adminiſtratione eidem adſitiſſent, necnon ipſum deſuncti Præto- rem etſi Lutheranum *particulari atteſtato & jurata ſui deſiptione* omnino contrarium aſſirmare &c. His rationibus expoſitis Chriſtianus de Auſſeſſ Cæſarem humillime rogabat, quatenus per ſiniſtra aſſerta extortum mandatum annullare, & Viduam a judiciſſi limine repellere velit.

§. LXXIII.

Sæc XVIII,
A.C. 1730.*Lutheranorum querelæ contra Theodoricum Carolum de Erthal.*

Anno hujus sæculi vigesimo sexto die vigesima sexta Augusti obierat Carolus Fridericus de Erthal, qui Herbipolensi & Onoldino Ducibus à consiliis, Königshofensis propugnaculi Gubernator, & Franconici Equestris Ordinis Consiliarius erat. Hic quatuor Filios, quorum junior octo, alter decem, tertius duodecim, & quartus quatuordecim ætatis annos numerabant, superstites reliquerat in secta Lutherana educatos. Hos defuncti Frater Carolus Theodoricus de Erthal Herbipolensis Canonicus, Bellici Senatus Præses, & Provinciæ Prætor die decima quinta Septembris ejusdem anni Herbipolin abduxit; eoquod horum Parens sæpius ab eo petiisset, ut filios suos in Religione Catholica institui curaret. Inde vero novi tumultus eo graviores, quo magis adhuc recens erat vulnus ex Auflessiana caussa inflictum, & vix tenui cicatrice obductum. Præprimis ergo Maria Dorothea de Schaumburg, cujus Filia defuncti Caroli uxor erat, querulas preces de ereptis sibi Nepotibus ad Carolum VI. Imperatorem desert,

Sæc. XVIII. A.C. 1730. desert, ac tantum obtinet, ut pro de-
cidenda tutela, & horum quatuor fi-
liorum educatione ad diem octavam
Martii, & vigesimam octavam Septem-
bris Anno 1728. Bambergensis Episco-
pus & Saxo - Gottanus Princeps tan-
quam Cæsarei nominarentur Deputati:
ab horum sententia Carolus Canonicus
per suum Advocatum solemnem appel-
lationem interposuit, & suæ causæ
merita fusius adduxit, simulque decla-
ravit, Carolum adeo non hosce Ne-
potes suos ad fidem Catholicam ullo
pacto induxisse, ut eos insuper Luthe-
rani Moderatoris, nomine Schwenckii,
institutioni reliquerit, inscio autem Patruo
hosce juvenes Catholicorum scholam
accessisse & ultro declarasse, quod fidei
Catholicæ nomen dare, firmiter de-
crevissent, de cetero autem fidem esse do-
num Dei, & annos discretionis nec in
Religiosa, nec Westphalica pace præ-
scribi. Hac de re Imperator per suos
Deputatos die octava Octobris & nona
Novembris certior factus, die prima
Septembris Anno 1729. ad eundem Ca-
rolum perscripsit, interposita appella-
tione nonnisi moras quæri, & Depu-
tatorum consilia tergiversationibus e-
ludi, intra terminum igitur a Deputatis
præfixum cunctas rationes, quas Ca-
rolus pro se hac in causa ulterius
alle-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

allegandas censeret, exponendas nulloque obicem proposito consilio de quatuor hiis filiis interim in loco Lutheranæ Religionis addicto educandis opponendum esse. Insuper habito hoc Cæsaris mandato, & Deputatis in diversa abeuntibus res indecisa permansit.

Resumpto autem hoc negotio constitit, hos quatuor Filios die decima quinta Decembris Anno 1726. Religionem Catholicam libere, publice & solemniter professos, ac insuper de mutatæ Religionis motivis interrogatos, sat luculenter prodidisse, se ea iudicii maturitate pollere, ut verum a falso discernere possent; notum denique esse, quod & postea eorum Moderator ejuratis Lutheri præceptis ad Catholicorum Sacra pariter transferit. Nihilominus Dorothea die vigesima octava Julii Anno 1730. datis Ratisbonam ad Corpus, ut vocant, Evangelicorum literis exposuit, Deputatos utpote Religionem Catholicos feriam de Religionis mutatæ motivis inquisitionem neglexisse, & duntaxat filiorum responsis memoriæ mandatis fuisse contentos, eapropter se enixe petere, ut Principes Augustanæ Confessioni addicti sua auctoritate, quam in Aufsessiana causa die 18. Julii interposuissent, etiamnum

Hist. Eccles. Tom. LXXIII. X præ-

Sæc. XVIII. præpedire vellent, ne ejus Nepotes
 A. C. 1730. a fide Parentum abstraherentur, sed e
 contra ad locum, ubi Lutheranae sectæ
 exercitium viget, transferrentur. Hu-
 jus Matronæ petito annuere Legati
 Ratisbonenses & die sexta Septem-
 bris datis ad Cæsarem literis vehe-
 menter adversus Erthalenses & Auf-
 sessianos Agnatos declamarunt, eoquod
 impuberes Filios sub cognationis præ-
 textu suis Parentibus vi ereptos directe
 vel indirecte ad amplectendam Reli-
 gionem Catholicam compulissent, ac
 etiamnum nec Cæsareis mandatis ab-
 sterriti, sub variis obtentibus ac effu-
 giis tantam moram traherent, eo fine,
 ut interim abrepti filii ad annos discre-
 tionis perveniant, proin eorum resti-
 tutio in pristinum statum impossibilis
 reddatur. Fatebantur quidem Legati,
 Erthalenses Filios responsa, quæ ad
 interrogata dedissent, non quidem ex
 memoria protulisse, non nisi tamen
 casu ac fortuito quæsitâ au tetigissent,
 jactatam tamen Patruï ignorantiam de
 abductis Nepotibus haud esse probabi-
 lem, Patris vero voluntatem de filiis
 in Religione Catholica educandis per
 contraria enervari testimonia, nullius-
 que roboris esse, quod tam Aufsessia-
 nus Filius, quam Erthalenses jam per
 tantum temporis spatium in Religione
 Ca-

Catholica perseverassent, ut adeptis jamjam discretionis necessariæ annis petita Religionis libertas a Lutheranis hac in re opponi haud ultra valeret, proin falso exponi, quod expirantibus Cæsareis decretis Neo - Conversi a nemine compelli possent, ut ad Religionem Lutheranam redirent; non enim agi, an in hac vel illa religione educandi essent, sed præprimis exostulari de sædifrago procedendi modo, quo impuberes a Catholicis Agnatis sine ulla causæ cognitione, sed propria duntaxat auctoritate erepti fuissent, & eorum mutatio Religionis a privata executione, raptu & spolio non sine manifestissima infractione pacis publicæ tam Religiosæ quam profanæ initium sumpsisset, ejusmodi autem violentiam nullo aut temporis lapsu aut possessione, utpote vel maxime vitiosa & nonnisi per delictum obtenta sanari posse. His expositis Legati a Cæsare petebant, ut Aufsessius & Erthalius utpote tanti criminis rei promeritis plecterentur pœnis, & abducti Filii ad locum, ubi præter Lutheranam nulla alia exerceretur Religio, reducerentur, debita institutione tamdiu imbuendi, donec controversia de competente tutela & educatione decidatur. Imperator jamjam die 21. Junii Anno

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

1729. Cæsareis Deputatis demandabat, ut prudens consilium suggererent, quo per Cæsareum edictum hæc quæstio decidi posset, in quam religionem proles impuberes sint educandæ, si Parentes sint diversæ Religionis, & forte Pater in Religione quam professus est decedat, Mater vero vita superstes sit Acatolica, & aliunde per pacta nuptialia decisum non fuerit, in qua Religione hæc proles relictæ post alterutrius Parentis obitum sint educandæ? Paris ferme conditionis erat querela, quam Lutherani contra Neoburgenses Catholicos hoc anno movebant. Prætextus erat iste: Georgius Christophorus Centgrafius Religione Lutheranus, professione Sartor, & patria Nordstadiensis in Hasslo - Darmstadiensi ditione: Hic aliquot abhinc annis venditis omnibus, quæ habebat bonis unacum Coniuge & tribus suis liberis in Hungariam emigrabat, firmo ibidem persistendi animo: qua emigratione patriam suam reliquit, ipsoque facto & animo Imperii subditus esse desiit, mortua autem ejus Coniuge ex Hungaria rursus in Germaniam cum suis prolibus Anno 1725. reversus, Unterstallii, Neoburgensis Ducatus oppido substitit, a Petro Ostermeyro quodam rustico exceptus, in cujus etiam ovili

ovili cum suis pernoctavit: altera au- Sæc. XVIII.
tem die clam relictis suis liberis au- A. C. 1730.
fugit, & nonnisi evoluto bimestri re-
versus, post unius mensis moram de-
nuo clanculum atque insalutato ho-
spite dilapsus est, suasque proles ad-
huc impuberes exuto omni paterno,
humano & naturali affectu, ferme nu-
dos, Matre omnique ope destitutos,
summa miseria, fame, & maximo
hyemis rigore pressos dereliquit,
proin filiis suis tam inhumane expositis,
ulterioris illorum curæ, & patriæ
potestatis indignum, inhabilemque sese
reddidit: postquam vero hi ultra no-
vem Menses inter innumeras calamita-
tes ostiatim panem quærere coacti fue-
rant, Neoburgum ingredi tentabant,
ubi cum ceteris mendicis ex christiana
charitate eleemosynam colligere per-
mittebantur: tandem vero insaufam
eorum sortem miserti quidam Eccle-
siastici, eorum necessitatibus tam cor-
poris quam animæ pro viribus prospici-
cere certabant, ac demum eos Catho-
licæ fidei præceptis egregie imbutos
ad publicam solemnemque Religionis
professionem admittebant. Hæc sine
Magistratus scientia ac jussu ex privato
pietatis stimulo hucusque gesta fuere;
Re autem comperta Provinciæ Ordines
demandarunt, ut his orphanis ex cen-

X 3
fibus,

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

~~_____~~

fibus, qui ex materna hæreditate mille florenorum profluxerant, victus & vestitus suppeditaretur. Evolutis decem omnino mensibus Anno 1707. inhumanus comparet Parens, & sibi tam filios, quam præfatam pecuniam tradi postulat; præsentem autem eo, Filii, an Patrem sequi, vel Neuburgi persistere vellent, interrogati, haud cunctanter responderunt, se ad Patrem reverti nolle, sed fidem Catholicam professos esse, hinc clam, insciis Provinciæ Ordinibus & Magistratu, ad quamdam Bavarix Abbatiam translati sunt: Hoc comperto Pater a Darmstadenensi Principe hoc anno die decima quarta Januarii literas ad Electorem Palatinum & Neoburgensem Curiam obtinuit, supplicans, ut ejus Filii, non attento eorum consensu vel dissensu, unacum præfatis mille florenis sibi traderentur: His petitis deferri jussit Elector; edoctus vero, quod inscio se, ejusque Curia filii ad exteram Regionem fuerint deportati, præcepit, ut tradita ei pecunia, Parens ad exterum hunc Principem remitteretur. Hoc responso haud contentus Parens neglecto Electoris patrocínio opem Corporis, ut vocant, Evangelicorum imploravit, in cujus etiam favorem Regis Borussiae Legatus Palatino Legato scriptum quoddam por-

porrexit, quod ipse tamen, cum hic Sæc. XVIII.
querelas communicandi modus inter A. C. 1730.
Catholicos & Protestantibus Legatos in-
usitatus esset, acceptare renuit, inca-
sum querentibus Borussiae & Hollandiae
Oratoribus, quibus denique responsum
est, proles incio imo & invito Electore
alienae jurisdictioni esse consignatas,
de pecuniis via juris processum iri, in-
terim vero filiis *Curatorem ad litem* ex
Officio datum esse, proin hac in re us-
que ad litis decisionem haud amplius
fieri posse, minus vero æquum videri,
ut Patri utpote vagabundo, suarum-
que prolium oblito & patria potestate
exuto pecuniae ex Maternis bonis pro-
venientes traderentur, de cetero Ele-
ctorem haud recusare, ut ad querelas,
si quæ contra ipsum jure deferrentur,
coram competente Judice responderet,
indecentem autem esse, ut Imperii status
Constatum suum præcipue in causa
ejus subditos concernente, ad rationem
reddendam compellere, & quasi juris-
dictionem in eum exercere præsume-
rent, optandum potius fore, ut turbidi
ejusmodi homines in suis plerumque
malitiosis, falsisque querelis statim re-
pellerentur, nec illis permetteretur,
ut hi tam facile & nondum cognitæ
causæ meritis Protestantium Princi-
pum opem implorare possent, nec

Sæc. XVIII. etiam Imperii Principes pro ejusmodi
 A. C. 1730. hominibus tam facile intercedere vel-
 lent.

§. LXXIV.

Joannis Francisci Barbadici Cardinalis mors.

Hoc item anno Sacrum Collegium octo Purpuratorum mortem luxerat, quos inter primus erat Joannes Franciscus Barbadicus patria Venetus. Primam lucem aspexerat anno Christi millesimo sexcentesimo quinquagesimo octavo die vigesima nona Aprilis: Parentes habuit Ducali nobilitate claros Marcum Antonium & Claram de Due-do. Ab his Joannes parem egregiis natalibus sortitus est educationem, in pietate enutritus, omnibus status sui disciplinis apprimè excultus. Majorum exemplo animatus, propriisque generosi animi stimulis accensus, præclaras ingenii dotes in patriæ suæ obsequium, ac Reipublicæ utilitatem impendere constituit, cumque inserviendi ardor cum ætate adolefceret, ad arduum *Magni Sapientis*, ut vocant, munus, exactisque paucis annis ad Oratoris Gallici dignitatem bis admovebatur: In medio autem fortunæ cursu profanas curas fastidire cæpit, ac sanctioris vitæ desiderio Clericalem humilemque

lemque vitam amplexus est: Verum Sæc.XVIII.
A.C. 1730.
honores, quo studiosius eos fugiebat, eo pressius fugientem insequerantur,

ac primo quidem Ducalis Ecclesiæ ad S. Marcum Primicerius, demum ab Innocentio XII. Veronensis Episcopus post Leonis mortem renunciabatur, in quo Pastoralis munere sedulus gregem sibi commissum Evangelico pavit eloquio, Clericis exemplo præfuit, ægrotis atque morituris salutari solatio profuit, ac heroico vitæ contemptu contagione infectis ipse in Nosocomiis Sacramenta salutis administravit: Tot meritorum fama excitatus Clemens XI. Barbadicum Urbini Pro-Legatum ac Rotæ Romanæ Auditorem nominavit. His præclare functus Barbadicus sibi Cardinalis Augustini Fabronii amicitiam atque existimationem conciliabat, ejusque hortatu impulsus, dimissa Veronensi Ecclesia ad Brixianam transiit, ubi tradendis fidei Christianæ rudimentis, & prædicando Dei Verbo tanta vigilantia ac indefessis laboribus incubuit, ut dum fractis pene viribus ipse ceteris omnibus satisfacisset, sibi vero soli nunquam satisfaceret, adeo ut assidue & strenue operi instantem sæpius dies deficeret. His meritis clarus a Venetorum Republica ad Cardinalatus honorem tanquam ad laborum & vigi-

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

liarum mercedem summis precibus expetebatur; obstitit tamen Venetorum votis Pontifex, qui nullum patria Venetum Purpura decorari voluit, nisi prius Respublica Ottobono Cardinali erepta bona reddidisset, quibus anno hujus sæculi vigesimo restitutis Barbadicus die trigesima Septembris Purpuratorum Collegio aggregatus est, quam tamen dignitatem ipse nonnisi obedientiæ imperio compulsus acceptabat. Postea pluribus adscriptus Patrum cætibus, totum se Ecclesiæ obsequio dicavit, utque eximia ejus virtus largius ceteris exemplo esset, ab Innocentio XIII. ad vastissimum Patavii Episcopatum translatus est, non alio ipsius emolumento, nisi quod ibidem ampliorum meritorum messem congregare posset; augendi enim Divini cultus, ac restaurandæ disciplinæ studio excitatus, seminaria ampliavit, Clericos legibus, moribusque sanctissimis imbuere, Ecclesias sibi commissas sedulo lustravit, & superatis montibus, locisque imperviis rudiorum plebem Christianis præceptis instruxit. Insuper Virginum præcipue Asceteria ædificavit, dotavitque, ac largas eleemosynas in pauperes distribuit. Id quoque in eo summopere commendandum erat, quod ad animarum curam Sacrosque Ordines nonnisi pietate

&

& scientia præstantes selegerit. Verbo, Sæc. XVIII.
 omnes egregii Pastoris partes ad a- A. C. 1730.
 mussim explevit. Erat in Viros lite-
 ratos oppido munificus, quos ad do-
 ctas lucubrationes opibus, propria in-
 dustria, auctoritate, aliisque subsidiis
 egregie adjuvit. Eo fine Brixiae Aca-
 demiam Ecclesiasticam fundavit, in qua
 statis diebus Viri eruditi convenere ut
 derebus Theologicis & Historiæ Ecclesia-
 sticæ controversiis inter se conferrent:
 inde ortum traxit erudita lucubratio,
 cui titulus: *Antiquitas & Fidei Catho-*
licæ puritas in Brixienſi Academia Epi-
ſcopalis Collegii recitata: Ejusdem quo-
 que Præſulis ſedulitati debemus no-
 vam editionem ſermonum S. Gaudentii
 Brixienſis Episcopi; quamvis enim hi
 in variis Bibliothecæ Patrum editioni-
 bus fuerint reperti, in iis tamen om-
 nibus (uti commune fatum est magna-
 rum ejusmodi collectionum) hi paſſim
 mendis non vulgaribus ſcatebant, quo
 animadverſo Barbadicus medicam ma-
 num allaturus, Paulo Galeardo Bri-
 xienſi Canonico, ut hanc editionem
 adornaret, negotium dedit, ac varian-
 tibus Codicum Manuſcriptorum lectio-
 nibus necnon pecuniis ad typorum ex-
 penſas liberaliter ſuppeditatis elegan-
 tiſſimum hoc opus feliciter ad lucem
 publicam promovit. Jam antea ſcripta
S. Ze-

Sæc. XVIII. S. Zenonis Veronensis Episcopi soler-
 A. C. 1730. tissime conquisita collegit, eaque suis
 sumptibus publici juris fecit. Histo-
 riam quoque Veronensis Ecclesiæ eru-
 ditis Viris demandatam edidit, ac de-
 mum elogia Antecessorum suorum at-
 que ab iis præclare gesta in unum vo-
 lumen coegit, eaque ut semper in om-
 nium animis & oculis versarentur, pari-
 nitore & magnificentia exsculpta in vul-
 gus emisit: Prodiit etiam biennio post
 ipsius obitum Patavinis literis excusus
 liber, sub titulo: *Virorum ex Barbadicæ*
gente illustrium numismata; ea enim Bar-
 badicus summa diligentia collegerat.
 Nec minor erat ejus munificentia in
 exornandis Templis; præprimis enim
 Ecclesiam SS. Petri & Marcellini, cu-
 jus titulum gerebat, ferme e ruinis
 extulit, & Brixix illam SS. Annæ &
 Julittæ magnis sumptibus restauravit.
 Porro inter rara Barbadicæ pietatis
 monumenta recenseri merentur ædes
 amplissimæ, quas difficillimis etiam
 temporibus, atque exhausto pene ejus
 ærario quam celeberrime extrui cura-
 vit, ut ibidem eo præeunte Brixiani
 Nobiles sacris commentationibus re-
 rumque Divinarum contemplationibus
 stato tempore quotannis vacarent, His
 omnibus præclare gestis Barbadicus
 vitæ suæ meritis clarissimæ finem glo-
 riosissi-

riosissimum imposuit, Patavii die 27. Januarii, sepultus in sua Cathedrali prope tumulum sui Patruī Gregorii Cardinalis Barbadici, quem inter Beatos referri, plurimum adlaborabat, quin id assequi posset; primum enim Anno 1760. Venerabilis hic Dei Famulus a Clemente XIII. Beatorum Albo inscriptus fuit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LXXV.

Marci Antonii Ansidei Cardinalis obitus.

Sequentis Mensis Februarii die decima quarta eandem æternitatis viam ingressus est Marcus Antonius Ansides, qui ex Patritia stirpe Perusii ortus, ingenii aciem, qua primævo naturæ beneficio præditus erat, parentum cura, Magistrorum præstantia & potissimum propria industria mirifice excoluit. Decimum quartum ætatis annum agebat, cum Romam missus in Collegio Clementino diverforum idiomatum cognitionem, Philosophiæ præcepta, & Theologiæ arcana sub eruditissimis Institutoribus ex Congregatione Patrum de Somascha non tam percepisse, quam exhaustisse videbatur. Jurisprudentiæ tam egregiam navabat operam, ut laurea decoratus e Patria Ro-

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

Romam revertēretur, ibidemque illustrium Jurisconsultorum, aliorumque præstantium Virorum consortio assidue usus, in Advocatum omnibus numeris absolutum excresceret. Annus volvebatur supra millesimum septingentesimus secundus, quo Ansideus a Clemente XI. inter Præsules adscribi meruit, ac paulopost utriusque, ut vocant, signaturæ, Referendarius, & piorum aliquot locorum Patronus, necnon Congregationis, quæ de bono Regimine nomen habet, Præsul nominatus est. Quarto autem post anno signaturæ Justitiæ, ac Cameræ Auditor, necnon Canonicus Basilicæ D. Petri renuntiatus, ob assiduos, quos in obeundis arduis Ecclesiæ officiis exantlabat, labores magnam quidem in Romana Curia existimationem sibi conciliavit, lethali tamen infirmitate correptus ad ultimum vitæ discrimen adductus credebatur. Recuperata demum valetudine in eximio Assessoris S. Inquisitionis munere socius dabatur ægrotanti Dominico de Zaulis Theodosiensi Archiepiscopo, quo vivis erepto Ansideus hunc Magistratum solus accepit, pluresque per annos non sine maxima laude exercuit, titulo demum Archiepiscopi Damiatensis honoratus, a Benedicto XIII. Perusinam Insulam Anno 1724. obtinuit

nuit, & sequenti anno nomine Capituli Vaticani Synodo Lateranensi præfuit. Suffragium tulerat in sex omnino Congregationibus, præcipue in ea, quæ pro examinandis duodecim Noailliæ articulis habebatur, quos tamen ipse nec omnino rejecit, nec ex integro approbavit. Tandem anno salutis nostræ millesimo septingentesimo vigesimo sexto Purpura honestatus, Romam venit, mox tamen ad Perusinum gregem suum bonus Pastor reversus, pertinaci morbo obrutus anno ætatis suæ quinquagesimo nono decessit. Corpus ejus solemni pompa elatum in Ecclesia sua titulari ad S. Augustinum quiescit. Præsul erat perenni memoria dignissimus, quem scientiarum præstantia, rerum gerendarum dexteritas, æquitatis studium pluresque aliæ eminentissimæ animi dotes plurimum commendabant. Carpitur tamen a nonnullis ob præcipites iræ motus nimiamque severitatem, quam tamen administrandæ justitiæ, criminumque ulciscendorum ardor excusare videtur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LXXVI.

*Fratri Augustini de Pipia Cardinalis
decessus.*

Tertius

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Tertius, qui inter Purpuratos hunc annum vitæ suæ exitialem habuit, erat Augustinus Pipia natione Sarduſ. Hic anno Domini milleſimo ſexcenteſimo ſexageſimo Parentibus honeſtis, morumque integritate claris Oriſteni primam lucem aſpexit. Mox a primis unguiculis in eo enituit indoles, paternæ pietatis hæreditaria, & ſtudio rerum ſacrarum dedita; hinc jaſtis literarum fundamentis, ut ex ephebis exceſſit, Ordinis Prædicatorum Oriſteni amplexus eſt Inſtitutum. Ingenium cum naſtus eſſet alacre & vivax, Philoſophicis, Theologicisque Facultatibus tam impenſo, tamque ſelicio ſtudio incubuit, ut mox tradendæ utriuſque diſciplinæ ejus Confratribus præficeretur. Tantos inde retulit Auditorum applauſus, ut idcirco a Superioribus Romam vocatus maximis in rebus adhiberetur, & cunctos eoſque honorificos Ordinis ſui gradus & munia pertranſiret. Primo Romæ in Collegio Minervitano per plures annos Regentiſ officio functus, a doctiſſimo Cardinale Caſſanate in Theologum ſeligebatur: poſtea a Clemente XI. æquiſſimo meritorum Œſtimatore Secretarius S. Indiciſ Congregationiſ, & SS Rituum Conſultor edictus eſt. Demum in totiuſ Ordiniſ Comitiſ die 31. Maij anno

anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo vigesimo primo omnium ferme suffragiis Magister Generalis renuntiabatur. Tertio post anno Ursinus Cardinalis ex eodem FF. Prædicatorum Ordine invitus ac reluctans in Papam eligebatur. Tum vero plane obstupuit summa Pipiæ humilitas, cum summum Orbis Caput ad ipsius vocem ac præceptum profundissima subiectione sese inclinare, & supremi Apostolatus jugum nonnisi ex Magistri sui obedientia cervici suæ imponere cerneret. Haud ablimili humilitate Pipia oblatam Purpuram recusabat, quam pariter nonnisi obedientiæ imperio adactus acceptavit, adeo, ut Pipiam jure cum Claudiano Poeta appellare valeamus Virum, . . . cui se Purpura supplex obtulit, & solus meruit regnare rogatus.

Ut vero tam Pipiæ electi merita, quam eligentis Papæ humilitas magis eluceat, haud abs re erit adducere hujus allocutionem ad Cardinales, ubi illum ad Cardinalatum promovit: *Æquum censemus, inquit, Venerabiles Fratres, ut Ordini Fratrum Prædicatorum de Apostolica Sede, & Catholica Fide luculentissime merito, quem nos expresse, Domino miserante, professi sumus, gratum etiam animum congruo aliquo Pontificis*

Sæc. XVIII.

A C. 1730.

SÆC. XVIII. *tificiæ largitatis argumento exhibeamus.*
A. C. 1730. *Cum enim ipsi tantum sacræ Religioni, ut*
alias ingenue vobis testati sumus, acceptam
referamus Cardinalatus dignitatem, quia
nullis nostris, sed præclaræ Matris ornati
meritis & vestibus decorati fuimus, resti-
tutionis quodammodo jure obstricti, præ-
dictæ Religionis Magistrum Generalem ea-
dem dignitate donare cogitamus: vestro
quoque decori prospicere hoc pacto existi-
mant, ut scilicet, qui præclarum hunc, ac
sublimem obtinebit locum, eum vestro gra-
dui, meritorum splendore, scientiarum
præsertim Theologicarum condimento, ac
religiosarum virtutum odore conciliet hono-
rem, quem defectuum nostrorum multitudine
a planta pedis usque ad verticem capitis
operti tribuere non potuimus; imo, utinam
verum non loqueremur, nimium obscuravi-
mus. Ad majorem &c.

Ita nempe in Benedicto Papa, &
 Pipia Cardinale ejusdem S. Familiæ
 alumni tunc & virtutis præstantia,
 & animi demissio æmulatione generosa
 inter se commissæ certabant, dubium-
 que relinquebant, utra prævaleret, illa
 merendo, hæc meritorum præmia re-
 cusando. Paulopost Pipia ab eodem
 Pontifice vacanti Auximano Episco-
 patui admotus, mirum dictu, quam
 immoto studio, optimis exemplis,
 doctrina, & eruditione, prudentia &
 Pasto-

Pastorali vigilantia Diæcesin suam ad ^{Sæc. XVIII.}pristinum splendorem reduxerit. ^{A. C. 1730.}Æquitatis amantissimus sceleratos acriter

infectatus est, probos vero mirifice coluit, ac ipsemet non tam Episcopi quam Parochi munus obeundo, ad gregem suum utilissimos habuit sermones, omnesque vigilantissimi Pastoris partes exacte adimplevit. Vitæ suæ rationem sibi met descripsit in certum ordinem, ad quem horas diurnas dividebat. Ad primam Auroram recitatio penso Canonico quotidie rem Divinam peregit, & animo in rerum cælestium contemplatione aliquamdiu defixo majora negotia expedire cæpit, cunctisque ad se accedentibus alloqui copiam præbuit. Reliquam diei partem in Pastoralis labore, atque enodandis Theologicis quæstionibus conscribendisque doctissimis tractatibus insumpsit, quos tamen præ nimia humilitate evulgari prohibuit. Anno hujus sæculi vigesimo sexto a Sardiniae Rege Protector Regni nominatus, præter Canonicatum tria scutorum millia, annuæ pensionis nomine accepit, & dissidia Papam inter & Regem jam dudum ferventia potissimam partem feliciter extinxit. Privatæ tamen vitæ percupidus, Episcopatum suum ultro dimisit, ac Romam reversus, suam vivendi normam ad

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

Ordinis sui institutum ac leges accuratissime composuit, quin tamen Ecclesiæ negotiis deesset; erat enim Benedicti XIII. manus dextera, ejusque consiliorum moderator fidelissimus, adeo, ut nihil pene ardui nisi per ipsum Pontifex aut deliberaret, aut ageret. Tandem vero Augustinus meritis ac ætate gravis die vigesima Februarii ferme septuagenarius obiit paucis post Benedicti XIII. mortem horis; decuit enim, ut qui in vita individuus laborum comes erat, etiam in morte æterni præmii socius esset, uterque præclarum Dominicæ Familiæ lumen. Corpus illius, uti testamento caverat, in communi Fratrum suorum sepulcro tumulatum est, ejus vero bona in Oristeneum, Minorcense, & Minervitanum Ordinis sui Cænobium distribui voluit.

§. LXXVII.

Benedictus Pamphilius Cardinalis mortuus.

Hic ex antiquissima Pamphiliorum Profapia Romæ Anno 1653. die vigesima quinta Aprilis natus erat. Pater Benedicti Camillus Dux S. Martini, Mater Olympia Aldobrandina Rosfani Princeps mulier universo Orbi notissima. A teneris Benedictus Sacro Or-

Ordini destinatus, a suis Genitoribus singulari cura ad omnia pietatis exercitia in utilitatem Ecclesiæ inducebatur. Adolescens humaniores literas, ac præsertim omnes Musas tanto profectu ac facilitate coluit, ut non modo sæpe quamplurimos versus ex tempore funderet, sed etiam carmina, Epigrammata, orationes &c. eleganti stylo concinnatas typis ederet: unde Academiæ, quæ *Humoristarum* nomen sortiebatur, Præses esse meruit. Sacratioribus dein disciplinis imbutus, Clericali militiæ nomen dedit, atque inter Præsules Romanæ Curiae cooptatus, sensim ad amplissimos honores evehi cæpit, viam sternente tum affinitate cum præcipuis Italiæ Principibus, tum Innocentii X. Pro-Patruis sui potentia, ac ditissimo paternæ substantiæ censu, præcipue vero proprio integritatis, prudentiæ, atque eruditionis merito. Primo igitur Ordo Melitenensis illustrissimo suo Corpori hanc gemmam adlegit, demando Romanæ Provinciæ Prioratu. Nec iners erat Pamphilius inclyti hujus Ordinis membrum; quotiescunque enim hæc Insula Saracenorum invasioni erat exposita, ipse consilio, ope, ac pecuniis illam egregie adjuvit, atque ad omnis generis subsidia prompte submittenda Ro-

Sæc. XVIII manam Sedem, ceterosque Italiæ Prin-
C. C. 1730. cipes strenue animavit: Annum egerat
 Pamphilius ætatis vigesimum octavum,
 cum eum illustriorem Purpura redderet
 Romana, quam ex Innocentii XI. ma-
 nibus acceperat: Obeunte hoc Pon-
 tifice Romam delatus, Sacris interfuit
 comitiis, in quibus Alexander VIII. ad
 supremi Pontificatus apices evectus,
 Pamphilium Bononiensi Legatione ho-
 norabat, quo in munere hic præclara
 æquitatis, ac prudentiæ specimina e-
 didit, ac splendido apparatu, cultu
 magnifico, ac munificentia plane re-
 gali apud omnis Ordinis homines gra-
 tissimus effulsit. Postea ab Innocen-
 tio XII. Præfectus Signaturæ gratiæ, &
 Archipresbyter dictus est Basilicæ S. Ma-
 riæ Majoris, quem tamen titulum post-
 modum commutavit in alterum S. Joan-
 nis in Laterano, cujus Ecclesiæ portam
 Sanctam anno sæculari millesimo sep-
 tiogentesimo solemni ritu aperuit, &
 Templum magnis sumptibus reparari
 curavit: Pari munificentia ad fabricam
 atque incrementum Collegii Clemen-
 tini, cujus Protectorem agebat, bis
 mille scuta suppeditavit: erat quoque
 Cisterciensium Protector ac Fautor valde
 munificus: Ast plane videbatur di-
 vitiis abundare, & dignitates ita ge-
 rere, ut ex eis ampliores bene de om-
 nibus

nibus merendi occasiones nanciscere-
tur. Ipſius eruditionem, raramque in
rebus gerendis dexteritatem ſibi quo-
que ſat perſpectam habebat Clemens
XI. qui ejus opera & conſilio in omni-
bus, iisque maxime arduis rebus feli-
citer utebatur; quocirca in cunctis ſer-
me Congregationibus extra ordinem
habitis ejus conſilium expetebat; præ-
cipue, cum de conſtruendo novo Me-
ridiano, necnon de emendando Gre-
goriano, ut vocant, Calendario agere-
tur, quod Pamphilius, utpote Mathe-
ſeos & Architectonicæ artis peritiſſi-
mus, ubivis gentium recipi, plurimum
adlaborabat: ejus quoque ſtudio &
opera celeberrimus aquæductus ex Cen-
tumcellis in Romanam Urbem maximo
civium commodo inferebatur: Insuper
Portum Antium, de quo conſtruendo
jam plures ante annos incaſſum ageba-
tur, intra biennii anguſtias plene re-
purgatum, novisque molibus firmatum,
ad commodam æque ac ſecuram na-
vium ſtationem reduxit, rem optime
geſtam eidem invidente Malaſpina
Equite Romano, cujus tamen libellus,
quem contra Pamphilium ſparſerat,
proſcriptus, ac jubente Papa, Romæ
carnificis manu in ignem conſectus eſt.
Mortuo Cardinale Noriſio Pamphilius,
qui ipſus domeſtica, ſed locupletiſſima

Sæc. XVIII. instructus erat Bibliotheca, curam Vati-
 A.C. 1730. ticanæ in se susceperat; persuasum
 quippe sibi habebat Pontifex, quod
 literatissimus Vir doctissima volumina,
 & rariores ingeniorum partus ibidem
 repositos propiori sollicitudine com-
 plexurus, & conservaturus esset. Nec
 sua eum fefellit opinio; Pamphilius
 enim ex assiduo literatorum eo con-
 fluentium commercio non modo ipius
 plurimum profecerat, sed per commu-
 nicatam librorum noticiam haud pa-
 rum proficiendi copiam aliis eruditis
 præbuit. Anno 1712. contigit, ut ar-
 cuata camera repente collapsa in Se-
 minario Romano pene oppressus fuisset,
 nisi uno prius momento ab ignoto
 quodam Sacerdote de periculo fuisset
 admonitus. Attamen, qui ab immi-
 nente ædificii ruina incolumis, vigili
 cæli oculo pro eo excubante servatus
 erat, inopinæ mortis insidias effugere
 haud poterat; quippe cum die quinta
 Martii Sacra ingressus esset comitia,
 in quibus Clemens XII. Pontifex elige-
 batur, die 20. Martii in lecto suo morte
 oppressus reperiēbatur, expleto septua-
 gesimo septimo ætatis, & Cardinalatus
 anno quadragesimo nono. Confecerat
 equidem testamenti tabulas, sed suo
 nondum firmatas chirographo; quo-
 circa ejus substantiam, quæ præter
 gem-

gemmas, aliaque pretiosa ad decies Sæc.XVIII.
centena aureorum millia ascenderat, A.C. 1730.
ejus Agnati inter se divisere. Sepul-
tus est in ejus Ecclesia gentilitia
S. Agnetis in platea Agonali.

§. LXXVIII.

*Bernardi Mariæ de Comitibus Car-
dinalis extrema.*

Pari fato vivis in hisce comitiis sub-
latus est Bernardus Maria Conti
sen de Comitibus, Frater Germanus
Innocentii XIII. Pontificis. Hic Romæ
Anno 1664. die 29. Martii in lucem
editus fuerat, Patre Carolo Duce Poli,
Matre Isabella Ducissa de Muti. Ho-
rum cura Bernardus eximia in Deum
pietate, ac morum innocentia educa-
tus, a Parentibus impetravit, ut ex-
acto decimo sexto ætatis anno Institu-
tum S. Benedicti Congregationis Cassi-
nensis in Romano S. Pauli Monasterio
profiteretur. Jam eo tempore Majores
suos, quorum quatuordecim tiara Pon-
tificia, & undecim Romana Purpura,
ac præcipue virtutibus inclytos nume-
rabat, sibi imitandos proponebat, tam
felici æmulationis successu, ut in ipsum
solum singula Majorum decora simul
confluxisse viderentur. Præprimis vero
altum fodit humilitatis fundamentum;

Sæc. XVIII. infirma enim Ordinis sui munia obire
 A. C. 1730. haud detrectabat, quibus, ut ad Superiorum suorum jussa plene satisfaceret, plures peragrabat Galliæ Cisalpinæ urbes, & plura Benedictinorum Cænobia: in Civitate etiam Parmensi, in cujus agro nonnulla gentilitiæ suæ Domus prædia habebat, longiorem traxit moram, ut eo liberius precationibus, necnon literariis meditationibus vacaret, sicque accinctus ad graviora se redderet idoneum. Inde anno Christi millesimo septingentesimo Romam revocatus, in Monasterio S. Calisti inter profundæ humilitatis nebulas tot inclaruit meritis, ut paulopost Prior in Civitate Assisiensi eligeretur: Romam dein iterum advocatus, Monasterii ad S. Paulam Romæ Prior dicitur, quo munere non sine maxima laude perfunctus, Abbas datur Monasterio Fabariensi in Sabinia. Haud ultra tamen inter parietes domesticos delitescens Bernardi virtus effugere poterat aciem Clementis XI. qui solers meritorum æstimator Virum Terracineni Ecclesiæ Episcopum præfecit. Rara ibi pietatis Zeliqve Apostolici specimina edidit, ipse e sacro suggestu ad populum dixit, Diæcesin lustravit, pauperes aluit, & Ecclesias sacra suppellectili dotavit. Ast ob aeris inclem-

mentiam adversamque valetudinem per plures annos perpeſſam Episcopatum dimiſit, ſequē in Domum Ducis Poli Fratris ſui ſeſe recepit, ubi tempus omne divinis contemplationibus exegit, ac procul ab hominum ſtrepitu vitam egit monaſticam. Anno 1721. Dei conſilio factum, ut Bernardi Frater Michael Angelus de Comitibus in Petri Cathedram eveheretur Innocentius XIII. dictus, qui Bernardum, invitum licet, ad Luſitani Regis preces Purpura decoravit. Communis lætitiæ ſigna erant feſtivi ignes per urbem accenſi, ſolemnis campanarum ſonitus & tormentorum exploſio in arce S. Angeli. Sacer quoque Benediſtinorum Ordo Venetiis, Neapoli, Genuæ aliisque Italiæ Urbibus publica gaudii teſtimonia exhibebat, eoquod ex novo hoc ſydere præclariffimum lumen Caſſinatenſi cælo acceſſiſſet: inde etiam Sacri ſui Ordinis Protector nominatus eſt Bernardus, quem Pontifex, Cardinales, & Romani Proceres donis, ac redditibus ad ſuſtinendum Cardinalatus decorem ſibi devincire certabant: Eligebatur inſuper in ſupremum D. Petri Eleemoſynarium & Pœnitentiarium Majorem. Attamen tot honores dignitatesque in hunc Virum accumulari eo duntaxat ſine videbantur, ut ex eis ſibi

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII. sibi labores accrescerent; quotquot e-
A. C. 1730. nim in Urbe erant sacrae Congregatio-
 nes, illis omnibus erat aggregatus Ber-
 nardus, ut in cunctis studium operam-
 que suam in Apostolicæ Sedis obse-
 quium impenderet. Nec tamen hisce
 oneribus fractus, nec Pontificia Fratris
 benevolentia elatus, ab humilitatis
 femita deflexit, nec a pristina modestia
 sibi ingenta nil adeo recessit, ut potius
 Religiosæ solitudinis amantissimus cum
 Fratribus Cænobii S. Bernardi sui Ti-
 tularis frequentissime versaretur, vi-
 tamque soli Deo dicatam ageret. Sa-
 cram tamen hanc quietem nonnihil
 interturbavit obitus Innocentii XIII.
 Fratris sui, cui morituro extrema sa-
 lutis obsequia ipse impendit, deli-
 quium ob fraterni affectus teneritudi-
 nem passus, dum in solempni feretro
 expositi dexteram osculo veneraturus
 accesserat. Luctum ex hujus obitu
 conceptum nonnihil temperabat singu-
 laris existimatio & favor, quo pariter
 Benedictus XIII. Successor Bernardum
 dignabatur. Id vero in eo singulare
 est, quod gratiam & auctoritatem,
 qua apud neo-electum Pontificem va-
 lebat, nunquam in privatam sui utili-
 tatem, sed in aliorum commodum ver-
 teret: hoc quoque elucet ex eo; cum
 enim Abbas Cassinensis decessisset, &
 oppido-

oppidorum ei subjeſtorum incolæ ad-
 verſus illum apud S. Sedem graves
 detuliſſent querelas, Benedictus XIII.
 hanc Abbatiam in Epiſcopatum trans-
 mutandi conſilium ceperat, Bernardus
 vero, quamvis hanc Inſulam ſibi nullo
 ſerme negotio vindicare potuiſſet, ſum-
 mis tamen precibus inſtabat, ut Pon-
 tifex mutato conſilio novum Abbatem
 eligendi copiam Monachis faceret.
 Mortuo hoc Papa Bernardus decima
 Aprilis die S. Comitia ingreſſus, a
 nonnullis Cardinalibus in Succeſſorem
 expetebatur: Aſt ubi die vigefimo ter-
 tio ejusdem Menſis Scrutinium acce-
 deret, repente apoplexia correptus
 obiit, nonniſi ſexaginta ſex annos na-
 tus. Perſolutis in Sacello Paulino
 exequiis Corpus ejus translatum eſt
 ad Eccleſiam Abbatialem S. Mariæ de
 Mentorella Diæceſis Tyburtinæ, quæ
 de Jure patronatus illuſtriſſimæ hujus
 Familiæ eſt.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

§. LXXIX.

Innici Caraccioli Cardinalis fata.

EDITUS eſt Innicus Caracciolus Nea-
 poli die 9. Julii Anno 1642. in op-
 pido Martinæ, quod vetuſtiſſimæ hujus
 Familiæ feudum eſt. Pater fuit Fran-
 ciſcus Martinæ Dux, Mater vero Bea-
 trix.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

trix Caracciola hæres Marchionum de Ariola. Innicus a teneris in patria sese in bonarum artium disciplinis strenue exercuit, ingenio sagaci præditus, nec minus morum integritate. Inde in Hispaniam delatus, inter Aulicos profanis negotiis distentam duxit ætatem. Exacta autem adolescentia, vitæ severioris ardorem concepit, ac de capeffendo statu Ecclesiastico tandem serio cogitavit. Eapropter Romam profectus, ab Innocentio XI. inter Romanæ Curiae Præsules cooptatus est. Quæsitior dein fidei in Insula Meliteni electus, hunc Magistratum non sine magna laude tamdiu gessit, donec ab Alexandro VIII. Romam revocatus Congregationi de disciplina Regularium a secretis esse juberetur, quo in munere eximiae virtutis, prudentiæ, ac integritatis merito eluxit, adeo, ut Innocentius XI. illum ad Insulas natum existimaret, ipse vero ultro oblatum insignem Archiepiscopatum Capuanum acceptare, constantissime recusabat, se ad ferendum tantum onus imparem esseratus: Ast hæc ipsa ejus humilitas Innocentium XII. permovit, ut eum vicanti Aversanæ Ecclesiæ Episcopum præficeret: Iteratis ergo vocantis Dei vocibus pertinacius obfistere veritus, humeros oneri subjecit. Ut primum

ad

ad Ecclesiæ gubernaculum adsedit, Sæc. XVIII.
 huc animum defixit, ut verbo & exem- A. C. 1730.
 plo dissolutos Cleri mores corrigeret;
 eo fine saluberrima condidit decreta,
 Diæcesin quotannis ipse lustravit, &
 Synodum Diæcesanam coegit, tandem-
 que Clerum ad pristinam Ecclesiæ di-
 sciplinam reduxit. Quæ cum adeo
 prospere successissent, populum ad vir-
 tutum, quibus ipse præfuit, imita-
 tionem suaviter compulit, rudes fidei
 præceptis imbuit, sceleratos mira lon-
 ganimittate & tempeſtiva ſeveritate e-
 mendavit, probos æterni præmii ſpe,
 & pœnæ metu in crebris ſermonibus
 firmavit, cunctisque ipſus pietate ac
 integritate ſanctioris vitæ facem præ-
 tulit. Idem inter primas curas habuit
 liberalitatem in pauperes, ad quorum
 ſublevamen non raro cibos menſæ ſuæ
 appoſitos in illos diſtribui juſſit, reddi-
 tus quoque, quos tam ex ſua Eccleſia,
 quam ex patrimonio aut beneficiis hau-
 riebat, omnes quotannis uſque ad ul-
 timum aſſem in Pauperes erogavit,
 ſubtractis duntaxat, quæ ad frugalem
 ſui ſuſtentationem, & ad ædificia Sa-
 cra, quæ exſtruxit, neceſſaria erant:
 Cathedralẽ quippe Eccleſiam magnis
 ſumptibus reſtauravit, Seminarium e
 fundamentis erexit, optimisque Præ-
 ceptoribus inſtruxit. Quo profuſior
 autem

Sæc. XVIII. autem esset in pauperes, eo durior sibi,
 A. C. 1730. magisque parvus erat, in victu fruga-
 lis, in potu sobrius, in corporis cultu
 mediocris, ab omni fastu alienus, ac
 vel maxime sibi austerus: Persæpe humi
 cubabat, ut plurimum nonnisi in cul-
 citra straminea: Cetera virtutum spe-
 cimina, quæ vigilantissimus hic Pastor
 per triginta tres Episcopalis sui Regi-
 minis annos edidit, Romæ Anno 1738.
 in unum volumen collegit Michael Sag-
 lioccus Averfanæ Ecclesiæ Canonicus
 in sua *epitome virtutum Cardinalis Innici
 Caraccioli*. Annus volvebatur hujus
 sæculi decimus, cum Clemens XI. In-
 nicum ad Helvetios Nuntium Aposto-
 licum decerneret, iniquissimo prorsus
 tempore; tum enim bellum ardebat
 Catholicos inter & Zwinglianos, his
 in opem accurrentibus Toggiensium,
 qui adversus San- Gallensem Abbatem,
 cujus subditi erant, seditionem concita-
 bant, quæsito obtentu, quod hic
 illis Calvinianæ Religionis libertatem
 imminuisset. Toto turbarum tempore
 Innicus potissimum intentus erat, ut
 pristina reduceretur concordia, aut
 saltem, ne Catholici cum maximo veræ
 fidei detrimento cum hostibus pacisce-
 rentur: Eo fine totam rei seriem Ro-
 mam rescripsit ad Pontificem, qui non
 modo publicas indixerat preces, sed
 etiam

etiam ex paterno peculio decem aureorum millia in Catholicos eroganda ad Nuntium transmisit, quibus adjunxere Cardinales, alique Proceres Romani pro continuando bello sacro plusquam bis centies mille aureos. His suppetiis auctus Cardinalis, Catholicos strenuis adhortationibus animavit, nec etiam post adversos rerum successus dereliquit. Confecta tandem pace a Clemente XI. revocatus in laboris præmium Romana Purpura decoratus est, mox tamen obtento galero rubro ad Averfanam Ecclesiam suam fidelis Pastor reversus, in gravem incidit morbum, quo demum feliciter defunctus, bina vice Romanis interfuit comitiis, electis ibi Innocentio XIII. & Benedicto XIII. His quoque vita ereptis denuo Innicus Romæ suffragio suo promovit electionem Clementis XII. quo ad Pontificatum assumpto stranguariæ doloribus graviter vexatus, cum iter ad suam Ecclesiam pararet, die sexta Septembris iter æternitatis agredi cogitur, annos natus octoginta octo, mensem unum, & dies viginti septem. Corpus ejus primo ad Ecclesiam S. Agathæ, postea ad illam S. Mariæ de Victoria PP. Carmelitarum Discalceatorum, ac tandem ab ejus Pro-Nepote Martino Innico Carracciolo

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

ciolo Aversam traductum in ejus Ecclesia Sponsa quiescit, erecto magnifico prorsus tumulo; quamvis Cardinalis testamento cavisset, ne lapideum erigeretur monumentum aut alia exsculperetur epigraphe præter hanc: *Ossa Inimici Caraccioli Cardinalis.*

§. LXXX.

Caroli Collicolæ Cardinalis obitus.

Carolus duxit genus e Patritia stirpe Collicolarum, qui in Umbria toga sagoque clarissimi, Religione pii, literis conspicui, ac vetustate celebres per plura sæcula floruerunt. Carolus noster Patrem habuit Joannem Baptistam, & Matrem Annam Valentiam de Bartollettis. Natus est anno Christi millesimo sexcentesimo octogesimo secundo Spoleti, quod ditionis Ecclesiasticæ oppidum est. Ibidem in Christianæ doctrinæ præceptis, ac literarum rudimentis eruditus, anno ætatis decimo tertio Romam venit, ut in Collegio Romano sacratioribus disciplinis expoliret animum. Curriculum Peripateticum emensus erat, cum jurisprudentiæ animum intenderet, & quidem tam egregio profectu, ut Doctorum honores emeretur. Anno hujus sæculi septimo Præfulum Romanæ Curiae in-

stituitur

stitutum amplexatus, Protonotariis Sæc. XVIII.
 Apostolicis accenferi meruit, quo in A. C. 1730:
 munere opportunam nactus erat occa-
 sionem non uno specimine demonst-
 ranti, quam vasta esset ejus eruditio,
 quam impensum æquitatis studium.
 His dotibus clarus, in S. Congregatione
 de Propaganda Pro-Secretarii munere
 fungi jubebatur, aucto demum merito
 Clericus de Camera, ac Romanæ Ur-
 bis Ædilis a Clemente XI. renuntiatus
 est. Paulopost primo Pro-Thesaurar-
 ium Generalem ac Præfectum rei ma-
 ritimæ Benedictus XIII. constituit, sub
 quo etiam Pontifice Carolus Pontem
 sancti Angeli ruinæ proximum firmis-
 sime instauravit, & lacum Cinæio
 Monti adjacentem, effoso canali ad
 Maris viscera usque conduxit, non sine
 magnæ Urbis utilitate, & majori Pi-
 scatorum emolumento; tanta enim pi-
 scium marinorum copia affluerat, ut
 Piscatoribus ingens inde lucrum, civi-
 bus annona leviori pretio, & ærario
 Apostolico quotannis redditus quinque
 aureorum millium accederent: Portum
 quoque Centumcellensem ex alluvione
 fordibus plenum expurgavit, indeque
 nautis facilem ingressum aperuit, &
 fidissimam navibus stationem dedit.
 Pro tot laboribus in commodum publi-
 cum exantlatis Benedictus XIII. qua-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

tuor aureorum millia, quæ lacus pri-
stino aquarum commercio restitutus
produxerat, præclaro huic Restaura-
tori ad dies vitæ assignavit, ac demum
Sacro Purpuratorum Senatui adscripsit,
eumque pluribus Patrum Cætibus an-
numeravit. Insuper præter Abbatiam
S. Stephani eidem, cum ob paupertate
Cardinalatus decorem ferendo im-
par esset, singulis mensibus ex ærario
Pontificio centum aureos contulit. In-
credibile dictu, quam fideli ac indust-
riosa commissi officii administratione
Carolus ampla Pontificis beneficia deme-
reri studuerit; nam laboris patientissimus
commercium amplificare, ædificia,
quæ moliebatur, præsens dirigere, pu-
blicas ædes pro architectonica sua pe-
ritia ad culmen feliciter perducere stre-
nue adlaboravit. Hinc frequentes
morborum molestiæ, & præcipue he-
betata oculorum acies; cum enim in
Ælii Pontis restauratione continuo præ-
sens adesset, ex ardenti solis inter
aquas Tyberis reflexione, & radiorum
æstu adeo imminutus erat oculorum vi-
gor, ut aliquamdiu videndi facultate
destitueretur, & propterea nonnisi e-
ruditorum alloquio, & familiari eorum
consortio dolorem suum temperare co-
geretur. Spoletum profectus, ut pa-
trio aere exhaustas vires reficeret, ex
oculo-

oculorum infirmitate tantisper conva- Sæc. XVIII.
luit, unde Romam reversus, quamvis A. C. 1730
thesaurarii munus dimisisset, sedulo
tamen cum Corradinio & Lercario
Cardinalibus necnon cum Negronio suo
Successore de opportunis exhaustum
ærarium restaurandi mediis consilia
contulit. Congregationibus quoque,
quibus erat adscriptus, interesse non
desistit. Tandem vero absolutis Sacris
comitiis in periculosum incidit mor-
bum, ex quo etiam die decima nona
Octobris decessit anno ætatis quadra-
gesimo octavo nondum expleto. Se-
pultus est in Ecclesia S. Mariæ Montis
Sacri in Sacello ejus Domus Gentilitio.

§. LXXXI.

*Augustinus Cusanus Cardinalis hoc
anno vivis ereptus.*

Augustino genus erat clarum & cum-
primis Nobile, ex Marchione Octa-
vio & Margarita Billia, optimis Pa-
rentibus. Primam lucem Mediolani
aspexit die vigesima Octobris anno Sa-
lutis nostræ millesimo sexcentesimo
quinguesimo quinto. Præcipua pie-
tatis officia, ac literarum rudimenta
hausit in patria, inde anno ætatis duo-
decimo Romam delatus in Seminario
Romano altioribus scientiis operam de-

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

dit, ac præprimis in Oratoria arte admirandos fecit progressus, non minus in perorando gravis, quam in persuadendo efficax. Plena pubertate in patriam reversus, jurisprudentiæ impensius incubuit, qua egregie instructus Romam rediit, ibidemque celebrioribus Causlidicis usus, gravem, ac vehementem in forensibus causis Oratorem egit. Hunc tamen ad altiora natum existimabat Innocentius XI. hinc ab eodem Curia Romanæ Præsulibus accensetur, & paulopost sanitatis, ut vocant Provisor deligitur pro avertenda pestilentia, quæ tum in Neapolis Regno grassabatur. Hoc defunctus munere sub Alexandro VIII. boni Regiminis Congregationi adscribitur, & primo Camerae Apostolicæ Præses, postea illius Clericus, ac demum adjecto Archiepiscopi Amaseni titulo Legatus Apostolicus ad Venetos decernitur. Inde Romam redux coram Pontifice & Cardinalibus anno hujus sæculi quarto die tertia Decembris luculentam habuit orationem, in qua non in Principibus, & filiis hominum, cum eorum virtus fragilis, favor incertus, status mutabilis esset, spem esse reponendam, gravi verborum ac sententiarum pondere ostendit. Ergo tam insignis facundiæ Vir biennio post in Gallias Legatus pro pace

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

pace inter Europæ Principes concilianda mittitur, quod negotium sat prospere gessit, donec Clemens XI. Carolum III. ceu Hispaniæ Regem agnosceret: tum vero Franciæ Rex indignationem inde conceptam sat aperte Nuntio demonstrabat, cui tamen Cusanus reposuit, Clementem secutum fuisse exemplum Regis, qui & ipse Principem de Wallis pro Angliæ Rege habuisset, priusquam Hic Regni sui possessionem adeptus esset. Hæc prima erat finistri affectus scintilla, quæ demum in apertas flammæ erupit, postquam Cusanus Pontificis nomine vehementer coram Galliarum Rege querebatur, eoquod Bullionium Cardinalem non sine maximo S.Collegii, cujus Decanus erat, dedecore ceu rebellem ac Patriæ proditorem declarasset. Funesta igitur hac rerum vicissitudine permotus Pontifex, Cusanum Regi infestum Romam revocavit, eumque Ticinensi Ecclesiæ Episcopum præfecit, & sequenti anno Cardinalium Collegio aggregavit. Nec tamen otiosus Romæ substitit Cusanus, sed Congregationibus, quibus aggregatus erat, sedulo interfuit, ac demum Bononiensem Legationem obire compulsus est. Triennio sui Regiminis exacto ad suum Episcopatum rediit, infausta tamen sorte; cum enim Tici-

Sæc. XVIII. num prope attigisset, prædones ex in-
 A.C. 1730. fidiis improvise erumpunt, uno velut
 impetu sclopos exonerant, accurrunt,
 absdubio illum interfecturi, nisi ejus
 famuli strictis gladiis ficarios paucis
 utrinque cæsis aut vulneratis, in fugam
 strenue egissent. Ita vigil cæli oculus
 incolumem esse voluit, quem Deus in
 suæ Ecclesiæ commodum diutius sibi
 reservaverat. Ab eo enim tempore,
 quo suam repetiit Ecclesiam, omnia
 in hoc Præsule erant magna, ejus
 prudentia, pietas, Religio, vigilantia,
 liberalitas in pauperes, & omnium
 maximus Divini cultus ac honoris Ze-
 lus fere Apostolicus, quo nihil non
 suscepit pro Dei gloria, nihil expavit.
 Interfuit bis Romæ sacris comitiis, in
 quibus meritorum suffragio absdubio
 tiaram reportasset, nisi ab ea illum ex-
 clusisset vetus Gallorum indignatio.
 Ipse vero jam senio gravis nil arden-
 tius in votis habuit, quam ut reliquos
 vitæ dies soli Deo, & salutis suæ studio
 sacraret, quocirca dimisso Episcopatu
 Mediolanum secessit, ubi etiam apop-
 lexia tactus, anno ætatis septuagesimo
 quinto die vigesima septima Decembris
 pie in Domino obdormivit, sepultus,
 uti ipsemet testamento caverat, in Ec-
 clesia Monialium S. Praxedis. Exstant
 hæc ingenii sui monumenta. I. Vota
 plura

plura circa sanctificationes sanctorum. Sæc. XVIII.
 II. Relationes ab ipso factæ Secretariæ A. C. 1730.
 status. III. Ordines & Constitutiones
 pro bono Regimine. IV. Epistolæ in-
 structivæ ad Secretariam Status & ad
 Nuntios apud Reges.

§. LXXXII.

*Quinque Præsules a Clemente XII.
 Purpura honorati.*

Horum Cardinalium jacturam Cle-
 mens XII. P. aliorum recens re-
 nuntiatorum selectu aliquatenus com-
 pensabat: die enim decima quarta Au-
 gusti nominabat Nerium Corsinum ex
 Fratre Nepotem Cardinalem Diaconum
 tit. S. Adriani. Præter hunc die se-
 cunda Octobris alios quatuor enuntia-
 bat, quos inter primus erat Alexander
 Aldobrandinus patria Florentinus Rho-
 diensis Archiepiscopus Presbyter Car-
 dinalis tit. SS. Quatuor Coronatorum.
 II. Hieronymus Grimaldus Genuensis
 Archiepiscopus Edessenus, Presbyter
 Cardinalis tit. S. Balbinæ. III. Bar-
 tholomæus Massæus, Athenarum Ar-
 chipræsul Cardinalis Presbyter tit.
 S. Augustini. IV. Bartholomæus Ru-
 spulus patria Romanus, Protonotarius
 Apostolicus, Cardinalis Diaconus tit.
 SS. Cosmæ & Damiani.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LXXXIII.

*Diversæ Constitutiones Bened. XIII.
& Clementis XII. Pontificum.*

PRIUSQUAM Benedictus XIII. Pontifex Tiaram cum vita poneret, adhuc eodem anno nonnullas edidit Constitutiones, & quidem die decima Januarii Petrum Forerium Beatorum Albo inscripsit. Erat hic Mataincuriæ in Lotharingia natus, qui in Congregatione S. Salvatoris Institutum Canonicorum Regularium S. Augustini professus, ac sacris Ordinibus initiatus, præfatæ Congregationis Præpositus Generalis electus est. Hoc munere auctus non modo pristinam severioremque disciplinam reduxit, sed etiam Moniales Congregationis restauratæ sub titulo B. V. & sub Regula S. Augustini instituit. Tam spectatæ erat virtutis, ut ab Alexandro VII. Sacerdos appellaretur *cujus in vita tales virtutum actus notati, quales in nulla Divorum Historia: Urbanus VIII. celebrabat illum tanquam eximie Sanctimonice Canonicum & a Cardinale de Perulle vocatus est Vir, in quo nemo non virtutum cumulum primo lumine intuitus est.* Claruit enimvero in vita sua omnium virtutum præstantia, ac præcipue Apostolici Ministerii Zelo;

Zelo; quapropter mature discussis du- Sec. XVIII.
A.C. 1730.
 biis super ejus vitæ sanctitate, virtuti-
 bus heroicis æque ac miraculis Bene-
 dictus XIII. ad preces Caroli Hispaniæ
 Regis ac Imperatoris aliorumque præ-
 dictum Dei Famulum inter Cælites
 Beatum declaravit, indulgitque, ut de
 eo officium & Missa sub ritu duplici
 Majori a Canonicis Regularibus reci-
 tari possit.

Celebrabant FF. Carmelitæ Anno
 1728. Ferrariæ sua comitia Generalia,
 in quibus urgente Provinciali Castel-
 lano cap. 10. n. 10. conditum est de-
 cretum, vi cuius Studiorum Regenti-
 bus indultum, ut cujuslibet approbati
 Doctoris ac præcipue V. Joannis de Bac-
 cone Doctoris Carmelitani doctrinam
 sequi possent; cum autem hoc decreto
 Constitutiones Annis 1593. 1595. &
 1704. sancitæ, quibus Doctrinam D.
 Thomæ sectari præceptum est, omnino
 everterentur, aliunde vero ex ampla
 hac liberaque sentiendi facultate & opi-
 nionum varietate plurima damna, dis-
 fidia, & contentiones timendæ forent,
 & Fratres ad sua desideria sibi Magist-
 ros coacervarent, omnique vento do-
 ctrinæ libere abrepti in varias abirent
 sententias, hinc Pontifex ad preces
 Magistrorum Francisci Montiel de Fuen-
 tenobila, & Juliani Berocal Provinciæ
 Castell.

SECC. XVIII. Castellanae Ex-Provincialium, & In-
A. C. 1730.quisitionis Hispanae Quaestorum de-
 crevit, ut deinceps sublato hoc de-
 creto omnes praefatae Provinciae Le-
 ctiores unam certamque Angelici Do-
 ctoris doctrinam constanti summorum
 Pontificum testimonio, laudumque prae-
 conio commendatam immote reti-
 neant, doceant, ac propugnent. Inde
 ergo patet, quam inviolabili studio Car-
 melitarum Ordo praecipue in Theolo-
 gicis doctrinae D. Thomae inhæserit,
 & quanta aversione vagam, incertam-
 que sentiendi libertatem, indeque na-
 tum probabilismum infectatus fuerit,
 quin caeco impetu in verba Magistri
 jurare teneretur.

Plures quoque Constitutiones Cle-
 mens XII. promulgavit, & primo qui-
 dem Regiminis sui anno die decima
 tertia Julii quasdam Regulas, ut nor-
 mam & ordinem rerum in Cancellaria
 gerendarum praescriberet, edidit, &
 tertio post die pro more Conclavistas
 variis gratiis & privilegiis remuneratus
 est: Insuper viginti quinque pueros
 honorarios in Equites *Auratae militiae*,
 necnon quosdam Comites Palatii crea-
 vit, qui Pontificis a Vaticana ad Ba-
 silicam Lateranensem in solemni equi-
 tatione utrumque euntis latus stipabant.
 Die autem vigesima nona ejusdem
 Men-

Mensis ad preces Josephi Mezquie Procuratoris Generalis Ord. FF. de Mercede indulgit, ut quotannis Officium B. V. M. sub titulo *de Remedio* Dominica secunda Octobris recitari valeat. Diverforum quoque Ordinum decreta recens edita auctoritate Apostolica confirmavit. Sub idem tempus Philippus V. Hispaniarum Rex in Urbe Cerveraria Celsonensis Diæcesis Academiam erexit, dotavitque, certasque leges pro Professoribus & Academicis præscripsit, quas cum Rex auctoritate Pontificia roborari vellet, ac peteret, ejus precibus deferens Clemens Papa ceteras in Catalaunensi Principatu Universitates abolevit, earumque bonis Cerverariensi adjunctis illam novis privilegiis ornavit.

Die tertia Octobris Anno 1727. Benedictus XIII. Clericis Scholarum Piarum, ut scholarum exercitio valerent incumbere, prædicationis munus, ut memoravimus interdixerat, Clemens vero die decima quarta Decembris ad Præpositi Generalis preces eisdem concessit, ut duos Concionatores in qualibet Provincia, in grandioribus vero tres constituere possit. Iisdem etiam Religiosis Papa facultatem dedit præter fidei & literarum rudimenta etiam altiores disciplinas præcipue Nobilibus

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Spec. XVIII.

A. C. 1730.

1688. A. C. 1730. 1730. 1730.

bilibus tradendi, & pro iis Collegia erigendi. Die autem vigesima secunda ejusdem Mensis indulgentias perpetuas in diebus conversionis S. Pauli ad Ecclesias Monialium Anglicarum Congregationis D. Pauli Ord. S. Augustini extendit. Jam dudum agitabatur controversia circa Decanatum Collegii Cardinalium vacantem; cum autem Præcedentium Pontificum decreta circa hanc quæstionem variassent, tandem Clemens declaravit, statuitque, ut semper antiquior ex sex Suburbicariis Episcopis Cardinalibus tum Romæ præfens, aut saltem ob publica Ecclesiæ negotia absens, Decanus sit ac nominetur.

Quoniam vero priores Pontifices & præsertim Benedictus XIII. non sine magno ærarii Apostolici damno exemptiones a vectigalibus aliisque publicis oneribus concessissent, hinc Clemens ejusmodi exemptiones nonnullis ditioris Ecclesiasticæ Religiosis bona temporalia possidentibus, aut Cardinalibus Nepotibus vel consanguineis indultas, salva immunitate Ecclesiastica revocavit. Cum autem Joannes Antonius Guadagni, qui ex Carmelita Excalceato a Benedicto XIII. Aretinæ Ecclesiæ Episcopus præficiebatur, illam non modo tueri, sed etiam, ut providum

dum Pastorem decet, amplificare, & magis magisque meritis ornare intentus esset, hinc Papa eidem concessit, ut sibi, omnibusque ejus Successoribus pallium gestare & crucem præferri liceret.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LXXXIV.

Diversa dissidia partim extincta, partim recens mota præcipue circa Religionem.

Hoc item anno lis inter ditissimum Hamerslebiense Monasterium, & Borussicum Regimen amica compositione finita est. Hic Conventus Canonicorum Regularium S. Augustini in Diœcesi Halberstadiensi situs ad hanc usque diem inter gravissimas calamitates Religiosæ disciplinæ fervore plurimum inclarescit. Illius bona, quibus abundat, quotiescunque in aliis ditionibus Ecclesiastica Protestantium bona fuere occupata, jure talionis sæpius hisce Canonicis ab Acatholicis eripi consuevere: Anno hujus sæculi decimo nono, qua de caussa nescio Fisci Regii Præfectus novem, ut vocant *Mansos* ex agro *Wopkicio* unacum duobus illis per plura sæcula possessis occupavit, quos Rex Ottelebio Borussicæ Legionis Tribuno dono dedit usque ad hunc annum

ab

ſæc. XVII.
A. C. 1730.

ab eo detentos. Litem deſuper apud Imperiale Conſilium movere Canonici, interim vero Boruſſicum Regimen re-
ditus ex his bonis provenientes ſequeſtri nomine ſibi reſervavit. Re diu ultro citroque agitata, Cæſarei Conſilii decreto aut reſtitutio aut tranſactio ſancita eſt: Fridericus Wilhelmus ergo Boruſſiæ Rex ablata in perpetuum tam quoad Dominium, quam poſſeſſionem reſtitui conſenſit, ea tamen lege, ut Canonici l. proventus ex agris, depoſiti nomine, detentis collectos nullatenus repetant li. a lite tam propter occupatum agrum, quam ob redditus interceptos apud Cæſarea Tribunalia intentata ultra recedant: Propoſitis hiſce conditionibus annuere Canonici, & die vigesima ſeptima Martii edito ſolemni ſcripto Antonius Zeſting Præ-
latus & Joannes Evers Subprior, Liberius Bartholomæus Senior & Bernardus Mumme Procurator Conventus nomine ſponponderunt, ſe ſub quocunque prætextu ſequeſtratas pecunias nunquam repetituros & a proſequenda lite deſtitutos; pollicebantur quoque, ſe hanc renuntiationem cunctis Imperii Curiis, apud quas lis inchoata fuiſſet, adeo plene denuntiaturus, ut etiam omnibus exceptionibus, nominatim vis aut metus, vel læſionis, aut Beneficio

ficio legis 2 C. de rescind. Vendit: vel Beneficii restitutioni in integrum, ceterisque juris remediis nuntium mitterent. Præter has condiciones Rex insuper voluit, ut æs alienum, quod præfatus Ottelebius Equestris legionis Camerario debebat, Canonici persolvant, & numeratæ pecuniæ tabulas testes afferant, ac denique renuntiationis factæ consensum ab eorum Superiore Generali datum exhibeant: Id quoque præstitere Canonici, qui sequens Præpositi sui Generalis testimonium Regi porrexere: *Augustinus Scheperus* Canonorum Regularium Ord. S. Augustini Congregationis a Winderem per utramque Germaniam Præpositus Generalis, & in Aquisgrano ad S. Joan. Bapt. Prior S. T. L. Transactionem sive compositionem amicabilem ab Amplissimo Domino Prælato, ac ejusdem Collegationis nostræ Venerabili Conventu Hamerslebiensi coram illustrissimo Excell. Regimine Regiæ Majestatis Borussiae, seu factam, seu faciendam, ratam & gratam facimus, & tenore præsentium plenariam iisdem Facultatem concedimus, ut erga restitutionem novem Mansorum ante decem circiter annos sequestratorum & Domino de Otteleben adjudicatorum, summam pecuniæ ab altesato Regimine tempore administrationis servatam & depositam resignare, causæ sive liti in ju-

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc XVIII. *dicio Imperiali Aulico qua Creditore Do-*
A.C. 1730. *mino de Otteleben transigere pro Majori*
Canonice quiete & emolumento libere va-
leant, omnia taliter conclusa & concludenda,
acta & aditanda approbantes & ratifican-
tes. In quorum fidem & robur propria
hiscæ manu subscripsimus ac Sigillum Officii
adimpressimus.

Aug. Scheperus Generalis,
 qui supra. Datum Aquisgrani
 in Canonica nostra supra fata
 hac 3. Maij 1730.

Adimpletis hisce quoque conditio-
 nibus Berolini die sexta Maij restitutio
 fuit decreta, quæ post exhibitam litis
 renuntiationem Viennæ factam ab Hal-
 berstadiensi Regimine executioni data
 est.

Exspirantibus Regni comitiis in
 Polonia Protestantium, quos *Dissidentes*
 appellant, Deputati rursus Grodnæ ad
 alloquium admitti petebant, magis
 prosperum sibi successum polliciti, ac
 anno priore experti fuissent. Hos igitur
 Regni Primas benigne excepit, ac per-
 ceptis eorum querelis Episcopos & Pa-
 rochos admonuit, ut fraternæ chari-
 tatis memores haud amplius a fide de-
 vios molestiis afficerent, donec hi in
 proximo Imperii Conventu sua expo-
 fuissent gravamina: Die etiam decima
 quinta

quinta Februarii sequentis anni Angliæ Regis Ministri Congregatis Poloniæ Proceribus libellum supplicem porrigebant, in quo de violentiis, quæ Dissidentibus hucusque fuissent illatæ, vehementer querebantur: Hæc tamen causa tunc ob petentium pertinaciam & petitorum insolentiam indecisa permansit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Eodem anno gravioris dissidii semen Viennæ fuisset sparsum, nisi prudens moderatio remedium opposuisset: Accidit enim, ut Domini de Brand Borussici Oratoris Conjux cum sua Filia in Viennensi suburbio curru veheretur, dum Vicarius ad S. Florianum Sanctissimam Synaxin ad ægrotum per plateas solemni ritu deferret: cum autem hujus fæminæ famuli nequidem, ut decuisset, pileos detraherent, duo cives eis, ut, ni Religiosum, saltem politicum cultum exhiberent, præceperunt, simulque monuere Matronam, ut e curru suo descenderet: ea autem causante, quod Borussici Legati Conjux, & Religione Lutherana esset, reposuere illi, quod ipsemet Imperator, si præsens adesset, summa cum Reverentia e curru descensurus esset: Illa tamen pertinacius resistente, Cives Filiam vi ex curru extraxere, parumque absuit, quin accurrens populus Religionis con-

Sæc. XVIII. temptum ulturus, violentas manus
 A.C. 1730. Matronæ inferret, tumultum tamen
 ex Clericis nonnulli tempestive sedarunt. Re comperta Borussicus Orator Suecum Danumque Legatos in suas partes attraxit, & non modo de injuria graviter cum Imperiali Cancellario postulavit, sed totam rei seriem ad suum Regem perscripsit. Cancellarius, ut gravioris molestiæ fomitem subtraheret, non tantum Cives custodiæ dari præcepit, sed etiam Managettam, cujus erat caussarum momenta in secretiori Consilio exponere, ad Borussicum Oratorem ablegavit sciscitatum, qua via sibi satisfieri peteret. Eo autem respondente, quod Regis sui mandata desuper expectaret, Comes Seckendorffius Berolini cum Rege hac super re egit, eoque rem deduxit, ut ambo Cives in vincula conjecti per aliquot dies pane & aqua sustentarentur, ac postea ad Legati ædes deducti, culpam flexis genibus deprecari juberentur.

§. LXXXV.

Varia decreta circa Monasteria.

Hoc item anno Victor Amadeus II.
 Mense Junio edictum promulgari
 jussit, vi cujus subditis suis inhibuit,
 ne

ne bona immobilia in Conventus Religioſorum, vel Eccleſiaſticorum Collegia donatione aut teſtamento transferrent, bona autem a Clericis hucusque poſſeſſa, ſi olim publicis oneribus obnoxia fuiſſent, deinceps ab eis exempta eſſe non cenſerentur :

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Jam antea Petrus II. Moſcoviæ Imperator decreto ſanxerat, ut nonniſi quinquaginta Monasteria SS. Baſilii & Antonii in Ruſſia exſtarent, atque in ſingulis quinquaginta duo eſſent Monachi, deinceps vero nullus niſi quadraginta annos natus & a Metropolitano examinatus in hiſce Monasteriis profiteretur: cuilibet autem Monacho ſingulis Septimanis ad victum & veſtitum aureus Ruſſicus duorum Imperialium assignaretur, ceteris redditibus, ærario addicendis. Paucis etiam ante obitum ſuum diebus ſtatuit, ut cuius, cujuſcunque ſit Religionis, eam libere profitendi facultas ſit, & Moſcovitæ ſeveriſſime puniantur, ſi forte liberum ejusmodi exercitium interturbare, vel eſuggeſtu contra exterorum Religionem declamare præſumerent. Poſt obitum vero præfati Imperatoris Anna Petri I. ex Fratre Neptis die decima ſeptima Martii annuente Clero diverſas edidit ſanctiones circa dignam Sacramento- rum adminiſtrationem, celebrationem

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

diei Dominicæ & festorum, vilitationem Scholarum, Ecclesiarum & pauperum curam, processionum ordinem, jejunia & alia Religionis exercitia.

§. LXXXVI.

*Spontanea Victoris Amadei II.
abdicationis.*

Hic annus Sabaudis præcipue ob factorum vicissitudinem memorabilis existit. Præprimis Victor Amadeus II. Sabaudix Rex, quamvis sexagesimum quartum ætatis annum compleisset, secundis nuptiis sibi quinquagenariam Marchionis S. Sebastiani Viduam die duodecima Augusti copulavit: Erat hæc olim Marchionis Thomæi primarii Ministri Conjux, ac demum Regina defunctæ Matrona honoraria. Augmentum a Rege variis ditionibus præter annum viginti aureorum millium censum post Regis mortem percipiendum. Majori adhuc admiratione defixam tenuit Europam ejusdem Regis abdicationis, qua lubens volensque sceptrum Carolo Emmanueli primogenito Filio suo concessit. Jam ineunte hoc anno præter duos Administros arcanorum arbitros, suum Filium arrepti hujus consilii participem reddiderat: Causabatur molestum quinquaginta annorum Regi-

Sæc. XVIII.
A.C. 1730.

Regimen, ingravescentis ætatis incommoda, feriumque desiderium postremos vitæ suæ dies Deo salutique suæ procul ab omni mundi Regnique strepitu consecrandi. Sacræ hujus solitudinis locum sibi selegerat Ripulam, urbem sexto lapide Taurino distitam; eo sese die tertia Septembris unacum Taurinenfi Archiepiscopo, Equitibus, Regni Administris, plurimisque Proceribus contulit, coram quibus omnes suas ditiones (nulla excepta) Filio suo cessit, erectisque renuntiationis factæ tabulis cunctos hortatus est, ut debitam suo Successori fidem obsequiumque immote præstarent: Postea ad majorem Aulam secedens, ad præsentem orationem habuit mira verborum ac sententiarum copia gravissimam, quæ nonnisi suorum lacrimis ubertim effusis excepta est: Absoluto hoc sermone homagium recens nominato Regi ab omni Ordinis proceribus perdemisso dexteræ osculo exsolvebatur, quo facto Victor Amadæus sermone ad Filium suum converso eundem de pacis studio, subditorum amore, & imprimis de avitæ fidei cura ac defensione gravissime est cohortatus: Eadem adhuc die ad Reginam Filii sui Conjugem contendit unacum uxore sua. En! inquietabat, *Matronam Tibi exhibeo, quæ reli-*

Sæc. XVIII. *quos ætatis suæ annos mihi consecrare, ac*
A. C. 1730. *mecum vitæ conjugalis societate jungi non*
recusavit, hanc igitur, si prius, quam ipsa,
decessero, ejusque Filios, Fratres, totam-
que ipsius Familiam tuis favoribus enixe
commendo. His dictis & persolutis ut-
rinque amicitiae obsequiis Rex nonnisi
Comes de Tende, ejus vero conjux
Marchionissa de Spigno nominari vo-
luit, reservata sibi viginti quinque au-
reorum millium pensione annua. Con-
vasatis denique gemmis, aliisque pre-
tiosioribus quibuscunque. Ripula Cam-
brium profectus, Senatores obviam
euntes his verbis allocutus est: Con-
civis vester ero, talem me recipietis utique,
Regios honores mihi deferri nolo, vobis
tamen ope & consilio in Regis Senatu adero.

Sequenti die Carolus Emmanuel in
 Regem proclamatus primis in curis
 habuit, ut dissidia, quibus Rex ejus
 Parens cum Papa collidebatur, com-
 poneret; nec ejus conatui abluit e-
 ventus, quamvis paulopost nova exorta
 fuissent dissensionum argumenta: Ut
 vero literæ in sua Metropoli magis flo-
 rerent, Academiam Taurini erexit,
 lustratisque ludis literariis necnon Je-
 suitis valere jussis Præceptores in fide
 sanos, in moribus probos instituit. Ne-
 que eo contentus, illud etiam egit, ut
 Religionem Catholicam per omnes Pro-
 vincias

vincias ab hæresum fæce expurgaret; cum enim Waldenses & Pedemontanarum vallium incolas adeo in sua secta obstinatos cerneret, ut, quamvis rudes, & Catholicæ pariter & Calvinianæ Religionis ignari essent, Apostolicos tamen fidei Magistros audire ac sequi renuerent, edictum die vigesima Junii promulgari iussit, ut intra semestre vel errores suos ejurarent, vel solum verterent: Ex his non pauci erant, qui relicta patria potius ad Genevenses secedere, quam assueta sacra ponere vellent. Alii Hollandos, Bernates, ipsosque Anglos eorumque opem implorabant, nec irritò plane successu; die enim decima quarta Novembris Britannorum Rex ad Sabaudix Ducem literas admodum graves in eorum favorem dedit, quibus permotus Carolus Rex concessit, ut A catholici suas querelas coram Regio Ministro exponerent. Declaravit insuper, quod nuperi edicti severitas illos duntaxat complectatur, qui a fide Catholica, quam semel amplexati fuissent, sacrilega prorsus perfidia recessissent.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. LXXXVII.

*Principum atque Illustrum
obitus.*

A a 5

Plures

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Plures hoc anno Principes non sine magno populorum luctu æternitatis iter ingressi sunt, quos inter prima erat Theresia Kunigunda Joannis III. Sobiesky Poloniæ Regis Filia & Maximiliani Mariæ Emmanuelis Baviaræ Electoris Conjux. Hæc die quarta Martii anno Christi millesimo sexcentesimo septuagesimo, sexto nata per procuratorem Ladislaum Achatium Comitem de Törring die decima quinta Augusti Anno 1694. Varsoviæ in Polonia Maximiliano Electori desponsata est, sequenti anno die secunda Vespaliæ solemniter ritu copulata. In luculentam patriæ spem undecim enixa est liberos tum aris tum tiaris sanctificatos, non nisi duobus ad stirpis propagationem reservatis. Secesserat illa annuente Marito Venetias, ubi etiam die decima Martii noctu communem humani generis finem attigit, annos nata quinquaginta quatuor. Reliquerat præter quater decies centena florenorum millia magnam gemmarum, ac pretiosorum copiam, quæ omnia Colonellus Baro de Stain Monachium transportavit. Magnanimæ huic Principi Carolus VI. Imperator Viennæ in Lauretana Augustinianorum Basilica die decima octava Aprilis ejusdem anni justos honores persolvi curavit. Cadaver ejus Venetiis
Mona-

Monachium die decima quinta ejusdem Mensis funebri pompa deductum apud PP. Theatinos prope tumbam' Maximiliani Electoris Mariti sui repositum fuit. Hujus Principis obitum præcefferat præmatura mors Petri Alexiewiz Russiæ Imperatoris, qui Catharinam Alexiwnam Alexii Gragorewiz Dolgorucki Filiam sibi in uxorem selegerat; Capiebatur non tam incredibili ejus venuustate, quam rara virtutum, ac præprimis modestiæ præstantia. Jamjam ad diem vigesimam secundam Januarii solemnes parabantur nuptiæ, quas festiva venatio die decima septima ejusdem Mensis præcefferat: Sequenti vero die Juvenis Princeps repentino obruitur morbo, cujus periculo a Medicis haud cognito applicantur remedia, sed prorsus improba: octavo post die erumpunt varioli, accedit calida febris, cujus violentia Princeps nonnisi quindecim annos natus die vigesima nona Januarii sceptrum & vitam deposuit, non sine maximo Aulæ ac Regni luctu: Tertia postmodum Februarii die ejusdem Principis Avia nomine Ottokesia Federowna seu Theodora eandem Æternitatis viam ingressa est, quæ Anno 1698. a suo Marito Petro Alexiewiz Imperatore dimissa in Monasterio Sustelskyno aliquam

Sæc.XVIII.
A.C. 1730.

Sæc. XVIII. quamdiu tranquillam egit vitam, quam
A. C. 1730. gemum Misselburgi finiit. Ceterum
 Petro in Imperio successerat Anna Iva-
 nova Friderici Guilielmi Curlandiæ Du-
 cis Vidua. Denique die decima nona
 Aprilis Antonius Ferdinandus Dux de
 Guastalla nonnisi quadraginta duos an-
 nos natus obiit. Ejusdem quoque anni
 die undecima Octobris Fridericus IV.
 Daniæ Rex theatro mundi excessit.
 Hic enim die decima nona Julii Schles-
 vigo Gottorpiam delatus, ibidem gra-
 vissimo opprimebatur morbo, ex quo
 cujusdam præstantissimi Medici Bero-
 linenfis ope convaluit, paulopost ta-
 men tanta virium debilitas eum inces-
 ferat, ut potius vivere desineret, quam
 mori videretur: Annum agebat ætatis
 quinquagesimum nonum, Regiminis
 trigesimum primum; Successorem re-
 liquit Christianum VI. Filium suum
 primogenitum. Die autem quinta
 Aprilis Maria Amalia Carolina Austriæ
 Archiducissa & Caroli VI. Imperatoris
 Filia præmatura morte nonnisi sexen-
 nis mundo erepta est. Præterea Ca-
 rolus Hassiæ Landgravius die vigesima
 tertia Martii anno ætatis suæ septua-
 gesimo sexto vivis valedixit: idem
 fatale fatum die duodecima Aprilis
 subiit Benedicta Henrietta Joannis Fri-
 derici Hannoverani Ducis Vidua, quæ
 annos

annos nata septuaginta octo per plures annos Parisiis agebat. Decessit quoque hoc anno Philippus Ernestus Holfaro - Glücksburgensis Dux expleto ætatis anno quinquagesimo quinto, cui successit Fridericus primogenitus Defuncti Filius. His accensendus venit Nicolaus du Blé Uxellensis Marchio & Argentinensis Urbis Gubernator, Vir sagax, & toga præstantissimus, qui in castris adolevit, multis victoriis clarus, nullum hostem timuit, omnium victor, & a sola morte devictus: Obiit Parisiis die decima Aprilis, septuagesimo nono ætatis anno prospere inchoato. Denique Nicolaus Maurocordatus Walachizæ Princeps ex gangrena die decima quarta Septembris decessit. Hic Anno 1716. a Cæsareis ob nimiam severitatem in subditos suos in Bucaresto Metropoli sua invasus in Transylvaniam captus abducebatur, suo Principatui primum post Passarewicensem pacem restitutus.

Ex Principibus Ecclesiasticis mortis victima cecidere I. Antonius Dominicus Comes de Wolckenstein Tridentinus Episcopus, cui Antonius Comes de Thun successit. II. Dionysius Franciscus Bouthillier de Chavigny Senonensis Archiepiscopus Gallizæ & Germanizæ Primas, qui olim quadraginta

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

SÆC. XVIII.

A. C. 1730.

ginta Franciæ Episcoporum instructioni circa Constitutionem *Unigenitus* subscripserat, & paulo ante obitum suum coram Capitulo suo Cathedrali palam testatus erat, quod sese sincero animo omnibus Ecclesiæ decretis & præcipue præfatæ Constitutioni submittat. III. Michael Poncet de la Riviere Andegavensis Episcopus, qui Facultatis Theologicæ Doctor Constitutionem accepit, & pacificationi desuper factæ accessit, Anno autem 1722. die 25. Octobris luculenta oratione solemnem Franciæ Regis coronationem honestavit. IV. Denique Varsaviæ Vincentius Santini. qui in Poloni Regis Aula Nuntium Apostolicum egit, mortalitatem exiit, eidem vero Camillus Paulcius successit.

§. LXXXVIII.

Infesta Turcarum molimina contra Insulam Melitensem.

Hoc item anno haud incertus rumor Melitenses Equites ad strenuam defensionem animavit; quippe non modo crebris literis, sed etiam ab ipso summo Pontifice admonebantur, Turcas omnia moliri, ut Insulam improvise armorum impetu obruere possent. Plures etiam Barbarorum naves vicinum mare pro-

prorsus infestum reddebant, imo earum Sæc. XVIII.
 Gubernator unacum Legato Turcico A. C. 1730.
 ad portum appulsus, inter horrendas
 minas bellum nuntiabat, traditis lite-
 ris, quas Magno Ordinis Magistro por-
 rigi, ac desuper quantocius responderi
 voluit. Hujus epistolæ tenor erat
 sequens :

*Agdi Bacha supremus Ottomanicæ
 classis Præfectus &c.*

*Primo ac supremo Melitensis Insulæ
 Domino, sui que Senatus ac populi Proceri-
 bus, qui in hac Insula morantur, & Mes-
 siam adorant, notum facimus, nos a ma-
 gno Domino, totius Orbis Domitore, &
 mundi refugio speciatim fuisse ablegatos, eo
 fine, ut omnes tam Turcæ quam alii, qui
 ab Anno 1721. a Serenitatis tuæ subditis
 eorumque navibus capti, & in servitutem
 redacti sunt, nulla mora libertati reddan-
 tur, & coram supremo ac invincibili throno
 fistantur. Ea duntaxat ex causa Magnus
 noster Dominus armis nos instruxit, præ-
 cepitque, ut Vos per has literas de ad-
 ventu nostro certiores reddamus, vobisque
 significemus, Vos, si secus feceritis, aut
 captos reddere, vel gratum responsum dare
 retardaveritis, mala inde oritura non sine
 gemitu ac dolore experturos.*

His

SÆC. XVIII.

A. C. 1730.

His minis haud territi Equites, habito consilio ac re mature pensata decrescere, sequens responsum esse Turcis dandum :

Supremus Melitenſium Magiſter, ejusque Venerabilis Senatus Agdi Bachæ ſupremo rei maritimæ Præſectio ſalutem.

Perlegimus Serenitatis veſtræ literas in publico Senatu, inde Magni Domini potentiffimi veſtri Monarchæ Zelum non ſine grata admiratione commendavimus: perſpicimus etiam Conſilium, quo Te per mare huc eo fine ablegare voluit, ut Turcica repetas mancipia, quæ vel in hac Inſula, vel aliis ditionis noſtræ locis detinentur. Abdubio tamen tibi notum erit, noſtri Inſtituti legibus nos non obſtringi, ut mancipia conquiramus, ſed ut navigationem, & Chriſtianorum mercaturam pro viribus noſtris ſecuram reddamus: Si ergo naves noſtræ in piratas incidunt, eos in ſervitutem, utpote jure belli captos, redigimus. Quoniam vero certiffimum inſuper eſt, Turcicorum piratarum numerum longe excedere Chriſtianorum naves, hinc haud mirum, Turcicæ gentis captivos noſtræ poteſtati ſubactos multo plures eſſe Chriſtianiſ per vos captis, quorum liberationem ardentè exoptamus, de cetero certi ſitis, nobis nil jucundius eſſe, quam ſervens illud, quo Magnus veſter Dominus flagrat, captivos ſuos redimendi ſtudio; illud enim non minus
ardens

ardens in nobis excitat desiderium, ut vicissim Christiani nostri a vestra servitute liberentur; Attamen ea res tam subito fieri nequit, nec executioni aliter dari potest, nisi prout inter Christianos Principes moris est; Rogamus itaque, ut hac in re usitatam hanc, ceterisque magis opportunam feligatis viam, scilicet, ut utriusque partis captivi vicissim æquo numero liberentur. Hac super re Magni vestri Domini responsum a-vide expectamus, & tecum lætamur, a tuo Monarcha te ad tam insigne charitatis opus fuisse selectum, Deum precamur, ut optatus respondeat successus, demum te Divinæ providentiæ commendamus.

Interim vero, dum ad has literas responsum daretur, Equites cuncta ad validam Insulæ defensionem parabant.

§. LXXXIX.

Scriptores Catholici hoc anno denati.

Plures ex Scriptoribus Religione Catholicis præmatura nimis mors literariæ Reipublicæ hoc anno sustulit. Hos inter haud infimus est Joannes Nicolaus Maurocordatus, cujus fatum supra recensuimus. Hic Historiam Ecclesiasticam, quam Alexander ejus Parens præter plura alia scriptam reliquerat, publicis typis edi curavit: Exstat insuper ejusdem tractatus de *Hist. Eccles. Tom. LXXIII.* Bb Of

Sæc. XVIII.
A. C 1730.

Sæc. XVIII. *Officiis Græco idiomate exaratus. Ce-*
 A. C. 1730. *lebrior est memoria P. Ignatii Hya-*
 cinthi Amati de Graveson, qui decimo
 sexto ætatis anno Avenione S. Domi-
 nici Institutum professus, Parisiis sa-
 crationibus disciplinis tam egregio pro-
 fectu operam dabat, ut Sorbonæ Do-
 ctor, ac Romæ in Conventu S. Tho-
 mæ Professor & demum Casanatenfis
 Collegii Theologus renunciaretur: Huic
 Viro utpote doctrinæ præstantia, in-
 genii subtilitate, & eruditionis copia
 longe celeberrimo Marcus Antonius
 Princeps Burghesius de Sulmone Fi-
 lium suum Franciscum postea Cardina-
 lem literis instituendum tradidit, in
 cujus etiam utilitatem & usum Grave-
 sonius Historiam Ecclesiasticam omni
 laude dignissimam in varia digessit col-
 loquia, quæ postmodum idem Cardi-
 nalis suis sumptibus prælo commenda-
 vit iteratis typis excusa. Scripsit in-
 super celeberrimus hic Vir epistolas ad
 Amicum *de gratiæ efficacia* doctrinæ uber-
 tate, & argumentorum soliditate incli-
 tas, necnon tractatum de mysteriis
 & annis Christi & tractatum de
 Scriptura Sacra præter alia quamplu-
 rima. Denique celeberrimus hic Vir
 Romæ die decima nona Martii 1722.
 edidit epistolam apologeticam ad Ma-
 gistrum Antonium Girardum, in qua
 sese

fese vindicabat a duabus criminationibus, quas *Trivoltienſes Scripturarii ei- dem falſo impegerunt*; accuſabant enim illum, I. quod gratiæ ſufficientis notionem ſine ulla tergiverſatione explicare neglexerit, proin Janſenio faverit, cum tamen illam, prout *Trivoltienſes* eam explicari petebant, in ſuo libro de Myſteriis & annis Chriſti pag. 320. & alibi clariffimis verbis expoſuerit. II. Objiciebant *Graveſonio*, quod dum ſcripſerit, *Bartholomæum Germonium Joannis Harduini Diſcipulum veterum MS. Codicum antiquitatem, fidem ac veritatem labefactaſſe &c.* hæc autem *Harduino & Germonio* jam dudum a *juſto Fontanino, Dominico Lazarino, Antonio Gatto, Scipione Maranta, & Petro Couſtant* crimini fuiſſe data, oſtendit *Graveſonius*, atque ex ipsis *Germonii* verbis hunc *Pyrrhonismum* comprobat. Porro has criminationes ſilentio præterire ſtatuerat *Graveſonius*, eo quod, ut ait ipſe, ſciret, *Trevoltinos domeſticæ ſcholæ plus æquo intentos & certis præjudiciis occupatos, de Scriptoribus univerſis pro ſumma, quam ſibi in republica literaria arrogant, dictatura, pronuntiare ſolitos eſſe, prout amore vel odio feruntur . . . ut mirum ſit, eos adeo nil habere mentis vel frontis, ut toties conſutati, toties deprehenſi, toties irriſi ac ſugillati, toties*

Sæc. XVIII. *cordatorum omnium judiciis exhibiti, nec-*
A. C. 1730. *dum resipuerint, sed eandem fabulam ma-*
ximo cum famæ suæ dispendio etiamnum
agere pergant &c. Præter hos celebra-
 tur Guilielmus de Lavour Parisini Se-
 natus Advocatus, qui Græci & hebraici
 idiomatis apprime gnarus edidit con-
 concordantiam fabulæ cum Scriptura sacra
 necnon Historiam secretam Neronis
 seu convivium Trimalcionis. Obiit
 San-Cere in Cadurcensi tractu die octava
 Aprilis. Mense autem Octobri die nona
 in Hispano portu S. Mariæ decessit Igna-
 tius Laubrüssel Jesuita, qui vulgavit
 Elucidationem historico - dogmaticam
 circa jus & factum cujusdam thesæ a-
 pud Rhemenes Jesuitas 1. Aug. 1698.
 propugnatae, vitam P. Caroli Lotha-
 ringi Jesuitæ, & tractatum de abusu
 criticæ in materia Religionis.

Die vigesima secunda Februarii Pa-
 risiis mors calamum excussit Simoni
 Michaeli Treuvé Theologiæ Doctori
 annos septuaginta novem nato, qui Con-
 gregationi doctrinæ Christianæ nomen
 dederat, ea tamen relicta Parisiis Pa-
 rochiæ ad S. Jacobum præpositus, a
 celeberrimo Bossueto Meldensi Episcopo
 evocabatur, hujus Ecclesiæ Canonicatu
 dotatus: Adhæserat pertinacius illis,
 ac præprimis Portu - Regiensibus, qui
 sese Constitutioni *Unigenitus* oppone-
 bant,

bant, quocirca post viginti duorum annorum moram Meldis excedere iussus est, ac tandem Parisios reversus, ibidem septuaginta septem annos natus animam efflavit. Perutilem tamen navabat operam corrigendo Meldensis Diœcesis Breviario, elucubrabat quoque Instructionem circa dispositiones ad Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta requisitas, Directorem spiritua-lem pro iis, qui eo carent, vitam Domini Du Hamel, sermones pios seu explicata Mysteria, quæ ab Ascensione usque ad octavam SS. Sacramenti, & elogia Sanctorum, qui per adventum celebrantur, epistolam ad Arnaldum circa plures casus conscientiæ, preces ex S.Scriptura, explicationem Sacrificii ac cæremoniæ in Missa, exercitia decemdiaria, sermonem de præcipuis obligationibus vitæ Religiosæ & de vita Religiosorum Trappensium, obligationes Pastorum circa instituendos populos, Bibliothecam Auctorum Burgundicorum præter Sermones quamplurimos nondum editos. Ad hunc quoque annum revocatur obitus Matthæi Dolmans Ord. FF. Præd. insignis Polemici, qui elegans opus edidit sub hoc titulo: *certa infallibilitas Ecclesiæ Romanæ & Pontificum non solum circa fidem & mores, sed etiam in Canonisatione*

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII. *Sanctorum adversus Menfonem Hey-*
A. C. 1730. denryck.

Vide Tomo
72. p. 541.

Singulari etiam commendatione dignus est Joannes Georgius de Eckard, de cujus glorioso ad fidem Catholicam reditu jam supra mentionem fecimus: Restat, ut ad obturanda calumniantium ora subjungamus epitaphium, quod in Tomo I. sui commentarii de rebus Franciæ Orientalis legitur:

„Anno 1730. die 9. Februarii post
 „horam septimam matutinam, post
 „plurium mensium infirmitatem susce-
 „ptis præmature intimo pietatis sensu
 „Sacramentis, ad extremum usque
 „vitæ halitum sibi præsens, placidif-
 „sime in Christo obdormivit *Perillustis*
 „*Dominus*, Joannes Gregorius ab Eckart,
 „Reverendissimi & Celsissimi Episcopi
 „Principis Bambergensis & Herbipo-
 „lensis Consiliarius Intimus, Historio-
 „graphus, & Bibliothecæ Academicæ
 „Præfectus, annum ætatis suæ agens
 „quinquagesimum quintum. Qui fi-
 „dem Romano - Catholicam, a qua in
 „primo adolescentiæ suæ æstu multum
 „abhorruit. ex assidua Historiæ Eccle-
 „siasticæ lectione tandem eam ipsam
 „esse, & semper hucusque mansisse
 „quoad dogmata & mores, quam Chri-
 „stus ipse docuit, & Apostoli per uni-
 „versum mundum prædicaverunt,
 „pro-

„probe agnoscens, Colonizæ in templo Sæc. XVIII.
 „Societatis Jesu Anno 1722. publice A. C. 1730.
 „professus est, pridie mortis suæ veram
 „& unice salvificam esse ad prærecita-
 „tum sibi a Sacerdote assistente Sym-
 „bolum: *Quicumque vult salvus esse, &c.*
 „elevatis in Cælum manibus singulari
 „cordis jubilo contestatus fuit. Quæ,
 „& quanta hujus viri eruditio fuerit,
 „manifestant plurima justæ magnitudi-
 „nis ab eodem typis edita curiosioris
 „& difficilioris argumenti volumina,
 „quorum correxisset aliqua, si diutius
 „vixisset; probant quoque Equestris
 „Dignitatis titulus, & privilegia, &
 „aurea Numismata, quibus ab Impe-
 „ratoribus, Regibus, & multis Eu-
 „ropæ Principibus meruit honorari:
 „Notus omnibus æque ac charus in
 „Germania, Italia, Gallia, Belgio,
 „& utraque Britannia eruditis sui tem-
 „poris viris, quos inter & ipsam con-
 „stans amicitia, & frequens literarum
 „commercium, imo necessitas interce-
 „debat: Accuratiorem annorum vitæ
 „ejus, & scriptorum seriem celebra-
 „rimi doctrina per totam Europam
 „Viri, pro suo quisque studio in Eckardi
 „merita digno recensebunt calamo: &
 „si hi tacuerint Orientalis Franciæ
 „Annales, quibus edendis ad immor-
 „talem & gentis & sui gloriam

Sæc. XVIII. „totus incumbibat, ad sui æmulatio-
 A. C. 1730. „nem loquentur. Intetim tu Christia-
 „ne lector pie defuncto, ut beatæ
 „vivat æternitati, cui moriens scribe-
 „bat, a fera posteritate commendando,
 „bene precare, & dic. Requiem æter-
 „nam dona ei Domine, & lux perpe-
 „tua luceat ei. „

Præterea Scriptoris laudem loquun-
 tur præstantissima ejusdem opera, quo-
 rum præcipua sunt. I. Origenes fa-
 milix Habsburgico - Austriacæ. II.
 Origenes Monasterii Murcesis. III. Hi-
 storia Principum Saxonix Superioris
 & primorum Marchionum Orientalium,
 Misnix, Thuringix, & familix An-
 haltinæ, necnon Sabaudix Ducum.
 IV. Origo Alexii Moscovitæ & Sophix
 Brunsvico - Luneburgicæ a Græco Im-
 peratore Constantino Porphyrogenito.
 V. De Friderici Austriæ Archiducis
 uxore. VI. Corpus Historicum Scri-
 ptorum medii ævi. VII. Leges Fran-
 corum Salicæ & Ripuariorum. VIII.
 Disputatio de Poetis. IX. Historia
 studii Etymologici linguæ Germanicæ
 adhuc impensæ. X. Brevis introdu-
 ctio ad Historiam Germaniæ. XI. Hym-
 nus Ecclesiæ: *Te Deum* &c. notis il-
 lustratus. XII. Disp. de usu & præ-
 stantia studii etymologici in Historia.
 XIII. Catechesis theotisca monachi
 Weissen-

Weissenburgensis interpretatione illustrata. XIV. Collectanea de Anno 1700. ad Annum 1702. XV. Consilium de modo instruendi Bibliothecam ex libris Historiæ Germaniæ. XVI. Controversiæ de diplomate Caroli M. pro Scholis Osnabrugensibus Græcis & latinis. XVII. Observationes, epistolæ, & dissertatio epistolica ad Bandurum de Nummis. XVIII. Dissert. de imaginibus Caroli M. & Carolomanni. XIX. Animadversiones Historicæ & criticæ in Joan. Schannati Diæcesin Fuldensem. XX. Præfatio ad Leibnitii collectanea etymologica. XXI. De veteri Salisburgo notitia: Ceteris vero præclari hujus Scriptoris lucubrationibus palmam eripit posthumum ipsius opus, quod ex antiquissimis Codicibus Herbipoli repertis conscripsit sub titulo: *Commentarii de rebus Franciæ Orientalis & Episcopatus Wirceburgensis.* Ipsemet Clemens XI. Pontifex, postquam hosce pervetustæ ætatis Codices ibidem recens inventos compererat, per Cardinalem Paulutium a Joanne Bernardo Suffraganeo Herbipolensi petiit, sibi calamo pingi ipsos characteres cum punctis & virgulis juxta eandem accurate formam, qua in antiquioribus hisce membranis formati erant, quod & Eckardus præstitit, uti videre est in

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII. præfati operis Tomo I. pag. 346. Ex-
 A. C. 1730. stat quoque in actis Apostolicis Lega-
 tionis Helveticæ epistola latina Eckardi
 ad Illustr. Nuntium Passioneum.

Ejusdem quoque anni die nona
 Octobris naturæ debitum Parisiis sol-
 vit Ludovicus Tibergera Parisini Missio-
 num Seminarii Director & Abbas ad
 S. Andream, qui unacum præfati Se-
 minarii Supperiore Brisaciero circa Si-
 nensium rituum controversias tunc in-
 ter Jesuitas & ceteros Missionarios ex-
 ortas plurimum laborabat: Edidit
 exercitia spiritualia pro Ecclesiasticis,
 Meditationes & commentationes sacras
 in usum Monialium aliorumque in com-
 muni viventium præter alia exercitia
 sacra. Huic accensemus Cajetanum
 Argentum, qui tractatum *de beneficiis*
Regni Neapolitani, quibus non licet frui
extraneis, conscripsit, & in elucubrandam
 Historiam Neapolis Petri Janonni magnam partem habuit.

Eodem anno vivere desiit Joannes
 a S. Michaeli doctissimus Ord. Carme-
 litarum Discalceatorum Theologus,
 cui adaptari potuit illud Photii de
 Athanasio ad Therasium: *In sermoni-*
bus ubique locutione clarus est, & brevis
& simplex, acutus tamen & altus & ar-
gumentationibus omnino vehemens, & in
his tanta ubertas, ut admirabilis. Logicis
 autem

autem methodis nil tenuiter, nil juveniliter' Sæc. XVIII.
 ut pueri & rudes sed Philosophice & magni- A. C. 1730.
 fice : Hanc laudem sibi promeruit suis
 commentariis in primam partem D.
 Thomæ de quæstionibus proemialibus
 de Deo uno, de Visione Beatifica, de
 scientia Dei, de voluntate Dei, de
 prædestinatione Sanctorum, de repro-
 batione impiorum &c.

§. XC.

Synodus Diæcesana Monasteriensis.

Hoc item anno Clemens Augustus
 Monasteriensis Episcopus die septi-
 ma Octobris Diæcesanam habuit Sy-
 nodum, in qua præcipue mandatum,
 ut Parochi sive Curati librum, in quo
 Baptizatorum, Patrinorum, nuben-
 tium & mortuorum nomina exacte sint
 notata, in visitatione Synodali Archi-
 diaconis vel eorum Commissariis qua-
 vis vice exhibeant, & Archidiaconi
 diligenter inquirant, an Parochi, Sa-
 cellani, alique Beneficiati accuratum
 indicem reddituum, jurium Stolæ,
 aliorumque emolumentorum annuatim
 conficiant, ut hi, qui hac in re negli-
 gentes fuerint, corrigi & emendari
 possint.

§. XCI.

Sæc. XVIII.

A. C. 1730.

§. XCI.

Scriptorum A catholicorum opera & decessus.

Nonnulli etiam ex Scriptoribus A catholicis hoc anno vitæ suæ finem fecere, quorum opera posteritati relicta recensere, haud abs re erit. Ex his igitur primus occurrit Jacobus Saurin Calvinista, qui, cum in certis casibus mentiri, licitum esse defenderet, acrem ceterorum invidiam sibi accersebat: Pugnabatur aliquamdiu editis utrinque scriptis, mutuis convitiis fædisque criminationibus, resque tandem eo deducta est, ut Saurinus, quamvis evulgata dissertatione *de mendacio* opinionem suam vindicare molitus esset, Ultrajecti tamen, Lugduni Batavorum, & Amstelodami coram Calviniano Synedrio causam suam dicere cogeretur. Scripsit præterea Synopsin Theologiæ & doctrinæ moralis Christianæ per modum Catechismi, novem tomos sermonum, sermones in S. Scripturam, & librum de Christiana Religione in Francia. Obiit Hagæ Comitum die trigesima Decembris. II. Joannes Andreas Frommann, qui edidit tractatum de inimicitia. ejusque effectibus, de obligatione naturali, & correali, nec non

non de revocatione privilegiorum præter alios tractatus potissimum juridicos. Decessit Tubingæ die tertia Januarii. III. Jacobus Carolus Spener Lutheranus, qui posteritati reliquit Historiam Germaniæ Universalis & pragmaticam, notitiam Germaniæ antiquam, Historiam doctrinæ de Temperamentis hominum, tractatum de vera origine Comitum Palatinorum Cæsareorum Lateranensium, & alia quamplurima, quæ passim in Historiæ Literariæ Lexicis recensentur. IV. Samuel Strimesius Calvinista, qui publici juris fecit ingenuam in controversias Evangeliorum inquisitionem, Consensum Sandomirientem ab Evangelicis Augustanæ, Bohemicæ & helveticæ confessionis, Consensu inter Lutheranos & Calvinistas in fidei fundamento, Systema gratiæ Divinæ, Epistolam irenicam ad Scultetum, tractatum de fundamentalibus fidei articulis, dissertationem de in — & æqualitate gratiæ, ingenuam in Arminianismum inquisitionem, de creatura spirituali, de una Ecclesia, de primis duodecim Canonibus Apostolorum, Praxiologiam contra Hobbesium, & contra Duellum, tractatum de Baptismo pro mortuis &c. V. Paulus Hilscher, qui die tertia Augusti mortuus ad posteros transmisit

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Sæc. XVIII. misit Schediasma de Bibliotheca Adami
A. C. 1730. Protoplasti, epistolam de reliquiis
 Adami, Templum Dei mysticum, com-
 mentarium in Psalmum CLI. Disserta-
 tionem de incensis castris per Gedeo-
 nem, Disputationes de veterum disci-
 plina Ecclesiastica, de erroribus picto-
 rum circa Nativitatem Christi, de ritu
 Dominicæ *Lætare*, de studio Philoso-
 phiæ gentilis, de campanis Templo-
 rum, de inani studio Eruditorum, de
 Christo Suetonii, quod ille non sit
 Christus mundi Salvator, de formula:
I. H. S. Maria, de persecutionibus Chri-
 stianorum in Japan, de spiritu familiari
 Lutheri, præter varia Exegetica &c.
 VI. Antonius Blockwall, qui die se-
 ptima Aprilis mundo valedixit, post-
 quam introductionem in Auctores clas-
 sicos & Authores Sacros defensos at-
 que illustratos ediderat. VII. Geor-
 gius Kriegk, qui secunda Augusti die
 vivis ereptus elucubrabat disputatio-
 nem de veterum velamine ad illustrand.
 I. Cor. XI. v. 10. tractatum de tunica
 molesta Christianorum, de Sophistarum
 eloquentia, dissertationem de Patribus
 Platonizantibus præter alia nonnulla.
 VIII. Joannes Henrichus Krauschnner,
 qui scripsit disputationes de origine idea-
 rum in mente humana, de rixis caus-
 farum inter eruditos præter quosdam
 sermones. Obiit die quinta Januarii.
 §. XCII.

§. XCII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.*Quorundam Prædicantium fanatismus in Silesia repressus.*

Sicut duobus retro sæculis famosi sectarum Protoparentes Christi Ecclesiam sub falso purioris Evangelii & doctrinæ prætextu debellarunt, ita & nostro ævo inter Catholicos Jansenistæ, & inter ipsos Protestantæ Pietistæ omnia susdeque vertere conati sunt, ambo sub specie sanctioris vitæ puriorisque doctrinæ venenum suum inaurato poculo propinantes. Quo autem periculosiores erant lupi sub ovina pelle grassantes, eo vigilantiores erant illi, quorum cura erat, ut ni suorum intellectum ab errore rationibus, saltem voluntatem a turbis & seditione poenis cohiberent. Eo collimabant iterata, eaque severissima edicta, quibus Angliæ, Daniæ & Porussæ Reges, alique Principes Acatholici ad Prædicantium querelas clandestina Pietistarum conventicula interdixere: Non deerant tamen ex ipsis Prædicantibus, qui horum sectam nonnisi phantasma, & fabulam ab æmulis suis in veræ pietatis odium temere excogitatam esse, proclamarent, ipsosque novos hosce Sectarios ore & calamo strenue defenderent, qui-

Sæc. XVIII. quinimo non pauci illos ceu genuinos
 A.C. 1730. Dei Filios deprædicabant, nilque ma-
gis iniquum esse ajebant, nisi quod
 veræ pietatis Sectatores tanta legum
 severitate vexarentur: Id vero in his
 omnino mirum erat, quod iidemmet,
 qui singulare pietatis studium plenis
 buccis crepabant, contra omnes pieta-
 tis Regulas Adversarios suos ceu Lu-
 theranos Papas, hæreticæ pravitatis In-
 quisitores, hæreticos, infideles &c. tra-
 duxerint, contempserint, atque acer-
 bissimis, & a Christiana mansuetudine
 tantopere alienis convitiis & probris
 fæde laceffiverint. Hæc ipsa vero mu-
 tua partium criminatio Acatholicis po-
 tissimum Principibus novum majoris
 periculi metum injiciebat: unde de
 opportunis hoc venenum detegendi,
 remediumque malo opponendi mediis
 serio cogitare cœperunt, ac præprimis
 præcepere, ut in illorum, qui *Pietistæ*
 vocabantur, mores, & doctrinas se-
 dulo inquireretur; dein jusserunt, ut
 exacte coram Magistratu indicaretur,
 in quibus articulis Pietismus a pura
 Confessione Augustana, vel aliis Reli-
 gionibus in Imperio toleratis recedat.
 Confecto hoc examine deprehensum
 est, quosdam huic sectæ addictos Præ-
 dicantes docere, se ab ipsomet Deo esse
 unctos, ac propterea ad Evangelii
 mini-

ministerium non alia indigere vocatione: quemlibet Christianum, cum Regale sacerdotium habeat, a Deo illustratum & in Dei Verbo exercitatum sine singulari vocatione posse populis annuntiare Dei Verbum, dummodo internam vocationem habeat, cuilibet datam esse potestatem dimittendi peccata, nec ad id institutum esse speciale ministerium, proin Pastorum Consistoria per summum nefas ejusmodi jus sibi solis vindicare: Insuper præcipue in Hasso - Casselensi ditione exploratum habebatur, quosdam palam tradidisse, peccatores non justificari per fidem in Christum, suæ sectæ assecclas ad illum perfectionis statum pervenire posse, ut nequidem amplius peccare valerent, in his reperiri internam vocem, ac cæleste vivi Verbi testimonium, proin necessarium non esse externum Dei cultum, publicas Conciones & Sacramentorum usum, vel communem Ecclesiarum frequentationem, ac demum Lutheranos Prædicantes nil aliud esse, quam literas mortuas ac occidentis declamatores, cæcos Duces, & seductores.

Præterea in Electorali Hannoverano editto sexdecim certa, ex quibus Pietistæ dignoscerentur, indicia proponebantur, scilicet I. quod Ecclesiastice, Tom. LXXIII. Cc itica

Sæc. XVIII.
A.C. 1730.

Sæc. XVIII. I. Ilica Principum, & Pastorum statuta
 A. C. 1730. contemnant, II. Ministerium convitiis
laceffiant & calumnientur. III. Publi-
 cum Dei cultum ceu inutilem vilipen-
 dant. IV. Sese sacræ Synaxi subdu-
 cant, V. Baptismum fere pro nihilo
 habeant. VI. Sese tanquam perfectos
 jactitent. VII. Internas revelationes
 crepent. VIII. Confessionem & abso-
 lutionem exhibilent. IX. Cunctos sibi
 adversantes pro infidelibus, & non re-
 natis habeant. X. Privata conven-
 ticula instituant, & sæminas seducant.
 XI. Regnum millenarium propugnent.
 XII. Risum & choreas pro peccatis
 venditent. XIII. Exclusa fide solis
 bonis operibus innitantur. XIV. Di-
 vini Verbi & Sacramentorum effica-
 ciam a Ministri Sanctitate derivent &
 XV. denique æternam pœnam dam-
 natorum negent.

Nec minus in excogitandis errori-
 bus sæcundi, & in defendendis perti-
 naces erant quidam Tubingenses Theo-
 logi, a quibus Rolenbachius, Schmol-
 lerus, Hadingerus aliique docuerunt,
 neminem ad certum Ecclesiæ ritum
 adstringi, caput ad nomen Jesu dete-
 gere, esse superstitiosum, in Ecclesia
 Lutherana ingentem reformationem
 etiam in doctrina desiderari, inter fir-
 ma veræ Ecclesiæ signa nullatenus esse
 repo

reponendam Divini Verbi puritatem, & legitimam Sacramentorum administrationem, neminem ad publicum Dei cultum teneri, Lutheranae Ecclesiae Prædicantes nec Divinam vocationem, nec Spirituale ministerium habere, infantes Baptizatos rursus esse tingendos, Deum instituisse alium Baptismum, cænam Lutheranorum non esse Domini Dei Cænam, proin usitatam in Ecclesia Lutherana Cænam esse rejiciendam, nefas esse Symbolicis libris subscribere, pium cum impio non posse cænam Eucharisticam sumere &c.

His erroribus Hellmundus Wezla-
riensis Pastor adhuc sequentes addidit.
I. Christus est Verbum internum con-
trapositum Verbo scripto. II. Nullus,
qui non est conversus, potest efficaciter
Dei Verbum prædicare. III. Inter
Christum Historicum seu externum,
& inter Mysticum seu internum sta-
tuendum est discrimen. IV. Veræ
poenitentiae præcipuum est amor
Jesu Christi. V. Ecclesia Luthera-
na nil nisi secta est, in qua plures
adhuc dantur errores, quam in Ca-
tholica. Foediora adhuc erant deliria
Georgii Christophori Brendeli Pastoris
Thürnaviensis, qui docere præsumpsit,
veram Religionem inveniri in omnibus
sectis etiam inter Turcas, & infideles.

Sæc. XVII Spiritum sanctum naturaliter esse in
C. C. 1730. omnibus hominibus, esseque proprium
Spiritum hominum, conscientiam esse
 partem Divini halitus, qui a Patre Fi-
 lioque procedit, ac propterea hominem
 ex tribus essentialibus constare parti-
 bus, earumque secundam esse conscien-
 tiam &c. Ita nempe hi Sectarii sub
 specie pietatis sibi aliisque illudebant,
 cumque juxta Spiritum suum privatum
 Scripturas interpretarentur, in turpis-
 simos hosce errores deflexere.

Notum igitur comprobatumque e-
 rat, Pietismum non esse meram fabu-
 lam, sed feracissimam plurimorum er-
 rorum Matrem; cum vero exinde ma-
 nifestum schisma in Ecclesia Lutherana
 enatum esset, & propudiosa non minus
 quam acerba inter Saxonicos, Anglos,
 Danos, Suecos, Borussos, aliosque
 Præcones jurgia orirentur, timendum-
 que esset, ne etiam publica ac politica
 Regnorum tranquillitas sensim everte-
 retur, hinc præcipui, magisque obsti-
 nati hujus sectæ fautores partim a suis
 Officiis amoti, partim in exilium per
 Principum edicta fuere demandati, ut-
 que latius grassanti huic pestilentia
 obviam iretur, non modo privata ubi-
 que conventicula fuere inhibita, eaque
 in suis ædibus fieri indulgentes seve-
 rissimis poenis mulctati & sectariorum
 scri-

scripta, ac famosi libelli suppressi, sed etiam statutum, ut & illis, qui aliquamdiu publico Dei cultu & sacra Synaxi abstinuisset deprehensi fuerint, tanquam Religionis contemptores ab omni munere honorifico excludantur, ad Patrinorum officium imo & ad in-eundum matrimonium inhabiles de-clarentur, sique pertinaciter suis erro-ribus inhæserint, e patria expellantur, & suæ sectæ immortalis sine Christiano ritu sepeliantur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

Cum autem ipsa poenarum severi-tas hosce fanaticos in Silesia a suis er-roribus adeo non abduceret, ut etiam Cæsaris edicta Annis 1712. & 1723. emanata vilipenderent, hinc Impera-tor hoc anno die 21. Januarii Viennæ adversus hosce Sectarios severissimum promulgari jussit edictum, vi cujus præceptum. I. Ut Dürschofensis Præco Joannes Sommer ex omnibus Austria-cæ Domus Provinciis tanquam tran-quillitatis publicæ perturbator exulet, ejusque scripta & libri omnino suppri-mantur, eoquod Pietismo addictissimus cum hujus sectæ hominibus arctam amicitiam, commercium, & nocturna conventicula habuisset, scandalosos libros & præcipue Zinzendorffiana Bi-blia in patriam invexisset, iisque pas-sim distributis Pietismi propagandi

Sæc. XVIII. studio Orphanotrophium erigere, totis-
A. C. 1730. que viribus fanaticos errores jamjam
 plus nimio in his terris invalescentes
 promovere ac diffeminare molitus
 fuisset. II. Joannes Steinmez, Mut-
 man & Samuel Saffad Teschenfis Sub-
 urbii Præcones unacum Rectore Jeri-
 chovio & Cantore Sarganeckio a suis
 officiis amoveantur, eoquod sine Prin-
 cipis consensu Scholam aperire, spre-
 to Principis sui interdicto, & pecuniaria
 multa centum aureorum insuperhabita,
 clandestina conventicula celebrare, no-
 vamque sectam ab ipsamet Universitate
 Wittembergensi damnatam diffeminare
 atque ex alieno territorio Sectarios Pie-
 tisticos ad Scholarum officia advocare
 præsumpissent. Eodem edicto statu-
 tum, ut Judicium, quod de his tribus
 Prædicantibus, eorumque Orthodoxia
 Dresdensæ & Jenensæ Synedrion tulis-
 set, ad Cæsaream Curiam a sex Ecclesiæ
 Senioribus transmittatur ac demum
 Orphanotrophium unacum nonaginta
 illis Convictoribus ibidem receptis
 aboleatur, atque in alios usus conver-
 tatur. Inquiratur, qua auctoritate Lig-
 nicenses, Brigani, Wohlavienfes Præ-
 dicantes Studiosis Lutheranis falsa do-
 ctrina imbutis docendi facultatem dede-
 rint, quot numero, & quo loco hi
 studiosi versentur, perscribatur. Qua-
 tuor

tuor illi cives, qui ut fidei doctrinam Sæc. XVIII.
 Augustanæ Confessioni consonam re- A. C. 1730.
 jiciant, a quodam potenti Magnate
 se persuasos fuisse afferebant, patria ex-
 torres expellantur, prius tamen illum,
 qui hæc persuasisset, indicent & Præ-
 dicantes Pietismum eradicandi media
 proponant. Cum autem compertum
 esset, quod multi adolescentes Silesitæ
 in exteris Universitatibus studiis va-
 cent, & inde reverfi dogmata suspecta,
 & ipsi etiam Confessioni Augustanæ
 contraria hauriant, in patriam inve-
 hant, & dein suis Auditoribus instil-
 lent, imo etiam illa, dum pro obti-
 nendis beneficiis sese examini subji-
 ciant, occultent, ut primum postea
 illa evomant, hinc præfata tria Synedria
 Cæsareo regimini proponere jubentur,
 quibus mediis ejusmodi mala præverti
 possint. Eodem anno Sueciæ Rex
 Mense Martio scandalosas altercation-
 es, quæ inter Grypswaldienses Præ-
 dicantes circa Pietismum ortæ sunt,
 extincturus edicto prohibuit, ne quis-
 quam loquendi aut scribendi modos
 Pietistis usitatos adhibeat, sed dun-
 taxat terminis sacrae Scripturæ & Lu-
 theranæ doctrinæ consonis utatur,
 nullus quoque, nisi ad docendum sit
 rite vocatus, sese Theologicis contro-
 versis immisceat, vel alios in hæresis

Sæc. XVIII A. C. 1730. suspicionem trahat, si vero de ea quem-
piam suspectum sciat, clam & frater-
ne illum admoneat, si vero is non resi-
puerit, desuper Superintendentem cer-
torem reddat &c. Ejusmodi tamen
edicta nimis erant infirma, ut venena-
tam herbam, ne succresceret, præpe-
dire potuissent; ipsa enim radix & so-
lum, cui implantata erat, infectum
fuit, quocirca ex Pietistis nonnulli ipsum
Lutherum suæ sectæ authorem depræ-
dicabant, alii eundem Protoparentem
suum incusabant, quod hic quidem
ab initio Apostolicum fervorem jasta-
rit, postea vero non nisi furioso naturæ
suæ impetu adactus, calamum arri-
puerit, humana commenta immiscue-
rit, & Spenero Pietistarum Principi
facem prætulero, ipsum vero Spenerus
fidelissime secutus fuerit &c.

Haud magis profuit Bipontinus Dux
suo edicto, quod hoc anno publice in
omnibus Ecclesiis prælegi, & Anto-
nium Pfafman Prædicantem suo mu-
nere exutum exulare ideo jussit, eo-
quod rixas & jurgia cum P. Georgio
Bastumeno Ord. S. Francisci Ducis Con-
fessario & cum Inspectore Richtero
continuo habuisset, ac palam docuisset,
nullum Concionatorem, nisi pietismo
addictus esset, posse juxta S. Scripturæ
doctrinam fideliter prædicare, cum ta-
lis

lis non sit illuminatus, imo nequidem proprie ad Concionatoris officium sit vocatus. Insuper hic fanaticus, postquam exilii sententiam perceperat, in graves indignasque querelas prorupit, eoquod non auditus, nec defensus patria excedere jussus esset. Verum nec hujus Prædicantis supplicio ceteri sapiebant, nec sua conventicula intermittebant, insuperhabito novo edicto, quod a Christiano III. Bipontino Duce Anno 1734. editum fanaticorum pertinacia ac perversitas nequiter elusit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. XCIII.

Liber quidam a S Congregatione proscriptus.

Jam a longo tempore parvæ, ut se vocant, *Ecclesiæ* Theologi seu Janse-
nistæ Ultrajectini desperatæ suæ causæ
patrocinium opemque quærebant in
dolis atque imposturis: Toti in eo
erant, ut factionem suam non modo
Sectariorum numero, sed & Virorum il-
lustrium auctoritate famosiorem redde-
rent; eo fine in censum suum revoca-
bant Cardinales, Archiepiscopos, Epi-
scopos, ac maximi nominis Principes,
quos sibi, suisque commentis favisse
singunt, in vulgus spargunt, atque e-
mentito eorum nomine libros, quos

Sæc. XVIII. tamen ipsi in Hollandica sua fabrica
A. C. 1730. procuderunt, proterve eis adscribunt.
 Hujus fraudis specimen est liber *contra*
Regalia Apostolicæ Sedis Hollandiæ im-
 pressus, quem sub nomine Guilielmi
 Cardinalis du Bois Cameracensis Ar-
 chiepiscopi post ejus obitum typis edi-
 dere, illumque, dum adhuc viveret,
 Jansenistis atque appellantibus strenue
 patrocinatum fuisse, falso jactarunt.
 Detecta autem hac fraude, & ipsius
 libri perversitate, Clemens XII. Papa
 septem Cardinalium Congregationem,
 cui Landfredum a secretis esse voluit,
 erexit, ac communi horum suffragio
 hunc librum die vigesima tertia Decem-
 bris atro stigmate notavit, dato Eru-
 ditis negotio, ut infauti hujus partus
 errores solidis rationibus vindicarent.

§. XCIV.

*Quorundam Prædicantium intempe-
rantia.*

Hoc item anno Lutherani secundum
 annum sæcularem Confessionis suæ
 Augustanæ in Imperio toleratæ solemnī
 ubique pompa celebrabant, eorum
 Præconibus sermones, Programmata,
 Carmina, & Catechismos Historicos
 in vulgus spargentibus. In his nil
 frequentius legebatur, quam Ecclesiam
 Catho-

Catholicam esse confusionem Babilonicam, abominationem Anti-Christianam, Pontificem esse Anti-Christum, Catholicos esse Papistas, ad quorum Ecclesiam, si quis a Lutherana secederet, *eum saluum fieri, impossibile foret* (*) eorum doctrinam esse *errores Papisticos* &c. His aliisque sexcentis convitiis, dictis ac calumniis contra legem Charitatis, & Christianæ tolerantiae Regulas in Catholicos largiter effundebant, suamque festivitatem pudenda dicacitate dehonestarunt. Ex his duo, nimirum Schmizius & Bonnestättus effræni rabie in Catholicam Religionem Effendiæ debachati fuerant, ipsamque Beatissimam Virginem Dei Matrem horrendis blasphemis & execranda scurrilitate impetebant. Tantam horum impudentiam Catholici, ac præsertim Effendiæ Parthenonis Abbatissa tolerando impar, de vindicanda injuria apud Carolum VI. Imperatorem egit, cujus jussu Imperii Quæstor apud Cæsareo - Aulicum Consilium contra hosce calumniatores querelam movit, atque in reos inquire, illosque prævia suspensione ab officio usque ad pœnæ determinationem custodiæ dari petiit. Equissimæ ejus petitioni mox delatum,

ac

(*) Vid. Joan. Georg. Walchs serm. Jubil. I. in Col. II. 6. 7. 8. p. 40.

Sæc. XVIII. ac die decima quinta Septembris Ver-
 A. C. 1730. denfis Monasterii Abbati, necnon Dort-
 mundanæ Urbi hujus causæ inquisi-
 tio demandata, missis ad eos hisce
 literis.

Sacra Cæsarea Majestas Imperialis
 „ sui Officii debito compellitur, ut ad
 „ Cæsareo- Aulici Quæstoris querelas
 „ in probrosum, inexcusabile, scanda-
 „ losum, ac in Religiosa pace, Imperii
 „ recessibus ac Constitutionibus, seve-
 „ rissimis quoque Edictis Cæsareis tan-
 „ topere prohibitum facinus exactissime
 „ inquiri jubeat. Eo fine Imperator
 „ Abbatem Verdensen, & Imperialem
 „ Urbem Dortmundam utpote proxi-
 „ miores Imperii Status de eorum in-
 „ tegritate confusus auctoritate Cæsarea
 „ nominat, designat, & mandat, ut
 „ quamprimum suos Sub- Delegates
 „ Essendiam mittant, ambos Concio-
 „ natores Schmizium & Bonnestättum
 „ accusatos citent, & coram se com-
 „ parere jubeant, illosque de propu-
 „ dio hoc facto, sicut & de cunctis
 „ particularibus circumstantiis exacte
 „ audiant, eorum responsa ad acta re-
 „ ferant, & si factum negare præsum-
 „ pserint, testes a partium studio alie-
 „ nos, qui eorum Concionibus inter-
 „ fuere, imposito juramento & servato
 „ juris ordine excipiant, atque ab eis
 „ ex-

„exposita fideliter conscribant, ac de-
 „mum acta unacum clausa testium ro-
 „tula, aliisque documentis, & Depu-
 „tatorum sententia ad Cæsarem Vien-
 „nam transmittant, ut ipse desuper
 „decernere valeat &c. Porro re ma-
 „ture discussa ambo Prædicantes de-
 „bitas suæ petulantiae poenas dedere.

Nec ipsis etiam Calvinistis eo tem-
 pore pepercerat Laurentius Ezdorf-
 sius Ormanstadiensis Ecclesiae Luth-
 ranæ Præco Vinariensi Duci subiectus.
 Hic occasione sui Jubilæi Jenæ scriptum
 ediderat, cui titulus: *Festiva præpara-
 tio Evangelico - Lutheranæ Zions ad se-
 cundum Confessionis Augustanæ annum &c.
 cum approbatione Vinariensis Consistorii.*
 In hoc scripto Præco liberalius, quam
 decuerat, in Calvinistas tumultuaba-
 tur, atque inter alia agebat: „Dari
 „quosdam, qui a Calvino Patriarcha
 „suo se *Calvinistas* dicerent, eosque
 „esse duntaxat ex Noverca Fratres, ac
 „sine rubore gloriari, quod ipsi æque
 „ac Lutherani, imo etiam fidelius
 „ipsis Augustanæ Confessioni addicti
 „essent, proin eos aut labilis esse me-
 „morix, aut rerum Augustæ gestarum
 „ignaros, aut tam protervos, ut ma-
 „nifestis, totique orbi notissimis actis
 „& veritatibus contradicere non eru-
 „bescerent: eos quoque cum Zwing-
 „lia

Sæc. XVIII.
 A. C. 1730.

Sæc. XVIII. „lianis, Calvino, Beza, Martyre, Bo-
 A.C. 1730. „quino, Remechero aliisque innume-
 „ris Calvinistis palam & sine omni ve-
 „recundia docere ac propugnare, quod
 „ipsemet Deus sit prima & potissima
 „caussa peccati, quod ipse illud velit,
 „decernat, ad illud impellat, imo &
 „creet ac operetur &c. His addebat,
 „ridiculum esse, quod non modo Cal-
 „vinistæ, sed etiam ex Lutheranis non
 „pauci, imprudenter licet, jactitent,
 „Lutheranos a Calvinistis duntaxat
 „in paucis, & mere accidentalibus dif-
 „ferre, hocque discrimen ex verbis
 „male intellectis provenire, eos au-
 „tem, qui ita loquerentur, ac senti-
 „rent, idiotas & stollones esse, eoquod
 „nos in fidei articulis, & quidem fun-
 „damentalibus ab eis discrepemus:
 „denique fidelis Ministri esse, ut non
 „tantum doceat, & poret, sed ut etiam
 „potens sit eos, qui contradicunt, red-
 „arguere, uti fecit D. Paulus, & Chry-
 „sostomus, qui ait: *Dissidia cum hæreticis*
habere, non contentionis sed pietatis est,
cedendo nunquam mitescit, sed potius fero-
cescit Sathanas.

Hujus Prædicantis scripto tanto-
 pere irritabantur Calvinistæ, ut Fride-
 ricus Guilielmus Borussiae Rex ad eo-
 rum preces die decima quinta Aprilis
 datis Berolino literis apud Vinariensem
 Ducem

Ducem vehementer vel ideo quereretur, quod hic Præco Calvinistas a communione Augustanæ Confessionis exclusisset, atque eos impetiisset diffamationibus & convitiis, quæ sicut omnibus Christianæ doctrinæ Regulis adversarentur, ac Imperii Constitutionibus, Cæsareis edictis & Imperii recessibus sub gravissimis pœnis prohiberentur, ita vel maxime ab Evangelicorum ore & auribus aliena esse deberent. His addidit Rex, se minime dubitare, hoc scriptum tot disteriis ac convitiis scatens, ipsi Duci summopere displicuisse, proin confidere se, non modo ipsius Consistorium ob concessam approbationem, sed ipsos etiam scripti Auctores severe admodum castigatum iri, ne unitas & concordia inter utramque partem Augustanæ Confessionis addictam iniquo hoc tempore adeo necessaria dissolveretur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1730.

§. XCV.

Fæderati Belgii edictum contra Sacerdotes Catholicos & Sacram Sedem.

Iterata clades, qua Quesnelli Sectatores tam Romæ, quam in Galliis atque in omnibus ferme Orbis Catholici Provinciis affecti fuerant, Ultrajecti-

Sæc. XVIII. A. C. 1730. jectinos Jansenistas ad tantam concitavit rabiem, ut Romanæ Sedi, & Catholicis saltem per latus lethale vulnus infligere molirentur: Peropportunam ad hoc occasionem nacti erant ex ipsis turbis, quas nonnulli Præsules, Patrochi, atque Advocati in Francia adversus Gregorii VII. Officium & Benedicti XIII. Constitutionem excitaverant. Ab his ergo arma mutuantes Ecclesiam Catholicam, ac supremum ejus Caput, omnesque, qui eidem adhæserunt, & sibi adversantes noverant, debellare constituunt: Præprimis ergo Calvinianos foederati Belgii Status suis studiis addicere nituntur, utque in eorum animos fraudulentius blandiusque illaberentur, primo sincerum pro patria Zelum, ingensque conservandæ quietis studium jactitant, dein gravibus verbis exponunt, novissime a Romanis Pontificibus per Sacerdotes ejusmodi doctrinas innovari, quibus invalescentibus absdubio Reipublicæ salus, populi que tranquillitas periclitaretur: Horum querelas benignis auribus excepere Calviniani Belgii Primores, moxque die vigesima prima Septembris Hagæ Comitum sequens Catholicæ Religioni non minus injuriosum, quam noxium promulgarunt edictum.

„ Cupimus equidem imo & ad-
 „ stringimur, ut ea omnia adhibeamus Sæc. XVIII.
 „ media, quæ congrua, & usitato no- A. C. 1730.
 „ stro regendi modo consona sunt, &
 „ quæ juxta nostram indulgentiam, quam
 „ in rebus ad Religionem spectantibus
 „ non modo erga fideles nostros subdi-
 „ tos, sed & illos, qui ad meridianam
 „ reformationis lucem adhucdum *in den-*
 „ *sis errorum tenebris, atque in Papatus*
 „ *superstitionibus hærent,* nobis necessaria
 „ videntur ad hoc, ut præcaveamus,
 „ ne periculosæ doctrinæ de absoluta
 „ Pontificis potestate non modo in res
 „ fidei, sed & in politicum Regimen
 „ invehantur, cum notum sit, quod
 „ Romanæ Sedis fautores & Protecto-
 „ res nostris Romano - Catholicis sub-
 „ ditis noxia ejusmodi dogmata instil-
 „ lare adlaborent. Recens vero, quæ
 „ de temeritate eorum, qui in Urbibus
 „ & præcipue in pagis nostra edicta de-
 „ super sæpius promulgata nequiter
 „ contempserunt, graves ad nos querelæ
 „ fuere delatæ, quibus excitati neces-
 „ sarium fore censuimus, ut hisce ma-
 „ lis præsentī edicto obviamus, seve-
 „ riori adhuc pœna, si opus fuerit,
 „ animadversuri in eos, qui forte per-
 „ niciosi ejusmodi doctrinis deinceps
 „ pertinacius inhærere præsumpserint.
 „ Statuimus igitur I. Ut nullus Romanæ-
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Dd Ca.

Sæc. XVIII. „ Catholicus Sacerdos suo officio fun-
A. C. 1730. „ gatur, aut quodcunque Ordinis sui
 „ munus alicubi exerceat, nisi prius ad
 „ hoc scripto tenus concessæ facultatis
 „ literas obtinuerit, quas hi Sacerdotes
 „ in Urbibus a Præfesto, ruri vero a
 „ Prætoze Urbano recepturi sint, serva-
 „ tis iis, quæ in proximo Articulo III.
 „ præscribuntur. „

II. „ Excludantur omnes exteri Sa-
 „ cerdotes, & Monachi præcipue Je-
 „ suitæ, siue sint Professi siue Novitii,
 „ qua in re observentur edicta Anno
 „ 1702. die 17. Aug. & 1709. die 26.
 „ Aprilis & Anno 1720. die 25. Maij
 „ edita. „

III. „ Sacerdotes, priusquam fa-
 „ cultatis literas impetrent, in præci-
 „ puis Urbibus habitantes, fide Sacer-
 „ dotali coram Prætoze declarare &
 „ proprio chirographo in speciali libro
 „ attestari teneantur, se sincere dete-
 „ stari opinionem de Pontificis aut cu-
 „ juscunque alterius Personæ Ecclesia-
 „ sticæ potestate subditos sub hæresis
 „ aut alterius causæ prætextu a fide-
 „ tatis, & obedientiæ Superioribus de-
 „ bitæ juramento solvendi, simulque
 „ etiam se non modo non asserturos,
 „ quod excommunicato aut A catholicis
 „ fides & obedientia præstanda non sit,
 „ sed insuper contrarium propugnatorios,
 „ cun-

„cunctisque sibi subiectis idem inculca- Sæc. XVIII.
 „tuos, hortaturosque tam verbis quam A. C. 1730.
 „exemplis, ut foederatis Ordinibus ut-
 „pote legitimis suis Principibus sub-
 „jecti ac obedientes sint, & tranquille
 „ac quiete vivant, deinceps nunquam
 „aufuri, aut opere vel consilio directe
 „aut indirecte, vel quocunque modo
 „hujus Provinciæ incolas inducere,
 „ut vel obolam, vel aliud æquivalens
 „cuidam Monasterio, Seminario, Col-
 „legio, Ecclesiæ, aut alteri cujus-
 „cunque nominis Catholicæ commu-
 „nitati extra ditionem existanti legent,
 „promittant, vel donent, ac deni-
 „que, ut a Papa vel alio quocunque ab
 „hoc juramento, & attestazione vel in
 „genere vel in specie vel in parti-
 „culari absolvantur, aut dispensentur,
 „nec petituros, nec oblatam dispensatio-
 „nem acceptaturos.,

IV. „Omnes Sacerdotes, qui in
 „aliis urbibus vel ruri agunt, obtentas
 „concessionis literas infra mensem a
 „die, qua eas obtinuerunt, Pro-
 „vinciæ Commissariis exhibere te-
 „neantur, ac coram iisdem decla-
 „rationem in priori articulo præ-
 „scriptam faciant, ipsæ demum con-
 „cessionis literæ pro nullis habeantur,
 „nisi in illis scriptum factæ declara-
 „tionis testimonium reperiatur.,

Sæc. XVIII.

A. C. 1730. „ V. „ Si qui vero Sacerdotes non ob-
 „ tentis concessionis literis, nec facta
 „ hac declaratione in Ecclesiis, ædibus,
 „ aut in aliis locis Ordinis sui actum
 „ exercere præsumperint, prima vice
 „ quingentos florenos, secunda vice to-
 „ tidem solvant, & unius anni carcere
 „ plectantur. „

VI. „ Hi autem Sacerdotes, qui
 „ jam actu sua munia obeunt, intra
 „ Mensem scriptam hanc declarationem
 „ facere, eique subscribere teneantur,
 „ & si id præstare renuerint, patria ex-
 „ torres fiant. „

VII. „ Præfata multa pecuniaria
 „ æquis partibus in denuntiantem (sup-
 „ presso ejus nomine) & in Prætores
 „ urbium vel pagorum distribuatur:
 „ supremus vero Hollandiæ Procurator
 „ hanc multam a reis exigat, & ex
 „ utriusque Provinciæ Commissariis se-
 „ dulo inquirat, utrum aliqui trans-
 „ gressores reperiantur.

VIII. Senatus Deputati, & Urbium
 „ Præfeti omnium, quibus ejusmodi
 „ literæ fuerunt concessæ, indicem ha-
 „ beant, quem supremo Procuratori,
 „ quoties petierit, exhibeant. „

IX. „ Si qui in nostris terris Ro-
 „ mano - Catholici Sacerdotes Bullas,
 „ Brevia, Decreta, mandata, aut a-
 „ lias quascunque ordinationes, quæ
 „ „ Ec-

„Ecclesiasticas res vel Personas con- Sæc. XVIII.
 „cernunt, directe aut indirecte Roma A. C. 1730.
 „vel Colonia a Nuntio, vel Bruxellis
 „ab Internuntio vel aliorum & a qua-
 „cunque Persona Ecclesiastica recepe-
 „rint, quibus Sacerdotes vel alii Ec-
 „clesiastici citantur, avocantur, trans-
 „mittuntur, aut a suis officiis suspen-
 „duntur, illas nemini communicent,
 „nec illis morem gerant, nisi quatuor-
 „decim evolutis diebus a die, quo il-
 „larum Protographum Senatus Com-
 „missariis & Urbium Præfectis exhi-
 „buerint: si igitur intra hos dies hæc
 „mandata, decreta &c. annullare jussi
 „non fuerint, tunc illorum transum-
 „ptum Prætoribus consignare tenean-
 „tur, & tunc primum illis morem ge-
 „rant. secus facientibus infligatur poena
 „mille florenorum, & reservata poena
 „arbitraria juxta edictum Anno 1702.
 „die 17. Aug. emanatum.,

X. „Præter numerum fixum nulla
 „Papistica Ecclesia erigatur, nec nova
 „ut vocant, statio, nec major nume-
 „rus Ecclesiasticorum in qualibet Sta-
 „tione inducatur, nec ulla Ecclesia in-
 „scis aut invitis Prætoribus & Com-
 „missariis ampliatur vel renovetur, nec
 „id concedatur, nisi per Prætores Cal-
 „vinianos constiterit, illa loca, in qui-
 „bus Romano - Catholici conveniunt,

Sæc. XVIII. „extrinsecus Ecclesiæ, aut publici ædi-
 A. C. 1730. „ficii formam non repræsentare, nec
 „ad publicam plateam protendere.,

XI. „Prætores & Præfecti in id
 „incumbant, ut peregrinationes, alia-
 „que publica & *superstitiosa* Romano-
 „Catholicorum exercitia etiam adhi-
 „bita vi impediunt, atque in eos, qui
 „vel facto, vel contumelioso verbo aut
 „minis resisterint, tanquam publicæ
 „pacis perturbatores animadvertant.,

XII. „Si vero ex ejusmodi vio-
 „lenta oppositione Justitiæ Administris
 „vel aliis aliquod damnum vel corpo-
 „rale vel temporale vel injuria infera-
 „tur, incolæ illius loci, ubi hæc re-
 „sistentia fuit facta, damnum resar-
 „cire teneantur.,

XIII. „Tandem omnes Prætores,
 „Scribæ & Tabularii, qui Religione
 „Catholici in Curiis sunt, a suis Offi-
 „ciis juxta decreta Anno 1654. die
 „29. Jul. & 1727. die 11. Octobr. a-
 „moveantur., Egregium plane Cal-
 „vinisticæ tolerantiae paradigma. Vah!
 si quis Princeps Catholicus in unicum
 Præconem & Calvinistam sibi sub-
 jectum tam propudiosum, ac Religioni
 tam injurium promulgasset edictum,
 quantos, quæso, clamores, querelas,
 & tumultus in omnibus Imperii Cu-
 riis, & Principum aulis excitassent
 Pro-

Protestantes? Conferat demum, Be- Sæc. XVIII.
 nevolus Lector hoc ipsum edictum A.C. 1730.
 cum Archiepiscopi Salisburgensis de-
 creto, quod die 31. Octobr. Anno 1713.
 contra subditos suos, qui se exterius
 adhuc Catholicos profitebantur, pro-
 mulgavit: facta autem hac collatione
 pro sua æquitate judicet, an si Ca-
 tholici in Belgio tum agentes vel ju-
 stam in easdem petulantias, uti hi ru-
 stici contra Archiepiscopum, contra
 foederatos Ordines erumpendi causam
 habuissent, aut si re ipsa erupissent,
 an digni fuissent, ut eos eorumque
 seditiosos motus Corpus v.g. Catholi-
 corum Ratisbonæ vel alii Principes
 Catholici potenti suo patrocinio contra
 legitimum suum Principem
 foverent?

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ

CONTINUATÆ.

LIBER CCXXVI.

CLEMENS XII. PONTIF. MAXIM.
CAROLUS VI. ROM. IMP.

§. I.

Controversia de successione in Parmensem Ducatum.

Fluxerat hic Annus sæculi decimi octavi trigessimus primus pacis fœdere & belli apparatu, tristibus ac lætis intermixtus. Discordiæ pomum erat Parmensis Ducatus, de cujus successione ingens mota erat controversia, quam, quemadmodum orta & continuata fuerit, ab alto repetere, ab instituto nostro haud alienum videtur, præsertim cum in hac lite summi Pontifices potissimas fere partes habuissent. Parma fertilis Regio orientem versus Mutinensi Ducatui adjacet, juxta latus occi-

occiduum Mediolanensi. Dividitur in Sæc. XVIII.
 quatuor partes Parmensem, & Placen- A. C. 1731.
 tinum Ducatus, Buxetanam regionem,
 & Vallem de Taro. Parmensem Du-
 catum ab antiquo rexerat Dux pro-
 prius, cui Romana Sedes illum ceu
 Ecclesiæ feudum commisit, ea lege,
 ut quotannis in supremi Domini re-
 cognitionem sedecim aureorum millia
 summo Pontifici penderet. Variis post-
 modum belli calamitatibus afflictaba-
 tur Parma, quam aliquamdiu unacum
 Placentia Galli tenebant, id ægerrime
 ferente Leone X. Pontifice Maximo,
 qui cum Carolo V. Imperatore pro de-
 fendenda Romanæ Ecclesiæ dignitate,
 & recuperandis ditionibus per Gallos
 ereptis mutuam armorum societatem
 iniit, & utrumque Ducatum Gallis e-
 ripuit. Hoc Ducatu ex fœdere Pon-
 tifici restituto, Laurentius Medicæus
 Alexandrum Medicæum Caroli V. Ge-
 nerum Florentiæ Ducem interemit,
 ejus Conjux vero Margaritha præfati
 Cæsaris Filia postmodum Octavio Far-
 nesio, qui Pauli III. Nepos erat, nu-
 puit, hocque connubio Parmensem &
 Placentinum Ducatum Domui Farnesiæ
 intulit. Eo tempore a nemine dispu-
 tatum, an dominium directum penes
 Avum Mariti, aut Patrem uxoris esset.
 Nec tamen diu pacifica hæc possessio
 Dd 5 tenuit,

Sæc. XVIII. tenuit; priusquam enim Carolus Imp.
 A. C. 1730. Bononiam veniret, a tribus Pontificiis
 Legatis monebatur, ut juraret, senun-
 quam Pontificiæ libertati vim illaturum,
 Cæsar vero ita provide juravit, ut se
 de jure suo nihil decessurum testare-
 tur, hisque verbis Placentiam & Parmam
 ceu Mediolanensi imperio antiquitus
 attributas, & beneficiario nomine Im-
 peratoribus obnoxias repetere crede-
 retur. Aucta autem erat æmulatio
 alio prorsus infaulsto casu; cum enim
 Octavius Patrem suum, Petrum Aloy-
 sium Cæsaris jussu fuisse trucidatum
 suspicaretur, & Placentia sibi a Ferdi-
 nando Gonzaga Cæsareo Belliduce e-
 repta necnon Parma obsessa fuisset, novi
 belli, quod *Parmense* vocant, flammæ
 exarserunt: Octavius enim Henrici II.
 Galliarum Regis opem imploravit, quam
 ille continuo addixit, & in Julium III.
 Papam & Cæsarem arma movit, eo-
 quod ille Parmam, ceu feudum Ec-
 clesiæ hic vero tanquam Ducatus
 Mediolanensis appendicem Octavio eri-
 pere tentassent. Interea temporis ambo
 Ducatus varias subiere vicissitudines,
 quas tamen fusius attingere, Historiæ
 nostræ brevitatis dissuadet.

Denum anno currentis sæculi octavo
 Carolus VI. Italiam victricibus armis
 ingressus, Franciscum Farnesium Parmæ
 Ducem

Ducem compulit, ut Ducatum suum Sæc. XVIII.
 velut imperiale feudum agnosceret; A. C. 1731.
 reclamabat vehementer Clemens XI. Pontifex;
 per conventionem tamen hæc controversia ad juris disquisitionem
 Romam remissa est. Qui Pontificiæ causæ favebant, antiquissimam
 allegabant donationem, quietam possessionem, & quidem multo antiquio-
 rem ab ea, quæ Anno 1545. incepisset, cum Paulus III. utrumque Duca-
 tum Petro Aloysio Farnesio in feudum Sedis Apostolicæ contulisset. Adde-
 bant, id quoque factum esse ipsum Leopoldum Cæsarem ejusque Consilium
 Aulicum in literis ad Innocentium XII. datis Anno 1691. die 14. Dec. & 1697.
 27. Julii.

Contra Cæsarei multorum sæculo-
 rum possessionem opponebant, demon-
 strantes, hos Ducatus olim certo jure
 pertinuisse ad Imperium, nec constare,
 quod cum consensu totius Imperii fue-
 rint alienati, aut in Romanam Eccle-
 siam translati. Tam firma videbantur
 Cæsaris jura, ut cum circa successio-
 nem in Ducatum Florentinum & Par-
 mensem in Cameracensi congressu An-
 no 1721. quæstio moveretur, non jam
 actum fuisset, utrum Parmensis Duca-
 tus Imperii vel Ecclesiæ feudum foret,
 sed duntaxat Cæsar prætenderet, sibi
 hos

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

hos Ducatus tanquam *feuda Imperii* conferendi jus esse, Hispani vero contenderent, illos *ceu bona allodialia* Carolo Philippi V. Filio ac Regio Infanti asserendos. Quinimo jam anno hujus sæculi decimo octavo de utroque Ducatu Fœderati Principes tanquam de re propria ac minime controversa dispo-
 fuere, Pontificis consensu nequidem expectato; postquam enim Hispani Sardiniam & Siciliam victricibus armis emensi fuerant, Imperator pristinam Monarchiam restitui veritus, insciis Hispanis Londini cum Gallis & Anglis fœdus iniit, quod, cum eidem Hol-
 landi quoque accederent, *fœdus quadruplex* appellabatur. Statuebantur octo articuli, quorum quinto *eventualis*, uti vocabant, dispositio de Florentino, Parmensi, & Placentino Ducatu facta est. Tenor illius erat sequens. „Quia
 „vero eo casu, quo magnum Hetruriæ
 „Ducem, prout etiam Ducem Parmæ,
 „Placentiæque eorumque Successores,
 „absque liberis Masculis decedere con-
 „tingeret, ipsa ratio Successionis in
 „ditiones ab iis possessas, novum fa-
 „cile bellum in Italia excitare posset,
 „ob diversa videlicet Successionis jura,
 „quæ præsens Hispaniarum Regina,
 „nata Ducissa Parmensis, post deces-
 „sum priorum ante se hæredum
 „ex

„ex una, ex altera vero parte, Impe-
 „rator & Imperium, in dictos Ducatus
 „sibi competere utrinque obtundunt.
 „Quo itaque gravibus ejusmodi con-
 „tentionibus, & iis, quæ inde nasce-
 „rentur, malis tempestive obviaretur,
 „conventum fuit, ut Status seu Duca-
 „tus, a præfatis Magno Duce Hetru-
 „riæ, Parmæque & Placentiæ Duce
 „modo possessi, futuris in perpetuum
 „retro temporibus, ab omnibus Parti-
 „bus Contractantibus agnoscantur, &
 „habeantur pro indubitatis sacri Ro-
 „mani Imperii feudis Masculinis. Vi-
 „cissim sua Majestas Cæsarea per se
 „ceu Caput Imperii consentit, ut, si
 „quando casus aperturæ dictorum Du-
 „catuum, ob deficientiam hæredum
 „Masculorum contingat, filius dictæ
 „Hispaniarum Regina primogenitus,
 „hujusque Descendentes Masculi, ex
 „legitimo matrimonio nati, iisque de-
 „ficientibus, secundo aut alii postgeniti
 „ejusmodi Regina filii, si qui nasce-
 „tur pariter cum eorum posteris Ma-
 „sculis, ex legitimo matrimonio natis,
 „in omnibus dictis provinciis succe-
 „dant Quem in finem, cum Imperii
 „consensu opus sit, sua Majestas Cæsa-
 „rea, pro eo obtinendo, omnem ope-
 „ram impendet, eoque obtento Li-
 „teras expectativas, investituram even-
 „„ tua-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Sæc. XVIII. „ tualem continentes, pro dictæ Reginæ
 A.C. 1731 „ filio, vel filiis, eorumque descen-
 „ dentibus Masculis legitimis in debita
 „ forma expediri, easque Regi Catho-
 „ lico mox, vel saltem post duos men-
 „ ses, a commutatis Ratificationum
 „ tabulis, tradi curabit, absque ullo
 „ tamen damno aut præjudicio, salva-
 „ que per omnia Principum, qui dictos
 „ Ducatus in præsens obtinent, pos-
 „ sessione. „

„ Conventum præterea inter Sacram
 „ Cæsaream Majestatem Regemque Ca-
 „ tholicum fuit, quod oppidum Liburni
 „ in perpetuum sit & permanere de-
 „ beat Portus liber, eo plane modo,
 „ quo nunc est. „

„ Virtute Renuntiationis ab Hispa-
 „ niarum Rege in universas Italiæ di-
 „ tiones, Regna ac Provincias, quæ
 „ olim ad Reges Hispaniæ pertinebant,
 „ factæ, ipse Rex præfato Principi suo
 „ filio Urbem Portus Longi, unacum
 „ ea parte insulæ Ilvæ, quam in illa
 „ actutum tenet, cedit, tradetque, quam-
 „ primum dictus Princeps, extincta
 „ Magni Hetruriæ Ducis posteritate
 „ Masculina, in actualem ejusdem Di-
 „ tionum possessionem immissus fuerit. „

„ Transactum insuper, ac solemniter
 „ stipulatione cautum fuit, quod nul-
 „ lus prædictorum Ducatum ac Ditio-
 „ „ num

„num ullo unquam tempore aut casu
 „possideri possit, aut debeat a Principe,
 „qui uno tempore Regnum Hispaniæ
 „obtinet, & quod nullus unquam Hi-
 „spaniarum Rex tutelam ejusmodi
 „Principis assumere possit, aut gerere
 „valeat.,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

„Denique conventum est, & in id
 „omnes singulæque partes contrahen-
 „tes pariter sese obligarunt, nunquam
 „iri admissum, ut viventibus adhuc
 „præsentibus Ducatum Hetruriæ Par-
 „mæque Possessoribus, aut eorum Suc-
 „cessoribus Masculis, ullus unquam
 „miles cujuscumque Nationis, sive
 „proprius, sive conductitius ab Impe-
 „ratore & Regibus Hispaniæ ac Gal-
 „liæ, aut etiam a Principe ad eam
 „successionem supra designato, in dicto-
 „rum Ducatum provincias & Terras
 „induci aut ullum ab iis præsidium Ur-
 „bibus, Pontibus, Oppidis & Fortalitiis
 „in iis sitis imponi possit.,

„Ut vero dictus Reginæ Hispaniæ
 „filius ad Magni Ducis Hetruriæ, Par-
 „mæque & Placentiæ Ducis successio-
 „nem per hunc Tractatum designatus,
 „contra omnes Casus uberiore securi-
 „tate fruatur, certiorque de executione
 „promissæ sibi successionis reddatur,
 „necnon Imperatori & Imperio feu-
 „dum desuper constitutum illibatum
 „ma-

Sæc. XVIII. „maneat, utrinque placuit, ut Miles
A.C. 1731. „præfidiarius, numerumque tamen
 „sex millium non excedens, in præ-
 „cipuâ ejusdem Oppida Liburnum sci-
 „licet, Portum Ferrarium, Parmam,
 „Placentiamque imponatur, ab Hel-
 „vetiæ pagis, vel ut vocant, canto-
 „nibus, quibus cantonibus hunc in
 „finem subsidium solvent tres partes
 „contrahentes, mediatoris vices ge-
 „rentes, ac Miles ille ibidem conti-
 „nuetur, usque dum casus dictæ Suc-
 „cessionis, quod Oppida sibi commissa,
 „dicto Principi ad eandem designato
 „tradere tenebitur, existat, absque
 „ulla tamen molestia, aut sumptu
 „præsentium possessorum, eorumque
 „Successorum Masculorum, quibus e-
 „tiam dicti Milites præfidiarii, jura-
 „mentum fidelitatis sunt præstituri,
 „nec aliam ullam sibi assument autho-
 „ritatem, præter solam Urbium tuitio-
 „nem Custodiæ suæ commissarum.,

§. II.

*Solemnis protestatio contra hunc ar-
 ticulum ab Innocentio XIII. P.
 interposita.*

Quamprimum Innocentius XIII. Papa
 tam Londini, quam Cameraci de
 Parmensi & Placentino Ducatu tan-
 quam

quam de Imperii feudis disponi com-
pererat, Romanæ Ecclesiæ jura violari
ratus, Bartholomæo Massei Athenarum
Archiepiscopo & apud Galliarum Re-
gem Nuntio Apostolico Anno 1722. die
decima quinta Mensis Septembris ne-
gotium dedit, ut Pontificis nomine ad-
versus omnia, quæ hac in re contra
Sedis Romanæ jura decernerentur,
palam reclamaret. ipse etiam Ponti-
fex Carolum Imperatorem, ceterosque
Germaniæ Principes gravissimis oppido
litteris hortabatur, ut a cæptis abstine-
rent; incerta enim Regnorum dominia,
uti agebat, non inter latebras obscuræ
antiquitatis esse quærenda, sed vetera
& recentia monumenta respicienda esse,
ex his vero S. Sedis dominium in has
civitates clarissime patet fieri, insuper
suffragari potissimum duobus abhinc
sæculis continuatam, quietamque Roma-
norum Pontificum possessionem ad hunc
usque diem protractam, semperque
tributum quotannis pendi solitum: gra-
vissimam ergo injuriam Sedi Apostolicæ
inferri, si ea inconsulta Parmæ & Pla-
centiæ Ducatus Carolo Hispaniæ Prin-
cipi affererentur &c. Cum autem Pon-
tifex hisce monitis ac litteris nihil pro-
ficere, alium Præsulem Cameracum
emissit, qui adversus eventualem dispo-
sitionem reclamaret, & omnia in Sedis

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Apostolicæ præjudicium decreta tanquam nulla & irrita declararet. Hic ergo Cameraci solemnem protestationem opposuit hoc tenore.

„ Ut primum Sanctissimus Dominus
 „ noster Innocentius, Divina Providen-
 „ tia Papa XIII. accepit, in conventu,
 „ ac Comitibus hac in civitate Camera-
 „ censi aperiendis, generalem Concor-
 „ diam inter Orthodoxos Principes ita
 „ componendam esse, ut per sinceram
 „ reconciliationem, sedatis acerbissimis
 „ dissidiis, quibus illorum animi agita-
 „ bantur, desiderata tandem tranquil-
 „ litas firmaretur, nullis nec precibus
 „ apud Deum, nec officiis & cohorta-
 „ tionibus apud eosdem Principes con-
 „ silia hæc promovere, atque ad tam
 „ universæ Christianæ Reipublicæ sa-
 „ lutare opus, benedicente Domino per-
 „ ficiendum, illos urgere nunquam
 „ desistit: ea tamen Sanctitati suæ mens
 „ & fiducia fuit, ne quid nimirum in-
 „ juria ac detrimenti in ipsa optatissi-
 „ mæ licet Concordiæ Sanctione, Ca-
 „ tholicæ Religioni, atque Sedis Apo-
 „ stolicæ & Ecclesiarum juribus infer-
 „ retur; quibus jam tum ab initio sui
 „ Pontificatus, tam per suos apud præ-
 „ fatos Principes Nuntios, quam per
 „ seipsum, cum eorum Ministris Romæ
 „ com-

„commorantibus, opportune prospici- Sæc.XVIII.
„cere non intermisit., A.C. 1731.

„At, post longas moras, quæ pu-
„blicam expectationem protrahebant,
„gravissimum illi accidit diversis ex
„partibus sibi allatum Nuntium, Came-
„racensem istam Concordiam ea de-
„mum ratione parari, ut veluti præ-
„cipua, ac. ut ajunt præliminaris illam
„conciliandi conditio, futura sit even-
„tualis investitura Ducatus Parmæ &
„Placentiæ a Catholico Rege Philippo V.
„pro Regio Infante Carolo ejusdem
„filio petenda, eique ab Imperatore
„Carolo VI. tanquam de feudo Imperii
„concedenda: Idque in Comitibus Ra-
„tisonensibus propositum, a Germa-
„niæ Principibus per suos Administros
„ibi congregatos confirmatum atque
„approbatum fuisse; amplis verbis
„gratias agendo Imperatori, pro cura
„impensa pro amplificandi Imperii ju-
„ribus, ut legitur in capitulo Electo-
„rali dictato Ratisbonæ 1722. & in
„Concluso Principum ac statuum Im-
„perii.,

„Quapropter cum dubitari possit,
„quod, ut ibi decretum deliberatum-
„que jam fuit, reipsa deveniatur ad
„concessionem dictæ eventualis investi-
„turæ ejusdem Ducatus Parmæ. &
„Placentiæ, qui nulla ratione ad jura

Sæc. XVIII. „ Imperii pertinet, sed ut omnibus no-
 A. C. 1731. „ torium manifestumque est, non alte-
 „ rius, quam sacræ Sedis & Romani
 „ Pontificis directo, alto & supremo
 „ Dominio subest: idcirco Sanctissimus
 „ Pater, ex credito sibi divinitus Apo-
 „ stolici officii debito, tam apertæ ju-
 „ rium Sedis Apostolicæ læsioni ma-
 „ ture occurrere volens, Illustrissimo,
 „ & Reverendissimo Domino Bartho-
 „ lomæo Massei Athenarum Archi-
 „ Episcopo, suo & ejusdem Sedis Apo-
 „ stolicæ in Galliarum Regno Nuntio
 „ ordinario, utpote vicino ejusdem
 „ Ministro injunxit, ac speciali man-
 „ dato commisit, ut juxta generales
 „ & amplissimas facultates ipsi jam
 „ tributas per literas in forma Brevis
 „ eidem directas sub die 15. Mensis
 „ Septembris Anni 1722. tanquam e-
 „ jusdem Sanctitatis suæ ac Romanæ
 „ Ecclesiæ verus & legitimus Procura-
 „ tor, Actor, & Negotiorum gestor,
 „ vel per seipsum, vel per alium ab
 „ eo huc mittendum (cui tamen nullum
 „ extrinsecum Ministerii titulum com-
 „ municare voluit) Sedem præfatam
 „ a quibusvis præjudiciis, quæ ei ex
 „ ejusdem Concordiæ tractatione, e-
 „ tiam illius eventu minime expectato,
 „ quomodolibet obvenire possent, qua-
 „ cumque opportuniori ratione cura &
 „ studio

„studio præservare illæsamque ac sar- Sæc. XVIII.
 „tam tectam reddere, ac illa ante- A.C. 1734.
 „vertere adniteretur.,,

„ Ut igitur idem illustrissimus Athe-
 „narum Archi - Episcopus vel ipsis e-
 „tiam injustis dictæ Concordiæ initiis,
 „quibus Apostolicæ Sedis jura adeo
 „manifeste impetuntur, Pontificium
 „dissensum & improbationem oppone-
 „ret, ac novis adhuc specialibus a
 „Sanctitate sua, per alias in simili for-
 „ma Brevis die 16. Februarii Anni
 „1723. expeditas literas, ad eum in-
 „terim prolatis Mandatis obtempera-
 „ret, me huc ablegavit, ut Sanctitatis
 „sux jussa exequendo, Romanæ Ec-
 „clesiæ rationibus legitimis remediis
 „consulam, ne ullo unquam tempore
 „S. Sedis acquiescentia prætendi pos-
 „sit. Licet autem, ut id pro officii
 „mei ratione exequar, ejusdem Sedis
 „titulos & jura, quorum solus Deus
 „judex est, hic proferre, & recensere
 „non debeam, minus vero operæ præ-
 „tium sit, quoad longissime potest mens
 „nostra, respiciendo spatia præteriti
 „temporis, memoriam rerum recordari
 „ultimam: id tamen non omittam,
 „neminem videlicet latere, duobus &
 „ultra abhinc Sæculis Romanam Ec-
 „clesiam dicti Ducatus supremo, alto
 „& directo Dominio pacifice potitam

Sæc. XVIII. „fuisse: nec minus exploratum esse,
A. C. 1731. „felicis recordationis Paulum III. eun-
 „dem Ducatum in feudum concessisse
 „Petro Aloysio e Domo Farnesia, de-
 „signatis personis ex dicta Domo &
 „Familia in ipso successuris, certisque
 „appositis pactis & conditionibus ab
 „illis perpetuo adimplendis; cujus con-
 „cessionis ac Investituræ lege semper,
 „fideliterque hactenus servata, quoties
 „possessorem Feudi decessisse contigit,
 „ejusdem filius primogenitus, tan-
 „quam Ecclesiæ Romanæ Feudatarius,
 „publica Legatione supplicans pro In-
 „vestituræ renovatione, a summo Pon-
 „tifice pro tempore existente illam ob-
 „tinuit; omnesque demum, tam ni-
 „mirum modernus Dominus Parmæ
 „& Placentiæ Dux, quam ejus in dicto
 „Ducatu Prædecessores palam, ac
 „omnium oculis spectantibus solemniter
 „semper solverunt annum Censum
 „tanquam perenne dicti supremi Do-
 „mini S. Sedis & Vasallagii testimo-
 „nium in originaria Investitura Feuda-
 „tario imperatum & præscriptum.
 „Quæ sane omnia, cum probe nota
 „essent, tum præcessoribus Imperato-
 „ribus. Imperii tamen jura minime
 „obtendentibus, tum præcipue glorio-
 „sissimæ memoriæ Leopoldo; idem,
 „dum S. memoriæ Innocentius XII.
 „vehe-

„vehementer apud illum conquestus Sæc. XVIII.
 „fuit, quod militares ejus copię in- A. C. 1731.
 „gressæ essent ditionem Parmensem
 „& Placentiam Romanæ Ecclesiæ feu-
 „dum, facti hujus eam attulit excu-
 „sationem, nempe quod ipse a Prin-
 „cipis, & sibi tam arcte conjuncti, &
 „S. Sedis Vasallagio adstricti ditionibus
 „certo abstinuisset, nisi summa necessi-
 „tas eum coegisset, ad milites in illas
 „immittendos: ut etiam Comite, Phi-
 „lippo Maria Scoto dicti Domini Ducis
 „Alegato, ejus nomine poscente com-
 „pensationem ingentium contributio-
 „num ab eodem subministratarum, at-
 „que damnorum, quæ ob Cæsareum
 „militem, in sua ditione ad hiberna
 „missum illata illi fuerant, prædictus
 „Imperator professus fuit atque decla-
 „ravit, adeo gravia incommoda D. Du-
 „cis ditioni invexisse non ex Vasallagii
 „debito, sed, quia rerum ac tempo-
 „rum conditio, ipsum, tametsi invi-
 „tum, ad id compulerant. Porro ec-
 „quis nescit, fel. rec. Clementem
 „P. P. XI. ad ejusdem Ducatus defen-
 „sionem & custodiam, inter novissimos
 „Italici belli motus Romanæ Ecclesiæ
 „vexillum in illis Arcibus & Munitio-
 „nibus explicavisse, atque Pontificium
 „præsidium collocasse: Cæsaribus &
 „Foederatorum Regum Exercitibus ac

Sæc. XVIII. „Ducibus id spectantibus, nemine vero
 A. C. 1731. „adversus adeo constans & publicum
 „supremi S. Sedis Dominii exercitium
 „reclamante.,

„ In tanta itaque jurium sanctæ Ro-
 „manæ Ecclesiæ perspicuitate atque e-
 „videntia, quæ Religio, quæ Justitiæ
 „ratio pati poterit, ut cum adeo gravi
 „illorum jactura ac impendio, jura
 „Imperii, nova ac indebite prorsus
 „quæsitâ accessione amplificentur? Aut
 „quæ pax inter Christianos Principes
 „coalescere poterit, quæ diu mansura
 „sit, si eadem auspicienda est violento spo-
 „lio, quo S. Sedes & Christi Vicarius
 „tanta cum injustitia suarumque ratio-
 „num detrimento turbatur supremo,
 „alto ac directo Dominio dicti Ducatus
 „antiquissimis titulis, plurium sæculo-
 „rum pacifica quasi possessione, & gen-
 „tium denique consensu constabilito?
 „Quemadmodum igitur Sanctissimus
 „Pater, quo tantam injuriam propul-
 „saret, atque Romanæ Ecclesiæ jura
 „vindicaret & assereret, non defuit
 „omnibus paternis officiis, quibus,
 „tum per literas suas Apostolicas quam
 „Nuntios suos, Catholicos Principes
 „admoneret, atque ab injustis hac in
 „re susceptis consiliis revocaret, ita
 „ego reverenter atque humiliter obse-
 „quando menti Sanctitatis suæ, ac
 „uten

„utendo facultatibus ejusdem auctori-
 „tate mihi, a præfato Illustriſſimo Nun-
 „tio attributis, ut demandatum officium
 „adimpleam, & ut plenius omnibus
 „innotescat & palam ſit, quod ipſe
 „ſummus Pontifex ejusmodi præjudi-
 „ciis non modo non aſſentitur, nec
 „unquam aſſenſurus eſt, ſed illa ex-
 „preſſe impugnat, reprobatur, ac rejicit,
 „prout etiam Succeſſores ejus certo
 „impugnaturi, reprobaturi, & reje-
 „cturi ſemper erunt, omnibus meliori-
 „bus modis, via, jure, cauſſa & forma,
 „quibus pro ejusdem officii mei ra-
 „tione poſſum & debeo, in hoc publico
 „conventu, publice ſolemniterque
 „declaro, atque proteſtor, nihil, quod
 „pertinet ad Ducatum Parmæ & Pla-
 „centiæ a quopiam in præjudicium,
 „tum directi Domini, tum jurium
 „ſanctæ Romanæ Eccleſiæ competen-
 „tium innovari, ſtatui, vel diſponi
 „poſſe, vel potuiſſe. Proptereaſque
 „quæcumque Tractationes, conven-
 „tiones, Pacta, Diſpoſitiones, illarum-
 „que Confirmationes & Approbatio-
 „nes tam hic, quam in Comitibus Ra-
 „tiſbonenſibus, ac Capitulo & Con-
 „cluſo præfatis, ſive etiam alibi & ubi-
 „cumque, ſuper ejusdem Ducatus e-
 „ventuali Inveſtitura, infeudatione, Con-
 „ceſſione, Succeſſione, Poſſeſſione &

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Sæc. XVIII. „Fruitione, magisque ipsam eventua-
 A. C. 1731. „lem Investituram, Infeudationem seu
 „Concessionem, quibuscumque verbis,
 „clausulis & formulis, tam directe,
 „quam indirecte, tam principaliter,
 „quam incidenter, & alias quomodo-
 „cumque, & quandocumque factis,
 „seu quod absit, faciendis, omnino
 „nullas, irritas, invalidas, inanes,
 „nullius roboris ac momenti, cum om-
 „nibus inde secutis & quandocumque
 „forsan secuturis ab ipso initio fuisse,
 „esse, & perpetuo fore; illaque idcirco
 „pro facultatibus, mihi, ut supra, con-
 „cessis, & munere, quo fangor, ac
 „nomine supradicto, omni meliori
 „modo, quo possum ac debeo, reprobō,
 „rejicio atque impugno, nec ex illis
 „cuiquam aliquod jus, vel actionem,
 „aut titulum, etiam coloratum, vel
 „possidendi, aut præscribendi causam
 „tametli immemorabile tempus acqui-
 „situm, vel acquisitam fuisse, vel esse,
 „aut quandocumque acquiri vel com-
 „petere posse, neque illa statum ullum
 „facere, vel fecisse, vel in posterum
 „facere posse: sed perinde, ac si nun-
 „quam emanassent, aut emanarent,
 „vel facta non fuissent, vel forent, pro
 „non emanatis, & non factis perpetuo
 „habendas esse: ideoque eisdem nullo
 „unquam tempore refragantibus, su-
 „pre-

„preum, altum & directum Domi- Sæc. XVIII.
 „nium, & alia omnia quæcumque A. C. 1731.
 „sanctæ Sedis & Romanæ Ecclesiæ
 „jura super prædicto Ducatu Parmæ
 „& Placentiæ, salva, integra, illæsa,
 „inviolata fuisse, & esse, & perpetuo
 „fore, rursus protestor atque declaro.
 „Actum Cameraci die Mensis Martii.
 „Anno millesimo septingentesimo vige-
 „simo tertio, indictione prima, Pontifi-
 „catus SS. DD. N. Innocentii Papæ
 „XIII. Anno secundo.

§. III.

*Successio in utrumque Ducatum Carolo
 Hispano per diploma Cæsa-
 reum vindicata.*

Insuperhabita Pontificis oppositione
 ipsemet Carolus VI. Imperator con-
 sensit, ut juxta tenorem Articuli V.
 fœderis Londinensis, si Farnesiana Do-
 mus sine prole mascula decederet,
 Parmensis & Placentinus Ducatus in
 Carolum Philippi V. Hispaniarum Re-
 gis Filium devolveretur. Hanc in rem
 Imperator Viennæ die nona Decem-
 bris Anno 1723. Cæsareum hoc diplo-
 ma edidit.

„Agnosimus & notum facimus te-
 „nore Præsentium universis, quod cum
 „tanto sollicitudinis studio ad hunc
 „pro-

Sæc. XVIII. „promovendam, qui *Cameraci* pendere
 A. C. 1731. „noscitur, congressum festinemus,
 „quanto amore *Pacis Tractatui Quadru-*
 „*plicis fœderis* die secunda Augusti an-
 „no millesimo septingentesimo decimo octavo
 „inito, subscripto accessimus, & cum
 „in ejus *Articulo quinto* conventum
 „fuerit, quod ad pristina *Superioritatis*
 „*Imperialis* jura, Status, seu Ducatus
 „a Duce *Hetruriæ, Parmæque, ac*
 „*Placentiæ* Duce modo possessi, futu-
 „ris in perpetuum temporibus ab om-
 „nibus partibus contractantibus agno-
 „scantur, & habeantur pro indubitatis
 „sacri Romani Imperii feudis masculi-
 „nis. Et nos, quantum in nobis erat,
 „cei Caput Imperii, insuper consense-
 „rimus, ut, si quando casus aperturæ
 „dictorum Ducatum ob deficientiam
 „hæredum masculorum contingat, tunc
 „præsentis Serenissimæ & Potentissimæ
 „Principis Dominicæ *Elisabethæ* Hispa-
 „niarum Reginæ, natæ Ducissæ *Parmæ,*
 „*ac Placentiæ,* Filius primoge-
 „nitus Serenissimus *Carolus* Hispania-
 „rum Infans, consanguineus & Prin-
 „ceps noster charissimus, hujusque
 „descendentes Masculi ex legitimo ma-
 „trimonio nati, iisque deficientibus fe-
 „cundogenitus, aut alii postgeniti dictæ
 „Reginæ Filii, si qui nascentur, pari-
 „ter unacum eorum posteris masculis
 „ex

„ ex legitimo matrimonio natis, in om- Sæc. XVIII.
 „ nibus dictis Provinciis succedant, & A. C. 1731.
 „ quod nos solitum Romani Imperii con-
 „ sensum desuper requisituri, eo obtento
 „ literas expectativas. Investituram e-
 „ ventualem continentes pro dictæ Re-
 „ ginæ Filio vel filiis, eorum descen-
 „ dentibus masculis legitimis, in de-
 „ bita forma expediri, easque Regi Ca-
 „ tholico tradi curabimus, absque ullo
 „ tamen damno, aut præjudicio, sal-
 „ vaque per omnia Principum, qui
 „ dictos Ducatus in præsens obtinent,
 „ possessione. Et post nunc exhibitum
 „ nobis sacri Imperii Romani - Germa-
 „ nici consensum. cum res in eo sit. ut,
 „ si nobis, nostrisque Successoribus Ro-
 „ manis Imperatoribus ac Regibus
 „ legitime intransantibus, dictoque Ro-
 „ mano Imperio præfatus Princeps Ca-
 „ rolus cæterique ejus descendentes,
 „ aut ipsius fratres, & eorum masculi
 „ antedicti, omnia & singula debite fa-
 „ ciant & præstent, quæcumque fideles
 „ obedientesque Principes & Vassallos
 „ Italicos de jure aut consuetudine &
 „ antiquis feudorum rationibus sub
 „ Throno imperiali constanter & per
 „ omnia præstare & facere decet. „

„ Nos in conformitate prænominati
 „ integri Articuli quinti, & non aliter,
 „ atque in sinceram ejusdem executio-
 „ nem,

Sæc. XVIII., nem., gratiæ expectativæ Investitu-
A. C. 1731., ram eventualem continentis, juxta
 , ritum ac stylum Cælareum solitum
 , Diploma Imperiale ea, qua conven-
 , tum est, lege, modo ac forma eidem
 , Principi Carolo concedere & elargiri
 , possimus ac debeamus.,

, Proinde ex certa scientia nostra,
 , animo bene deliberato, ac sano ac-
 , cedente consilio, deque Cæsareæ no-
 , stræ Majestatis potestate, nostro, no-
 , strorumque in Diademate Imperiali
 , legitimorum Successorum Romano-
 , rum Imperatorum ac Regum nomine,
 , præfato Principi Carolo ejusque de-
 , scendentibus, necnon dictæ Hispania-
 , rum Reginæ fratribus, eorumque po-
 , steris, uti supra, legitime natis, aut
 , nascituris masculis harum vigore lite-
 , rarum benigne concesserimus & hoc
 , decreto ac Diplomate Imperiali ex-
 , pectativam, vim ac robor eventualis
 , Investituræ continentem, clementer
 , elargiti sumus, Eundemque Princi-
 , pem Carolum pro se, suisque Succes-
 , soribus masculis legitimo ex matri-
 , monio descendantibus, nec non pro
 , omnibus & singulis supra recensitis
 , ipsius fratribus & eorum masculis &
 , legitimo matrimonio natis aut nasci-
 , turis, prætactis de Ducatibus aut sta-
 , tibus, tanquam veris feudis Impe-
 , ria-

„rialibus Italicis Masculinis, memo- Sæc. XVIII.
 „ratum in eventum aperturæ & cadu- A.C. 1731.
 „citatis, quo scilicet præsentēs ex
 „domo Medicea ac Farnesia possessores
 „sine prole legitima naturali mascula
 „successionis capace vivere desierint,
 „de Cæsareæ nostræ potestatis pleni-
 „tudine, juxta expressum legeque Im-
 „periali receptum ordinem primogeni-
 „turæ eventualiter infeudaverimus,
 „atque investiverimus, quemadmo-
 „dum tenore præsentium hocce De-
 „creto & Diplomate nostro Imperiali,
 „vim eventualis investituræ habente,
 „de jure, lege, aut consuetudine im-
 „periali eundem Principem Carolum
 „de prædictis Hetruriæ, Parmæ, Pla-
 „centiæque Ducatibus seu statibus,
 „omnibusque ipsis competentibus ju-
 „ribus, & pertinentiis ac horum Du-
 „catuum Dominio tempore præfati fœ-
 „deris Londini subscripti, realiter pos-
 „sessis infeudamus ac investimus.

„Cujus infeudationis virtute idem
 „hic Princeps Carolus in casu, ut su-
 „pra, aperturæ dictorum Ducatum
 „seu statuum immediate possessionem
 „omnimodo, & administrationem as-
 „serere sibi, & consequi poterit nempe
 „Ducatum seu statuum, nunc a ma-
 „gno Hetruriæ Duce possessorum, sta-
 „tim ac proles dicti Ducis mascula
 „legi-

Sæc. XVIII. „legitima, & Ducatum seu statum
 A.C. 1731. „a Parmæ Placentiæque Duce nunc
 „possessorum, statim ac proles Farnesia
 „mascula legitima defecerint, nostris
 „cæteroqui & sacri Imperii. nec non
 „aliorum quibuscumque juribus semper
 „salvis, ac nominatim hac disserta sub
 „conditione, ut in casu existentis rea-
 „liter aperturæ, & quoties deinceps
 „ille casus evenerit, actuale & pro-
 „prie sic dictam Investituram a nobis,
 „nostrisque Successoribus Romanis
 „Imperatoribus & Regibus, memo-
 „ratus Princeps, cæterique, ut supra,
 „ipsimet, aut per legitimos post di-
 „spensationem Imperialem validos, &
 „sufficientes Mandatarios, tempore,
 „loco styloque consuetis, requirere,
 „debitum homagium facere, ac præ-
 „stitis quibuscumque penes Consilium ac
 „Cancellariam nostram Imperialem
 „Aplicam præstandis coram Throno
 „nostro Cæsareo recipere, & solitum
 „desuper fidelitatis jusjurandum præ-
 „stare teneatur, teneanturque, prout
 „in feudis & homagiis Italicis recepti
 „Cæsarei Romano - Germanici juris
 „& moris est, secus vero in conformi-
 „tate ejusdem totius Articuli quinti
 „foederis Londinensis, hisce dissertim,
 „& sub conditione sine qua non decla-
 „rantes nos & sacrum Imperium ad
 „per-

„permittendam continuationem possessionis nominatorum Ducatum seu statuum teneri nec velle nec posse. Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„Salvo porro, uti præfertur & dicto in foedere cavetur, Principum præsentium ac Ducatum Hetruriæ, Parmæ ac Placentiæ possessorum omnimodo jure, insuper & reliqua hujusdem Articuli quinti stipulatione per omnia & semper salva, quod nempe nullus prædictorum Ducatum aut statuum, ullo unquam tempore aut casu, a Principe, qui Regnum Hispaniarum obtinet, possideri possit aut debeat, & quod nullus unquam Hispaniarum Rex tutelam ejusmodi Principis assumere possit aut gerere valeat.

„Ac propterea mandamus & præcipimus omnibus & singulis nostris, & Imperii sacri Electoribus ac Principibus, tam Ecclesiasticis quam sæcularibus, Archi Episcopis, Episcopis, Abbatibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, militibus, Nobilibus, Clientibus, Capitaneis, Vicedominis, Locumtenentibus, Gubernatoribus, Præsidentibus, Præfectis, Castellanis, Rectoribus, Magistratibus, Antianis, Vexilliferis, Potestatibus, Civium magistris, Consulibus, Judicibus ac generaliter omnibus nostris, ac Sacri Romani Imperii

Sæc. XVIII. „perii, Regnorum & Provinciarum no-
 A. C. 1731. „strarum hæreditariarum subditis & fide-
 „libus dilectis, cujuscumque status,
 „gradus, ordinis, Dignitatis aut per-
 „eminentiae fuerint, ut sæpe nomina-
 „tum Principem Carolum, vel ejus
 „Successores & hæredes, aut ex præ-
 „dicta Regina fratres, ut supra, quoad
 „hanc concessionem & gratiam nostram
 „imperialem nullatenus impedian vel
 „turbent, sed potius defendant ac ma-
 „nuteneant, idque etiam ab illis, quan-
 „tum in ipsis erit, fieri studeant ac cu-
 „rent, nec turbari aut impediri sinant.

Præterea Ludovicus I. Philippi V.
 Regis Filius Madriti die 24. Febr. 1724.
 Georgius Angliæ Rex die 23. Jan. &
 Ludovicus Franciæ Rex die 28. Jan.
 successionis jus Carolo Hispano asser-
 tum suo quoque assensu firmabant,
 cunctasque investituræ conditiones se
 observaturos spondebant.

§. IV.

Continuata Pontificis oppositio.

Nihilominus mortuo Innocentio XIII.
 Benedictus XIII. Pontifex suorum
 Prædecessorum exemplo prætensa Se-
 dis Apostolicæ jura continuato fervore
 tueri constituit. Eo fine die undecima
 Junii Anno 1725. Patrum Senatum
 habuit,

habuit, ubi coram Cardinalibus de ser- Sæc. XVIII.
 vandis hisce juribus in Parmam & Pla- A. C. 1731.
 centiam adversus initæ pacis conditio-
 nes reclamabat, his usus verbis;

Venerabiles Fratres!

„Ad gravissimas Apostolatus curas,
 „quibus undique distringimur, novæ
 „inde sollicitudines accefferunt, unde
 „allevamentum nobis potius & volu-
 „ptatis fructus provenire debuissent:
 „Nihil enim optavimus impensius, aut
 „ardentius ab omnipotente Deo flagi-
 „tavimus, quam ut inter Charissimos
 „in Christo Filios nostros Carolum, Ro-
 „manorum Imperatorem Electum, &
 „Philippum, Hispaniarum Regem Ca-
 „tholicum, stabilis animorum concor-
 „dia, & Pax sincera coalesceret, qua
 „nimirum ad Orthodoxæ Religionis
 „Incrementum, ad hujus sanctæ Sedis
 „præsidium, atque ad publicam Christi
 „fidelium tranquillitatem nihil oppor-
 „tunius aut conducibilius esse possit:
 „Verumtamen jucunditatem optatissi-
 „mæ Pacis pacta conventa, Justitiæ
 „legibus absque, ita infecerunt & con-
 „turbarunt, ut, Pacem imitam gratu-
 „lantes, appositæ Pacis condiciones
 „rejicere ac detestari debeamus. Enim-
 „vero, præter alias conventiones, in

Sæc. XVIII. „Catholicæ Religionis præjudicium ver-
 A.C. 1731. „gentes, & juribus hujus sanctæ Ec-
 „clesiæ in Regnum Siciliæ refragantes,
 „illud etiam convenisse rescivimus, ut
 „Investitura Ducatus Parmensis, &
 „Placentini, quam eventualem appel-
 „lant, Carolo. Hispaniarum Infanti,
 „contra exploratissima jura supremi
 „Dominii hujus sanctæ Sedis, ab Im-
 „peratore tradatur.,

„Jam est autem Fraternitatibus
 „vestris satis compertum, quam forti-
 „ter opportuneque ejusmodi consiliis,
 „& conatibus antevertere studuerit fe-
 „licis recordationis Innocentius XIII.
 „Prædecessor Noster, datis ad Catho-
 „licos Principes literis, & solemnibus
 „Protestationis formula in Conventu
 „Cameracensi per idoneum Ministrum
 „exhibita, atque in Publico ejusdem
 „civitatis Tabulario, Magistratibus con-
 „sistentibus, deposita, cujus vestigiis
 „vacante hac sancta Sede Fraternitates
 „vestræ sollicite ac studiosissime insistere
 „perrexerunt, ut intentatam Aposto-
 „licis rationibus injuriam averterent
 „& propulsarent: Nos autem, qui pro
 „consecrata possessione custodienda, nec
 „labores, nec molestias, Domino au-
 „xilante reformidamus, nostris atque
 „hujus sanctæ Sedis apud Catholicos
 „Principes Nuntiis jam tum ab initio
 „no-

„Nostri Pontificatus, assiduis vero Man- Sæc. XVIII.
„datis negotium dedimus, ut injuriis A. C. 1731.
„tractatibus obviam ire niterentur: ne
„que ullas nostri muneris partes reli-
„quas nobis fecimus, aut impofterum
„faciemus, ut Sanctuarii jura facta
„teſta ſerventur. Interea dolorem,
„quem ex iniquis Conditionibus ſuſce-
„pimus, ſtatim ex hoc loco vobis
„communicandum duximus, illarum
„injuſtitiam palam deteſtantes, & hoc
„improbationis ac diſſenſus ſolemne do-
„cumentum eſſe volentes, nihil deinceps
„omiſſuri, ut per alia juris remedia &
„Apoſtolatus officia Noſtris rationibus
„proſpiciamus. „

„Verum enimvero recreat Nos,
„Venerabiles Fratres, & mirifice ſu-
„ſtentat tantorum Principum perſpecta
„juſtitia, atque in hanc ſanctam Sedem,
„reſque ſacras religio ſingularis, quæ
„nos dubitare non ſinit, quin illuſtria
„de more tam æquitatis, ac pietatis
„ſuæ, quam filialis erga nos & hanc
„ſanctam Sedem obedientiæ testi-
„monia ſint edituri; reſciſſis, ac dele-
„tis pactis & conventionibus, quæ non
„Pacis firmitatem & auſpicata Princi-
„patus fundamenta polliceri poſſent,
„ſed divinam potius indignationem, &
„Regnorum pericula denuntiare. In-
„terea, Venerabiles! piis obſecratio-
„nibus, quæ ſunt arma potentiæ, Deo

Sæc. XVIII. „ instantes erimus, ut respiciat Domi-
A. C 1731. „ nus in hæreditatem suam, nec ab
 „ illis nos detrimenta metuere patiatur,
 „ quorum Patrocinio sanctæ Ecclesiæ
 „ rationes tuendas & vindicandas com-
 „ modavit. „

§. V.

*Jus Successionis Carolo Hispano ad-
 huc firmitus assertum.*

Eodem adhuc anno Imperator, qui
 hucusque cum Hispaniarum Rege
 collidebatur, mox litibus inter se com-
 positis cum ipsomet Hispano privatam
 Viennæ pacem iniit, cujus præcipui,
 qui controversum successionis jus specta-
 bant, tituli erant sequentes: I. „ Agno-
 „ scat Cæsar Philippum Hispaniarum &
 „ Indiarum Regem, omnesque ejus
 „ descendentes, masculos, & fœminas
 „ finet iis pacifice frui. „

II. „ Contra vero Philippus suo &
 „ Successorum nomine renuntiet omni-
 „ bus ditionibus, quas Cæsar in Italia
 „ & Belgio possidet, & olim ad Mo-
 „ narchiam Hispanam pertinuerant.

III. „ Inter quas etiam est Marchio-
 „ natus Finalensis, quem Cæsar Anno
 „ 1713. Geuensisibus cedit. Renuntiet
 „ item regno Siciliæ, ad quod sibi re-
 „ gressum ante servaverat.

IV.

IV. „Cæsar consentiat, ut primo-
 „genitus Reginæ Hispaniæ succedat in Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
 „Ducatus Florentinum, Parmensem &
 „Placentinum, a Cæsare tanquam tenda
 „Imperii recipiendos, postquam Impe-
 „rio fuerint aperti.

V. „Si primogenitus (Carolus)
 „cum suis descendentibus masculis de-
 „fecerit, accipiat illos sub eodem nexu
 „feudali secundogenitus, ejusque po-
 „steri masculi.,

In hoc interim statu res permansit,
 donec Antonius Dux ultimus Farne-
 sianæ stirpis furculus Henriettam Rei-
 naldi Mutinæ Ducis Filiam sibi connu-
 bio junxerat. Hic enim, cum exiguam
 ex ea suscipiendæ prolis masculæ spem
 haberet, haud ægre quidem ferebat,
 quod Carolus Hispaniæ Infans, utpote
 sibi affinis in hæredem designaretur;
 ubi tamen intellexerat, se nondum
 mortuo Philippum V. in id data fide cum
 Gallis & Anglis convenisse, ut ad Ca-
 roli successionem firmitus stabiliendam
 præsidariæ Hispanorum copiæ in Du-
 catuum arces se adhuc vivente immit-
 terentur, inde gravissime commotus,
 a Sacro Cardinalium Collegio (tunc
 enim Sacra Sedes vacabat) petiit, ut
 adversus omnem exteri militis vim at-
 que conatum, præcipuæ urbes Pontifi-
 cio milite munirentur, vel saltem per

Sæc. XVIII. Curatorem aliquem sub potestate Sedis
 A. C. 1731. Apostolicæ tanquam supremæ earum
 Dominæ servarentur. Id ipsum Dux
 a Clemente XII. recens electo Pontifice
 impensius efflagitavit, qui jura aliena
 præcoci impetu invadi iniquo tulit a-
 nimo, ac propterea vim antevertere,
 copiasque Ferraria Parmam mittere
 decrevit. Nihilominus tamen, quod
 animo conceperat, adhuc differre satius
 duxit, a Germanorum copiis præve-
 niri veritus: hæ enim, cum magno nu-
 mero apud Casale majus jamjam con-
 stitissent, duobus omnino itineribus
 propius, quam Ferrarienses, Parmensi
 Urbi aderant. Nil ergo Pontifici re-
 liquum erat, nisi ut monitis ac preci-
 bus apud Imperatorem & Galliæ &
 Hispaniæ Reges instaret, quatenus
 ipsimet inter se conferrent, qua via
 omnis injuria propulsari, omneque dis-
 fidium tolli posset.

§. VI.

*Antonius Parmensis Dux ultimus ma-
 sculæ stirpis Farnesiæ mortuus.*

In hac rerum vicissitudine Clemens
 Pontifex, ut Antonius Dux ab ex-
 tera vi præmuniretur, neque officium
 suum, neque studium desiderari passus
 est, ejus tamen molimina foederato-
 rum

rum Principum sollicitudo elusit, cum Sæc. XVIII.
 enim Antonius Parmæ Dux debili ac A.C. 1731.
 infirmo corpore esset, proin exiguam
 longioris vitæ spem habere videretur,
 illum Hispaniæ Rex per Legatum suum
 sollicitabat, ut ea, quæ de ejus Pro-
 vinciis in pace Viennensi, & quadruplo
 fœdere essent sancita, haberet rata;
 ille vero ob conceptam liberorum spem
 ad hoc nullatenus permoveri poterat;
 nec ipsum terrebant Cæsaris mandata,
 quibus die 13. Aprilis 1728. Carolum
 Borromæum, ut vivente adhuc Joanne
 Gastone Duce Etruriæ possessionem
 caperet, constituebat, & Electoris Pa-
 latini Viduam Etruriæ Ducissam, nec-
 non & Florentinum Senatum, ut
 Ducatus possessionem Carolo Infanti
 permitterent, hortabatur, subditisque
 ac Etruriæ Vasallis præcipiebat, ut
 Carolum tanquam suum Dominum
 agnoscerent, eique fidelitatis homa-
 gium præstarent, quamprimum Gasto
 Medicæus Dux sine prole mascula de-
 cesserit.

Enimvero ineunte anno currentis
 sæculi trigesimo primo die vigesima
 Januarii Antonius Parmensis Dux ul-
 timus masculæ stirpis Farnesiæ morta-
 litatem exiit anno ætatis quinquage-
 simo secundo primum inchoato, & Re-
 giminis quarto. Supererat unice ex
 Ff 5 de-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

defuncti Fratres Odoardo Neptis Elisabetha Hispaniæ Regina. Hujus Filius Carolus, natus maximus, ut sæpius memoravimus ex Londinensis ac Viennensis foederis placito ad successionem in Parmensem & Placentinum Ducatus vocabatur: quominus autem mox Regiminis possessionem caperet, obitabat Henrietta Antonii emortui Vidua, quæ se gravidam prole dixerat: Eapropter Imperator Carolus VI. interim, donec eventus, quid rei subsit, edoceret, immixtis octo armatorum millibus utrumque Ducatum occupavit, ejusque administrationem Comiti Carolo de Stampa Cæsareo Belliduci commisit. Cum autem die 7. Sept. in Henrietta Vidua spes uteri & successionis ex Gente Farnesia penitus evanisset, Carolus classe Hispano-Britannica in Italiam deducebatur, cum vero nonnisi quindecim ætatis annos numeraret, proinde adhuc minorennis esset, ex pacto quidem a Patre suo Philippo Hispaniarum Rege emancipatus est, Imperator tamen ex Imperii lege Dorotheam Sophiam Palatinam Elisabethæ Reginæ Matrem Caroli Infantis Aviam Provinciarum Regentem dixit, Gastonem vero Florentiæ Ducem Carolo, donec decimum octavum ætatis annum compleisset, Tutorem dedit, ac dimisso Cæsareo

sareo milite urbes nationali præsidio muniri præcepit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. VII.

Clementis XII. querelæ ob hoc factum.

Interim Clemens XII. Pontifex comperto Antonii Ducis obitu, mox Georgium Card. Spinula Placentiæ & Parmæ Legatum a latere nominavit, & Præfulem Jacobum Oddum Parmam misit, ut Pontificis nomine utriusque Ducatus ceu feudi Pontificii possessionem adiret; cives quidem favere videbantur, ast ubi Comes de Stampa Casali Majori cum Cæsareo milite appropinquabat, & Roncilionis quoque ac Castri hostiliter invadendi metum injiciebat, apertis portis Cæsareum militem receperunt, & Comes Ducatus possessionem nomine Caroli Infantis, nemine obnitente, cepit, vehementer, incassum tamen reclamante Oddo. Ubi factum Romæ innotuit, Pontifex, Ecclesiæ jura pro viribus tueri intentus, denuo ad Cæsarem & Hispaniæ Regem literas dedit, & de violato sacrae Sedis jure questus, Parmam & Placentiam Ducatus, si proles mascula ex Henrietta non nasceretur, ad Sedis Apostolicæ dominium statim reverti, die
vige-

Sæc. XVIII. vigesima Junii declaravit, edita desu-
 A. C. 1731. per hac Constitutione:

„Cum bon. mem. Antonius Far-
 „nesius ultimus, dum viveret, Parmæ
 „& Placentiæ Dux, nulla relicta prole
 „masculina, sed dilecta in Christo filia
 „Nobili Muliere Henrietta Estensi con-
 „juge sua, Parmæ & Placentiæ Du-
 „cissa vidua, utero, sicut accepimus,
 „gerente, ab humanis non ita pridem
 „decesserit; incertum autem sit, an
 „ipsa Henrietta Ducissa virilis sexus
 „prolem, quæ in ejusmodi Ducatu
 „Parmæ & Placentiæ, juxta legem
 „Investituræ de eo, Domui Farnesiæ
 „in Feudum masculinum a sel. rec.
 „Paulo Papa III. Prædecessore Nostro,
 „& Sede Apostolica concessæ, succe-
 „dere valeat, in lucem sit editura:
 „Nos ejusdem Sedis juribus ac ratio-
 „nibus pro commissa Nobis cælitus
 „Apostolici ministerii sollicitudine in
 „omnem eventum mature salubriterque
 „prospicere volentes: tametsi, ut om-
 „nibus notum ac perspectum est, probe
 „sciamus, quod si proles mascula non
 „nascitur, vel nata postmodum defi-
 „ciat, præfatus Ducatus Parmæ &
 „Placentiæ cum omnibus ejus civita-
 „tibus, oppidis, terris, locis, mem-
 „bris, jurisdictionibus, juribus, an-
 „nexis, connexis, & dependentiis uni-
 „versis,

„versis, de quibus dicti Antonius Dux Sæc. XVIII.
 „& Domus Farnesia ab ipso Paulo III. A. C. 1731.
 „iisque Romanis Pontificibus Præde-
 „cessoribus Nostreis, & hac sancta Sede
 „investiti fuerunt, seu illos & illa a
 „Sede prædicta in feudum masculi-
 „num hujusmodi tenuerunt & habue-
 „runt, ad eandem Sedem & Came-
 „ram Apostolicam, tum ex forma su-
 „pradiæ Investituræ seu aliarum Apo-
 „stolicarum concessionum de eis facta-
 „rum, tum vigore Constitutionum
 „sancti Pii V. quarto Kalendas Apri-
 „lis Anno Incarnationis Dominicæ
 „MDLXVII. Pontificatus sui Anno se-
 „cundo, aliorumque itidem Præde-
 „cessorum Nostrorum successive edita-
 „rum, eo ipso revertatur & revertan-
 „tur, ac devolvatur & devolvantur,
 „utileque eorum dominium cum directo
 „consolidetur, etiam absque alia ulte-
 „riore pro parte dictæ Sedis acceptione,
 „declaratione, ac possessionis appre-
 „hensione, prout disponitur in præfatis
 „Constitutionibus, ad quas in omnibus
 „& per omnia relationem haberi vo-
 „lumus: Nihilominus pro potiori cau-
 „tela, juraque juribus addendo, ac
 „memoratis constitutionibus inhæren-
 „do, si, & quando prolem masculinam
 „ejusmodi non nasci, vel natam post-
 „modum deficere contingat, prædictum
 „Du-

Sæc. XVIII. „Ducatum Parmæ & Placentiæ cum
 A.C. 1731. „civitatribus, oppidis, Terris, locis,
 „membris, jurisdictionibus, juribus,
 „annexis, connexis, ac dependentiis
 „præfatis, ex nunc prout ex tunc ad
 „eamdem Sedem Apostolicam rever-
 „sum & reversa, devolutum & devo-
 „luta, ac utile eorum Dominium cum
 „directo consolidatum esse auctoritate
 „Apostolica tenore præsentium decer-
 „nimus & declaramus, ac reversio-
 „nem, devolutionem, utilisque cum
 „directo Dominio consolidationem ejus-
 „modi acceptamus: Mandantes pro-
 „pterea ex nunc pariter, prout ex tunc,
 „omnibus & singulis dicti Ducatus Par-
 „mæ & Placentiæ Communitatibus,
 „Universitatibus, Gubernatoribus, Præ-
 „toribus, Magistratibus, Capitaneis,
 „Castellanis, cæterisque Officialibus,
 „ac universis tam Laicis quam Eccle-
 „siasticis, Sæcularibus & Regularibus
 „personis cujuscumque Dignitatis, e-
 „tiam Episcopalis, ac status, ordinis,
 „& conditionis existentibus, & quavis
 „auctoritate, potestate aut munere
 „fungentibus, in virtute sanctæ Obe-
 „dientiæ, ac sub indignationis Nostræ,
 „aliisque a jure & Apostolicis Consti-
 „tutionibus inflictis pœnis, ipso facto
 „per transgressores incurrendis, ut eo
 „casu eveniente, neminem alium,
 „quam

„quam Nos seu Romanum Pontificem
 „pro tempore existentem, ac Sedem Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
 „præfatam, in suum, ac dicti Ducatus
 „Parmæ & Placentiæ verum legiti-
 „mum ac absolutum Dominum agno-
 „scant, agnoscere audeant vel præ-
 „sumant: Nobisque duntaxat, seu ei-
 „dem Pontifici pro tempore existenti,
 „ac Sedi Apostolicæ, uti fideles decet
 „subditos, nec cuiquam alteri, pareant
 „& obediant; nullatenus attentis om-
 „nibus iis, quæ nulliter, injuste, ac
 „de facto in contrarium hæcenus at-
 „tentata fuerunt, & forsitan in posterum
 „per quemcumque quomodolibet at-
 „tentari possent. Quo circa dilecto fi-
 „lio Nostro Georgio Spinulæ tituli
 „sanctæ Agnetis S. R. E. Presbytero
 „Cardinali sanctæ Agnetis nuncupato,
 „moderno, seu pro tempore existenti
 „in Civitate & Comitatu Bononiensi
 „Nostro, & dictæ Sedis de Latere Le-
 „gato, ultra facultates, ipsi Georgio
 „Cardinali quoad eundem Ducatum
 „per Nos alias concessas, quas firmas
 „& salvas esse volumus, & ad pro tem-
 „pore existentem Legatum hujusmodi
 „tenore præsentium extendimus, hæ-
 „rum serie auctoritate præfata com-
 „mittimus atque injungimus, quate-
 „nus ipse in eventum hujusmodi, in-
 „sistendo pro jurium Apostolicorum
 „tui-

Sæc. XVIII. „tutione ac conservatione eatenus in
 A. C. 1731. „dicto Ducatu gestis, per se vel per
 „dilectum filium Magistrum Jacobum
 „Oddum Nostrium itidem, & ipsius Sedis
 „Notarium, Protonotarium nuncupatum
 „de numero participantium, ac in
 „eodem Parmæ & Placentiæ Ducatu
 „Commissarium, seu alium vel alios
 „ab eis deputandum vel deputandos,
 „pro uberiori similiter cautela corpo-
 „ralem, realem, & actualem posses-
 „sionem Ducatus, civitatum, oppido-
 „rum, terrarum, locorum, cætero-
 „rumque præfatorum, Nostro seu Ro-
 „mani Pontificis pro tempore existen-
 „tis, Sedis & Cameræ Apostolicæ, ac
 „sanctæ Romanæ Ecclesiæ nomine
 „absque mora apprehendat, & appre-
 „hensam retineat: & quoslibet actus
 „possessorios, necnon in Ducatu, civi-
 „tatibus, oppidis, terris, locis, aliis-
 „que prædictis quamcumque jurisdic-
 „tionem, civilem, criminalem, &
 „mixtam exerceat: Nos enim eidem
 „Georgio Cardinali, seu pro tempore
 „existenti Legato, præmissa, ac alia
 „omnia & singula, quæ ea occasione quo-
 „modo necessaria & opportuna fore
 „duxerit, etiamsi talia forent, quæ spe-
 „cialem, specificam & expressam re-
 „quirerent mentionem, faciendi, ge-
 „rendi & exequendi, ac in Ducatu,
 „civi-

„civitatibus, oppidis, terris, locis, &
 „aliis præfatis, ultra illas jam con-
 „cellas & extensas, ut præfertur om-
 „nibus quoque & singulis facultatibus
 „gratiis, & indultis, quæ in iis sta-
 „tus Ecclesiastici Provinciis, seu di-
 „tionibus existentibus dictæ Sedis de
 „Latere Legatis competunt, ac quibus
 „ipsi Legati potiuntur, utendi, ple-
 „nam, liberam ac omnimodam auctori-
 „tatem & potestatem impertimur: Re-
 „servantes cæteroquin Nobis, & ei-
 „dem Sedi, ea deinceps circa præ-
 „dictum Parmæ & Placentiæ Duca-
 „tum statuere, quæ adhibita prius cum
 „Venerabilibus Fratribus Nostreis ipsius
 „sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali-
 „bus desuper deliberatione matura,
 „Sedis præfatæ rationes statuenda
 „postulaverint.,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Attamen Imperator adversus hanc Pontificis declarationem jus suum factum tectumque servaturus, non in uno Parmensis ditionis loco stemma suum attolli iussit, cum hac epigraphe: *Sub auspiciis nostris, nomine Principis Caroli hæredis, dummodo non armatus, sed pacificus veniat, salvo jure ventris prægnantis, si sit masculus.* Cum ergo irritus esset Clementis Papæ conatus, cessit Hispanorum potentiae, & temporis rationem habuit; haud enim magis pro-

Hist. Eccles. Tom. LXXIII   Gg   Ipera

Sæc. XVIII. A. C. 1731. spera ab ipsomet Carolo Infante sibi pol-
 liceri poterat; quamvis enim Pontifex
 eidem, dum Liburnum advenerat,
 per Pisanum Archiepiscopum felicem
 adventum apprecaretur, & per duos
 Cardinales duo eidem Brevia config-
 nasset, quorum primo utrumque Du-
 catum possidendi facultas data est, al-
 tero autem Romam venire rogabatur,
 nihilominus Carolus se a Papa ad præ-
 standum clientelare homagium Romam
 invitari interpretatus, pro data facul-
 tate humanissime grates egit, trans-
 missis ad Papam literis, in quibus ta-
 men se *Castiliæ Infantem, Parmæ & Pla-*
centiæ Ducem, Magnum Etruriæ Princi-
pem, supremum Castri & Roncioniis Do-
minum subscripsit. Has quidem literas
 Pontifex aperuit, deletis tamen om-
 nibus titulis (excepto *Castiliæ Infantis*)
 illas ad Carolum remisit.

§. VIII.

*Perniciosi Quesnellistarum libri in
 vulgus sparsi.*

In Galliis post editam Regis declara-
 tionem haud parum inclinatæ erant
 Quesnellistarum res: Dolebant summo-
 pere, paucos illos Episcopos, qui per-
 tinacius eorum partibus adhærebant,
 a ceteris numero & auctoritate longe
 supe-

superioribus velut schismaticos evitari, Sæc. XVIII.
 Parlamenta Regiis edictis coerceri, & A. C. 17. r.
 Sorbonæ Doctores quamplurimos eos-
 que celeberrimos ad castra Israel re-
 duci: Eapropter desperatæ causæ re-
 medium quærebant in probrosis libellis,
 quos in vulgus studiose spargebant, ut
 Ecclesiæ auctoritatem, & Episcoporum
 jurisdictionem protervius debellarent.
 Eo sine ediderunt librum, cui titulus:
*Monita ad fideles Parisiensis Ecclesiæ circa
 pericula, quæ ipsis a Confessariis Constitu-
 tionem Unigenitus acceptantibus timenda
 sunt.* In hac rapsodia Auctor in id po-
 tissimum intentus erat, ut fideles ab-
 sterreat, ne illos, qui Constitutionem
 acceptarunt, in conscientiæ suæ Mo-
 deratores sibi eligant: cum enim in
 Parisina Diœcesi non alii essent Con-
 fessarii approbati, quam illi, qui hanc
 Constitutionem receperunt, hinc Au-
 ctor ipsam quoque confessionem elimi-
 nandi propositum sat aperte manifesta-
 vit; characteristica enim Quesnelista-
 rum nota est abrogare Sacramenta, uti
 jamdudum & quidem haud immerito
 eis crimini datum. Tam perverso au-
 tem Auctoris hujus studio sese strenue
 opposuit auctoritas publica, & præpri-
 mis Regii Quæsitores infaustum hunc
 partum apud Parisiense Parlamentum
 denuntiarunt, potissimum questi de

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

mordaci Auctoris stylo, de maledicis
 investivis, & seditiosis propositionibus.
 Ad horum querelas Parisiense Parla-
 mentum die vigesima secunda Januarii
 edito decreto statuit, ut hic liber car-
 nificis manu laceratus, in ignem pu-
 blice conjiceretur. Hac sententia ir-
 ritati Quesnelistæ, vindictam parabant,
 quam tamen exerere non poterant nisi
 malignantis calami acie, qua in suis
 Novellis Ecclesiasticis contra Parlamenti
 decretum impotentibus furiis tumul-
 tuabantur, & Regionum Quæstorum
 iudicium, quod de ipsorum libro tulif-
 sent, ceu falsum ac iniquum traduce-
 bant, simulque infamis hujus scripti
 doctrinam vindicare nitebantur. Tunc
 primum Regii Iudices agnovere, quam
 necessarium foret, omni legum severi-
 tate in Ecclesiasticas hæc novellas
 animadvertere, quæ jam per biennium
 non sine maxima populi offensione, &
 seductionis periculo passim legebantur.
 Eapropter non modo Parlamentum,
 sed sanctior Regis Senatus varias do-
 mos aliunde suspectas perustravit,
 ac ipsemet Fleuryus Cardinalis in pe-
 stilentis hujus libri Authores, & Typi
 locum sedulo, irritum tamen conatu, in-
 quirebat, palamque Senatui declara-
 bat, furtivum hoc opus, utpote in te-
 nebris clanculum, & sine venia edi-
 tum,

tum, jam in fronte iniquitatis ac infamiae stigma gerere, hujus auctoris petulantiam in hoc libello proditam indies luculentius deprehendi, ac tandem, ne spurius hic foetus Magistratus silentio auctoritatem acquirere videretur, necessarium fore, ut severitas veterum opponeretur edictorum, quibus omnes libri & scripta sine Auctoris nomine, & sine Regis venia editi atro carbone notantur; haud enim ultra tolerandum esse, ajebat, ut incognitus quidam homuncio facta tumultuarie corrasa, falsas criminationes, atroces suspiciones, calumnias, & satyricos jocos non raro legitimis Superioribus injuriosos omnium oculis obtruderet &c. His ex causis Parisiensis Senatus die nona Februarii has Novellas infamibus flammis addixit. Nihilominus tamen hae ipsae Novellae usque ad hanc diem Parisiis & Ultrajecti quavis Septimana impune divulgantur, quinimo ipse Cardinalis Fleurius, quotiescunque rhedam suam conscenderat, harum novellarum folium adhuc praeli sudore madefactum in ea repositum reperit. Tanta est factiosae fecis petulantia, & correctionis impatientis pervicacia! Fertur insuper, quod Franciae Regis jussu quidam Deputati postmodum Parisiis inopinato in Abbatiam

Saec. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

S. Victoris irruerint, & convocatis Abbate, Priore, aliisque Religiosis grande quoddam cubiculum aperiri jusserint, in eo autem tria prela typographica unacum typis nondum ad usum adhibitis reppererint, quin vel ullum ex typographis, utpote tempestiva fuga sibi consulentibus deprehenderint. Suspicabantur nonnulli, hoc in loco Ecclesiasticas Novellas & alias Quesnellistarum rapsodias prælo fuisse commissas. Sub idem tempus Theologi nonnulli quadraginta illos Parisiensis Parlamenti Advocatos, qui tres illos Ecclesiasticos nuper ab Aurelianensi Episcopo exauktoratos defenderunt, acriter insectati sunt, eisque gravibus oppido verbis exprobrarunt, quod cum essent duntaxat laici, res sacras dijudicare, & Episcopalem jurisdictionem impugnare ausi fuissent. Hanc in rem edidit librum, cui titulus erat, *Docteur faëmina*: Ast illico Quesnellistæ opposuerunt aliud scriptum, sub titulo: *Jesus Christus anathemati obnoxius*; sacrilegum tamen hunc librum S. Indicis Congregatio Romæ die vigesima septima Novembris Anno 1734. atro stigmate notavit.

§. IX.

*Quadraginta Advocatorum libellus
coram Rege discussus.*

Jam supra retulimus, quadraginta Parisiensis Parlamenti Advocatos in se suscepisse causam trium Ecclesiasticorum, qui post Regis declarationem pertinacius contra Constitutionem ad Parlamentum appellarunt, ac propterea ab Aurelianensi Episcopo Sacris interdicti fuere. Hanc causam Ludovicus XV. Franciæ Rex jam anni prioris die secunda Octobris ad suum evocavit Tribunal, ac interim præfatis tribus Sacerdotibus severissime inhibuit, ne ullam Ecclesiasticam aut Parochialem functionem exercerent, donec a suo Episcopo Divinorum usui fuissent restituti: Parlamento autem prohibuit Rex, ne in hujus causæ cognitionem sese ingereret: Hoc mandato Parlamentum suæ auctoritati plus æquo derogatum esse censebat, quapropter porrecto libello Regi supplicabat, ut editam nuper declarationem emendare vellet, & causas ad Parlamentum devolutas *non tam frequenter* ad sanctius suum Consilium evocaret. Insuper Parlamentum orationem, quam nuper Nemausensis Episcopus ad Regem, no-

Sæc. XVIII. mine Gallicani Cleri in comitiis congregati habuit, tanquam Regiæ auctoritati injuriam denunciabat: Attamen Rex dilaudato hujus Episcopi sermone hæc respondit: *Indicium omnium causarum, quas nupera abhinc nostra declaratione in præsentī controversia ad nostrum tribunal evocavimus, exhibete, scitote autem, hanc ipsam declarationem meam esse adinstar inviolabilis legis, quam revidere, haud decet.* Cum autem Parlamentum nonnisi bis vel ter ad Regium tribunal causam esse evocatam sciret, aliud responsum ad suum libellum haud ultra petebat. Porro Rex quadraginta Advocatorum scriptum coram se disenti jussit: Datur examini initium, & communi judicio declaratur, Auctores eo collimare, ut contra auctoritatem tam sacram quam profanam populos ad seditionem concitent, Ecclesiæ Regimen ceu tyrannicum atris coloribus depingant, ac ipsius Monarchiæ fundamenta cuniculis oppugnent. Indignabantur alii, quod hi Advocati ad tantam devenerint petulantiam, ut quamvis hucusque Quesnelianæ factionis homines auctoritatem Ecclesiasticam indignissimis probris contaminarint, nunquam tamen ipsas fundamentalis Regni leges concutere, ipsamque Regiam auctoritatem calumniis adeo proterve impetere ausi

ausi fuissent, imo potius e contrario Sæc. XVIII.
 sub specioso Status, regnique jura de A. C. 1731.
 fendendi prætextu velut per latus leges
 Ecclesiasticas evertere studuerint, nunc
 vero erecta fronte Regem in suo libello
 aggressi, statuerint, quod Parlamenta
 suam, quam in administranda justitia
 exerunt, auctoritatem a tota Natione
 receperint, *Regii throni sint Assistentes,*
& neminem se suisque decretis superiorem
habeant. Observabant alii, quod hi
 Legulei auctoritatem Parliamentorum
 quodammodo potestati ipsius Monar-
 chæ æquipararent, docerentque, quod
 Rex cum suis subditis non aliter, quam
 par cum pari agere valeat, & legem
 ab ipsismet, quibus eam dat, accipere
 teneatur: Parlamenta vero pro summo
 imperio agant, & sint perpetui ac Ge-
 nerales Franciæ Ordines, & supremus
 totius Nationis Senatus &c. His expo-
 sitis Rex supremi sui Consilii decreto
 Advocatorum Consultationem suppres-
 sit, eoquod Regiæ auctoritati injurio-
 sas, seditiosas & ad perturbandam tran-
 quillitatem publicam tendentes propo-
 sitiones contineret: Priusquam vero
 Rex promerita severitate in ipsos te-
 merarii hujus libelli Auctores animad-
 verteret, ex singulari clementia eis in-
 ducias dedit unius Mensis, intra quem
 illi, qui subscripti legebantur, aut suum

Sæc. XVIII.

A.C. 1731.

scriptum revocarent, aut se illius Auctores non fuisse comprobarent. Verum illi, ne ex suis unum alterumve, qui hujus libri vel Auctores vel conscii erant, proderent, culpam in se omnes rejecerunt, spe freti, se tempore magis propitio hoc vitium egregio artificio redempturos. Enimvero huic nodo mox cuneum reperere; cum enim se Auctores fuisse, nec inficiari possent, nec dicta revocare vellent, quin se Regiæ auctoritati injuriosa scripsisse fateantur, hinc Regi supplicabant, ut asserta explicandi facultatem haberent. Id quoque eorum datum est precibus, hi vero in sua explicatione (an coacte an sincere, dubium est) Monarchicam auctoritatem adeo extulerunt, ut hac in re plene Regi satisfactum esset; cum autem illas propositiones, quibus Episcoporum jurisdictionem penitus evertebant, omnino intactas reliquissent, Episcopi, cum Regi datum esset, quod Regis est, vicissim quoque sibi restitui petierunt, quæ ipsis ab hisce Caussidicis injustissime ablata fuere. Unanimi igitur suffragio decrevere, omnes virium nervos esse intendendos, ut sacrum Episcopatus depositum, & sacrata eorum jura, quæ ipsis Advocati eripere moliti essent, redderentur. Igitur Episcopi hac super re serio inter se consultabant,

tabant, eorumque potissimi eo abibant, supplicandum esse Regi, ut a secretiori ejus Senatu promulgaretur declaratio, in qua Episcopalis potestas a solo Deo data firmiter stabiliretur. Placuit hoc consilium Cardinali Bissio; Præsulum tamen nonnulli opponebant, timendum esse, ne Parlamentum, si hanc ipsam Regis declarationem ad acta referre recusaret, novam litem interponat. Pensata maturius hac difficultate Bissyus Cardinalis censuit, celebranda esse Præsulum Parisiensium comitia, in quibus Pastoralis instructio contra Advocatorum dicteria, communi opera conficeretur, eaque ad omnes Regni Episcopos transmitteretur, ab eis approbanda. Aliorum vero sententia erat, rogandum esse Regem, ut Conscientiæ Tribunali injungeret, quatenus illud circa jurisdictionem Episcopis ex jure Divino competentem, & circa errores ab Advocatis evulgatos judicium ferret: Ast Præsulum potissimi in id concurrebant, ut quivis epistolam Pastoralem ederet, atque Advocatorum errores censuris perfringeret. Ceteris prior erat Embrodunensis Archiepiscopus, qui adversus Montpeffulani Episcopi literas Instructionem Pastoralem, & contra Advocatorum librum censuras unacum alia Instructione circa jurisdictionem Episco-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII. Episcopalem, publici juris fecit. Ut-
 A. C. 1731. rumque tamen unacum Episcopi Apten-
 sis, optimi Seniculi, epistola a Parla-
 mento tanquam scriptum *temerarium*,
seditiosum & *ad turbendam Ecclesiæ &*
Regni pacem collimans die vigesima nona
 Januarii fuit suppressum. Paucis post
 diebus Regii Quæsitores epistolam Epi-
 scopi Laudanensis denuntiarent, por-
 recto libello, in quo Ecclesiasticam qui-
 dem potestatem esse supremam & a sola
 Deo dependentem agnovere, nomen
 tamen *jurisdictionis*, non illi, sed soli
 potestati laicæ competere statuerunt.
 Verum contra hunc libellum Episcopus
 epistolam typis impressam vulgavit, in
 qua omnibus suis subditis indicta ana-
 thematis pœna sibi soli reservata inhi-
 buit, ne doctrinam suæ epistolæ con-
 trariam tuerentur. Die autem decima
 Januarii Archiepiscopus Parisiensis
 contra Advocatorum librum Instructio-
 nem edidit Pastoralem, rationum pon-
 dere, sermonis gravitate, & soliditate
 doctrinæ longe celeberrimam, & tanto
 Præsule dignam. In ea utriusque po-
 testatis discrimen, illius functiones in-
 ter se distinctas, & duarum clavium
 originem & usum, miro ordine, elo-
 quentia, nitore, & accurata methodo
 explicavit, ac demum Advocatorum
 scripta censuris notavit, eoquod circa
 Eccle-

Ecclesiasticam potestatem, primorum Sæc. XVIII.
 Pastorum potestatem legislativam, eo- A.C. 1731.
 rum jurisdictionem, vim & jus ferendi
 pœnas Ecclesiasticas, & circa originem
 & exercitium potestatis clavium plura
 in eis continerentur principia respective
 falsa, pernicioſa, potestatis ac juris-
 dictionis Ecclesiasticæ everſiva, erro-
 nea, *hæretica, aut hæresi faventia*. Po-
 ſtremo hac cenſura Advocati in rabiem
 acti ad Parlamentum appellarunt: ubi
 haud immerito obſervandum, quod
 illud hucusque nunquam de Archiepi-
 ſcopi vel Episcopii, Paſtoris ſui *doctri-*
nale judicium ſuam ſententiam interpo-
 nere præſumpſerit, nunc vero, cum
 de propoſitionibus *hæreticis* ageretur,
 in materia fidei jurisdictionem (ſcilicet
 ovis in Paſtorem) ſibi arrogarit: Ad-
 verſus tam manifeſtam uſurpationem
 Apoſtolico prorſus Zelo exarſere omnes
 Regni Præſules, ac communi ſtudio
 injurioſos hoſce auſus divulgatis ubi-
 que epiſtolis Paſtoralibus reprimere ſta-
 tuerunt. Hoc comperto Rex, cum
 graviores adhuc inter Sacerdotium &
 Parlamenta motus pertimeſceret, re-
 medium opponere decrevit, & quidem
 die decima Martii ſanctioris ſui Sena-
 tus decretum promulgari juſſit, in quo
 quidem auctoritatem Eccleſiæ a ſolo
 Deo datam, firmam intactamque ſer-
 vari

Sæc. XVIII. vari præcepit, hac tamen super re ge-
 A. C. 1731. nerale imposuit silentium, donec hæc
 controversia aliis mediis penitus fuerit
 extincta: Enimvero hæc silentii lex
 Episcopis permolesta accidit, animum
 tamen erexere, memores, quod ab
 hac lege illos eximeret jus Divinum,
 ac ipsemet Rex in nupera declaratione
 sua anni prioris die vigesima quarta
 Martii disertis verbis statuerit, nun-
 quam suæ mentis fuisse, Episcopos in
 hac lege comprehendere. Igitur in suo
 decreto Rex severe inhibuit, ne quis-
 quam in dubium vocare præsumat po-
 testatem, quam Ecclesia a solo Deo ac-
 cepisset, Doctrinæ quæstiones circa fi-
 dem & mores decidendi, pro fidelium
 directione Canones disciplinæ sancien-
 di, Ministros suos constituendi, & a-
 movendi, ac fideles ad obedientiam vel
 per sententias vel per primorum Pasto-
 rum censuras compellendi. Voluit
 quoque Rex, ut in omnibus Regni
 Provinciis Ecclesia omnibus, quæ Re-
 ges ejus Prædecessores eidem conces-
 sere, juribus ac privilegiis quiete frua-
 tur tam circa externum Tribunalis
 publici apparatus, illius Ordinem aut
 styllum consuetum, quam circa coacti-
 vam in corpora & bona potestatem, ac
 ejusmodi sententiarum executionem,
 & effectum intra externum Societatis
 ordi-

ordinem resultantes: Denique Ecclesiæ
 asseruit potestatem adhuc bendi poena-
 rum temporalium terrorem, si poena-
 rum spiritualium metus refractarios
 cohibendo impar foret.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

§. X.

Epistola Ludovici XV. Franciæ Re- gis ad omnes Regni Episcopos.

Hoc Regis decretum mox cunctis Re-
 gni Episcopis communicabatur,
 non sine maximo illorum applausu ex-
 ceptum: Gaudebant enim summopere,
 quod Rex suorum Prædecessorum exem-
 plum imitatus, edixerit, Laicis Curiis
 nullam cognitionem aut jurisdictionem
 in res & Personas Ecclesiasticas com-
 petere; habebant enim Episcopi in re-
 centi memoria Francisci I. edictum,
 quo Anno 1539. Art. 4. disertis verbis
 fancivit, ut Parlamenta jurisdictionem
 suam exerceant, *sed sine præjudicio ullo
 jurisdictionis Ecclesiasticæ in MATERIA
 SACRAMENTORUM, & in aliis objectis
 mere spiritualibus*: Alio decreto Caro-
 lus IX. Art. 15. Anno 1560. idem sta-
 tuit, & Henricus IV. Anno 1606. Art.
 XII. Voluit, ut *causæ pertinentes ad
 matrimonium pertineant ad cognitionem &
 jurisdictionem Ecclesiasticam*: Recordabatur quoque Episcopi illius edicti,
 quod

Sæc. XVIII.
A. C. 1731

quod Ludovicus XIII. An. 1610. Mense Septembri promulgavit, ubi Art. 4. sic effatur: „Volumus, ut causæ per-
„tinentes ad matrimonium pertineant
„ad cognitionem, & jurisdictionem
„Judicis Ecclesiastici. Edictum Lu-
dovici XIII. An. 1610. Mense Septem-
„bri Art. 4. sic habet: Volumus, ut
„ubi nostri Officiales sub prætextu pos-
„sessorii, querelæ, novationis, volue-
„rint directe vel indirecte cognoscere
„in ulla causâ spirituali, & concer-
„nente Sacramenta, officia, modum
„agendi & disciplinam Ecclesiæ, &
„inter Clericos, observentur, ac cu-
„stodiantur Ordinationes Regum Præ-
„decessorum nostrorum, in quibus ex-
„primuntur ea, quæ pertinent ad co-
„gnitionem Officialium nostrorum, &
„regulatur etiam jurisdictio Ecclesia-
„stica; ita ut quilibet se contineat in-
„tra suum officium, & intra limites
„rerum ad se pertinentium, quinquis-
„piam in jura alterius involet, quod
„illis expressissime prohibemus. Injun-
„gimus nostris Curiis Parlamenti. ut
„Jurisdictioni Ecclesiasticæ relinquant
„causas ad ejus cognitionem pertinen-
„tes, quales sunt, quæ concernunt
„Sacramenta, & alias causas spiri-
„tuales, & pure Ecclesiasticas, quin
„eas ad se trahant sub prætextu pos-
„sessorii, vel sub alia ulla occasione „
Nove-

Noverant etiam Episcopi, hanc Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
ipsam legem Anno 1629. ab eodem
Rege per edictum Art. 31. his verbis
fuisse innovatam: „Prohibemus no-
„stris Curiis, & iudicibus, ullam co-
„gnitionem, & jurisdictionem assu-
„mere de causis spiritualibus; nec de
„illis, quæ concernunt administratio-
„nem Sacramentorum, & aliis, quæ
„pertinent ad Iudices Ecclesiasticos;
„nec præsumere quidpiam in eorum
„jurisdictionem directe, vel indirecte,
„ne quidem sub prætextu querelæ
„(implorando officium iudicis) aut
„possessorii annexæ ad causam spiri-
„tualem, conformiter ad Art. 4. Edicti
„1610.“

Nec minus ad rem erat declaratio
Ludovici XIV. qua Anno 1666. prohi-
buit omnibus Curiis Parlamentorum,
„& omnibus aliis iudicibus, sumere
„directe vel indirecte cognitionem de
„ulla causa spirituali, & pure Eccle-
„siastica; de Sacramentis & Officio di-
„vino; de institutione parochorum;
„Vicariorum, & aliorum presbytero-
„rum, qui poterunt esse necessarii in
„Ecclesiis & parochiis; sive ea cognitio
„fiat sub prætextu possessorii, querelæ,
„novationis, vel alia ex causa aut
„occasione quacumque.“

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Denique Præsules oblivisci haud poterant Edicti, quo idem Rex Anno 1695. Art. 34. declaravit, quod cognitio caussarum concernentium Sacramenta, vota religiosa, Officium divinum, „Disciplinam Ecclesiasticam, & „alia spiritualia, pertineat ad Judices „Ecclesiæ. Injungimus nostris Officialibus ac etiam nostris Parlamentorum Curiis, ipsis non solum relinquendi, sed etiam remittendi cognitionem, quin ullam de rebus hujus naturæ usurpent Jurisdictionem aut cognitionem, nisi interposita fuerit in præfatis Curiis appellatio de abusu ratione quarundam sententiarum, constitutionum, vel actionum emanatarum in hac materia per Judices Ecclesiasticos, aut ubi agitur de successione hæreditaria, vel de aliis effectibus civilibus, quorum occasione tractandum fuerit de statu personarum defunctorum vel earum liberorum.,

Magis adhuc in sua spe confirmabat Episcopos novissimum ipsius Regis sui Ludovici XV. statutum, quo Anno 1717. die 17. Octobris mentem suam palam declarabat, his verbis: „Nos „in defensionem, & protectionem Ecclesiæ positi, ejusque decisionibus „præ infimo quovis nostrorum subditorum.,

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„torum subiecti, firmiter sumus per-
„suasi, veritates ad salutem necessarias
„a Regibus & populis nonnisi ab Ec-
„clesia esse discernendas; neque intendi-
„mus potestatem nostram extendere
„ad ea, quæ alteri potestati commissa
„sunt. Scimus ad eam solam pertinere,
„de his sumere cognitionem; neque a
„nobis usurpari posse harum rerum exa-
„men, quin nos exponamus justæ re-
„prehensionem, quod aliter nescierimus
„tueri veritatem, quam attentatione
„manifesta contra potestatem spiritua-
„lem, & faciendo majus malum sub
„prætextu faciendi majus bonum. Ita-
„que in hac re nolumus uti nostra po-
„testate, nisi per modum protectoris
„Ecclesiæ eo fine, ut aliquando suam
„auctoritatem exercere possit in statu
„tranquilliore, ac magis idoneo ad se-
„cure sperandum successum & fructum.

Cum ergo Episcopi Ludovicum XV.
a Majorum suorum pietate ac Zelo
haud degenerem esse nossent, hac fidu-
cia freti, eidem Regi exponebant, se
quidem debita submissione ejus literas
recepisse, pari tamen veneratione in-
finuare, quod imposita silentii lex illos
comprehendere nequeat, cum ipsemet
Rex Anno 1720. Art. 5. declararit,
hunc articulum sic fore executioni mandan-
dum, quin sub prætextu silentii impositi

Sæc. XVIII. *prohiberi possint Archiepiscopi & Episcopi*
A. C. 1731. *ab instructione Clericorum & fidelium suc-*
curæ commissorum circa obligationem se
submittendi erga Constitutionem UNIGE-
NITUS. His expositis Episcopi tria in
 præsentī rerum vicissitudine oppido
 necessaria Regio edicto adhuc inseri
 petebant. I. Ut declaretur, per po-
 testatem Ecclesiæ intelligi potestatem
 Episcoporum, cum Quesnellistæ doce-
 rent, toti fidelium Communitati in ge-
 nerali, non autem Episcopis in parti-
 culari a Deo datam esse potestatem
 Ecclesiasticam, nec illos hanc potesta-
 tem sine consensu saltem præsumpto
 totius Ecclesiæ exercere posse. II. Optan-
 dum esse, ut Rex in suo decreto adhi-
 beret verbum *Jurisdictionis*, quia Ad-
 vocati & Regii Quæsitores hoc verbo
 ad significandam auctoritatem Episco-
 palem uti nollent. III. Ut injuria,
 quæ per Parlamenti edictum Archiepi-
 scopo Parisiensi illata fuit, repararetur:
 Has Præsulum preces Rex per-
 benigne excepit, utque eorum votis
 satisfaceret, ad omnes Regni Episcopos
 literas encyclicas unacum Senatus sui
 edicto transmitti jussit, declaravitque,
 Episcopos a Deo recepisse potestatem
 & jurisdictionem in suos subditos, illi-
 bate servanda esse sacrata jura a Christo
 Domino Ecclesiæ suæ commissa, seque
 tota

tota auctoritatis suæ mole, totisque vi- Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
ribus hæc jura defensurum: Præterea,
ut ceteris Episcoporum petitis satis-
fieret, Fleuryum, Rohanium & Byf-
syum, necnon Rothomagensem Archi-
episcopum, Cancellarium, Regii Si-
gilli custodem & duos Sanctioris Se-
natus Consiliarios deputabat, qui hoc
negotium pertractarent.

§. XI.

*Burdigalensis atque Aurelianensis Par-
lamenti motus contra Episcopos
Sacramenta administrare
renuentes.*

Cum in Ecclesia nil certius, nilque
clarius jure Divino stabilitum sit,
nisi Sacramenta notorie indignis con-
ferre, esse sacrilegum, Ecclesiæ autem
Ministris & quidem solis a Deo datum
esse jus & potestatem dijudicandi, qui-
nam admittendi, vel ab eis repellendi
essent, ita Episcoporum non pauci il-
los, qui contra dogmaticum totius do-
centis Ecclesiæ judicium de recipienda
Constitutione notorie rebelles erant, a
participatione Sacramentorum etiam
in articulo mortis arcebant. Inde vero
novi Parliamentorum motus, inclamant
violatum esse silentium a Rege imposi-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

tum, ipsum Regium thronum concuti, Ecclesiæ Gallicanæ libertates infringi, conscientiis vim inferri, everti leges fundamentales &c. Nec in clamoribus hisce hæsit quorundam Parliamentorum indignatio; nimis enim opportuna eis suppeditabatur occasio, qua suam auctoritatem in Sacra amplificare, & cognitionem de recusatis Sacramentis & de recusantibus Episcopis, & simul iudicium de controversiis inde ortis sibi arrogare possent: Quamprimum ergo Parisiis innotuerat, quod Aurelianensis Episcopus Dominæ Dupleix ob suam notoriam seditionem contra Constitutionem indignæ Sacramenta administrare renuerit, mox Parisiense Parlamentum publico edito die 28. Aprilis præcepit Episcopo, ut Nobilem hanc sceminam ad Sacramentorum participationem admitteret, & Sacerdotum nullus ullam exigeret declarationem circa Bullam *Unigenitus* in administratione Sacramentorum. Verum Præsul sui officii haud immemor, edita Pastoralis instructione hanc Parlamenti usurpationem detestatus est, ipse vero Regius Senatus Parlamenti editum tanquam irritum nullumque die sexta Julii declaravit, potissimum eo ex capite, quod Parlamentum in materia spirituali, ac Sacramentorum Episcopo

scopo *mandatum* imponere præsumperit. Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
 Hac Regis sententia adeo non terre-
 batur Parlamentum Burdigalense, ut
 non modo Episcopo *mandaret*, ut in-
 dignos ejusmodi homines ad Sacra-
 mentorum usum admittat, sed suam
 agendi rationem data etiam ad Regem
 epistola vindicare præsumeret. Verum
 Rex pro conservandis Ecclesiæ Christi
 juribus, & reprimendis ausibus, qui-
 bus Parlamenta sese rerum Divinarum
 dispensationi ingerere moliebantur,
 æquissimo Zelo exardescens, D'Aques-
 savio suo Cancellario die tertia Junii
 negotium dedit, ut ejus nomine ad
 Burdigalense Parlamentum inter alia
 etiam hæc perscriberet: *Sua Majestas*
consuit, longe æquius, ac rei naturæ ma-
gis consonum fore, si rejiciatur supplex ille
libellus, quo a judicibus sæcularibus peti-
tur, ut injungantur parochis administra-
tiones Sacramentorum Pœnitentiæ & Eu-
charistiæ pro persona infirma. Discretio
dispositionum necessariorum ad receptionem
horum Sacramentorum reservata est illis,
qui habent potestatem ligandi & solvendi.
 — *Et si præscribendus est in hoc genere*
ordo, in materia spiritali tanti momenti,
a solo Episcopo requirendus est. Cum igitur
Rex præsumat, ab ipsamet magna Ca-
mera jam agnosci suam incompetentiam in
tali materia, credidit, reduci omnia posse

Sæc. XVIII. ad reflexiones generales, contentas in Epi-
 A. C. 1731. stola Parlamenti. De cetero debemus tenere
 fide firma Catholica, quod sanctum Alta-
 ris Sacramentum nil habeat rei tem-
 poralis, sed totum sit spirituale — &
 quod pro sua magnitudine & excellentia
 non liceat litigare in foro contentioso inter
 laicos, neque in causa possessionis, neque
 alia actione —

Quoniam vero Burdigalense Parla-
 mentum in sua epistola assereret, Bul-
 lam Unigenitus esse duntaxat legem di-
 sciplinæ, legemque mere æconomicam,
 hinc Rex per præfatum Cancellarium
 rescripsit: „Nonnisi ad Ecclesiam per-
 „tinere, determinare, & docere, quis
 „sit genuinus character seu natura sua-
 „rum decisionum; nec talem materiam
 „pertinere ad forum Magistratus, nec
 „ab ejus auctoritate dependere, ut
 „Constitutioni Unigenitus possint appli-
 „cari termini improprii ac insufficien-
 „tes Regulæ politicæ & æconomicæ,
 „disciplinæ, ac præcautionis; neque
 „eum posse loqui de hac materia de
 „novo, cum Rex conjungendo suam
 „auctoritatem cum auctoritate Eccle-
 „siæ, jam Anno 1730 die 24. Martii
 „in sua declaratione ab hoc ipsomet
 „Parlamento reverenter & obedienter
 „recepta, præceperit omnibus suis sub-
 „ditis, ut huic Bullæ deferant venera-
 „tio-

„tionem & submissionem, qualis debe-
 „tur iudicio universalis Ecclesiæ in ma-
 „teria doctrinæ &c.,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Ubi vero Parlamentum illis, qui
 Constitutionem non recepere, Sacra-
 menta denegari haud posse eo ex fun-
 damento asseruerat, quia nullus pri-
 vari possit communione, nisi fuerit de-
 claratus pro excommunicato, ad hoc
 reposuit Rex: „Auctores hujus epistolæ
 „scriptæ nomine Parlamenti non satis
 „penetrarunt principia hujus materiæ.
 „Videntur enim confundere velle duas
 „res valde diversas; nempe recusatio-
 „nem illis administrandi Sacramenta,
 „quos Ministri judicant indispositos,
 „& pœnam excommunicationis. Non
 „est difficile, monstrare, in quo con-
 „sistat hæc diversitas. Excommuni-
 „catio quidem privat Sacramentis,
 „sed non omnis privatio Sacramento-
 „rum est excommunicatio. Illa enim
 „consistit in pœna invitis inflicta, qua
 „vinculatus ob crimen separatur a com-
 „munionem Ecclesiæ, hoc est, a com-
 „municatione omnium fidelium in cultu
 „publico & in ordine rerum spiritua-
 „lium. Alterum vero non tam est
 „pœna, quam denegatio gratiæ, qua
 „se homo reddidit indignum suo pec-
 „cato. Dein dependet a reo, tollere
 „in momento recusationem Sacramen-

Sæc. XVIII. „torum, si tollat obstaculum; econtra
A. C. 1731. „non dependet a reo tollere vinculum
 „excommunicationis per sui submissio-
 „nem. Vinculum enim hoc tolli ne-
 „quit, nisi per potestatem spiritualem
 „illius, qui tulit excommunicationem;
 „& quamvis reum pœniteat, manet hoc
 „vinculum, donec revocetur sententia
 „excommunicationis. „

Ita tum Franciæ Rex de Principum
 jure in Sacra differuit, censuitque,
 etsi haud ignorasset, se suosque Præ-
 decessores fuisse & esse supremos Do-
 minos Territoriales, quorum potestas
 temporalis circa temporalia immediate
 a Deo dependeret, & a nulla alia po-
 testate temporali directe aut indirecte
 restringi posset.

§. XII.

Epistola encyclica Ludovici XV. Re- gis ad omnes Regni Episcopos.

Iterata hac Regis declaratione factiosi
 omnem honestandæ suæ oppositio-
 nis prætextum sibi eripi dolebant; pro
 sua tamen fallendi fœcunditate nodum
 in scirpo quærentes, desperatæ pacis
 causam in ipsos Acceptantes rejicie-
 bant, palam questi, quod hi Constitu-
 tionem *Unigenitus* velut *fidei regulam*,
symbolum, ac *professionem fidei* &c. falso
 obtru-

obtruderent, & ob inutiles ejusmodi novitates ipsa quoque Sacramenta denegando illos etiam molestant fideles, quos tamen vel sexus, vel status conditio, aut ingenii debilitas a discutendis doctrinæ meritis absolvit. Horum querelis quantumcunque frivolis haud cunctanter inserviit Parlamentum, quod Regi exposuit, Constitutionem nullatenus esse Regulam fidei, ac propterea illos, qui eidem sese opponerent, nequaquam Sacramentorum usu privandos esse. Quamvis Rex probe nosset, reipsa nullum esse discrimen inter dogmaticum universalis Ecclesiæ judicium & inter Regulam fidei, nihilominus, ut novis altercationibus fomitem, & declinandæ subjectionis prætextum Appellantibus submoveret, hoc anno die vigesima septima Julii ad omnes Regni Præsules sequentem dedit epistolam:

Ludovicus Dei Gratia Galliae Rex &c. Nos, eos qui se Bullæ Unigenitus opponunt, ut fideles a subjectione illi debita avertant, inter varia argumenta urgere istud principaliter, quod a fautoribus Bullæ vocetur Regula fidei; sic enim vocatur in paucis nonnullis scriptis in Gallia publicatis. Itaque hoc tempore plurimum expedit, ut evitetur expressio hæc non necessaria, cum occasionem dederit contentionibus æque per-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII. *periculosus ac inutilibus: id certe ansam*
A.C. 1731. *præbuit, ut contra omnem veritatem &*
verisimilitudinem spargeretur, Episcopos
Regni velle Bullam proponere sub hac de-
finitione, ac si esset Symbolum ac professio
fidei. — Confidit autem sua Majestas de
vestra prudentia, non fore a vobis indefi-
nite ad omnes fideles extendendas eas præ-
cautiones, quas juxta declarationem edi-
tam, Anno 1720. prudentia & charitas
tantum vult applicari circa eos, qui suis
discursibus vel scriptis promeruerunt, ut
haberentur pro inobedientibus erga decisio-
nes Ecclesiæ. Sperat proin, a Vobis non
tolerandum, ut Clerici, Zelo indiscreto
acti interrogent personas, quibus conditio
sui status, professio, sexus, ac ipsa inca-
pacitas non permittit, ut se intromittant
in discussionem doctrinæ; sicque eos inquie-
tent circa quæstiones excedentes eorum ca-
ptum &c.

Præterea Rex die septima Septembris cunctos, qui dogmatico huic Ecclesiæ judicio sese opposituri essent, tanquam rebelles ac seditiosos novo edicto declaravit, simulque juxta nuperæ declarationis tenorem omnibus & singulis circa hasce controversias de novo silentium imposuit, vetuitque, ne alterutra pars alteram hæresis nota perfringere, aut aliis convitiis impetere præsumeret. Præterea Parlamento,

ne deinceps se in Religionis controversas ingereret, rursus severissimo edicto die trigesima Julii inhibuit, decem vero ex illis Advocatis, qui Parisiensem Archiepiscopum probroso scripto impetierant, exilio multavit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XIII.

Parisiensis Parlamenti edictum circa temporalem Regis potestatem.

Hac severitate Parisiense Parlamentum adeo non terrebatur, ut etiam eadem adhuc die edictum Ecclesiæ Ministris valde injuriosum promulgare præsumeret; iniquissimo enim ferebat animo, quod imposita silentii lege falcem in Sacram messem mittere, & Sanctuarii jura sibi arrogare prohiberetur. Percipiamus ergo præcipuos hujus edicti articulos: Declarabat I. quod temporalis potestas immediate a Deo solo & a nulla alia potestate dependeat, nec ab ulla alia directe aut indirecte restringi queat. II. Quod Ecclesiæ Ministri, sub quocunque, etiam cujusdam doctrinæ, prætextu limites inter Sacram & profanam potestatem a Deo præfixos transgredi aut interpretari non præsumant, & quod Canones, & Ecclesiæ Constitutiones non aliter vim legis Regni obtineant, nisi

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

nisi in quantum Regia auctoritate firmatæ sunt. III. Quod profanæ potestati ac jurisdictioni competat externam vim adhibere, & Regis subditos coercere. IV. Ecclesiæ Ministri Regi, & in *casu abus* de jurisdictionis exercitio necnon de potestate judiciaria, quam a Rege acceperunt, imo etiam si in ipso potestatis sibi a Deo concessæ usu, quidpiam communi tranquillitati, aut fundamentalibus Regni legibus & statutis noxiumprehenderint, Parlamento sub Regia auctoritate rationem reddere teneantur. V. Quod decreta, edicta, & sanctiones circa ejusmodi leges a Parlamento auctoritate Regia sancitæ, debita forma integra promulgentur. VI. Quod nullus, cujuscunque status aut dignitatis directe aut indirecte quasdam doctrinas hisce regulis adversas proferre, scribere aut docere præsumat, sub severissimis pœnis Cum autem Parlamentum hoc edicto sibi leges & statuta, quorum explanationem ipsemet Rex sibi reservaverat, condendi auctoritatem arrogaret, eapropter Regius Senatus non modo ipsius edictum omnino nullum esse declaravit, illudque ex Parlamenti tabulis eradi præcepit, sed insuper etiam quosdam Parlamenti Deputatos Versalias ex Regis jussu citavit, ut
ibidem

ibidem temeritatem suam severæ re-
prehensionis poena luerent.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XIV.

*Montepessulani Episcopi edictum a Cle-
mente XII. Papa damnatum.*

Jam anno priori Capitulum Cathed-
rale & Canonici, aliique Ecclesia-
stici Ecclesiæ Montispeffulanæ publica
solemnique formula Constitutionem
Unigenitus sincero animo receperant:
Inde vero Carolus Colbert de Croyfy
Montepessulanus Episcopus, juratus hu-
jus Bullæ hostis tam impotenti exarse-
rat ira, ut promulgato edicto hunc sub-
jectionis actum non modo damnaret,
sed etiam suis fidelibus prohiberet, ne
ipso inconsulto præfatæ Constitutioni
se subicerent. Hæc ubi intellexerat
Clemens Papa, hujus Episcopi edictum
proscripsit die decimâ septima Augusti
edita desuper Constitutione sequenti:
„Quamvis jamdiu in animæ nostræ
„amaritudine intelleximus, Carolum
„Joachimum Episcopum Montispeffu-
„lanum, animo sanæ Doctrinæ, ac Ec-
„clesiasticæ unitati insensissimo, mani-
„feste refragari Constitutioni se. me.
„Clementis P. P. XI. Prædecessoris No-
„stri, quæ incipit: *Unigenitus Dei Fi-*
„lius &c. Anno Incarnationis Domi-
„nicæ

Sæc. XVIII. „ nicæ 1713. sexto idus Septembris
 A. C. 1731. „ promulgatæ, imo posthabitis, plane-
 „ que contemptis auctoritate & judicio
 „ Apostolicis tam ejusdem Clementis
 „ Prædecessoris, quam illius Successo-
 „ rum se. re. Innocentii XII. ac Bene-
 „ dicti etiam XIII. Romanorum Pon-
 „ tificum Prædecessorum pariter No-
 „ strorum, qui plura ipsius Caroli Joa-
 „ chimi Episcopi scripta, quibus eam-
 „ dem Constitutionem Apostolicam mul-
 „ tifarie incessere ac impetere niteba-
 „ tur, condigna perstrinxere censura,
 „ novis identidem actis ac scriptis in
 „ publicum sparsis, pertinacis suæ in-
 „ obedientiæ & erroris, in quo misere
 „ versatur, luculenta nimis dedisse testi-
 „ monia: quæ quidem omnia & sin-
 „ gula nobiscum reputantes graviter
 „ in corde Nostro improbavimus: Di-
 „ stulimus tamen adversum ea pro pa-
 „ storali officii Nostri sollicitudine ali-
 „ quid palam statuere, ea spe fiducia-
 „ que detenti, ut agnita tandem a dicto
 „ Carolo Joachimo Episcopo veritate,
 „ fractaque animi sui obstinatione, ad-
 „ spirante Domino possemus, uti Nobis
 „ summopere in votis erat, resipiscentem
 „ paternæ dilectionis affectu complecti,
 „ & cum eo charitatis vinculis rursus
 „ conjungi. Verum spem, & patien-
 „ tiam Nostram frustratam elusamque
 „ coin-

„comperimus, quemque anxie expecta-
 „bamus ad unitatem & veritatem re-
 „versurum, magis in pertinacia & er-
 „rore obduratum experti sumus. Nobis
 „siquidem nuper innotuit, quod cum
 „non ita pridem dilecti filii Capitulum
 „& Canonici, aliæque personæ Eccle-
 „siasticæ Cathedralis Ecclesiæ Montis-
 „peffulanæ, Deo corda eorum tangente,
 „in unitatis ac obedientiæ spiritu simul
 „congregati, publico solemnique actu
 „memoratam Constitutionem Aposto-
 „licam pure & simpliciter receperunt, ac
 „sefe illi submisissent; tantum abfuit,
 „ut dictus Carolus Joachimus Episco-
 „pus id probaret, suaque accessione
 „ratum haberet, ut edito contra Man-
 „dato eundem actum, ac si Episcopalis
 „Jurisdictionis & obedientiæ sibi de-
 „bitæ læsivus esset, proscribere, nul-
 „lumque declarare, ac insuper, ne
 „quisquam suorum subditorum se in-
 „consulto prædictam Constitutionem
 „Apostolicam deinceps recipiat, pro-
 „hibere, incredibili ausu præsumperit,
 „nesciens, oves non teneri sequi Pastorem,
 „dum eas ad prærupta deducere, vel
 „pascua venenata ipsis exhibere moli-
 „tur. Quapropter, ne lenitas ac lon-
 „ganimitas nostra, cui hucusque pacis
 „studio indulsimus, ab æterno ac su-
 „premo iudice redarguatur, Aposto-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Sæc. XVIII. „lici Ministerii nostri partes adimplere
A. C. 1731. „volentes, auditis desuper nonnullo-
 „rum ex Venerabilibus Fratribus No-
 „stris S. R. E. Cardinalibus, plurimum-
 „que in Sacra Theologia Magistrorum,
 „qui rem mature ac diligenter discuf-
 „ferunt, sententiis, de eorundem Car-
 „dinalium consilio, præfatum Caroli
 „Joachimi Episcopi Montispeffulani
 „mandatum, cui titulus est. *Ordon-*
 „*nance de Monseigneur de Montpellier*
 „*contre la deliberation de son Chapitre*
 „&c. penitus & omnino nullum, ac
 „irritum, nulliusque prorsus roboris
 „& momenti esse, ac perpetuo fore,
 „Apostolica auctoritate tenore præsen-
 „tium declaramus: Actum vero, quo
 „capitulum & Canonici, aliæque per-
 „sonæ Ecclesiasticæ dictæ Cathedralis
 „Ecclesiæ sese memoratæ Constitutioni
 „Apostolicæ submiserunt, ut præfertur,
 „ab eodem Carolo Joachimo Episcopo
 „invalidè, & inique reprobatum fuisse
 „decernimus. Ad hæc, licet explo-
 „ratur sit reliqua omnia acta & scripta
 „per ipsum Carolum Joachimum Epi-
 „scopum, vel ejus nomine adversus
 „prædictam Constitutionem, ac ejus
 „receptionem, præstitamque illi a fi-
 „delibus obedientiam, aut alias contra
 „Pontificias sanctiones, novissime e-
 „dita, ac evulgata Apostolici itidem
 „cen-

„ censuram iudicii promerita, eaque Sæc. XVIII.
 „ notanda ac perstringenda esse: Nihilo- A. C. 1731.
 „ minus reservantes Nobis illorum sin-
 „ gula damnare, ac debita censura per-
 „ cellere, pro nunc supradictum Man-
 „ datum tanquam falsum, temerarium,
 „ erroneum, Apostolicis Constitutioni-
 „ bus, sanctæque Sedi injuriosum, &
 „ ad schisma, & hæresim tendens, &
 „ aperte schismaticum, eadem aucto-
 „ ritate harum ferie damnamus & re-
 „ probamus, ac legi seu retineri pro-
 „ hibemus, illiusque impressionem, de-
 „ scriptionem, lectionem, detentionem,
 „ & usum omnibus Christifidelibus, e-
 „ tiam specifica & individua mentione,
 „ & expressione dignis, sub pœna ex-
 „ communicationis per contrafacientes,
 „ ipso facto absque alia declaratione
 „ incurrenda, a qua nemo a quoquam
 „ præterquam a Nobis & Romano Pon-
 „ tifice pro tempore existente, nisi in
 „ mortis articulo constitutus, absolu-
 „ tionis beneficium valeat obtinere,
 „ omnino interdiciamus. Volentes, &
 „ auctoritate præfata præcipientes, ut
 „ quicumque Mandatum hujusmodi pe-
 „ nes se habuerint, illud statim ac præ-
 „ sentes literæ eis innotuerint, loco-
 „ rum Ordinariis, vel hæreticæ pravi-
 „ tatis Inquisitoribus, tradere atque
 „ consignare teneantur; hi vero sibi sic

Sæc. XVIII. „traditum illico flammis aboleri cu-
 A. C. 1731. „rent.,,

Paulopost idem Pontifex die vigesi-
 ma secunda Augusti atro stigmate no-
 tabat *Parisi Diaconi vitam* in Belgio
 Fœderato typis editam, quam etiam
 Parisiensis Archiepiscopus anni sequen-
 tis die trigesima Januarii proscripsit.

§. XV.

*Parisiensis Parlamenti sententia con-
 tra hanc Pontificis Consti-
 tutionem.*

Utraque hac Pontificis Constitutione,
 iteratisque Regis mandatis Pari-
 siense Parlamentum jurisdictioni, quam
 sibi in Sacra arrogabat, lethale vulnus
 infligi senserat; quapropter novum au-
 ctoritati robur, ut adderet, die vigesi-
 ma octava Septembris utrumque Papæ
 decretum ceu irritum nullumque de-
 claravit, ac temerario prorsus ausu om-
 nibus Archiepiscopis, Episcopis, cete-
 risque Ecclesiasticis inhibuit, ne quas-
 cunque Bullas, Brevia, aliasque lite-
 ras a Romana Curia transmissas, ni-
 prius Regia concessione ad Parlamenti
 tabulas relata munitæ essent, accepta-
 rent. Cunctis quoque Bibliopolis &
 Typographis severe vetuit, ne ejus-
 modi literas & decreta prælo subji-
 cent,

rent, aut divenderent. Hoc ausu majorem adhuc Regis indignationem sibi accersebat Parlamentum; die igitur nona Novembris, cum rursus suas Sessiones finitis feriis inchoare vellet, binas literas Regio sigillo occlusas reperit. Quid funesti in iis contineretur, probe prospiciebant Parlamenti Præsides, quapropter inter se deliberabant, an illas referare expediret: plurimorum autem judicio conclusum, illas omnino intactas esse relinquendas. Hoc comperto eis ex Regis mandato injunctum, ut eorum, qui literarum re-ferationi obstitissent, nomina manifesta-
rent, & simul super nupera Regis decreta deliberationem instituere haud præsumerent. Illi vero ad declinandam poenam nil aptius censebant, nisi ut una omnes ad Regis alloquium admitti curarent, suam agendi rationem pro viribus vindicaturi. Placuit cunctis hoc consilium, nec opportuna deerat occasio; noverant enim Regem sine arbitris Marly, & Fleuryum Cardinalem Iſſyaci agere. Igitur numero centum quinquaginta die vigesima nona Novembris eo se conferunt, atque inter eos supremus Præses Cardinalem de tota rei serie certiore reddit. Præter omnem tamen spem nuntiatum est Præsidi, nolle Regem cum Parlamento

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731

loqui. Supervenerat ex improvise Tremesius Dux Regis Cubicularius, quem, ut alloqui gratiam Parlamento impetraret, Præses impense sollicitabat, cui tamen Rex indignabundus reposuit: *Hos, ut huc venirent, non vocavi, nec habeo, quod cum illis loquar, abeant, unde venerunt.* His subjunxit Cardinalis, *non me latent, quæ unus alterve vestrum contra me oblocutus est, injuriam mihi illatam illis condono, semperque Parlamentum debita veneratione prosequor:* His verbis se peti ratus Abbas Pucellus, protervius, quam cautius respondit, *ubi est hæc veneratio? certum est, Parlamentum a nullo Ministro unquam, sicut hodie, magis fuisse oppressum: Hoc fatum, reposuit Cardinalis, Parlamentum sibi in caput suum accersivit: cui Abbas, si cum Rege agere licuisset, is absdubio de æquitate nostræ causæ convictus fuisset.*

Hac ratione cunctis ad sua remissis, die trigesima Novembris ad Parlamentum duo Regis edicta transmittebantur, quorum primo Parlamenti Patribus, donec aliter decerneretur, Conventus habere interdictum, altero autem die prima Decembris ad creandam Parlamento novam molestiam Advocatis permissum est, ut rursus partium causas agere possent. Rege interim Versalias reverso Antonius Portail

tail Præses scriptotenus explorabat, Sæc. XVIII.
 an alloquii copia esset speranda, cui A.C. 1731.
 tamen responsum, quod Cancellarius
 Regis mentem proxime Parisiis expli-
 caturus esset. His nil territus Præses
 Versalias contendit, cui tamen Cardin-
 alis Fleuryus Regis nomine significa-
 vit, ipsum quidem ad alloquium esse
 admittendum, ea tamen lege, ut de
 præteritis nullam faceret mentionem:
 nec Parlamentum a Rege benignum
 expectare posset responsum, nisi prius
 debitam præstaret obedientiam, & ab
 inchoatis motibus abstineret: interim
 vero comitia agere non præsumeret.
 Cum ergo de alloquii copia conclama-
 tum esset, Parlamenti Patres die octava
 Decembris insuperhabito Regis inter-
 dicto convenere, & sequens decretum
 ad acta retulerunt: *Tempori cedendum
 est, & opportuna occasione Regi exponen-
 dum, quod Parlamentum nunquam leges
 ferendi auctoritatem sibi arrogarit, sed
 commissum sibi jus Regia jura tuendi exer-
 cuerit, hacque de causa antiquis Regni le-
 gibus, utpote Regiæ potestatis firmamentis,
 fideliter insistere, inviolate custodire, ac de
 rebus ad Regis obsequium & Regni com-
 modum spectantibus consultare studuerit &c.*

Tandem vero Parlamenti Patres
 Versalliis ad alloquium admissi fuere,
 ubi Cancellarius Regis nomine eos al-

Sæc. XVIII. locutus sermonem suum his verbis ab-
 A. C. 1731. solvit: *Cuncta, quæ a prima Septembris*
die ad acta retulistis, quantocius delete,
si vero deinceps Regi obtemperare neglexe-
ritis, suæ indignationis molem experiemini.

§. XVI.

*Historia de fictis Appellantium
 miraculis.*

Cum ergo Quesnellistæ nec in Regis
 favore, nec in potentum patrocini-
 o, minus vero in causæ justitia spem
 reliquam haberent, fraudibus atque
 imposturis rem agere, & saltem im-
 providis fucum facere decernunt: Præ-
 primis autem eis placuit, veterum hæ-
 reticorum exempla imitari, qui ad pro-
 pagandam sectam nil aptius esse cen-
 sebant, quam in vulgus spargere, plu-
 res suæ factionis homines singulari san-
 ctitatis fama celebres numerari, atque
 ab ipso Deo eorum errores sanitatum
 gratiis, mortuorum suscitatione, aliis-
 que prodigiis per ipsos hæresis Aucto-
 res aut præcipuos ejus patronos per-
 petratis comprobari. Enimvero Ques-
 nellistæ, jamdudum suorum sanctitatem
 crepabant, parum tamen adhuc sparso
 hoc rumore proficiebant; deerant enim
 in suis miracula; fingenda igitur erant.
 Nec hoc difficile; prævie enim divul-
 gabant

gabant, Diaconum nomine Franciscum de Paris, qui anno hujus sæculi vigesimo octavo decesserat, jam pluribus abhinc annis a Constitutione appellasse, & suæ oppositioni immortuum prout sancte vixisset, ita & in sanctitatis fama decessisse, ac post ejus mortem crebra patrari miracula, Viri merita ipso Deo indies prodigiis attestante. Præcipuum, atque altiori clamore divulgatum erat prodigium de quadam puella crurium & oculorum usu destituta. Hanc post novendiales preces ad prætensi hujus sancti tumulum fusas visum, pedumque usum recuperasse spargebant: Ut vero huic prodigiosæ sanationis commento major accederet auctoritas, hoc factum dissertatione typis impressa tot circumstantiis, totque conductitiis testibus munitum publicabant, ut non paucorum credulitatem mirifice fallerent. Mox ad S. Medardi cæmeterium, ubi Parisius Abbas sepultus jacebat, accurrunt turmatim Viri ac fœminæ, quas vel novitatis studium, vel credendi levitas aut factionis amor attraxerat: Ex his nonnulli, superstitione aut falsa imaginatione fascinati, vel auro corrupti se in suis necessitatibus adjutos dicebant. Varius pro sententium varietate hac de re rumor volabat, & ingens inde animorum perturbatio,

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

batio, altercatio frequens. Ea res Parisiensem Archiepiscopum commovit, ut factum ex forma juris serio examinari juberet. Audiuntur prævio jurejurando testes quamplurimi, inquitur sedulo in omnes rei circumstantias, examinatur puella, ipsique ejus Parentes & consanguinei. Manifesto tandem apparuit, totum hoc nonnisi palmarem esse Appellantium fraudem, subdolum commentum artificiose ad decipiendos fideles incautos excogitatum. Detegitur, testes auro corruptos, puellam nunquam visu privatam fuisse, eamque diu etiam post novendialia, uti antea, ita tunc eadem in ambulando difficultate laborasse. Eapropter Parisiensis Archiepiscopus die decima quinta Julii promulgato edicto falsum hoc suppositumque esse miraculum declaravit, vetuitque, ne deinceps in sua Diœcesi ullum miraculum sine legitima auctoritate promulgaretur, minus vero imposterum ullus Cultus Abbati Parisio aut ejus sepulcro tribueretur, vel Missæ in ejus honorem celebrarentur. Damnavit insuper panegyrim seu dissertationem de conficto hoc prodigio editam utpote imposturis ad decipiendos fideles excogitatis turgidam, Pontifici & primorum Pastorum Cætui injuriosam, & erroribus jamdudum ab Ecclesia damnatis scatentem.

Pasto-

Pastoralis hæc sollicitudo ipsius quo-
 que Regii Senatus excitavit vigilan-
 tiam; mox enim Regis jussu in eos,
 qui se ad Parisii tumultum sanatos jacti-
 tabant, inquisitum, deprehensumque,
 quosdam turpiter deceptos, alios ne-
 quiter decepisse, omnes de impostura
 convictos. Eapropter ex Senatus sen-
 tentia horum non pauci exilio, alii se-
 veris admodum pœnis mulctati sunt,
 omnibus vero cæmeterium adire inter-
 dictum, ac illud denique occlusum, &
 satellitibus munitum est. Horum sup-
 plicio ceteri Appellantes adeo non sa-
 pere incipiebant, ut etiam spreta tum
 Ecclesiastica tum Regia auctoritate to-
 tam suam rabiem in legitimum suum
 Pastorem exonerare, eumque Clero ac
 populo invisum reddere certarent. **Et**
 fine Parisiis eodem ferme die tres in-
 fames libellos sub titulo: *vita Domini*
Paris Diaconi in vulgus sparsere. Ho-
 rum Auctores in schismatis & erroris
 patrocinium asserebant, Ecclesiam ab
 Episcopis ad excidium promoveri, Ap-
 pellantes, utpote vera Ecclesiæ mem-
 bra, tam ab Ecclesiastica quam Laica
 potestate ob fidei puritatem non minus
 acerbe quam injuste vexari, ac pro-
 pterea paratos se esse ad subeundum
 pro veritate martyrium, præcipue si
 periculum capitis ob defensionem ali-
 cujus

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Sæc. XVIII. A. C. 1731. cujus Sancti intentaretur. Præterea libellorum Auctores statuebant, pro ad discenda fidei nostræ Regula nec ad Sedem Apostolicam nec ad Pastorum Cætum esse recurrendum; fidei enim veritates haud amplius per Apostolorum, eorumque Successorum ministerium cunctis Nationibus innotescere, illam duntaxat esse veram fidei doctrinam, quæ ex sepulcro Abbatis Parisii disceretur, proin ad hunc pro obtinenda a Deo vera intelligentia esse recurrendum. Nempe nil magis commune est hæreticis, quam fidei suæ certitudinem in errorum suorum Auctoribus collocare. Porro fanaticos hosce libellos ab Archiepiscopo Parisiensi fuisse damnatos, eorumque lectionem indicta anathematis poena omnibus prohibitam, jam supra memoravimus.

§. XVII.

*Continuatio ludicræ scenæ ad Parisi-
tumulum.*

Appellantes ad Pastoris sui vocem furdi, unice intenti erant, ut in suo Parisio novum sectæ Thaumaturgum ubique proclamarent; haud exiguum enim factionis suæ incrementum ab eo sperabant Viro, qui in vita sua genuinum veri Quesnelistæ characterem

rem expressit, & tamen post mortem Sæc. XVIII.
 miraculis inclaruit. Studiose igitur in A. C. 1731.
 ejus vitæ Historia inculcabant, quod Parisius
 singularem modestiam, morum
 severitatem, disciplinæ rigorem,
 solitudinis studium, & laxæ doctrinæ
 aversionem præsetulerit: Nec oblivisce-
 bantur ejusdem Præcones memorare,
 quod multis ante obitum suam annis,
 etiam Paschali tempore a frequentanda
 S. Communione abstineret, necnon ex
 Conscientiæ teneritudine Constitutio-
 nem *Unigenitus* acerrime infectatus sit,
 generoso minarum contemptu suam ap-
 pellationem innovarit, & morti proxi-
 mus intrepide declararit, quod in suo
 proposito constans usque ad extremum
 vitæ halitum perseveraturus esset. Hanc
 vivendi rationem tenuisse Parisium, so-
 lenter annotabant Appellantes, quæ
 cum exacte eorum responderet prin-
 cipiis, extremos adhibuere conatus,
 ut illam miraculis quoque comproba-
 tam esse fingerent: Per gradus tamen
 credulæ plebi hanc opinionem instil-
 landam esse censebant; primo igitur
 post Parisii mortem rudiores ex omni
 ætate & sexu ad frequentandum Thau-
 maturgi sui sepulcrum incitabant, post-
 ea ad occultandam nequitiam novennas
 devotiones institui curarunt: demum
 frequenti, ac promiscuo hominum con-
 cursu

Sæc. XVIII.
A.C. 1731.

curfu sic conciliato, facile erat, quosdam dato auro & argento corrumpere, ut se gravi quadam ægritudine oppreffos fingerent, feque ad Parifiî tumultum a morbo liberatos mentirentur. Tam proſper artiſicioſæ deceptionis ſucceſſus quosdam ſectæ Presbyteros animavit, ut pſalmorum cantum ad novi ſui ſancti ſepulcrum utriusque ſexus vocibus ſucceſſive alternarent: Non deerant maximo numero mendici, qui conductitia opera ſe graviſſimis morbis affectos dictitabant, & miras membrorum convuſſiones ſimulabant. Videbantur tam furioſo corripî enthufiaſmo, ut rationis impotes cunctis membris contremiſcerent, ſeſe vehementiſſimo impetu in terram projicerent, caput & oculos incredibili celeritate agitarent, & veribus laud abſimiles caput in gyrum uſque ad pedes intorquerent, mox vero ſeſe præcipiti impetu ope cujuſdam trochleæ ſub veſtibus occultatæ in altum extollerent, ac demum ſudore ubertim effuſo ſuæ infirmitatis lenimen ſentire mentirentur. Alii capite in murum allifo manus & pedes vi extendi, pedibus eonculcari, & capite deorſum ſuſpendi petebant, non pauci vel pugno vel vola manus verberari, alii dorſum, ſtomachum, lumbos, & femora fuſtibus dedolari poſtula-
labant,

labant, fingentes, se hac ratione ex morbi sui vehementia nonnihil recreari. Ad histrionicos hosce ludos quotidie ac singulis horis confluxerant pene innumeri, & tota ferme Parisina Civitas prodigiorum, quæ jactabantur testem agere videbatur: Ipsa etiam Ecclesia S. Medardi in publicum gesticulatorum theatrum transformabatur, in quo Religioni indignissime illusum, & vera illius miracula in derisionem & contemptum versa fuere. Porro Clemens Papa vitam Diaconi Parisii cunctosque libellos, quibus ejus sanctitas & miracula asseriebantur, die 22. Aug. per S. Inquisitionis decretum proscripsit, præcepitque sub anathematis pœna, ut extractum e tumultu ejus cadaver in occulto loco sepeliretur.

§. XVIII.

Varium judicium de prætensis hisce prodigiis.

Singulari animi lætitia in jactitatis Parisii miraculis exultabant quidem Jansenistæ, ostentantes, causæ suæ æquitatem ipsius Cæli suffragio comprobari: non tamen omnes Appellantes & Jansenistæ hisce gesticulatoribus, qui *Convulsionistæ* vocabantur, applaudebant; quinimo ex Jansenistis præcipui

Sæc. XVIII.
A.C. 1731.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

pui numero sexaginta edito scripto palam declarabant, quod cum fanaticis hisce hominibus nil commune haberent, nec eos ad ludicros hosce jocos incitarint: Alii vero insolitas illorum contorsiones, & motus velut Divini Spiritus afflatum respiciebant; & jamdudum ante Parisii obitum enthusiasticos ejusmodi Jansenistas, qui se *Illuminatos* dicebant, Inventore Abbate Becherantio, exstitisse gloriabantur. Inde accidit, ut Convulsionarii in censum Jansenistarum & Appellantium promiscue venirent, quamvis in duas potissimum classes Convulsionistæ partirentur: & eorum nonnulli *Mitigistæ*, alii *Melan-gistæ*, Ultrajecti ad Rhenum orti, & in varios adhuc errores alios prolapsi dicerentur. Inter ipsos etiam Appellantes schisma exortum est; ex his enim numero triginta miraculorum veritatem quidem in edita Consultatione propugnabant, ipsas vero convulsiones vel diaboli ope, vel phantastica vi fieri asseriebant. Unde *Consultantes* vocabantur: Hæc ipsa tamen diversitas, rei que novitas ansam præbuit, ut de hisce Sectariis eorumque lusibus varia judicia, & crebra scripta in lucem protruderentur. Mirabantur non pauci, homines ratione præditos ad tantam prolabi posse insaniam, ut agnitos erro-

errores imposturis, ac inferni suppetiis, Sæc. XVIII.
 illicitis ac sacrilegis mediis incredibili A. C. 1731,
 pertinacia defenderent: ast diuturna
 experientia compertum haberi ajebant,
 quod homines seditioso & fanatico spiritu
 semel agitati ad quævis audenda, at-
 que ad abominanda scelera projecti
 sint, & quo longius a veritatis lumine
 per propriam culpam aberrant, eo
 profundius in densissimas seductionis,
 superstitionis & fascinationis tenebras
 demergantur. Alii prætenſa hæc mi-
 racula adscribebant vel corruptæ Phan-
 tasiæ, aut occultæ vi naturæ, vel pie
 fascinatæ imaginationi, vel Jansenista-
 rum fraudibus, ac denique maligno
 Spiritui; sæpe enim contingit, teste
 S. Augustino tract. 7. in cap. 1. Joan.
 n. 6. ut mali Spiritus seducant per liga-
 turas, per præcantationes, per machi-
 namenta inimici, & misceant præcan-
 tationibus suis nomen Christi. Ex ipsis
 quoque Protestantibus nonnulli horum
 prodigiorum falsitatem detegebant,
 atque inter alios Ultrajectensis nomine
 Des Voeux edidit dissertationem in mi-
 racula reliquiis Parisii attributa, quæ
 nullum veri characterem habere osten-
 dit, subjunxitque undecim epistolas
 de miraculis, ubi veri miraculi notas
 in genere, & in specie designat, ea vero,
 quæ a Jansenistis Parisio attribuuntur,
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Kk me

Sæc. XVIII. merito esse rejicienda demonstrat: Scri-
A. C. 1731. psit etiam Joan. Laurentius Moshei-
 mus *inquisitionem in veritatem miraculo-
 rum Francisci de Paris sæculi nostri Thau-
 maturgi, cujus hæc verba probe notanda
 occurrunt. His fraudibus (fictis nimi-
 rum prodigiis, visionibus & miraculis Jan-
 senistarum) ita illorum acuitur improbitas,
 qui libidinum suarum amore omne, quod
 sacrum & Divinum dicitur, spernunt, ut
 certissima Jesu Christi ejusque Legatorum
 miracula nihilo firmiora & veriora illis
 commentitiis esse, publice dicant, idque
 olim fortasse contigisse, quod ipsi hodie
 vident, levissime suspicentur.*

Præterea Campbellus editis disser-
 tationibus de miraculis, & Vernetus
 in tractatu de veritate Christianæ Re-
 ligionis, & Auctor tractatus dogmatici
 de falsis ævi nostri miraculis conficta
 hæc prodigia, convulsiones, ceteras-
 que ejusmodi nugas solide impugna-
 runt, eo ex capite, quod in omnibus
 hisce ludricis sanationibus circumstan-
 tiæ obversarentur, quæ Dei providen-
 tia indignæ, rationi repugnantes &
 honesto fine destitutæ, ac unice ordi-
 natæ essent, ut Janseniani errores sta-
 bilirentur, & fideles a submissione Ec-
 clesiæ decisionibus debita abstraheren-
 tur: ejusmodi autem miracula utpote
 vel diabolica vel conficta ac falsa sine
 ulte

ulteriori examine rejicienda forent. Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
Pariter Lilienthalius alique fanaticam hanc stultitiam solide impugnabant.

Non deerant tamen Parisinæ fatuitatis Vindices, quos inter præcipuus erat Mæupasius, qui contra Dominum de Voeux tractatum scripsit *de miraculis*: prodiit etiam anno sequenti libellus, cui titulus: *Collectio miraculorum, quæ ad tumulum Abbatis de Paris perpetrata fuere*: Præter hos plures alii in defendendis ludicris hisce jocis calamos suos exercuerunt, non alio successu, nisi ut ipsimet saniores Jansenistæ pertimerent, Parisii sepulcrum brevi fore Jansenianæ factionis tumulum.

§. XIX.

Fatum Montgeronis celebris Fanatici.

Abuterer Lectoris patientia, si cuncta jocularia commenta, prætensas fanationes, & convulsiones, quas per viginti ferme annos ad invocationem sui Parisii factas fanatici deprædicabant, recensere aggrederer. Adjunxisse sufficiat, quod dementia, superstitio atque abusus eo præcesserit, ut cæmeterii portam muro obstruere, & interposita Regis auctoritate confluentes repellere, pertinaces exilio ac carceribus mulctare & privata eorum con-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

venticula dissipare, necesse fuerit. Præ
 ceteris vero pœnæ severitatem expe-
 riebatur singularis notæ Enthusiasta,
 quem cum status sui dignitas & sin-
 gularis eruditionis fama plurimum com-
 mendaret, quo periculosior erat in ce-
 teris exempli pravitas, eo gravius sup-
 plicium criminis atrocitas de eo de-
 poscebat. Erat is Carre de Montgeron
 Parlamenti Parisiensis Senator, ingenii
 acuminè præstans, in conversando affa-
 bilis, ab omnibus in honore habitus;
 cetera Vir dissolutæ vitæ, nulliusque
 Religionis. Hic die septima Septem-
 bris hoc anno novitatis fama accitus,
 ad cæmeterium S. Medardi accessit,
 ibidemque maximo numero homines
 flexis genibus ad sepulcrum Parisii Ab-
 batis procumbentes reperit: Et ecce!
 repente, quo instigante incertum, ani-
 mum suum sanctitatis fama inclare-
 scendi desiderio accensum sentit, pie-
 tatem exterius simulat, & se, citius
 Divo Paulo, in novum hominem esse
 conversum jactitat. Facto hoc initio
 se convulsionistis aggregat, & ipse in
 ludicro hoc theatro primarium Enthu-
 siastam agit. Contigit sequenti anno,
 ut ex Regis mandato ipse cum ceteris
 Parlamenti Senatoribus ad Alvernæ
 Alpes relegaretur, ubi nulla temporis,
 honoris, fortunæ, quietis & libertatis
 habita

habita ratione. (Tantum habet virum Sæc. XVIII.
 in Religione fanaticismus) firmo animo A. C. 1731.
 statuit, omnia, quæ spargebantur, Pa-
 risii miracula in unum volumen con-
 trahere, nova fingere, eorum verita-
 tem pro viribus comprobare, ac deni-
 que ipsimet Regi insanum hoc opus
 porrigere: Intra exiguum temporis
 spatium justæ molis volumen absolvit,
 Parisiis sex millia exemplorum propriis
 suis sumptibus excudi curat, & præ-
 fixa ad Regem nuncupatoria epistola
 titulum libro inscribit sequentem: *Ve-
 ritas miraculorum per intercessionem Do-
 mini de Paris patratorum contra Senonen-
 sem Archiepiscopum.*

Porro die vigesima Junii nigro ha-
 bitu, & palliolo indutus, Versaliis Re-
 gem adit, eique librum consignat, in
 quo præclaras veritates, clandestinas
 contra Regiam auctoritatem machina-
 tiones, & multa alia ad Regis obse-
 quium, & Religionis incrementum ne-
 cessaria detegi ajebat. His perceptis
 Rex librum Villaregio Duci tradidit,
 Fleurio autem Cardinali paulopost ad-
 ventanti manifestavit, sibi ab incognito
 Viro hunc librum fuisse consignatum.
 Loquentem interpellat Heraultus su-
 premus politicæ rei Præfectus: *En, in-
 quit, En Parisii miracula! hujus libri a
 Montgerone scripti quinque millia exemplo-*
rum

Sæc. XVIII. *rum hodie intercepti, eoque fine Versaliis*
A. C. 1731. *veni.* Hoc dicto Rex Montgeronem
 comprehendi iussit, qui tamen distri-
 butis aliquot exemplis jamjam Versaliis
 ad exilii sui locum recesserat. Pau-
 lopost tamen missis eo Satellitibus ad
 Bastiliæ carceres abductus est, in cas-
 sum viginti duobus Parlamenti Sena-
 toribus pro eo die secunda Augusti de-
 precantibus. Tandem vero Rex illum
 e custodia ad Abbatiam S. Andreæ
 prope Avenionem abduci mandavit,
 ea tamen lege, ut de Parisii miraculis
 in perpetuum fileret. Illuc igitur die
 nona Octobris milite stipatus venit,
 ubi tamen Archiepiscopi jussu S. Sy-
 naxis usu interdictus est, eadem pœna
 Vivarii, quo demum abducebatur, a
 Parocho mulctatus: Ejus vero librum
 non modo Rex sed ipsum etiam Parla-
 mentum proscripsit, ac retineri seve-
 rissime inhibuit, quinimo petente Ora-
 tore Gallico omnia illius exemplaria
 tam in Galliis quam in Belgio typis
 excusa Bibliopolis in Provinciis Foede-
 ratis erepta, atque in Franciam trans-
 missa fuere: Doctissimus quoque Pater
 La Tasse Benedictinus inauspicatum
 hunc Montgeronis partum egregie con-
 futavit, edito libro, cui titulus: *Se-
 nator deceptus seu victima Jansenianæ fa-
 ctionis*: paulopost tamen in hujus Fa-
 natiki

natici defensionem duo alii prodire libelli, ac insuperhabito Regis mandato ipsummet Montgeronis opus iterato prælo excusum est, cujus tamen omnia ferme exempla a Heraulto rursus intercepta fuere. Ceterum per viginti ferme annos adhuc viguit hæc miraculorum fama, quam insania invexit, fanaticismus fovit, dolus auxit, & pertinacia defendit, tandem vero sanæ rationis imperio sensim ac penitus evanuit, haud absimilis quibusdam torrentibus, qui in primo cursu augentur, & pedetentim in sabulo evanescunt.

Sæc.XVIII.
A.C.1730.

Porro ea, quæ hac in re retulimus, auctoritate & testimonio Sapientissimi Pontificis Benedicti XIV. confirmare, haud abs re erit: En ipsius verba ex celeberrimo ejus opere de Beatif. Lib. IV. Part.I. cap. 7. n.20. & seqq.

Notum est, annis præteritis ex hac vita decessisse quemdam Diaconum nomine Parisium, & ejus Corpus traditum fuisse sepulturæ in cæmeterio sancti Medardi Civitatis Parisiensis. Prodiit ejus vita, & in variis locis edita typis est. Quam insensus fuerit ille Constitutioni *Unigenitus*, ab Authore non dissimulatur. Appellationes ad Generale Concilium plures interpositæ, & nova in ultimo vitæ agone appellatio excogitata tamquam veræ fidei signa

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

extolluntur. Non modo ab Authore vitæ populi frequentia ad ejus Funus, & innumera propemodum concurrentium multitudo ad ejus Sepulchrum describuntur, sed multa præterea edita sunt volumina miraculorum, & prodigiorum, quæ ejus invocatione patrata dicebantur. Faventes appellantis a Constitutione *Unigenitus* ad Generale Concilium supplices libellos exhibuerunt Archiepiscopo Parisiensi, ut juridicam cognitionem caperet de prædictis prodigiis, & miraculis, eaque referri in acta juberet. Non modo in libellis exhibitis, sed etiam in aliis scriptis late demonstratum est, cultum privatum impediri non posse, & talem esse eum, qui exhibebatur erga Diaconum Parisium, licet in publico exhiberetur. Præterea non destiterunt multa afferre pro statuenda veritate assertorum miraculorum & ut demonstraretur, sanationes excessisse vires naturæ. At plures in Galliis Præsules doctrina & Zelo fidei Catholicæ præclarissimi hisce conatibus obstiterunt, inter quos principem locum obtinuerunt Archiepiscopi Parisiensis, & Senonensis. Medici scripserunt, & ficta prorsus asserta miracula demonstrarunt; &, quatenus sanationes veræ fuissent, nihil in eis intersuisse, quod vires naturæ superaret.

raret. Theologi, quorum verba in Sæc. XVIII.
 hoc eodem capite retulimus, invictis A. C. 1731.
 hoc ipsum præstiterunt argumentis, Christianissimus Rex ex avita pietate
 ac religione suum non destitit potentis-
 simum suppeditare auxilium Archiepi-
 scopo Parisiensi, & claudi jussit Cæme-
 terium sancti Medardi, cum ex Medi-
 corum attestationibus recte novisset,
 ratione & veritate carere, quæ de Dia-
 cono Parisio prædicabantur; uti appa-
 ret ex ejus *Edictis die 27. Januarii 1732.*
& die 17. Februarii 1733. Sanctissimus
 quoque Pontifex Clemens Papa XII.
 prævio consilio Congregationis Sanctis-
 simæ Inquisitionis, vitam Diaconi Pa-
 risii proscripsit tamquam continentem
 propositiones, & assertiones falsas, pia-
 rum aurium, ut est formula, offensi-
 vas, scandalosas, authoritati tum sanctæ
 Sedis Apostolicæ, summique Pontifi-
 cis, tum Ecclesiæ & Episcoporum;
 præsertim Gallicanorum, injurias,
 temerarias, impias, Hæreticis faven-
 tes, erroneas, atque etiam schismati-
 cas & hæreticas, & hæretico spiritu
 plenas; uti colligitur ex *Decreto edito*
die 22. Augusti 1731. & die 29. dicti Mensis
affixo, & publicato, & per Literas Apo-
stolicas in forma Brevis die 29. Jun. 1734.
 consimili censura proscripsit Edictum
 Episcopi Antistiodorensis referens &

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

approbans quoddam assertum miraculum, quod in sua Diæcesi patratum dicebat intercessione supra memorati Diaconi Parisii.

Totus & universus rerum gestarum contextus eo unice collimabat, ut Homo Apostolicæ Sedi refragans, schismaticus, hæreticus, acerrimus impugnator Constitutionis, quæ incipit *Unigenitus*, pertinax Jansenistarum assecla, falsis ipsi attributis miraculis, imaginem solidæ virtutis & Sanctitatis præseferret. Sancte ergo & prudentissime supra memorati Episcopi Gallicani abstinuerunt ab inquisitionibus juridicis, & sancte ac prudentissime infano, & temerario cultui obstiterunt. Licet enim ex alibi dictis publicus tantum Cultus prohibeatur erga non Beatos, aut Canonizatos, nec publicus sit Cultus, qui exhibetur in publico, sed qui exhibetur autoritate Ecclesiæ, & fama aut insignis virtutis, aut miraculi viam aperiat inquisitioni juridicæ ab Ordinario assumendæ; hæc tamen, & similia sibi vindicant locum, cum agitur de Dei Servo, qui pie in Domino obiit, qui dum viveret, non populari, nec fictitio rumore, sed solida virtutum fama præfulsit. Quod si res sit de homine, de cujus Fide & Religione suspicio sit, tantum abest, ut

ut cultus privatus erga eum permitti
possit, vel ut de assertis ejus miracu-
lis instituenda sit inquisitio, ut contra
debeant Episcopi omnem Cultum, li-
cet privatum, amovere, & ab omnibus
abstinere, quæ indebito cultui proxime,
aut remote favere possint, juxta
exempla, a nobis allata *lib. 2. cap. 8.*

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Post primam hujus operis editionem,
quidam Montgeronus, qui gloriatus
est, se a Deistarum insania ad Janse-
nistarum disciplinam prodigiose fuisse
conversum, id est a Carybdi, ut ajunt,
in Scyllam incidisse, pugnans pro Jan-
senistarum doctrina, veritatem mira-
culorum a Diacono Parisio perpetrato-
rum magna jactantia & facundia co-
natur vindicare in Opere a se vulgato.
Quidam alius ex Protestantium secta
de Voeux Amstelodami Anno 1740. ty-
pis edidit Criticam generalem Libro-
rum dicti Montgeroni super miraculis
Diaconi de Paris. Opus in epistolas
divisum est, & *epist. 8. & 9.* satis apte
& solide ostendit, miracula a Mont-
gerono narrata, tamquam facta inter-
cessione prædicti Diaconi, aut esse men-
daciorum & falsitatis plena, aut, si
quid veri habent, id omne non Divi-
nitus, sed naturaliter contigisse. Cete-
rum præfationem operis, & alias epi-
stolas si percurras, plura occurrunt
hæc

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

~~1731~~

hæretica dogmata, ob quæ jure ac merito liber fuit a Sacra Indicis Congregatione proscriptus. Intolerabilis autem mendacii, impiæque falsitatis nota inurendum est id, quod legitur *epist. 7. pag. 223.* Regulæ omnes, quæ ad examinanda miracula a Pontificibus præscribuntur, & cum veritate ad amissim consentire prædicantur, hujusmodi sunt, ut falsis etiam miraculis (quemadmodum probari facile posset, si locus hic esset eas excutiendi) mirum in modum possent accommodari. Si enim forte, quæ in hoc nostro opere adducta sunt, Author perlegisset, profecto non scripsisset, regulas a Romana Sede præscriptas pro discernendis miraculis posse falsis accommodari, idque probari facile posse.

Præterea prætenfa illa Parisii miracula nil aliud quam sacrilegam Appellantium fraudem ac imposturam fuisse, luculenter ex ipsa eorum inquisitione magis seria apparuit; constitit enim, eorum, qui se sanatos mentiebantur, auro corruptos, vel morbum finxisse, vel sanitatem simulasse, moxque finita scena ludicra iisdem infirmitatibus laborasse, quocirca ingenioso hoc carmine a quodam Poeta hisce miraculorum nundinatoribus illudum est:

Cer-

Cernite Parisii, quæ sint miracula,
nempe

Quæ sana exivit, mox redit
ægra domum!

Parisii, sectam contemnite, Pari-
sienſes

Hic etenim ſanus, qui fuit,
æger erit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XX.

Historia de Sanguisugis seu de Vampyrismo in Sclavonia. &c.

Jam ab aliquot annis haud incertus per orbem volabat rumor de Vampyris seu Sanguisugis. Hos in variis Regionibus extitisse, qui negaret, temerarius foret; id enim tristici experientia, juridica & frequens inquisitio, necnon legitima comprobant exempla & testimonia: qua autem virtute, & an singulares, qui narrantur, effectus inter Divinæ providentiæ, & naturæ arcana, vel inter perturbatæ & corruptæ infirmorum phantasie, vel inter populi nimis creduli commenta aut epidemici fanaticismi symptomata, vel diaboli illusiones sint reponendi, decidere, præsumptuosum esset: sicut enim, inquit Plinius, multa fieri non posse, priusquam facta sunt, judicantur, ita multa quoque, quæ antiquitus facta, quia nos ea

non

Sæc. XVIII. *non vidimus, neque ratione assequimur, ex*
 A.C. 1731. *his esse, quæ fieri non potuerunt, judica-*
mus. Quæ certe summa insipientia est.

Historicus vero tutissima incedit via, si suspenso suo judicio rem, prout contigisse, Viri fide digni testantur, referat. Igitur Vampyrios dicunt illos homines, qui post mortem jam aliquamdiu sepulti, e suis tumulis exurgere, atque ex viventium corporibus sanguinem sugere, eosque sensim trucidare, sicque trucidatos, vicissim in Vampyrios convertere creduntur, haud aliter ac canis rabidus venenum suum effundit in illum, quem momordit. Ejusmodi homines frequentiores erant in Slavonia, unde etiam nomen *Vampyr*, quod Slavonico idiomate sanguisugam significat, exortum est. Existimant nonnulli, jam in ipsis Strygibus, lamiis, Magis, & veneficis Vampyriorum speciem seu vestigium reperiri, eo quod veterum opinio fuisset, quod hujus generis homines ex viventium corporibus sanguinem sagerent, eosque trucidarent, de quibus Poeta sic cecinisse videtur:

Carpere dicuntur lactantia viscera
 rostris,

Et plenum poto sanguine guttur
 habent.

Verum hi, si tamen vel unquam
 exstiterent, multum a Vampyriis hujus
 sæculi

sæculi differunt: Jam Anno 1693 in Polonia & præcipue in Russia ejusmodi Vampyrios fuisse grassatos, publicis literis asserabatur. Hi pleno meridie usque ad seram noctem comparebant, & hominum imo quandoque etiam animalium sanguinem tam furiose sugebant, ut ex eorum narribus, ore & auribus sanguis copiosissime efflueret, & tumba, in qua Vampyrii cadaver jacuerat, in humano cruore natare videretur. Noctu etiam hi Vampyrii molestabant homines præsertim eorum affines & cognatos, quos arcto complexu stringentes, exsucto sanguine extenuarunt, ac tandem interemerunt. Jam tum remedii loco vel Vampyriorum corda pugione transfossa, vel caput a trunco abscissum est. De his tamen Vampyriis haud constat, eos, qui ab his vexati fuere, in Vampyrios postea degenerasse. Recentiora autem de his firmitusque comprobata exempla ad hunc annum suppeditat Hungaria, Slavonia, & Servia Turcica. Et quidam Madraygæ Hungariæ oppido quidam ex Heyduquis seu Heydonibus, nomine Arnoldus Paul Anno 1728. a quodam Vampyrio sæpius graviterque vexatus, mortis periculum hoc (ut fertur) remedio evasit, corpus nempe suum hujus Vampyrii sanguine fricabat &c

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

& de pulvere sepulcri, in quo hic Vampirius jacuit, comedebat: Sic mortem eluctatus, uno post anno obiit, sed & ipse Vampyrismo infectus, multos alios sugendo infestavit, eisque mortem conscivit. Ne ergo oppidum adhuc plurius cæde fœdaretur, Arnoldi sepulcrum quadragesimo post ejus obitum die apertum est, cumque ejus cadaver omnia Vampyrii signa præferret, remedio tum usitato ipsius cor palo transverberatum est, quo factò mortuus, acsi adhuc viveret, horrendum edidit clamorem.

Hoc item Anno 1731. septendecim diversi sexus & ætatis homines intra trimestre Vampyrismi crudelitas morte sustulit. Hujus stragis Auctorem nonnulli credebant juvenem Heydonem nomine Milonem, alii vero culpam coniecere in Arnoldum Paul jam ante quinque annos demortuum ac in cineres redactum; de illo referebant, quod non modo quatuor homines, quorum corpora unacum Arnoldi cadavere fuere combusta, sed etiam animalia sugendo interemerit. omnesque, qui horum animalium carnes comedisent, pariter in Vampyrios fuerint transformati. Hujus rei novitas universum Orbem summa admiratione defixum tenebat. Exquirebantur consilia omnium ferme

Ger-

Germaniæ Universitatum & Academi- Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
miarum; tota insuper rei series Romam

ab Episcopis & Parochis ad summum Pontificem perscribitur, sed nullum desuper obtinetur responsum: Interim Comes de Cabreris a supremis Belliducibus deputatur, ut in rei veritatem sedulo inquirat: ad ipsius testimonium frequens eaque legitima a Viris fide dignissimis instituitur inquisitio, & quidem ipsemet Carolus VI. Imperator Carolo Alexandro Wirtenbergico Duci, tum Serviæ Gubernatori negotium dedit, ut per quosdam probatæ fidei Deputatos exacte in rei veritatem indagaret, & hausta factorum notitia desuper referret. Dux igitur ex Civili ac militari Ordine quamplurimos inculpatae vitæ Viros, morum integritate, & prudentia spectatos, Philosophicis disciplinis probe instructos, partium studio alienos, ac diuturna rerum experientia probatos selegit, eosque ad veritatis proferendæ Religionem iurejurando adegit. Hi ergo una omnes supremo Regni Auditore, quodam Locumtenente, & viginti quatuor militibus stipati Albam Græcam veniunt, & ad illud contendunt oppidum, in quo famosus quidam Vampyrus inter suos affines ingentem stragem edidisse atque præter Fratrem suum jamjam tres Ne-

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.   Ll   potes

Sæc. XVIII. A.C. 1731. potes suos intra quindecim dies trucidasse dicebatur. Accurrebant præter ipsum Ducem ferme omnes, quotquot honoratiores in Urbe erant, ut proprio oculorum testimonio verax tam insoliti spectaculi experimentum capere possent. Appropinquante igitur nocte properant Deputati ad sepulcrum, in quo præfatus Vampyrius tertio abhinc anno tumultatus fuerat, reperiunt ibi Virum corpore integrum, corde palpitantem, oculis semiclausis, crinibus, corporis cute, unguibus, dentibus, tam firmiter adhærentibus instructum, ut sanus ac sospes imò & vivere crederetur. Extrahitur e tumba, & quamvis corpus non esset flexibile, nulla tamen nec carnis nec ossium pars defluerat. Tandem vero ferrea lancea cor transfigitur, profluente magna sanguinis & albicantis humoris copia: demum ascia caput amputatur, ubi ex eo copiosus humor sanguini hæud absimilis effluxit: Projicitur rursus cadaver in fossam, & oppletur calce viva, quo factò defuncti Neptis, quæ ex iterato Patruï morsu ad mortem languerat, sensim convalescere cæpit.

Hæc præsentibus plusquam mille trecentis hominibus fide dignis ita gesta fuisse, authentico instrumento attestati sunt Deputati, atque inter eos præcipue

pue L. B. de Beloz olim Wirtenbergicæ Legionis Tribunus ac Castrorum Præfectus, tunc vero in Legione Baronis de la Trenck primus pyrobolarie Centuriæ Ductor, qui ocularis omnium testis erat. Haud absimilis facti testimonium Kisolouæ, oppido Heidonum in Hungaria reddidere Battuerus ejusdem Legionis Wirtenbergicæ Locumtenens, & Flickstenger primarius Fürstenbergensis Legionis Chirurgus præter tres alios Chirurgos, & Gouschitzium Stallachensem Tribunum, qui omnes exeunte Mense Januario suas inquisitiones servato juris ordine factas, & fide dignissimorum testimonio firmatas Viennam ad Consilium bellicum transmisere. Roussatus quoque his aliisque pluribus ejusmodi factis exacte recensitis, subjungit, „nil minus „(Deo sint laudes) quam creduli sumus, & fateri cogimur, quod omnia „scientiæ physicæ arcana ad explicanda „hæc facta non sufficiant, certe fidem „nostram denegare haud possumus hisce „factis, cum eorum veritas juridico tot „hominum probitate insignium testimonio comprobata sit. „

Tristior adhuc tragoedia hoc anno in eodem oppido Kisolova agebatur: Petrus enim Plogojowitz, ibidem mortuus decem post sepulturam septima-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

nis novem diversæ ætatis hominibus in somno comparuit, & supinum se super eorum corpora projiciens, tam arcte illos compressit, ut inter ejus complexus pro mortuis collaberentur. Hi omnes, priusquam vita excederent, uno ore testabantur, se hanc violentiam a Petro passos fuisse, ipsa etiam defuncti Vidua declarabat, quod ejus maritus post mortem suam reversus, ab eadem sua calceamenta petierit, ipsa vero incredibili terrore perculsa, ex oppido ad alium locum secesserit. Fama hujus rei divulgata Gradiscani tractus in Sclavonia Præfectus unacum loci Parocho in rei veritatem, Belgradensis Curix jussu, indagavit, ac inspectione facta testatus est, se in hujus Viri cadavere cuncta Vampyrismi signa deprehendisse, illud nullum exhallasse foetorem, sed, exceptis naribus aliquantulum corrasis, totum corpus integrum fuisse, barbam & capillos, necnon antiquis unguibus decisis novos ac pelle pristina defluente albicantem succrevisse, cetera faciem, manus, pedes, totumque corpus ita rite compositum fuisse, acsi adhuc viveret, in ore tamen liquidum recentemque habuisse sanguinem: Ex his igitur signis juxta persuasionem illius gentis Petrus pro vero Vampyrio habebatur, proin
palo

palo per cor & corpus tranfixo imposi- Sæc. XVIII.
tus in rogo comburebatur. Hæc ita se A.C. 1731.
deprehendisse Præfectus & Parochus

ad Belgradiensem Curiam perscripsere. Plura ejusmodi facta, quibus veritatis fides per legitimam auctoritatem, & concordem, constantemque testium assertionem sæpius facta est, tanquam non facta negare, temerarium foret, sed quid de eorum causis, effectibus, & remediis opponi solitis? Jam anno 1693. die nona Januarii ex Polonia ejusmodi casus Parisinæ Facultati proponebatur de quadam puella, quam phantasma Matris suæ jam pridem demortuæ effigiem repræsentans tam crudeliter torquebat, ut macie & dolore confecta supremum obiisset diem, nisi aperto Matris sepulcro caput cadaveri amputatum, & cor, ex quo ingens sanguinis copia effluxit, fuisset apertum: Ad hunc igitur casum Sorbonæ Doctores hoc tulere judicium:

„Nos infra scripti censemus, tam hos,
„qui faciunt has executiones, quam
„illos, qui petunt visitari sepulchra ad
„eum finem, peccare gravissime, &
„quod confessarii debeant admonere
„similes personas, & explicare eis ma-
„lum, quod faciunt in his occasionibus,
„& eis denegare absolutionem, si per-
„severent in perversa hac praxi: hoc

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

„fundatur in duabus rationibus, una
 „desumitur ex honore debito corpori-
 „bus defunctorum: alia ex facto parti-
 „culari, de quo agitur. „

„Primo magnus semper delatus est
 „honor & respectus corporibus defun-
 „ctorum, ita ut religioni ducatur eos
 „semper haberi in honore, & velle, ut
 „sepulchra eorum sint inviolabilia. *Cod.*
 „*de sepulchro violato lib. 9. t. 19.* ubi
 „assignatur poena contra violatores
 „sanctitatis sepulchrorum, dicitque eos
 „esse Sacrilegos & procedendum esse
 „contra illos ut tales, quando audent
 „invertere & asportare aliquid ex mo-
 „numentis ubi corpora fidelium re-
 „quiescunt. *Pergit audacia* (sunt verba
 „*Codicis*) *ad busta defunctorum & ag-
 „geres consecratos: cum & lapidem hinc
 „movere, & terram evertere, & cespitem
 „evellere proximum sacrilegio majores nostri
 „semper habuerint. Quibus primo consulentes
 „ne in piaculum incidat contaminata re-
 „ligio defunctorum, hoc fieri prohibemus
 „poena sacrilegii cohibentes. Major est au-
 „dacia & secundum vim Legis to-
 „tius, meretur maiorem poenam quan-
 „do visitantur sepulchra, non ad illa
 „destruenda, vel ad auferendum ali-
 „quod ornamentum, sed ad amputan-
 „dum caput defunctorum jacentium
 „in illo sepulchro. „*

„ In

„ In iure Canonico, qui amputant Sæc. XVIII.
 „ partem unam vel plures corporis de- A C. 1731.
 „ functi, sunt excommunicati ipso facto;
 „ & Papa Bonifacius VIII. qui fecite
 „ hanc legem *ac detestanda extrav. de se-*
 „ *pult. vult, ut absolutio ejus sit refer-*
 „ *vata, sanctæ Sedi Apostolicæ, dicit*
 „ *esse impietatem & crudelitatem sic*
 „ *tractare corpora defunctorum. De-*
 „ *functorum corpora sic impie ac crudeliter*
 „ *non tractentur.*

Verum est quod hoc capitulum loqua-
 „ tur de iis, qui in frustra concidunt cor-
 „ pora defunctorum extra Patriam, ut
 „ facilius ea transferantur; certum
 „ quoque est quod casus propositus non
 „ habeat prætextum tam favorabilem,
 „ & consequenter mereatur, ut cum
 „ majori justitia condemnetur; & certe
 „ hujus Canonis motivum non est aliud
 „ quam hoc: ratio generalis quod opor-
 „ teat respectum deferre corporibus de-
 „ functorum. Et Glossa sic nos docet:
Catholicæ fidei humana natura est erube-
scenda, & ideo etiam post mortem corpus
humanum non recipit æstimationem.

„ In authentico *ut defuncti, tit. 15.*
collat. 5. sic erat prius his verbis: *qui*
enim hominis naturam non erubescit, dignus
est & pecuniis, & gloria & aliis omnibus
condemnari. Dicitur de illis qui mortuo
 „ *injuriam inferunt: Possunt videri supra*

Sæc. XVIII. „ eandem materiam plures alii Cano-
 A. C. 1731. „ nes, quos refert Antoni. *3tia part.*
lib. 35. tit. 12. & in Canon. *pœnit. 8.*
tit. 4. lib. 7.

„ Secundo finis intentus in his vi-
 „ sitationibus sepulchrorum cum exe-
 „ cutione reddit causam pejorem, quia,
 „ ut fertur, hoc fit ad vitandam vexa-
 „ tionem Dæmonis, & recuperandam
 „ sanitatem, manducatur panis cum
 „ illo sanguine factus, qui defluit ex
 „ cadaveribus, vel dum amputatur ca-
 „ put defuncto in sepulchro jacenti.
 „ Unde ratio præsumendi est, quod hoc
 „ fiat per pactum cum Dæmone, &
 „ unum maleficium expellatur alio, quia
 „ ille panis sanguine mixtus, sicut e-
 „ tiam amputatio capitis naturaliter
 „ non possunt restituere sanitatem per-
 „ sonæ morti proximæ, & expellere
 „ Dæmonem eam vexantem. Non
 „ potest etiam dici, quod tunc fiat a
 „ Deo, miraculum. Sola narratio eo-
 „ rum, quæ facta sunt Matri hujus Puel-
 „ læ, de qua agitur, satis ostendit,
 „ quod Deus non inspiraverit hunc mo-
 „ dum, neque virtutem aliquam super-
 „ naturalem alligaverit tali modo ad
 „ procurandam prædictæ filiæ sanita-
 „ tem. Supponendum est ergo, esse ta-
 „ citum pactum cum Dæmone, & di-
 „ cendum est, quod Dæmon ipsemet
 „ re-

„recedat ad præsentiam talis a se in- Sæc. XVIII.
 „spirati maleficii. „ A. C. 1731.

„Gerſon in opusculo quodam facto
 „contra doctrinam cujusdam Medici
 „de Montpellier dicit, quod Facultas
 „Parisiensis sic argumentata Sess. 4.
 „propositio: *omnis observatio, cujus ef-*
fectus expectatur aliter quam per rationem
naturalem, aut per divinum miraculum, de-
bet rationabiliter reprobari, & de pacto
Dæmonum expresso vel occulto vehementer
haberi suspecta. Sic determinavit sacra
 „Theologiæ Facultas Universitatis Pa-
 „risinæ. „

„Hæc cum ita sint, non licet unum
 „maleficium pellere alio. S. Thomas
 „in 4. dist. 34. art. 3. & Decretum Fa-
 „cultatis Parisiensis, quod refert in fine
 „operum suorum Magister Sententiarum
 „art. 6. quod licitum sit aut etiam per-
 „mittendum maleficia maleficiis expel-
 „lere. *Error*, unde duæ sunt sequelæ;
 „& damnandam esse hanc praxim, cum
 „sit ab utroque jure rejecta, & etiam
 „lege Divina, quæ dicit, non esse fa-
 „cienda mala, ut eveniant bona. Se-
 „cundo quod si facto piorum & peri-
 „torum Medicorum consilio non possit
 „ostendi aliqua causa naturalis hujus
 „effectus, neque juvari & sanari ali-
 „quo remedio naturali, relinquenda sunt
 „omnia Providentiæ Divinæ; melius

Sæc. XVIII. „est enim hæc mala pati cum patien-
 A. C. 1731. „tia, & etiam exponere se morti, quam
 „offendere Deum. In hac occasione
 „posset haberi recursus ad alia media
 „ad defendendum se ab hac vexatione
 „Diaboli; & hæc sunt notata in capite
si per Sortiarias. 33. q. 2. si per Sortiarias
atque maleficas occulto sed nunquam injusto
Dei judicio permittente, & Diabolo præ-
parante, &c. Hortandi sunt quibus
 „ista eveniunt, ut corde contrito &
 „spiritu humiliato, Deo & Sacerdoti
 „de omnibus peccatis suis puram Con-
 „fessionem faciant, & profusis lacry-
 „mis, & largioribus eleemosynis, &
 „orationibus & jejuniis Domino satis-
 „faciant, & per Exorcismos ac cætera
 „Ecclesiasticæ medicinæ munia, Mi-
 „nistri Ecclesiæ tales quantum Domi-
 „nus annuerit, sanari procurent. Hæc
 „quoque est mens Bartholomæi de
 „Spina Magistri quondam sacri Palatii
 „in *Tract. de Strigibus c. 33.* qui enim in
 „hujusmodi maleficiis & in aliis cu-
 „randis observarent ea, quæ docet ca-
 „put, *si per Sortiarias 33. q. 2.* facile
 „per misericordiam Dei curarentur.,

Deliberatum in Sorbona 1693.

G. FROMAGEAU.

C. DE PRECELLES

THOMAS DURIERAZ.

Alii

Alii Sorbonæ Doctores asseriebant, Sæc. XVIII.
 consuetum Vampyrismi martyrium a A. C. 1731.
 Dæmone fuisse inventum atque edo-
 ctum, atque ex se nullam habere ad-
 minuendam vel tollendam vexationem
 efficaciam aut virtutem, sed in illis,
 qui tale remedium adhibent, saltem
 tacitum cum dæmone pactum supponi.

Hi vero, qui abstrusa quæque ad
 Philosophiæ bilancem dimetiri solent,
 mali, quod Vampyrismum vocant,
 originem & effectus in caussis mere
 naturalibus reperisse existimant, melius
 forte probantes, quod res ita fieri po-
 tuerit, quam quod ita facta sit. Ut
 ergo Vampyrismi prodigia explicent,
 observant, pauperes istos homines
 præcipue in Sclavonia & Servia crudi-
 bus oppido cibis & pane ex avena, &
 arborum corticibus cocto vesci, inde au-
 tem sanguinem condensari, pectoris op-
 pressionem fieri, & in phantasia vel per
 melancoliam, vel superstitionem & per
 præjudicia corrupta, funestas & tetbras
 ideas nasci ipsa quoque experientia esse
 compertum, ejusmodi homines sibi
 persuadere, ac si nunc strangularentur,
 nunc ab incubo spiritu opprimerentur,
 & si forte aliqua mulier hoc malo af-
 fecta juxta corruptam phantasiæ re-
 præsentationem sibi defunctum appa-
 ruisse, atque ex ejus corpore sangui-
 nem

Sæc. XVIII. nem fuisse, vicinis affirmaverit, haud
 A. C. 1731. sane mirum, si postmodum se eadem
 passos fuisse credant alii melancolici,
 qui tota die metu, ne & ipsi a tali spi-
 ritu opprimantur, agitati, ex hac ipsa
 imaginatione tam violentam sanguinis
 revolutionem sibi caussent, ut macie
 confecti sensim moriantur: non raro e-
 nim quosdam vel ex nimio terrore aut
 lætitia subita morte corruisse. En juxta
 ipsos physicam causam Vampyrismi
 tam activi, quam passivi!

Eadem facilitate ceteros mirosque
 sane Vampyrismi effectus explicant:
 Corporum enim integritatem attri-
 buunt virtuti terræ, in qua existimati
 Vampyræ jacuere, terra enim ajunt
 illi, variis oleosis & bituminosis parti-
 culis, diversisque salis præcipue sal-
 nitro gravidata non modo corpora a pu-
 tredine præservandi, sed & sanguinem
 fluidum & rubro colore tinctum red-
 dendi vim habet, nec insolitum est,
 quod & in defunctorum corporibus
 sanguis tam vehementem exercent fer-
 mentationem, ut ruptis venis per na-
 res, os & aures tota vi erumpat: præ-
 fertim si particulæ nitrosæ ac sulphureæ
 radiis solaribus calefactæ sese in corpora
 recens sepulta insinuant; tunc enim
 sanguis rarefit, fermentat, solvitur
 & fluidus redditur. Aliunde etiam
 terra

terra in cæmeteriis aptior est ad pro-ducendum sal volatile, & oleosum, quod vitriolico acido mixtum progenerat sensim in ipsa defuncti tumba salnitrum: Denique addunt, in Regno naturæ non adeo insolitum esse, quod in pluribus hominum cadaveribus, in quibus ingens humiditatis copia remansit, præcipue in partibus, quæ spiritus vitales non expetunt, uti sunt barba, ungues & capilli, aliquod incrementum sæpius deprehendatur. Ceterum hæc exactius discutere, & ad limam Philosophiæ revocare, Historici non est.

Sæc. XVIII.
A.C. 1731.

Haud tamen inutile erit, his omnibus subungere ea, quæ longe doctissimus ac celeberrimus Pontifex Benedictus XIV. Lib. IV. de Beatif. Part. I. c. 21. n.4. de Vampyris differit. „Quicquid, scribit ipse, de hisce Vampyris narratur, narratur non tantum uti verum, sed etiam uti confirmatum fide publica Magistratum. At, utcumque sit de repertis Cadaveribus incorruptis, utcumque de sanguine ab illis profluente, utcumque de incremento unguium, & capillorum, utcumque de Vampyris capite truncatis, eorumque corporibus combustis, & in aquam dispersis; quorum

om-

Sæc. XVIII., omnium fides sit penes eos, qui testi-
A. C. 1731. „monium reddiderunt; vis stat in mor-
 „tuorum resurrectione, & actis eorum,
 „quæ certe hucusque probata non sunt;
 „quin potius a viris emunctæ naris
 „habita sunt, & habentur tamquam
 „deceptæ phantasie figmenta. Quare
 „Scriptor eruditus *hebdomadæ* 18. pag.
 „139. ait: Quod vero ad fidem attestan-
 „tium attinet, de eâ nequâquam est dubitan-
 „dum, neque magis, quin revera ejusmodi
 „Cadavera invenerint, non vero ea ipsa Ca-
 „davera noctu e tumulis suis surgant, alios-
 „que sanguinis exsugendi ergo invadant.
 „Hanc ob causam mihi dubium manet; quia
 „omnia, quæ traduntur, ex eorum relatione
 „habentur, qui a talibus Manibus afflicti
 „sunt; neque ex eorum assertis satis constat,
 „utrum verâ Cadavera, seu defunctorum
 „corpora viderint, an potius spectra & phan-
 „tasmata ipsis apparuerint. Ipsos peculia-
 „rem vidisse personam inde patet, quia eam-
 „dem nominare atque depingere sciverint,
 „eademque ipsa in Sepulchro deprehensa fuit
 „hoc modo, quæ species facti affirmat: an
 „vero hæc ipsa singularis persona, hoc est,
 „anima cum corpore suo unita visa fuerit,
 „valde dubito. Et concordant Scriptores
 „*hebdomadæ* 24. pag. 191. & *hebdoma-*
 „*madæ* 28. pag. 219. qui Vampyrorum
 „resurrectionem, & actiones illis im-
 pictas

„pictas meris accensent imaginationi-
bus, metui, atque terrori.,,”

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XXI.

Historia de emigratione Rusticorum Salisburgensium.

Haud infimum in Historia Ecclesiastica locum sibi vendicat apostasia atque emigratio Salisburgensium Rusticorum: Hanc autem ab alto repetere, haud incongruum erit.

Hi ergo primum Rebellionis suæ tyrocinium posuere Anno 1525. quo Alpestres correptis armis in Archiepiscopum legitimum Dominum suum necnon in Clerum ac Nobiles sævire cæperunt, & Metropoli occupata & circum regione vastata Archiepiscopum ipsum in arce per trimestre obsessum tenuerunt, jactato novi Evangelii defendendi obtentu; cum enim Sacerdos quidam Matthæus nomine, qui Lutheri dogmata pro concione spargebat, Archiepiscopi jussu caperetur, & rebellis Stöckl capite plecteretur, inde rustici Stiriensibus Lutheranis adjuti foedæ tempestatis ansam arripuere, suo exemplo

Sæc. XVIII. plo confirmantes, quod Lutherani Evan-
 A. C. 1731. gelii thessera sit tumultus & rebellio
 in legitimos Dominos. Sedata agre-
 stium seditione quies quidem & publica
 felicitas restituta est, ulcus tamen Lu-
 theranum sub cute latens paulatim in
 funestam pestem excrevit; cum enim
 in Stiria & Carinthia Novatores sectæ
 suæ exercitium a Carolo Archiduce
 extorsissent, atque Ecclesiis sacrisque
 bonis per nefas direptis plures novitii
 Verbi Præcones ubique circumcur-
 tarent, e vicinis hisce Provinciis pede-
 tentim lues Salisburgum quoque in-
 fluxit, & non modo Minerarios & Al-
 pium incolas sed etiam cives, integ-
 rasque familias corripit. Obstitit ta-
 men adhuc Wolfgangi Theodorici Præ-
 sulis vigilantissimi Zelus, qui die ter-
 tia Septembris Anno 1588. promulgato
 edicto præcepit, ut illi, qui a fide Ca-
 tholica perfide defecissent, intra unius
 Mensis spatium ad eam reverterentur,
 aut solum verterent, jure civitatis om-
 nibusque libertatibus in Provincia Sa-
 lisburgenfi perpetuo spoliandi. Sectam
 publice abjurarunt non pauci, ceteris
 vero patria abeuntibus civitas & Pro-
 vincia a lolo expurgata est, deinceps
 & Religione fervens, & opibus af-
 fluens. Ut autem etiam ruri pristina
 fidei unitas redderetur, Archiepiscopus
 Anno

Anno 1596. Tobiam Doctorem Hensche-
 lium ad Wagraïenses ablegavit, cujus
 sollicitudine multi ad fidem reverfi
 sunt, aliis errori suo immortalis. Sicut
 autem sectarum semini proprium est,
 ut semel terræ insitum raro funditus
 evelli queat, ita Anno 1602. coloni
 Superioris Austriæ aliique pro Luthero
 conjurati Salisburgensibus confines in
 oppidis quibusdam Archiepiscopo sub-
 jectis novos excitarunt tumultus, qui
 tamen Antesignanis promerita poena
 multatis tempestive sedati sunt, &
 Prædicantes, quorum petulantia ac
 temeritas usque ad publicum Princi-
 pis sui contemptum excreverat, ex
 omnibus Provinciis Salisburgensi Diæ-
 cesi subjectis abacti, & demum Tempia
 & ritus Catholicis restituti fuere.

Postquam vero Carolus Archidux
 metu & curis anxius, in quatuor Sty-
 riæ oppidis liberum Augustanæ con-
 fessionis exercitium ea cautela indul-
 serat, ut ultra quam ipse viveret, hæc
 concessio vim non haberet, nec ad Ca-
 roli posteros propagaretur, hac indul-
 gentia Lutherani audaciores facti pro
 arbitrio in duodecim oppidis Tempia,
 & Scholas ejectis Catholicis ædifica-
 runt, erectisque officinis typographicis
 libros quamplurimos veneno infectos
 excuderunt, quos in ipsos etiam Co-
 Hist. Eccles. Tom. LXXIII. M m lonos

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Sæc. XVIII. A.C. 1731.   lonos disperdere. Horum tamen impudentia nonnihil repressa est, edito decreto, quo Prædicantes intra dies quatuordecim Græcio reliquisque Provinciarum oppidis facessere iussi sunt, inde sperato uberrimo Religionis incremento; ex quo enim Lutherani præcones ex oppido Schladingano expulsi fuerant, alpestres rustici dudum hoc veneno imbuti, jam sine pravitatis Ductoribus rarissime & non sine metu ad Ministellos valde remotos excurrere poterant, unde factum, ut nonnisi per somnium quædam Lutheri dogmata multis peregrinisque erroribus permixta in mente retinerent, nec alio uterentur Præcone. quam obvio quovis rustico caracterum nonnihil perito, qui in privatis conventiculis quædam ex Lutheri aut Spangenbergii postilla balbutiente lingua prælegerat: cetera autem tam in Catholicorum quam Lutheranorum instituto rudes, in hoc solo obfirmati erant, quod Romani Catholici esse nollent, & ad cænam sibi calicem vino repletum apponi expeterent. Hos ergo, cum illos potius inscitia & obstinatio, quam malitia in errore retineret, Marcus Sitticus Salisburgensis Archiepiscopus circa Annum Domini 1613. ad saniora reducere statuit, ac primo quidem ad Rastantes &

& Wagrainenſes ablegavit Patres Sæc. XVIII.
 Capucinos Apoſtolico Zelo plenos: A. C. 1731.
 Verum horum operam ludebant ru-
 ſfici; Catholicæ enim fidei dogmata
 vel audire renuerunt, vel etiam ratio-
 num luce convicti & capti animum ad
 obſequium flectere recuſarunt, utque
 conceptum veritatis ſemen ſuffocarent,
 frequentius ad Miniſtellos vicinos con-
 currerunt, a quibus in ſua pertinacia
 confirmati, vitam & ſanguinem pro
 ſuis deliramentis profuſuros ſe decla-
 rabant. Ea tum erat temporum ini-
 quitas, ut ob manifeſtum cruentæ re-
 bellionis periculum inſoliti hi excuſus
 a Magiſtratibus & Prætoribus prohi-
 beri haud poſſent.

His intellectis Archiepiſcopus hos
 ſubditos, quos non veritatis amor, ſed Re-
 ligionis oppoſitæ odium in ſectæ ſuæ
 fanatiſmo detinuit, pœnarum ſeveri-
 tate coercere decrevit, nec id imme-
 rito; cum enim eorum cultus non jam
 Religio, ſed factio Principum auctori-
 tati inimica eſſet, nec ipſi alia ex cauſſa
 Catholicam fidem abhorrerent, niſi ut
 ſectam tuerentur, quam ipſimet dun-
 taxat veram credebant, quia nova eſſet,
 ipſiſque calicem adbibendum & Papam
 ad convitiandum præberet. Hinc Fa-
 natica eorum inſcitia, cum ratione ſa-
 nari haud poſſet, neceſſe erat, ut ſe-

Sæc. XVIII. verioribus reprimeretur remediis. Archiepiscopus igitur Anno 1615. duos e
A.C. 1731. Senatu Deputatos ablegat ad Rastaten-
 sen-
 tes, qui Principis sui nomine illos
 ad obediendum primo monitis, dein
 minis inducerent. His autem nil pro-
 ficientibus præfigitur bimestris termi-
 nus, intra quem aut sectam aut solum
 verterent: interea vero Sacerdotes
 Apostolici nulli parcebant labori, ut
 rudes ex errorum tenebris ad veritatis
 lucem pertraherent, & seductorum
 pertinaciam frangerent. Nec suis par-
 tibus defuere Prætores, qui obstinatis
 vetabant, ne quid opificii tractarent,
 nec, nisi Catholicam fidem professi
 essent, a Parochis ad ineundum ma-
 trimonium, aut defuncti ad loca Sacra
 admitterentur: Profuit adeo hic rigor,
 ut evoluto bimestri ex Rastaten-
 sibus nonnisi tres familiæ, & ex Wagrai-
 nen-
 sibus duntaxat sexdecim emigra-
 rent. Nec minus prospere actum est
 in Alpibus, ubi præter Viros Aposto-
 licos etiam milites potius ad terrorem,
 quam ad vim adhibebantur; paucis-
 simi enim exilium præelegerunt,
 qui cum suis liberis & uxoribus
 egressi, partim in Austriam, par-
 tim in Moraviam ad Anabapti-
 stas emigrarunt, plerique tamen eo-
 rum facti poenitentes ad patriam re-
 versi

versi sunt. Gravior erat labor apud Metallurgos, quorum numerus ingens in Gasteinenſi valle erat: Hi enim veneno per noxios libros intimius hauſto nec Sacerdotum monitis permoti, nec interminata exilii pœna territi, ſectæ ſuæ libertatem audacter petebant; nec eam ipsis denegatum iri credebant, cum haud facile ſuppeterent alii, per quos fodinarum labor pari peritia peragi poſſet: Aſt repulſam paſſi, ac militis alendi tolerandique metu perculſi, abjecta pertinacia fidei doctrinis imbuï, eorumque nomina in reverſorum cenſum conſcribi tanto numero petebant, ut eorum decem millia (non computatis infantibus) recenſerentur, duntaxat ſexcentis patria excedere paratis. Ne vero Zizania ægre eradicata ſuccreſcerent, in libros noxios inquiſitio ſuſcepta eſt, in eorumque locum ſubſtituti libri Catholici, auctus Parochorum numerus, habitæ frequentiores Conciones, fidei Chriſtianæ inſtitutiones, ac variæ Divini cultus exercitationes. Nihilominus anno Chriſti milleſimo ſexcenteſimo octogeſimo primo inter Agreſtes metallorum foſſores præcipue Teſſareckenſes veneni ſimulata fidei profeſſione occultati vim exerebant, impellentibus Acatholicis, apud quos ipſi æſtivo tempore operas

Sæc. XVIII. suas locabant. Horum igitur consue-
 A. C. 1731. tudine veteres suos errores novis au-
 gebant, ex qua mixtura immane mon-
 strum est euatum, cujus halitu ne prohi-
 inficerentur, Maximilianus Gandolphus
 Archiepiscopus Viros Apostolicos, ubi
 necessitas magis urgebat, emisit, ni-
 hilque non egit, ut noxia subtraheret
 pabula; non inutili conatu; nam per-
 multos ad fidem reduxit, ac reliquis
 imposita emigrandi necessitate coercitis
 Provinciam a sectæ fœcibus expurgavit.

§. XXII.

*Nova Salisburgensium Rusticorum
 seditio.*

Enimvero restituta fidei concordia per
 plures annos in Salisburgensi Prin-
 cipatu reffloruit; nonnulli tamen ex
 rusticis erant, qui sectam, quam ob
 exilii metum ore detestabantur,
 animo adhuc fovebant, & simulato
 Catholicæ Religionis exercitio gnaviter
 occultabant: Id haud incognitum erat
 vicinis novi Evangelii Præconibus, a
 quibus clam sese intrudentibus velut a
 sua origine, denuo sectæ venenum in
 rudes populos uberius sese effudit: La-
 tebat tamen adhuc ignis sub cineribus,
 nec in apertas erupit flammæ, subinde
 tamen unus alterve fanaticismo abreptus
 e pa-

e patria emigrabat. Ea res gravioris, Sæc. XVIII.
 novique motus suspicionem movit; unde A. C. 1731.
 excitata Prætorum vigilantia depre-
 hensum, eos quoque, qui exterius sese
 Catholicos dicerent, in diebus Domi-
 nicis ac festivis ad concionem quidem
 adfuisse, ea tamen finita continuo tur-
 matim de sacris ædibus fuisse dilapsos,
 neglecto Divino officio: quod insolent-
 iæ genus, ut corrigerent Missionarii,
 primo privatis institutionibus egerunt
 tantumque profecere, ut nonnulli pro-
 fessionem fidei publice in Ecclesiis e-
 derent, dein Prætores addidere pœ-
 nam, ut, qui ante finem rei Divinæ
 de Templo absisteret, certo pondere
 ceræ in usum Ecclesiæ pendendæ ca-
 stigaretur, quo remedio sæpius adhi-
 bito vix ullus nisi re Divina penitus
 persoluta, e Templo egrediebatur: Nec
 tamen propterea Missionarii suspectorum
 ædes minus sedulo pervestigarunt, lib-
 rosque noxios, utpote sectæ fomenta,
 quotquot reperire poterant, eis eripuerunt:
 Prætores quoque eos, qui vel Eccle-
 sias frequentare neglexerunt, vel die-
 bus prohibitis carnibus vescabantur,
 certo æris pondere mulctabant. Id
 ægerrime ferebant duo rustici Joannes
 Lerchner & Vitus Bremen, qui a Præ-
 tore bis citati non comparuere, sed
 Anno 1729. coram pleno populo & Ar-
 chi-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

chiepiscopi Deputatis seditiosa voce exclamarunt: *sumus Lutherani*, postmodum data utrinque dextera se in sua secta constanter perseveraturos jurarunt, declarantes, se capitales eorum hostes fore, qui secus suaderent. Nec his contenti, ambo clam Ratisbonam contenderunt, ubi ineunte anno sequenti ope cujusdam studiosi libellum supplicem ad *Corpus* ut vocant, *Evangelicum* die septima Januarii transmisserunt, falso exponentes, quod Lutheranae sectae libris exspoliati non aliter emigrandi copiam obtinere potuerint, nisi relictis omnibus bonis novemque suis prolibus, ipse etiam Lechnerus per aliquot septimanas catenis onustus in carcere detentus fuerit: His expositis aures benevolas dedere Lutherani Principum Oratores, qui Salisburgenfi Legato Baroni de Zillerberg scriptum per Saxonicum Secretarium Augustum Herrichum porrexere, in quo pacem Westphalicam ab Archiepiscopo violatam questi petebant, ut hisce rusticis sua bona divendere & liberos evocare liceret: Hoc scriptum Legatus ex Principis sui mandato acceptare recusavit, ac die decima septima Februarii respondit, Archiepiscopum suum coram competente Judice suo rationem reddere, paratissimum quidem esse, in rebus

vero

vero suos subditos concernentibus Evangelico Corpori nullam omnino jurisdictionem in se, utpote Con-Statum competere, potius vero optandum, ut Protestantes turbidis ejusmodi hominibus eorumque querelis plerumque malitiose & falso excogitatis non adeo faciles præberent aures, nequidem discussis causæ meritis: de cetero Augustanam confessionem tempore Anni normalis nullibi in Salisburgensi Principatu investam fuisse. Percepto hoc responso Lutherani Oratores die 22. Aprilis ad ipsum Archiepiscopum literas dedere, significantes, se oppressorum gravamina nunquam excipere solitos, nisi tacita sub conditione, si gravamen, saltem quoad substantiam, verum esset; ex privato tamen commodo & ex cæco Religionis Zelo, quo Prætores flagrarent, plerumque constare de gravaminum veritate; Lutheranis Principibus non quidem competere jurisdictionem in Con-Status suos, illis tamen utpote pacis Confortibus denegari non posse, pacis violationibus per amicam compositionem obviandi medium, nec agi de anno normali, cum omni tempore Religionem mutare licitum esset. Verum postea patuit Viti Bremeni falsitas & nequitia; malitiose enim querebatur, quod ei nonnisi relicta

Sæc. XVIII. *uxore & liberis emigrandi facultas data*
 A. C. 1731. *fit, cum constiterit, quod ejus uxor*
 utpote Catholicæ fidei addictissima ad-
 eo maritum sequi noluerit, ut etiam
 in patriam reducem ad ejurandam se-
 ctam impelleret, eoque & rursus ad
 vomitum reverso, ipsa domi cum suis
 prolibus in Religione Catholica edu-
 catis remaneret.

Interim Prætores, cum apostata-
 rum numerum indies augeri animad-
 verterent, majora adhuc sollicitudine
 in eos inquirebant, cumque depre-
 henderent, potissimos ex illis ignoran-
 tiæ tenebris immerfos nec Lutheranos,
 nec Calvinianos ex integro, nec Ca-
 tholicos esse, sed quartum quoddam
 sectæ monstrum ex variis Sectariorum
 libris progenitum profiteri, hinc sedulo
 curarunt, ut cæcutientibus hisce ejus-
 modi libros, utpote errorum causas
 eriperent: Nec magni negotii opus
 erat, ingentes rancidæ ejusmodi mer-
 cis acervos cumulare, verosque Ca-
 tholicos ab infectis secernere; cum e-
 nim Anno 1728. Benedictus XIII. in-
 ter Christianos laudabilem, quam Six-
 tus V. jam Anno 1587. (*) invexerat,
 innovasset consuetudinem, qua fideles
 se invicem salutarent pia hac præemia:

Lau-

(*) Bulla, quæ incipit: *Reddituri.*

Laudetur Jesus Christus, salutato respondente: *In æternum Amen*, seducti pia hac thessera in odium Pontificis uti recusarunt, cujus essent spiritus, aperte testantes: Horum tamen quamplurimi exterius adhuc sese Catholicæ fidei addictos simulabant, quin tamen festis diebus Rei Divinæ interessent, aut prohibitis diebus a carnibus abstinerent, vel alias Ecclesiæ leges observarent, quocirca a Prætoribus pro culpæ merito plectebantur, eo modo, quo etiam Pastores Lutherani & Calviniani (*) illos, qui exterius eorum sectam profitentur, severe castigare solent,

Sæc. XVIII.
A. C. 1781.

(*) Hanc in rem observanda sunt verba Scriptoris Protestantici, qui in suo libro, cui titulus: Versuch einer Kirchengeschichte des achtzehnten Jahrhunderts 1771. Part. I. Sect. I. §. 15. pag. 17. scribit, Friederich der Erste, k. d. N. (N. h. hominum gentilitiæ superstitioni addictorum) auf eine ganz besondere Wege an. Er machte im Jahr 1723. den 3ten Octobr. eine Verordnung bekannt, daß jeder Lappländer jährlich durch einen Schein von seinem Pfarrer bey der weltlichen Obrigkeit beweisen solle, daß er dem Gottesdienst gewohnt, und das heilige Abendmahl gebraucht habe. Wer diesen Schein nicht vorzeigen könne, solle in Verhaft genommen, und so lange

Sæc. XVIII. A. C. 1731. lent, si præscripta jejunia, preces, & poenitentias non observant, aut per longius tempus ab Ecclesiis eorumque cætibus absunt, vel dies Dominicos sanctificare negligunt &c. Nihilominus Salisburgenses rustici promeritæ hujus correctionis impotentes, se inhumana severitate vexari, suisque conscientiis vim inferri querebantur, ac detracta tandem larva, quid dicerent aut crederent nescii, se, Lutheranos esse magno numero declararunt. Demum audaciores facti, ceterorum omnium nomine Philippum Stöckel & Joannem Schartner aliosque sex Ratisbonam Deputatos miserunt, qui etiam hoc anno die decima quarta Maij & proximo Mense junio A catholicorum Principum Legatis libellum supplicem calumniis, mendaciisque turgidum porrexere, tria exponentes gravamina, I. quod Eucharistiam sub una specie

zu öffentlicher Arbeit angehalten werden, bis er sich bekehre, hier sahe man augenscheinliche Wirkung. Was der Fleiß der Prediger nicht hatte anrichten können, das brachte die Gewalt in kurzer Zeit zu Stande. Si Lapponienses hi populi de his apud quemdam Lutheranum Principem vel apud Corpus Evangelicorum Ratisbonæ questi fuissent, quæso, quid eis respondissent?

sumere, Sanctos invocare, & Tempa
frequentare II. jejunii diebus a carni-
bus abstinere jubeantur III. nullam a-
liam fidem, quam Catholicam sub car-
ceris pœna profiteri cogantur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XXIII.

Rusticorum petulantia.

Paulopost alii etiam Pagi, posthabito
legitimi sui Judicis ac Principis
judicio suos Deputatos ad externos Ju-
dices ablegarunt, a quibus potentissi-
mum sibi auxilium tanta arrogantia
pollicebantur, ut coram Archiepiscopi
Ministris palam jactitarent, nisi illis
plena suæ Religionis libertas conce-
deretur, funesta quæque brevi esse e-
ventura, promissas militum suppetias
in eorum opem jamjam accurrere, Ar-
chiepiscopi milites, cum paucos ha-
beret, nec Cæsaris copias, cum illas
nunquam ad Alpes missurus esset, non
esse pertimescendas, actum esse de Sa-
lisburgensi Principe, ejusque ditione,
ejus milites, qui Werfæ & Radtstadii
essent, nullo negotio interfici posse,
omnes Rusticos, si Princeps vel hîscere
ausit, arma in eum sumpturos; unica
litera opus esse, & mox Brandenburgi-
cum & Helvetos cum octoginta armato-
rum millibus præsto futuros, se lega-
tionis

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

tionis Ratisbonensis exitum præstolatu-
 turos, & tunc rei aliam faciem brevi
 fore; rem jam esse ad extrema dedu-
 ctam, nec rusticos sine ignominia re-
 trocedere posse, utcunque alea cade-
 ret, vi perfringendum esse, Ratisbona
 nuntiatum esse, quicquid tentaturi fo-
 rent, Principi Salisburgensi inhiben-
 dum, ne sese opponeret, cruentum bel-
 lum, & internecinam cædem instare,
 si Cæsarei milites numero prævalerent,
 desperationem vires addituram, se haud
 ultra permissuros, ut venditis suis bo-
 nis e ditioe ejicerentur, sed potius se
 Catholicorum bona empturos, & hos
 inde ejectum iri, intra viginti quatuor
 horas ingentem rusticorum exercitum
 contractum iri &c. Has pluresque
 alias, quas rustici jactabant, minas
 ipsimet Sectarii coram suis Prætoribus
 jurata fide testabantur. Nec solum in
 minis hædere rebelles, sed in
 Catholicos jamjam arma pararunt,
 imo etiam Catholicos, ni eis opem
 latari essent, unacum eorum uxoribus
 & liberis trucidandos edixerunt.

§. XXIV.

*Gravaminum cognitio Deputatis ab
 Archiepiscopo commissa.*

Interim

Interim Ratisbonenses Legati ad Leopoldum Comitem de Firmian Principem atque Archiepiscopum Salisburgensem literas dederunt, supplices, ut pauperibus hisce rusticis profitendæ Religionis libertas indulgeretur, nec hi ultra a Prætoribus suis pecuniaria mulcta, aliisque molestiis dire vexarentur. Archiepiscopus, quamvis hos subditos apertam rebellionem suam novæ Religionis velamento tegere nosset, proin potius in eos promeritis poenis animadvertere deberet, maluit tamen rebellis populi sui obsequium mansuetudine & indulgentia redimere, quam Majestatis suæ severitate subditorum sanguinem effundere. Eapropter die nona Julii Viros fide dignissimos & probitate conspicuos ad Alpes ablegabat, dato negotio, ut in seditionis prætextus, & prætenfa rusticorum gravamina sedulo inquirerent. Hi ergo, ne suis partibus deessent, ad singulos Pagos excurrunt, subditorum querelas excipiunt, onera vel imminuunt, vel pro re nata penitus tollunt. His vero, qui se Confessioni Augustanæ addictos esse palam profitebantur, illius exercitium pollicentur, ea tamen lege, ut interim Archiepiscopo, legitimo suo Principi debitam fidem & obsequium, Ecclesiasticis quoque & profanis Superi-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

rioribus obedientiam & venerationem præstarent, deinceps ab omni factione, conjuratione aliisque tumultibus abstinere, nec Catholicos minis, publicis Concionibus aut alio quovis pacto vel dolo seducere molirentur, nec quicquam Religioni ac fidelitatis juramento, vel quieti & securitati publicæ adversum attentarent, sed, donec hac in re juxta Imperii leges decerneretur, quilibet juxta Archiepiscopalis beneplaciti tenorem, in possessione suorum bonorum tutus remaneret, & omnes sectariam suam Religionem privatim sine Concionibus & periculosis conventiculis, prout se exacte id observaturos, libere & unanimi voce polliciti essent, profiteri valerent; ac impofterum nullus vel ob librorum insectorum lectionem, vel ob sectam suam plecteretur: His perceptis præcipue Werffienfes rustici die decima sexta Julii jurata fide spondebant, se nullas concitatos turbas, sed ut antea Ecclesiam frequentaturos, & deinceps in omnibus se fideles & pacificos fore. Verum seditiosi hi populi luculento testimonio comprobarunt, quod non Religionis denegatæ exercitium (utpote eis indultum) sed eorum contumacia, obfirmata subjectionis jugum excutiendi voluntas, & refractaria rebellio contra legitimum suum Prin-

Principem harum turbarum causa fue- rit ; vix enim Salisburgenses Delegati abscesserant, cum illico rebelles hi subditi tam publicas, quam privatas conjurationes, factiones & conventicula innovarent, coram numerofo populo feditiofas haberent conciones, in Catholicos ferri flammæque minas jacerent, tam Ecclefiafticos quam profanos Superiores, imo ipfum etiam Archiepifcopum contumeliofis factis & verbis proterve lacefferent, pluresque alias petulantias minime tolerandas procaciter perpetrarent.

Enimvero rebellium horum fubditorum perfidia juftam Archiepifcopi indignationem provocare videbatur, nihilominus ut de illius clementia, æquitate ejusque animo ad eorum falutem intento hi eo firmitus perfuafi redderentur, Princeps die trigesima Julii ad fuos Deputatos epiftolam encyclicam tranfmifit, eisque injunxit, ut denuo fingulos hortarentur, ne temerariis aufibus, ac petulantiis paterna & nonnifi ad cujuslibet bonum collimantia Principis confilia eiuderent, fed potius omnes quiete domi fe continerent, & quid circa prætenfa eorum gravamina decernendum effet, in pace compofiti expectarent, præcipue vero a circumvagationibus, conventiculis, tur-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

bisque seditiosis abstinere, spe freti, cuncta gravamina, quamprimum fieri poterit, discussum iri, & unicuique, quæ coram Deo & hominibus iusta forent, tribuenda: Nec promisso operis constantia defuit; proxima enim die sexta Augusti Archiepiscopus ex omnibus Dicafteriis Consiliarios tam Ecclesiasticos quam Laicos, & Aulæ Ministros selegit, eisque præcepit, ut habito quantocyus conventu propositas hinc inde querelas serio perpenderent, & inter se de opportunis consultarent mediis, quibus subditorum querelæ aut penitus tolli, aut saltem imminui possent. Cum autem mediorum executio brevem saltem moram deposceret, hinc Princeps per suos Deputatos die trigesima Julii subditis denuntiari iussit, ut habita tantisper patientia quiete viverent, & de Principis clementia persuasi, scirent, non alio fine milites alpiibus fuisse immisos, nisi ut dissidiis fors inter se exorituris tempestive obviam iretur, & singulorum securitati, bonorumque indemnitati cautum esset. Insuper die 30. Augusti singulos admonuit, ut sub gravissimis poenis deinceps a temerariis ausibus, conjurationibus, seditiosis Concionibus, minis, seductionibus, convitiis &c. penitus abstinerent. & ad certiores publicæ pacis con-

conservationem nec occulte nec publice
in quocunque loco & sub quovis præ-
textu simul plures quam tres conve-
nient.

sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XXV.

*Generalis Rebellium consultatio
Schwarzachii habita.*

Paterna hæc Principis benevolentia refractariorum animos adeo non flectebat, ut seposita omni fide & reverentia, Archiepiscopi decreta illuderent, & Catholicos precibus, promissis, ac dolosis suggestionibus ad apostasiam sollicitarent: Quinimo eo temeritatis prolapsi sunt, ut Schwarzachii generalia comitia seu *magnum*, ut vocabant, *Senatum* indicerent. In eo decrevere, viginti suorum Ratisbonam esse ablegandos, ibidem hanc causam diremptum iri, submittendos esse Prædicantes, si vero his Princeps aditum occlusurus esset, aut milites immittere vellet, eis alimenta fore deneganda, & habito rursus consilio cunctos arma sumpturos, primo Parochos dein Dominos, postea ceteros fidei novæ adversantes *Papisticos hosce canes* esse trucidandos, & abscissa Catholicorum capita pedibus Lutheranorum conculcanda, vel vice versa; denique

Sæc. XVIII. tuendam esse fidei libertatem. in rebus
A. C. 1731. fidei vivendum ad jussa Ratisbonensium,
 nulloque pacto permittendum, ut a pa-
 tria bonisque suis propellantur &c.
 Hæc plura alia adversus Archiepiscopum & Catholicos, totamque patriam perniciofa cudebant consilia, atque in illorum excidium insolito jurandi modo, scilicet digitis lambendo sal, genuflexi, erectaque dextera conjurant. Postmodum tam publicas quam privatas consultationes, & seditiosa habuere conventicula, & Prædicantibus ad rebellionem concitantibus pronas adhibuerunt aures. Nil frequentius audiebatur, quam Parochorum & Catholicorum ædes esse deprædandas subjectoque igne comburendas, potius omnes Catholicos esse jugulandos, quam externos milites ad alpes admitte-
 tendos & armamentarium vi esse occupandum. In ipsum quoque Archiepiscopum ac Principem horrenda evomuerunt convitia, & pudenda dictoria, & quod obscænius, sed a moribus ejusmodi Profelytorum non abhorret, Archiepiscopi edicta stercorem convitio dehonestarunt (*). Porro hæc omnia pluraque alia ab hisce factiosis attentata testi-

---

(*) Vid, Reichs Fama Tomo XI. cap. 3. pag. 461. 467. 469. 480.

testibus idoneis & juratis coram suis Sæc. XVIII.
 Judicibus comprobata Archiepiscopus A. C. 1731.
 publicis typis manifestari jussit, ut om-
 nes a studio partium alieni judicare
 possent, an rebelles hi subditi toties
 læsæ Majestatis rei, ac publicæ pacis
 perturbatores Beneficio Emigrationis
 in pace Westphalica stabilito jure gau-
 dere valeant, & an non potius per sua
 scelera indignos sese illo reddiderint?

§. XXVI.

*Caroli VI. Imperatoris epistola ad
 Salisburgenses Apostatas.*

Cum ergo Archiepiscopus ac Prin-
 cepts Salisburgensis multiplici ex-
 perimento comprobatum haberet, re-
 belles hosce subditos nec clementia,
 nec minis ad officium redigi posse, Ca-
 roli VI. Cæsaris opem implorabat, da-
 tis ad eum literis, quibus refractariam
 suorum seditionem ac contumaciam plu-
 ribus exposuit. Obstupuit ad hæc
 Imperator, ac suarum partium esse ra-
 tus, ut eos ad debitum obsequium au-
 thoritate sua reduceret, ipse ad illos
 Vienna die vigesima sexta Augusti per-
 scripsit, se ab Archiepiscopo Salisbur-
 gensi, Imperii Principe percepisse, ejus
 subditos, præcipue Alpium valliumque
 incolas sub Religionis oppressæ præ-
 textu

Sæc. XVIII. textu maximo numero tumultus, va-
 A.C. 1731. riisque in locis factiones concitasse,
 sumptisque armis in Principis Admini-
 nistros insurrexisse, mortem, flammæ,
 & deprædationes comminatos, in suum
 Principem & Catholicam Religionem
 scommata, convitia, & blasphemias
 effudisse: ac propterea Archiepiscopum
 supplicasse, ut tanto malo auctoritate
 Cæsarea obviaretur: His præmissis Im-
 perator addidit, se utpote Romanum
 Imperatorem, supremum Judicem! &
 Imperialis hujus feudi Dominum, esse
 obstrictum, ut pax & tranquillitas in
 Imperio conservaretur, & unicuique
 jus suum tribueretur, præsertim vero
 privatæ violentiæ, ac seditiones præ-
 pedirentur, hinc se, omnes, & specia-
 tim illos, qui sub Religionis oppressæ
 aut aliorum gravaminum obtentu con-
 tra Archiepiscopum Salisburgensem ipsis
 a Deo, Cæsare & Imperio constitutum
 Dominum Territorialem spretis naturæ
 & Imperii legibus seditionem & tumul-
 tus auso temerario concitassent, serio
 hortari, præcipere ac mandare, ut ab
 hoc temporis momento quieti persiste-
 rent, suo Principi semper debitam præ-
 starent obedientiam, a conjurationibus,
 & factionibus desisterent, & a seditiosis
 verbis, contumeliis, minis, violentiis,
 & Religionis Catholicæ irrisionibus ab-
 stine-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731

inde plures a fide devios Salisburgen-
 ses incolas ad deferendam patriam &
 religionem pellexisset, hi vero postea
 alios quoque seduxissent, ac denique
 plurimis literis Ratisbona Salisburgum
 missis, & validissimi auxilii, necnon
 plenæ libertatis pollicitatione facta ce-
 teros tam proterve sollicitassent, ut
 inde præsentis seditiones enatæ fuif-
 sent, & rebelles rustici in suis conven-
 ticularis & propria auctoritate habitis
 Concionibus literas Ratisbona missas
 velut Evangelii partem congregatis
 prælegissent, ceterisque animum ad
 parem rebellionem inspirassent: Cum
 „autem, prosequeretur Imperator, tam
 „in religiosa, quam Westphalica pace
 „severe cautum esset, ne quis alter us
 „subditos ad suam Religionem pellicere
 „aut suæ jurisdictioni subtrahere au-
 „deret, hinc serio præcipimus Ratis-
 „bonensi Magistratui, ut suis Præco-
 „nibus & civibus districte inhibeat,
 „ne externos subditos sollicitare, & a-
 „lienæ subjectioni eripere præsumerent,
 „hacque ratione præpedirent, ne sub
 „falso intempestivi Religionis Zeli ve-
 „lamine ingentium dissidiorum cædium-
 „que fomitem subministrant, & Nobis
 „ansam præbeant, in transgressores
 „tanquam pacis publicæ perturbatores
 „ac seditiosos Imperialium poenarum
 „severitate animadvertendi. „

§. XXVII.

§. XXVII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.*Salisburgensium rusticorum Deputati
ad Cæsarem.*

Paterna Cæsaris monita apud eos, quibus sub Religionis larva jugum debitæ subjectionis excutere constitutum erat, adeo nil profuere, ut hi eodem Mense Augusto clam viginti & unum factionis suæ homines Viennam ablegarent. Hi a nemine molestati Lincium usque perveniunt, cum autem nullis publicæ auctoritatis literis provisi essent; urbem ingredi prohibiti sunt: quocirca supplicabant, ut eis saltem Cæsareæ literæ, quibus tutum iter Ratisbonam usque præstaretur, traderentur: Id quoque eorum datum est precibus, ast confecto unius diei itinere a quodam Comite intercepti Lincium reverti jubebantur, ubi comperto, quod in suum legitimum Principem ac Dominum rebelles insurgerent, custodiæ quidem dati sunt, sed omnibus (ut ipsimet fatebantur) charitatis officiis excepti, ac bene saginati post viginti trium dierum moram sub honorifico militum comitatu Salisburgum reducti fuere. Rumore ad Alpes pervolante perinde ac si eorum Deputati Viennæ in vincula conjecti fuissent, mox Sant-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731

Joannenses & Wagranienses rustici declararunt, quod id si certo scirent, mox sumptis armis Catholicorum carnificinæ initium daturi essent; sibi enim a Ratisbonensibus promissas esse Helvetiorum, Brandenburgensium & Saxonum suppetias, circa festum S. Martini nullum ex suis Dominis vita superstitem fore, atque pusillum Catholicorum civium manipulum nullo negotio trucidandum, demum Catholicos in sylvis ferarum more circumerraturos, nec civem, nec militem aut quemcunque alium ex Catholicis a cæde immunem fore &c.

§. XXVIII.

*Ratisbonensium Legatorum responsum
ad Cæsaris literas.*

Quantumvis Salisburgensium rebellio Religionis velamento palliata per juridicam inquisitionem, juratosque testes pene innumeros, imo per ultro-neam factiosorum confessionem comprobata fuisset, & ipsemet Archiepiscopus ad præripiendum honestandæ seditionis prætextum privatum eis sectæ exercitium concessisset, ac prætenfa eorum gravamina sustulisset, nihilominus A Catholicorum Principum Oratores, qui se *Corpus Evangelicorum* vocant, horum rebel-

rebelliam patrociniū in se suscep-
runt, atque in suis ad Cæsarem literis
exposuere, Neo - conversis beneficia in
articulo quinto Pacis Westphalicæ §. 34.
36. 37. indulta denegari, aut minui,
privatum Religionis exercitium & emi-
grandi libertatem per vincula & carce-
res, bonorum privationem, & prolium
impuerum ante annos discretionis de-
tentionem (*) vix non everti, vel sal-
tem difficillimam reddi; eorum non
paucos ob solam Religionis Lutheranae
professionem per armatos e patria ex-
pulsos, libros Lutheranos & Biblia
fuisse eis erepta, quæ tamen media (**)
ad Religionem (prout in Imperio cui-
que vi pacis licitum) immutandam ne-
cessa-

Sæc. XV III.
A. C. 1731.

(*) Si nefas est, impuberes, cum non-
dum Religionem seligendi facultate gaudent,
Patre in apostasiam prolapsō in patria detinere,
non minus nefas erit, eos ad eam redigere
necessitatem, ut unacum Patre intra solos
A catholicos adolescere, & solam ejus Reli-
gionem amplecti cogerentur, quin adhuc ve-
rum a falso discernere possent.

(**) Quid si in Saxonia rustici de ejuran-
do Lutheranismo suspecti Catholicos libros
& Biblia magno numero retinere ac legere
deprehenderentur, causantes, hæc esse me-
dis ipsis per pacem concessa ad immutandam
Religionem necessaria?

Sæc. XVII. cessaria essent. Postea querebantur
 A. C. 1731. Legati, nulla deprecationis, quam ipsi
 pro rusticis interposuissent, habita ratione Salisburgensem Legatum nequidem libellum supplicem acceptasse, nec se ab ipso Archiepiscopo responsum tulisse: interim multis neo-conversorum millibus emigrandi difficultatem motam fuisse: Archiepiscopum equidem declarasse, illis emigrandi beneficium plene indultum iri, nihilominus tamen ne uni quidem (*) concessum fuisse, ut superatis Alpium finibus ad suos Consanguineos, minus ad Corpus Evangelicum literas aut notitiam dare potuissent, eorum quoque circiter viginti Lincio Salisburgum reductos in carceribus contabuisse, alios per milites ex suis lectis ad vincula raptatos fuisse &c.

His expositis Archiepiscopi rationes evertere moliebantur. Harum prima erat, hos rusticos, quid crederent, nescire, multaque Augustanæ Confessionis adversa propugnare, proin pacis Westphalicæ beneficio indignos pro rebellibus esse habendos. II. Eos prohibitis conventiculis, conjurationibus, vectigalium denegatione, flammæ ferrique

---

(*) Göckingus in sua Emigrationis Historia de pluribus Ratisbonam adventantibus mentionem facit Lib. II. cap. 2.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

rique comminationibus, convitiis, probris, & calumniosis decretorum lacerationibus &c. rebellionem contra Principem suum ejusque Administros palam prodidisse. proin saltem in seditionis coryphæos sedulo inquirendum, eosque ad terrorem aliorum severe puniendos. III. illos nullatenus emigrandi facultatem, sed *publicum* Religionis exercitium contra statum anni decretorii manifestissimum intra ditio- nem a suo Principe per rebellionis viam extorquere voluisse. IV. Eis antea emigrandi copiam fuisse datam, qua tamen repudiata illam haud ultra concedendam, si tamen coryphæis promerita pœna mulctatis ceteri debitam præstiterint subjectionem, de emigrandi modo agi posse. Ad hæc responderunt Legati, & quidem ad primum, hosce rusticos in Lutheranismum ideo rudes esse, eoquod nec Prædicantes nec Ludimagistros habuissent, sed fidem duntaxat ex privata Parentum institutione & ex aliquot libris didicissent, eos ad Lutheranorum loca abducendos brevi in fide profecturos, ac propterea cum salutis periculo diutius in suo errore inter Catholicos non esse relinquendos: de cetero paucos forsan ex Catholicis, si a Prædicantibus examinarentur, ægre ad suæ fidei rationem

Sæc. XVIII
A C. 1731.

nem reddendam, capaces inveniri (*).
Ad secundum, hæc duntaxat a quibusdam fuisse attentata, fors ex erronea opinione, quod post sociorum incarcerationem de eorum credendi atque emigrandi libertate perpetuo actum foret. Ad tertium, publicum Religionis Lutheranae exercitium petere, nec crimen esse, nec Principem teneri, illud concedere: privatum autem exercere aut emigrare cuique liberum esse, Archiepiscopum autem in suo decreto Neo-conversis præcepisse, ut Ecclesiasticis suis Superioribus parerent, seu quod idem esset, ad Religionem Catho-

(*) Vix credibile est, quod Lutherani benigna hac excusatione: scilicet illos non bene in Lutheri doctrina esse instructos, absolverent illos, qui se suæ Religioni addictos simularent, & tamen exterius profiterentur Christum Dominum in Cruce desperasse, & damnatum fuisse, Deumque Patrem ac Spiritum Sanctum, non item & Filium profitendum esse, aut dicerent Lutherum, ejusque uxorem Catharinam (sicut de B. Virgine, SS. Petro, Anna, Augustino, & Joanne Nepomuceno Salisburgenses blaspheme enuntiarunt) in infimo inferni angulo hæere, & stercore &c. (pudor calamum excutit).

tholicam reverterentur. Ad quartum: Sæc. XVIII. A. C. 1731.
emigrandi copiam aut serius, aut fors non in tempore fuisse datam, ac duntaxat sub implicita conditione, si sese subjecerint, id est, si ad Religionem Catholicam reversuri essent.

Postea Legati testimonia, quibus temerarii rusticorum ausus comprobati fuere, enervare moliti sunt. I. Quia hæc inquisitiones non ab aliis confectæ sunt, quam ab Ecclesiasticis & Laicis, qui ipsimet hæc gravamina intulere. II. Quia sunt Judices in propria causa, proin suspecti. III. Quia nulli Protestantes ejusmodi inquisitionibus interfuerunt, quamvis hi in negotio religionis, ubi de beneficio emigrandi agitur, ex pace Westphalica jus quæsitum habeant (*). His expositis Legati nuperum Cæsaris scriptum ad Ratisbonensem

(*) Hæc inquisitiones ex speciali Archiepiscopi mandato sæpius non a Pagorum Prætoribus, sed ab Ecclesiasticis & Laicis ejusdem Consiliariis & Administris institutæ sunt, & testes ad dicendam veritatem juramenti Religionem adaecti, vel ergo ipse Archiepiscopus, omnesque ejus Consilarii mendaces, calumniatores, & tot millium innocentium oppressores inhumani, testes perjuri & falsarii fuerunt.

Sæc. XVIII. sem Magistratum impugnarunt, expo-
 A. C. 1731. nentes, se non credere, quod quis-
~~piam~~ *piam*, minus vero hic Magistratus Ca-
 tholicos Salisburgenses ad defectionem
 sollicitarit, si vero quidam Præco vel
 alii suos Amicos jam palam Augustanæ
 Confessioni addictos Verbo Dei vel li-
 teris *ad patientiam, quietem & obedi-*
tiam excitarint, id pace Westphalica
 prohibitum non esse; postea veteres
 suas querelas innovarunt de Erthalen-
 sibus, Auffseesianis & Centhgrafensibus
 prolibus. Demum ad tollendos Salis-
 bur-

---

runt, quod vel cogitare, reverentia, &
 charitas, ac sana ratio prohibet, vel hæc inqui-
 sitiones & testium depositiones fuerunt legiti-
 mæ & ordine juris factæ, quod Adversarii
 fateri coguntur, secus pariter de integritate
 eorum dubitari posset, qui de duorum Emi-
 grantium doctrina die 20. Nov. 1731. & alio-
 rum trium innocentia Memmingæ 3. & 5. Jan.
 1732. testati sunt, cum in propria causa Ju-
 dices, de cæco Religionis Zelo suspecti, ta-
 lesque, quos tanquam benevolos Receptores
 sibi demereri, emigrantium plurimum inter-
 erat, esse videantur, & ejusmodi examini-
 bus nullus Archiepiscopi Administer adfuit,
 qui tamen *in suos subditos* jus quæsitum ha-
 buisset.

burgenſium motus Cæſari tanquam op-
 portuniſſimum medium proponunt Lo-
 CALEM *commiſſionem* ab utriusque Reli-
 gionis ſtatibus ſuſcipiendam: hæc au-
 tem tum ſuperflua videbatur, cum Ar-
 chiepiscopus rebellibus ſuis ſubditis
 emigrandi facultatem jam conceſſiſſet,
 & ſeditioſi San-Joannenses die 17.
 Nov. 1731. in ſuo libello ſupplici ad
 Archiepiſcopum faſſi fuiſſent, decretum
 de emigrando poenam eſſe, *quam ipſi*
vel maxime promeriti fuiſſent, & ipſos
de ſua petulantia ex corde pœnitere: id
 autem quod factum eſſet, *inſectum fieri*
 haud poſſe.

Sæc.XVIII.
 A.C. 1731.

§. XXIX.

*Emigrationis terminus ab Archiepi-
 ſcopo præfixus.*

Crefcente indies rebellium petulantia,
 & ſeductionis periculo res ad eam de-
 ducta erat neceſſitatem, ut Princeps eis
 vel publicum ſectæ ſuæ exercitium in-
 dulgere, vel emigrationem præcipere co-
 geretur; utrumque perardui negotii
 opus; quippe tot millium a patria ex-
 ceſſus ærario publico vel maxime no-
 xius, ſectariæ autem Religionis liber-
 tas æternæ Catholicorum ſaluti per-
 quam periculofa; præſertim cum per
 juratos teſtes comprobatum eſſet,
Hiſt. Eccleſ. Tom. LXXIII.

Oo

Ca-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Catholicorum quamplurimos minis, promissis, alimentorum omnisque opis subtractione aliisque mediis ad defectionem inductos, alios vero ab hisce rebellibus invitos ac reluctantes apostatarum catalogo fuisse insertos: Maluit tamen Archiepiscopus maximam suorum reddituum jacturam pati, quam ex Sectariorum consortio fidelium subditorum salutem seductionis periculo exponere: Statuit ergo, rebellibus emigrandi modum & terminum præscribere; hancque in rem die trigesima prima Octobris edictum promulgari jussit, in quo temerariis rebellium ausibus fuscis expositis invictam suam patientiam, indulgentiam, & tot paterna monita ac consilia nequiter elusa questus, declarabat, quod quidem illos tanquam seditiosos & perfidos jam dudum promerita pœna castigare potuisset, prævalente tamen paterna ejus charitate adhucdum per encyclicas literas seditiosos hosce ac in ipsum Principem suum, patriamque perduelles subditos ad debitam obedientiam, subjectionem, juratamque fidelitatem hortari voluerit. His ipsis tamen monitis se adeo nihil profecisse memorat, ut potius, sicut antea, temeritate haud toleranda Principis sui literas contumeliosis verbis & factis dehonore, ipsis-

ipsisque Prætoribus aliisque in faciem
 oggerere non erubescerent: *Principem*
non esse eorum Dominum, nil sibi cum ipso
esse &c. Inde vero Archiepiscopus
 optime inferebat, vanum fuisse eorum
 prætextum & querelas de oppressa Re-
 ligione, aliisque oneribus, illos re ipsa
 omnimodam a subjectione libertatem
 obtendisse, & Statum in Statu erigendi
 occasionem quæsisse: eoque collimasse
 post iteratum interdictum continuatas
 conjurationes, conventicula, Catholi-
 corum Tempia frequentandi inhibiti-
 ones propria auctoritate factas, impias
 & seditiosas Conciones, convocato e-
 tiam per tympana vel sclopos populo,
 in pluribus ædibus, aliisque locis ha-
 bitas &c. His subjunxit Archiepisco-
 pus: Propter hasce seditiones in le-
 gitimum suum Principem motas, nec-
 non propter publicæ quietis perturba-
 tionem, non autem propter Religio-
 nem Coryphæos & præcipuos tumultu-
 um Auctores fuisse custodiæ datos,
 nec tamen propterea ceteros ad san-cti-
 rediisse, sed potius, ut captos in liber-
 tatem assererent, & fideles subditos
 aggrederentur, novas conjurationes
 altero mane iniisse, & quamvis per
 milites ab hostili invasione præpediren-
 tur, passim tamen seditiosa habuisse
 couenticula, sæpiusque in suum Prin-
 cipem

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

cipem horrenda effudisse convitia, creatisque inter se novis Coryphæis sese Episcopaliū Prætorum mandatis opposuisse, hisque præsentibus immotam fidem suæ factionis Auctoribus data dextera iurasse: Et tamen (quod longe pejus esset) hos sub ementito oppressæ Religionis & denegatæ emigrationis velamento, aliisque fallis prætextibus Protestantium opem & patrociniū implorasse expositisque pluribus mendaciis pœna dignissimis non modo in finitimis Provinciis seditionem, sed & in toto Romano Imperio belli flammās excitare molitos esse:

„Nunc vero, prosequēbatur Archi-
„episcopus, nec Domini ac Principis,
„& Archiepiscopi dignitas, nec com-
„missa Nobis potestas permittere vide-
„tur, ut publicæ quietis ac securitatis
„perturbatores in seditionis suis ausibus,
„& supra enarratis sceleribus diutius
„impune permaneant, cumque eorum
„petulantix plusquam sexcentis rela-
„tionibus, haustis notitiis, iuratis in-
„quisitionibus, testibus, literis, & ocu-
„lari experientia abunde comprobatæ
„sint, ac insuper memores simus, edi-
„ctorum, quibus Prædecessores nostri
„tam de fidei rebus, quam de hæresi
„suspectis subditis, juxta Imperii leges
„prospexere, aliunde vero Nos Domino
„Deo

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

„Deo rationem reddere non audere-
 „mus, si tanquam Princeps Ecclesia-
 „sticus in Archiepiscopatu, in quo per
 „mille ducentos annos nunquam alia
 „præter Catholicam Religionem vi-
 „guit, contrariam toleraremus: Ea de
 „caussa emigrationem adeo non præ-
 „pedire, ut potius eam promoveri
 „adstringimur, ut a ceteris nostris sub-
 „ditis, & finitimis Austriæ ac Bavarie
 „Provinciis seductionis periculum sub-
 „moveamus: Statutum igitur est, ad
 „perpetuam stabilemque pacem in Ar-
 „chiepiscopatu reddendam, & præca-
 „venda majora mala, refractarios &
 „seditiosos hosce homines, qui Archi-
 „episcopatum tot totiesque repetitis
 „intestinis tumultibus vexarunt, radi-
 „citus extirpare, præcipue cum jure
 „timendum, eos deinceps quoque, uti
 „hactenus nostram Provinciam crebris
 „turbis molestaturos, & insuperhabitis
 „Pastorum, qui eos sine vi aut coactio-
 „ne unice mansuetudinis via ad rectam
 „semitam reducere conati sunt, moni-
 „tis, & sprete Pastoralis nostra sollici-
 „tudine in sua pervicacia perseveratu-
 „ros. Quocirca necessarium duximus
 „promulgato nostro edicto omnibus &
 „singulis, qui palam vel occulte sese
 „Augustanæ vel Calvinianæ Confessioni
 „addixerunt, pro nobis sicut & cuilibet

Sæc. XVIII. „Imperii Statui competente jure refor-
 A.C. 1731. „mandi, & emigrationem præcipiendi,
 „mandamus I. ut omnes seditionis
 „rei, ac uni ex toleratis Religionibus
 „dediti sub gravissimis poenis ex omni-
 „bus Salisburgensis Provinciæ locis
 „excedere teneantur, & quidem II.
 „Ex his famuli, ancillæ &c. intra octi-
 „duum cum suis sarcinis sine spe gra-
 „tiæ emigrent. III. Illi, qui in
 „Archiepiscopi servitiis sunt, a die pu-
 „blicati hujus edicti suis officiis & sa-
 „lariis privati sint. IV. Sicut ex ve-
 „teri more nullus nisi Catholicus in
 „Salisburgensi ditione jure civitatis do-
 „natus fuit, ita omnes, qui se sectæ
 „addictos declarant, jure civitatis
 „& opificii spolientur & emigrare te-
 „neantur. V. Ex his bonorum immo-
 „bilium possessores utriusque sexus,
 „quamvis ob seditionem & alia scelera
 „beneficio emigrationis indigni sint,
 „nihilominus singulari hac gratia po-
 „tiantur, ut pro rata tributis, quod de
 „suis bonis pendent, unius, vel duorum
 „aut trium mensium terminum emi-
 „grationis habeant, intra quem tamen
 „sua bona vendant, & interea unum
 „famulum vel ancillam suæ sectæ reti-
 „nere permittantur. VI. Reservata
 „autem nobis poena in eos, qui hæresi
 „in Imperio nunquam toleratæ nomen
 „de-

„dederunt, ceteris, qui de seditione
 „vel rebellionē postulati non fuerint, Sæc. XVIII.
 „emigrationis beneficium, & si resi- A.C. 1731.
 „puerint, veniæ gratia impendatur.
 „VII. Illi, qui ob temporalium metum
 „ignari quid crederent, se Lutheranæ
 „sectæ addixerunt, vel ad palliandam
 „suam seditionem se fidei Catholicæ
 „addictos simularunt, nisi intra quin-
 „decim dies ab instituta Commissione
 „sui erroris poenitentiam egerint, &
 „se Catholicos esse professi fuerint, in
 „hoc edicto comprehendantur, nec
 „caussari possint, se inscios & invitos
 „falso ad Lutheranorum catalogum
 „fuisse relatos, nisi inculpatis moribus
 „& jurato testimonio hoc falsi crimen
 „comprobare possint. VIII. Hos, qui
 „quamvis nec clam nec publice sectæ
 „nomen dedissent, de ea tamen suspecti
 „vel libros prohibitos retinere depre-
 „hensi sunt, Administri tam Ecclesia-
 „stici quam Laici juridice, sine omni
 „tamen vel pecuniaria vel Ecclesiastica
 „poena interrogent, an sint Catholici
 „vel Sectarii, si primum, eos ad incul-
 „patam vitam, & rejiciendos ejus-
 „modi libros hortentur, si secundum,
 „eis conscientiæ libertatem relinquunt,
 „denuntient tamen, ut intra terminum
 „ab Imperii legibus præfixum divendi-
 „tis bonis, & persoluta ob emigratio-
 „nem

Sæc XVIII. „nem debita præstatione ubique con-
 A. C. 1731. „fuetæ e patria excedant. IX. Illis
 „vero, qui Religioni in Imperio tole-
 „ratæ addicti, nec seditionis nec hæ-
 „resis convicti sunt, Administri omne
 „auxilium ad commodam emigratio-
 „nem præstare teneantur, nec de eo-
 „rum nativitate, opificio, honestis
 „moribus &c. petita testimonia eis de-
 „negent, minus vero præter consue-
 „tum tributum emigrationis quicquam
 „ab illis exigant, sed eis tutum com-
 „meatum per omnes Præfecturas præ-
 „stent. X. Emigraturi omnes ante
 „discessus terminum sese coram suis
 „Superioribus sistant, & persoluto emi-
 „grationis tributo securitati publicæ
 „litteras petant. XI. Administri hu-
 „jus edicti executionem accuratam ur-
 „geant, in transgressores post evolu-
 „tum terminum inquirant, eosque de-
 „bita poena mulctatos ad emigrandum
 „compellant. „ Hoc edicto Salisbur-
 „gensis Archiepiscopus ac Princeps Pro-
 „vinciam suam ab hac sectariorum sæce
 „expurgatum, & Imperii legibus hac
 „in re satisfactum iri sperabat: Nihilo-
 „minus Daniæ Regis Orator Joannes de
 „Holze die decima Novembris Salisbur-
 „genfi Legato intimabat, ut Archiepi-
 „scopum eo induceret, ut hisce rusticis
 „aut liberum Religionis exercitium per-
 mit-

mitteret, aut juxta pacis Westphalicæ præscriptum liberam emigrandi facultatem daret: San- Joannenses quoque & Lichtenbergenses alique rustici terminum emigrationis prolongari, humillime ab Archiepiscopo petebant. Horum precibus inclinatus Princeps die 29. Novembr. indulgit, ut terminus prolongetur usque ad festum S. Georgii, & illi, qui intra hoc tempus bona sua divendere non potuerint, eorum curam & administrationem Catholicis usque ad Annum 1734. committere, & filii ac filiæ apud suos Parentes, quibus hæc prolongatio indulta est, remanere valeant, præsertim vero gravidæ aut lactantes foeminæ usque ad commodum tempus tolerentur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XXX.

*Caroli VI. Imperatoris responsum ad
Ratisbonensium Legatorum
litteras.*

Pro emigraturis, ut supra memoravimus, deprecabantur Ratisbonenses Principum A catholicorum Oratores, quibus Carolus VI. Imperator hoc anno die sexta Decembris rescribi jussit, „pensatis omnibus, quæ Salisburgo
„relata fuissent. localem commissionem
„non esse necessariam; nil enim aliud

Sæc. XVIII. „ ab Augustanæ Confessionis Principi-
 A. C. 1731. „ bus peti, nisi ut hisce rusticis benefi-
 „ cium emigrationis ad normam pacis
 „ Westphalicæ concederetur, nec ipsa
 „ emigratio valde difficilis redderetur,
 „ Salisburgensem vero Archiepiscopum
 „ jam fuisse admonitum, ut hac in re
 „ nihil eorum prætermitteret, quæ a
 „ præfatis subditis juxta Imperii leges
 „ desiderari possent, Cæsarem quoque
 „ supremi pacis Westphalicæ Executo-
 „ ris partes gnaviter expleturum, &
 „ quæ hucusque in favorem Archiepi-
 „ scopi præstitisset, vicinitatis jure &
 „ pacis conservandæ studio, non autem
 „ rusticis Imperii legum, & præsertim
 „ pacis Westphalicæ indulta imminuen-
 „ di aut subtrahendi animo fecisse
 „ &c. Hæc Imperator, nec tamen
 propterea Protestantes cessabant Ratis-
 bonæ altum clamare, minari, & de
 pace Westphalica apud Cæsarem queri,
 omnesque intendere nervos, ut rebel-
 lionis luce meridiana clarius compro-
 batæ culpam a factiosis hisce subditis
 amolirentur. Querebantur etiam, quod
 Salisburgensis Archiepiscopus Luth-
 ranis Principibus, quorum ditiones
 hi rustici pertransirent, de eorum ad-
 ventu nec minimam dedisset notitiam,
 cum tamen his a Salisburgensi Senatu
 & Prætoribus literæ tutum iter præ-
 stantes

stantes typis excusæ, quotquot petebantur, datæ fuissent, atque in illis omnes status, & officiales rogarentur, ut hisce emigrantibus non modo liberum transitum concedere, sed requisiti omnem eis opem præstare velint: Ampliora certe Catholici ex Protestantium ditione emigrantes, si forte vel leviter de rebellionem suspecti fuissent, sibi non pollicerentur. Nihilominus tamen ipsemet Archiepiscopus Salisburgensis datis ad Carolum Albertum Bavariæ Electorem literis liberum comitatum hisce Agrestibus concedi petebat, ut constat ex ejusdem Electoris mandato ad suos Prætores die decima quinta Decembris dato, vi cujus injunctum, ut eis nulla omnino molestia aut contumelia inferretur, sed alimenta, aliaque necessaria pro parata pecunia (non petito transitu censu) suppeditarentur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XXXI.

Prima Emigrantium cohors Kauffburum & aliorum delata.

Tandem octingenti circiter Salisburgenses rustici, comitante eos Archiepiscopali Commissario Schongavium die vigesima quinta Decembris pervenerunt: Dati fuere ex Archiepiscopi clementia cuilibet pauperi in singu-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

singulos dies ad sustentationem sex crucigeri: Nihilominus tamen, cum Commissarius eos nonnisi Schongavium usque conducere jussus reditum pararet, hi rustici ad locum Augustanæ Confessionis addictum deduci, tanta importunitate ab eo petebant, ut eidem vim se illaturos minitarentur: Horum igitur violentia expugnatus, die vigesima septima illos usque ad pagum Dierlithum comitabatur, inde vero Josephi Gabrielis Kans Pro - Præfetti Schongaviensis jussu per Antonium Böhler Præfecturæ Tabellarium inclinato jam sole Kauffburgum ingressi sunt, nonnullis pœnitentia ductis & ad patriam reversis, ceteris omnibus, quid crederent, ignaris, & ob solam contumaciam Lutheranis: Hæc de iis præfatus Tabellarius coram Kauffburenſi Magistratu testabatur. Porro ex hisce sexaginta tres in urbe remanserunt, a civibus Lutheranis perbenevole excepti: alii numero trecenti viginti sex Memmingam, & centum nonaginta septem Augustam, & denique centum quinquaginta Campidonum abire die 30. Decembr. jussi sunt. Sequenti die trecenti quadraginta quatuor Memmingam pervenere, ad quos die prima Januarii alii centum sexaginta & unus, qui a Campidonensi Præfecto L. B. de Frey-

Freyberg transitu prohibiti sunt, accessere: ex his Memmingani Cives nonnisi ducentos quadraginta exceperunt, ceteros vero circiter ducentos sexaginta Ulmam (Bibaracenses enim nullum ex his rusticis admittebant) abduxerunt. Die autem vigesima prima Martii Memminganus Senatus datis ad Salisburgensem Archiepiscopum literis supplicabat, ut hisce miseris relicta eorum bona restitui juberet. Ad hæc Archiepiscopus die decima Aprilis rescribi iussit, quod ad compensationem maximorum sumptuum, quos ad sopiendam rebellionem ab eis concitatam ærarium Principis tulisset, jure merito exiguæ illorum facultates retineri potuissent, aliunde vero ipsis, si concessa emigrationis prolongatione uti voluissent, integrum fuisset, sua bona plus offerenti pro arbitrio divendere, nihilominus Archiepiscopus die quinta Aprilis ex singulari clementia præcepisset, ut omnia eorum bona divenderentur, & pecunia inde hausta usque ad obulum eis commoda occasione transmitteretur. Denique die secunda Januarii centum quinquaginta quinque exules ad Campidonensem Urbem A catholicam pervenere, ex quibus nonaginta sex retenti sunt, ceteris Lautkircham missis.

Sæc. XVIII.
A. C. 1735.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XXXI.

*Difficultas Augustæ mota circa horum
Agrestium receptionem.*

Jam die vigesima nona Decembris Anno 1731. Kaufburani Senatores Lutherani ad Augustanos perscripserant, circiter quadringentos ejusmodi rusticos Augustam venturos, quos in Urbem (nequidem salutato Senatu Catholico) recipi petebant. Habita hac notitia Senatus A catholicus per Schleisnerum famulum Joanni Jacobo de Holzapfel Duumviro Catholico denuntiavit, se in animum induxisse, ut his exulibus, donec aliorum mitti possent, interim in Cauponum ædibus habitaculum assignaretur, proin rogare se, ut communi consilio statueretur, quatenus hi per Urbis portas libere admitterentur. Ad hæc spectatissimus Duumvir reposuit, hanc rem maturioris esse deliberationis, seque cum ceteris secretioris senatus Patribus Catholicis desuper acturum. Eadem ergo adhuc die Catholici convenere, in hanc abeuntes sententiam, tot hominum ple- rumque pauperum transitum per Urbes non esse consuetum, & ubi extra mœnia æque commode pertransiri potest, non esse necessarium, semper autem in

in urbe mixtæ Religionis ob tumultus periculofum, & præfenti tempore Urbi permoleftum, cum mendicos accepta eleemofyna ex Urbe educendos eſſe, non ita pridem in Senatu ſtatutum fuiſſet: Has ob cauſas Senatus Catholicus ruſticos in Urbem admitti negavit, ne tamen religionis odio id fieri videretur, Auguſtanæ Confeſſionis Senatoribus intimatum, Catholicos permittere, ut hi exules extra Civitatem in vicinis pagis Oberhuſii vel alibi per unius diei moram quieti indulgerent, de expenſis cautione prius præſtita.

Accepto hoc reſponſo A catholici habito colloquio die trigeſima prima Decembris declararunt, ſe omne tumultus periculum provide præventuros, ſequæ his miſeris unius alteriusve diei moram in urbe ideo duntaxat indulgere, ut in Eccleſiis ſacro Concionum ſolatio recreari poſſent: Catholici quamvis reponerent, quod in publicis Tabernis & in Civitate Auguſtana ob religionis diverſitatem inter tot homines immorigeros, rudesque ſeditionis ac tumultus periculum nunquam ſatis præcaveri poſſet, nihilominus A catholici a ſua ſententia & petito minime reſceſſerunt; quocirca Catholici amore pacis conceſſere, ut ex his ruſticis extra urbem habitantibus quovis die alter-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

ternis vicibus & horis centum, proin-
 intra quatrimum omnes quingenti mi-
 litibus stipati urbem & Templum in-
 gredi possent, ita tamen, ut finita Con-
 cione ad loca sibi assignata redeant, &
 ab Urbis ingressu arceantur illi, qui
 Medicorum judicio contagioso morbo
 laborant. Verum A catholici æquas
 hæc transitus condiciones, quantum-
 vis Civium ipsorumque Emigrantium
 securitati proficuas, acceptare recusa-
 runt, eademque die ducentos triginta
 sex rusticos, qui tum advenerant, ne-
 quidem consulto Senatu Catholico per
 Senatores A catholicos in vicinis locis
 collocarunt, & intra paucos dies par-
 tim occulte, partim personatos in rhe-
 dis, partim sub specioso eos ad famu-
 latum conducendi obtentu cunctos in
 urbem introduxerunt, id ægerrime fe-
 rentibus Catholicis, utpote quibus par
 jus & dominium in hosce pagos & ur-
 bem esset: Insuper Burtzlerus & Vol-
 ckius A catholici milites omnium por-
 tarum excubiis, falso indicare præsum-
 pserunt, Joannem de Stetten Augustanæ
 Confessionis Duumvirum præcepisse, ut
 simul tres vel quatuor ex emigrantibus
 libere in urbem admitterentur: De hac
 autem injuria, & officii sui usurpatione
 graviter querebatur Nicolaus Frideri-
 cus de Langenmantel a Westheim præ-
 toriæ

toriae cohortis Centurio, cui in man- Sæc. XVIII.
 datis antea datum erat, ne ex emi- A. C. 1731.
 grantibus ulli sine utriusque Duum-
 viri consensu Urbis ingressum concede-
 ret. Gravior postmodum querela mo-
 vebatur a Senatu Catholico: Hic enim
 innuptos famulatus gratia in urbem ea
 lege admitti concedebat, ut annotato
 eorum numero Prætori indicaretur,
 ubi servitia agerent; cumque præterea
 ipsi Acatholici prius hosce emigrantes
 duntaxat, *donec aliorum mittantur*, per
quatuor dies extra urbem ali petiissent,
 eapropter haud tolerandum Catholico
 Senatui videbatur, quod hi rustici in
 urbe stabilem figerent sedem, & jam-
 jam per duodecim omnino dies ibidem
 morarentur. Ergo Catholici talia ab
 una duntaxat parte contra stabilitam
 communis Regiminis normam & pro-
 priam Acatholici Senatus declaratio-
 nem attentari, iniquissimo ferebant
 animo, & die præfata ab Acatholico
 Senatu ad sequentia quæsitæ respon-
 deri, unanimi suffragio postulabant:

I. An rustici ad urbem admissi non
 ex illis sint, qui de rebellione in suum
 Principem mota testibus & documen-
 tis convicti fuissent?

II. Quibusnam quivis eorum atte-
 statis, & transitus literis instructus sit?

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

III. Quot ejusmodi homines in Urbe reperiuntur, & cujus sint nominis?

IV. An innupti vel conjugati, & quot mares, quot foeminæ adsint?

V. Ubi & apud quos Cives morarentur?

VI. Qua via sibi sustentationem procurent, & an facultatibus ita provisi sint, ut nec nunc nec impofterum Civibus & ærario oneri esse possint.

VII. Quis & qualiter de damno, & tumultu ab his alienigenis fors excitando cautionem sit præstiturus?

VIII. An hi Confessioni Augustanæ in omnibus articulis consentiant?

IX. Utrum A catholici cunctos, qui fors adhuc superventuri sunt, pariter propria auctoritate in Urbem recipere intendant? Attamen A catholici ad has quæstiones respondere usque ad vigesimam quintam Januarii diem cunctabantur, qua demum die Catholicus Senatus responsum dari, denuo petebat, declarans, nisi protinus, & antequam nova Emigrantium turma Urbi appropinquaverit, respondeant, & tam adventuros quam præsentibus rusticos aliorum abduci procurent, Senatum Catholicum compulsam iri, ut mediis æquissimis & Cæsareæ Majestatis menti consonis non modo adventuros, sed & hucusque in Urbe detentos inde arcerent.

rent. His insuperhabitis a Senatu Sæc. XVIII.
 Acatholico Deputati eadem adhuc die A. C. 1731.
 quingentos Emigrantes, qui recens
 advenerant, inconsulto ac inscio Ma-
 gistratu Catholico ad loca urbi vicina,
 Nosocomium utrique parti commune,
 & ad jaculatorium hortum conduxere,
 ibidemque habitationem eis assigna-
 runt. Cum ergo Catholicus Senatus
 fundatum suum prohibendi & pari au-
 thoritate gubernandi jus denuo gravi-
 terque lædi cerneret, Urbis portas
 claudi iussit, ne hi rustici sub variis
 prætextibus, & dolis ad maximum Ci-
 vium gravamen & onus clam rursus in
 Urbem irrepere possent.

Tandem senatus Acatholicus, ut
 sibi nuper exprobrata dilueret, die vi-
 gesima quinta Januarii decretum edi-
 dit, in quo receptionem horum exulum
 utpote suæ fidei addictorum *sibi soli*
 ideo competere propugnabat, quia Ma-
 gistratus *Evangelicus* in *Evangelicis* re-
 bus jura in *Evangelicos* privative exer-
 cere potest. (Quid si autem Magi-
 stratus Catholicus in Catholicorum re-
 bus jura in Catholicos privative & sine
 Acatholici Magistratus consensu exer-
 ceret, & trecentas circiter Moniales,
 Religiosos aut Catholicos Sacerdotes
 recens in Urbem reciperet, quin inde
ullum vel unius hominis minus vero civium

SÆC. XVIII. *Acatholicorum gravamen fieret, utpote*
A. C. 1731. a Catholicis alendos?) Postea Aca-
 tholici ad Magistratus Catholici quæ-
 sita, & quidem ad quinque priora re-
 sponderunt, id constare ex commeatus
 literis, quas Emigrantes secum attu-
 lissent, necnon ex nota apud Consulem
 Lutheranum reposita. Ad sextum fuit
 responsum, quosdam ex famulitio, al-
 ios ex Civium Acatholicorum ele-
 mosynis sustentari, Ad septimum, de
 hisce rusticis hucusque nil mali timen-
 dum, potius tamen de famulis Eccle-
 siasticorum & Nobilium Catholicorum:
 ceterum de pauperibus & famulis suffi-
 cienter provisus cautionem non præ-
 stari. Ad octavum, notum esse, hos
 rusticos profiteri Lutheranam Religio-
 nem, an autem in omnibus articulis con-
 sentiant, dependere ab eorum Institu-
 tione: credibile tamen esse, eos de sua
 fide æque instructos esse, ac multi
 Catholici e plebe de sua religione. De
 quo tamen quæstio non erat, sed an
 sectæ non toleratæ errores teneant,
 quod certe de nullo infimæ etiam con-
 ditionis Catholico quantumvis rudissi-
 mo asseri potest: Utrum vero adhuc
 plures ejusmodi Emigrantes Augustam
 venturi sint, ad hanc quæstionem re-
 spondit Magistratus Acatholicus, id
 ab Archiepiscopi Salisburgensis &
 Cæ-

Cæsaris dispositione dependere, si vero Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
re ipsa venturi essent, Magistratum, quod æquitati & S. Cæsareæ Majestatis menti consonum foret, facturum.

Perlecto hoc decreto Magistratus Catholicus probe cognoverat, responsum ad quæsitæ adæquatum vagis ejusmodi verbis declinari, & sub prætextu *juris in Sacra* communem Regiminis normam, & inde profluentia communia Status jura everti; nihilo minus tamen justæ indignationi prævalente pacis studio Magistratus Catholicus, tres portas aperiri jussit, eo quod A catholici declarassent, rusticos proxima die vigesima octava Januarii a territorio Augustano discessuros, interim vero portarum excubitores aucto præsidiariorum militum numero curaturos, ne emigrantium ullus urbem clandestine ingrederetur.

Nondum tamen querelarum finis; A catholicus enim Magistratus needum numerum eorum, quos ex recens advectis Emigrantibus ad servitia assumere vellet, Catholicis communicabat, declarabat tamen, quod adhuc alios paucos, qui vel ob infirmitatem vel ætatem statim abduci non possent, proxima feria quarta sine militari comitatu extra territorii Augustani fines per Augustanæ Confessionis Deputatum

Sæc. XVIII. deportaturi sint. Postea tamen Catho-
A. C. 1731. licis innotuit, quod Lutherani Cives
 pluribus Emigrantibus promississent, se
 tam dextre rem acturos, ut clausis e-
 tiam portis ex iis nonnulli in urbem
 introducerentur, imo quod eorum fi-
 lii jamjam Parentes suos valere jussis-
 sent: Enim vero Acatholici contra Ma-
 gistratus Catholici voluntatem non
 modo innuptos sed & conjugatos ad-
 mitti petiere, ac declararunt, se ex
 lege charitatis, naturæ & gentium ob-
 stringi, ut, si adhuc alia Emigrantium
 cohors Augustam sit ventura, eis unius
 alteriusve diei moram & quietem in-
 dulgerent, quot autem ex his in ur-
 bem admittendi sint, id se Cæsareæ
 suæ Majestatis decisioni relinquere &c.
 Hæ pluresque aliæ exortæ sunt diffi-
 cultates, quas tamen Catholicorum
 moderatio sustulit; consenserunt enim,
 ut trecenti nec plures Emigrantes pro
 Civium servitio admissi, quos inter ta-
 men nulli sint conjugati, aut Civitati
 prorsus inutiles, quiete remanere pos-
 sint, precens quoque appulsis, si opus
 fuerit, extra Urbis mænia una dies
 quieti daretur, nec eorum ullus urbem
 ingredi permetteretur, nisi id jubente
 Imperatore. Insuper ad Magistratus
 Acatholici petitionem concessum est,
 ut etiam quibusdam conjugatis mutuo
 Magi-

Magistratus consensu secundarium Civitatis jus daretur. Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Porro trigesima Januarii die altera emigrantium turma post *quinque* ferme dierum moram aliorum abducta est. Inde vero nova querelarum occasio; quamvis enim die vigesima septima & octava ejusdem Mensis Senatus A Catholicus solemniter declarasset, hosce rusticos *sine militari comitatu* esse abducendos, nihilominus hi a pluribus Augustanæ Confessionis Equitibus & quidem armatis fuere stipati, & pridie ante eorum discessum, & ipsa transitus die Prædicantes in horto jaculatorio, & alibi, in quibus tamen locis extra urbem sitis nullatenus in anno normali exercitium Augustanæ Confessionis viguit, Conciones publice ad hosce Emigrantes habuere, proin Catholicis novum Religionis gravamen intulerunt, insuper etiam inuito calculo non plures numero, quam trecenti abducebantur, cum tamen eorum septingenti triginta septem advenissent; inde vero creditum, computatis viginti octo Papenheimium & Lindaviam missis plusquam centum, vel extra urbem occultatos, vel in Urbe clam contra datam fidem detentos fuisse. Vicissim vero Magistratus A Catholicus contra Catholicum die trigesima Januarii querebatur,

Sæc. XVIII. tur, quod hic in binis decretis verbo:
A. C. 1731. *Lutherani* usus fuerit, cum tamen hic
 terminus in scriptis publicis vel decretis
 non sit usitatus, proin prædicatum in
 Instrumento pacis Westphalicæ rece-
 ptum! potius esset adhibendum. Ad
 hæc tamen respondit Magistratus Ca-
 tholicus, se hoc termino Augustanæ
 Confessioni addictis injuriam vel offen-
 sam inferre noluisse, vicissim vero eos
 die secunda Februarii admonuit, ut
prædicatum Augustanæ Confessionis, ut-
 pote in Instrumento P. W. aliisque
 Constitutionibus Imperii publicis ubi-
 que receptum, in Camera Imperiali
 præscriptum & in Executionis recessu
 usitatum nullatenus negligant, nec
 prædicato *Evangelicorum* sibi PRIVA-
 TIVE recens arrogato utantur, per-
 inde acsi Catholici non æque Evange-
 lici forent.

§. XXXIII.

*Alexandri Sigismundi literæ ad Im-
 peratorem hac in causa.*

Sequenti die Reverendissimus ac Se-
 renissimus Episcopus & Princeps
 Augustanus Alexander Sigismundus
 ad Carolum VI. Imperatorem literas
 dedit, quibus significabat, Catholicum
 Magistratum ad eam deductum esse ne-
 cessi-

cessitatem, ut ob Emigrantes maximo numero affluentes ad præcavenda inter utriusque Religionis Cives dissidia, continua pericula, turbas & tumultus Cæsareæ suæ Majestatis patrocinium opemque imploraret, quatenus prompta ac severa sanctione Acatholico Magistratui inhibeat, ne impofterum sine Catholici Senatus consensu ejusmodi emigrantes in urbem aliunde jam pauperibus quamplurimis repletam reciperet, nec eis tot quietis dies sine tumultus periculo concederet, sed potius trecentis illis ex benignitate assumptis contentus esset. Hoc idem, ut sacræ Cæsareæ Majestati supplex proponeret, se a Catholicis rogatum fuisse assererat Episcopus, eorum ergo petitioni ad conservandam tranquillitatem, securitatemque tantopere necessariæ & unice ad pacem & concordiam collimanti obsecundaturus, Cæsari supplicasset, ut petitam sanctionem maturare, hacque ratione imminens malum tempestive prævertere velit &c.

Pariter die decima sexta Februarii Senatus Acatholicus ad *Corpus* ut vocant, *Evangelicum*, necnon ad ipsum Imperatorem datis literis Catholicum Magistratum accusabat, quod violata pace Westphalica Emigrantibus varias molestias intulisset. Porro de mutuis

Sæc. XVIII. hisce querelis Cæsareo - Imperiale Con-
 A. C. 1731. filium suam sententiam ac iudicium
 ad Imperatorem transmisit, & Fride-
 ricus Guilielmus Borussiae Rex die se-
 cunda Februarii Salisburgensem Archi-
 episcopum rogabat, ut neo-converso-
 rum emigrationem concessis commea-
 tus literis, ac redditis eorum bonis
 promovere velit, ipse vero cunctis ad
 Borussicas ditiones transituris omnem
 opem pollicitus est. Eadem die Ca-
 tholicus Magistratus Cæsari exposuit,
 quam enormiter in hac emigrationis
 causa per varias partis A catholicæ
 dispositiones privative sibi arrogatas,
 & periculosas circumvagations contra
 proprias declarationes in commissio sibi
 communi Rempublicam gubernandi
 jure & officio fuerit læsus ac turbatus,
 ex altera autem parte quam grave
 onus per importune petitam, & clam
 sub variis prætextibus usurpatam tot
 emigrantium receptionem Urbi Augu-
 stanæ vel eo ex capite accesserit, quod
 ex his potissimi sint pauperes, & a po-
 tiori ad civilia vel alia servitia omnino
 inhabiles, proin nonnisi ex eleemosynis
 ad ceterorum, quorum pene infinitus
 Augustæ numerus esset, damnum su-
 stentandi forent, aliunde vero ob horum
 præsentiam non paucis utriusque Reli-
 gionis famulis, operariis atque ancillis
 victum

victum quærendi opportunitas subtrahe- Sæc. XVIII.
 retur. His expositis Senatus Cæsari A. C. 1731.
 insuper ob oculos posuit, quod hæc
 ipsa calamitas civibus præcipue Catho-
 licis imminens certo ac infallibiliter ti-
 mendos, & vix non jam erumpentes,
 & nonnisi portarum occlusionem præca-
 vendos tumultus non modo inter Ca-
 tholicos cives, ceterosque incolas sed
 & circumvicinos Catholicos rusticos
 accerferet, si A catholicus Magistratus
 præter trecentos illos amore pacis in
 Urbem admissos, plures ejusmodi exu-
 les ad hanc mixtæ Religionis Civita-
 tem assumpturus esset. Quapropter Se-
 natus Cæsari supplicabat, ne Acatho-
 licorum precibus devictus, permetteret,
 ut ob immaturum sectæ suæ Zelum
 Acatholici novo tot hominum affluxu
 Urbem & Cives magis adhuc gravare
 præsumant. Cum autem timeret Se-
 natus Catholicus, ne artificiosa, mi-
 nusque sincera actitorum relatione Cæ-
 sar præveniretur, eidem plenam rei
 gestæ relationem publicis documentis
 instructam transmisit, supplex, ut Cæ-
 sareæ suæ Majestatis decerneret, quid
 Catholicis agendum, si forte Acatho-
 licis aliis Emigrantibus proxime adven-
 turis ingressum, vel circum mœnia sub-
 sistendi copiam dare, hocque sub ob-
 tentu eos clam ac sensim in urbem
 du-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731

ducere præsumerent, aut a sua Majestate ad id facultatem extorquerent, Denique supplicabat Magistratus Catholicus, ut Imperator Acatholico incompetentem, & hucusque sibi soli arrogatam gubernandi licentiam hac in re inhiheret, vel maxime ideo, quia vi Instrumenti pacis Westphalicæ Magistratus Acatholicus præter liberum emigrantium transitum nil amplius postulare ac prætendere queat.

Proxima autem die decima quarta Februarii rursus Magistratus Catholicus apud Cæsarem querebatur, quod Acatholicus facta ad Corpus, ut vocant Evangelicum recursum in Catholicum varias, infestas & frivolas culpas congefserit, adeo, ut Saxonix Orator Emigrantes durius habitos, multa obstacula eis opposita, urbisque portas propria auctoritate a Catholico Magistratu occlusas Senatui exprobrarit, ac funesta inde oritura mala comminatus sit. Insuper die decima octava ejusdem Mensis Magistratus Catholicus de novo Imperatori exponebat, etiam e plebe Acatholica nonnullos datis Ratisbonam literis Senatum Catholicum pudendis mendaciis, probris & calumniis protervum in modum proscidisse, ejusque providas sanctiones ad conservandam pacem securitatemque adeo necessa-

necessarias in malam partem interpretatos fuisse, & Magistratum inclementiæ erga Emigrantes falso insimulasse, ac demum quod Senatus decreta ipsemet Episcopus Augustanus improbasset, per manifestam calumniam in vulgus sparsisse: præterea querebatur Magistratus Catholicus, quorundam Civium Lutheranorum proterviam eo devenisse, ut eorum quidam ipsum Catholicum Duumvirum maxime indignis convitiis, maledictis & calumniis nuperrime effusis laceßere ejusque maturas non minus quam necessarias ordinationes procaciter traducere non erubescerent: Ad præcavendas igitur animorum exacerbationes indeque orituros in plebe tumultus Magistratus Catholicus Cæsarem rogabat, ut communia Civitatis jura auctoritatemque ab ejusmodi petulantis, & privative arrogato Urbis regimine vindicare, necnon severe inhibere velit, ne præter trecentos illos ex benevolentia receptos alii plures (uti hucusque factum) clam variis artibus in Urbem non sine maximo Civium onere introducerentur, nec ex illicito concubitu procreati juvenes Salisburgenses artium Mechanicarum Professoribus contra Opificum leges obtruderentur.

Sæc. XVIII.
A.C. 1731.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Interim ex communi utriusque Magistratus consensu publico proclamatum, ne Cives vel verbis vel literis de Emigrantium negotio ad invidiam alterutrius partis agerent: nihilominus ipsemet Magistratus A Catholicus querulas suas ad Cæsarem literas contra Magistratum Catholicum Augustæ publicis typis vulgavit, quamvis hujus causæ series in illis *acerbissimo* (verba sunt in libello supplici ad Cæsarem contenta) *aculeato*, & *longe mordacissimo stylo relata*, & *in sinistrum sensum detorta*, multis maximi momenti *suppressis*, aliis pluribus vel contra rei veritatem admixtis, vel unice ad concitandam invidiam exaggeratis exposita fuisset. Hac de causâ Senatus Catholicus die decima quinta Martii Imperatori supplicabat, quatenus ad vindicandam suam innocentiam ac honorem eidem liceret, genuinam facti relationem typis edere, & præcipuas Magistratus A Catholicici criminationes diluere: Cum ergo hic Catholicum argueret I. inclementiæ erga Emigrantes II. privativæ jurisdictionis sæpius arrogatæ contra Magistratum A Catholicum III. stabilitæ regiminis formæ exinde perturbatæ, & demum penitus evertendæ, contra utriusque partis concordiam, communem quietem ac tranquillitatem. Ad

pri-

primum ergo respondit Magistratus Ca-
 tholicus, se commiserationem ore & opere ostendisse, eoquod proprio motu
 hos miseros in communes extra mœnia
 domos recepisset, & in communi ter-
 ritorio datis quatuor quieti diebus eos
communibus lectis aliisque necessariis
 instruxisset, in accessum ad Urbis Ec-
 clesias, & trecentorum receptionem
 consensisset, eosque insuper largius
 eleemosynis juvisset, nisi ipsimet Aca-
 tholici de immenso pene eleemosyna-
 rum affluxu gloriantes, oblatum Ca-
 tholicorum subsidium nec acceptassent,
 nec petiissent: Cum vero A catholicis
 Senatoribus objecissent, quod
 rusticos conjugatos Urbe exclusissent,
 id lege municipali prohibitum esse re-
 spondit Senatus Catholicus, cum nulli
 sine civitatis jure in urbe tolerentur,
 & ipsimet A catholici hos rusticos dun-
 taxat ad unam alteramve diem usque
 ad eorum discessum admitti, nullate-
 nus autem perpetuo in urbe retineri,
 ore & calamo petiissent, quamvis post-
 ea sub obtentu innuptos ad Civium ob-
 sequia admittendi, ex prima emigran-
 tium turma ferme omnes etiam conju-
 gatos, infirmos & inhabiles non sine
 maximo operariorum præjudicio & con-
 tagionis periculo in urbem intrussissent.
 Ceterum a Catholico Senatu his alie-
 nige-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

nigenis nil aliud fuisset denegatum, nisi quod sine legum municipalium violatione, quietis, & unionis jactura, & Civium damno concedi non potuit. Ad secundum & tertium accusationis caput opposuit Magistratus Catholicus, se potiori jure de læsa regiminis *paritate* querendi causam habere, eoquod Magistratus A catholicus inconsulto & infcio Catholico hos peregrinos in commune Urbis territorium introduxisset, eis privativa auctoritate communes habitationes assignasset, eorum numerum conscripisset, eorum com-
meatus literas examinasset, milites ad illorum custodiam constitueret, pro regulando eorum ingressu mandata ad Urbis portas dedisset, & quamplurimos in urbem admissos in Civium ædibus collocasset &c. ac quamvis eorum ad famulatum receptio communi consensu ea lege indulta fuisset, ut in pleno Senatu exacta fieret relatio, quot & a quibus hi rustici in civium famulatum recepti fuissent, & quamvis hæc ipsa relatio plusquam quinquies fuisset postulata, & toties promissa, ad hunc tamen usque diem *contra tam iterato stipulatam fidem* illa obtineri non potuerit, donec die vigesima quinta Januarii jamjam quingenti Emigrantes ante Urbis portas fuissent.

Cum

Cum autem Magistratus Acatolicus propositum tumultus periculum ex Emigrantium receptione timendum hac ratione retunderet, quod ex circumvicinis rusticis Catholicis centeni & centeni supplicantium more certis diebus urbem ingrediantur, quin inde tumultus oriretur, ad hanc paritatem respondit Magistratus Catholicus, has supplicationes multis retro sæculis ante Lutheri incunabula Augustæ fuisse celebratas, proin nequidem per somnium a Magistratu Acatolico prohibendas, hosque peregrinantes recta & duntaxat ad visitanda Tempia tanquam devotionis suæ terminum properare, nec perpetuam in Urbe habitationem intendere, sed peracto pietatis exercitio ex Urbe ad suos non sine maximo civium Acatolicorum emolumento quiete reverti: E contrario autem Emigrantes Augustam, quamvis hæc Urbs nec competens nec necessarius esset emigrationis & subsistentiæ terminus, venire, & cum maximo pauperum, famulorum & civium damno, & tumultus periculo, ut perpetuo in urbe subsisterent, exigere.

Immerito etiam ab Acatolicis expositum querebatur Magistratus Catholicus, quod Emigrantes extra urbem non tam collocari, quam ob illorum

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

numerum potius compingi debuerint; id falsum esse reponebant Catholici, eoquod in primo Religionis fervore Lutherani cives certatim tot ad suas ædes attraxissent, ut ceteris superfluum esset locus, & si non fuerit, id imputandum esse Magistratui Acatolico, qui, id suadentibus Catholicis, hos rusticos non item Oberhusium & Pfersheimium abduxissent. Postea Catholicus Duumvir & Ilfungius Nosocomii Præfectus impactam hanc calumniam, perinde ac si iniqua & Christiano & semiprudente ac morigero homine indigna crudelitate usum culcitrarum etiam petenti Magistratui Acatolico denegassent, a se amoliebantur, per testes comprobando, quod simul ac stramentitiæ ejusmodi mattæ fuerint petitiæ, ex Catholici Duumviri mandato statim fuerint suppeditatæ. Id cum inficiari haud possent Acatolici maligne saltem promptam hanc voluntatem interpretabantur perinde ac si id Catholicus Duumvir potius aliorum vituperationem veritus, quam miseratione motus fecisset: cumque id ipsum Acatolici in suis quoque ad Cæsarem literis exposuissent, de sinistra & maligna hac interpretatione Catholicus Duumvir vehementer expostulabat, ostendens, quod solo charitatis Christianæ titulo impulsus

pulsus consensisset, id inde patere, quia Sæc. XVIII.
 has culcitræ utpote pro solis pestiferis A. C. 1731.
 huiatibus Civibus specialiter destinatas
 jure denegare potuisset, hi autem alie-
 nigenæ nullo *civilegii aut communitatis*
 nexu conjuncti essent. Acrius adhuc
 illum pungebat calumnia, qua Acatho-
 licus epistolæ ad Cæsarem datæ Au-
 ctor gravem hunc Virum insimulabat,
 perinde acsi tanto in Protestantes odio
 flagraret, ut *etiam Civibus Lutheranis,*
si contagione afflicti forent, sine scrupulo
hasce culcitræ denegasset. Iniquissimo
 igitur ferebat animo, quod hic Auctor
 tam scandalosam & malignam opinio-
 nem conceperit de Viro erga ipsos Augu-
 stanæ Confessionis Cives optime me-
 rito, perinde acsi Hic inter hosce ru-
 sticos nec sibi nec Acatholicis alio quam
 communi charitatis nexu conjunctos,
 & inter dilectos Concives suos tam ex
 Divino, naturali & gentium jure, quam
 ex Civitatis legibus quasi devinctos
 nullum discrimen facere nosset, cum
 tamen omnes & singuli de pacifico &
 moderato hujus Duumviri animo &
 charitatis officiis omni data occasione
 etiam erga Acatholicos cives exhibitis
 testari possent &c. ex ejusmodi autem
 calumnia publicis typis in Urbe vul-
 gata nil aliud expectandum esset, quam
 inter plebeios & Cives exacerbatio

Qq 2

ani-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

animi, debitæ obedientiæ, veneratio-
nis, & amoris neglectus, Superiorum
contemptus, ac denique seditiosi tu-
multus &c. Parem quoque indigna-
tionem excitavit altera ejusdem Au-
ctoris criminatio, qua Duumviro Ca-
tholico imputabat, quod Hic ex mero
odio nullum ex quingentis rusticis postremo
adventantibus nisi sub hac naturæ, gen-
tium & Imperii juribus contraria condi-
tione, ut deinceps adventuri ab Urbe arceren-
tur, nec quieti dies daretur, contra omnem Chri-
stianam, humanam & ipsis bestiis debitam
charitatem & miserationem admiserit. Hæc
vero calumnia ipsum etiam Augusta-
num Episcopum & Bavarix Electorem
petere videbatur, eoquod etiam hi
juxta hunc convitiatorem ex odio &
non ob communem quietem & securi-
tatem conservandi studium die 15. Dec.
1731. per suum territorium transeun-
tibus nullam omnino moram, aut sese ab
invicem separandi, aut in eorum terris per-
manendi copiam dedissent: cum tamen
nec ex naturali, nec ex gentium aut Im-
perii jure nec ex consuetudine inter Ca-
tholicos & Protestantes recepta id præ-
ceptum sit, nec debita charitas & com-
miseratio ad hoc solum restringatur,
ut a sua fide deficientes vel omnes vel
aliqui in omnes urbes, quas pertran-
seunt, recipiantur, aut plures in vel
extra urbem quietis dies necessario eis
con-

concedantur: potius autem hisce juri- Sæc. XVIII.
 bus plene sit satisfactum, si *salva com-* A. C. 1731.
muni & publica quiete ac securitate eis
 communia non item singularia chari-
 tatis obsequia per eleemosynas aliaque
 subsidia præstentur, præcipue, cum
 pace Westphalica nil aliud præcipiatur,
 nisi *liber transitus* per urbes, per quas
transire omnino necessarium est. Nisi
 vero Magistratus Catholicus provida
 hac conditione immoderatum Religio-
 nis Zelum moderasset, absdubio Sa-
 lisburgeneses rustici singulari Luthera-
 norum civium charitate pellesti una-
 omnes Augustam contendissent, & pa-
 lam vel clandestine multa eorum millia
 non sine maximo civium damno, &
 tumultus periculo in Urbem involassent.

Ex his inferebat Catholicus Magi-
 stratus I. se æquissimo jure petiisse,
 ut sibi commeatus literæ, quibus hi
 Emigrantes provisi essent, communi-
 carentur. II. Ut, quam ex religioni-
 bus in Romano Imperio toleratis hi
 transfugæ profiterentur, coram utro-
 que Magistratu non ex erroneo plebis
 rumore sed vel Emigrantium literis,
 aut fidei confessione aut ex alio fide
 digno testimonio probaretur; cum ta-
 men Magistratus A catholicus insuper-
 habita Duumviri Catholici petitione
 non nisi *tres* ejusmodi commeatus lite-
 ras,

Sæc. XVIII. ras, imo & earum duntaxat transumpta
A.C. 1731. misisset, & de examine, quod tamen
 nonnisi cum paucissimis characterum
 gnaris emigrantibus habitum fuit, ni-
 hil omnino Magistratui Catholico fuisset
 communicatum, proin nulla certa
 de eorum religione notitia habita sit, nisi
 forte ea exinde constaret, quod hi ru-
 stici tam Kauffburi, quam Augustæ
 frontem signo Crucis munirent, pectus
 tunderent, & in Augustanæ Confessionis
 Ecclesiis in genua pro veteri suo
 more procumberent. Atrox igitur ca-
 lumnia Magistratui Catholico ab Au-
 ctore per hoc impacta fuerit, dum Cæ-
 sari exposuit, has commeatus literas
 exhiberi, & Civium ædes, in quibus
 hi Emigrantes habitarent, designari,
 a Magistratu Catholico ideo fuisse pe-
 titum, ut hos miserōs *malevolis Civibus*
Catholicis tanquam furoris sui victimam
exponeret, ac propterea ipse nihil, quod
 tamen suarum partium fuisset, pro eo-
 rum defensione disposuisset. Hæc
 Duumvir Catholicus falsitatis convicit
 ex eo, quod habita notitia de Emi-
 grantium adventu mox proposuerit,
 eos ad Augustanæ Confessionis Templū
 conduci posse, adjuncta tamen *pro eo-*
rum, omniumque securitate militum manu,
 insuper Medicos, qui de eorum sani-
 tate curam haberent, designaverit,
 pro-

providum tamen hoc consilium Magi-
 stratus Acatholicus rejecerit, & ubi
 Catholicus contra *privativam* dispositio-
 nem reclamabat, id Auctor ita maligne
 interpretatus sit, perinde acsi in emi-
 grantium defensionem ab Acatholico
 Magistratu facta, Catholicus contra
 Officii sui debitum improbasset.

His fusius expositis Magistratus Ca-
 tholicus alteram & quidem palmarem
 Acatholici accusationem diluit, scilicet,
 quod ipse *Urbis portas non aperiri jussis-*
set: Hujus mandati æquitatem com-
 probatam reddidit I. quia quamvis
 Magistratus Acatholicus pollicitus esset,
 quod prima Emigrantium turma non
 diutius nec perpetuo sed duntaxat uno
 alterove die ad quietem se in Urbe
 retentura esset, postea tamen omnes
 clam in urbem admisisset, & nequidem
 de conditione, religione &c. usque ad
 adventum aliorum quingentorum Emi-
 grantium, notitiam Catholico Magi-
 stratui communicasset. II. Quia de
 altera hac turma plures contra datam
 fidem clam in Civitatem introduxit,
 & Catholico Magistratui hoc in negotio
 tale dedit responsum, acsi solus Magi-
 stratus Acatholicus omnia privative
 ex plenitudine potestatis agere & dispo-
 nere posset, nec desuper alteri parti re-
 spondere teneretur. III. Quia nonnisi

Sæc. XVIII per sex diei horas portæ non fuerint
 A C. 1731. apertæ, (mox autem post factam de-
 clarationem reſerata) & id quidem,
 ne clandestine plures in Urbem irre-
 perent, ſed communis tranquillitas con-
 ſervaretur, ac tumultus & periculofus
 aliquot centum civium excuſus ad hos
 emigrantes præcaveretur. Cum ergo,
 proſequeretur Catholicus Duumvir,
 ex his manifeſtum ſit I. cuncta a ſe
 diſpoſita ad conſervandam Reipublicæ
 quietem & ſecuritatem collimaffe, II.
 Magiſtratum Catholicum in ſuo *pari-*
tatis, & communi auctoritate regendi
 jure per privative arrogatam jurisdictio-
 nem fuiſſe graviffime læſum. III. Hunc
 multis impactis calumniis, & inſertis
 mendaciis injurioſe traductum &c. hinc
 Cæſareæ ſuæ Majeſtati humiliter ſup-
 plicatum, ut edicto præcavere velit,
 ne Urbs pluribus quam illis trecentis
 Emigrantibus deinceps gravaretur, &
 ob calumnioſum ſuum ſcriptum Aca-
 tholicus Magiſtratus reprehendus, nec
 non ad communem pacem & concor-
 diam revocatus, cives ad ſeditionem
 contumelioſis ejusmodi libellis publice
 editis deinceps concitare prohiberetur,
 ac denique Catholico Magiſtratui præ-
 ſcriberetur, qua ratione impoſterum
 hoc in negotio agendum eſſet.

§. XXXIV.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.*Salisburgensis Legati responsum ad
Saxonici Secretarii querelas.*

Jam supra meminimus, quod Salisburgensis Archiepiscopus per suos Ministros specialiter in causam motæ seditionis inquiri jufferit, pollicitatione interim facta, quod rebelles hi subditi, si a seditiosis suis turbis abstinerent, nec ob libros prohibitos punirentur, nec in libero, privato tamen sectæ exercitio perturbarentur: Cum autem his non contenti essent, sed captis licet triginta duobus turbarum coriphæis, ceteri tamen per quatuor omnino menses totam circum regionem terrore, minis, insultibus & violentiis complevisset, atque inverso naturæ, & legum Imperii Ordine subjectionis jugum excutere, suumque Principem sibi subditum reddere moliti essent, Archiepiscopus universo Orbi palpandum manibus dare coge-batur, hos nec propter emigrandi beneficium, quod eis, si moderate fuisset peti-tum, nunquam denegatum, nec ob Religionis libertatem, quæ eis concessa erat, sed propter publicos tumultus, seditiones & turbas Principis sui patrocínio & tutela excidisse. Eo igitur sine Archiepiscopus in omnibus

Sæc. XVIII. septem Præfecturis, ubi ejusmodi mo-
 A. C. 1731. tus fuere concitati, seditiosa hæc facta
~~testibus juratis comprobari, & ad ju-~~
 dicium acta referri jussit, demum vero
 cuncta hæc juridica constituta, & ex
 publicis Prætorum tabulis excerpta ty-
 pis edi curavit: Inde igitur concordi
 plurimorum testimonio patuit, quod
 hi rustici prohibita & seditiosa habue-
 rint conventicula, neglecto sui Principis
 judicio de imploranda etiam armata
 exterorum ope conjurarint, foedus in-
 ter se juratum de non emigrando inie-
 rint, populum ad defectionem sollici-
 tarint, Catholicos precibus, dolis, insi-
 diis, flammæ ferrique metu ac minis
 ad suas partes pertraxerint, ac invitos
 & reluctantes catalogo apostatarum ad
 augendum suorum numerum inscripse-
 rint, sumptis armis armamentarium
 Radstattenſe occupare decreverint,
 Blasphemias in Christum Dominum,
 B. V. & Sanctos evomuerint, Sancto-
 rum imagines iconoclastarum more
 confregerint, & ipsum suum Principem
 atque Archiepiscopum horrendis in-
 juriis, convitiis & probris laceſſiverint
 &c. Genuina & juridica hac relatione
 palam edita sperabat Archiepiscopus,
 fore, ut nullus Elector aut Imperii Prin-
 ceptus horum rebellium ſubditorum pa-
 trocinium in ſe ſuſcipere velit, minus
 vero

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

vero eidem in mentem venire potuisset, quempiam approbaturum, quod Catholicus Princeps per publicæ quietis perturbatores a suo Superioritatis territorialis jure sibi æque ac aliis Imperii Principibus competente dejiceretur, eoquod indubitatum esset, quod quilibet Princeps Catholicos sibi subiectos, si suscitata tam periculosa seditione, horrendis suis petulantis, & convitiis in ipsum effulis pacem perturbassent, etsi in anno normali liberum ibidem suæ Religionis exercitium habuissent, absque omni tamen ejjectionis termino, & sine forensi judicio illos e sua ditione propulsandi jus haberet: Sua tamen spes Archiepiscopum fefellit: Plures enim calami, ut hos rusticos a rebellionis macula purgarent, tam apud Cæsarem, quam apud Corpus Evangelicum desudabant, & ipsemet Saxonici Electoris Secretarius die vigesima octava Januarii Salisburgensi Legato scriptum tradebat, in quo tam Archiepiscopale emigrationis diploma, quam edita contra rebelles testimonia impugnare moliebatur: Hujus vicissim scripti articulos omnes Legatus Salisburgensis solide refellebat, ostendens l. hos subditos in processu ut vocant, *informativo* de seditione aliisque criminibus per testes potissimum juratos &

con-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

concordes servato omni juris rigore
accusatos, & ipsa factorum notorietate
convictos fuisse, nec eis patrocinari
 obtentam conscientię libertatem; hanc
 enim sine excitato tanto ac universali
 tumultu, importuno assultu, mutua
 conjuratione, & nec minis clandesti-
 nis & publicis, severe tamen pro-
 hibitis conventiculis extorquere, sed
 potius modesta apud suum Principem
 insinuatione petere debuissent, eoquod
 Pax Westphalica Art. V. §. 34. non nisi
 quiete & pacifice religionem suam mu-
 tantibus beneficium emigrationis indul-
 geat, præterea emigrationem nulli fuisse
 prohibitam, nec eorum ullum vi ex
 patria ejectum; postea vero transitus
 militibus fuisse obsessos, partim ne
 rebellionis Auctores fuga elaberentur,
 partim quod compertum fuisset, eos
 non Religionis suę studio, sed Princi-
 pem suum, ejusque Administros ca-
 lumniis & mendaciis denigrandi studio
 Ratisbonam contendisse, perperam e-
 tiam hos rebelles conqueri, quod eis
 inhibita fuisset, proles suas ad Lu-
 theranorum scholas mittere; eos enim
 tunc adhuc *exterius* Catholicam fidem
 fuisse professos, nunquam autem in
 Imperio hucusque auditum, quod Pa-
 rentibus filios suos impuberes ad exte-
 rorum scholas, ut ibi in *contraria*
 reli-

religione instituerentur, mittere licuisset. II. Triennii terminum iis duntaxat in P. W. concedi, qui sine tumultu religionem immutarent, & durante triennio quiete in suis ædibus subsisterent, non autem his, qui seditiosa impunitate *publicum* Religionis exercitium, cum integra suorum bonorum possessione sibi indulgeri peterent, nec tamen unquam emigrare intenderent; secus enim sequi, quod Compaciscentes partes solliciti non fuissent, an facta Religionis mutatione in Principis ditione pax vel turbæ invalescerent. III. Æquissimum fuisse, quod emigrantibus expleto triennio ad patriam revertendi facultas denegaretur; secus enim dispositionem pacis Westphalicæ impune possent eludere, si sub specioso bona sua administrandi vel proles suas educendi obtentu identidem reverti, & per longius tempus ibidem morari ipsis liceret; concessum tamen eis fuisse, ut vel sua bona venderent, vel *quoties id ratio postularet*, circiter per tres dies ibidem morarentur, nec ob tenuissimas eorum possessiones, nec ob exigenda debita vel prosequendas lites utpote mox decidendas longiorem requiri moram: falso autem Archiepiscopi Ministros Ratisbonæ fuisse accusatos, perinde ac si hæc bona leviori pretio

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

pretio cum rusticorum damno vendita fuissent; gratissimum enim Archiepiscopo fore, si vel unicum Prætorem &c. ejusmodi culpæ reum denominare possent, potius autem certissimum esse, quod plurimi emptores infecta re recesserint, eoquod exigua hæc bona cæciori pretio vœnum exposita fuissent.

IV. Æquitati omnino consonum fuisse, ut hæreditaria portio filiorum Catholicorum, qui jam puberes sunt, & ad annos discretionis pervenerunt, reservaretur, ne a suis Parentibus ob mutatam religionem aliorum migrantibus derelicti mendicare cogantur.

V. Immerito querelam moveri, ac si domicilio carentibus emigrationis terminus vel nimium angustus, vel nullus fuisset indultus, incolatus enim jus dependere a jure Superioritatis territorialis, & eos, qui domicilium fixum non haberent, proprie non esse subditos, sed *parvi temporis subditos vocari*, eosque *contra Magistratus voluntatem mansionis jus nullum habere, sed quocumque tempore juberi posse, ut emigrarent*: hos vero ceteris prius e patria fuisse abductos, eoquod petulantiores, magisque periculosi fuissent; quod autem eorum temeritas in verbis & minis stetit, id non eorum bonæ voluntati, sed providæ Magistratus dispositioni ad-

adscribendum. VI. Manifesta ejuratæ fidelitatis & seditionis indicia esse privatas plurium millium conjurationes, concursus, consultationes, foedera & auxilia contra Principem ejusque Ministros quæsitæ &c. VII. Spectatis

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

omnibus eorum seditiosis ausibus ad oculum comprobatis instrumentum pacis W. exacte fuisse observatum, nisi quis hos rusticos velut de *re bene gesta* laudare, & Principi publicam quietem & pacem invidere vellet, præcipue postquam hic idem suum emigrationis diploma in multis ex innata clementia temperasset. VIII. Quatuor, & non trium duntaxat Præfecturarum subditos terminum prolongari petiisse, & quamvis se hanc gratiam ob suas petulantias non fuisse promeritos ipsimet fassi essent, ab Archiepiscopo tamen etiam ceteris hoc fuisse indultum, eo fine, ut & ipsi ad saniora reverterentur: de cetero ipsos hosce rebelles in suo libello supplici die 16. Jun. 1731. petiisse, vel liberum Religionis exercitium in patria, vel emigrandi facultatem, hac ergo eis non modo concessa, sed & emigrationis termino clementer prorogato, quod quererentur, non habere: Ex his inferebat Legatus, attenta P. W. litera & Compaciscantium intentione constare, hosce factiosos

Sæc. XVIII. A. C. 1731. ſeditioſos Beneficio nonniſi pacificis ſub-
ditis in P. W. concesso vel in totum vel
ſaltem in tantum ſeſe indignos reddi-
 diſſe, & tamen quinquaginta duos
 rebellionis Antefignanos adhuc in car-
 cere detentos non ultra culpæ meritum
 caſtigatum iri, de cetero autem Ar-
 chiepifcopo Salisburgenſi utpote im-
 mediatolmperii Principi jus reformandi
 in Sectarios, præſertim rebellionis alio-
 rumque criminum reos abnegari haud
 poſſe, proin ei ſemper integrum fuiſſe
 illos e ditionibus ſuis exterminare juxta
 ipſa Proteſtantium principia, qui hæ-
 reſin merum errorem intellectualem,
 non autem crimen publicum pro foro
 externo pœnæ obnoxium quidem ſta-
 tuunt, tradunt tamen, quod ſi illius
 circumſtantiæ aliam delicti ſpeciem
 ſuperinducant, v. g. ſeductionem alio-
 rum, excitatos ſeditioſos publicosque
 tumultus, formalem Principis contem-
 ptum &c. tunc e patrio ſolo libere ex-
 pelli poſſint: Id quoque eo certius eſſe
 erga illos, qui Anno 1624. publicum
 vel privatum ſuæ Religionis exerci-
 tium nulla anni parte habuerunt, &
 primum poſt pacem Weſtphalicam, de-
 mum a Principis religione deſciverunt;
 his enim integram emigrandi liberta-
 tem non ſuffragari, proin Dominum
 territorii non teneri, eos contra ſuam
 volun-

voluntatem tolerare, sed posse pro arbitrio suo ejusmodi subditis emigrationem imperare, hacque ratione jus reformandi in eos exercere, juxta Inst. Pac. Osnabr. Art. V. §. 36. vers. *aut a Domino territoriali &c.* Hennigesum quoque ad verba *Patienter tolerantur &c.* observare, necessitatem omnimodam Territoriali Domino minime impositam esse tolerandi ejusmodi subditos, eoquod §. 36. *illis facultas etiam data sit imperandi subditis migrationem.*

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Pariter plura alia, quæ in horum rebellium favorem & Salisburgensis Archiepiscopi ac Catholicorum injuriam sparsis ubique libellis etiam imperatori porrectis divulgata fuere, falsitatis convicta refellebantur, & quidem i. criminabantur, eos, qui Confessioni Augustanæ se addixissent, summa importunitate, ut ad fidem Catholicam redirent, fuisse adactos: id falsissimum esse demonstratum est, eoquod Archiepiscopus ipsemet in suo emigrationis diplomate die 31. Octob. 1731. disertis verbis præcepisset, eos, etsi ultro ad fidem redire peterent, nonnisi sub maximis cautelis esse recipiendos, eoquod experientia teste ab ejusmodi hominibus nil nisi tumultus & seditiones essent timendæ. Insuper ipsos Emigrantes tam in Archiepiscopali Com-
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Rr mis-

Sæc. XVIII. missione, quam Memmingæ & Hallæ
 A. C. 1731. die 5. Jan. & 7. Jul. sponte factos esse,
se libere & sine ullo impedimento aut mole-
lestia fuisse dimissos, se omni humanitate,
& benignis verbis denuo Ecclesiam frequen-
tare rogatos &c. E contrario autem
 Lutheranos rusticos præcipue cum
 rursus in patriam irrepsissent, variis
 artibus, seditiosis verbis, additis etiam
 minis rudiores Catholicos ad defectio-
 nem sollicitasse, eis libros prohibitos
 obtrusisse &c. II. Spargebatur, hosce
 rusticos immodicis multis pecuniariis
 fuisse vexatos, si libros Lutheranorum
 retinuisse, diebus præceptis Ecclesiam
 neglexisse, vel prohibitis diebus non
 jejunasse deprehensi fuissent: ostende-
 batur, hos non ob præfata delicta,
 sed ob rebellionem & contemptas Prin-
 cipis leges fuisse castigatos; jam enim
 a pluribus annis fuisse statutum, ut
 qui se vel Calvinianæ vel Lutheranæ sectæ
 addicunt, sine coactione in conscientie li-
 bertate relinquuntur, & intra emigrationis
 terminum venditis bonis suis a patria ab-
 scedant, nullus autem vel ob libros prohi-
 bitos minus propter religionem castigetur:
 his vero poenis (prout in quavis reli-
 gione fieri amat) eos duntaxat fuisse
 mulctatos, qui fidem Catholicam ex-
 terius profitebantur, & tamen fidei præ-
 cepta palam violassent. III. Protestantes
 altum

altum inclamabant, his neophytis terminum triennii in P. W. concessum, fuisse denegatum: ad hoc responsum est, pacem id concedere sub hac conditione Art. 5. §. 12. si tales *sua officia cum debita subjectione peragant, & nullis turbis ansam præbeant*: potissimos autem ex his rusticis terminum ad festum S. Georgii lubentissimo animo acceptasse, alios Ratisbonæ supplicasse, ut ante evolutum triennii terminum, quamprimum fieri posset, dimitterentur. IV. Incolas aspero hyemis tempore fuisse ejectos, & quidem vi, armata manu, & explosis in eos sclopetis. Responsum, ex Werfensibus seditiosis quosdam vim militibus intulisse, lapidibus impetisse, eos vulnerasse, eorum Tribunum arrepto collo aggressos fuisse &c. vim ergo vi repellere, necessarium fuisse. ita tamen, ut sclopis *non oneratis* & sine ulius vulneratione repellerentur: certissimum autem esse, quod Catholicus Venator a quodam rustico rebelli globis trajectus altera die occubuerit, & alius Lutheranus rusticus nomine Georgius Thurner Prætoris Ministrum duris verberibus exceptum ter ad terram affligerit. V. Ratisbonæ vulgatum, eis nequidem ad compingendas sarcinas, debita solvenda &c. sufficiens tempus fuisse indultum. R. octidui tempus
Rr 2 fuisse

Sæc. XVIII. fuisse concessum, ad tenuissimas eorum
A. C. 1731. facultates &c. superabundans, eos
 quoque de instanti emigrationis ter-
 mino fuisse aliquot ante diebus admo-
 nitos, ex relictis eorum bonis, etiam
 minima Archiepiscopi jussu fuisse eis
 transmissa; quæ autem Bartholomæus
 Pilz de sexaginta florenis sibi a Præ-
 tore ablatis edixisset, inde falsitatis
 convinci, eoquod tota hujus incolæ
 substantia ægre septem florenos exce-
 deret. VII. Clausis alpium faucibus
 libertatem emigrandi fuisse interceptam,
 R. cuilibet Principi seditionis tempore
 territorii fines claudere licitum esse,
 Archiepiscopum tamen lubentissime
 concedere, ut ejusmodi rebelles vel
 seorsim vel turmatim Provinciam suo
 discessu expurgarent. VIII. Infantes
 suis Parentibus ereptos, vel unacum
 innuptis emigrare fuisse coactos. R.
 id falsissimum esse, infantibus enim
 diserte intimatum, ut si vellent, vel
 id eorum Parentes peterent, apud eos
 domi remanerent, ac ex ipsis emigran-
 tium catalogis constare, quamplurimos
 utriusque sexus Infantes ultro cum
 suis Parentibus Augustam, Memmin-
 gam &c. adventasse. IX. Rupertum
 Winter septuagenarium, & gravi in-
 firmitate oppressum ad sumendam S.Sy-
 naxin vi coactum, erepto Lutheri libro
 e lecto

e lecto extractum unacum sua uxore Sæc.XVIII,
 curru impositum, pedibus constrictum A.C. 1731.
 per dimidiam leucam ad Werffiensem
 Curiam ad instar bestię raptatum,
 carceri mancipatum & denique centum
 florenorum multa fuisse punitum. Cum
 mulata hæc mendacia diluebantur,
 I. ex eo, quia apud Catholicos nemini
 Sacra Synaxis vi sacrilega obtruditur
 II. in toto Salisburgenſi Principatu
 summa pecuniarum multa duntaxat
 ad quinque florenos & quindecim Cru-
 cigeros ascendere potest. III. Dimis-
 sus Winterus nunquam de hac crude-
 litate & damno conquestus est, potius
 Anno 1731. die 9. Junii juridice desu-
 per interrogatus, hujus commentii te-
 meritatem detestatus est, declarans,
 quod ob imminens vitæ periculum ipſus
 a suo Parocho S. Synaxi refici petiis-
 set, Lutheri liber integro bimestri ante
 infirmitatem sibi ereptus fuisset, & sine
 ulla vi, carceris aut pecuniarum multa
 Werffiam unacum uxore sua curru
 vectus e Prætoris Curia impune domum
 reversus esset. Hæc ille ad calumnian-
 tium ignominiam. X. Præterea Ra-
 tisbonæ spargebatur, Josephum Lan-
 gegger Anno 1729. per decem Menses,
 Rupertum vero Frommer in tenebricoso
 carcere manibus & pedibus arcte ca-
 tenis ligatum, & Joannem Clammer

Sæc. XVIII. ob unicum libellum diuturno carcere
A.C. 1731. afflictos fuisse, cum tamen prior non-
 nisi *per quinque dies*, alter duntaxat in
 consueta *civium* custodia, & post at-
 tentatam fugam carceri datus fuerit,
 tertius ob diu recusatam sceleris con-
 fessionem & plurium librorum vendi-
 tionem ultro sibi carceris molestiam
 prolongarit: denique divulgatum, Geor-
 gium Steiner, quia ejus filius fuga fuisset
 elapsus, octidui carcere, & triginta
 florenorum multa ex filii sui patrimo-
 nio extorta fuisse punitum, id falsum
 esse ostendebatur, eoquod Archiepi-
 scopi jussu publicis typis cautum fuisset,
 ut integra hæreditas paterna post
 Patris obitum filio reddatur, & ipsi-
 met Emigrantes facti sint, se nullis in-
 juriis, sed multis beneficiis cumulos
 fuisse, ipsumque Archiepiscopum emi-
 granti Bartholomæo Hoia triginta qua-
 tuor florenos benigne dono dedisse, ac
 se propterea summam erga eum grati-
 tudinem demonstraturum &c. XI. Ca-
 tholicum Sacerdotem, eoquod Ham-
 baci Lutheri sectam professus ceteros
 ad imitationem admonuisset, captum
 Ratisbonam fuisse abductum, absdubio
 ad Romanam Inquisitionem raptandum:
 Hujus commenti falsitas detegebatur,
 facta enim inquisitione deprehensum,
 de hoc facto nec Hambaci, nec Ra-
 tisbonæ

tisbonæ vel obscurum indicium ex-
stare.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Ceterum hæc & plura mendacia partim ab Emigrantibus ob lucri & amplioris benevolentiae spem, partim ab ipsis, qui Lutheranorum liberalitate pellecti sese Emigrantes fingeant, passim spargebantur, & sine veritatis indagandæ cura benevolis auribus excepta publicis etiam typis divulgabantur: Ita etiam quidam nomine Joannes Andreas Bluhm Ortenburgi coram Springerò Prædicante se Werffiae ortum, Salisburgi Theologiæ morali vacasse mentiebatur, subjungens, se Anno 1731. emigrantium causam contra quosdam Studiosos propugnasse, & tandem de verbi ad verbera prolapsus apud Magnificum Academiæ Rectorem fuisse accusatum, perinde ac si de Archiepiscopo injuriose locutus illum injustitiæ, totumque Clerum, ceu tanti mali Auctorem, avaritiæ insimulasset &c. hacque de causa se omnibus Academiæ juribus spoliatus, per sex hebdomadas ab Urbis Magistratu fœdo in carcere inclusum, demum vero clam fuga elapsus se fingeat. Ut vero artificiosi hujus commenti scopum eo felicius consequeretur, se bonis avibus Ortenburgum venisse ajebat, & fervens Lutherum sequendi desiderium coram

Sæc. XVIII. præfato Prædicante simulabat. Ab
 A. C. 1731. hoc ergo aliquamdiu bene faginatus
 Ratisbonam unacum commendatitiis
 missus est, ibidem marcidas suas mer-
 ces venditurus. Benevolas etiam ibi
 aures huic fraudum Architecto præbe-
 bant A. C. Oratores; cum autem Sa-
 lisburgi in rei veritatem sedulo inqui-
 reretur, jurata Aulici Consilarii &
 Urbis Syndici de Becken, necnon Re-
 ctoris Magnifici fide constitit, nunquam
 ab immemorabili tempore ullum Joan-
 nem Blum vel ob Religionem vel aliud
 crimen custodiæ fuisse datum, & nul-
 lum hujus nominis ex Studiosis viginti
 retro annis Salisburgi Scholas frequen-
 tasse. Ejusmodi nempe dolis & men-
 daciis nititur tota calumniarum in Ca-
 tholicos sparsarum machina! Haud
 absimilis structuræ erat, malitiose ex-
 cogitatum illud commentum, quo Kau-
 fburense literæ ad Corpus Evangeli-
 cum die 21. Maij mittebantur, quæ
 publicis quoque Ratisbonensibus no-
 titiis prælo excusis nuntiabant, qua-
 draginta illos ob rebellionem captos die
 15. Maij Kauffburum adventasse, pro-
 pudiosis transitus literis munitos, per-
 inde acsi non modo Salisburgensi di-
 tione, sed *toto Imperio* proscripti fuis-
 sent: Cum autem ejusmodi commea-
 tus literæ nunquam Salisburgi fuissent
 tra-

traditæ, Legatus fraudem & calumniam subodoratus, a Kaufburenſi Magiſtratu Acatholico vel ejusmodi literas vel authenticum earum tranſumptum ſibi ſubmitti petiit. Tum vero mox mendacii ad Archiepiſcopi invidiam fabricati machina diſſiliit; Magiſtratus enim ſeſe excuſabat, quod non a ſe ad Corpus Evangelicum, ſed fors a privato ad privatum talia fuiſſent perſcripta, horum autem Emigrantium com meatus literas ad manus non amplius haberet, utpote quas Boruſſicus Deputatus unacum quadraginta illis olim captis ſecum abuſuliſſet. Deſperata plane cauſſa, cui nonniſi mendaciis, calumniis & falſitatibus robur addi, neceſſe eſt.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XXXV.

Hujus controverſiæ continuatio.

Horum nihilominus Emigrantium cauſſam potenter tuebantur Angliæ, Daniæ, & Boruſſiæ Regum Oratores, qui ſuorum Principum nomine tam Cæſaream Majeſtatem quam Salisburgenſem Archiepiſcopum ſummis precibus urgebant, ut non modo Salisburgenſe emigrationis negotium ad Imperii leges conficere, ſed & cetera Religionis gravamina præſertim in Hungaria tollere & utriuſque Confeſſio-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731

nis Sectatoribus plenum liberumque Religionis exercitium concedere velint. Præterea ipsemet Fridericus Guilielmus Borussiae & Christianus VI. Daniæ Rex die vigesima tertia Octobris Anno 1731. & anni sequentis die prima & nona Martii minas addebant, fore, ut Acatolici Imperii Principes erga Catholicos, eorumque Ecclesias & Monasteria in eorum ditionibus sita jure retorsionis omnem severitatis rigorem, & acerrimas vexationes adhibitori sint: Hanc ergo calamitatem, ut a se averterent, Catholicarum Communitatum Deputatis injunctum, ut operam suam omnesque nervos apud Archiepiscopum eo intenderent, ut Salisburgenses Lutherani haud ultra in suæ Religionis exercitio turbarentur: Nec Borussorum Zelus in minis stetit: quocirca Halberstattenfis Ecclesiæ Clerus die decima quarta Aprilis datis ad Salisburgensem Archiepiscopum literis impense rogabat, ut Cleri & Catholicorum Halberstattenfium oppressiones clementia in subditos Salisburgenses profusa redimeret: His quoque Archiepiscopus die decima quarta Aprilis rescripsit, se jam sub primis rebellionis auspiciis eo intendisse, ut hoc in negotio nihil Imperii & pacis Westphalicæ legibus & juri gentium adversum atten-

attentaretur, sic quoque nunc id sibi
 cordi esse, ac propterea, se, ne de odio
 Religionis inculpari posset, rebellibus
 & obstinatis suis subditis, hac licet
 gratia indignis, liberam emigrationem,
 & plenam de omnibus suis bonis di-
 sponendi facultatem clementer indul-
 sisse, proin concessis jam omnibus,
 quæ vi præfatæ pacis jure exigere pos-
 sent, haud præsumendas esse infestas
 ejusmodi retorsiones &c. præsertim
 cum die 7. Martii jamjam Cæsari inti-
 masset, quod in emigrationis negotio
 paterna Imperatoris monita ac consilia
 sibi per Cancellarium Joannem de Gen-
 tillotto insinuata exacte executurus esset:
 Enimvero Carolus VI. Imperator
 7. Aprilis die datis ad eundem Principem
 literis sibi plene satisfactum esse
 testatus, admonuit, ut suis subditis
 Augustanæ Confessionis addictis, cum
 ipsimet ante triennium emigrandi fa-
 cultatem petissent, illam non modo
 concedere, sed & cetera Juris & pacis
 Westphalicæ beneficia impendere, &
 rebellionis Antesignanis adhuc ca-
 ptis liberationis gratiam concedere ve-
 lit: Addebat tamen Imperator nullo
 se, in iis, quæ Imperii Principi & Do-
 mino Territoriali circa castigandos re-
 belles suos subditos jure competerent,
 normam præscribere, sed duntaxat
 velle,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Sæc. XVIII.

A.C. 1731

velle, ut tam his quam reliquis Augustanæ Confessionis subditis, perinde ac si conditio ante triennium emigrandi non fuisset adimpleta, querulandi ansa præriperetur.

§. XXXVI.

*Singularis clementia Archiepiscopi
erga Emigrantes.*

Enimvero Archiepiscopus pro innata sua clementia die 5. Maij per suum Legatum cunctis Ratisbonensibus Principum A catholicorum Oratoribus significari iussit, se semper pacis Westphalicæ decreta accurrate servasse, ac insuper omnibus suis Præfectis præcepisse, ut omnes alpium fauces Emigrantibus atque emigraturis semper apertæ essent, & duntaxat iis, qui sponte cum suis e patria excedere velent, emigrandi terminum præfigerent, nullum vero contra suam voluntatem ad discessum cogerent, proin sperare se, Catholicos prorsus innoxios in A catholicorum Principum terris agentes ob rebellium pertinaciam haud quam vexatum iri. Insuper idem Archiepiscopus die decima Aprilis omnibus Curiarum Præfectis injunxit, ut cunctos, qui in quoramdā emigrantium ære nominibus essent, vel quicquam

quam aut depositi vel alio titulo retinerent, ad nomina creditoribus persolvenda, necnon ad præstandam plenam satisfactionem indictis severissimis pœnis, compellant, relictas vero suppellectiles plus offerenti publice vendant, & suis Dominis tradant &c.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Cum ergo Archiepiscopus quiete viventibus *privatum* Religionis suæ exercitium benigne indulgeret, captos rebelles sine pœna in libertatem afferreret, emigrantibus plenam cum omnibus suis bonis quandocunque vellent, abeundi facultatem concederet, neminem ad emigrandum cogeret, & decem Præfecturarum subditi rebelles exeunte Mense Februario ultro declarassent, ut si *publicum* sectæ suæ exercitium non indulgeretur, ad proximum S. Georgii festum emigrare mallent, idque eis Archiepiscopus libenti animo indulgeret, totam hanc controversiam cum perfecta etiam A catholicorum satisfactione diremptam fore, credebant omnes æquitatis studiosi: præter omnem tamen expectationem die 31. Maij A catholici Ratisbona ad Cæsarem dedere literas, in quibus querebantur, incolas adhucdum inclementer expelli, aliis ultra emigrare cupientibus transitum occludi, sua bona abducendi occasionem præripi, fatalem emigratio-

nis

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

nis terminum S. Georgii non prolongari, Salisburgensis Legati declarationem captiosis verbis concipi, mortuis Parentibus Filios quatuordecim annorum minores vi retineri, alios clam abduci, cantionibus & precibus vacantes durissimis pecuniarum mulctis gravari, &c. Has pluresque alias querelas omnino frivolas esse noverant Catholici Oratores, ac propterea die 13. Junii habita inter se consultatione declararunt, manibus palpari posse, quod Salisburgensis Princeps ampliora hoc in negotio indulserit, quam ipsa Westphalica pax præscribere videretur, merito autem a suis subditis petierit, ut concessis semel pacis præfatæ beneficiis etiam ipsi ea, quæ ab hac præscribuntur, accurate adimplerent, certissimum autem esse, quod hi rebelles privato Religionis exercitio vi pacis concessio haud contenti contra Principis sui mandatum, publice suam sectam maximo numero exercuissent, sicut ergo A catholici haud tolerarent, si in suis ditionibus Catholici publicum Religionis exercitium, sibi *nec ex dispositione P. W. nec ex pacto convento* competens contra Principis sui mandatum vi & propria auctoritate sibi vindicare vellent, ita nec Catholico Principi imputandum esse, ut in sua ditione publicum

blicum sectæ, quæ nequidem in anno normali ibidem viguit, exercitium rebellibus subditis concederet.

Sæc. XVIII.

A.C. 1731.

Porro Imperator ex omnibus ultro citroque agitatæ & transmissis rei gestæ relationibus probe agnoverat, plurima ex odio in Catholicos conficta, ultra modum exaggerata, & debitæ moderationis fines in prosequenda contra Archiepiscopum querela transgressos fuisse: Eapropter die decima sexta Maij Frobenio Ferdinando Principi de Fürstenberg Cæsareo in Ratisbonensibus Comitibus Commissario injunxit, ut cum Archiepiscopus non modo Imperatori, sed & Augustanæ Confessionis Oratoribus in Emigrationis negotio plene satisfecisset: Ipse apud eosdem Oratores omne studium eo converteret, ut hi suos Principes rogent, ne contra innoxios Catholicos eorum subditos contra fas interminatam, & imperii legibus tam severe prohibitam retorsionem, seu ut vocant, *repressalia* exquerentur.

Eadem quoque die Imperator præfatum Archiepiscopum & Principem hortatus est, ut ceteros etiam decem vel duodecim rebellionis Antesignanos, quos in concitatæ seditionis testimonium ipse captos retinere voluit, pariter ad humillimas Oratorum preces libe-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Emigrationis negotium nunc exacte ad pacis Westphalicæ normam confectum fuit, ita etiam Archiepiscopus ejusque Principatus omnem Cæsareæ gratiæ & protectionis certitudinem sibi polliceri posset.

Nondum tamen apud Augustanæ Confessionis Sectatores querelarum finis; die enim trigesima prima Maij Archiepiscopum apud Cæsarem insimulabant, perinde ac si amicabilem compositionem abrupisset, & multa paci Westphalicæ adversa contra Emigrantes statuisset. Ipse etiam Fridericus Sueciæ Rex die 23. Junii querulas hæc ad Cæsarem literas dedit:

„Quo magis sincerum & constans Sa-
 „cræ Regiæ Majest. ac Coronæ Sueciæ
 „propositum est, sua ex parte tam pu-
 „blicæ per Europam pacis, quam in Im-
 „perio Romano Germanico tranquil-
 „litati conservandæ firmandæque inde-
 „fessam, qua fieri unquam licet, na-
 „vare operam, & quo majori S. R.
 „Maj. & Corona Sueciæ in haud in-
 „terruptam perennemque Maj. Vestræ
 „Cæsareæ & Serenissimæ Domus Au-
 „striacæ felicitatem fertor adfectu. ea
 „attentione S. Reg. Maj. animo spectan-
 „dam censet occasionem quamlibet,
 „eventumque, unde vel turbarum
 „for-

„forſan in Imperio Romano Germa-
 „nico ſeges, vel Cæſareæ V. Maj. ac
 „Sereniſſimæ Domui Auſtriacæ, ali-
 „quod ex ambiguo rerum ſuboriri poſ-
 „ſit diſcrimen „

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

„Quantum violentiæ, perſecutionis
 „oppreſſionisque diverſis in Germaniæ
 „locis, a Principibus iis Romano-Ca-
 „tholicis, qui præ nimio in Sedem
 „Romanam ſtudio, ſua ipſorummet ve-
 „riora commoda non, prouti par eſſet,
 „cordi habent, jam diu perpeſſi fue-
 „rint Evangelicæ addicti religioni,
 „quasque adeo ad comitia Imperii de-
 „tulerint querelas, tam a corpore ibi-
 „dem Proteſtantium, quam Poſtea-
 „tum Evangelicarum variis literis Ma-
 „jeſtati Veſtræ Cæſareæ expoſitas,
 „benigniori etiamnum retinet me-
 „moriam. „

„Et quamvis Cæſarea Veſtra Maje-
 „ſtas pro ſuo non minus in juſtitiam
 „amore, quam ſummi in Imperio Ca-
 „pitis, judicisque auctoritate, hiſce
 „injuriis ſæpius dehortando obviam
 „ire commota ſit, dolendum tamen
 „maxime eſt, tantum abeſſe, ut æ-
 „quiſſima hæcce, atque ad Evangeli-
 „corum in Imperio ſalutem tendentia
 „Maj. Veſtr. ſtudia, ſperato gaudeant
 „effectu, ut potius Romano-Catholi-
 „corum Principum quidam, poſtha-

Sæc. XVIII. „bitis ejusmodi dehortamentis, conti-
 „A. C. 1731. „nuatam in subditos Protestantes vim,
 „atrociore indies cumularint iniquitate.

„Hos inter inprimis est Reverendis-
 „simus Archiepiscopus Salisburgensis,
 „qui irritis, queis ipsum Cæs. Vestra
 „Maj. dehortata est, necnon Corporis
 „Evangelicorum ac potestatum Prote-
 „stantium neglectis repræsentationibus
 „amicis, contra tenorem constitutio-
 „num legumque Imperii fundamenta-
 „lium, eo nunc in sibi subiectos Evan-
 „gelicos processit inclementiæ, ut,
 „post diu toleratam sævissimæ persecu-
 „tionis miseriam, cum bonorum tan-
 „dem jactura, patria domoque multa
 „mortalium nulla excedere coacti sint.

„Et quoniam, ni efficaci atque Im-
 „perii constitutionibus conveniente
 „modo mature coerceatur durissimum
 „hocce institutum, metuendum sane
 „est, ne & publicæ saluti tam necessa-
 „ria in Imperio concordia turbetur, &
 „varia hinc denique enascantur in-
 „commoda. Proinde jussu speciali
 „S. R. M. Domini mei Clementissimi
 „Maj. Vestræ Cæs. hæc me omnia hu-
 „millime exponere, & qua par est,
 „veneratione contendere oportuit, ut,
 „pro supremi, quod Cæs. Vest. Majest.
 „possidet, judicii munere, necnon
 „Zelo, quem semper testata est ad
 „tuen-

„tuenda Imperii jura laudatissimo con- Sæc.XVIII.
 „grua iisdem ratione, æquum tot A.C. 1731.
 „Evangelicorum circa religionem que-
 „relis finem, quantocius imponendum
 „curet, præcipue ut jam diu adflit-
 „simis Salisburgensibus clementer sub-
 „veniat, quo legum saltem Imperii
 „ac pacis West. fruantur beneficiis,
 „quam ob causam Maj. Vest. Cæs.
 „non solum iterato fortiusque Reve-
 „rendissimum Archiepiscopum dehor-
 „tari, sed & ubi frustra, sicuti antea
 „fuerit, ea exequi haud gravabitur
 „consilia, quæ ad Justitiam obtinen-
 „dam, inque auctoritatis Imperatoriæ
 „robur Maj. Vestræ Cæs. Imperii con-
 „stitutiones, tali utique suppeditant
 „casu. „

„Hac porro occasione Maj. Vestræ
 „Cæsar. haud minus submissee referen-
 „dum est, quod cum ad aures Sacræ
 „Rom. Majestatis Domini mei Clemen-
 „tissimi, certior etiam attulerit fama,
 „subditos Maj. Vestræ in Hungaria
 „Evangelicos, tam aliis adversis, quam
 „juramenti, quod ipsorum conscientiæ
 „ac religioni repugnat, formula mi-
 „nitatos, Clementissimum Maj. Vestr.
 „Cæs. implorare auxilium, sacra Regia
 „Majestas autem nulla dubitet, quin
 „omnibus rite perceptis circumstantiis
 „Cæs. Vestra Maj. pro sua magnanimi-

Sæc. XVIII. „tate atque erga subditos fideles amore,
A. C. 1731. „prona certe consentiat ut, ne in exer-
 „citio religionis libero, a Maj. Vestræ
 „Cæs. ac Majoribus ipsius gloriosissi-
 „mis impetrato, atque concessis pri-
 „vilegiis, & conventionibus, tum acti-
 „bus aliis publicis stabilito, confirma-
 „toque ulla eorum conscientię vis in-
 „feratur, sacra. Reg. Maj. & Corona
 „Suecię haud secus ac potestatum
 „Evangel. alię, majorem in modum
 „hisce quoque suffragandum rata, spe
 „proinde ducatur certissima, Maj. Vest.
 „Cæs. quę Sacra Reg. Maj. eidem
 „nunc declaranda voluit, pro documento
 „habituram, desiderii ipsius votique
 „sinceri, tam ut incommoda vitentur
 „quęlibet, quam Maj. Vest. Cæs. &
 „Sereniss. Domus Austriacę gloria sa-
 „lusque illibato semper floreat incre-
 „mento.,,

„Sic ubi autem S. R. M. hoc in of-
 „ficiis Caroli VI. Maj. detulerit, id
 „vero ut pignus amicitię singulare ac
 „mutuo imprimis demerendum studio
 „Sac. Reg. Maj. magna cum voluptate
 „acceptura est. Cæterum gratię ac
 „favori Maj. Vest. Cæs. memet enixe
 „atque humillime commendo.,,

§. XXXVII.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.*Rebellium delicta juramento ac testibus comprobata.*

Insuperhabita Archiepiscopi clementia Salisburgenses rustici ad obsequium revocari haud poterant; hi enim, qui nondum emigraverant, contra iterata Principis mandata privatas conjurationes & conventicula iniere, in quibus publice Conciones convocatis vicinis habebant, libros prohibitos alta voce prælegebant, & cantilenis suis sectam libere profitebantur: Alii vero sub obtentu, quod relicta sua bona procurare, vel proles suas abducere vellent, ad suos reversi Catholicos maxime rudiores ad defectionem sollicitarunt, libros erroribus turgidos eis obtrudere, & perniciosum literarum commercium foventes in ipsam etiam Catholicam fidem contumeliosa verba effuderunt. Eapropter Archiepiscopus transmissio in omnes decem Præfecturas mandato die prima Augusti inhibuit, ne rustici imposterum talia attentarent, secus pacis Westphalicæ beneficio privandi, & severe puniendi: privatim tamen cuilibet cum suis intra domos suas sectæ exercitiis vacare liceret: Cum vero non deessent, qui vel publicis scriptis

Ss 3

vel

Sæc. XVIII. vel liberiori lingua horum rebellium
 A. C. 1731. ausus excusarent, imo & singularem
 clementiam, qua Archiepiscopus seditionis Auctores sine supplicio liberos dimiserat, maligne interpretarentur, perinde ac si nullius criminis rei, proin injuste diuturno carcere vexati fuissent, hinc Archiepiscopus in horum rebellium, aliorumque pacis perturbatorum crimina ad juris rigorem inquire, & cuncta juratis testibus comprobari iussit, quo facto omnia, prout in actis publicis, inquisitionibus, constitutis, & per juratos testes & proprias reorum confessiones comprobatis exposita fuere, publicis typis divulgari voluit.

Horum scelera, qui mente a partium studio aliena pervolverit, facile judicabit, haud immerito non modo Salisburgensem Provinciam, sed universam Ecclesiam Catholicam sibi gratulari, quod e gremio suo excluserit ejusmodi homines, qui suam fidem & Baptismale foedus perfida simulatione tamdiu profanarunt, & sectam, quam intus fovebant, aperta in legitimum suum Principem rebellionem dehonestarunt. Hac de causa nec Catholici hosce Profelytos Acatholicis invident; quippe nec ipsimet approbare audebunt, quod per ducentos ferme annos exterius religionem, quam in corde dete-

detestabantur, professi sint, & suam Sæc. XVIII.
hypocrisin ad suos posteros propaga- A. C. 1731.
rint. Id sane Christi doctrinæ & Evan-
gelii præceptis recta contrarium est,
nec primis Christianis consonum, qui
quidem ob poenarum metum in cryptis
habitantes occulte Religionis exer-
citiis vacabant, quin tamen Ethni-
corum superstitionem exterius simula-
rent. Porro cetera, quæ de horum
agrestium emigratione subinde facta,
de eorum transplantatione in remotis-
simas regiones, necnon de incultis eo-
rum moribus &c. præterea referri pos-
sent, ab aliis abunde jam vulgata,
passimque nota Lectorem fatigarent
citius, quam Scriptorem deficerent.

§. XXXVIII.

*Controversia inter Victorem Amadeum
Regem, ejusque Filium.*

Aliquamdiu Victor Amadeus Sardi-
niæ Rex, translato in Carolum
Emanuelem Filium suum Regno, quiete
vivebat, subito tamen præter omnium
expectationem inter utrumque levis
dissensionis scintilla in apertum erupit
incendium; cum enim Carolus primo
jam Regiminis sui anno rem male
administratam, multasque corruptelas
invaluisse deprehenderet, simulque No-
biles

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

biles exinde a pristino suo decore ferme ad inopiam se redactos quererentur, novus Rex hac super re cum Patre collocutus, culpam in eum tacita reprehensione conjecisse arguebatur: Acrior nonnihil inter utrumque erat verborum contentio, quam tamen hinc Patris moderatio, illinc Filii reverentia temperabat: Ast brevi recrudit indignatio, cum Filius Rex Patrem cum uxore Regina visum iret, & nec hunc nec ejus conjugem Marchionissam de Spigno amplexu honoraret, imo permetteret, ut Marchionissa utrique præter morem manum deoscularetur: Ab eo temporis articulo Victor Amadeus mœrore affici, ejusque animus inquieto cogitationum turbine jactari videbatur: suspicabantur nonnulli, quod in tetro silentio abdicati Regni poenitudinem proderet sceptro assueta manus; creditum quoque, hoc ipsum solii repetendi desiderium suæ Conjugis ambitione vel instillatum, vel auctum fuisse: Ut ut res se habuerit, id certissimum est, Carolum Regem tunc de Patris sui proposito haud ultra dubitasse, dum Hic unacum sua Conjuge & Proceribus Taurinum Regni Metropolin pergere, & arcis Governatorem tum morbo detentum avidius quam cautius invisere pararet: Huic tamen col-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

colloqui non modo prohibitus est, sed etiam illius adhuc diei vespera præsidarii illi milites, qui Amadeo arctius obstricti credebantur, urbe exire jussi sunt, subrogatis aliis quatuor legionibus, quarum fides novo Regi sat comprobata erat. Tum vero Carolus Rex una ex parte arctabatur ab ipso filialis reverentiæ obsequio, ex altera a publicæ tranquillitatis studio; comperat enim, Patrem nescio, quas armorum societates & consilia Regno perniciose meditari. Prævalente igitur publicæ utilitatis amore prætorix Legionis Tribunum ad Amadeum Patrem ablegat, qui eidem nuntiaret, novum Regem filialem quidem reverentiam, amorem & obedientiam erga ipsum constanter testari: Eidem tamen videri, Taurinensis cæli temperiem ejus valetudini minus salubrem fore, haud ergo gravaretur, sub satellitio Regia sua Majestate condigno Rivolum secedere: Amadeus, qui ad omnia adversa jam dudum occaluerat, imperterritus reposuit, quid rei subesset, se non ignorare, equos currui jungerent, sese jam itineri accinctum esse, his vix dictis animo concidit, sed mox sibi redditus, suam quoque conjugem de proximo discessu moneri jussit, qua tamen simul abire prohibita, ipse solus

Sæc. XVIII. noctu die 28. Octobris Rivolium, arcem
 A. C. 1731. probe munitam, deductus est, Mar-
 chionissa autem valido milite stipata
 Cerram abducebatur, ubi vitæ tran-
 quillitate, cunctisque commodis atque
 oblectamentis fruebatur, excepta li-
 bertate; continuo enim quadraginta
 milites ad ejus gressus excubabant,
 plures postea Nobiles & famuli Ama-
 deo addicti post severam quæstionem
 in Taurinensi arce capti detinebantur.
 Ea res summum Pontificem, ac præ-
 cipue Franciæ & Hispaniæ Reges ma-
 xima admiratione defixos tenuit, ac
 ipse Clemens Papa hoc factum in exem-
 plum trahi veritus, datis ad Carolum
 literis paternam reprehensionem ad-
 didit, ipse vero Rex exposito majoris
 mali periculo suam agendi rationem
 scite vindicabat. Non adeo faciles au-
 res Regia excusatio invenerat apud
 Hispaniæ & Galliæ Reges, qui non
 modo in gravem indignationem, sed
 & acres armorum minas erupere. Rex
 inde nil territus isto fœdere cum Cæ-
 sare, causas, quæ ipsum ad hoc im-
 pulissent, publico scripto exposuit, le-
 ctisque egregiis Administris regimen
 sapientissime auspicatus est.

§. XXXIX.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

*Dissidia cum Lucernensibus plene
composita.*

Inter alia præclara, quibus Clemens Papa Pontificatum suum illustrabat, merito recensenda venit plena reconciliatio Lucernensium: Hi enim paternis ejusdem monitis ac expositis rationum momentis acquiescentes edictum suum contra immunitatem Ecclesiasticam promulgatum revocabant: vicissim vero Pontifex Dominicum Passioneum Sedis Apostolicæ Nuntium Altorfio, ubi per aliquot annos morabatur, Lucernam redire iussit, utque luculentius adhuc sinceræ amicitiae testimonium huic Republicæ daret, Eundem Nuntium suum Romam revocavit, quem etiam, Grimaldo Viennensi Nuntio ad Purpuram evecto, Viennæ in Cæsaris Aula Pontificium nominavit Legatum. Hic vero, cum die nona Maij ex Helveticis Alpibus adventasset, summo honore in Imperatoris Aula exceptus est.

§. XL.

Cardinalis Coscia publice inquisitus.

Interim Romæ indies magis invalescebant publicæ criminationes adversus

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

sus eos, qui nimia Pontificis defuncti
 benevolentia abusi, tam ærarium Pon-
 tificium, quam Romanum populum
 variis exactionibus exhauserant. Tota
 culpæ moles rejiciebatur in Cardina-
 lem Cosciam; nec immerito: Hic enim
 Sanctissimo Pontifici simulata sua pie-
 tate per plures annos turpiter impo-
 suit, & vitio Principum clientibus usi-
 tato, unice corradendæ pecuniæ inten-
 tus, sacra & profana suo nutu & ar-
 bitrio rexit, & ferme omnia foedissimo
 mercatu venalia exponere non erubuit.
 Hæc sibi probe cognita habebat Cle-
 mens XII. adhuc Cardinalis; quocirca
 ipso statim Pontificatus initio in omnes
 male administratæ Reipublicæ reos
 inquire jussit, ac præprimis vix abso-
 lutis sacris comitiis, Cardinali Cosciæ
 præcepit, ne ante quartam Augusti
 diem e Palatio Vaticano discederet.
 Paruit ille, evoluta tamen termino
 Neapolin proficiscendi facultatem pe-
 tiit, qua ei denegata, insuper Roma
 excedere, aut ulli Patrum cætui in-
 teresse inhibitum, simulque mandatum
 est, ut præcipui ejus Domestici, atque
 inter illos Isoldus ejus Auditor custo-
 diæ darentur, ceteris officio motis:
 His ita dispositis in jus vocandus erat
 Coscia, de pecuniis repetundis postu-
 landus. Huic igitur judicio Pontifex
 die

die octava ejusdem Mensis specialem præstituit Coaggregationem, quæ nunc *de causa nota*, jam *super nonnullis* vocabatur: Constiterat illa sex Cardinalibus, Ludovico Pico, Renato imperiali, Petro Corradinio, Leandro Porzia, Antonio Banchiero, & Nereo Corsinio, Viris integerrimis, ac boni & æqui studiosissimis. His Pontifex a secretis esse voluit Dominicum Cæsarem Fiorellium Cameræ Apostolicæ Auditorem. Porro speciali decreto hisce Cardinalibus plenam dedit potestatem & mandatum, ut quoscunque turpis questus, injustitiæ aliorumque criminum sub defuncti Pontificis regimine perpetratorum reos vel ipsimet deprehenderint, vel per accusationes & testium depositiones coram quolibet tribunali Sacro vel profano delatos noverint, in jus vocarent, & pro merito culpæ castigarent. Promulgato hoc decreto non pauci, quos mens male sibi conscia redarguerat, clam Urbe excesserunt, quos inter primus fuisset Coscia, nisi fugam excubitorum vigilantia præpediisset.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XLI.

Prima sententia in Cosciam Cardinalem pronuntiata.

Habi-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Habitis pluribus Patrum conventibus tam per testes, quam per proprias Cosciæ literas abunde comprobatum erat, eundem Cardinalem datis & acceptis pecuniis contra S. Canones & Pontificias Constitutiones pro arbitrio suo de Sacerdotiis disposuisse, pluraque alia sat aperta commisisse crimina; hinc communi omnium suffragio decretum, ut quadraginta aureorum millia in pios usus, & reparanda læsorum damna juxta Constitutiones Gregorii XIII. Alexandri VII. & Innocentii XII. exsolveret, Archiepiscopatum Beneventanum dimitteret, & demum S. Inquisitionis Congregatione, cui præerat, sese abdicaret. Hanc sententiam ratam quidem habuit Pontifex, indulgentia tamen & provida cautela utendum ratus, quemdam Nobilem Virum ablegabat, qui Cosciam ad spontaneam Archiepiscopatus dimissionem inducere satageret: Ast Cardinalis ad hoc consilium surdus, quod sponte recusaverat, coacte demum exequi compulsus est; die enim vigesima tertia Decembris ad omnes Ecclesiarum portas, urbisque compita affixum legebatur decretum hoc tenore: *Cum tam Sanctitati sue, quam omnibus notum sit, se, Cardinalem Cosciam Beneventano Archiepiscopatu haud amplius cum decore & populi ædifi-*

*ædificatione præesse posse, proin omnino
necessarium sit, ut illum absolute & sine
omni conditione in manibus Sanctitatis suæ
abdicas, hinc summus Pontifex, auditis
S.Congregationis & Ministrorum suffragiis
præcipit & mandat, ut statim præsatum
Archiepiscopatum dimittas, secus summam
Pontificis indignationem, & Canonicam
depositionem incursurus &c. Datum in
Palatio Quirinali die 19. Dec. 1730.*

Sæc.XVIII.
A.C. 1731.

ANTONIUS CARDINALIS
BANCHIERIUS.

Hoc decreto perculsus Coscia, Ad-
vocatam sibi dari petiit, quocum ali-
quamdiu collocutus, libellum suppli-
cem ad Congregationem transmisit,
sibi temporis inducias ad sui defensio-
nem postulans: hoc autem libello a
Patribus repudiato, se suo quidem ab-
dicavit Archiepiscopatu, mox tamen
Romæ scriptum vulgavit, in quo se
hac Ecclesia injuste spoliari querebatur,
eoquod pro illius fabrica octoginta au-
reorum millia expendisset: Verum
hujus effugii nec Romæ nec Beneventi
ulla habebatur ratio, sed potius die
duodecima Maij subrogato in Archi-
episcopum Sinibaldo Doria Beneven-
tani per integrum triduum festivos
accendebant ignes.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

§. XLII.

Coscia Cardinalis fuga elapsus.

Paulopost excussis Ifoldi scriptis plures reperiabantur suspectæ literæ ac libelli supplices, quos Fiorellius Cosciæ Cardinali exhibuit, ut desuper rationem redderet; hic vero respondit, sibi de his nullam esse notitiam, se tamen existimare, supplices hosce libellos eo tempore, quo is Roma absens fuisset, porrectos: Hæc ubi relata fuere Ifoldo, is ad Cosciam clam hæc perscripsit: *Recordabitur utique Eminentia vestra, quod non alio ex capite me exauctorarit, nisi quod cuncta mihi tanquam Auditori suo concredita arcana a me revelari pertimesceret*: Intercepta hac scheda, ac propria complicum confessione, totque aliorum testimoniis convictus Coscia, tanquam in arena capto consilio, summi Pontificis clementiam exorare statuit, petita alloqui copia, qua tamen denegata, perdemisse supplicavit, ut saltem Assisium ad Franciscanorum ædes secedere permetteretur, reliquos vitæ suæ dies in sacro otio insumpturus. Attamen repulsam passus, haud obscure cognovit, quanta sibi judicialis sententiæ tempestas proxime immineret, eapropter fugæ consilium cepit, & una-

unacum fidis duobus comitibus intem-
pesta nocte Comitem Franciscum Ma-
rini de Taffone mentitus, per portam
S. Clementis Roma excessit, ac die
quarta Aprilis Neapolin vespere per-
venit, relicto Romæ scripto publico,
quo fugam suam allatis fufius cauffis
vindicare moliebatur. Re comperta
Pontifex Curforem mox ablegat, qui
fugitivum Cardinalem insequeretur,
eique Pontificis nomine præciperet, ut
nulla mora captivus Romam ad Mo-
nasterium S. Praxedis reverteretur,
secus omnibus dignitatibus ac bene-
ficiis exuendus. Ast fugæ celeritas
Cursoris solertiam elulit; Coscia vero,
ne proderetur, Monachi habitum in-
dutus, ad quemdam libi affinitate jun-
ctum die undecima ejusdem Mensis
confugit, in cujus tamen ædibus mi-
nime receptus ad Olivetanorum Asce-
terium secessit. Ibi ipsum Comitem
Harrachium Neapolitanum Pro - Re-
gem accedit, qui tamen eum recipere
pariter recusabat, caussatus, sibi in
mandatis datum non esse, ut ipsum
Cæsarea protectione honoraret: tum
vero Coscia ab ipsa infelicitate didicit,
semel miseris nusquam Patriam, nus-
quam patrocinium, nullamque Ami-
cum deberi: Igitur opis & consilii in-
ops, aliquot horis in Urbe hælit, quo

Sæc. XVIII. se demum venderet, nescius. Conti-
 A.C. 1731. nuato tamen itinere ad vicinum op-
 pidum, cui *Albæ petræ* nomen, be-
 nignioris fortunæ fiducia contendit:
 Enimvero dum hucusque ad omnia
 Cosciæ vota prosperitas esse furda vi-
 deretur, inopinato quidem, sed per-
 opportune accidit, ut Montelonis Du-
 cis prædium, quod *Bonum hospitium*
 vocant, venale proflaret, eo igitur
 empto Coscia uno ferme momento &
 securitatis locum & calamitatis leva-
 men consecutus est. Ceterum non
 eodem vel temporis vel remedii com-
 pendio sanari poterat vitæ male actæ
 vitium, ac inde orta Pontificii animi
 exulceratio: Quam primum enim Cle-
 mens Papa novum violati præcepti
 crimen compererat, acta iudicii in
 Cosciam instruendi mandatum dedit
 Cardinalibus Francisco Barberino,
 Antonio Zondedario, Curtio Origo,
 & Laurentio Alterio: Hi ergo publico
 edicto Romæ affixo juxta Constitutio-
 nem Innocentii X. interminata anathe-
 matis poena Cosciam citabant, ut co-
 ram eis actorum suorum rationem red-
 deret, sibi que interim a capiendis Sa-
 cerdotiorum proventibus interdictum
 sciret; eapropter Simonetto Apostolico
 Regni Neapolitani Nuntio datum est
 negotium, ut juncta Archipræsulis
 Ca-

Capuani, & Averfani Episcopi ope & opera Cosciam in jus vocaret, & omnes ejus redditus Ecclesiasticos proxime percipiendos apud sequestrum deponeret. Verum sagax Cardinalis oppignoratis hisce proventibus, literas argentarias a Numulariis Neapolitanis perceperat necnon per suos Amicos jam antea impetraverat, ut in fidem & clientelam Cæsaris reciperetur; quare evenit, ut proventus beneficiorum, quæ Coscia intra Neapolitani Regni fines obtinebat, integros reciperet, quamvis interim ejus Bibliotheca, & reliqua ædium suppellex præconis voci subjecta, & capto primario ejus cubiculario cambiales literæ ad quinquaginta aureorum millia unacum argentea supellectile interceptæ fuissent. Nil tamen acrius pupugit Cosciam, quam Beneventani Archiepiscopatus jactura, quocirca, cum quosdam Canonicos sibi sat propitios adversus novum Archiepiscopum reclamasse nosset, Neapoli scriptum quoddam a Forziato Advocato compositum publici juris fecit, in eo demonstrare conatus, quod violenter Sede pulsus fuisset, proin Pontifex sine Capituli & ceterorum Diæcesis Sacerdotum consensu alium subrogare non potuerit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. XLIII.

*Cardinalis Coscia Romam
reversus.*

Exspirante trinæ citationis termino, cum Coscia Romæ non compareret, Pontifex die vigesima tertia Augusti denuo consuetis in locis edictum affigi iussit, vi cuius Coscia omnium, quæ tam intra quam extra ditionem Pontificiam possideret, beneficiorum fructibus spoliabatur: Idem hoc edictum rursus die secunda Octobris innovatum, declaratumque, omnia ejus beneficia pro vacantibus haberi, donec ipse sese Sedi Apostolicæ subjece- rit, & de gestis suis rationem reddiderit: Hæc & pejora adhuc Cosciæ Cardinali præfagiebat mens male sibi conscia; suam quoque præsentiam Neapolitanis sensim exosam fieri, nec Cæsarem collisionis cum Papa periculum ipsius amore facturum, haud obscure animadverterat, hinc in tanta fortunæ malevolentia prehensus, & aliorum consilio persuasus, Romam redire statuit, vel maxime veritus, ne contumacius reditum procrastinando non modo beneficiis, sed & Romana Purpura exueretur. Die igitur vigesima octava Martii Anno 1732. Prætoriam
Nea-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Neapolitani Regni triremem conscendit, fausta navigatione Terracinam ap-
 pulsus. Inde lectica vectus, comitan-
 tibus eum Pro Regis Filio Comite
 de Harrach, & Marchione Pieschiatio
 intimo ejusdem Amico die decima ter-
 tia Aprilis Romam pervenit. Tristis
 oppido Nuntius Cosciæ adventum per-
 turbabat; compererat enim, quod Co-
 scia Dux ejus Frater prædium a Car-
 dinale Cibo coemptum, utpote Fami-
 liæ feudum, lite apud Cæsarem mota,
 restituere non modo fuisset compulsus,
 sed etiam quod Targensis Episcopus
 alter ejus Frater primo in PP. Soma-
 schorum Monasterio ad S. Nicolaum,
 dein in arce S. Angeli captus detine-
 retur: Accessit insuper ad propriæ ca-
 lamitatis cumulum, quod ipsemet,
 quamprimum Romam pervenerat, in
 Cænobio S. Prædix velut in libera
 custodia hærere juberetur, ne sub quo-
 cunque obtentu inde exiret, severissime
 prohibitus. Peractis Paschalibus festis
 Pontifex seriam cum Davia, Imperiali,
 Petra, & Corradino Cardinalibus con-
 sultationem habuit, & paulopoli de in-
 stituendis in Cosciam quæstionibus agi
 ceptum. Initio quidem Cardinalis
 Congregationi a Papa stabilitæ sese sub-
 jicere tergiversabatur, ac præcipue a
 Fiorellio Abbate ceu sibi infenso exa-

Sæc. XVIII. minari recusabat. Ast tanta tum erat
A. C. 1731. libertatis & carceris vicinia, nihil ut
 ad perniciem certius esset ac pronius,
 quam parvula modo subjectionis re-
 pugnantia, remedii e contra vix quic-
 quam aliud, quam humilis obedientia;
 paruit igitur Cardinalis Judicum suo-
 rum citationi, sese coram eis purgare,
 & objecta diluere jussus. Die quinta
 Julii in præfato Monasterio quæstioni-
 bus datur initium, & Cardinalis pro
 sua sagacitate plures quæstiones sibi
 fat molestas aut lacrimis ubertim pro-
 fusis aut artificioso declinat silentio,
 supplex, ut adversæ suæ valetudinis
 ratio haberetur. Nil tamen hac arte
 profectum; jussu enim Pontificis eidem
 insinuatur, illas, quas silentio suppri-
 meret, accusationes pro confessis ha-
 beri: Tenuit primum hoc examen sex
 integras horas; quo finito Cardinalis
 cubiculi sui fores viginti quatuor mi-
 litibus obsessas reperit, ex quibus post-
 modum duo alternis vicibus excuban-
 tes, tam alloquii quam epistolaris com-
 mercii copiam intercludebant: Deci-
 mum sextum jamjam instituitur exa-
 men, cujus molestia fractus Cardina-
 lis, voce lacrimis intercisâ petiit, ut
 sine ulteriori inquisitione sententia in
 eum pronuntiaretur; se enim inquie-
 bat

bat, malle semel mori, quam toties Sæc. XVIII.
lenta morte confici. A. C. 1731.

---

§. XLIV.

*Ultima sententia in Cosciam
lata.*

Interim Petruscius & Isoldus criminum participes domesticæ addicebantur custodiæ, & Valerius Loccatius bis mille aureis mulctatus ad quinquennales carceres Urbem veterem abducebatur; ipse vero Cardinalis duo adhuc examina subire coactus est, non alio causæ successu; nisi quod die vigesima octava Septembris eidem ad sui defensionem certum temporis spatium esset indultum, pollicitumque, ut cunctis iudicii actis ei communicatis, a custodia liberaretur, dummodo haud amplius fugam attentaret, secus omni dignitate, beneficiis & bonis spoliandus. Inita hac conditione Coscia, abductis excubiis, e Monasterio suo die quarta Octobris progreditur, obtenta, quocunque vellet, intra Urbis mœnia eundi libertate: Præprimis vero totus in eo erat, ut celebris Advocati ope intra præstitutum terminum causam suam tueretur: Selegit Toppium, cetera Caussidicum suo ævo longe præstantissimum, qui tamen necessariis de-

Sæc. XVIII. A. C. 1731. stitutus documentis labori succubuit. Re autem longius protracta Pontifex adhuc triginta dierum spatium indul- sit, quo tamen evoluto sententia sine ulteriore mora pronuntiaretur. Hujus termini beneficium in rem suam ver- sum Colcia, causæ suæ defensionem commisit Vitagliano Advocato per- celebri, qui etiam prolixum edidit scri- ptum verborum quidem facundia uber- rimum, sed rationum soliditate jejunum. Jam nil propius esse videbatur, quam Co- sciæ condemnatio: nihilominus Pon- tifex nominatis Cardinalibus Judi- ceum, Corsinium, Cibus & Falco- nerium Purpuratos, necnon Valentiam, & Jacobazzium adjunxit, qui die vi- gesima octava Aprilis a summo mane usque ad seram noctem recognitis ju- dicii actis maturam instituerunt con- sultationem, demum vero unanimi suf- fragio pronuntiarunt, judicium de Co- sciæ *Persona* remittendum esse Aposto- lico conscientiae Tribunali, suis vero beneficiis & cura animarum spolian- dum, ex ejus bonis damna ærario Pon- tificio illata reparanda, & simoniace corrasa in pauperes eroganda esse, ad sui sustentationem relictis duntaxat sex aureorum millibus: Hujus sententiæ tenorem Fiorelius communicabat sum- mo Pontifici, qui judicii actis denuo
mature

mature discussis, die nona Maij cun- Sæc. XVIII.
A.C. 1731.
ctos præfatæ Congregationis Cardinales
adesse iussit, eos his verbis allocutus:

*vestram sententiam serio examinavimus, &
æquissimum esse censemus, executionis vero
modum percipite.*

His dictis Passerius
scriptum prælegit hoc tenore: „Car-
„dinalis Coscia, qui regnante Bene-
„dicto XIII. multas pecunias, per ne-
„fas, ac injustas exactiones extorsit,
„Apostolicas literas adulteravit, mu-
„nera & pecunias pro beneficiis acce-
„pit, Pontificis defuncti confidentia
„abusus sese eidem ingratiſſimum ex-
„hibuit, Apostolica hodierni Pontificis
„mandata contempsit, pluraque alia
„scelera in actis iudicii fufius compro-
„bata perpetravit, omnibus beneficiis
„privatus, atque integro decennio
„captus in arce S. Angeli criminum
„suorum poenitentiam agat, & toto illo
„tempore soli Pontifici reservato ana-
„themati subjectus, voce activa & pas-
„siva in S. Comitiis careat, ac tandem
„centies mille aureos Neapolitanæ mo-
„netæ pendat, in pauperes Hungarici
„Regni paræcias distribuendos, Simo-
„niace autem accepta & viginti quin-
„que illa scutorum millia a Negronio
„Thesaurario extorta, pistoribus & Sa-
„ponariis, necnon Pontificio ærario
„ablata unacum expensis restituat.,

Sæc. XVII. Hujus sententiæ executio demandata
 A.C. 1731. est Cardinali Banchierio, qui eadem
 adhuc nocte Cosciam currui suo impos-
 situm ad arcem S. Angeli conduci cu-
 ravit. Excipitur quidem Coscia per-
 honorifice a Duce Palombara arcis Præ-
 fecto, & quamprimum cubiculum sibi
 assignatum ingressus fuerat, exclamavit:
Hic est requies mea! altera tamen die
 in mensa hæc S. Augustini verba ab
 ignota manu scripta legebantur: *Non
 est requies, ubi quæritis eam: quærite quod
 quæritis, sed ibi non est, ubi quæritis.*
 Porro inter tot calamitates nil magis
 acerbo dolore afflictum Cosciæ animum
 lancinabat, quam quod a fidelium
 communione per majorem, ut vocant,
 excommunicationem abscissus esset, a
 qua tamen censura ad potentissimas
 Imperatoris preces a Papa liberatus,
 ut a reparandis damnis initium poeni-
 tentiæ faceret, Firrau Cardinalis hor-
 tatus, viginti aureorum millia persolvit.
 Denique præfati Cardinales in eadem
 Congregatione causam discusserunt il-
 lorum, qui pariter nefariis actibus de-
 glutiverant pecuniarum thesauros, quos
 foeda auri siti concupiverant. Ex his
 ergo alii pecunia mulctati, alii in vin-
 cula coniecti, alii exilii & triremium
 supplicio puniti, non pauci dignitate
 privati, ac denique omnes pro culpæ
 merito

merito castigati sunt, exceptis iis, quos Sæc. XVIII.
 exagitante facinorum conscientia, fuga A. C. 1731.
 supplicio eripuit.

§. XLV.

*Controversia Pontificis cum Sardinia
 Rege resuscitata.*

Diuturna non minus ac permolesta,
 ut supra meminimus, inter Bene- Vide supra
 dictum XIII. & Victorem Amadeum lib. 223.
 Sardinia Regem controversia agitaba- §. 59.
 tur, quæ tamen beneficiorum nomi- pag. 385.
 natione Regi adjudicata, & immuni-
 tate Ecclesiastica certis limitibus cir-
 cumscrip- ta anno hujus sæculi vigesimo
 sexto composita fuit. Nec firma ta-
 men erat hæc concordia; postquam e-
 nim Clemens XII. Pontificium solum
 conscenderat, per Prædecessoris sui in-
 dulgentiam ingens Sedi Apostolicæ
 damnum fuisse illatum ratus, pacta
 conventa dissolvere statuit. Hunc in
 finem die octava Januarii solemnem
 convocavit Purpuratorum Conventum,
 in quo oratione habita exponebat, se
 intimo animi mærore sæpius perpen-
 disse, quam ingens jurium suorum de-
 trimentum Sedes Apostolica per im-
 modicas concession- es Sardis factas esset
 perpe- ssa; inde etiam Episcoporum au-
 thoritatem fuisse imminutam, turbatam
 Ec-

Sæc. XVII. Ecclesiæ jurisdictionem, ac pernicioſa
 A. C. 1731. prorsus exempla perperam inveſta:
 His autem malis, totque incommodis
 efficacius opponi haud poſſe remedium,
 quam ſi id, quod inconſulto factum, vel
 maturiori examini ſubjiceretur, vel
 omnino reſcinderetur, ſimul tamen Sar-
 dinæ Regi dextera fidesque daretur,
 Sedem Apoſtolicam nullum ſtudii aut
 officii genus, quod in ipſius rem fore
 videretur, ullo eſſe pacto prætermiſſu-
 ram. Abſoluta hac oratione Cardina-
 lium ſententiam rogabat, horum ta-
 men quidam ſuum ferre ſuffragium
 omnino recuſabant, alii vero unacum
 Cardinale Bichio rem amica transactio-
 ne eſſe dirimendam cenſebant: denique
 alii, atque inter eos præcipue Cardi-
 nalis Barberinus Sedis Apoſtolicæ jura
 pro viribus eſſe revendicanda edixere:
 Concurrentibus demum triginta duo-
 bus Purpuratis concluſum, pacta ſub
 Benedicto XIII. inita penitus irritanda
 eſſe. Eapropter, ut omnia cum debi-
 tis ſolemnitatibus agerentur, & ſincera
 firmam pacem ſtabiliendi voluntas lu-
 culentius Regi pateſceret, Pontifex Pe-
 trum Guiljelmum Præſulem Romanæ
 Curix ad Carolum Emanuelem neo-
 electum Sardinæ Regem ablegavit, ut
 conſilii ſui rationem coram eo expone-
 ret, & de æquioribus firmandæ con-
 cordiæ

cordiæ mediis ageret: Attamen res longe aliter cessit; quippe Rex audito Romanæ Curiae proposito vehementer admiratus est, quod Pontifex Prædecessoris sui Bullam irritaret, & pacta semel inita tam facile everteret, hinc Guilielmum ad Regni fines delatum ultra progredi vetuit, eodemque tempore Comitem de Gros suum in Urbe Oratorem statim Roma ad Regnum revocavit. Hoc comperto Clemens novæ pacificationis spe frustratus, totius rei successum in publico Patrum Senatu exposuit, & quid ipsi in gravissimo hoc negotio sentirent, exploravit: Suam quisque sententiam scriptotenus dedit; omnium ferme communis opinio eo abibat, inita cum Sardiniae Rege pacta circa Ecclesiasticam immunitatem servanda non esse; ea enim solitis destituta solemnitatibus, & mere a privatis quibusdam pro arbitrio, aut a Pontifice Benedicto, vel inscio vel male edocto fuisse fabricata; credibile enim non esse, ut Benedictus, quo nullus alius majori defendendorum Ecclesiæ iurium studio flagrasset, re probe discussa in maximum Sedis Apostolicæ lamnum consensurus fuisset; omnino igitur necesse esse, ut hæ pactiones nova concessione Apostolica ad æquitatis trutinam revocarentur. Horum
sen-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII. sententia expugnatus Pontifex, habita

A. C. 1731. rursus ad Senatum concione quantum-

vis res ad non leve dissidium spectare videretur, abolevit & irritum declaravit, quicquid contra Immunitatem Ecclesiasticam transactum fuisset in tribus illis conventionibus, quarum duas de rebus ad eandem immunitatem spectantibus Finius Archiepiscopus Damascenus die 24. Martii Anno 1727. suo sigillo firmasset, tertiam vero, qua Pontifici vacantium Ecclesiarum fructus percipiendi & colligendi spolii jus adimebatur, Cardinalis Lercarius subscripsisset, ac demum singulas Marchio Ferrerius de Ormea Sardiniae Regis Orator die 21. Febr. 1728. signasset. Quantum vero ad pactiones circa res beneficiales Clemens die 6. Augusti declaravit, *sux quidem intentionis non esse, ut hujus transactionis executio retardaretur, velle tamen, ut ejusmodi nominationes ex diplomate Nicolai V. P. factæ aut faciendæ non aliter admitterentur, quam absque Patronatus jure, & sine aliarum Pensionum reservatione, quam quæ a Sanctitate sua, suisque Successoribus fuerint impositæ.* Illud & tum in consultationem venit, an concedendum Regi, ut crearentur Vicarii Generales, qui iis præessent sui Imperii Regionibus, quarum Episcopi in Civitatibus alienæ dition

ditioni subjectis sedem haberent. Hoc in dubio magna utrinque contentio, Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
eoquod Clemens Papa de Episcoporum auctoritate nihil omnino minui, constanter vellet, alii e contrario censebant, horum auctoritati a Benedicto Papa haud parum ex eo consultum fuisse, quod Vicarii, quos eligere penes Episcopos esset, ab his quoque tam arte penderent, ut hi nihil, quod gravioris foret momenti, ipsis non consultis aut non approbantibus agere possent. Attamen tum hac in re nihil decidi potuit, unde rem in aliud tempus differre placuit, interea vero Pontifex se, ut Regi plene satisfaceret, propensissimum ostendit.

Porro gravissimum adhuc supererat negotium, de quo sub Benedicto XIII. nihil serio agitatum fuerat, sancitumque: nempe de feudis & supremo S. Sedis dominio in Abbatiam S. Benigni, & in oppida Cortantiæ, Cortantionis, Montasiæ & Cisternæ. Hæc oppida Victor Amadeus Sardiniae Rex Sabaudiae Ducibus a Carolo V. Imperatore Feudi nomine concessa fuisse contendeat: E contrario autem Pontifices sibi titulo donationis Constantini Magni a Pipino & Carolo Magno confirmatae, in illa jus supremi Domini tanquam Sedis Apostolicæ feuda competere

Sæc. XVIII. petere asserebant, seque pacifica ali-
 A. C. 1731. quot sæculorum possessione tuebantur:
 inde sub Clemente XI. lis exorta est,
 quæ ab anno huius sæculi secundo a
 Sabaudix Ministris vario rerum moli-
 mine protracta, & a Clemente XII.
 continuata fuit; Hic etiam ineunte
 hoc anno illis Nobilibus, qui hæc op-
 pida clientelari nomine possidebant,
 sub anathematis pœna inhibuit, ne
 Regiis Ministris juramentum fidelitatis
 exsolverent, nec Sabaudi illud ab eis
 exigèrent: Cum autem Carolus Ema-
 nuel Rex clientelares Sedis Apostolicæ
 subditos ad sibi præstandum fidei Sacra-
 mentum die tertia Februarii Casalini
 convocaret, quidam Præsul a Papa
 deputatus sollemnis protestationis di-
 ploma Cortantiæ palam affixit, cuncta-
 que hucusque attentata ceu irrita &
 nulla declaravit. Nec tamen inde ter-
 riti Regis Ministri, subditos, ut fidem
 suam Regi tanquam supremo Domino
 obstringerent, vi compulere, ipse e-
 tiam Rex Archiepiscopis atque Episco-
 pis, qui in ejus ditione erant, inhibuit,
 ne sine expressa Regis venia quispiam
 Sacris Ordinibus initiaretur: Vicissim
 Pontifex Bullam, ut vocant, *Cruciata*
 innovare renuit, quamvis per illam
 olim Hispaniæ Regibus facultas a
 Pontificibus fuisset concessa ex Eccle-
 siasti-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

fiasticorum bonis quosdam colligendi fructus, qui ad ferendas belli expensas contra Infideles, & ad liberandos Christianos diræ servituti mancipatos impenderentur: Ceterum hæc dissidia summopere afflixerant Clementis XII. animum, eo potissimum nomine, quod multo acerbiores inde orirentur discordiæ, quibus tamen severitatem opponere haud consultum foret, eorum interim, quæ ad placandum Regis animum conducere, nihil omnino pro paterna sua sollicitudine prætermisit. Hos quoque, qui Apostolicis mandatis obtemperantes Romam confugerant, perbenigne excepit, & prolixa non minus quam erudita dissertatione sacræ Sedis dominium in hæc oppida factum servare nitebatur, cunctaque a Laicali potestate illata præjudicia pro infectis irritisque habenda esse declaravit: Nec omnino piis ejus conatibus defuit optatus successus; Clemens enim Regem, cetera S. Sedis Cultorem eximium, adeo feliciter flexerat, ut Hic ad ineunda pacis consilia novum Oratorem Romam ablegaret, Comitem de Riviera, Virum cognita prudentia, & spectata Nobilitate gravem, qui cum Papæ Administris hujus controversiæ merita ultro citroque mature discussit, ac institutis plurium Car-

Sec. XVIII. dinalium & Caussidicorum confessibus
 A. C. 1731. rem tam dextere promovit, ut certa
 spes esset, propositam ineundæ pacis
 rationem cum utriusque partis satis-
 factione propemodum absolutum iri.
 Attamen prosperi adeo successus spem
 nimis matura Pontificis mors interci-
 dit, hac gloria ejus Successori Bene-
 dicto XIV. reservata.

§. XLVI.

*Clementis Papæ sollicitudo in sedan-
 dis Corsorum tumultibus.*

Jam anno priori Corsica Mediterranei
 maris Insula non minus gravi quam
 periculosa seditione exarserat: Ipsius
 incolæ Genuensium imperio per plura
 sæcula parebant: nuperæ vero defectio-
 nis obtentus erant tributa nova, im-
 modicæ vestigalium exactiones, au-
 ctum salis pretium, & quod certius
 est, alieni imperii invidia, & propriæ
 libertatis studium. His incitamentis
 accessit Pinelli Gubernatoris avaritia;
 cum enim hic primum anno superiore
 Corsis ad coemendum frumentum pe-
 cunias suppeditasset, & anno nondum
 evoluto illas asperius reposceret, cives-
 que suis armis exueret, Corsi, cum
 alioquin cum veteri suo jugo ægris
 animis luctarentur, proprio veluti im-
 pulsa

pulsu adversus Genuenses Dominos suos
 insurgunt, ac præprimis ad vigesies
 mille conglobati, ductore Fabio Pam-
 philiano, Bastiam, Urbem Insulæ Prin-
 cipem, fuis in belli tormenta campā-
 nis expugnant, ipso Gubernatore ad
 arcem confugere compulso, & circum-
 vicinis pagis deprædatione exhaustis:
 Enimvero Genuenses nil intentatum
 relinquunt, ut esseratos proposita cle-
 mentia mitigarent: ast ubi profundius
 semel ægritudo descendit in populares
 animos jam antehac injuriis fauciatos,
 difficile mentes pertinaciter invitas
 verba mollia, & ampla promissa sanant.
 Itaque Corfi obfirmatis in libertatem
 pectoribus suæ seditioni strenue infi-
 stunt, & transmissio ad Rempubicam
 scripto non aliter reconciliationis spem
 faciunt, nisi I. pristina eis libertas red-
 deretur II. exactiones ab Anno 1715.
 ultra modum extortæ abrogarentur.
 III. Ditio, quæ Liamonio & Tavigiano
 fluviis interiâcet, supremo eorum do-
 minio cederetur. IV. Prætores illi,
 a quibus durius fuissent habiti, eorum
 arbitrio relinquerentur, & V. omnia
 Insulæ propugnacula abductis inde
 præfidiis solo æquarentur. Minus
 æquæ Genuensibus videbantur hæ con-
 ditiones, unde seditiosam plebem capto
 aut interempto eorum Ductore, facile

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

ad obsequium reduci posse, rati, bis mille aureorum pretium ei constituunt, qui Fabium vel vivum vel mortuum sisteret: interimitur quidem Fabius perfida sui Soceri manu, ejusque cadaver in quatuor partes dissectum Bastiæ exponitur, adeo tamen seditionis flamma non resedit, ut etiam vindictæ stimulis magis magisque inflata totam Rempublicam ruinis involvere videretur: quippe occisi Ducis Filia Patris mortem ultura masculas vestes induit, & seditiosos imperterrita in aciem educit, ac Imperii militaris curas cum Philiberto Evaristo Eccateno, & postea cum famoso Giafferio partitur. Interim Genuenses lenitatis viam tentare aggrediuntur, hancque in rem Hieronymum Venerosum factiosis percharum ablegant, qui tamen re infecta in patriam reversus est, nec majore felicitate Camillus Doria & postea Carolus de Fornari, & demum Hieronymus Baptista Grimaldus reconciliationis negotium pertractabant, nil amplius obtinentes, quam trimestres armorum inducias, quarum tamen beneficio seditiosi triginta omnino suorum millia ad sua signa vocabant, & habitis inter se comitiis Oratorem Romanam ablegabant, qui omnium nomine supremum in Corsicam Dominium sed Apostoi

Apostolicæ ac summo Pontifici Eccle- Sæc. XVIII.
 siæ Capiti deferret, & clientelare ob- A. C. 1731.
 sequium eidem exsolveret: Verum
 Clemens impetium suum seditionis ope
 dilatare tantopere abhorruit, ut ob in-
 solens hoc petitem Oratorem acriter re-
 prehenderet: Nullum tamen non movit
 lapidem, ut Corsos a fide deficientes
 pactis utrinque honestis conditionibus
 ad obsequium revocaret: Eo fine cum
 Renato Imperiali, qui Romæ negotia
 Reipublicæ Genuensis procurabat, cre-
 bras consultationes habuit, ac media-
 toris partes Genuensium Duci obtulit.
 Nec ingrata Reipublicæ videbantur hæc
 Pontificis obsequia; paulopost enim
 Genuenses Abbatem Orticonium Ro-
 mam decernebant, qui Papam, ut
 pacis arbiter esset, perdemisse rogaret:
 Idem quoque negotium demandabant
 Patri Gritto, qui varias placandæ Cor-
 sicæ gentis condiciones proponebat.
 His mature discussis Pontifex ad Ge-
 nuensem Archiepiscopum literas Apo-
 stolicas transmisit, in quibus plura
 proposuit, quæ optata in Republica
 pax & concordia firmari posset: Atta-
 men Genuensis Respublica hæc Papæ
 literas non sine contemptu remisit,
 ejusque deprecationem rejecit. Nil
 ergo Reipublicæ reliquum erat, quam
 ut Corsos, quos ad obsequium trans-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

actionis via revocari detrectabat, armata vi subigeret; propriæ tamen deerant vires; Genuenses enim ægre quatuor armatorum millia contrahere poterant, invalidus plane manipulus contra illos, quibus suorum multitudo confidentiam, & necessitas ac desperatio robur viresque indidit; validiores ergo suppetiæ ab exteris erant exquirendæ, quas sibi tamen ab Hispanis polliceri haud poterant, eoquod Corsi supplices horum favorem & patrocinium sibi conciliare, totis viribus niterentur: Recurrunt igitur ad Imperatorem, a quo etiam Ductore Wachtendonckio sex Equitum peditumque millia impetrarunt, Reipublicæ stipendiis alenda. Attamen nec hæc sufficiebant; quamvis enim Cæsarei Bastia recuperata Corsos non una clade afficerent, hi tamen jam suorum numero, jam prompta ad montes fuga omnem hostilem operam ludebant, nec movebantur, etsi oppida sua conflagrare cernerent.

§. XLVII.

*Diffidium cum Lucensibus a Papa
sublatum.*

A tempore memoriam hominum excedente Lucensis Respublica inter præclariora libertatis suæ decora numerat

merat prærogativam, qua sui Archi-^{Sæc. XVIII.}
 episcopatus gerendi potestatem nemini ^{A.C. 1731.}
 ex finitimis Provinciis faciat, aut fa-
 cere teneatur: Prætenso huic juri huc-
 usque Lucenses mordicus insistere,
 quocirca evenit, ut cum Bened. XIII.
 Archiepiscopalis hujus Ecclesiæ curam
 contulisset Thomæ Cerviono ex Monte
 Alcino, quod est oppidum in Magni
 Etruriæ Ducis ditione situm, Respu-
 blica hunc acceptare constantissime re-
 cusaret, eique omnem ad se aditum
 intercluderet. Vicissim vero Pontifex
 Lucensis Reipublicæ Oratori accessum
 prohibuit: Fervebat adhuc controver-
 sia, dum Clemens Divi Petri Cathed-
 ram conscenderat, qui tamen primis
 adhuc Regiminis sui diebus has con-
 tentiones penitus eliminare statuit, ac
 propterea auditis Lucensium rationibus
 Cervionum amovit, eumque Sacrario
 Pontificio præesse voluit: In ipsius
 vero locum subrogavit Fabium Collo-
 redum Forojuliensem Congregationis
 Oratorii Presbyterum, qui omnium læ-
 titia & gratulatione exceptus est.

§. XLVIII.

*Injuria Polono Oratori illata Pon-
 tificis consilio reparata.*

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Sub idem ferme tempus gravioris magisque periculosi tumultus ansam Romæ præbuit petulantia Apparitorum, quos Itali *Sbirros* vocant. Hi enim nescio qua de causa Poloni Oratoris Famulum, qui ante Palatii fores excubare consueverat, in conspectu ipsius Legati captum abducunt, illum famulari veste in publica Urbis popina spoliant, captumque ad carceres novos raptant. Hanc injuriam sibimetipsi illatam fuisse, inque Regis sui contemptum redundare reputabat Orator, hinc die tertia Junii tam Pontificis, quam Poloni Regis insignia ab ædibus suis avelli, suumque Palatium occludi jussit. In eo jam erat, ut insalutato Papa Urbe excederet: Ea res summopere afflixerat Clementem Pontificem pacis studiosissimum, qui etiam sine mora cum Hannibale Cardinale Albanio Polonici Regni Protectore de reparandæ hujus injuriæ modo agere cæpit, atque inter eos conventum, ut præfatus Cardinalis Oratorem accederet, eumque placare satageret, pollicitatione facta, famulum mox e custodia dimittendum, Apparitores vero in vincula conjectos demum ad triremes esse condemnandos: Horum supplicio non modo læso Oratoris honori satisfactum, sed etiam ejusdem benignitas usque adeo

adeo excitata, ut ipsos hujus injuriæ Sæc. XVIII.
 Auctores, dum jamjam Urbem vete- A. C. 1731.
 rem ad triremes abducerentur, Regis
 sui nomine a pœna liberari peteret.

§. XLIX.

Aliæ contentiones feliciter compositiæ.

Jam anno hujus sæculi vigesimo septimo Benedictus XIII. nuper defunctus Pontifex Hispaniarum Regi per Apostolicas literas indulserat, ut Ecclesiasticorum beneficia in Hispania nullo pensionum onere gravari possent: Hoc ipsum vero indultum Clemens Papa irritum nullumque declaravit, & Alemannio, qui Apostolici Nuntii partes acturus in hoc Regnum contenderat, in mandatis dedit, ut Benedicti XIII. Breve publice revocaret: Id quidem displicuit Regi, qui tamen suam indignationem moderato silentio temperavit: Gravior autem, & præter omnem expectationem enata lis Pontificis tranquillitatem turbabat: Acciderat enim, ut duo juvenes cum quodam milite Neapolitano natione Germano altercarentur, illumque haud procul ab Urbe Beneventana trucidarent. Hi peracto scelere ad Civitatem contendunt, & ad securitatis locum convolant: Re comperta Comes de Harrach Neapolis

Sæc. XVIII. polis Pro - Rex hos sicarios sibi tradi
 A. C. 1731. postulat: Archiepiscopus autem Bene-
ventanus immunitatem Ecclesiasticam,
 & proprii fori jus obstatre caussatus,
 reos e Templo abduci inhibuit: Hac
 repulsa graviter offensus Pro - Rex in
 mandatis dedit, ut Pontificius Nun-
 tius, ejus Auditor & ceteri Pontificis
 subditi nulla mora Neapolitana Urbe
 excederent, & obsessis omnibus acces-
 sibus commercii, & annonam adve-
 hendi copia interciperetur: Nec his
 contentus, omnium bonorum redditus,
 quos ex Neapolitano Regno Beneven-
 tani perciperent, sequestri nomine re-
 tineri & quadraginta duos Beneven-
 tanæ Urbis incolas, qui fuga elabi
 tentabant, in carceres detrudi præcep-
 pit. His tamen turbis superior erat
 prudens Pontificis mansuetudo, quæ
 discordes hominum mentes a diffidiis
 in unum conducere, jamjam solita
 erat. Transmissis igitur ad Pro-Regem
 literis, si quid hac in re peccatum,
 reparationem pollicetur, præcipitque,
 ut ambo hi Sicarii promeritas luerent
 poenas: hac ratione mox die vigesima
 octava Maij in Neapolitano Senatu de-
 claratum, has controversias peni-
 tus esse sublatas, cunctaque in pristi-
 num statum revocanda. Porro inter
 tot molestias haud parum recreabat
 Pon-

Pontificis animum Christianus Ulricus ex Domo Wirtenbergica Dux Oelsensis, qui in Silesia religionem Catholicam amplexatus atque hoc anno in Italiam profectus, a Magno Florentiæ Duce cum ingenti honorum testificatione exceptus est,

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. L.

*Conscientiæ libertas Kauffburi ab
A catholicis læsa.*

Eodem tempore, quo Protestantes in causa Salisburgensium rusticorum pacem Westphalicam, & conscientiæ libertatem graviter fuisse violatam, altum inclamabant, Kauffburenses A catholici præcipuas ejusdem pacis leges palam transgressi sunt. Res ita contigit: Michael Wagenfeil præfatæ Urbis Apparitor & Menfor frumentarius de Religionis suæ falsitate convictus, in Catholicæ fidei præceptis exactius institui voluit. Eo fine frequentius Sacerdotes Catholicos adiit, atque ab iis probe instructus, ejuratis Lutheri sacris sese cum vera Ecclesia conjunxit. Ea res suboluit Magistratui A catholicico, qui inscio ac inconsulto Senatu Catholico neo - conversum carceri mancipavit, & propria auctoritate suo officio abegit. Nec his contentus, Michaelis

Sæc. XVIII. chaelis quoque Filium nonnisi unde-
 A.C. 1731. cim annos natum Patri violenter eri-
 puit, extra urbem ad Lutheranos
 raptavit, ac Patris ædibus vi effractis
 vestes inde abstulit. Tam indignum
 facinus iniquissimo animo ferebat Ma-
 gistratus Catholicus, qui officii sui jura,
 pacem Westphalicam, conscientiae li-
 bertatem & specialiter Kauffburanum
 executionis recessum tam manifesto
 plagii crimine, & injusta Patris oppres-
 sione enormiter violari querebatur:
 Facti indignitatem excusare moliebantur
 Acatholici, caussantes, incerto
 duntaxat rumore constare, Michaellem
 Religioni Catholicæ manus dedisse.
 Ast Catholici opponebant, testibus com-
 probari, quod hic idem reipsa sectam
 ejurarit, aliunde vero iniquissimum
 fore, ob levem suspicionem ac rumo-
 rem Virum cetera innoxium sua liber-
 tate, officiis, patria in Filium potestate
 exuere, totque aliis injuriis afficere.
 Tanta inde enata est ultro citroque
 animorum exulceratio, tamque peri-
 culosa utrinque dissidia, ut nil propius
 esse videretur, quam mutua cædes: Au-
 gebantur rixæ ferme quotidianæ, cla-
 mores dissoni, mentes aversæ, litigio-
 rumque minacium acerbitate tantum
 non bellum denique intestinum, præ-
 posterum Religionis Zeli pessimum ex-
 cre-

crementum. Inter hæc tamen Catho- Sæc. XVIII.
 lici totam rei seriem Imperatori fideliter A. C. 1731.
 exponunt, hancque causam per Cæsa-
 reos, ut vocant, Commissarios diju-
 dicari efflagitant: Horum precibus in-
 clinatus Imperator, hoc negotium Vi-
 ris prudentia & probitate inclytis de-
 mandat, qui etiam Kauffburum dela-
 ti rem aggrediuntur. Audiuntur par-
 tes, factaque rei discussione deprehen-
 ditur, quod A catholicus Magistratus
 suæ potestatis limites exceßerit, dum
 neglecto Catholici Senatus concursu in
 Patrem & Filium tam acerba decre-
 visset. Pertinacius tamen negabant
 A catholici, Michaellem vel unquam a
 Lutheri Religione recessisse; Catholicis
 e contrario id ad oculum demonstnan-
 tibus nil firmum fixumque decerni po-
 tuit: quapropter Commissarii, qui tum
 ob alia Urbis diffidia Kauffburi mora-
 bantur, utriusque partis rationes ex-
 acte descriptas ad Cæsareo - Aulicum
 Consilium referebant. His rite pen-
 satis Imperator die quinta Novembris
 rescripsit, quod, cum inter Catholi-
 cum & A catholicum Magistratum di-
 scors esset opinio, an præfatus Mensor
 re ipsa Religionem suam immutarit,
 tota autem causæ decisio in hoc
 unico cardine versaretur, nihil magis
 Cæsareæ Majestati necessarium fore
 videat.

Sæc. XVIII. videatur, quam hujus facti certitudo,
A. C. 1731. eapropter Commissarii ex ipso Michaelē
 auctoritate Cæsarea explorarent, an
 hic reipsa Catholicam Religionem am-
 plecti, & publice fidei professione suum
 propositum exequi, firmiter constitu-
 tum haberet: facta autem ejus decla-
 ratio ad Imperatorem referatur, ut de-
 mum hac in re, quod æquum & justum
 foret, decerni posset: Ad hæc ergo
 Cæsaris jussa Commissarii illico deman-
 dato examini initium faciunt, Michaelē
 e carcere produci jubent, illum-
 que interrogant, an firmum profitendæ
 Religionis Catholicæ propositum etiam-
 num foveat. Ad hoc respondit ille,
 se corde & ore errores Lutheri dete-
 ctari, in fide Catholica vivere, eam-
 que publice profiteri paratissimum esse.
 Interea vero Magistratus Acatholicus
 non expectata hac declaratione alium
 Menforem & Apparitorem Augustanæ
 Confessioni addictum elegit, & Michaelē
 suo officio, atque emolumentis
 inde provenientibus perpetuo exutum
 declaravit. Hac re comperta Impera-
 tor Acatholicum Magistratum acriter
 reprehendit, quod cum nondum de
 mutata Michaelis Religione legitima
 haberetur certitudo, ipse tamen Magi-
 stratus insolita temeritate, & arrogata
 sibi auctoritate præfatum Michaelē
 in

in carcerem conjicere, eum suo officio privare, & alium in ejus locum eligere præsumpsisset. Eapropter Imperator novam illius electionem ceu irritam nullamque declaravit, præcepitque, ut præfatus Michael confestim libertati, & suo officio reddatur, omnique illius emolumento frui permittatur, donec ipse coram Commissariis declaraverit, se vel Religionem Catholicam reipsa profiteri, vel in sua secta persistere: Denique Cæsar utrumque Magistratum denuo hortabatur, ut interim mutuam inter se concordiam foverent, & a turbis, jurgiis & violentiis absternerent, secus Cæsaream indignationem, & severissimas poenas incursum. His minis territus Magistratus Acatholicus captum Michaellem e carcere dimisit, & per suum Procuratorem Viennæ declaravit, Eundem quidem Catholicam Religionem publice professum, ac propterea in libertatem assertum fuisse, deesse tamen literas factæ professionis testes, de cetero autem Magistratum supplicare, ut hac in re nihil contra anni decretorii statum decerneretur: Habita hujus rei notitia die septima Novembris Imperator Commissariis præcepit, ut præfatum testimonium transmitterent, quo facto die vigesima octava ejusdem Mensis Impera-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

perator hanc causam sequenti decreto
 diremit: „Cum de Michaelis reditu
 „ad fidem Catholicam publica illius
 „professione certo constet, declarat
 „Cæsarea sua Majestas, ea omnia
 „prorsus nulla & irrita esse, quæ Aca-
 „tholicus Magistratus tam Wagensei-
 „lium in vincula compingendo, illum
 „que suis officiis amovendo, quam
 „novum propria & privativa auctori-
 „tate eligendo attentasset, nunc vero
 „Cæsaream suam Majestatem utrique
 „Magistratui præcipere, ut observatis
 „pacis Westphalicæ decretis, & Kauff-
 „burano executionis recessu, & aliis
 „apud Augustanæ Confessionis Secta-
 „rios ab eo tempore usitatis, necnon
 „servatis nuperrimis mandatis Cæsa-
 „reis nulla mora alium Apparitorem
 „ac Menforem eligant, Wagenseilio
 „autem illas omnes pecunias & emo-
 „lumenta, quæ usque ad diem factæ
 „professionis percepisset, restituant:
 „denique Magistratui Acatolico se-
 „vere inhibitum sit, ne præfatum Wa-
 „genseilium in patriæ suæ potestatis
 „usu in Filium suum non modo
 „impediat, sed illum quantocius Patri
 „suo reddat: Vicissim vero nec Magi-
 „stratus Catholicus, nec Pater huic
 „Filio vim conscientiæ inferat, sed in
 „plena, quamcunque vellet, fidem
 am-

„amplectendi libertate relinquat, nec
 „illum extra Urbem aliorum trans- Sæc. XVIII.
 „ferre præsumat. „ A. C. 1731.

Ceterum hæc, qui legerit, absdu-
 bio mirabitur, apud Protestantes nil
 frequentius solemniusque esse, quam
 Catholicos insimulare, perinde ac si
 charitatis & tolerantiae Christianæ im-
 memores conscientis vim inferant, illos,
 qui diversam a sua Religione profi-
 tentur, vexent, & variis molestiis vel
 ad suam pertrahant, vel diversis acti-
 bus ab aliena abstrahere, suæque sectæ
 exercitium libertatemque imminuere
 adlaborent: Ejusmodi querelas, seu
 ut vocant, Religionis gravamina Pro-
 testantes studiose magno numero ac-
 cumulant, exaggerant, omniumque
 Principum Aulas ejusmodi lamentis
 complent. Commendant quidem, &
 ubique inculcant, atque exigunt tole-
 rantiam; illam tamen nec exercent,
 nec exerceri volunt nisi erga suos. Ca-
 tholicos tolerare nolunt, a Catholicis
 vero ubique tolerari prætendunt: sibi
 solis conscientiae libertatem concedi
 postulant, aliis illam velut rem illicitam
 denegant. Væ illis, qui inter
 Protestantes ad Catholicorum castra
 transeunt. Quæ alia eos relinqui-
 tur portio, nisi carceris, vel exilii
 poena, & si adhuc mitius haben-
 tur;

Sæc. XVIII. tur, bonorum spoliatio, hæreditatis
A. C. 1731. jactura, Parentum contemptus, ludibrium, paupertas, & miseria: Inhumanæ hujus fortis exempla quamplurima nobis exhibent turbida illa duo sæcula, in quibus sanæ rationi, & Christianæ mansuetudini prævaluit recentis sectæ firmandæ fanaticismus, & inde exortus furor insanus, ubi omnia confusionibus plena, ubi quælibet secta eo firmitus sanctiusque sua dogmata stabiliisse autumabat, quo validius alterius potentiam, auctoritatemque conculcatis etiam divinis, humanisque legibus depressisset. Ea tum erat rerum conditio nunquam satis deploranda: Quis autem sine humanæ naturæ horrore percipere potest, nostro adhuc ævo, ubi potentissimorum Principum exemplo, opere & decretis Tolerantia invaluit, reperiri homines, qui Catholicorum cruore sese inebriare certant, non alia ex causa, nisi quia hi Catholici sunt? Recens adhuc memoria viget funestæ illius scenæ, quam Religionis Catholicæ odium, & fanaticus Lutheranæ Zelus primum Anno 1781. Verthemii aperuit, ubi tot Catholici prorsus innoxii ac inermes nullo conditionis, sexus & ætatis discrimine non modo in ipso Religionis suæ exercitio turbati, sed quamplurimi mortiferis plagis

plagis (*) affecti, alii haud leviter sauci, & una omnes fustibus & hastis quaquaversum dispersi fuere. Hoc facinus, utpote Christianæ Charitati, & commendatæ tolerantiae tantopere adversum ipsimet moderatiores Protestantes detestantur, ejusque memoriam æterna oblivione sepeliri desiderant, & tamen, quis credat, tertio post anno Gottinganus quidam Professor Sch. (**) publicis typis inhumanam hanc rabiem ceu fortitudinis exemplum cedro dignum extollere ac veluti ad aliorum imitationem, & institutionem universalibus Germaniæ Annalibus inserendum commendare præsumpsit. Percipiamus, si tamen sine horrore legi possunt, ejus verba, diese Standhaftigkeit einer deutschen werthheimischer Bürgerschaft, wovon man sonst nur Beispiele aus dem Mittelalter, vor der Erfindung des

X x 2   Puls

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

(*) In literis, quæ hanc lanientem descriperant, legebatur: *propriis Comitum manibus quinque ex Catholicis fuisse interfectos*: in hujus Scriptoris fidem idem quoque insertum habetur Historiæ nostræ Tom. 68 lib. 215. pag. 53. sedato autem primi furoris æstu compertum est, quinque hosce Catholicos lethaliter quidem fuisse vulneratos, non tamen interfectos.

(**) Briefwechsel Heft 53. pag. 279.

Sæc. XVIII. Pulvers hat, aber eine Standhafftigkeit
A. C. 1731. ohne Frechheit, ohne Verletzung der Pflichten gegen den Landesherrn, eine Standhafftigkeit mit dem Anstand und der Würde, die unser Jahrhundert vor dem stürmischen Mittelalter aufzeichnet, verdient in die allgemeine Jahrbücher von Deutschland zur dauernden Ehre der Stadt Werthheim (nicht aber ihrer Baschas) eingetragen zu werden. Hæc scribere, hæc sentire auit cultioris genii homo, Vir ille, qui tolerantiam ceu laborum suorum unicum scopum, ac virtutem sibi prædilectam identidem crepat, Principes & cives in Catholicos armare & concitare præsumat, & quidem illo tempore & anno, quo Principes tanto conatu, tam amplo favore tolerantiam commendare & urgere satagunt. Ergone tolerantia nil aliud est, quam Sacra Catholicorum profanandi, Tempia vastandi, Catholicos vexandi, vulnerandi, opprimendi, delendi plena potestas aureo lapillo in publicis totius Germaniæ annualibus signanda?

§. LI.

*Jacobi Boncompagni Cardinalis
 obitus.*

Hoc anno Sacrum Purpuratorum Collegium unius duntaxat mortem
 lux-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

luxerat. Erat is Jacobus Boncompagnus patria Bononiensis, Gregorii XIII. Pontificis Abnepos: Primam lucem aspexerat die 19. Martii Anno 1653. in Insula & Civitate Sora, quam jure feudi prænobilis ejus Familia possidet. Hic exactis in patria mansuetioribus literarum præceptis, cum jam a teneris animum ad Ordinem sacrum adjecisset, a suo Patruo Cardinale Hieronymo Romam evocatur, ac Meliten-
sium, cui juvenis adscriptus erat, relicto Instituto sub Innocentio XI. inter Præsules Romanæ Curiae adscribitur. Haud diu tamen honores sine onere tulerat; primo enim a præfato Pontifice Urbevetanæ, & postea ab Alexandro VIII. Firmanæ Urbis Governator constituitur; utroque officio laudabiliter expleto nuntium accepit de Fratris sui Francisci Bononiensis Archiepiscopi obitu: Vacanti huic Ecclesiæ paucis post mensibus præficitur Jacobus, Fratris sui non opum, sed virtutum hæres dignissimus; quippe ad ipsius æmulationem gregem suum sermone & exemplo pavit, & severa Ecclesiasticæ vitæ disciplina prælucens Clerum suum ad sequenda ejus vestigia strenue incitavit. In pauperes non tam liberalis quam prodigus erat, morum correctioni apprime intentus, assidue Diæ-

Sæc. XVIII. cefin lustrabat, & ubi currum aut e-
A.C. 1731. quos adhibere viarum asperitas pro-
hibuit, pedes ibat. Decorem domus
Dei promoturus, Gentilitium Sacellum
in Metropolitana Ecclesia splendissime
exornavit, & quatuor Sacellanis au-
xit. Delectabatur quidem magnifico
apparatu, ac vitæ cultu, non tamen
magis splendido, quam nobilem ejus
conditionem, statusque dignitatem de-
cebat. Tot demum meritis clarus ab
Innocentio XII. Purpuratorum cætui
admovetur, nec tamen purpuram sine
æmulorum invidia gestabat; vitio e-
nim invidiosis solemani per calumniam
in vulgus sparsum est, Jacobum hanc di-
gnitatem fuisse aucupatum singulari
complacentia, qua ejus Frater Soræ
Dux magnificum suum Palatium cui-
dam Pontificis affini levissimo pretio
vendidisset. Attamen Cardinalis non
alieno beneficio, sed proprio merito-
rum suffragio Purpuram obtinuisse,
brevis ostendit; pluribus enim Patrum
cætibus aggregatus, præclara admo-
dum singularis prudentiæ, eruditionis,
atque integritatis specimina edidit,
unde ab Innocentio XII. præ ceteris
electus, ut tanquam Legatus a Latere
Wilhelminam Amaliam Brunsvicen-
sem Ducem Mutinæ salutaret, & Jo-
sephi Cæsaris nuptias solemnî preca-
tione

tione sacraret, quam legationem Regio Sæc. XVIII.
fere apparatu, ingentique pompa per A. C. 1731.
honorifice expleverat. Nec minori
magnificentia Poloniæ Reginam, dum
Bononiam pertransibat, excepit. Præ-
terea in Vaticana Basilica anno hujus
sæculi decimo quarto memoriæ defuncti
Pontificis Gregorii XIII. Gentilis sui
tumulum prorsus magnificum extrui cu-
ravit, propterea in gratitudinis signum
amantissimis literis a Clemente XI.
honoratus. Mortuo autem eodem hoc
Pontifice Romam ad sacra contendit
comitia, in quibus electo Innoc. XIII.
& postea Benedicto XIII. Bononiam re-
versus est, nec eo regnante ultra Ro-
mam rediit; maximo enim dolore affi-
ciebatur, quod Sanctissimus hic Pon-
tifex a suis Ministris tam indigne, tam-
que turpiter deciperetur, ac propterea
eundem Papam sacro Christi sepulcro,
quod Turcarum potestati traditum esset,
æquiparare solebat. Benedicto fati-
functo interfuit comitiis, atque in ele-
ctione Clementis XII. suum tulit suffra-
gium: Porro Bononiam redux, ibidem
apoplexia tactus, die vigesima quarta
Martii pie in Domino obdormivit, an-
no ætatis septuagesimo nono nondum
expleto. Sepultus est in gentilitio suo
Sacello prope Patruī sui tumulum.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

§. LII.

*Quinque Cardinales a Clemente XII.
Papa creati.*

Die vigesima quarta Septembris Clementis XII. Pontifex maximus secretum ut vocant, *Consistorium* habuit, in quo quinque Præsules meritis præstantissimos Romana decoravit Purpura. Horum primus erat Vincentius Bichius Archiepiscopus Laodicensis olim apud Portugalliæ Regem Apostolicæ Sedis Nuntius, de cujus fatis jam sæpius mentio ingesta est, & mox de ejus reconciliatione agetur. II. Josephus Firao Episcopus Averfanus patria Neapolitanus, Presbyter Cardinalis tit. S. Thomæ in Parione III. Sinibaldus ab Auria Archiepiscopus Beneventanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis tit. S. Hieronymi Illyricorum. IV. Joannes Antonius Guadagni Ordinis Carmelitarum Excalceatorum, Clementis XII. ex Sorore Nepos, Episcopus Aretinus, ejusdemque Pontificis Vicarius Generalis Presbyter tit. S. Martini ad Montes. V. Antonius Xaverius Gentili Archiepiscopus Petrensis Presbyter Cardinalis tit. S. Stephani in Monte Cælio.

§. LIII.

§. LIII.

Sæc. XVIII,
A. C. 1731.*Lusitanie Rex cum Sede Apostolica
in gratiam reductus.*

Fervebat adhucdum pristinum inter Papam & Joannem V. Lusitanie Regem dissidium. Illius causam jam supra retulimus, denegatam scilicet Purpuram Bichio Apostolico Lusitanie Nuntio, quem Rex inter Purpuratos statim numerari petierat, Cardinales vero ob varia, quæ ei objectabantur, crimina indignum reputabant: Ea res Regem tantopere offenderat, ut vel ipsis Sacris comitiis subiectos sibi Cardinales interesse vetaret. Nihilominus de placanda Regis indignatione non desperabat Cienfuegos Cardinalis, qui nil eorum, quæ reddendæ concordie apta forent, prætermisit: nec minus ad tollendum plurium annorum dissidium promptum sese exhibuit Pontifex, unice exoptans, ut ipsemet Bichius debitæ subiectionis exemplo prævie viam ad reconciliationem sterneret: Eo fine Pontifex datis ad eum literis præcepit, ut nulla mora ex Hispaniis in Italiam contenderet: Paruit illico iussis Bichius, hoc anno Liburni portum assecutus, quo subsistere iussus ulteriora Pontificis mandata expectavit, mox tamen literas

Sæc. XVIII.
A.C. 1731

submissione plenas, ac sinceræ pœnitudinis testes ad Papam dedit, veniamque perdemisse rogavit. His emollitus Pontifex dato ad illum responso eundem ad patientiam hortatus est, pollicitatione facta, illum brevi in gratiam receptum iri: Interim vero in ejus vitam hucusque transactam sedulo inquiri iussit, cumque comperiret, illum crimina, de quibus apud Prædecessores Papas inculatus fuisset, penitus diluisse, suamque integritatem fidemque in exequendo Legati munere, sacræ Sedi comprobasse, benigniorem de eo conceperat opinionem. Accessit etiam ingens, quo flagrabat Pontifex, placandi Regis desiderium, quo incitatus, primum inter Cardinales Bichium nominabat. misso ad eum Sergardio Abbate, qui Liburni eidem rubrum imposuit galerum, simulque ad itineris expensas ex Pontificio ærario tria aureorum millia tradidit: Eodem tempore, ut memoravimus, Papa Josephum Firaum, quem Bichio in Legatione Lusitana subrogaverat, eodem honore insignivit; cum autem Rex, ut hic suo officio fungeretur, utpote alterum Regiæ indignationis argumentum, nunquam permetteret, Pontifex ad eliminandam postremam dissidii radicem Cajetanum de Cavaleriis Apostolicum in Lusitania Nun-

Nuntium designavit, a Rege totaque Sæc. XVIII.
 Aula splendide ac honorifice anno se- A. C. 1731.
 quenti exceptum. Ita demum pristina
 tranquillitas feliciter reddita est, ac
 restitutum mutuæ benevolentiae com-
 mercium, Bichius etiam die octava
 Februarii Romam ingressus, pluribus
 Patrum Congregationibus adlectus fuit.
 Hujus tamen electioni adhucdum ob-
 strepebant Cardinalium nonnulli, qui
 haud satis mirari poterant, illum non
 modo tot beneficiis augeri, sed etiam
 Purpura honorari & quidem ab eodem
 Pontifice, qui adhuc Cardinalis sæpius
 coram Papa declarabat, se salva, quam
 Sedi Apostolicæ deberet, reverentia
 nunquam admissurum, ut Bichius,
perfidus iste, ac infamis homo inter suos
 Confratres numeraretur: Attamen Pon-
 tifex exuto vetere Bichio novum & e-
 mendatiorem Bichium Cardinalem
 creavit, & ut Regem plene sibi concili-
 liaret, eidem indulgit unum Cardina-
 lem nominandi privilegium, & quæ-
 dam beneficia sine prævio Pontificis
 consensu conferendi jus. Hæc pacta
 a summo Pontifice & Lusitano Ora-
 tore Almida subscripta Rex cum in-
 genti lætitia Ulyssipone publici juris
 fecit.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

§. LIV.

Clementis XII. in promovenda Religione Catholica studium.

Præter ardens reddendæ pacis studium Clemens Pontifex nil prius, nil antiquius habuit, quam ut in Pontificia ditione rem Catholicam ad obrizum purgaret, fidemque latius propagaret. Eo fine in oppido Ulani Bisiniacensis Diæceseos amplissimum Seminarium instituit, quod a Corsiniæ Familiæ suæ nomine *Corsinium* nuncupari voluit: In eo pueros Græcos ex Epiro descendentes, qui in Calabriae & Siciliæ Provinciis dispersi vivebant, non modo literis, sed præcipue in pietatis & Religionis Catholicæ exercitiis assidue imbui statuit, ut his dotibus probe instructi apud suos, eosque, qui terras Orientales incolunt, bene de Catholica fide, & Apostolica Sede mererentur. Hanc in rem Pontifex die undecima Octobris anno sequenti Constitutionem edidit, qua hujus Collegii regimen Episcopo Bisinianensi commisit. Haud remissiore studio & ardore Sinensium, Indorumque Adolescentum saluti, utilitatique consuluit; Collegio enim, quod *Sacræ Familiæ Jesu* vocant, extra Neapolin constructo, eos-

eosdem gratis ali, & scientiis ætati
 & conditioni eorum congruis, necnon
 Christianæ fidei rudimentis egregie e-
 rudiri curavit, donec Sacerdotio ini-
 tiati Barbaris atque Infidelibus, qui
 adhucdum in tenebris sedent, Evan-
 gelii lucem, Religionem, fas & æ-
 quum, probosque mores implantare
 possent. Hujus Instituti longe salu-
 berrimi regulas publico diplomate die
 septima Aprilis anni sequentis ad pre-
 ces Caroli VI. Imperatoris confirmavit.
 Porro Thibetum, quod in Asia magnæ
 Tartariæ Regnum est, plures ex PP.
 Capucinorum familia Præcones Apo-
 stolicos ablegavit. Nunquam veroma-
 gis prona, magisque Orientalibus Mis-
 sionibus peropportuna fuit Pontificis
 sollicitudo, quam dum ad obeundas
 sacras hæc expeditiones, & sublevan-
 dam miseræ hujus gentis inopiam sexa-
 ginta aureorum millia liberali manu
 profudit. Tum enim Divinæ pariter
 adfuit clementiæ fautor oculus, & inde
 collecta uberrima animarum meis;
 quippe eodem adhuc anno decem fere
 Cophtorum millia ab erroribus ac per-
 nicie ad spem salutis traducta fuere,
 his facem præferente ipsorum Patriar-
 cha Alexandrino, qui Papæ monitis,
 & veritatis serius ac citius ad cor lo-
 quentis voci pronas benevolasque aures

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

præ-

Sæc. XVIII. præbuit: Paulopost idem Pontifex Ar-
 A.C. 1731. meniorum quoque Patriarcham suis
 beneficiis, & paternis hortationibus
 eo induxit, ut impium a sacris Dipty-
 cis anathema contra Chalcedonensem
 Synodum, & sanctissimum Papam Leo-
 nem Magnum deleret.

§. LV.

Varii successus in Gallia.

Jam anno hujus sæculi vigesimo nono
 die quarta Septembris Maria Sta-
 nislaw Leszinsky Filia & Ludovici XV.
 Franciæ Regis Conjux Versaliis pri-
 mogenitum suum Filium enixa est, qui
 eodem adhuc die a Cardinale Rohano
 supremo Regis Eleemosynario Baptis-
 matis fonte auguratus est. Sequenti
 anno Clerus Gallicanus, postquam die
 prima Junii consuetis comitiis initium
 dabat, die decima sexta ejusdem Men-
 sis Regi petitas quatuor librarum mil-
 liones *doni gratuiti* nomine tradebat,
 Clemens vero Pontifex Fridericum
 Lantem tanquam Apostolicum Lega-
 tum ablegabat, ut Delphino nuper nato
 pro more sacratas deferret fascias. Ad-
 venit hic Versaliis die decima Aprilis,
 postquam Lutetiam Parisiorum solemnī
 pompa ingressus erat: Placuit Regi
 summopere Pontificis donum; exter-
 nam

nam tamen lætitiæ significationem multum imminuit edictum nuper Romæ promulgatum, vi cuius, ut pecunias cum ingenti subditorum damno in Gallias transferendi occasio præcideretur, severe inhibuit, ne panni in Francia fabricati in ditiones Ecclesiasticas inveherentur: Ea re Rex tantopere offensus erat, ut vicissim cum Avenionensi Comitatu omne commercium interdiceret, & bombycinas merces inde extrahi vetaret: demum vero cum valido milite Maillebosium Marchionem eo mitteret, ut hunc Comitatum veluti obfidione cingeret, nec ulli hominum accedere vel egredi permitteret. Maxima rerum penuria inde enata. Sub idem ferme tempus Cardinalis Fleuryus primus Regis administer decretum edidit, quo cunctis militibus, cuiuscunque gradus aut conditionis essent, peregrinationes sacras extra Regnum peragere inhibuit, ceteris vero id duntaxat prævia Episcopi venia concessum, sancita transgressoribus Viris triremium, foeminis vero arbitraria pœna: Ansam salubri huic edicto dederunt frequentes corruptelæ; non raro enim milites exteri Principis militiæ nomen dabant, famuli & ancillæ a Dominorum obsequio excedebant, Patresfamilias abjecta cura filiorum

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII. ac uxoris, otio, & vitæ licentiæ va-
 A. C. 1731. cabant &c.

Præterea ejusdem hujus anni Mense Septembri Henricus Cardinalis de Bissy trigesimo ab Urbe Parisina lapide exulare jubebatur; Regii hujus mandati obtentus erat immodicus juris Pontificii & Constitutionis *Unigenitus* tuendæ ardor, quem hic Cardinalis exerebat.

§. LVI.

Prætensa Protestantium gravamina.

Fuere jamjam anno priori indicta a Friderico Augusto Polonorum Rege comitia Grodnensia, in quibus graviora regni negotia, lites & dissidia componerentur: Familiare erat Protestantibus, quos *Dissidentes* vocant, ut comitiorum tempore varios suæ sectæ favores a Catholicis Proceribus extorquerent: Eo fine nescio, quæ Religionis gravamina fingeant, totoque studio commendatitias Protestantium Principum literas minis etiam graves sibi procurabant: Aderant tum Varsoviæ Schaubius & Woodwardus Georgii II. Angliæ Regis Oratores, qui die vigesima quinta Februarii dato ad Poloniæ Regem libello supplici exponebant, „non paucos Angliæ Regis subditos a

„Po-

„Polonis vexari, & quidem non alia
 „ex caussa, nisi quia in quibusdam
 „Religionis articulis ab eis dissiderent,
 „eorum autem oppressionem duntaxat
 „a privatis fieri, qui contra stabilitas
 „Reipublicæ leges & *Christianæ chari-*
 „*tatis* præcepta Dissidentes continuo
 „insectarentur. Regem Anglum itaque
 „supplicare, ut Rex Poloniæ suis Mi-
 „nistris præcipere vellet, ut in hæc
 „gravamina inquireretur, eaque in
 „proximis comitiis tollerentur; ingens
 „enim obversari periculum, ne invictis
 „Dissidentium juribus & privilegiis pe-
 „nitus everfis, brevi etiam Ecclesiæ,
 „Scholæ, bona & libertas eis eripe-
 „rentur: his malis præsentaneum op-
 „poni posse remedium, si Rex Epi-
 „scopis ac Magistratibus præciperet,
 „ne hi contra Dissidentium jura & privi-
 „legia novitates inveherent, aut eos
 „in suæ Religionis exercitio turbarent,
 „ipsi vero Tempia & scholas ruinæ pro-
 „ximas restaurare permetterentur, ac
 „denique ne per citationes, motasque
 „lites coram iudicibus, quibus sub-
 „jecti non essent, præcipue in caussis
 „vel Regiæ Majestatis vel comitio-
 „rum cognitioni reservatis, comparere
 „cogerentur: Oppressos hosce Dissiden-
 „tes, æque ac Catholicos esse Reipu-
 „blicæ membra, & filios Regis tanquam
Hist. Eccles. Tom. LXXIII.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Y y com-

Sæc. XVIII. „communis omnium Patris, Religio-
A. C. 1731. „nis libertatem tam his, quam illis
 „per Regni leges esse confirmatam,
 „proin ab harum legum favore sine
 „injustitia excludi non posse; eos haud
 „majora petere, quam ut fidelibus
 „subditis pares haberentur, timendum
 „autem esse, ne horum oppressione
 „majus, quam Dissidentibus infertur,
 „damnum Reipublicæ accresceret; no-
 „tum enim esse, maximum quoddam
 „Regnum innumeris pene probis & fi-
 „delibus subditis fuisse orbaturum, eo-
 „quod concessa fidei libertas Prote-
 „stantibus fuisset adempta, e contrario
 „autem Dissidentes, si Rex eorum jura
 „tueretur, commercium, & boni pu-
 „blici incrementum valide promoturos,
 „si vero secus fieret, nil certius esse,
 „quam Catholicos in Anglia degentes
 „paribus ærumnis esse vexandos &c.,
 Hæc illi, cum autem comitia, prius-
 quam initium acciperent, fuissent dis-
 soluta, Dissidentes spe sua excide-
 runt, qua minacibus ejusmodi pre-
 cibus ampliora, quam armata vi jam-
 jam extorserant, se impetraturos con-
 fidebant.

Magis sibi propitiam sortem Prote-
 stantes experti sunt in Hungaria & Ser-
 via; cum enim pro more suo in illis
 locis, ubi vel armorum violentia intrusi
 vel

vel Principum clementia tolerati fuere, iteratis querelis ac exaggeratis Religionis gravaminibus sectam suam firmare, & amplificare satagerent, Imperator continuis Principum Protestantium precibus ac minis fatigatus, veritusque, ne hi novos vix bene sopitos tumultus excitarent, Belgradiensi Episcopo, necnon Arcis Gubernatori in mandatis dedit, ut hæc dissidia juxta Hungaricas leges sedare niterentur. Hi ergo ea, quæ jam ante decennium hoc in negotio a Cæsareis Deputatis discussa & stabilita fuere, pro norma habentes, quæ magis profutura censebant, ad Imperatorem retulere: Rebus igitur mature ponderatis Carolus VI. Imperator die vigesima prima Martii hac in causa Viennæ sequens promulgavit decretum:

„Reverendissime &c. demisse relata sunt nobis *Acta Commissionis* Art. 20. denotata, quæ nimirum Anno 1720. in Libera & regia civitate nostra Pestienſi inchoata, anno vero sequente in altera libera regiaque Civitate nostra Posonienſi reſumpta, & terminata fuissent. Rite proinde ponderatis ac discussis materiis in ejusmodi actis specificè ac uberius deductis benigne visum fuit nobis, hac vice sequentem eatenus impertiri resolutionem:

Sæc. XVIII. „nem. Et quidem I. Benignam piis-
 „A. C. 1731. „simæ memoriæ Imperatoris & Regis
 „Leopoldi, Genitoris nostri desidera-
 „tissimi resolutionem sub Dato 2. Apr.
 „1691. typis mandatam & suo modo
 „publicatam pro regiis explanationi-
 „bus Art. 25. & 26. 1681. & 21. 1687.
 „præcitatum Articulum 20. 1715. con-
 „firmatis habendam, juxtaque illam
 „sentio antefati Art. 25. omnibus Au-
 „gustanam & Helveticam Confessionem
 „profitentibus regnicolis ubique con-
 „cessum Confessionis ipsorum *Exerci-*
 „*tium privatum duntaxat*, dictamine
 „porro sequentis Articuli 26. ad certa
 „*nonnisi loca restrictum* memoratum exer-
 „citium publicum fore, ac inde II.
 „*Prædicantes ad articularia duntaxat*
 „*loca*, quoad Confessionis suæ erga hanc
 „profitentes tam ibi degentes, quam
 „& aliunde eo confluentes *exercitium*
 „restringi, in talibus autem locis tot
 „quot *necessitas & multitudo gregis* exigit,
 „ministros prævia tamen remonstrata
 „istiusmodi necessitate acceptaque de-
 „super *benigna regia concessione*, iisdem
 „admitti debere. qui ibidem *agrotos*
 „quoque ac *captivos* visitare, iisque
 „opera sua adesse poterunt.

III. „In locis porro *non articulari-*
 „*bus* neque *plebeia* conditionis homines
 „in domibus suis librorum confessioni
 „suæ

„suzæ deservientium pro se & familia
 „sua propria lectione tanquam ad pri-
 „vatum exercitium spectante arcendi
 „erunt; absque tamen eo, ut alios
 „loci ejusdem incolas seorsum admit-
 „tant: In quibus quidem non articu-
 „laribus locis, licet ipsi quoque Aca-
 „tholici quoad omnia Parochialia Ro-
 „mano Catholico Parocho subsint, is
 „tamen non audebit ab iisdem magis
 „quam a Romano-Catholicis stolam
 „desumere.”

Sæc.XVIII.
 A.C. 1731.

IV. „Jure terrestrium Dominorum per
 „articulos & præallegatas explana-
 „tiones in salvo relicto, hoc deinceps
 „quoque admitti, eo tamen modo, ut
 „si terrestres Domini quoad religionis
 „negotium in memorato nostro Hun-
 „garizæ Regno quid operari aut im-
 „mutare vellent, teneantur idipsum
 „cum rationibus eisdem ad hoc aut
 „illud instituendum permoventibus præ-
 „vie nobis velut Terræ Principi, &
 „religionis defensori humillime repræ-
 „sentari facere, superindeque Clemen-
 „tissimam dispositionem & ordinatio-
 „nem nostram præstolari.

V. *Superintendentes* seu superiores
 „*Angustanzæ*, & *Helveticæ* Confessioni
 „addictorum, ubi modo fatarum Con-
 „fessionum alterutram profitentes su-
 „perinde in quot, & qualibus locis

Sæc. XVIII. „ ejusmodi Superintendentem seu su-
A. C. 1731. „ periozem sibi admitti petant, apud
 „ nos instantiam fecerint, iisdem ad-
 „ mittentur, quorum quidem superio-
 „ rum muneris erit, moribus ministro-
 „ rum sibi subjectorum invigilare, ac in
 „ excessivos condigne etiam animad-
 „ vertere, in reliquis autem *Acatholi-*
 „ *corum Ministri* in causis profanis ju-
 „ risdictionato sæculari Magistratui ac
 „ in hoc duntaxat, ut conitet, num
 „ ejusmodi Ministri suos rite baptizent,
 „ seu ad valide baptizandum sufficienter
 „ sint instructi, etiam visitationi & exa-
 „ mini *Archidiaconorum Catholicorum* sub-
 „ esse debebunt. Matrimoniales porro
 „ causæ fundamento positivarum Regni
 „ Legum judiciis Diæcesanarum præ-
 „ cipuarum ita subterni, ut, si
 „ illas plane juxta principia Augustanæ
 „ & Helveticæ Confessionis dijudicent,
 „ admissa inde ad *Archiepiscopum* ap-
 „ pellatione.

VI. *Apostatæ* dein, præcipue dum
 „ quis ex *Augustanæ & Helveticæ Confes-*
 „ *sioni* addictis Catholicam fidem præ-
 „ primis amplecteretur, dein vero ab
 „ eadem deficiendo rursus eo redire
 „ attentarent, gravi arbitraria poena
 „ per jurisdictionatum sæcularem Ma-
 „ gistratum sunt puniendi: Antequam
 „ tamen ejusmodi arbitrariæ poenæ ef-
 „ fective

„fèctive infligantur, de casu in casum Sæc.XVIII.
 „desuper prævie ad *Augustissimam au-* A.C. 1731.
 „lam nostram mittenda erit relatio.

VII. „Ut disparis religionis homi-
 „nes tam in articularibus quam non
 „articularibus locis præcise coram Pa-
 „rocho loci Catholico matrimonium
 „inire possint, admitti.,

VIII. „Feriæ porro & festivitates
 „Catholicorum etiam ab A catholicis
 „quoad publicum & forum externum
 „celebrari, Mechanici item funda-
 „mento privilegiorum suorum consuetis
 „processionibus interesse debebunt.,

IX. „In materia tamen juramenti
 „a profitentibus Augustanæ & Helve-
 „ticæ Confessionis, deinceps in præ-
 „fato nostro Hungariæ regno desu-
 „mendi clementer decerni, ut iudices
 „aliaque officia tenentes, prout &
 „Advocati, interea & donec aliud sta-
 „tuatur, jurent ad formulam decreta-
 „lem expressis nempe verbis: *Deiparæ*
 „*Virginis & Sanctorum*, a testibus au-
 „tem desumatur juramentum in forma
 „vulgari, ne cursus juridicus tam Ci-
 „vilis, quam Criminalis remoram pa-
 „tiatur. Cæterum contraventiones
 „quasvis in materia religionis hucus-
 „que factas pro hac adhuc vice obli-
 „vioni tradi. Quodsi tamen in futu-
 „rum alterutra partium seu quicumque

Sæc. XVIII. „privatorum regnicolarum benignis
 A. C. 1731. „resolutionibus & dispositionibus no-
 „stris in præallegato religionis negotio
 „interventis privata auctoritate con-
 „travenire, & sive Catholicus Acatho-
 „licum, sive Acatholicus Catholicum
 „eatenus turbare aut molestare atten-
 „taret, pœna conveniente ad instan-
 „tiam fisci nostri regii desumenda ir-
 „remissibiliter puniatur. Deinceps
 „porro, si quis privatorum in persona
 „vel causa religionis se gravatum exi-
 „stimaverit, desuper suo privato &
 „non communi nomine ad regiam dun-
 „taxat Majestatem pro remedio re-
 „currat.

„Quam benignam resolutionem no-
 „stram fidelitates vestræ universalis
 „regni Comitatus insinuare, hocque
 „modo pro singulorum notitia & dire-
 „ctione publicare noverint.”

Carolus Imp. m. p.

*Comes Lud. de Battyam
 Elias Wayneczy.*

Cum autem per hanc ipsam Cæsa-
 ris indulgentiam nondum optata quies
 speranda esset, Hungariæ Episcopi ac
 Pro-

Proceres Mense Junio varia suggessere Sæc. XVIII.
 consilia, Constitutiones ac postulata, A.C. 1731.
 quæ Viennam transmissa auctoritate
 Cæsarea confirmari petebant. Erant
 autem hæc

I. Articulus approbatarum Consti-
 tutionum Regni de receptis quatuor
 Religionibus tollatur, maneatque in
 beneplacito Principis Libertas Exer-
 citii Religionis A catholicorum.

II. Unio quatuor receptarum *Reli-
 gionum* tanquam Pestis eliminetur.

III. Præscriptio in possessione im-
 mobilium bonorum a Joannis Regis tem-
 pore inuenta nulla declaretur.

IV. Omnia Tempia & Scholæ Ca-
 tholico - Romanæ a Calvinistis ereptæ
 Catholicis cum beneficiis restituantur,
 nominanter vero templum & Colle-
 gium Claudiopolitanum a Reformatæ
 Religionis addictis usurpatum.

V. Peregrinatio sive studiorum sive
 Culturæ causâ extra provinciam inter-
 dicta esto.

VI. Jurisdictio in matrimonialibus
 Causis sit penes Clerum Romano- Ca-
 tholicum.

VII. Tutoratus & pupillorum edu-
 catorum, bonorumque ad ipsos de-
 volvendum cura committatur Prin-
 cipi usque ad perfectam ætatem; an-
 num videlicet vigesimum quartum.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

VIII. *Collegium Societatis Jesu Claudiopolitani* Privilegio Academiæ fruatur, ampliatur & beneficiis dotetur, ac Cibinii, Coronæ, Marui, Vaserhelmi Scholæ majores Jesuitis aperiantur.

IX. Typographiæ absque publica auctoritate nullæ erigantur, nec in iis, quæ acta sunt, absque Censura & Approbatione libros imprimere, neque Libros A catholicos invehere liceat.

X. In quantum usque Consanguinitatis gradum A catholici matrimonia ineuntes in notam infidelitatis incurrant, & omnia bona perdant nisi nova donatione impetrata fuerint. Catholicis vero cum dispensatione Pontificis & Matrimonia inire & bona cum consensu Principis possidere integrum esto.

Hæc postulata a Cæsarea sua Majestate nondum quidem erant confirmata, ducenta tamen ferme Tempia, quæ Protestantes Catholicis eripuerant, iisdem fuere restituta: Vehementer desuper Viennæ querebantur Protestantes, præcipue Protestantium Principum Oratores, quibus tamen responsum est, jus naturæ & Regni leges obstare, quominus per Inefas occupata legitimis suis possessoribus eriperentur. Nihilominus tam importunæ erant Principum sollicitationes, ut Viennensis Archiepiscopus necnon Archiepiscopus

pus Wratislaviensis, Comes de Sin- Sæc. XVIII.
 zendorff supremus Cancellarius & Pa- A.C. 1731.
 ter Tennemannus, qui Cæsari a con-
 fessionibus erat, in prætenſa Sectario-
 rum gravamina inquirere juberentur,
 nondum tamen quiescentibus Prote-
 ſtantibus, uti mox referemus.

§. LVII.

Principum atque illuſtrium obitus.

Fuit hic annus plurimorum Princi-
 pum morte ſat celebris; deceſſit
 enim die vigefima Januarii Antonius
 Parmenſis Dux, poſtremus Farnefianæ
 Domus maſculus hæres, annos natus
 quinquaginta & unum; jam ſupra de-
 ſcripſimus motus inde exortos. Die
 autem vigefima prima Aprilis obiit ſe-
 ptuagenario major Hamburgi Erneſtus
 Auguſtus Holſato - Sonderburgenſis
 Dux, & Merſeburgi Mauritius Guiliel-
 mus anno ætatis quadrageſimo ſexto,
 cui ſine prole maſcula decedenti Hen-
 ricus Dux ſeptuagenarius ſucceſſit. Pa-
 riter ſine relicta prole vivis valedixit
 die vigefima tertia Julii Auguſtus Wil-
 helmus Guelpherbytanus Dux, poſt-
 quam ſexageſimum nonum ætatis an-
 num expleverat. Succeſſorem habuit
 ejus Fratrem Ludovicum Rudolphum,
 qui Eliſabethæ Chriſtinæ Carolo VI.
 Impæ-

Sæc. XVIII. Imperatori nuptæ Pater erat. Die de-
A. C. 1731. cima septima Septembris naturæ debi-
 tum solvit sexagesimo primo ætatis
 anno Gustavus Samuel, postremus
 Kluburgensis Domus Comes Palatinus,
 Bipontinus Dux, jam pridem ad fidem
 Catholicam conversus, cujus obitum
 circa Successionis jus inter Domum
 Electoralem & Birckenfeldensem Du-
 cem ingens enata est controversia.
 Elector enim Palatinus utpote familiæ
 Caput Neoburgensem lineam esse vic-
 niozem, ac jus primogenituræ Consti-
 tutione Rupertina jam Anno 1395. con-
 firmatum assererat, verum Bircken-
 feldensis Domus declarabat, a Wolf-
 gango Duce Abavo omnes tunc viven-
 tes Comites Palatinos descendisse, hic
 vero condidisse testamentum, quo ab
 eodem cautum esset, ut in iis Provin-
 ciis, quæ ad Electoratum non specta-
 rent, fieret successio juxta jus com-
 mune, vi cujus proximum Agnatum
 succedere, indubitatum esset. Ex his
 Birckenfeldenses in sui juris fundamen-
 tum inferebant, tam Carolum Philippum
 Electorem, quam Christianum III. Bir-
 ckenfeldensis lineæ Ducem a Wolfgango
 communi stipite, æquali gradu, scilicet
 quarto distare, igitur Electorem
 non posse totum Ducatum prætere-
 dere: Asserebant insuper Birckenfeldenses,
 Wolf-

Wolfgangum Abavum statuisse, ut ju- Sæc. XVIII.
 niores duæ lineæ, scilicet Bipontina A.C. 1731.
 & Birckenfeldiana sibi mutuo succederent, substitutione reciproca inter eas in-
 troducta: de cetero autem Ruperti Con-
 stitutionem meram fuisse ideam, seu con-
 ceptum quidem propositum, nunquam
 autem in usum fuisse deductum. Agi-
 tabatur hæc controversia magno utrin-
 que ardore; interim vero Carolus VI.
 Imperator statuit, ut Ducatus Land-
 gravio Darmstadiensi, & Abbati Ful-
 deni in sequestrum daretur. Rex au-
 tem Franciæ, cum quasdam Ducatus
 Præfecturas Alsatiae obnoxias censeret,
 adversus sequestrum reclamavit, & in
 Alsatiae Senatu jus suum demonstravit.
 Unde Europæ Principes velut in partes
 ire videbantur, præcipue vero Prote-
 stantes toto studio suffragabantur Bir-
 ckenfeldensi tum suæ sectæ addicto. - E-
 contrario Catholici successionem in Duca-
 tum plenis votis Electori augurabantur.
 Pars utraque in prolixis jurium defensio-
 nibus calamos suos exercuit: tandem
 vero lis transactione anno sequenti
 dirempta est.

Porro improlis quoque Fridericus
 Ludovicus Wirtenbergicus Dux Stutt-
 gardiæ die vigesima tertia Novembris
 nonnisi triginta tres annos natus inun-
 do excessit. Eandem æternitatis viam
Schrot-

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Schrottenhofii ingressus est hoc anno Albertus Ernestus Princeps Oettinganus, postremus lineæ Acatholicæ surculus. Supererant quidem tres lineæ Catholicæ, Spihlbergensis, Wallersteinia & Balderana: cuilibet suum erat succedendi jus ac fundamentum, & quidem Franciscus Albertus Spihlbergensis contendebat, se esse ex prima linea Comitum, & quidem totius familiæ Seniore, Antonius Carolus Wallersteinius se a defuncto Principe non modo hæredem esse institutum, sed etiam possessionem jamjam cepisse. Crato denique Antonius ex Balderana linea juris sui fundamentum posuit in eo, quod initio testamentum acceptarit, quia in eo Wallersteinianæ lineæ erat substitutus, deinde vero, cum testamentum tanquam invalidum a Spihlbergensi impugnaretur, ipse statuisset, ut hæreditas in tres æquales partes divideretur, eoquod omnes tres lineæ æquali gradu a defuncto Principe distarent. Mota desuper lite Cæsareo-Aulicum judicium Wallersteinio interim possessionem asseruit, Spihlbergensi vero injunxit, ut potestatem testandi de bonis immobilibus, Oettinganis non competere, magis solide probaret. Præter hos die vigesima prima Junii Fridrichsfeldiæ ex apoplexia obiit ferme sexagenarius

narius Carolus Albertus Marchio Brandeburgicus. Sequentis vero Mensis die octava Bercizomæ decessit Amalia Ludovica Emanuelis Felicis Lusitani Principis Filia: Paulopost Philippus Dux Whartonus Barcinone mortalitatem exiit. Hic Angliæ, ut vocant, Prætendenti immota fide adhæsit, ea propter bonis omnibus suis ærario additis in exilium detrusus, reliquos vitæ suæ dies potissimum in Hispania transigere compulsus est. Die autem prima Februarii vivis ereptus est Antonius Grimaldi Princeps de Moraco, & Valentinenſis Dux expleto ætatis anno septuagesimo primo, cui successit Margaretha Camilla Ludovici de Gand, Isenghienensis Principis uxor, quæ tamen pariter nonnisi triginta quatuor annos nata die vigesima nona Decembris e mundi theatro in tumulum descendit.

Inter Ecclesiasticos Principes deploratur obitus Ferdinandi Comitis de Kühnburg, Pragensis Archiepiscopi, qui primum Cæsaris Camerarius, dein Laubacensis Episcopus, Legatus ad Aulam Lusitanam, denique Anno 1710. Archiepiscopus Pragensis eligebatur, cui utpote viro de profanis juxta ac sacris negotiis optimo suprema debetur gloria feliciter confectæ causæ de Ca-

noni-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII. nonizatione S. Joannis Nepomuceni.
 A. C. 1731. Successorem habuit Ferdinandus Da-
 nielem Josephum de Mayern Cathed-
 ralis antea Præpositum & Vicarium
 Generalem, atque Episcopum Tybe-
 riadenum, qui tamen & ipse altero
 post anno defunctus est.

§. LVIII.

Clementis XII. Constitutiones.

Inter varias Constitutiones, quas Cle-
 mens Papa hoc anno ediderat, non-
 nullas huc adducere, haud abs re erit:
 Die igitur secunda Januarii Constitu-
 tionem promulgavit, in qua retulit,
 quod Leo X. Metropolitanæ Ecclesiæ
 Florentinæ, illiusque Capituli Cathed-
 ralis decori ac splendori prospecturus,
 Archidiaconum & Canonicos sui &
 Apostolicæ Sedis Notarios creavit, eis-
 que privilegia Romanis Notariis com-
 munia elargitus sit; cum autem hæc
 gratia a Successoribus confirmata non
 fuerit, eam vero præfatæ Ecclesiæ Ca-
 nonici Apostolico robore muniri, enixe
 peterent, hinc Clemens Pontificio di-
 plomate hæc privilegia confirmavit.
 Die autem sequenti decrevit, ut offi-
 cium S. Andreæ Corsini ex Ordine Car-
 melitarum Fesulani Episcopi ad ritum
 duplicem pro universa Ecclesia elevetur,
 &

& ita in Breviario Romano apponatur. Sæc. XVIII.
A. C. 1731.
 Fuerat equidem jamjam anno Christi millesimo quingentesimo quinto per Constitutionem Pauli IV. necnon per alia Pontificum decreta lis circa S. Collegii Decanatum, si vacaverit deferendum sæpius mota, atque dirempta; exortis tamen pluribus inde dubiis partim a Clemente XI. partim a Benedicto XIII. P. decisis Clemens XII. cum Pauli IV. rationes ceteris allatis plurimum prævalere existimaret, ejusdem Pontificis Constitutionem die 10. Jan. innovavit, statuitque, ut Decanatus S. R. E. Cardinalium Collegii ipso jure deferendus sit Cardinali antiquiori Episcopo, qui tempore vacantis hujus Decanatus in Romana Curia præsens, vel ex causa publica, ac Romani Pontificis definitione duntaxat, non tamen ratione residentie apud aliam Ecclesiam sibi commissam absens fuerit. Præterea declaravit, quod *antiquitas* non sit desumenda a tempore, quo quis ad Purpuram assumptus fuerit, sed a tempore, quo in Ordinem Episcopalem fuerit ingressus: Cardinalibus vero a Presbyteriali ad Episcopalem Ordinem ascendentibus semel duntaxat ab una ad aliam Ecclesiam transire liceat: illi vero Cardinales, etsi summo Pontifici assistant, nisi legitime fuerint impediti,

Hist. Eccles. Tom. LXXIII.   Zz   fex

Sæc. XVIII. sex Ecclesiarum Suburbicariarum visi-
A. C. 1731. tationem inire, & desuper ad Pontifi-
 cem referre teneantur.

Cum autem Prædecessores Ponti-
 fices præcipue Benedictus XIII. Regu-
 laribus amplissimas exemptiones non-
 nisi magno ærarii Pontificii & subdi-
 torum damno concessissent, hinc Pon-
 tifex die decima tertia ejusdem Mensis
 declaravit, ejusmodi Immunitates &
 exemptiones ab oneribus publicis etiam
 Cardinalibus, Dominicanis, Augulti-
 nianis, Jesuitis &c. concessas vel Pon-
 tificum Nepotibus indultas esse revo-
 catas, atque annullatas, eas vero,
 quæ Collegiis Romanis fuissent conces-
 sæ, pro solo victu & vestitu suffragari,
 salvis duntaxat exemptionibus, quæ
 Ecclesiasticis vel de jure competunt,
 vel a Camera Apostolica Thesaurariis
 &c. concessæ vel ex contractu aut alio
 titulo oneroso obtentæ fuerunt.

Jam antea Benedictus XIII. ad tol-
 lenda dissidia concesserat, ut Carme-
 litæ calceati suum Conventum Neapo-
 litanum, qui vulgo *Carmelus major* vo-
 catur, & alia adhuc quinque Mona-
 steria a Provincia Terræ Laboris sepa-
 rare, & distinctam Provinciam erigere
 possent; cum ergo per hanc divisionem
 summa quies & pax Religiosa non sine
 exiguo Regularis disciplinæ incremento
 resti-

restituta fuisset, hinc Pontifex die vigesima septima Januarii Constitutione Apostolica literas Benedicti XIII. desuper datas confirmavit: die autem decima septima Martii concessit, ut omnes Christi fideles tam sæculares quam regulares in Hispania Officium & Missam de S. Antolino Martyre recitare valeant. Decidit etiam Pontifex die prima Maij, quod Clerici Regulares, qui Pauperes Matris Dei Scholarum piarum nuncupantur, præter prima rudimenta literarum, etiam disciplinas liberales latinas & Græcas, atque etiam altiores scientias adolescentibus etiam Nobilibus tradere, novaque Juvenum Collegia, Seminaria, Convictus, & Regulares Domos prævio duntaxat Episcopi consensu erigere valeant.

Porro Conventus Congregationis S. Sabinæ Ord. FF. Præd. ab Innocentio XII. Anno 1695. die 14. Jun. immediate Magistro Generali, & postea a Benedicto XIII. Priori Provinciali subiciebatur; cum autem Clemens strictiori observantiæ damnum inde inferri edoctus fuisset, die secunda ejusdem Mensis revocatis Benedicti XIII. literis statuit, ut præfatum Monasterium Magistro Generali denuo sit subiectum, & Fratribus libera detur facultas ad alios Lombardicæ Provinciæ Conventus studio-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

diorum caussa transeundi. Concessit insuper die 29. Maij Pontifex, ut Patres Ord. FF. Minorum relectorum, qui saltem per biennium Hispanicam vel Indicam Provincias tanquam Vicarii Generales rexerint, *Patres Provinciae* appellari, & eorum prærogativis frui valeant: iisdemque Fratribus die duodecima Julii indulget, ut quamvis Benedictus XIII. eis præcepisset, ut cantu Gregoriano uti possent, nihilominus cantum simplicem retineant, dummodo in tota Provincia cantus sit uniformis.

Desideraverat jam dudum Ludovicus XV. Franciæ Rex, ut Divionense oppidum in Civitatem erectum a Lingonensi Diæcesi, cui subiectum erat, separaretur, & præcipuæ oppidi Ecclesiæ Collegiatæ ad S. Stephanum in Cathedralē evectæ novus præficere-
tur Episcopus: Hæc ut eo facilius a Papa obtineret Rex, has exposuit rationes.
I. Quia hoc oppidum olim consueta primo Regum, postea Burgundiæ Ducum Sedes, & hodie totius Burgundiæ caput esset. II. Quia idem oppidum sat celebre, principem inter Gallicas Provincias locum teneat, ibidemque tertio quovis anno generalia celebrentur comitia. III. Quia præter plures Magistratus & Curias supremum amplissimum.

simumque Senatum (qui honor est duodecim præcipuarum in Regno Civitatum singularis) habeat, & triginta civium millia recenseat, non computata ingenti ædvenarum multitudine. IV.

Quia quamplurimos, eosque nobilissimos Regularium Conventus, Collegia, Seminaria, Hospitium, septem Parochias, Regia Sacella, & præcipue tres Collegiatas Ecclesias, insignes reliquias, splendidum Episcopale Palatium &c. numeret. V. Quia hæc Urbs duodecim omnino leucis a Lingonensi civitate distet, & ad eam nonnisi per vias asperas, & loca hyemis tempore glacie & civibus confita perveniri possit, non sine maximo incommodo illorum, qui

vel ad S. Ordines promovendi sunt, vel qui vi Regionum edictorum in tabulas publicas referri petunt, aut ob dispensationes vel lites ad Lingonensem Episcopum ire coguntur: Igitur Rex suorum subditorum saluti ac indemnitati, & promovendo Dei cultui intentus, aptissimum esse remedium duxit, si Regio Divionensis a Lingonensi Diœcesi separaretur, præfatumque oppidum in Civitatem, & Ecclesia Collegiata in Cathedralē eveheretur, ei que novus præficeretur Episcopus, qui Verbo & exemplo hujus Regionis populos regeret ac gubernaret. Igitur

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Sæc. XVIII. Pontifex precibus Regis inclinatus, ex
A. C. 1731. consensu ipsius Lingonensis Episcopi
 Divionensem districtum ab ejus jurisdictione separavit, & Ecclesiam Collegiatam S. Stephani in Cathedralem erexit, ac Regi juxta concordata inter Leonem X. & Franciscum I. inita jus nominandi ad novum hunc Episcopatum contulit, voluit tamen, ut hæc Civitas, Clerus & populus quoad Episcopalem novo huic Episcopo, quoad Metropolitanam tamen jurisdictionem Archiepiscopo Lingonensi subjaceret. Dotem insuper & mensam Episcopalem ex quibusdam commendis & Monasteriis desumpsit, declaravitque, ut Monachi S. Benigni Divionensis pro antiquo suo jure præcederent Capitulum Cathedrale S. Stephani.

Sub idem ferme tempus P. Emanuel Fernandez Del Rio Procurator Generalis *Terræ sanctæ* Ord. S. Francisci Constitutiones priorum Pontificum innovari petiit in utilitatem Sacrorum locorum in Hierusalem; igitur Pontifex die duodecima Septembris literas Urbani Papæ VIII. ac Successorum confirmavit, quibus præceptum, ut singuli Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, ceterique Concionatores saltem bis in anno populo exponerent Sacrorum Locorum necessitates, quas Catholici

tholici a Turcis, Nestorianis & Schismaticis ibidem patiuntur, ut ipsis aliquod subsidium procuretur. Denique petente Cardinale Cienfuegos nomine Augustissimæ Imperatricis Pontifex die decima quinta Septembris concessit, ut Officium Transverberationis Cordis S. Theresiæ ad omnes ditiones & Regna Austriacæ Domus extendatur.

Præter illas Constitutiones, quas ad hunc annum jam retulimus, Clemens Papa per S. Congregationis decreta alias adhuc memoratu dignissimas hoc anno edidit, & quidem cum animadvertisset, ex eo, quod uni eisdemque personæ tot Episcopales Ecclesiæ permitterentur, eam ab Ecclesia Catholica utilitatem, quæ sperabatur, minime percipi, ex Pastoralis officii sui munere huic rei remedium aliquod censuit adhibendum: Itaque, cum vidisset, plurium Episcopatum consecutionem ex earum literarum concessione pendere, quibus eligibilitas indulgetur; cum scilicet, hujusmodi Indultorum vigore, qui unicum habebat Episcopatum, & ad alium transire non poterat, nisi per ordinariam postulationis viam, faciliorem exinde semitam sibi aperiret, ad aliam Ecclesiam assequendam, hinc duo saluberrima Decreta edidit,

Sæc. XVIII., quorum altero, tanquam regula,
A. C. 1731., uteretur in posterum Congregatio
 „Consistorialis; altero autem Brevium
 „Secretaria.

Primum sic habet: *Sanctissimus Dominus noster Clemens Papa XII.* animadvertens, minime expedire, quod Episcopis in Germania, etiamsi sublimibus familiis orti sint, tam facile concedatur dispensatio ad effectum retinendi simul tres, vel quatuor, ac etiam quinque Cathedrales Ecclesias, quarum Præsules temporali quoque dominatu potiuntur, præsertim cum experientia compertum sit, eas diœceses ab hæreticorum erroribus magis esse immunes, quarum singulae ab uno gubernantur Episcopo; hinc maiorem deinceps circumspectionem in hoc adhiberi mandat, nec solum attendi exempla, sed peculiare perpendi singulorum casuum circumstantias, habita nimirum ratione temporum, personarum, & Ecclesiarum: ita quidem, ut dispensationum impertiendarum norma sumatur potissimum a maiori Ecclesiarum ipsarum bono, ac utilitate. Quod si iis, qui alicui jam præsent Ecclesiae, iustis de causis a Sede Apostolica aut jam fuerit concessum aut deinceps concedi contigerit indultum eligibilitatis ad aliam, declarat Sanctitas sua, non per hoc censeri debere concessam dispensationem ad effectum simul retinendi prædictam quoque aliam Ecclesiam, postquam electio peracta fuerit,

fuerit, sed, antequam electio ipsa a Sede Apostolica confirmetur, summa maturitate esse examinandum, an utilitas, vel necessitas talium Ecclesiarum, & Catholicae Religionis tuendae ratio postulet impertiri huiusmodi dispensationem pro omnium retentione, vel potius in ejusdem electionis confirmatione poni oporteat decretum de alia Ecclesia dimittenda.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Declarat itidem Sanctitas sua, non convenire, ut discriminatim, nulloque delectu, & sine causae cognitione, tribuatur Episcopis facultas retinendi simul plures dignitates, aut Canonicatus Cathedralium, vel Collegiatarum Ecclesiarum, tam in Germania, quam in Poloniae Regno; per hoc quippe Divino cultui non mediocre detrimentum affertur, Ecclesiae debitis fraudantur obsequiis, & Ecclesiastica stipendia, quae congruae plurium Ministrorum Dei sustentationi destinata sunt, in unam collata personam, incitamentum præbent ad luxum. Mandat itaque Sanctitas sua, cautius, quam hactenus forsitan factum fuerit, hac etiam in re in posterum agi, & exemplis sepositis, spectari in primis id quod, juxta locorum, Ecclesiarum, personarumque conditiones, ad ampliorem Dei gloriam expedire visum fuerit. Ne autem saluberrimi hujus moniti memoria obsoleseat, vult Sanctissimus Pater, præsens hoc Decretum asseruari apud Acta Sacrae Congregationis re-

Æc. XVIII. *bus consistorialibus præpositæ, atque illud*
A. C. 1731. *ab ejusdem Congregationis Secretario pro*
tempore, quotiescumque opportunum fuerit,
in memoriam revocari eorum, qui his de
rebus consilium Pontifici Maximo daturi
sunt. Die 6. Januarii Anno 1731.

Altero Decreto, quod pro Brevium Secretaria conditum est, ita cavetur: Quamquam invaluerit usus dispensandi præsertim cum sublimibus personis, ut plures Episcopatus in Germania simul retinere possint ob eam quidem justam, & laudabilem rationem, ut adversus hæreticorum conatus Catholicam Religionem opibus, auctoritate, potentia sartam tectam tueantur; ex inconsulta tamen hujusmodi dispensationum frequentia, immoderatoque usu, gravissima in Christianam Rempublicam incommoda manare posse, exploratum satis est: vix enim, ac ne vix quidem sperari potest, ut qui tribus, vel quatuor, vel etiam quinque Cathedralibus Ecclesiis, magno locorum intervallo disjunctis, præsit cum summa etiam in temporalibus potestate, eas omnes solerter, ac fructuose, & cum animarum sibi commissarum salute regere valeat. Quo sane fit, ut ob Pastorum absentiam, & curarum, quæ ad temporales ditiones pertinent, copiam, neglecta spiritali diœcesium cultura, nec Catholicorum mores, qui a veteri instituto deflexerint, corrigi, nec Ecclesiasticæ disciplinæ nitor
redire-

redintegrari, nec dogmata a Fide aliena extirpari, nec eorum veneno polluti homines ad Religionis Orthodoxæ veritatem reduci commode possint. Itaque, ne plurium Episcopatum in una persona coacervatio, sacris alioquin legibus adeo inuisa, quæ ex Apostolica auctoritate in ædificationem recte aliquando permittitur, perniciose cedat in destructionem, de consilio plurium Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium decernimus & mandamus, ut in posterum ei, qui uni jam præsit Ecclesiæ, non nisi causæ cognitione præmissa, concedatur indultum eligibilitatis ad aliam: si vero huiusmodi indultum ex iusta pariter causâ concedendum videatur ei, qui jam duas regit Ecclesias, semper eidem indulto inseratur conditio, ut prædictam Ecclesiam, ad quam eum eligi contingat, non aliter possit obtinere, quam una, quam maluerit, ex prioribus dimissa. Tres denique obtinenti Ecclesias indultum eligibilitatis ad aliam nullo modo tribuatur. Enixe autem rogamus, atque obsecramus in Domino Romanos Pontifices Successores nostros, ut ipsi quoque memores sapientissimi moniti Tridentinorum Patrum in cap. 18. Sess. 25. de reformat. salubrem hanc moderationis normam in dispensationibus prædictis omnino servari curent. Datum in Palatio nostro Quirinali die 5. Januarii 1731.

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

Præ-

Sæc. XVIII.

A.C. 1731.

Præterea idem Pontifex sollicitus, ut Episcopis *Cathedraticum* ut vocant, rite persolvatur, die quinta Octobris modum in illius exactione servandum his verbis præscripsit: „Ut solutioni Ca-
 „thedratici consultum sit, nec tamen
 „judiciarius ordo prætermittatur, sacra
 „Congregatio, a Sanctissimo Domino
 „nostro deputata, censuit, rem sic esse
 „temperandam, ut adversus eos, qui
 „illud solvere tenentur, si in mora fue-
 „rint, unica sufficiat citatio, cum præ-
 „fixione termini quinque dierum, an-
 „tequam decernatur expeditio man-
 „dati executivi, præmissa autem illa
 „citatione, possit etiam deinde in con-
 „tumaces ad ejusdem mandati execu-
 „tionem procedi, absque alia nova
 „citatione.”

§. LIX.

*Scriptorum Religione Catholicorum
 opera & decessus.*

Fatalis hic annus illuxit non paucis ex Scriptoribus Catholicis: horum duntaxat quosdam recensebimus, qui præ ceteris ad memoriæ meritum eminere videbantur. Ex his primus occurrit Joannes Baptista Le Brun Rothomagensis, qui edidit harmoniam inter libros Regum & Paralipomenon, liturgicum

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

gicum itinerarium Gallicum, annotationes in Ufuardi Martyrologium & novam editionem Lactantii ex Codicibus manuscriptis. Obiit senio gravis Aureliæ die decima nona Martii. II. Daniel de la Roque, qui ejurato Calvinii commento ad fidem Catholicam conversus scripsit notitias Reipublicæ literariæ, Anecdota in Regnum Caroli II. vitam Mezerayi, & Monita ad profugos Hugonottas: Adscribitur eidem libellus, seu vera motiva conversionis Abbatis Rancæi. Denique Joannes adversariorum sacrorum libros tres a Matthæo de la Rocque Patre suo conscriptos post ejus obitum evulgavit. Decessit Parisiis septuagenario major die quinta Septembris. III. Antonius Houdat de la Motte natione Gallus, qui vigesimo primo ætatis suæ anno composuit drama sub titulo *Italus*, & quamvis tertio post anno oculorum usum penitus amisisset, multas tamen elucubravit dissertationes, ob quarum præstantiam Academico præmio honoratus erat: Iliaden quoque Homeri in Gallicum idioma transtulit, & elegantem dissertationem præfixit. Edidit etiam per celebres Reflexiones in artem Criticam, fabulas novas, discursum de tragœdia, elogium funebre Ludovici XIV. & plura alia. IV. Angelus a Passione Rhe-

Sæc. XVIII. Rhedonenſis Carmelita, qui publici
 A.C. 1731. juris fecit Pariſiis ſuum *Pacificum*
S. Auguſtini Diſcipulum, ubi de hæreſi-
 bus Pelagii & Conciliis eas damnan-
 tibus, necnon de Semipelagianorum
 erroribus, & de libertate agit tomis
 duobus. Scripſit quoque tribus tomis
 ſuum *Inquiſitorem Canonum*, ſeu expo-
 ſitionem caſuum conſcientiæ ex regulis
 Canonicis, Theologiam Patrum primo-
 rum ſæculorum, Compendium Anna-
 lium Baronii & nonnulla alia. Vivis
 valedixit Rhedonis die tertia Julii an-
 nos natus ſeptuaginta duos.

Porro circa hunc annum obiſſe
 creditur Guilielmus Beſſin Benedicti-
 nus ex Congregatione S. Mauri, qui
 poſteritati reliquit animadverſiones in
 novum ſyſtema ultimi Paſchatis D. N.
 Jeſu Chriſti a R. P. Lamy Presbytero
 Oratorii excogitatum: Illuſtravit etiam
 eruditis notis Epistoſas S. Gregorii Ma-
 gni; ſcripſit quoque epistoſam nuncu-
 patoriam ad Normanicæ Clerum, quæ
 novæ Conciliorum Normanicæ editioni
 præfixa legitur: novam quoque edi-
 tionem libri a Laurentio Bochetto du-
 dum editi, cui titulus: *Decreta Ec-
 cleſiæ Gallicanæ*, fieri curavit. Huic
 adjungi poteſt Franciſcus Le Texier
 ex eadem Congregatione, qui tomum
 decimum actorum Sanctorum Ordinis
 S. Be-

S. Benedicti elucubravit. Mense autem Aprili Madriti in Monasterio S. Martini decessit celeberrimus P. Emanuel de Villarevel, qui librum de Thaumalogia Sacra octo volum. conscripsit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

§. LX.

Scriptores A catholici hoc anno defuncti, eorum opera.

Longe plures ex Scriptoribus A catholicis invida mors hoc anno Literariæ Republicæ subduxit; ex his primus est Jacobus Paulus de Gundling, e cujus calamo profluxit Historia de rebus gestis Henrici VII. Conradi IV. Wilhelmi, Richardi, & Conradi III. Imperatorum, vita Friderici II. Joachimi I. & II. & Joannis Georgii Electorum Brandenburgicorum, Historia & origines Brandenburgensium, & præfatio ad Pufendorffium de statu Imp. Germ. II. Joannes Georgius Joch, qui ad posteros transmisit dissertationes de Synodo Tremonienfi, de Patribus primitivæ Ecclesiæ, præcipue & speciatim S. Ignatio non faventibus merito bonorum operum, Programmata de mirandis conceptionis & animationis Corporis Christi, de notis veterum criticis in censendis Auctoribus, Prodromum Bibliothecæ politicæ, de Cle-
mente

Sæc. XVIII. mente Romano & Irenæo non favente
 A. C. 1731. Missæ Pontificiæ, de mortibus persecutorum Joannis Baptistæ, de stola alba Neophytorum in veteri Ecclesia, de peccatis per participationem, de Schola Alexandrina, de studio Verbi Divini, præter alia quamplurima. III. Ludovicus Carolus Dizinger, qui scripsit tractatum de his verbis: *Ego sum Christus*, & notitiam de Eslingana reformatione Ecclesiastica. IV. David Holzhalb, qui vulgavit disputationes de dependentia creaturæ a Deo, exercitationes biblicas ad Job. 4. v. 5. de spiritu ad invidiam non concupiscente, de statuis non bonis ad Ezech. 20. Isagogen ad pneumatologiam, & alia nonnulla. V. Theodorus Hase Calvinianus, qui in lucem produxit orationem de felici literarum Sacrarum & humaniorum connubio, de decreto Imp. Tiberii circa Christum in numerum Deorum adscribendum, de lapide fundamenti, de tribus scitu necessariis, de baptismo super mortuis, de aquis hierichuntinis per Elisam conditis, de Templo Oniæ Heliopolitano præter alias dissertationes quamplurimas, quæ eodem anno Bremæ in unam volumen contractæ, fuerunt editæ sub titulo: *Dissertationum & observationum Sacrarum sylloge*. VI. Severinus Lintrupp Danus,

Danus, qui vulgavit orationem de fidelitate ac prærogativa literaria Sæculi XVII. specimen calumniæ papæo-Calvinianæ in Augustanam Confessionem invariata, tractatum de polymathia Scriptorum Sacrorum, & D. Pauli de campis elysiis Paganorum, specimen Angliæ Lutherizantis, specimen protheoriæ Theologicæ generalis, præter alia adhuc inedita. VII. Joannes Schmid Lutheranus, qui edidit disputationes de Deo ut trino ex principiis philosophicis non demonstrabili, de Angelis, de liberis ob delicta parentum non puniendis, de jure hominum in bruta, de peccato originis, de brutis hominum doctioribus, de quarta-decimanis, de philosophiæ in theologia usu, an parentibus filios vendere liceat? de habitu & insignibus Apostolorum Sacerdotalibus, de cinerum in Sacris usu, de probatione per aquam facta, de Angelis pusillorum, de religione Evangelica, de mystico Historiæ Jobi sensu & alia quamplurima. VIII. Abraham Wolf Lutheranus, qui scripsit dissertationes de anima, de Elihu amicorum Jobi optimo, de plenitudine Christianorum ex plenitudine Christi, & alia nonnulla. IX. Joannes Müller, qui edidit tractatus de miraculis, de Deo legislatore medico, de usu rationeque

Sec. XVIII. experimentorum in perficienda historia naturali, an prima formatio in ovulis viventium sit adscribenda Deo? & alia potissimum physica. X. Justus Rabener Lutheranus Præco, qui prælo subjecit Dissertationes de dæmonibus, de duratione & præsentia rerum, & de poeseos subsidis. XI. Joannes Huebner, cui adscribuntur tractatus de prudentia ex historiarum lectione comparanda, programma de prædantismo & galantismo, quæstiones circa Geographiam Sacram, Hamburgica Bibliotheca historica, & dissertationes de dilemmatibus politicis.

§. LXI.

Resuscitata Wormatiensium Lutheranorum dissidia contra Clerum Catholicum.

Quamvis controversia, qua Wormatienses Lutherani Catholicis S. Vaticum publice deferendi jus eripere moriebantur, in favorem Cleri jam anno hujus sæculi vigesimo septimo a Cæsareo-Aulico Consilio fuisset decisa, nihilominus iidem anno priori die vigesima nona Augusti, & vigesima sexta Septembris Ratisbonæ ad Corpus, ut vocant, Evangelicorum suas querelas innovarunt, perinde acsi hoc Corpus Cæsa-

Cæsareo Tribunali superius esset. Ex-
ponebant autem, I. quod die vigesima
quinta Junii, qua Lutherani jubilæi
occasione puerorum institutio Cateche-
tica habebatur, quidam Episcopalis Fa-
mulus nomine Ziegelhauser Prædican-
tem erroris convicerit, II. Quod Ca-
thedralis Ecclesiæ Concionator tam
Jubilæum, quam Lutheri doctrinam
e suggestu acerbis verbis infectatus
esset. III. Quod Clerici die 16. & 19.
Julii, item die octava Augusti Sacram
Viaticum per Regiam Urbis plateam
publice ad infirmos accensis cereis, &
campanæ pulsu detulissent, comitan-
tibus illud plusquam quadraginta ho-
minibus alta voce preces fundentibus:
Proh scelus! & quod pejus est, qui-
dam Catholicus die octava Augusti
cuidam petulanti puero Lutherano, qui
tecto capite adstiterat, pileum excus-
sit. Quoniam vero, si publici ejus-
modi Religionis actus Catholicis per-
mitterentur, omni ferme die exin ori-
turæ & pertimescendæ forent rixæ &
tumultus, hinc ut Catholicis hoc Re-
ligionis exercitium inhiaberetur, ex
mero tolerantix studio Acatholicus
Wormatiensis Magistratus supplicabat.
Eandem næniam recantabat eodem
anno, simulque die vigesima quarta
Novembris per Notarium & Testes

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVIII. contra hosce Religionis Catholicæ actus
A. C. 1731 reclamabat: At Wormatiensis Clerus
 nomine sui Episcopi declarabat, se iis,
 quæ jam antea A catholicis Magistratui
 reposuisset, adhuc insistere, mirumque
 sibi videri, quod, cum Catholici per Cæ-
 saris sententiam in *possessorio* fuissent
 confirmati, ipse tamen Magistratus se-
 posita debita Cæsari reverentia recla-
 mare præsumeret: Continuata tamen
 Protestantium oppositione die septima
 Junii hoc anno decretum, ut ea, quæ
 Lutheranus Wormatiensis Magistratus
 novissime exposuisset, Electori Mogun-
 tino utpote Wormatiensi Episcopo *sub*
termino duorum Mensium communicaren-
 tur, interim vero utraque pars in mu-
 tua concordia viveret, atque a con-
 vitiis, injuriis & altercationibus absti-
 neret. Mox tamen sequenti die de-
 cima septima Octobris ejusdem anni
 idem Magistratus A catholicis datis ad
 Cæsarem literis exposuit, sibi perbene
 notum esse, quod Cæsarea sua Majestas
 die 28. Maij Anno 1728. Magistratum
 reprehendisset, eo quod neglecto Impe-
 riali Tribunali apud alium incompe-
 tentem Judicem prætensum suum Re-
 ligionis gravamen non modo detulisset,
 sed & Wormatiensem Clerum de novi-
 tate Westphalicæ paci contraria insi-
 mulando, illum in antiquissimo S. Via-
 ticum

ticum publice deferendi usu perturbasset; se quidem hanc opinionem a Cæsareæ Majestatis animo eliminare conatum esse, oblata rei serie die quinta Novembris per suum Syndicum; nihilominus Clerum Cæsareo rescripto innixum, etiam Sacrum Viaticum sub Baldachino, præcedente Christi Crucifixi imagine, & genuflectentibus Catholicis per omnes Urbis plateas deportasse, inde vero graves tumultus esse pertimescendos, & Lutheranos in perpetuum stabilitæ Religionis suæ possessione turbandos, hinc se supplicare, ut Cæsarea sua Majestas Augustanæ Confessionis Magistratum in suæ Religionis libertate tueri vellet; notum enim esse, quod ipse jam Anno 1525. a religione Catholica ad Confessionem Augustanam transierit, & hi reformatores, eorumque posterī per hunc transitum ab omnibus Catholicæ Religionis ritibus, proin etiam publicæ Viatici circumgestatione (*) absoluti fuerint; non autem probari, quod in anno nor-

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

A a a 3

mali

(*) Quis unquam Catholicorum Wormatienses Protestantes compulit, ut vel S. Viaticum ritu Catholico circumferant, adorent, vel concomitentur? salva igitur sit illis ab hac Regula immunitas, simul tamen & salva sit Catholicis antiquissimi sui juris possessio.

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

mali Clerus S. Viaticum solemniter & publice ad infirmos detulisset (*), si vero hujus facti possessio legitime demonstraretur, Magistratum esse paratum, illius etiam usum Catholicis concedere.

Cum autem Wormatiensis Clerus contra statum anni decretorii opponeret Statum pacis Badensis, hinc Magistratus A catholicus hoc anno die trigesima prima Octobris *Corpus*, ut nominant, *Evangelicorum* implorabat, ut pacem Westphalicam hac ratione infringi non permetteret, & quod contra hujus pacis prohibitionem nulla possessio valere queat, declarari peteret. Querebatur etiam Magistratus contra Cæsareum decretum die 7. Junii emanatum,

(*) Plurimis ante Lutherum sæculis hic ritus in omnibus Catholicis urbibus erat sollemnis, universalis, ab universa Ecclesia approbatus, ab omnibus Orbis Christiani Principibus, qui ante Reformationis tempora omnes erant Catholico - Romani, magno Zelo conservatus & auctus, nec unquam interruptus, nisi ob metum irreverentiæ Sanctissimo Sacramento a fidei hostibus inferendæ; cum autem immemorialis possessio per violentum, & injustum metum non interrumpatur, nec ullum pactum juri legitime acquisito derogare intendat, hinc sequi videtur &c.

natum, quo utrique parti motus ciere Sæc. XVIII.
 inhibitur. Exponebat insuper, publi- A. C. 1731.
eam circumgeslationem S. Viatici non posse
 referri ad mera adiophora, eo quod
 sæpius Catholici in publica platea o-
 rassent, & in genua sua procubuissent,
 ejusmodi vero cultum adorationis a-
 perte principiis Evangelicæ Religionis
 repugnare (*).

Verum ad hasce querelas respon-
 sum est, antiquissimam possessionem Ca-
 tholicis suffragari, & ea uti; per pa-
 cem Westphalicam non prohiberi, nec
 illam Protestantibus concedere jus in

A a a 4

Ca

(*) Quis de hoc dubitavit, non agitur
 de eo, an Catholicorum ritus cum Lutheri
 principiis concordent, per pacem Westphali-
 cam statutum quidem est, ut Protestantibus æque
 ac Catholicis saluum sit Religionis suæ exer-
 citium ibi, ubi in anno normali viguit, sic-
 ut autem Protestantes Catholicis suæ Reli-
 gionis exercitium turbare non censentur, si
 publice cantant, concionantur, Jubilea cele-
 brant &c. ita nec Catholici Protestantibus Re-
 ligionis ac conscientię libertatem infringunt,
 si ipsi antiquissimos suos ritus publice exer-
 cent; utraque enim pars remanet immunis
 a necessitate exercendi alterius partis ritus,
 quamvis illos ex P. W. præscripto toleret.

Sæc. XVIII. Catholicorum sacra antiquitus asserta,
 A. C. 1731. nec etiam Acatholicis suam Religio-
 nem profitendi libertatem exinde tur-
 bari, si tamen inde vel verbis vel factis
 contumelia & injuria fuisset illata, id
 non Catholico ritui, sed petulantiae
 illorum imputari, qui non modo sine
 debita reverentia, sed & cum con-
 temptu & ludibrio sanctissimis mysteriis
 adstarent, cum vel domi manere, vel
 eo tempore, quo S. Hostia circumfer-
 tur, ad aliam plateam divertere pos-
 sent. Nihilominus die decima tertia
 Maij anno sequenti Magistratus Wor-
 matiensis denuo Cæsaris aures pulsa-
 bat, postulans, ut Catholici ad expen-
 sas litis damnarentur, & cautionem
 de non amplius turbando præstare com-
 pellerentur, perinde acsi non ipsi Ca-
 tholici in antiqui sui ritus possessione
 fuissent turbati: Præterea petebat Ma-
 gistratus, ut Imperator suum decre-
 tum, quo Anno 1728. die 28. Maij Ca-
 tholicis antiquæ possessionis jus asse-
 rebat (*), tanquam nullum, & sub ac-
 ob-

(*) Tenor hujus Cæsarei rescripti erat
 sequens: „Cum satis comprobatum sit, quod
 „Wormatienses Catholici ante & post Baden-
 „sem pacem S. Viaticum in Ciborio publice
 „per Sacerdotem rocchetto & stola vestitum,
 „præ-

obreptitie obtentum declararet. Idem Sæc. XVIII.
 quoque, ut Corpus Evangelicum a Cæ- A. C. 1731.
 sare impetraret Magistratus, die de-
 cima sexta Maij a Ratisbonensibus Prin-

A a a 5

cipum

„præcedente ædituo, unacum lucerna & cam-
 „panula per urbem ejusque portas sine con-
 „tradictione ad infirmos detulerint, proin-
 „Parochi, qui populum e suggestu ad devo-
 „tionem excitant, nihil novi invexerint,
 „sed solummodo ad pietatem adhortati sint,
 „nec per hoc ullum aliud Religionis exer-
 „citium petierint, quam quod juxta docu-
 „menta Catholici ante & post pacem Baden-
 „sem habuerunt, hinc statuimus, ut Wor-
 „matiensis Clerus juxta summarissimam satis
 „comprobatam possessionem S. Viaticum fe-
 „cundum Religionis suæ ritum ad infirmos
 „deferendi in suo jure firmetur, & deinceps
 „a nemine turbetur, sed hoc jure tran-
 „quille frui permittatur &c. Magistratui au-
 „tem præcipiatur, ut deinceps Catholicos
 „ob publicam hanc circumstationem, il-
 „liusque diuturnum usum injuste & sine
 „causâ infimulare non amsit, perinde ac si no-
 „vitatem P. Westphalicæ contrariam, & pe-
 „riculosam invexissent; abstineat ergo Ma-
 „gistratus ab omni tumultu & obstaculo Ca-
 „tholicis opponendo &c. „

Sæc. XVIII. A. C. 1731. capum A catholicorum Legatis efflagi-
 tabat. Nec his contentus, in suæ
 causæ defensionem libellum divulga-
 vit, cui titulus: *Palladium reformatio-
 nis Ecclesiasticæ in & a Civitate libera &
 Imperiali Wormatiensi Anno 1525. extra-
 ctum, indeque cum reliquis Religioni an-
 nexis juribus enata Immunitas a ritu pu-
 blice per eandem circumferendi S. Viaticum
 Augustanæ Confessioni contrario, per
 transactionem Passaviensem, subsequutamque
 Pacem Religiosam & Westphalico - Ona-
 brugensem munita, per annum denique de-
 cretorium continuata, jam ab innovationi-
 bus contra prædictas sanctiones Imperii
 pragmaticas perpetuo valituras turbativo-
 attentativis, indeque prætenso possessorio
 summarissimo irrefragabiliter vindicata.*
 In hoc scripto Auctor, Catholicos in
 possessione hujus ritus non fuisse, so-
 lidissime comprobat ex testimonio
 trium muliercularum, quæ dixisse fe-
 runtur, hanc esse novitatem, nec ipsis Ca-
 tholicis acceptam: Postea Auctor contra
 Wormatiensis Suffraganei declaratio-
 nem insurgens observat. I. Ipso in-
 scio & invito, a Parochis e suggestu
 fuisse promulgatum, quod deinceps
 S. Viaticum cum iisdem solemnitatibus,
 sicut in aliis Catholicorum Urbibus
 ita & Wormatiæ sit deferendum. II.
 Suffraganeum declarasse, deinceps
 S. Via-

S. Viaticum non per publicum forum, Sæc. XVIII.
 & plateas majores sed per minores esse A. C. 1731.
 deferendum: Ex his Auctor insert,
 quod Suffraganeus I. fassus esset, quod
ceteræ publicationes ipso conscio & vo-
lente fuerint factæ, II. si Catholici se-
mel jus antiquum habuissent per forum
circumferendi S. Hostiam, nunquam
Suffraganeus hoc jure cessisset: ita si-
nistre Auctor interpretabatur Suffraga-
nei mentem, qua hic ad evitandum in-
jurie S. Viatico inferendæ periculum, &
ad placandam Acatholicorum importu-
nitatem, hunc ritum ad minores pla-
teas restrinxit. Nec his contentus Au-
thor etiam audacter a Suffraganeo pe-
tiit, ut de hoc excessu a Parochis facto
satisfactionem Acatholico Magistratui
præstaret. Cum autem male ipsum
haberet, quod Clerus demonstrasset
solam Catholicam Religionem Wormaticæ
ante Religionis dissidia floruisse, eamque per
Religiosam, Passaviensem & Westphalicam
pacem adeo non fuisse labefactatam, ut po-
tius firmata fuisset. Hunc ergo scopulum
declinaturus assererat, inde inferri,
vel quod Urbs Wormatiensis adhuc-
dum ex integro Catholica esset (*) vel
 quod

(*) Inferre debuisset, quod in Urbe Wor-
 matienſi adhucdum apud Catholicos fides Ca-
 tholica

Sæc. XVIII. quod ibi, ubi ante Reformationem solitarium Exercitium Religionis Catholicæ viguit, hodieum adhuc vigere & restitui debeat (*). His præmissis Auctor ex Religiosa pace demonstrare moliebatur, hanc circumgestationem fuisse abrogatam, cum tamen nullibi aliud sit statutum, nisi quod nullus Imperii Status violenter contra conscientiae libertatem ab Augustanæ Confessionis statutis vel ritibus abduci queat, *nec Augustanæ Confessionis additi in habita vel recuperata possessione turbentur, sed ab omni persecutione juris & facti perpetuo tuti sint* (Wormatiensis Clerus Lutheranos in religionis suæ possessione nunquam turbavit, nec circa ullum suæ Religionis articulum juris vel

---

tholica in suo robore intacta persistat, cum ea per nullam pacem fuerit eliminata vel infracta, sed duntaxat statutum, ut etiam opposita, si Anno 1624. ibi exstitit, etiam tolleretur, & salva persistat in suis exercitiis, non autem alterius, priorisque exercitia inturbet, vel impediat.

(*) In hac causa non agebatur de restituenda Religione, sed de conservanda possessione & jure antiquo exercendi actus Religionis existentis.

vel facti quæstionem instituit, sed ipse Sæc. XVIII.
 in antiquo suæ Religionis ritu non A.C. 1731.
 turbari vicissim petiit).

Post hæc Auctor Cleri rationes impugnare aggreditur: Ex his erat prima, ex actis publicis & ipsa rei evidentia constare, quod ante Religionis dissidium WORMATIÆ sola religio Catholica viguerit, proin Catholici ante & post religiosam pacem in perpetua possessione illimitati exercitii Religionis Catholicæ quoad omnes actus fuerint, imo etiam postquam Magistratus & Civium potissimi ad Lutheri castra defecissent, Monasteria tamen & sex Parochiæ in Religione Catholica proin in omnibus eidem annexis juribus constanter uti ante annum normalem sic usque ad hanc diem perseveraverint. Ad has rationes respondit Auctor, ex possessione illimitati exercitii non sequi, quod Catholici hodiedum habeant illimitatum Religionis suæ exercitium, secus WORMATIENSIS Urbs denuo in Catholicam transmigraret, & pax Westphalica destrueretur. Attamen permaneat Urbs & potissimi Cives in tuto & quieto Religionis suæ exercitio, cui nihil derogatur, si vicissim Catholici in ea illimitati exercitii Religionis suæ possessione, quam in anno normali Monasteria, Ecclesiæ &c. habuerunt, tuto relin-

Sæc. XVIII. relinquantur. Opponit tamen Auctor, A. C. 1731. non comprobari, quod in termino & die critico S. Viaticum publice fuerit ad infirmos delatum: - Verum id deferre competit Clero illarum Parochiarum, hæ tamen in ipso termino & die critico Religioni Catholicæ addictæ fuerunt, proin annexum hoc religioni jus habuerunt, immerito ergo Catholici novitatis arguuntur; nam Pacis Articulus 5. §. 16. & 23. pro Catholicis Wormatiensibus statuit, quod Catholicorum conscientiam & causam lædere, eorumque jus imminuere, prohibitum, & ubi Catholicis permissum, ut suum illud quod Venerabile appellant cum cereis, stola atque cantu per vias publicas ad ægrotum deportent, id porro faciendi esto facultas. Cum autem Catholici jam dudum per testes comprobassent, quod Wormatiæ Clerus non modo jus ita deferendi Viaticum habuerit, sed etiam ipso facto detulerit, ad hoc respondit Auctor, quod in causa Religionis ne quidem Romano-Catholici Laici (multo minus Clerici) contra Evangelicos in testes admittendi sint: Paucis multa .... Contra Catholicos nempe in causa Religionis etiam tres fœminæ, & novem Cives Lutherani in testes omni exceptione majores admittendi sunt, repellendi vero contra Protestantes Moguntinus Elector ac Worma-

matiensis Episcopus, ejusdem Suffra- Sæc. XVIII.
 ganeus, decem Parochi ac Canonici, A. C. 1731.
 totus Clerus, & tot alii testes jurati:

Ceterum tanta importunitate Pro-
 testantes rem urgebant, ut tandem
 die sexta Octobris Consilium Au-
 lico - Imperiale decerneret, quatenus
 circa S. Viatici gestationem omnia ad
 pristinum statum reducerentur, & neu-
 tra pars alteram contumeliis aut vio-
 lentiis molestaret: Trevirensi tamen
 Electori, qui post Moguntini Electoris
 obitum Wormatiensis Episcopus selige-
 batur, ejusque Capitulo Cathedrali ad
 ejus preces concessum esset, ut actus
 possessorios de publica S. Viatici cir-
 cumgestatione in anno decretorio usi-
 tata in ordine juris adducat, eidemque
 e Cancellaria ad notitiam communi-
 centur ea omnia, quæ Magistratus die
 vigesima Novembris 1731. & sequentis
 anni die 29. Maij & secunda Octobris
 opposuisset. Verum neo - electus Wor-
 matiensis Episcopus ac Trevirensis
 Elector die decima octava Maij Anno
 1733. ad Cæsarem perscripsit, sperasse
 se, quod Aulico - Imperiale Consilium
 in re tanti momenti, & ubi non de li-
 mitato sed de illimitato Catholicæ Re-
 ligionis exercitio ageretur, juris & æqui-
 tatis naturalis beneficium, ne scilicet
 parte inaudita & lite pendente quis dam-
 netur,

Sæc. XVIII.

A. C. 1731.

~~1731~~

netur, Catholicis indulgendum fuisset, eo majori titulo, quo communius idem beneficium cuilibet etiam de re levi & profana litiganti concedi soleret, comperto autem præfati Consilii decreto se in arcto poni inter reverentiam Cæsareis decretis debitam, & inter obligationem læsæ Catholicorum parti commissoque gregi suo succurrendi sibi impositam: comprobata tamen Cæsaris æquitatem eo usque prævalere, ut causas exponere ausit, ob quas Wormatiensis Clerus se per præfatum decretum enormiter gravatum sentiret. Ex his primam inniti *modo procedendi*, quo A catholici potenti Legatorum Protestantium patrocinio freti ea, quæ hac in causa contra Clerum exposuissent, parti Catholicæ nunquam communicare voluerint, etsi id facere per sententiam die septima & duodecima Junii jussi fuissent, & id ejus Prædecessor ardentem petiisset, cum ergo ea, quæ A catholici exposuissent, in nupero Consilii præfati decreto pro ratione decidendi allegarentur, omnino æquum fuisse, ut hæc allegata, utpote in mero facto consistentia prius Clero exhiberentur, præcipue cum Magistratus in suo palladio præter plurima falsa etiam temeritate pudenda Religionem Catholicam, ipsum Cæsarem, ejusque Consilium,

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

filium, ipsamque Prædecessoris sui famam insequi & denigrare, Vicariatum, Clerum, omnesque Catholicos multis & impiis criminationibus proscindere ausus fuisset, & tamen in locum promeritæ poenæ hanc reportaret mercedem, ut de Clero, qui nunquam in mora, culpa vel contumacia fuisset, per præfatum decretum afflicto triumphare, & insuperhabita Cæsaris sententia antehac lata, ritum, qui ibidem pro legitimo exercitio agnitus fuisset, nunc velut *innovationem* abrogatam jactitare valeret: hac ratione Catholicis loco illimitati Religionis exercitii, nunquam reformati, sed a Christiana Religione Wormatiæ introducta usque ad hanc diem illibate conservati, limitatum exercitium quoad hunc passum subrogari, Episcopalem etiam Vicariatum impense supplicasse, ut ante expeditionem Cæsarei rescripti audiretur, eaque de causâ eidem oppositæ partis allegata communicarentur, id tamen die 14. Novembris omnino denegatum fuisse.

II. *Quoad materialia*, Episcopus Antipalladium a suo Prædecessore compositum Cæsari porrexit, ut inde luce meridiana clarius pateret, publicam circumgestionem S. Viatici tam in possessorio quam in petitorio, Statui Pacis Badensis, Rysvicensis, West-Hist. Eccles. Tom. LXXIII. Bbb pha-

Sæc. XVIII. phalicæ, Augustanæ, & Passaviensis
 A. C. 1731. fundari, hinc Episcopus supplicabat,
 ut Cæsar in manifesta hujus juris possessione Catholicos tueri vellet, eo potissimum nomine, quod ipsa Cæsarea sua Majestas die 20. Martii 1722. in hac caussa declarasset, se quidem Protestantibus sine Religionis discrimine jus dicturum, ipsis tamen, eorumque sectæ addictis contra clarum tenorem pactorum publicorum, & pacis decretorum, aliarumque fundamentalium Imperii legum per artificiosas eorum detortiones, uti hucusque quasi in morem deduxissent, nihil concessuram, minus vero eorum minas curaturam &c.

Porro Antipalladii, quod Episcopus Cæsari porrexerat, inscriptio erat hæc: *Antipalladium nullatenus reformati, nec inde noviter enati, sed cum omnibus annexis ab origine Christianismi usque ad hæc tempora in interrupta possessione vel quasi perpetuo conservati, illimitati & liberrimi exercitii Religionis Catholicæ, in specie vero publicæ deportationis Sacratissimi Viatici ad ægrotos in antiquissima Sede Episcopali, Civitate Wormatiensi.* In hoc scripto Author Wormatiensis Magistratus Acatolici palladium confutaturus totum illius tenorem ad hæc tres quæstiones restringit. I. An Regulariter controversiæ Religionis constituere possint objectum summarissimi. II. An idem quo-

quoque Summarissimum obtineat in Hypothesi, & quidem ita, ut in eodem Episcopatus manuteneri, & contra solam vero Civitatem inhibendo procedi potuerit, & debuerit. III. Cui ex partibus assistant instrumenta Pacis Westphalicæ, Augustanæ, & Passavienfis? Ad primas duas quæstiones Auctor respondet affirmando, & allegatis suis decidendi rationibus oppositas dissolvit: Ad tertiam luculenter declarat, omnia hæc instrumenta Catholicis plene suffragari.

Ceterum prolixioris hujus Antipalladii Analysin Elector ac Episcopus edi curavit, in qua demonstratum, infirmum omnino esse Lutherani Magistratus argumentum palmare, scilicet. Possessorium in Religionis rebus non valere, cum tamen ipsemet Magistratus suæ causæ æquitatem comprobare molitus esset *ex possessione immunitatis a cultu S. Eucharistiæ* deferendo, & ideo Clero nullam hac in causa possessionem suffragari posse contenderet, quia Wormatiensis Senatus Catholicæ Religionis exercitium ibi reformarit, & hæc reformatio per pacis præcipue Westphalicæ decreta tale robur obtinuerit, ut Clerus *in vim ejusdem pacis ad præfatam cultum* restitui non possit, nisi Clerus exceptionem a Regula, scilicet Anno 1624. hujus cultus usum ac

Sæc. XVIII.
A. C. 1731.

Sæc. XVII.

A. C. 1731.

exercitium viguisse demonstret. Ad enervandam hanc Magistratus Wormatiensis cavillationem Auctor analysis demonstrat, falsissimum esse, quod Religionis causæ possessorium non admittant, eoquod ex quotidiana praxi, in Cæsareis Curiis usitata, & ex plurimis Imperii & juris sanctionibus constet, possessorem tam in causâ Religionis quam civili in possessione sua tamdiu non turbari, donec ille, qui ipsum vel via juris vel facti illa dejicere meditatur, existimatum suum jus legitime prosecutus fuerit: multo magis ergo Cleri Wormatiensis possessio censeatur efficacissima, eoquod ab immemoriali tempore usque in hodiernam diem Venerabile ritu Catholico & publice per omnes Urbis plateas, in ipsum quoque suburbium ad infirmos deportatum esse quamplurimis juratis, ac ætate sexagenariis, septagenariis imo & octogenariis testibus comprobetur. Suffragetur quoque Pax Badensis, quæ a Cæsare, Augustanæ Confessionis Principibus, toties quoties convenit (ut novissime primum in Bipontina Religionis causâ) pro norma esset habita: Faveat etiam Pax Rysvicensis, per quam in locis Romano Imperio restitutis, ad quæ præcipue spectat Wormatia, Religionis exercitium in statu, quo tunc erat, fuisset restitutum: Nullatenus autem obesset Pax

Pax Westphalica, Augustana & Paf-
 savienfis; quamvis enim Wormatiensis
 Senatus cum potissimis Civibus a ve-
 teri Religione ad Lutheri signa desci-
 verit, hæc tamen sola *personalis* muta-
 tio Religionis dici nequeat *reformatio*;
 ad hoc enim necesse fuisset, ut Magi-
 stratus Wormatiensi Clero, & ceteris
 Catholicis (uti in aliis Urbibus & Sta-
 tibus fecere) Religionis suæ exercitium
 vel penitus inhibere, vel saltem non
 ita, uti antea, concedere debuisset:
 cum autem ibi Catholica Religio Lu-
 theri tempore in eodem vigore, quo
 ante Lutherum & prætenfam reforma-
 tionem erat, & qualiter in locis ex in-
 tegro Catholicis exercetur, usque ad
 hodiernam diem relicta fuerit, & om-
 nes cultus externi sine ulla exceptione,
 immutatione & contradictione apud
 Catholicos, & in Ecclesiis omnibus
 fiant, inde deducendum sit. I. Quod
 in hisce pacis instrumentis stabilitum
 jus reformandi exercitium Religionis
 contra Wormatienses Catholicos nun-
 quam exercuerit. II. Quod Worma-
 tiæ Religionis Catholicæ exercitium
 per pacem Westphalicam ad Annum
 1624. *restitui* non potuerit; ubi enim
 nulla destitutio, ibi & nulla *restitutio*,
 proin illi, qui tam Wormatiæ quam in
 aliis locis, ubi Lutherani nullam re-
 ligionis reformationem invexere,

Sæc. XVIII.
 A. C. 1731.

Sæc. XVIII. in religione Catholica perseverarunt, A. C. 1731. ea vi ejusmodi pacis adeo non sit abolita, ut etiam in illius illimitato exercitio sine restrictione ad certum annum vel diem solemnissime confirmata fuerit: Dato etiam, sed non concessio, quod post pacem Passaviensem & Augustanam WORMATIÆ ejusmodi reformatio fuisset facta, tunc sequeretur, quod non Catholici, sed Senatus probare teneretur statum Anni 1624. & qualiter circa controversam quæstionem tunc res acta fuisset; Catholici enim per antiquam hujus juris possessionem, notorie constituti, & Imperiali decreto firmiter stabiliti pro se juris præsumptionem haberent, proin a dicti anni usum probandi onere exempti forent.

Si tamen, prosequeretur Auctor, Catholici nihilominus annum decretorium probare adstringerentur, non requireretur, ut id *continue*, aut *exercitium actuale* probaretur, sed *discontinue*, & quoad exercitium *habituale*, id est, quod vel data occasione, vel prout necesse vel congruum erat, S. Viaticum ritu Catholico ad infirmos fuerit delatum, Clerus autem semper illud ita deferendi *jus* habuerit; quod omni dubio caret; cum enim etiam ante, in & post annum decretorium Clerus omnesque Catholici proin tota Wormatiensis Ecclesia immutatam habuerit
Reli-

Religionem, sequitur, quod etiam Sæc. XVIII.
A.C. 1731.
 plene habuerit omnia jura Religioni annexa, & Episcopus per suum Vicarium in *externis* hisce ritibus pro libitu sine omni juris antiqui præjudicio aliquid immutare etiam post pacem Westphalicam libere valeat, & Magistratus contentus esse debeat, quod ei (citra tamen vel minimum antiquæ Religionis præjudicium) novæ Religionis assumptæ exercitium per pacem Westphalicam fuerit assertum.

Adversus hoc Antipalladium A Catholicus Magistratus Wormatiensis scriptum vulgavit, in quo Author queritur, I. quod Antipalladii Author stylo mordaci usus sit, eoque causæ diffidentiam demonstrarit II. quod ipsum *factum* Reformationis in libera Civitate Wormatiensi invectæ negarit, & jus reformandi eidem Civitati competens in dubium vocarit, proin pœnas in eos, qui sanctionibus Imperii pragmaticis contraveniunt, sancitas incurrit: Postea asserit Magistratus, Clerum ibi fateri, quod nullum *actuale* exercitium publicæ deportationis S. Viatici ad ægrotos in Anno decretorio 1624. habuerit, cum tamen hic terminus in omnibus Religionis controversiis inter Catholicos & Protestantes exortis unica Regula sit. Forte Magistratus longe consultius probasset.

Sæc. XVIII. quod Clerus Wormatiensis Anno 1624.

A. C. 1731. *ius* non habuerit S. Viaticum publice deferendi: Si forte toto illo anno nullus ex Catholicis tam periculose decubisset, ut illum S. Viatico munire necesse fuisset, vel aliqui repentina morte obruti eo muniri non potuissent, vel urgens necessitas aut prudens Lutherani insultus vel injuriæ metus aut aeris temperies S. Viaticum occulte deferre suavisset, aut Parochus ob justas causas ita fieri disposuisset: Quis ob defectum exercitii actualis anno decretorio ex ejusmodi causis emergentem *ius* ad hunc actum esse deperditum dicet? An non ob nullam ex his causis eo anno intermissum fuisse hujus actus exercitium, cum res sit facti, probare incubuisset potius parti neganti, quam antiquo juris sui possessori? Qua ratione Magistratus probare potuisset, quod Parochi illo anno S. Viaticum publice & solemniori cum ritu ad ægrotos deferre, ex Religionis suæ instituto obstricti fuissent, cum illis semper integrum sit, ex justa causa illud minus solemniter deferre, uti passim ruri contingit, in actibus autem liberæ voluntatis certe omissio aliquoties interveniens non tollit *ius* ad actum &c.

INDEX

TOMI LXXIII.

A.

Advocati Parisienses contra Officium S. Gregorii VII. reclamant, 112. Regis edicto de acceptanda Constitutione *Unigenitus* sese opponunt, 249. eorum liber impugnatur, 470. coram Rege discutitur, 471. ab Archiepiscopo Parisiensi damnatur, 476. ad Parlamentum appellant, 477.

Albanus Alexander conclave instruere jubetur, 262.

Albertus Dux Ottinganus, sine prole mascula decedit, 718. lis circa successionem, 718.

Alexander Sigismundus Princeps & Episcopus Augustanus Cæsarem rogat, ut Emigrantes in Urbem admitti inhibeat, 600.

Aldobrandinus Alexander a Clemente XII. Romana Purpura decoratur, 361.

Andreas S. Corsinius ex Ord. Carmelitarum Episcopus, ejus festum ad ritum duplicem pro universa Ecclesia elevatur, 720.

Angelus a Passione Carmelita, ejus scripta & decessus, 733.

Anfideus Marcus Antonius Cardinalis, ejus
elogium & obitus, 333.

Antonius Farnesius Parmæ Dux moritur,
456. 714. bellum ob successionem, 459.

Appellatio ad Concilium Generale a decre-
tis PP. est frivola, 79.

Armenorum Patriarcha anathema contra
Leonem Papam delet, 702.

Ayli jura moderantur, 153.

Auffesius Baro Carolus moritur, 310. fi-
lium suum in Religione Catholica edu-
cari petit, 310. Auffesius Christopho-
rus defuncti Caroli Frater Nepotem suum
sub cura Theodoricæ Auffesii Canonici
educari studet, 311. a Matre abductum
a fuga eripit, 312. Mater Filium re-
petit, 312. 313. Christianus Auffesius
a Cæsareo Consilio Nepotem Matri re-
stituere jubetur, 315. suas rationes ex-
ponit, 316.

Augusta Vindelicorum, controversia Magi-
stratus Catholici cum A catholicis ob
emigrantium receptionem, 590. vid.
Emigrantes.

Aurelianensis Episcopus indignæ Sacramenta
denegat, 485. propterea a Parlamento
vexatur, 486. reclamatur contra Parla-
mentum, 486.

Auria, vide *Doria*.

B.

Baptismus, infantes ex integro non natos
non baptizant Lutherani in Silesia, 96.
pro-

propterea a Regimine redarguuntur, 97. sese defendunt, 97. eorum rationes refelluntur, 98. eos Baptizare jubentur, 101.

Barbadius Joannes Franciscus Cardinalis, ejus mors & elogium, 328.

Barbarinus Cardinalis in Papam expetitur, 274. favet vaticinium, 274.

Barchman Wuyters Corradus Joannes Ultrajectensis Archiepiscopus Officium S. Gregorii VII. recitari prohibet, 124. P. Courayerum non recipit, 127.

Belgæ Fœderati Officium S. Gregorii VII. recipi prohibent, 122. edictum S. Sedi & Sacerdotibus Catholicis injuriosum edunt, 415.

Benedictus XIII. Pontifex gaudium suum ob Comaclum restitutum Cardinalibus denuntiat, 1. ejus humilitas, 41. ejus Constitutiones, 18. litem circa Monarchiam Siculam componit, 19. Jubilæum indicit, 20. P. Courayeri libros damnat, 20. edictum Polonicum jurisdictioni Ecclesiasticæ adversum abrogat, 21. P. Courayeri, aliorumque libros proscribit, 20. 24. plures Beatos Sanctorum Albo adscribit, 25. ejus lætitia ob Noaillii palinodiam, 36. Ordinem Equestrem S. Georgii confirmat, 101. Officium & lectiones de S. Gregorio VII. Papa præscribit, 103. magni propterea motus in Galliis excitantur,

104. Franciæ Præfulum contra has lectiones reclamantium instructiones damnat, 108. ipsum hoc Pontificis Breve a Parisiensi Parlamento impugnatur, 110. ejus ausus reprimi Pontifex, 113. Courayeri dissertationem & Apologiam proſcribit, 127. Beneventum proficiſcitur, 130. ejus pietas, 131. Nationalem Synodum celebrare præpeditur, 132. plures in Sanctorum Canonem refert, 132. Cardinales creat, 147. variæ ejus Constitutiones, 148. noluit Sacerdotes unacum laicis ad triremes damnari, 149. conventus augeri non vult, 149. a Jubilæi gratia appellantes Gallos excludit, 149. Civium quorundam votum commutat, 150. explanat jurisdictionem Episcoporum in Monachos delinquentes, 151. Aſyli jura moderatur, 153. ægrotat & moritur, 253. quænam typis ediderit, 254. ejus geſta in Pontificatu, 255. Eisdem ſuccedit Laurentius Corſinius Cardinalis, vid. Clemens XII. Benediſti Constitutiones, 263. S. Petrum Forreſium Beatorum Albo inferit, 362. confirmat Carmelitarum decretum de ſequenda D. Thomæ doctrina, 363.

Benediſtus XIV. ejus judicium de falſis Parisii miraculis, 519. & de Vampyris, 540.

Bene-

- Beneventanus* Archiepiscopatus, Cosciæ eripitur & Sinibaldo Doriæ traditur, 655. quidam Canonici Cosciæ adhærent, 659. cum Neapolitano Pro-Rege ob immunitatem læsam colliditur, 682.
- Bentivolius* Cardinalis obstat electioni Imperialis, 268. & Zondadarii, 270. & Corradini, 273.
- Bessin* Guilielmus Benedictinus ex Congregatione S. Mauri, quænam scripta reliquerit, & de ejus obitu, 734.
- Bianchini* Franciscus ejus opera & obitus, 179.
- Bichius* Vincentius a Clemente XII. Pontifice Romana Purpura honestatur, 696. ejus fata & reconciliatio cum Papa & Rege Lusitano, 697.
- Bierling* Fridericus, moritur, quænam scripserit, 35.
- Bipontinus* Dux, vid. *Gustavus*.
- Bissy* Cardinalis exulare jubetur, & quare, 704.
- Blockwall* Antonius, quænam scripserit & quando mortuus sit, 398.
- Bocquillaud* Lazarus, ejus obitus & opera, 33.
- Bodman* de Rupertus Campidunensis Princeps Abbas moritur, succedit Baro de Meldegg, 15.
- Bois du* Guilielmus Cardinalis, eidem quidam liber falso adscribitur, 410.

- Boncompagnus* Jacobus Cardinalis, ejus obitus & elogium, 692.
- Bonneflättus* Præco a Cæsare ob suas blasphemias punitur, 411.
- Boyer* Abel ejus opera & mors, 184.
- Brun* le Joannes Baptista, moritur, quænam scripserit, 732.
- Brun* le Petrus Oratorii Presbyter relictis pluribus scriptis moritur, 163. ejus controversiæ, 164.
- Budæus* Joannes, ejus lucubrationes & decessus, 184.
- Burdigalense* Parlamentum, vid. *Parlamenta*.
- Burghesius* Franciscus a Benedicto XIII. Cardinalium Collegio adscribitur, 147.
- C.
- Calvinistæ* Heidelbergenses, vide *Huet*. Genevenses ob injuriosa scripta redarguuntur, 95. Calviniani libri in Galliis comburuntur, 287.
- Cardinales* a Benedicto XIII. creantur, 147. Sede vacante quosdam Præfules custodiæ dari præcipiunt, 261. lis circa successionem in Decanum S. Collegii deciditur, 721.
- Carmelitarum* Ordo immote doctrinam D. Thomæ sequitur, 363. circa divisionem Provinciæ Neapolitanæ disponitur, 722.
- Carolus* Albertus Bavarix Elector Ordinem Equestrem instituit, 101.
- Carolus* Austriæ Archidux Lutheranis in Stiria & Carinthia sectæ libertatem concedere cogitur, 544. 545.
- Ca-

Carolus Emanuel Victoris Sardiniae Regis
 Filius in Regem proclamatur, 376.
 Taurinensem Academiam reformat, *ibid.*
 Waldenses hæreticos coercet, 377. Pa-
 trem suum custodiæ dari jubet, 648.
 suam agendi rationem coram Pcpa ven-
 dicat, 650. ejus contentio cum Papa,
 667.

Carolus VI. Imperator severum promulgat
 edictum contra Pietistas, 405. Prædi-
 cantes convitatores castigat, 411. ar-
 mam & Placentiam ceu Imperii feudum
 a Farnesio agnosci petit, 426. Cæsaris
 jus demonstratur, 427. de eo disponi-
 tur in eventum mortis Ducis Farnesii,
 428. Carolo Hispaniæ Infanti uter-
 que Ducatui asseritur, 439. hanc in rem
 diploma edit, 443. foedere cum Hispa-
 nis inito hoc jus Carolo Infanti asserit,
 454. Comitem Stampa cum militibus
 ad capiendam possessionem immittit, 458.
 sua insignia affigi curat, 465. in Vam-
 pyrismi veritatem inquire jubet, 528.
 Salisburgenses rebelles ad obsequium
 revocare nititur, 565. Ratisbonenses
 Lutheranos monet,, ne Salisburgenses
 ad defectionem sollicitarent, 567. Ra-
 tisbonensium literas accipit, 567. in suo
 responso eis petitam localem Commis-
 sionem denegat, 586. Emigrantium ad-
 missionem prohibere rogatur, 600. Se-
 natus A catholicis accusationes excipit,
 601.

601. Catholicorum vindicias audit, 603. Archiepiscopum hortatur, ut etiam rebellionis capita in libertatem afferat, 639. repressalia adhiberi prohibet, 639. Kauffburensem civem ad fidem Catholicam reversum protegit, 685. aliqua Protestantibus Hungaris indulget, 707. quænam in causa Wormatiensi egerit, 744.
- Caolus* Infans Hispaniæ, eidem successio in Parmam & Placentiam asseritur, 443. 454. in Italium deducitur, 458. ei Tutores constituuntur, 458.
- Carracciolus* Innicus Cardinalis, ejus obitus & elogium, 349.
- Catharinettus* Sorbonæ Doctor ob pertinaciam a Facultatis gremio excluditur, 187.
- Cathedraticum*, quomodo sit exigendum, 732.
- Caylus* Carolus Antissiodorensis Episcopus contra Officium Gregorii VII. reclamat, 106. Parlamenti opem implorat, 109. 111. apud ipsum Franciæ Regem queritur, 117. a Clero & Archiepiscopo Parisiensi hoc Officium supprimi petit, 120. probrosas literas ad Cleri Gallicani comitia mittit, 288. a Clero redarguitur, 289.
- Celsonensis* Universitas in Hispania auctoritate Pontificia erigitur, 369.
- Centgrafius* Lutheranus filios derelictos exponit, 304. hi in Religione Catholica edu-

- educantur, 309. inde motus a Lutheranis concitantur, 306.
- Christianus* Comes Bückebugo - Lippenſis repudiata uxore aliam ducit, annullato priori matrimonio, 17. moritur, *ibid.*
- Christianus* Ulricus Wirtenbergico Oelſenſis Dux ad fidem Catholicam revertitur, 683.
- Chriſtophorus* Franciſcus de Hutten Herbipolenſis Princeps ac Episcopus moritur, 157. ejus elogium, *ibid.* Succedit Fridericus Carolus Comes de Schönborn Coadjutor Bambergensis, 159.
- Chavignyus* Dionyſius Senonenſis Archiepiſcopus moritur, 381.
- Cienſuegos* Cardinalis Coſciam Cæſaris patrociniſio haud fulciri aſſerit, 267. obſiſtit electioni Cardinalis Portiæ, 272.
- Clarcke* Samuel, moritur, ejus ſcripta, 184.
- Clemens XII.* antea Laurentius Corſinius in Papam eligitur, 274. Clemens vocatur, 275. ejus geſta ante Pontificatum, 276. inauguratus ſibiſmet Miniſtros eligit, 281. Nepotes negligit, 282. populum ſublevat, 283. Bullæ revocationem Salisburgenſi Archiepiſcopo denegat, 284. Cardinales creat, 361. Conſtitutiones edit, 364. immunitatem Eccleſiaſticam reſtringit, 366. Parmam & Placentiam ceu feudum Sedis Apoſtolicæ propugnat, 428. Cæſarem de-
- Hiſt. Eccleſ. Tom. LXXIII.*   Ccc   hor-

hortatur, 433. contra dispositionem factam protestatur, 434. denuo sese opponit, 450. in Consistorio desuper queritur, 453. Parmæ possessionem accipere molitur, 459. a Cæsareis præpeditur, 460. jus suum edita Constitutione defendit, 460. Carolum Infantem Romam venire rogat, 466. Montpeffulani Episcopi edictum damnat, 495. Parisii vitam proscribit, 500. Victorem Amadeum Regem a suo Filio captum fuisse reprobatur, 650. dissidium cum Lucernensibus componit, 651. in Cosciæ Cardinalis delicta inquire jubet, 651. inhibet, ne a Palatio Vaticano discederet, 562. ejus Domesticos aliosque complices custodiæ dari præcipit, 652. Judices in hac causâ constituit, 653. sententiam in eum latam temperat, 654. Beneventano Archiepiscopatu eum exuit, 655. concordiae pacta inter ejus Prædecessorem & Regem Sardiniae irritat, 667. & quare? 669. alia pacta proponit, 670. non auditur, 671. contra attentata reclamatur, 672. judicii acta in Cosciam instrui jubet, 658. ejus bona & redditus apud sequestrum deponi præcipit, 659. Romam reversum in custodia detineri, 661. & sæpius examinari mandat, 662. latam in eum sententiam discutit. 665. complices plecti jubet, 666. controversiam cum Sardiniae Rege

Rege componit, 667. Corforum tumultus sedare nititur, 674. diffidium cum Lucensibus tollit, 678. injuriam Oratori Polono illatam reparat, 679. Hispanam immunitatem aufert, 681. Sicarios plecti jubet, 682. Cardinales creat, 696. cum Lusitano Rege reconciliatur, 697. quasnam conditiones reconciliationis init, 698. Bichium in gratiam recipit, 699. Corfinium Seminarium pro Græcis juvenibus erigit, 700. aliud pro Sinensibus & Indis, 700. Capucinos Missionarios Tiletum ablegat, 701. Cophtorum miseriis subvenit, 701. eorum Patriarcham demulcet, 702. Delphino sacratas fascias submittit, 702. Gallicas merces invehit vetat, 703. propterea Avenionense commercium intercluditur, 703. quasdam edit Constitutiones, 720. litem circa vacantem Decanatum S. Collegii dirimit, 721. exemptiones restringit, 722. Conventum S. Sabinæ Magistro Generali subjicit, 723. Divionensem Ecclesiam in Cathedralem evehit, & Lingonensi Episcopo subtrahit, 724. Episcopatum pluralitatem in una Persona restringit, 727.

Colaldo Comes nomine Cæsaris Cardinales in comitiis alloquitur, 264.

Collicola Carolus Cardinalis, ejus obitus & elogium, 354.

Coloniensis Universitas Parisinæ ob acceptationem Constitutionis gratulatur, 221.

Comactensis Urbs S. Sedi a Cæsare restituitur, 1.

Comitia Sacra post Benedicti XIII. obitum, 263. Cleri Gallicani, 288.

Comitibus de Bernardus Maria ex Ordinis Benedictinorum Cardinalis in Papam a nonnullis expetitur, 270. ejus mors & elogium, 345.

Concilium Monasteriense, 395.

Confraternitas de bona morte erigitur, 152.

Congregatio Indicis quosdam libros proscrit, 24. 155. librum contra Regalia S. Sedis damnat, 410.

Constitutio Unigenitus, vid. *Sorbona*.

Convulsionistæ vid. *Parisi*.

Cophiti, magnas pecuniarum suppetias a Papa recipiunt. 701. unacum Patriarcha a schismate recedunt, 701.

Cordona Margaritha Sanctorum Albo inferitur, 25.

Corradinus Cardinalis in Papam expetitur, 273. obsistit Bentivolius Cardinalis, ib. hunc honorem deprecatur, 274.

Corfinius Laurentius Cardinalis in Papam eligitur, 274. vid. *Clemens XII*. Nerius ejus Nepos Purpura honoratur, 361.

Corfi contra Genuenses seditionem movent, 674. Reconciliationis condiciones præscribunt, 675. suos armant, 676. suum Sta-

Statum Pontifici offerunt, at repulsam
ferunt, 677. cæduntur, 678.
Coscia Nicolaus Cardinalis ob malas artes
suspectus, 262. ejus æconomus custo-
diæ datur, *ibid.* ejus palatium diripitur,
263. Roma excedit, *ibid.* ad comitia
venire jubetur, 266. advenit armatus,
267. ejus bona detineri jubentur, 267.
in eum inquiritur, 651. Roma excedere
prohibetur, 652. ejus domestici cu-
stodiæ dantur, alii fuga elabuntur, 563.
sententia in eum pronuntiatur, 654.
Archiepiscopatum Beneventum sponte
dimittere rogatur, 654. eo publice pri-
vatur, 655. se vindicare nititur, 655.
Neapolin profugit, 656. ibi minus be-
nigne excipitur, 657. Romam citatur,
658. ejus reditus intercipiuntur, 659.
Archiepiscopatu exuitur, 659. se per
Advocatum defendit, 663. Romam re-
vertitur, 660. capitur, 661. rigide exa-
minatur, 662. in eum sententia pro-
nuntiatur, 663. ea ipsi prælegitur, 665.
ad arcem S. Angeli captus abducitur,
666. ab excommunicatione absolvitur,
666. ejus complices puniuntur, 667.

Courayerus Petrus, ejus libri Romæ dam-
nantur, 20. a suis Superioribus repre-
henditur, 126. in Angliam aufugit, 127.
ejus dissertatio & apologia a Papa pro-
scribitur, 127.

INDEX TOMI LXXIII.

Cozza Laurentius Cardinalis ejus merita,
opera, & mors, 137.

Crescembene Joannes Canonicus, ejus opera
& decessus, 32.

Croyfi Carolus Joachimus Montpeffulanus
Episcopus contra officium S. Gregorii
VII. instructionem Pastoralem edit, 107.
ad Regem desuper scribit, 107. ejus e-
pistola a Clero Gallicano examinatur,
292. contra illum potestatur, 294. con-
tra hunc Episcopum Clerus apud Regem
perorat, 294. hanc orationem confutat,
305. ejus epistolæ impugnantur, 475.
ejus edictum Romæ proscribitur, 495.

Cusanus Augustinus Cardinalis, ejus vita,
elogium & obitus, 357.

Cybo Camillus a Benedicto XIII. Romana
Purpura decoratur, 147.

D.

Daniel Gabriel Jesuita, ejus opera & obi-
tus, 27.

Decanus S. Collegii Cardinalium, quis sit,
si Decanatus vacat, 366. hæc contro-
versia rursus deciditur, 721.

Desirand Bernardus, ejus fata, 28. ejus
mors & lucubrationes, 33.

Dissidentes, vid. *Poloni*.

Divionensis Ecclesia in Cathedralem evehi-
tur, 724. & ob quas causas, 725. hu-
jus Urbis merita, 725. a Lingonensi
Diæcesi separatur, 726. Monachi S. Be-
nigni Canonicos Cathedrales præce-
dunt, 726.

Dizin-

Dizinger Ludovicus Carolus, ejus opera & lucubrations, 736.

Dolmans Matthæus Ord. FF. Præd. quænam scripserit, & quando obierit, 389.

Doria Sinibaldus nominatur Archiepiscopus Beneventanus, 655. Cardinalis a Clemente XII. creatur, 696.

Dorsanne Antonius, ejus opera & obitus, 33.

E.

Eckard ab Joannes Georgius, insignis Historicus, ejus obitus & epitaphium, 390. ipsius scripta, 392.

Edessæ Abbatissa apud Cæsarem ob blasphemias a Prædicantibus effusas queritur, 411.

Emigrantes rustici Salisburgenses, in suum Archiepiscopum rebellionem concitant, 543. se Lutheranos dicunt, 543. compescuntur, 544. aut sectam aut solum vertere jubentur, 544. multi convertuntur, 544. a vicinis Lutheranis corrumuntur in fide, 545. in fide Catholica æque ac in sua secta rudes, 546. Missionarios contemnunt, 547. poenis coercentur, 547. non pauci ad saniora reducuntur, 548. se Catholicos fingunt, 549. 550. Ecclesiæ præcepta non observare deprehenduntur, 551. multis ad Divinum Officium compelluntur, 551. se Lutheranos esse jactitant, 552. clam ad Protestantes Ratisbonam confugiunt,

552. falsa exponunt, 552. pro iis Protestantes apud Salisburgensem Archiepiscopum & Legatum deprecantur, 552. eorum falsitas detegitur, 553. libri hæretici eis auferuntur, 554. a veris Catholicis discernuntur, 555. denuo quosdam Ratisbonam ablegant, 556. mendacia exponunt, 556. promissis exterorum suppetiis ad rebellionem animantur, 557. insultant suo Principi, 557. minas in Catholicos intorquent, 558. gravamina fingunt, 559. in ea tamen inquiritur, 559. exonerantur, 559. eis privatum sectæ exercitium promittitur, si quieti & obedientes fuerint, 559. id promittunt, 560. fidem frangunt, 561. denuo a tumultibus abstinere monentur, 561. gravamina prætenfa tolluntur, 562. generalem conjurationem in Principem & Catholicos faciunt, 563. in Archiepiscopum, Parochos & Catholicos convitia & minas jaciunt, 564. eorum crimina testibus comprobantur, 565. & typis vulgantur, 565. ab ipso Cæsare ad obsequium admonentur, 565. a Ratisbonensibus ad defectionem sollicitantur, 567. quosdam ad Cæsarem ablegant, 569. Lincii capiuntur, 569. Salisburgum reducantur, 569. novos tumultus concitant, 570. a Protestantibus proteguntur, 570. Archiepiscopi rationes refellere moliuntur, 572. testimonia

nia de eorum seditiosis tumultibus enervare student, 575. emigrandi terminum ab Archiepiscopo obtinent, 577. ejus decretum, 578. prolongatur terminus, 585. a Protestantibus Ratisbonæ proteguntur, 586. primi Emigrantes Kauffburum adveniunt, 587. tumultuantur in Ministerium viæ comitem, 588. ubique distribuuntur, 588. eorum bona restitui petunt & obtinent, 589. Augustam veniunt, 590. Catholicus Senatus tantam multitudinem in Urbem recipere tergiversatur, 590. permittit tamen, ut extra Urbem morentur, 591. & alternis vicibus aliqui pro audiendis Concionibus admittantur, 591. Senatus Acatholicus inconsulto Catholico omnes in Urbem invehit, 592. queruntur Catholici de violata Regiminis paritate, 593. ad quædam quæsitæ sibi responderi petunt, 593. Acatholicus Senatus responsum differt, 593. minatur Catholicus, 593. Urbis portas claudi jubet, 595. Acatholicus factam admissionem comprobatur, 595. ad quæsitæ respondet, 596. Catholicus Civitatis portas aperiri jubet, 597. Acatholicus plures in Urbem admittit, 597. Catholici trecentos admitti concedunt, 598. alios Acatholici contra suam declarationem cum armatis abducunt, & in loco, ubi Augustanæ Confessionis exercitium non viget, Con-

ciones habent, 599. se Lutheranos dici
 queruntur, 600. eis respondetur, 600.
 contra eos queritur etiam apud Impe-
 ratorem Episcopus Augustanus, 600.
 Acatholicus Senatus de Catholico que-
 ritur ob violatam Regiminis paritatem,
 601. pro Emigrantibus apud Archiepi-
 scopum deprecatur Rex Borussiae, 602.
 Catholicus Magistratus de violato jure
 suo queritur, 602. remedium afferri
 supplicat, 603. queritur apud Cæsarem
 de falso imputatis, 604. uterque Sena-
 tus de hac re sermones invidiosos ha-
 beri prohibet, 606. Acatholicus publi-
 cis typis Catholicum infimulat, 606.
 Acatholici accusationes Catholicus di-
 luit, 606. Catholicus Duumvir vindica-
 tur, 610. cur portas claudi iusserit? 615.
 Salisburgensis Legatus Saxonis impu-
 tationes refellit, 617. falsæ accusatio-
 nes confutantur, 625. Emigrantes a
 Principibus Acatholicis proteguntur,
 633. minantur Principes repressalia in
 Catholicos, 635. hanc calamitatem
 amoliri nititur Archiepiscopus, 634. ro-
 gatur captivos liberare, 635. 639. om-
 nia, quæ petierunt rebelles, eis conce-
 dit, 636. adhuc Acatholici queruntur,
 637. Cæsar repressalia impedire nititur,
 639. Acatholici contra Archiepiscopum
 apud Cæsarem queruntur, 640. Sueciæ
 Rex pro illis apud Cæsarem intercedit,
 640.

640. horum rebellium crimina Archiepiscopus per testes & juramenta comprobare, & publicis typis vulgari curat, 645.

Engelbrecht Joannes, ejus mors & opera, 186.

Episcopatus plures uni Personæ concedi prohibentur, 727.

Ernestus Osnabrugensis Pseudo - Episcopus moritur, 15. succedit Colonienſis Archiepiſcopus, *ibid.*

Erthal Carolus Fridericus, moritur relictis quatuor Filiis, 319. hi in Religione Catholica educantur, 319. eos repetit Dorothea de Schaumburg, 319. nominantur Deputati Cæsarei, 320. Filii libere Catholicam Religionem profitentur, 321.

Espencæus vid. *Van - Espen.*

Exemptiones restringuntur a Papa, 722.

Ezdorffius Laurentius Præco Lutheranus ob convitia in Calvinistas plectitur, 413.

F.

Fabritius Joannes moritur, quænam scripserit, 185.

Facultas Theologica Parisiensis, vid. *Sorbona.*

Falconerius Cardinalis in Papam a quibusdam expetitur, 272.

Federspiell Ulricus Curiensis Episcopus moritur, 13. controversia ob ejus successorem, 14.

Fer-

INDEX TOMI LXXIII.

- Ferrari* Carolus Vincentius Ord. FF. Præd.
a Benedicto XIII. Cardinalium Senatui
accensetur, 147.
- Fidelis* a Simaringa Ord. Capucinatorum a
Benedicto XIII. Beatis Martyribus ad-
scribitur, 133.
- Firao* Josephus a Clemente XII. Cardina-
lium Collegio adscribitur, 696.
- Firmian* de Leopoldus, vide *Salisburgensis*,
Emigrantes.
- Fischlin* Ludovicus, ejus lucubrationes &
decessus, 185.
- Fleuryus* Cardinalis, a Marocanis literas
accipit de redimendis captivis, 11. Par-
lamenta contra Officium Gregorii VII.
reclamantia reprimit, 105. 111. 112.
121. in Novellarum Ecclesiasticarum
Auctores inquiri jubet, 468. contra eos
declamat, 469. in locum typi inquiritur,
390. exteras peregrinationes prohibet,
703.
- Fraguier* Claudius, ejus opera & mors,
104.
- Franciscus* Georgius Trevirensis Archiepi-
scopus, vide *Wormatiensis*.
- Franck* Michael, ejus opera & obitus, 33.
- Fridericus* Borussiae Rex quemdam Prædi-
cantem convitiatorem castigari petit,
414. vid. *Prussiae Rex* pro Emigrantibus
deprecatur, 602. repressalia adhibet,
602. 634.

Fride-

- Fridericus IV.* Daniæ Rex moritur, 380.
 Succedit Christianus VI. ejus Filius, *ib.*
Fridericus Sueciæ Rex pro Emigrantibus
 apud Cæsarem deprecatur, 640.
Frommann Joannes Andreas, ejus mors
 & scripta, 396.
Funch Joannes moritur, quænam scripse-
 rit, 186.

G.

- Galli*, Episcoporum nonnulli graves mo-
 tus contra Officium S. Gregorii VII. con-
 citant, 105. sacrata sua jura coram Rege
 defendunt, 474. Silentium a Rege im-
 ponitur, 477. queruntur desuper, 478.
 a Rege defenduntur, 478. pro suæ ju-
 risdictionis defensione a Rege quædam
 postulant, 484. a Parlamentis vexan-
 tur, 485.
Gandolphus Maximilianus Salisburgensis
 Archiepiscopus Missionarios pro conver-
 sione suorum agrestium emittit, 550.
Gebhard Henricus moritur, quænam scrip-
 serit, 186.
Genevensis Calvinistæ, contra injuriosa eo-
 rum scripta queritur Rex Franciæ, 95.
Gentili Antonius Xaverius a Clemente XII.
 Cardinalium Collegio accensetur, 696.
Genueses, seditione a Corsis mota affli-
 guntur, 674. oblatas condiciones re-
 spuunt, 675. Legatos in Corsicam de-
 cernunt, 676. bellum in eos parant,
 677. a Cæsare armorum suppetias ob-
 tinent, 678.

Götze Georgius, ejus opera & mors, 35.
Grammlichius Joannes, ejus opera & obitus, 35.

Graveson Amatus Hyacinthus Ord. FF. Prædicatorum Scriptor insignis, ejus mors, opera & vindiciæ contra Trevoltienses, 386. 387.

Græci juvenes in Seminario instituuntur, 700.

Gregorius VII. Papa, motus contra ejus Lettiones excitantur, 103. & seqq.

Grimaldus Hieronymus a Clemente XII. Romana Purpura decoratur, 361.

Guadagni Joannes Antonius ex Ordine Carmelitarum Discalceatorum a Papa Cardinalis & Vicarius Generalis creatur, 696.

Gundling Nicolaus, ejus lucubrationes & fata, 186.

Gundling Paulus Jacobus, de ejus morte & lucubrationibus, 735.

Gustavus Samuel Dux Bipontinus sine prole mascula decedit, 716. lis de ejus successione inter Electorem Palatinum, & Ducem Birckenfeldensem, 716. utriusque fundamenta, 717.

H.

Hahn Simon, ejus obitus & opera, 185.

Halberstattenfes Catholici ob Salisburgenfes Emigrantes vexantur, 634. ad ipsum Archiepiscopum supplices recurrunt, 634. ab eo responsum accipiunt, 635.

Hamers-

Hamerslebiense Monasterium suis bonis restituitur, 367. ad ineundam transactionem sui Generalis consensum obtinet, 369. ea Viennæ confirmatur, 370.

Harduinus Joannes Jesuita, plurima scripsit, 165. exoticas tuetur opiniones, 165. a pluribus impugnatur, 166. Quirini Cardinalis judicium de eo, 170. suas sententias revocare jubetur. 173. revocat, 175. controversiæ contra ejus edita Concilia, 176. moritur, 177. ejus epitaphium, 178.

Harrach Comes Neapolitanus Pro - Rex Cosciam Cardinalem recipere renuit, 263. Sicarios e Templo abstrahi jubet, 681. propterea cum Archiepiscopo Beneventano colliditur, 682.

Hase Theodorus, ejus scripta & mors, 376.

Heidelbergenses Calvinistæ vid. *Huet*.

Hellmundus Wezlariensis Pietista, ejus errores, 403.

Henrietta Parmensis Ducis Vidua uterum se gerere dicit, 458.

Herbipolensis Episcopus, vide *Christophorus*.

Hilscher Paulus, ejus scripta & obitus, 397.

Holzapsel Joannes Jacobus de, Augustanus Duumvir, suum providum consilium de non admittendis in Urbem Emigrantibus, 590. vid. *Emigrantes*. Lutheranos vocari *Evangelicos* non patitur, 600.

Holzhalb David, ejus opera & obitus, 736.

Hono-

Honoratus a S. Maria Carmelita Excalceatus Criticorum Princeps, 180. præclara ejus scripta, 181. moritur, 184.

Houdry Vincentius Jes. ejus opera & obitus, 179.

Huebner Joannes, moritur, quænam posteris scripta reliquerit, 738.

Hungaria, Protestantes ibi in favorem suæ sectæ aliqua obtinent, 707. Episcopi reclamant, & concessa restringi petunt, 713.

Huet Adamus Jesuita, contra ejus assertiones reclamant Heidelbergenses Calvinistæ, 93. eum castigari petunt, 95.

Hutten, vid. *Christophorus*.

1.

Jansenistæ quemdam librum Cardinali du Bois falso adscribunt, 409. Catholicis injuriosi, 415. varios libros perniciosos spargunt, 466. alium Romæ damnatum edunt, 470.

Jerusalem seu Terra sancta, pro ejus necessitatibus Præsules eleemosynas fieri commendent, 726.

Jesuitæ dimissos alere non tenentur, 18.

Immunitas Ecclesiastica restringitur, 367.

Imperialis Cardinalis in Papam expetitur, 268. a Bentivolio Cardinale excluditur, 268. 270.

Innocentius XIII. contra dispositionem factam de successione in Parmensem & Placentinum Ducatus protestatur, 432.

Inqui-

Inquisitionis Tribunal in Lusitania reformatur, 136.

Joannes a S. Michaelis Carmelita Discalceatus, ejus opera & obitus, 394.

Joannes Nepomucenus, ejus miracula approbantur, 25. dubia de miraculis solvuntur, 133. a Benedicto XIII. Sanctis Martyribus adscribitur. 135. officium de eo conceditur, 156.

Joannes V. Rex Lusitanie tribunal Inquisitionis reformat, 136. ejus dissidia cum Papa ob Bichium Nuntium componuntur, 697. conditiones hujus reconciliationis, 699.

Joch Joannes Georgius, ejus scripta & decessus, 735.

Josephus Carolus Princeps hæreditarius Solisbacensis moritur, 162.

Jurisdictionis Episcoporum in Monachos delinquentes, 151.

K.

Kauffburensis Magistratus A catholicis civem ad fidem Catholicam conversum vexat, 683. causa discutitur, 685. a Cæsare Magistratus reprehenditur, 687.

Krauschnere Joannes Henricus, quænam scripta posteris reliquerit, & quando obierit, 398.

Kriegh Georgius, ejus obitus & scripta, 398.

Kühnburg Comes, Ferdinandus Archiepiscopus Pragensis moritur, 719. Ejus Successor, 720.

L.

Lampe Fridericus, quænam scripserit, & quando obierit? 186.

Laubrüffel Ignatius Jes. ejus opera & obitus, 388.

Lavour Guilielmus moritur, ejus lucubrationes, 388.

Lenfant Jacobus, ejus opera & decessus, 34.

Leopoldus Josephus Lotharingæ Dux moritur, 161.

Lintrupp Severinus, ejus mors & lucubrationes posteris relictæ, 736.

Lotharingus Franciscus Bajocensis Episcopus a Constitutione appellat, 14. ejus epistolæ, 14.

Lubomirskius Poloniæ Princeps moritur, 16. ejus elogium, *ibid.*

Lucensis Respublica alienigenam Archiepiscopum non recipit, 678. propterea cum Papa colliditur, 679. reconciliatur, 679.

Lucernenses suum edictum revocant, 651. cum Papa reconciliati Nuntium Apostolicum acceptant, 651.

Ludovicus XV. Galliarum Rex Refractarios Sorbonæ Doctores castigat, 46. a Sorbona acceptionem Constitutionis maturari præcipit, 63. contra injuriosa Genevensium scripta queritur, 95. Parlamenti ausus contra Officium S. Gregorii VII. reprimat, 121. ab Archiepiscopo Parisiensi contra refractarios interpellatur, 241. solemnibus edicto Pontificia de-

decreta & præcipue Constitutionem *Unigenitus* ab omnibus ubique recipi præcipit, 242. ipse pro tribunali sedet, 248. suum edictum ad acta Parlamenti referri postulat, 249. renitentes increpat, 251. Quesnelistis Collegium S. Barbaræ eripit, 252. Calvinistarum libros comburi jubet, 287. Cleri querelas contra Montpessulanum Episcopum excepit, 294. Nemausensis Episcopi orationem perbenigne audit, 299. Parlamenti ausus reprimit, 306. in eventuales successiones Parmæ consentit, 450. causam quadraginta Advocatorum ad se evocat, 471. Parlamentum suum objurgat, 472. ob tumultus metum Episcopis Instructiones Pastorales edere prohibet, 477. Episcopis jurisdictionem in Sacra asserit, 482. Episcoporum postulatis annuit, 484. reprimit Parlamenti usurpationem circa Sacra, 487. ad Regni Episcopos circa hos motus perscribit, 440. Appellantes pro rebellibus habet, 492. quosdam exilio mulctat, 493. Parlamenti edictum annullat, 494. Parlamento alloquii copiam denegat, 501. in falsa Parisii miracula inquire jubet, 507. fraus detegitur, 507. Sacratas facias pro recens nato Delphino recipit, 702. Avenionem cingi jubet, 702. Ecclesiam Divionensem in Cathedralem evehi, & a Lingonensis Episcopi jurisdictione

ditione separari petit, 724. ob quas causas? 725.

Lutherani, infantes ex integro non natos non baptizant, vid. *Baptismus*, eorum motus ob Aufsessii & Erthali filios in Religione Catholica educatos, 310. 319. scommata in Catholicos effundunt, 410. aliquis Præco etiam in Calvinistas tumultuatur, 413. eorum inhumanitas, 545. eorum Prædicantes ex Austriaca ditione expelluntur, 546. quam tolerantessint, 689.

M.

Maffæus Bartholomæus a Clemente XII. Romana Purpura honestatur, 361. contra eventualem dispositionem de Parmæ successionem ab Innocentio XIII. protestari jubetur, 433.

Maria Anna Sabaudia Regina moritur, 16.

Matrimonium dissolvitur ob defectum consensus, 17.

Maroci Imperator de liberandis captivis Christianis agit, 4. ad Galliarum Regem perscribit, 8.

Maurocordatus Walachia Princeps moritur, 381. ejus scripta, 385.

Melitenfis Insula, Turcæ eidem insidiatur, 382. mancipia reddi postulant, 383. supremi Magistri responsum, 384.

Müller Joannes, ejus opera & decessus, 737.

Mont-

Montgeronus Carre Parlamenti Senator se ad Parisii tumultum ad sanctiorem vitam incitatum mentitur, 515. ejus miracula defendit, 516. librum suum Regi offert, 517. comprehendi jubetur, 518. Sacramentorum usu privatur, 518. ejus exemplaria supprimuntur, 519.

Motte Hudat Antonius, ejus scripta & obitus, 733.

N.

Nemaufensis Episcopus coram Rege contra Appellantes perorat, 299.

Noaillius Ludovicus Cardinalis Archiepiscopus Parisiensis omnes Franciæ Episcopos ad pacem & subjectionem hortatur, 36. Apoplexia tangitur, 36. moritur, 37. ejus virtutes dilaudantur, 37. Carolus Vintimiglia succedit, 39.

Novellæ Ecclesiasticæ a Quesnellistis propugnantur, 468. a Senatu Regio damnantur, 468.

O.

Octavius Farnesius Parmam & Placentiam a Paulo III. obtinet, 425. bellum movet in Papam & Cæsarem, 426.

Oddus Jacobus Præsul ad accipiendam possessionem a Papa Parmam mittitur, 459.

Ottinganus Princeps, vide *Albertus*.

P.

Pamphilus Benedictus Cardinalis, ejus obitus & elogium, 340.

Parisus Franciscus Diaconus Jansenista, ejus vita a Papa damnatur, 500. 507. 511. ejus hypocrisis, 504. puella per ejus intercessionem sanata fingitur, 505. ad ejus tumulum miracula patrari comminiscuntur Quesnellistæ, 505. detegitur fraus, 506. Parisii vitam divulgant, 508. ad ejus sepulcrum Appellantes currunt, 510. varias convulsiones fingunt, 510. inter ipsos Jansenistas schisma oritur, 511. varium de his convulsionibus judicium, 512. ipsi Protestantes hæc miracula impugnant, 513. Montgeronus & alii ea propugnant, 515. Benedicti XIV. judicium de his prodigiis, 519.

Parlamenta Gallica contra Officium S. Gregorii VII. reclamant, 105. reprimuntur a Fleuryo Cardinale, *ibid.* Parisiense Pontificis literas impugnat, 111. propterea a Fleuryo Cardinale reprehenditur, 111. Officium & Papæ decreta proscribit, 120. quorundam Sorbonæ Doctorum appellationem recipit, 240. contra Regis edictum de acceptanda Constitutione reclamatur, 247. a Rege increpatur, 251. Cleri Gallicani postulatis obstitit, 305. ejus postulata a Rege reji-

rejiuntur, 306. Embrodunensis Archiepiscopi Instructionem Pastoralem supprimit, 310. Quesnellianum librum damnat, 468. sese rebus Ecclesiasticis inferere, a Rege prohibetur, 471. queritur desuper, 471. a Rege objurgatur, 472. Episcopi Aptensis epistolam supprimit, 476. cognitio rerum Ecclesiasticarum ei a Regibus Franciæ denegatur, 479. Aurelianense & Burdigalense Parlamenta Episcopos ob denegata Sacramenta vexant, 485. a Regio Senatu compescuntur, 486. Parisiense contra jurisdictionem Episcopalem edictum promulgat, 493. a Rege annullatur, 494. contra Papæ Constitutionem reclamatur, 500. ne Bullas Roma acciperent, Episcopis prohibet, 500. Regis literas aperire recusat, 501. a Regis colloquio excluditur, 501. conventum habere prohibetur, 502. habet tamen, 503. ei Regis indignatio intentatur, 504.

Parma, controversia ob successionem in hunc Ducatum, 424. an sit feudum S. Sedis vel Imperii? 425. contra dispositionem eventualem reclamatur. 432.

Parochi Parisienses sese suo Archiepiscopo opponunt, 41.

Passaviensis Ecclesia in obtenta exemptione firmatur, 284.

Passioneus Dominicus Lucernensis Nuntius Apostolicus Lucernam revertitur, 651.

- inde Nuntius Viennam decernitur,
651.
- Peregrinationes sacræ*, quomodo in Galliis
prohibentur, 703.
- Petitdier* Matthæus Abbas Benedictinus
Pontificiæ authoritatis vindex, 26. ejus
opera & obitus, 26.
- Petrus II.* Moscoviæ Imperator circa Mo-
nasteria disponit, 373. Religionum li-
bertatem concedit, *ibid.*
- Petrus* Alexiowiz Russiæ Imperator ante
nuptias moritur, 379^e. Succedit Anna
Curlandiæ Ducis fidua, 380.
- Philippus V.* Hispaniæ Rex, quodam pri-
vilegio a Papa exuitur, 681.
- Pictistæ* Prædicantes in Silesia & alibi, 399.
in eos inquiritur, 400. eorum errores,
401. unde dignoscantur, 402. Tubin-
gensium deliria, 402. edicta & poenæ
in eos statuuntur, 404. a Cæsare pro-
scribuntur, 405. novi tumultus exci-
tantur ab eis. 407.
- Pipia* Augustinus Ord. FF. Prædicatorum
Cardinalis, ejus obitus & elogium, 335.
- Placentia*, controversia ob successionem in
hunc Ducatum, 424.
- Poloni* edictum contra immunitatem Ec-
clesiasticam promulgant, 21. lis inde
orta, 22. edictum a Papa annullatur,
22. Dissidentibus Primas Regni favere
videtur, 370. Oratoris famulus a Ro-
manis Apparitoribus capitur, 679. ob
illa-

- illatam injuriam Romam excedere parat, 680. placatur, 681. pro reis deprecatur, 681. Dissidentes sua gravamina exponunt, 704. exterorum Principum patrocinium implorant, 705. quænam eorum postulata? 705.
- Ponceo* Michael Andegavenfis Episcopus moritur, 382.
- Pontas* Joannes ejus opera & obitus, 33.
- Portia* Cardinalis in Papam expetitur, 272. obfistit Cienfuegos Cardinalis, 272.
- Porst* Joannes moritur, quænam scripserit, 35.
- Prado de* Joannes Beatorum fastis adscribitur, 25.
- Pragensis* Universitas Parisinæ ob acceptatam Constitutionem *Unigenitus* gratulatur, 226. Archiepiscopus moritur, 719.
- Protestantes* in Hungaria, eorum querelæ 706. quænam a Cæsare obtinuerint, 707.
- Prussicæ* Rex Monasterio Hamerslebiensi ablata restituit, sub quibus conditionibus, 367. Legati sui conjux ob irreverentiam S. Viatico exhibitam Viennæ insultatur, 371. vid. *Fridericus*.
- Puccellus* Abbas Regi insultat, 502.

Q.

Quæsnelistæ infamem librum edunt Romæ proscriptum, 470. vid. *Jansenistæ* falsa miracula confingunt, 405. vid. *Pariſius*.

Quirinus Angelus Cardinalis, ejus judicium de Harduino, 170. Benedicti XIII. encomium ab eo pronuntiatum, 261.

R.

Rabener Justus, ejus obitus & lucubrationes 378.

Ratisbonæ, Lutherani a Cæsare monentur, ne Salisburgenses rusticos ad defectionem sollicitarent, 567. in suis ad Cæsarem literis de molestiis & Salisburgensium vexationibus queruntur, 570.

Religiosi de redemptione Captivorum cum Marrocano Rege agunt, 4. decipiuntur ab ejus Ministris, 6. Regis Filius opem pollicetur, 7. cantum Gregorianum assumere jubentur, 20. Scholarum piarum altiores etiam scientias docere permittuntur, 365. etiam Nobilibus, 723.

Romignus Facultatis Parisinæ Syndicus Doctores ad obedientiam hortatur 46. ad acceptandam Constitutionem *Unigenitus* Facultatem admonet, 48. 50. refragantur quidam Doctores, 55. relationem a Deputatis factam prælegit, 59. Constitutionis acceptationem strenue promovet, 88. factam acceptationem ubique publicam fieri urget, 189. Tournelium deprædicat, 191. ob retardatas Appellantium literas se excusat, 194. refractarios excludi petit, 196.

Rogue

- Roque* la Daniel, ejus opera & obitus, 733.
Rost Baro Josephus Curiensis Episcopus,
 contra eum protestantur Rhæti, 13. lis
 componitur, 14.
Ruspulus Bartholomæus a Clemente XII.
 Romana Purpura honoratur, 361.

S.

- Sacramenta* indignis denegantur, 485. mo-
 tus a Parliamentis propterea concitan-
 tur, 486.
Salerno Joannes Baptista Cardinalis, ejus
 obitus & elogium, 141.
Salisburgensis Archiepiscopus de exemptio-
 ne Passaviensis Episcopatus apud Papam
 queritur, sed frustra, 284.
Salviatus Cardinalis in Papam expetitur,
 271. quoddam vaticinium suffragari vi-
 detur, 271.
Santinius Vincentius apud Polonos Nun-
 tius Apostolicus moritur, 382.
Sardinia Rex, vid. *Carolus Emanuel*.
Saurin Jacobus Calvinista, ejus opera &
 decessus, 396.
Schmid Joannes, quænam scripserit, &
 quando obierit, 137.
Schmitius Præco ob sua convitia a Cæsare
 castigatur, 411.
Schönborn Fridericus Carolus Comes Bam-
 bergensis Coadjutor succedit in Herbi-
 polensi Ecclesia, 159.

- Schönborn* Lotharius Comes Elector Moguntinus & Archiepiscopus moritur, 159. ejus elogium, 159. succedit Franciscus Ludovicus Comes Palatinus, 161.
- Selleri* Gregorius Cardinalis Ord. FF. Præd. ejus merita, & obitus, 144.
- Sicula* Monarchia, litem inde ortam Benedictus XIII. componit, 19.
- Simmonettus* Apostolicus Regni Neapolitani Nuntius Cosciam in jus vocare jubetur, 658.
- Sinenses*, pro eorum juvenibus Collegium instituitur, 700.
- Sitticus* Marcus Salisburgensis Archiepiscopus Lutheranos subditos ad fidem revocare nititur, 547. plures ad saniora reducit, 548. libros eis eripi jubet, 549.
- Sophia* Elisabetha Solisbacensis Ducissa moritur, 16.
- Sorbona*, refractarios illius Doctores Franciæ Rex excludi jubet, 46. ad obedientiam a Syndico admonentur, 48. ad recipiendam Constitutionem *Unigenitus* incitantur, 50. nominantur Deputati, qui examinent, an hæc Constitutio Anno 1714. fuerit unanimi voce recepta, 55. alii Doctores reclamant, 56. Deputati totam rei gestæ seriem exponunt, 58. continuatur relatio, 71. Sorbonæ sententia de auctoritate Pontificis, 82. solemni decreto Constitutionem recipit, 88. refractarios a suo gremio excludit, 91. decre-

decretum Facultatis Anni 1714. esse legitimum pronuntiat, 187. refractarium Doctorem excludit, 188. suam acceptationem publicam fieri postulat, 189. opposcentes Magistros jure Facultatis excidisse declarat, 201. plures Sorbonæ Doctores resipiscunt, 204. ceteris diffidentibus terminum præfigit, 206. suæ acceptationis instrumentum publici juris facit, 207. 209. mentem suam publice declarat, 210. datis literis de sua acceptatione certiores reddit plures Academias & præcipue Coloniensem & Pragensem, 213. ab utraque gratulatorias literas recipit, 221. 226. aliqui Doctores contra appellant, 240. Sorbonæ judicium de Vampyris, 533.

Spener Jacobus, ejus opera & decessus, 396.
Strimesius Samuel, quænam scripserit, & quando obierit, 397.

T.

Tertiariæ Carmelitanæ Generali suo subjiciuntur, 21.

Texier Le Franciscus ex Congreg. S. Mauri Benedictinus, ejus lucubrationes & obitus, 734.

Theresiæ S. Transverberatio, ejus festum ad altiorem ritum elevatur, 23. ad omnes ditiones Austriacas extenditur, 727.

Theresia Sobieskya Electoris Bavari Conjux Venetiis moritur, 378. Monachium cadaver transfertur.

Tho-

Thomasius Christianus, ejus opera & obitus, 34. 379.

Thomas Emanuel Sabaudiae Dux moritur, 162.

Tiberga Ludovicus, ejus mors & lucubrationes, 394.

Tournelii Honoratus Constitutionem *Unigenitus*, a Sorbona recipi adlaborat, 55. Relationem rei gestæ componit, 58. ob vitium oculorum eam prælegere impeditur, 58. moritur, 179. quænam ediderit, *ibid.* in publicis Sorbonæ comitiis deprædicatur, 191.

Treuva Simon Michael Quesnelista, ejus opera & obitus, 388.

Turcæ Melitenſi Inſulæ inſidiantur, 383. mancipia ſibi tradi poſtulant, 384. re-
pulfam ferunt, *ibid.*

U.

Vampyri, dantur ejusmodi generis homines, 524. in Polonia & Ruſſia erant primi, 526. & noviffime in Hungaria & Sclavonia, 527. variæ de iis Hiſtoriæ, 527. 530. in rei veritatem inquiritur, 528. Sorbonæ judicium, 533. unde proveniant hi effectus? 538. Benedicti XIV. P. judicium de iis, 540.

Van-Eſpen ejus fata, 27. illius opera, 28. ejus mors, 32.

Viſtor Amadeus II. Sardinia Rex circa Clericorum bona diſponit, 372. novam Conjugem ducit, 374. Regnum abdicat, 375. ejus Filius in Regem proclamatur, 376. ſceptrum reſumendi deſiderio incitatur, 647. cum ſuo Filio cõlliditur, 648. a ſuo Filio Ripalium abducitur, 649.

Viennenſes cultum S. Euchariſtiæ debitum contra A catholicos vindicant, 371.

Vincentius a Paulo Congr. Missionum Fundator, a Benedicto XIII. Beatis adscribitur, 135.

Villarevel Emanuel, ejus obitus & opera, 735.

Vintimiglia Carolus Comes de Luc Aquensis Archiepiscopus eligitur, 39. suos Diæcesanos ad acceptandam Constitutionem *Unigenitus* hortatur, 39. Clerum reformat, *ibid.* Cathedrales Canonicos ad obedientiam reducit, 40. quidam Parochi sese ei opponunt, 41. eos ad saniora reducere nititur, 43. Pastoralem edit epistolam, 44. quidam refractarii Doctores suam oppositionem ei insinuant, 240. queritur desuper apud Regem, 241. auditur benevole a Rege, 241. Antissiodorensis Episcopi audaciam redarguere rogatur, 291. Advocatorum libellum impugnat, 476. in falsa Parisii miracula inquit, 506. damnat sparsos libellos de his miraculis, 506. fraus detegitur, 507.

Voeux Parisii miracula impugnat, 513. a Maupaisio refellitur, 515.

Voti commutatio, 150.

W.

Wagenseil Kaufburanus civis ad fidem Catholicam revertitur, 683. propterea a Lutheranis vexatur, 684. a Cæsare protegitur, 684.

Waldenses a novo Sardiniae Rege vel sectam vel solum mutare jubentur, 377. Principum potentiam implorant, *ibid.*

Wernsdorf Gottlieb, quænam scripserit & quando obierit, 186.

Wolckenstein Comes Antonius Tridentinus Episcopus moritur, 381.

Wolff Abraham, ejus opera & decessus, 787.

Wolfgangus Theodoricus Salisburgensis Archiepiscopus rusticos rebelles compescit, 544.

Wormatienses Lutherani litem circa S. Viatici circumgestionem instaurant, 378. eorum querelæ, 738. Corporis Evangelicorum opem implorant, 739. ad Cæsarem suas querelas perscribunt, 740. quænam exposuerint? 741. Cleri Wormatiensis rationes, 742. 743. iteratæ Lutheranorum

INDEX TOMI LXXIII.

theranorum preces ad Cæsarem, 744. apologiam edunt, 746. in sui favorem decretum extorquent, 751. reclamationem Episcopus & Elector Trevirensis, 751. ejus querulundi rationes, 753. ejus Antipalladium, 753. ejus Synopsin edicurat, 755.

Z.

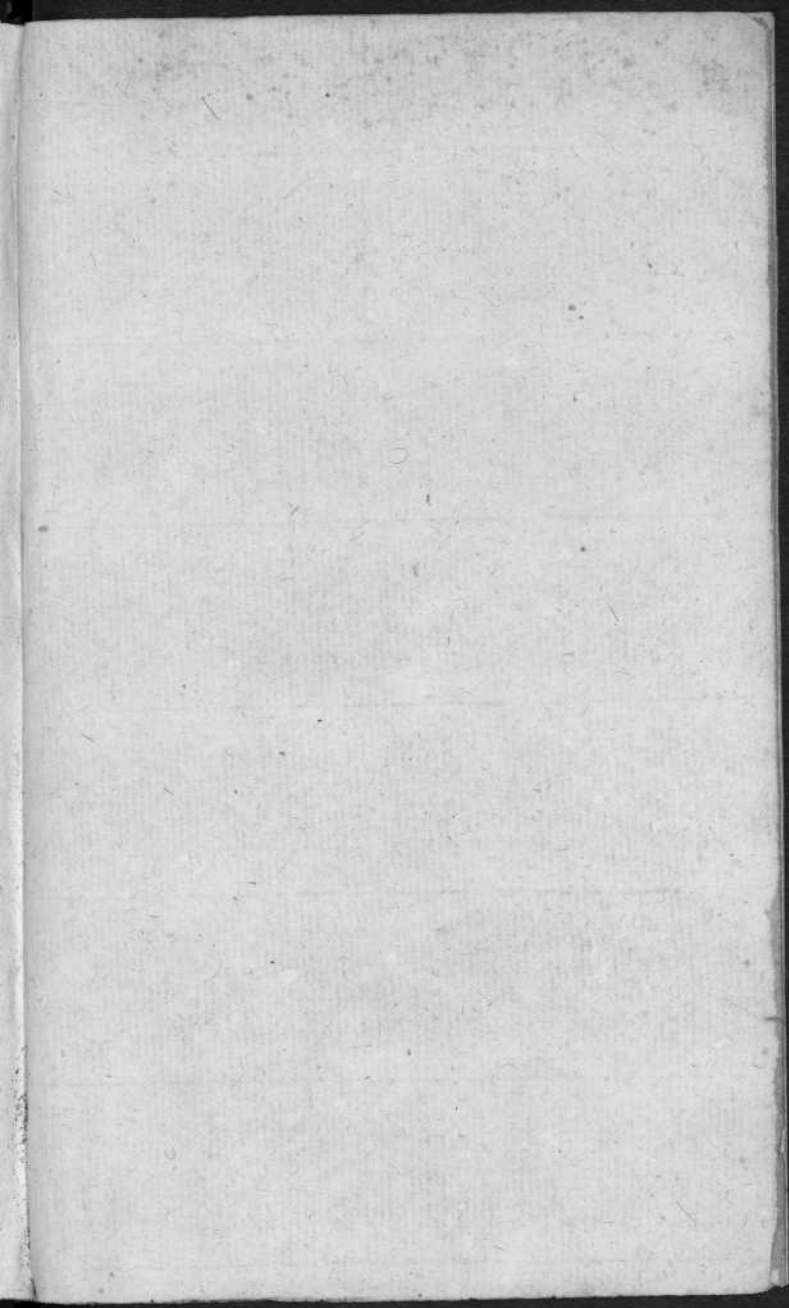
Zillenbergo Baro de, Salisburgensis Legatus accusationes suo Principi & Archiepiscopo impunitas diluit, 552. 619.

Zondadarii Cardinalis in Papam expetitur. 270.

ERRATA Sic corrige.

Pag. 2.	audi	laudi
36	faterna	fraterna
40	hanc	hunc
122	Ordines	Ordinum
123	ullo	ulla
124	Steenhoven	Barchman
158	constitutus	constituturus
172	San-Germanensis	San - Germanenses
237	nata	nacta
322	an	acu
355	magnæ	magna
515	præcesserit	processerit
539	Melancoltiam	Melancoliam
- - -	tetbras	tetras
584	securitati	securitatis
624	præfertim	præsertim

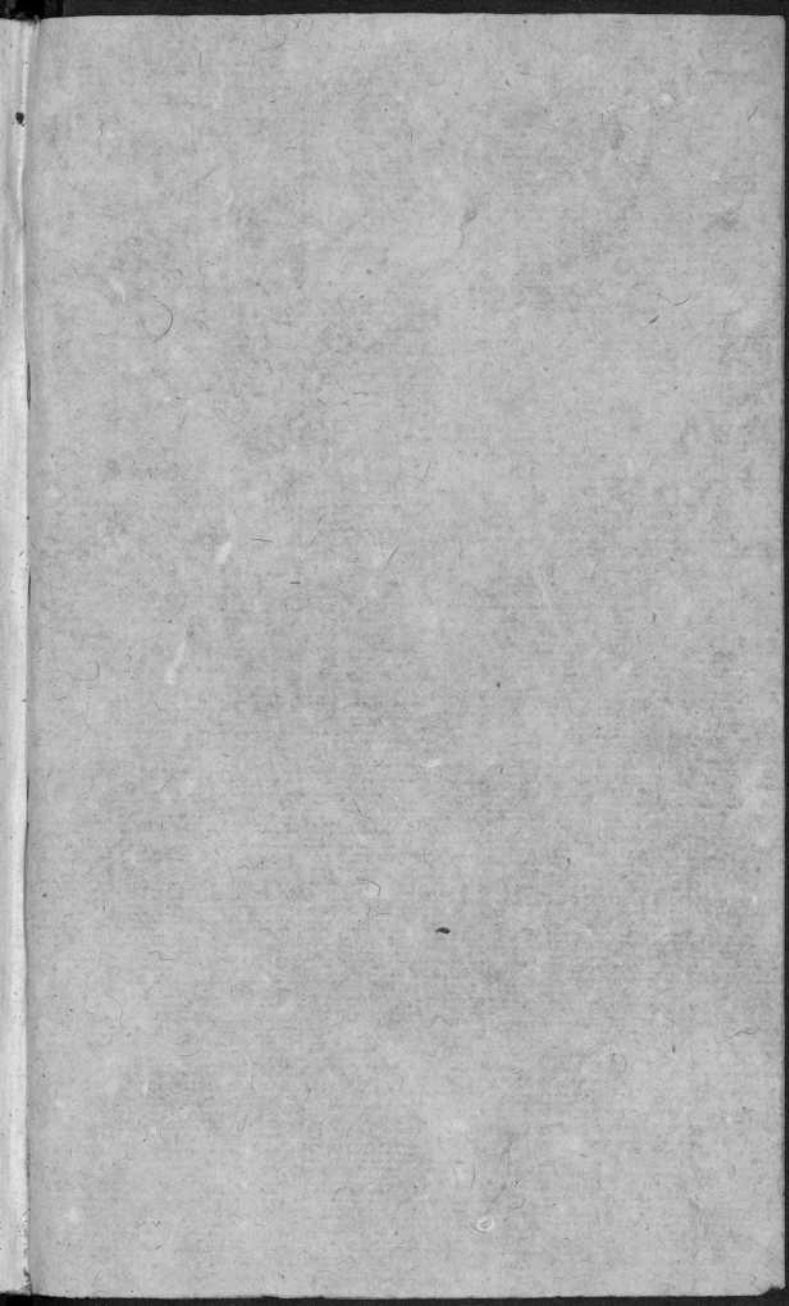

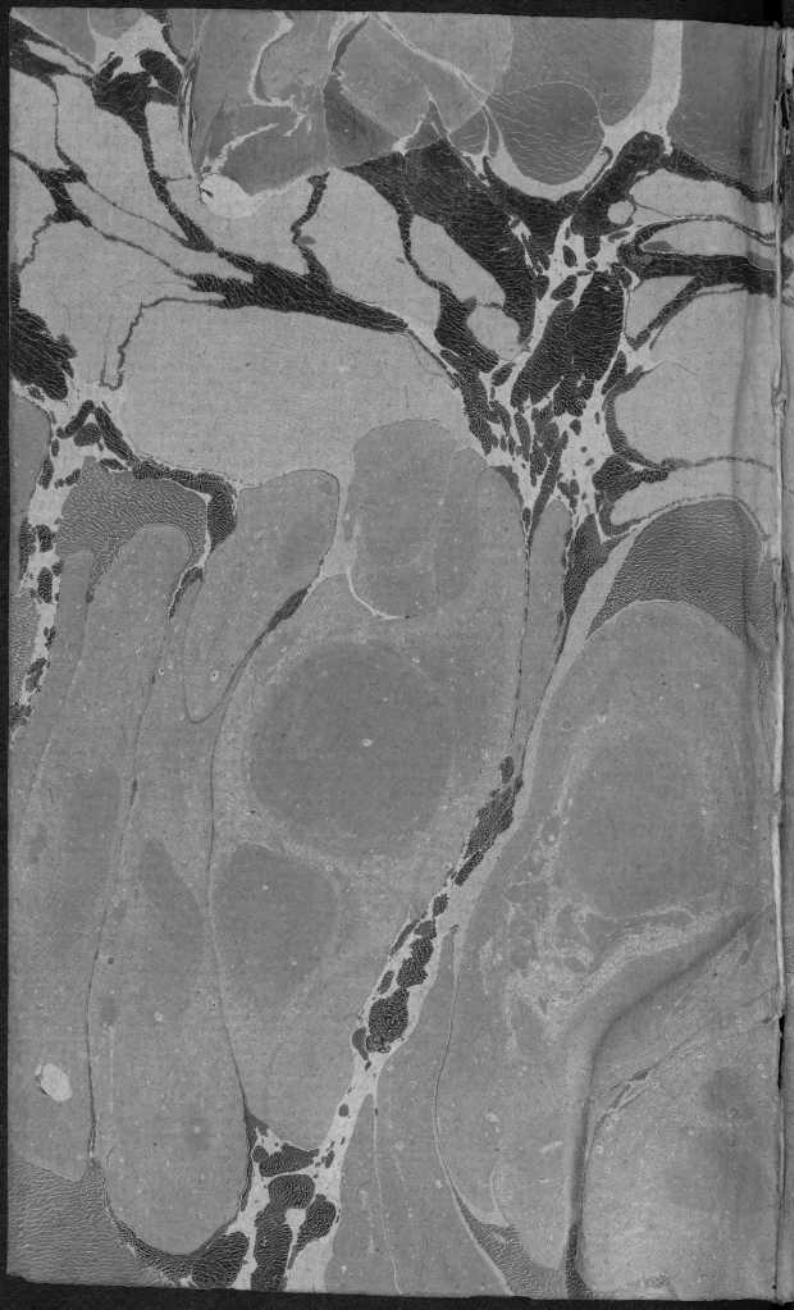
APPENDIX - Sic 100

Page	Word	Meaning
100	100	100
101	101	101
102	102	102
103	103	103
104	104	104
105	105	105
106	106	106
107	107	107
108	108	108
109	109	109
110	110	110
111	111	111
112	112	112
113	113	113
114	114	114
115	115	115
116	116	116
117	117	117
118	118	118
119	119	119
120	120	120
121	121	121
122	122	122
123	123	123
124	124	124
125	125	125
126	126	126
127	127	127
128	128	128
129	129	129
130	130	130
131	131	131
132	132	132
133	133	133
134	134	134
135	135	135
136	136	136
137	137	137
138	138	138
139	139	139
140	140	140
141	141	141
142	142	142
143	143	143
144	144	144
145	145	145
146	146	146
147	147	147
148	148	148
149	149	149
150	150	150

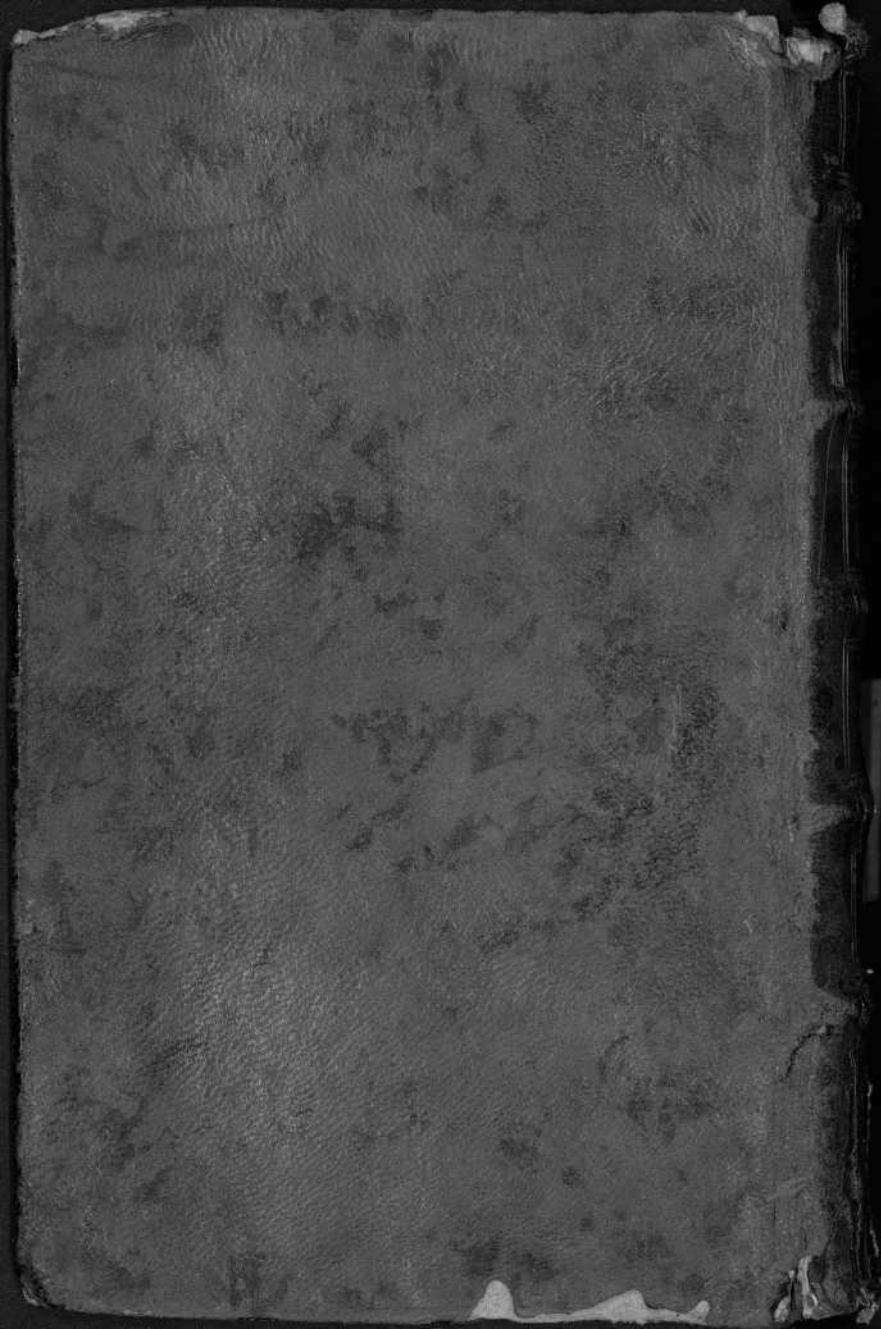

151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

FLEURI
HISTORIA
ECCLESIASTICA

T. LXXIII.

1729. 1731

Signat. Top.

Est. 98

Tab. 4

Nüm. 12

1848

3420